

หนังสือสวดมนต์

ฉบับคณะสงฆ์จังหวัดอุบลราชธานี

พระเทพมงคลเมธี

เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี

จัดพิมพ์ ๒๕๑๔

คำนำ

หนังสือสวคมนต์ฉบับคณะสงฆ์จังหวัดอุบลราชธานีเล่มนี้ ได้ดำริที่จะจัดทำขึ้นนานแล้ว แต่ก็ทำได้สำเร็จตามความคิดไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่นการแสวงหาทุนในการจัดพิมพ์ซึ่งจะต้องใช้ในการนี้เป็นจำนวนหลายหมื่นบาท เมื่อได้ประกาศให้มีการสั่งจองครั้งแรกนั้น ก็มีผู้สั่งจองจากอำเภอต่าง ๆ เพียงส่วนน้อย จนไม่กล้าที่จะเสี่ยงดำเนินงานในขณะที่การเงินยังไม่พร้อมเช่นนั้นได้ ยังการจัดทำต้นฉบับก็มีปัญหาไม่น้อย เพราะต่างคนต่างก็มีภารกิจของตนล้นมือ เหตุนี้จึงทำให้มีการล่าช้าเนิ่นนานนับชวปี ครั้นความจำเป็นที่จะต้องเห็นออกให้ได้เพื่อสนองความต้องการของผู้สั่งจองไว้แต่แรกเร่งรื้อหนักเข้า จึงได้มอบเรื่องการจัดทำต้นฉบับให้พระปริยัติโกศล (ถวัลย์ อาจารย์สุโก ป.ธ. ๙, พ.ม. M.A.) ไปดำเนินการข้าพเจ้าเป็นผู้เสาะหาต้นฉบับเดิมทั้งที่เป็นหนังสือเล่มและใบลานส่งให้เธอตรวจสอบเทียบเคียงกัน และได้กำชับให้เสร็จภายในพรรษาให้ได้ เธอเริ่มทำงานหลังจากเข้าพรรษาแล้วไม่กี่วัน และได้เสร็จสิ้นลงในต้นเดือนกันยายนแล้วนำส่งเข้าโรงพิมพ์ในกลางเดือนกันยายนภายในพรรษานี้ เป็นอันว่างานจัดทำต้นฉบับได้เสร็จสิ้นภายใน ๒ เดือน บทสวดทั้งหลายที่มีปรากฏในหนังสือสวคมนต์เล่มนี้ ข้าพเจ้าได้ให้เธอคัดเลือกเอาบทสวดที่มีใช้ทั่วไปในภาคต่าง ๆ และที่ใช้เฉพาะในภาคอีสานตั้งแต่โบราณมาจนถึงปัจจุบัน จนเห็นว่าเป็นที่เพียงพอที่จะนำไปใช้ในภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย จึงหวังว่าหนังสือสวคมนต์ฉบับนี้จักอำนวยประโยชน์สนองความต้องการของผู้ใช้ได้ทั่วไป

อนึ่ง ในการจัดพิมพ์หนังสือนี้ ได้มอบให้ พ.อ. ปาน จันทราบุตร ป.ธ. ๗, ธ.บ. หัวหน้ากองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารบก เป็นผู้ติดต่อประสานงานกับทางโรงพิมพ์โดยตลอด จึงขอขอบคุณและอนุโมทนาไว้ในที่นี้ด้วย

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าต้องขออภัยในความล่าช้าเกินควรนี้ด้วย กับหวังจะได้รับการทักท้วงข้อบกพร่องจากท่านผู้รู้ทั้งหลาย เพื่อจะได้ถือเป็นแนวปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

(กิ่ง มหปฺพลโต)

เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี

วัดมณีวนาราม ๕ กันยายน ๒๕๑๔

คำชี้แจงของผู้จัดทำฉบับ

ในการจัดทำต้นฉบับหนังสือสวดมนต์ฉบับคณะสงฆ์จังหวัดอุบลราชธานี เล่มนี้ ได้รวบรวมเอาพระสูตรและปาฐกถาต่าง ๆ มาเรียบเรียงไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการค้นหาทั้งที่ปรากฏในสารบัญนั้นแล้ว การจัดลำดับบทสวดที่นอกเหนือไปจากเจ็ดตำนานและสิบสองตำนานนั้น ได้เดินตามแนวที่ท่านผู้แต่งก่อนได้จัดไว้แล้วบ้าง จัดใหม่เพื่อความเหมาะสมบางประการบ้าง มีบทสวดบางบทที่ไม่สามารถหาต้นฉบับที่ถูกต้องแน่นอน มาตรวจสอบเทียบเคียงให้ลงกันเป็นแบบฉบับได้ เช่นมหาทิพย์มณฑ, จุลชัยมหาชัยหรือชัยน้อยชัยใหญ่, บทจตุวิสติมณฑหรือที่เรียกว่า บทจตุวิส, และปาฐกถาเป็นต้น บางบทได้มาเทียบเคียงกันดู ๒-๓ ฉบับแล้วยังหาที่ถูกต้องไม่ได้ โดยเฉพาะปาฐกถาได้นำลงพิมพ์ไว้ทั้ง ๓ ต้นฉบับ เพื่อให้ผู้ต้องการเลือกใช้ตามใจชอบ ชัยน้อยชัยใหญ่นั้น ได้ขัดเกลาให้ใกล้เคียงในคำความหมายของศัพท์เป็นสำคัญ ถ้าท่านผู้ใดพบหลักฐานที่เป็นแบบฉบับที่ถูกต้องแล้ว ขอให้โปรดเมตตาให้ทราบด้วยจะเป็นพระคุณอย่างสูง เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในกาลต่อไป ในการรวบรวมและเรียบเรียงต้นฉบับหนังสือเล่มนี้ ได้อาศัยหนังสือต่อไปนี้เป็นหลักฐานอ้างอิง คือ

๑. สวดมนต์ฉบับหลวง ของสมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสฺสเทว)
๒. สวดมนต์แปล ของ พระศาสนโสภณ (แจ่ม จตุตสฺสโล)
๓. สวดมนต์ฉบับคณะสงฆ์ ของ พระธรรมธีรราชมหามุนี (ธีร ปุณฺณโก ป. ๙)
๔. ชุมนุมสวดมนต์ฉบับหลวง ของ พระวิสุทธิสัมโพธิ (เจีย ป. ๙)
๕. เอกเทศสวดมนต์ ของ พระธรรมโสภณ (สนธิ์ กิจจาโร ป. ๕)
๖. ประวัติศาสตร์—โบราณคดี พระนิพนธ์ ของ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส คณะรัฐมนตรี จัดพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๑๔

๗. ระเบียบทำวัตรสวดมนต์ ของวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ คณะศิษย์
จัดพิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพของ พระธรรมนาถมุนี ถาวรเถร
วัดหน้าพระบรมธาตุ นครศรีธรรมราช
๘. พระสุตตันตปิฎก ฉบับ บาลี สยามรัฐ เฉพาะเล่มอันเป็นที่มาของ
พระสูตรนั้น ๆ
๙. วินัยมุขเล่ม ๓ ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส
๑๐. THE PALI TEXT SOCIETY'S PALI—ENGLISH DICTIONARY.
๑๑. CONCISE PALI—ENGLISH DICTIONARY and ENGLISH—PALI
DICTIONARY BY AGGAMAHA PANDIT A.P. BUDDHADATTA
MAHATHERA

ขอกราบการวะและขอบคุณท่านผู้แต่งและรวบรวมหนังสือเหล่านั้นไว้ ณ
โอกาสนี้ด้วย

พระปริยัติโกศล

รองเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี

วัดทุ่งศรีเมือง ๕ กันยายน ๒๕๑๔

สารบาญสวคมนตรี ฉบับคณะสงฆ์จังหวัดอุบลราชธานี

คำนำ	
สารบาญ	
สวคมนตรี	
กิจวัตรประจำวัน	หน้า
ทำวัตรเช้า	๑
ทำวัตรเย็น	๕
ทงฺขณิกปัจจุเวกฺขณปาฐ	๑๐
ธาคูปฏิกุลปัจจุเวกฺขณปาฐ	๑๑
อติตปัจจุเวกฺขณปาฐ	๑๑
อภิณฺหปัจจุเวกฺขณปาฐ	๑๒
ปตฺติทานคาคา	๑๔
ทิตนนมการคาคา	๑๕
นวรหคฺคคาคา	๑๗
ปภุขคณนาวิธานคาคา	๑๗
ปตฺติทานคาคา (พิสสาร)	๑๘
ปตฺติทานคาคา (พิสสาร)	๒๐
ติโลกวิชรราชปตฺติทานคาคา	๒๑
ตรวจนํ้าอิมินา ฯลฯ	๒๑
ทำวัตรพระ	๒๒
บอกวัตร	๒๕
วนฺทามิ พุทฺธ ฯลฯ	๒๙
บอกนิเขปคาคาแสดง ๒๗ นกษัตร	๓๐
เทวธมฺมคาคา	๓๑
นมัสการพระเจดีย์ อุภาส วนฺทามิ ฯลฯ	๓๑

คำอาราธนา และ ศีลต่าง ๆ

คำอาราธนาศีล ๕

๓๒

คำอาราธนาศีล ๘

๓๒

คำอาราธนาอุโบสถศีล

๓๒

คำอาราธนาปริตร

๓๒

คำอาราธนาธรรม

๓๓

คำให้ศีล

๓๕

จตุราชปริตร เจ็ดตำนาน

ชุมนุมเทวดา

๓๗

ปฐุพภาคณมาร และ สรรณคมณปาซ

๓๘

นมการสัทธิดา

๓๘

สมุพทุเร ฯลฯ

๓๙

นโมการอฏฐกั

๔๐

มงฺกฺลสฺสทวารมฺภ

๔๑

มงฺกฺลสฺสทตฺ

๔๒

รตนสฺสทวารมฺภ

๔๓

รตนสฺสทตฺ

๔๔

กรณียเมตฺตสฺสทวารมฺภ

๔๗

กรณียเมตฺตสฺสทตฺ

๔๘

ชนฺธปริตฺตวารมฺภ

๔๙

ชนฺธปริตฺตคทา

๔๙

โมรปริตฺตวารมฺภ

๔๙

โมรปริตฺต

๕๐

ธชฺชกฺกสฺสทวารมฺภ

๕๐

ธชฺชกฺกสฺสทตฺ

๕๑

อาฏานาฎิยปริตฺตวารมฺภ (ปจฺม)

๕๓

อาฏานาฎิยปริตฺต (ปจฺม)

๕๓

องฺคฺลิมาลปริตฺตวารมฺภ

๕๕

	(ค)	หน้า
๑๖๖ องคุลิมาลปริตฺตํ	อภิปุณฺณคัมภีร์	๕๕
๑๖๗ โพชฌงกปริตฺตการมก	อภิปุณฺณคัมภีร์	๕๕
๑๖๘ โพชฌงกปริตฺตํ	อภิปุณฺณคัมภีร์	๕๕
๑๖๙ อภยปริตฺตํ	อภิปุณฺณคัมภีร์	๕๖
๑๗๐ ทุกขุปฺปตฺตา ฯลฯ	อภิปุณฺณคัมภีร์	๕๗
๑๗๑ มหาการุณโก ฯลฯ	อภิปุณฺณคัมภีร์	๕๗
๑๗๒ รตนทุกฺขุปฺปภาวภิกฺขาจนคาคา	อภิปุณฺณคัมภีร์	๕๙
๑๗๓ รตนทุกฺขุปฺปภาวสิทฺธิคาคา	อภิปุณฺณคัมภีร์	๖๐
สุขภิกฺขาจนคาคา	อภิปุณฺณคัมภีร์	๖๑
๑๗๔ มงคลจกฺวาฬใหญ่	อภิปุณฺณคัมภีร์	๖๒
๑๗๕ ภาวทุ สพฺพมงคลํ ฯลฯ	อภิปุณฺณคัมภีร์	๖๓
๑๗๖ นกฺขทุกฺขกฺขมฺภูตานํ ฯลฯ	อภิปุณฺณคัมภีร์	๖๓
มหาราชปริตร สิบสองคํานาน	อภิปุณฺณคัมภีร์	๖๓
๑๗๗ ฉทฺทนต์ปริตฺตํ	อภิปุณฺณคัมภีร์	๖๔
๑๗๘ วฏฺฏกปริตฺตการมก	อภิปุณฺณคัมภีร์	๖๕
๑๗๙ วฏฺฏกปริตฺตํ	อภิปุณฺณคัมภีร์	๖๕
อาณานาฏยปริตฺตการมก (ทุติย)	อภิปุณฺณคัมภีร์	๖๕
๑๘๐ อาณานาฏยปริตฺตํ (ทุติย)	อภิปุณฺณคัมภีร์	๖๖
๑๘๑ อภยปริตฺตการมก	อภิปุณฺณคัมภีร์	๗๐
๑๘๒ ชยปริตฺตการมก	อภิปุณฺณคัมภีร์	๗๐
ถวายเป็นพระ	อภิปุณฺณคัมภีร์	๗๐
๑๘๓ อนุสฺสรวณปาซ	อภิปุณฺณคัมภีร์	๗๑
๑๘๔ พุทฺธชยมงคลคาคา	อภิปุณฺณคัมภีร์	๗๑
๑๘๕ ชยมงคลคาคา	อภิปุณฺณคัมภีร์	๗๓
๑๘๖ สพฺพมงคลคาคา	อภิปุณฺณคัมภีร์	๗๓
สวดแจ้ง	อภิปุณฺณคัมภีร์	๗๓
๑๘๗ พระวินัย	อภิปุณฺณคัมภีร์	๗๔

พระสูตร	๗๕
พระอภิธรรม พระสังคณี	๗๕
พระวิภังค์	๗๖
พระธาตุกถา	๗๖
พระปกคณบัญญัติ	๗๖
พระกถาวัตถุ	๗๗
พระยมก	๗๗
พระมหาปัฏฐาน	๗๗
มัตถิกา บังสุกุลหรือสดับปกรณ์	๗๗
ธมฺมสงฺคณมัตถิกาปาฐ	๗๘
วิปัสสนาภูมิปาฐ	๗๙
ปฏิจจสมุปปาทปาฐ	๘๐
ปฏฺฐานมัตถิกาปาฐ	๘๑
บังสุกุลเป็น	๘๑
บังสุกุลตาย	๘๑
ติโรกฺขาทกณฺฑ	๘๒
พระสูตรและปาฐต่าง ๆ	๘๒
มหาสมยสุตฺตารมฺภ	๘๔
มหาสมยสุตฺตํ	๘๔
ธมฺมจกฺกปฺปวตฺตฺนสุตฺตารมฺภ	๘๒
ธมฺมจกฺกปฺปวตฺตฺนสุตฺตํ	๘๒
อนตฺตลกฺขณสุตฺตารมฺภ	๘๖
อนตฺตลกฺขณสุตฺตํ	๘๖
อาทิตฺตปริยาสุตฺตารมฺภ	๘๙
อาทิตฺตปริยาสุตฺตํ	๑๐๐
ธมฺมนิยามสุตฺตารมฺภ	๑๐๒
ธมฺมนิยามสุตฺตํ	๑๐๒

เมตตานิสัสสตุตม์	๑๐๓
มกุฏวิภังคสูตรามภ	๑๐๔
มกุฏวิภังคสุตม์	๑๐๔
สาราณียธมมสูตรามภ	๑๐๖
สาราณียธมมสุตม์	๑๐๗
ภิกขุขอปริหานิยธมมสูตรามภ	๑๐๘
ภิกขุขอปริหานิยธมมสุตม์	๑๐๙
ทสธมมสุตม์	๑๑๐
ปราวาสสุตม์	๑๑๑
กาลามสุตม์	๑๑๔
โอวาทปาฏิโมกขาติปาจารย์มภ	๑๑๙
โอวาทปาฏิโมกขาติปาจารย์	๑๑๙
สติปฏฺฐานามภ	๑๒๒
สติปฏฺฐานปาจารย์	๑๒๒
มหาสติปฏฺฐานสุตฺตปาจารย์	๑๒๔
เมตตานิสัสสคาตปาจารย์	๑๕๗
จนฺทปริตฺตปาจารย์	๑๕๘
สุริยปริตฺตปาจารย์	๑๕๘
มหากุสฺสปโพชฌนคสุตฺตปาจารย์	๑๕๙
มหาโมกฺกัลลนโพชฌนคสุตฺตปาจารย์	๑๖๑
มหาจนฺทโพชฌนคสุตฺตปาจารย์	๑๖๒
กิริมานนุทสุตฺตปาจารย์	๑๖๔
สามเณรปณฺหาปาจารย์	๑๖๘
ทวทฺทีสการปาจารย์	๑๖๘
จตุปปฺจุยฺยปปฺจุยฺยเวกฺขนามภ	๑๖๙
จตุปปฺจุยฺยเวกฺขนปาจารย์	๑๖๙

ภณขกษ

๑๖๖ อาภานาฏียสตุตปาซ ปุพพภาค

อาภานาฏียสตุตปาซ ปุพพภาค ๑๗๒

๑๖๗ อาภานาฏียสตุตปาซ ปจฺฉิมภาค

อาภานาฏียสตุตปาซ ปจฺฉิมภาค ๑๘๐

อนุโมทนาและคาถาต่าง ๆ

๑๖๘ ยถา วาริวหา ปุรา ฯลฯ

ยถา วาริวหา ปุรา ฯลฯ ๑๘๐

๑๖๙ มงคลจักรวาฬน้อย

มงคลจักรวาฬน้อย ๑๘๐

๑๗๐ พุทธอุทานคาถา

พุทธอุทานคาถา ๑๘๑

๑๗๑ ปจฺฉมพุทธวจนคาถา

ปจฺฉมพุทธวจนคาถา ๑๘๒

๑๗๒ ปจฺฉิมวาท

ปจฺฉิมวาท ๑๘๒

๑๗๓ สจฺจุกิริยาคาถา

สจฺจุกิริยาคาถา ๑๘๒

๑๗๔ ปพฺพโตปมคาถา

ปพฺพโตปมคาถา ๑๘๓

๑๗๕ อริยธนคาถา

อริยธนคาถา ๑๘๓

๑๗๖ มหาการุณโก

มหาการุณโก ๑๘๔

๑๗๗ ภทฺเทกรตฺตคาถา

ภทฺเทกรตฺตคาถา ๑๘๔

๑๗๘ ธรรมการวาทิกาถา

ธรรมการวาทิกาถา ๑๘๕

๑๗๙ เทวทาทิสสทกฺขินานุโมทนาคาถา

เทวทาทิสสทกฺขินานุโมทนาคาถา ๑๘๖

๑๘๐ เทวทาทิสสมนฺตนคาถา

เทวทาทิสสมนฺตนคาถา ๑๘๗

๑๘๑ ทิลกฺขณาทิกาถา

ทิลกฺขณาทิกาถา ๑๘๗

๑๘๒ เขมาเขมสรณคมณปริทีปิกาถา

เขมาเขมสรณคมณปริทีปิกาถา ๑๘๘

๑๘๓ วิหารทานคาถา

วิหารทานคาถา ๑๘๙

๑๘๔ สจฺจุปณวิธฺยานุรูปคาถา

สจฺจุปณวิธฺยานุรูปคาถา ๑๘๙

๑๘๕ อาทียสตุตคาถา

อาทียสตุตคาถา ๒๐๐

๑๘๖ อกฺกปฺปสาทสตุตคาถา

อกฺกปฺปสาทสตุตคาถา ๒๐๑

๑๘๗ พุทฺธมฺงฺกลคาถา

พุทฺธมฺงฺกลคาถา ๒๐๑

๑๘๘ กาลทานสตุตคาถา

กาลทานสตุตคาถา ๒๐๒

๑๘๙ เกณฺธยานุโมทนาคาถา

เกณฺธยานุโมทนาคาถา ๒๐๒

๑๙๐ นิธิกณฺฑ

นิธิกณฺฑ ๒๐๒

วนโรปนสุตตคาถา	๒๐๔
อิฏฐสุตตคาถา	๒๐๔
มนาปทายสุตตคาถา	๒๐๕
สงคหวัตถุคาถา	๒๐๕
โกชนานุโมทนาคาถา	๒๐๕
รตนตุดยานุภาเวน ฯลฯ (สวดต่อท้ายถา สัพพี ที่ใช้ในราชการ)	๒๐๖
ถวายเป็นแบบต่าง ๆ	๒๐๖
ถวายพระพรเทสนา	๒๐๙
สรณคมนานุสรณคาถา	๒๑๒
สี่สุทเทสปาซ และทายนคาถา	๒๑๒
คาถาสวดเมื่อจุทเทียนชัย	๒๑๓
คาถาสวดเมื่อดับเทียนชัย	๒๑๔
คาถาสวดเมื่อจุทเทียนชัยพระราชพิธีพืชมงคล	๒๑๕
คาถาสวดพระราชพิธีพืชมงคลและสวดขอฝน	๒๑๖
คาถาพืชมงคล	๒๒๐
อุณหิสวิชัยคาถา	๒๒๒
มหาทิพย์มนต์	๒๒๓
บทสวดพิเศษ	
พุทธานุสsek	๒๓๒
เมตตามุทพรมวิหารภาวนา	๒๖๐
จุลลชยมงคล	๒๖๘
มหาชยมงคล	๒๗๐
บทจตุวิสตมินต์	๒๗๕
ปาทลภุณคาถา	๒๗๗
ปกิณณกภาค	
ขอขมา รับขมา	๒๘๗
คำถวายเครื่องสักการะในวันวิสาขบูชา	๒๙๑

คำถวายเครื่องสักการะในวันอัฐมีบูชา	๒๙๑
คำถวายเครื่องสักการะในวันอาสาฬหบูชา	๒๙๔
คำถวายเครื่องสักการะในวันมาฆบูชา	๒๙๖
บอกศักราช ชื่อวัน เดือน	๒๙๘
คำประกาศอุโบสถศีล	๒๙๙
คำแนะนำการสวดมนต์	๓๐๑

ภาคกรรมวาจา

แบบกรรมกรณเืองด้วยสีมา	๓๓๙
คำสวดถอนติจีรวาปีปवास	๓๓๙
คำสวดถอนสมานสังวาสสีมา	๓๓๙
คำสมมติสมานสังวาสสีมา	๓๔๐
คำสมมติติจีรวาปีปवास	๓๔๐
คำต่าง ๆ สำหรับฐานวิธแห่งสังฆเจตนิกาบติ	๓๔๑
สำหรับอธิษฐานนาบติตัวเดียว	๓๔๑
สำหรับอธิษฐานนาบติหลายตัว	๓๔๕
สำหรับอธิษฐานนาบติตัวเดียว	๓๔๘
คำขอมานัตประมวลอาบัติที่ปิดและไม่ได้ปิดเข้าด้วยกัน	๓๕๓
คำขออักษสโมธานปริวาส	๓๕๔
คำขอมิสสกลโมธานปริวาส	๓๕๘
คำขอสุทธันตปริวาสอย่างจุลสุทธันตะ	๓๕๘
คำขอสุทธันตปริวาสอย่างมหาสุทธันตะ	๓๖๑

สวดมนต์

กิจวัตรประจำวัน

ทำวัตรเช้า

คำบูชาพระรัตนตรัย

(นำ)

โย โส ภควา อรหัง สมมาสมพุทโธ
สวากุขาโต เยน ภควตา ธมโม
สุปฏิปันโน ยสฺส ภควโต สวากสงโม
ตมมยํ ภควนฺตํ สธมมํ สสงฺฆํ
อิเมหิ สกกาเรหิ ยถารหํ อโรปีเตหิ อภิปุชยาม
สาธุ โน ภนฺเต ภควา สุจิรปรินิพพุโตปี
ปจฺจิมาชนทานุกมฺปมานสา
อิเม สกกาเร ทุกฺคตปณฺณาการภูเต ปฏิคฺคณฺหาตุ
อมฺหากํ ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขาย.

คำนมัสการพระรัตนตรัย

(นำ)

อรหัง สมมาสมพุทโธ ภควา, พุทฺธํ ภควนฺตํ อภิวาเทมิ (กราบ)
สวากุขาโต ภควตา ธมโม, ธมมํ นมสฺสามิ, (กราบ)
สุปฏิปันโน ภควโต สวากสงโม, สงฺฆํ นมามิ. (กราบ)

ปฐมนิพพภาคนมการ

(หัวหน้า

ว่าคนเดียว)

ยมมฺห โข มยํ ภควนฺตํ สธมมํ คตา, อุทฺทิสฺส ปพฺพชิตา โย โน
ภควา สกฺกา, ยสฺมี ภควติ พุรฺหมจฺริยํ จราม, ตมมยํ ภควนฺตํ
สธมมํ สสงฺฆํ อิเมหิ สกกาเรหิ ยถารหํ อโรปีเตหิ อภิปุชยิตฺวา

อภิวัตน์ กริมหา, หนุททานิ มย์ ทํ ภควนุํ วาจา ย อภิตุํ,
ปุพฺพภาคนมการํ กโรม เส.

- (รับ) นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส.

บทสรรเสริญพระพุทฺธคุณ

- (นำ) หนุท มย์ พุทฺธภิกฺขุ กโรม เส.
(รับ) โย โส ตถาคต อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน
สุคโต โลกวิทู, อนุตฺตโร ปริสทมฺมสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ
ภควา ๗ โย อิมํ โลกํ สเทวํ สมารํ สพรหมํ, สสฺสสมณพฺราหฺมณํ ปชํ
สเทวมนุสฺสํ สยํ อภินฺญา สจฺฉิกตฺวา ปเวทสิ, โย ฌมํ เทเสสิ
อาทิกุลฺยาณํ มชฺฌกคฺคฺยาณํ ปรีโยสานกคฺคฺยาณํ, สาทถํ สพฺพญฺชนํ
เกวลปรีปฺพณํ ปรีสุทฺธํ พฺรหฺมจริยํ ปกาเสสิ ๗ ตมํ ภควนุํ อภิปุชฺยามิ
ตมํ ภควนุํ สิริสา นมามิ ๗ (กราบพร้อมกัน)

บทสรรเสริญพระธรรมคุณ

- (นำ) หนุท มย์ ธรรมภิกฺขุ กโรม เส.
(รับ) โย โส สุวักขาโต ภควตา ฌโม, สนนฺทิกฺโข อกาลิก
เอหิปสฺสิก, โอปนยิก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิ; ตมํ ฌมํ
อภิปุชฺยามิ ตมํ ฌมํ สิริสา นมามิ. (กราบพร้อมกัน)

บทสรรเสริญพระสังฆคุณ

- (นำ) หนุท มย์ สงฺฆภิกฺขุ กโรม เส.

อิจฺเจวเมกนุทกิปฺชเนยฺยกํ, (๒)
 วตฺตตฺตํ วนฺทยทาภิสงฺขตํ,
 ปุณฺณํ มยา ยํ มม สพฺพุทฺทวา,
 มา โหนฺตุ เว ทสฺส ปภาวสิทฺธิยา.

สํเวคปริกิตฺตนปาฐิ

อิธ ทถาคโต โลเก อุปปนฺโน อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ, ฌมฺโม จ เทสิโต
 นิยุยานิโก อุปสมฺมิโก ปรีนิพฺพานิโก สมฺโพธคามิ สุกตปฺปเวทิตो, มยฺหนํ ฌมฺมํ
 สุตฺวา เอวํ ชานาม, ชาตึปฺปี ทฺกฺขา ชราปฺปี ทฺกฺขา มรณฺมปฺปี ทฺกฺขํ, โสกปรีเทว
 ทฺกฺขทฺโหมนฺสสุปายาสาปฺปี ทฺกฺขา, อปฺปิเยหิ สมฺปโยโค ทฺกฺโข, ปิเยหิ วิปฺปโยโค
 ทฺกฺโข, ยมฺปิจฺฉํ น ลภติ ตมฺปิ ทฺกฺขํ, สงฺขิตฺเตน ปณฺจุปาทานกฺขนฺธา ทฺกฺขา,
 เสยฺยถิํ, รุปรูปาทานกฺขนฺโธ, เวทณฺูปาทานกฺขนฺโธ, สณฺณูปาทานกฺขนฺโธ, สงฺขา-
 รูปาทานกฺขนฺโธ, วิญฺญาณูปาทานกฺขนฺโธ, เยสํ ปริณฺญา, ธรรมานํ โส ภควา,
 เอวํ พหุลํ สาวเก วิเนติ, เอวํ ภากา จ ปนฺสฺส ภควโต สาวเกสุ อนฺุสาสนี,
 พหุลํ^๑ ปวตฺตติ, รุปรูปํ อนิจฺจํ, เวทนา อนิจฺจา, สณฺญา อนิจฺจา, สงฺขารํ อนิจฺจา,
 วิญฺญาณํ อนิจฺจํ, รุปรูปํ อนตฺตา, เวทนา อนตฺตา, สณฺญา อนตฺตา, สงฺขารํ
 อนตฺตา, วิญฺญาณํ อนตฺตา, สพฺเพ สงฺขารํ อนิจฺจา, สพฺเพ ฌมฺมา อนตฺตาติ.
 เต^๒ มยฺ, โอตฺถิณฺณามฺหชาตียา ชรามรณฺเน, โสเกหิ ปรีเทเวหิ ทฺกฺเขหิ โทมนฺสเสหิ
 อุปายาสเหหิ, ทฺกฺโขตฺถิณฺณา ทฺกฺโขปเรตา, อปฺเปวณามิมฺสฺส เกวลสฺส ทฺกฺโขกฺขนฺธสฺส
 อนฺุทกิริยา ปณฺญาเยถาติ.

๑. สํเวควัตถุ หากจะนำไปสวดในกาลอย่างคราว เช่นสวดในเวลาบวชเป็นต้น พึงทราบว่า หนนท มยฺ
 สํเวควัตถุปริทีปกปาฐิ ภณาม เส. อนึ่ง สํเวควัตถุนี้เรียกต่าง ๆ กัน เรียกว่า สํเวคปริทีปกปาฐ
 บ้าง สํเวคปริกิตฺตนปาฐ บ้าง สํเวควัตถุปริทีปกปาฐ บ้าง สํเวควัตถุปริกิตฺตนปาฐ บ้าง
๒. บางสำนักใช้เป็น พหุลา. ๓. คำว่า เตะ มยฺ สตรีพึงสวดว่า ทา มยฺ.

จิรปริณิพพุตมปิ ตํ ภควนํ อุกฤษฺส อรหนํ สมฺมาสมฺพุทฺธํ, สทฺธา
อการสฺมา อนคาริยํ ปุพฺพชิตา, ทสฺมี ภควติ พุรหมจริยํ จราม, ภิกฺขุณฺํ สิกฺขา-
สาชีวสฺมาปณฺนา^๑ ตํ โน พุรหมจริยํ, อิมสฺส เกวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส อนฺตกิริยา
สํวตฺตตุ.

กฤหฺสฺถสฺวคฺมาทํตั้งแต่ต้นจนถึง ปณฺณายเถติ แล้วสวตฺตอตังนี้ จิรปริณิ-
พฺพุตมปิ ตํ ภควนํ สรณํ กตา, ฐมฺมณฺจ ภิกฺขุสงฺฆณฺจ, ทสฺส ภควโต สาสนํ,
ยถาสติ ยถาพลํ มนสิโกโรม, อนุปฺปฏิชฺชาม, สา สา โน ปฏิปตฺติ, อิมสฺส
เกวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส อนฺตกิริยา สํวตฺตตุ.

ท้าวตฺรเป็น

กิจเบื่องตันเช่นทำสักการะ กล่าวคำอภิวัตเป็นต้น เหมือนท้าวตฺรเข้า

ปุพฺพภาคนมการ

(นำ) หนฺททานิ มยฺนํ ตํ ภควนํ วาจา ย อภิกายิตุํ ปุพฺพภาคนมการณฺเจว
พุทฺธานุสฺสติณยณฺจ กโรม เส^๒

นโม ทสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส. (๓ หน)

บทระลึกถึงพระพุทฺธคุณ

(รับ) ตํ โข ปณฺ ภควนํ เอวํ กลฺยาณํ กิตฺติสทฺโท อพฺภุคฺคโต, อิตฺปิ โส
ภควา อรหนํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุคโต โลกวิทู, อนฺตฺตโร
ปฺริสทฺมมฺสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควาติ.

(ทยฺดระลึกถึงพุทฺธคุณตามสมควร)

บทสรรเสริญพระพุทฺธคุณ

(นำ) หนฺท มยฺ พุทฺธาภิกิธํ กโรม เส

๑. สามเณรพึงเว้นคำว่า "ภิกฺขุณฺํ สิกฺขาสาชีวสฺมาปณฺนา"
พุทฺธานุสฺสติ.

๒. ท่านนิยมใช้นำควบกับบท

(รับ)

พุทฺธวาทนตวรทาทีคุณาภิตุโ,
 สุกุทาภิณณกรุณาหิ สมากตตฺโ,
 โพเชสิ โย สฺซนตํ กมลํ สุโร,
 วณฺหามหิ ตมรณํ สิริสา ชินนํหิ.

พุทฺธโ โย สพุพปาดีนํ	สรณํ เขมมุตฺตมํ,
ปจฺจมานุสฺสติฏฺฐานํ	วณฺหามิ ตํ สิริเนหิ.
พุทฺธสฺสาหสฺมิ ทาสี ว	พุทฺธโ เม สามิกิสฺสโร,
พุทฺธโ ทุกฺขสฺส ฆาตา จ	วิธาทา จ หิตสฺส เม.
พุทฺธสฺสาหํ นิยุยาเทมิ	สรีรณชิวิตถฺจิทํ
วณฺหนโตหิ ^๑ จริสฺสามิ	พุทฺธสฺสเสว สุโพธิตํ.
นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ	พุทฺธโ เม สรณํ วรํ,
เอเตน สจฺจวชฺเชน	วทฺธเมยฺยํ สตฺถุ สาสเน,
พุทฺธํ เม วณฺหมานนํ ^๒	ยํ ปญฺญํ ปสฺสํ อธิ,
สพฺเพปี อนฺตรายา เม	มาहेสิ ตสฺส เตชสา.

(พึงทมนอบกราบลงว่า)

กาเยน วาจา ย ว เจตสา วา,
 พุทฺธเ กุกมมํ ปกตํ มยา ยํ,
 พุทฺธโ ปฏฺิคุณฺหนตฺ อจฺจยณฺตํ
 กาลนฺตเร สํวริตฺ ว พุทฺธเ.

บทพระลักถึงพระธรรมคุณ

(นำ) หนฺท มยํ ธมฺมานุสฺสติณยํ กโรม เส

๑. สตรีสวดว่า พุทฺธสฺสาหสฺมิ ทาสี ว.

๒. สตรีพึงสวดว่า วณฺหนตฺตีหิ

๓. สตรีพึงสวดว่า พุทฺธํ เม วณฺหมานาย.

(รับ) สุวากุขาโต ภควตา ฐโม สนฺทิกฺขสิโก อกาลิโก เอหิปสฺสิโก, โอปนยิโก
ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิตี.

(หยุดระลึกถึงพระธรรมคุณตามสมควร)

บทสรรเสริญพระธรรมคุณ

(นำ) หนฺท มยฺ ฐมาภิกฺคิตฺติ กโรมฺ เส

(รับ) สุวากุขาททาหิคุณโยควเสน เสยฺโย,
โย มกฺคปากปฺริยตฺติวิโมกฺขเกโท,
ฐโม กุโลกปตฺนา ตทธาริธาริ,
วนฺทามหิ ตมหรํ วรรณมเมตฺติ.

ฐโม โย สพฺพปาณินํ	สรณํ เขมมุตฺตมํ
ทุตฺติยานุสฺสติญฺจานํ	วนฺทามิ ทํ สีเรนฺทํ
ฐมฺมสฺสสาหสฺสมิ ทาสี ว	ฐโม เม สามิกิสฺสโร,
ฐโม ทฺวักขสฺส ฆาตา จ	วิธาทา จ หิตสฺส เม.
ฐมฺมสฺสสาหํ นิยฺยาเทมิ	สรีรวณฺชิวิตฺตจฺจิทํ,
วนฺทนฺโตหิ ^๒ จริสฺสามิ	ฐมฺมสฺสเสว สฺฐมฺมตํ.
นตฺถิ เม สรณํ อญฺฉํ	ฐโม เม สรณํ วรํ,
เอเตน สจฺจวชฺเชน	วทฺเพยฺยํ สตฺถุ สาสเน,
ฐมฺมิ เม วนฺทมานเณ ^๓	ยํ ปญฺฉํ ปสฺสํ อธิ,
สพฺเพปี อนฺตรายา เม	มาเหสฺสุ ตสฺส เทชสา.

(พึงหมอบกราบลงว่า)

๑. สตรัสวตว่า ฐมฺมสฺสสาหสฺสมิ ทาสี ว ๒. สตรัสวตว่า วนฺทนฺตฺติหิ

๓. สตรัสวตว่า ฐมฺมิ เม วนฺทมานาย.

กาเยน วาจา ว เจตสา ว,
 ฐมเม กุกมมํ ปกตํ มยา ยํ,
 ฐมโม ปฏิกคณเหตุ อจฺจนฺตํ,
 กาลนฺตเร สํวริตฺ ว ฐมเม.

บทพระลักถึงพระสังฆคุณ

(นำ) หนท มยํ สงฺฆานุสฺสทินยํ กโรม เส.

(รับ) สุปฏิปนโน ภควโต สาวกสงฺโฆ, อุชุปฺปิปนโน ภควโต สาวกสงฺโฆ,
 ฌายปฺปิปนโน ภควโต สาวกสงฺโฆ, สามิจิปปิปนโน ภควโต สาวกสงฺโฆ, ยทิทํ
 จตฺตาริ ปุริสฺสฺสานิ อญฺจ ปุริสฺสฺกุคฺคลา, เอส ภควโต สาวกสงฺโฆ, อาหุเนยฺโย
 ปาหุเนยฺโย ทกฺขิณฺเนยฺโย อณฺชลิกรณฺเณยฺโย, อนนฺตตรํ ปุณฺณกฺุเชตฺตํ โลกสฺสชาติ.

(ทยุพระลักถึงพระสังฆคุณตามสมควร)

(นำ) หนท มยํ สงฺฆาภิกฺคิตํ กโรม เส.

(รับ) สทฺธมฺมโฆ สุปฏิปตฺติคฺคณาภิกฺขุโต,
 โยญฺจพฺพิโธ อริยปฺกฺคณสงฺฆสฺสฺสฺสฺส,
 สีลาภิธมฺมปวราสยกายจิตฺโต,
 วนฺทามหํ ตมรียาน คณํ สุสฺสฺสฺส.

สงฺโฆ โย สพฺพปาณีนํ	สรณํ เขมมฺมุตฺตมํ,
ตติยานุสฺสฺสฺสฺสฺสฺส	วณฺทามิ ทํ สีเรนหํ.
สงฺฆสฺสฺสฺสฺสฺสฺส ทาสี ว	สงฺโฆ เม สามิกิสุสฺสโร,
สงฺโฆ ทฺกฺขสฺส ฆาตา ๑	วิชาตา จ หิตสฺส เม
สงฺฆสฺสฺสฺส นียยาเทมิ	สรีรณฺชิวิตฺตญฺจิทํ,
วณฺทนฺโตหํ ๒ จริสฺสฺสฺส	สงฺฆสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส.

๑. สตรีสวคฺว่า สงฺฆสฺสฺสฺสฺสฺส ทาสี ว.

๒. สตรีสวคฺว่า วณฺทนฺตฺตีหํ.

นตฺถิ เม สรณํ อณฺณํ สงฺโฆ เม สรณํ วรํ,
 เอเตน สจฺจวชฺเชน วมฺเมยฺยํ สตฺถุ สาสเน.
 สงฺฆํ เม วนฺทมาเนน^๓ ยํ ปุณฺณํ ปสฺสํ อิทฺ,
 สพฺเพปี อนฺตรายา เม มาहेสุํ ตสฺส เตชสา.

(พึงหมอบกราบลงว่า)

กาเยน วาจา ย ว เจตสา วา,
 สงฺฆเ กุกฺกมฺมํ ปกตํ มยา ยํ,
 สงฺโฆ ปฏิกุคฺคณฺหตุ อจฺจยฺนตํ,
 กาลนฺตเร สํวริตฺ ว สงฺฆเ.

(จบแล้วพึงนั่งราบ)

คำอภิวัต คือ อรหิ สมฺมาสมฺพุทฺธ ๖ เป ๖ สงฺฆํ นมามิ นี้ ตามสำนัก
 ต่าง ๆ ได้นิยมใช้กันโดยมาก ทั้งทำวัตรเช้าและเย็น บางสำนักใช้คำอภิวัตว่า
 ยมหิ ๖ แทน อรหิ สมฺมาสมฺพุทฺธ ๖ ทั้งในกาลทำวัตรเช้า ทั้งในกาลทำวัตรค่ำ
 ดังนี้—

ยมหิ สมฺมาสมฺพุทฺธํ ภควนฺตํ สรณํ คโต พระผู้มีพระภาค พระองค์
 ตรัสรู้ดีแล้วเหล่าใดแน่ ข้าพเจ้าถึงแล้วว่าเป็นที่พึ่งกำจัดภัยจริง อิมินา สกฺกาเรน,
 ตํ ภควนฺตํ อภิปุชฺชามิ ข้าพเจ้าบูชาพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น ด้วยเครื่อง
 สักการะนี้ ตํ ภควนฺตํ อภิวาเทมิ ข้าพเจ้าไหว้พระผู้มีพระภาคที่เป็นที่พึ่งของ
 ข้าพเจ้าพระองค์นั้น

(กราบลงทบทวน)

ยมหิ สุวากฺขาตํ ภควตา ธมฺมํ สรณํ คโต พระธรรมที่พระผู้มีพระภาค
 ตรัสดีแล้วเหล่าใดแน่ ข้าพเจ้าถึงแล้วว่าเป็นที่พึ่งกำจัดภัยจริง อิมินา สกฺกาเรน,

๓. สตรัสวดว่า สงฺฆํ เม วนฺทมานาย.

ตัม ฐมมํ อภิปุชยามิ ข้าพเจ้าบูชาพระธรรมนั้นด้วยเครื่องสักการะนี้ ตัม ฐมมํ
 นมสฺสามิ ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมที่เป็นที่พึ่งของข้าพเจ้านั้น

(กราบลงทนต์หนึ่ง)

ยมหํ สุปฏิปนฺนํ สงฺฆํ สรณํ คโต พระสงฆ์ที่ท่านปฏิบัติดีแล้วหมู่ใดแนะ
 ข้าพเจ้าถึงแล้วว่าเป็นที่พึ่งกำจัดภัยจริง อิมินา สกฺกาเรน, ตัม สงฺฆํ อภิปุชยามิ
 ข้าพเจ้าบูชาพระสงฆ์หมู่ นั้นด้วยเครื่องสักการะนี้ ตัม สงฺฆํ วนฺทามิ ข้าพเจ้าไหว้
 พระสงฆ์ที่เป็นที่พึ่งของข้าพเจ้าหมู่ นั้น

(กราบลงทนต์หนึ่ง)

คำว่า สรณํ คโต ใน ยมหํ ฯ ทั้ง ๓ บท ถ้ายศรีสวดพึงเปลี่ยนเป็น
 สรณํ คตา. คำอภิวัตแบบนั้น ในเวลาสวด ผู้เป็นหัวหน้าถึงขั้นต้นนั้นว่า ยมหํ
 แล้วหมู่รับพร้อมกัน

ตงฺขณิกปจฺจเวกฺขนปาช

ปฐิสงฺขา โยนิโส จีวรํ ปฐิสฺวามิ, ยาวเทว สีตสฺส ปฐิมาทาย, อุณหสฺส
 ปฐิมาทาย, ทํสมกสฺวาตาตปสีรสีปสมฺผลฺสนํ ปฐิมาทาย, ยาวเทว หิริโกปีน-
 ปฐิจฺฉาตฺนตฺถํ.

ปฐิสงฺขา โยนิโส ปิณฺฑปาตํ ปฐิสฺวามิ, เนว ทฺวายน น มทายน น
 มณฺฑทนาย น วิภฺยสฺส, ยาวเทว อิมสฺส กายสฺส ฐิตียา ยาปนาย วิหีสฺสปรตียา
 พุรฺหมจฺริยานุกฺคทาย, อิติ ปุราณณฺจ เวทนํ ปฐิหฺงฺขามิ นวณฺจ เวทนํ น
 อุปฺปาเทสฺสามิ, ยาทฺรา จ เม ภวิสฺสติ อนวชฺชตา จ ผาสฺสฺวิหาโร จาติ.

ปฐิสงฺขา โยนิโส เสนาสนํ ปฐิสฺวามิ, ยาวเทว สีตสฺส ปฐิมาทาย,
 อุณหสฺส ปฐิมาทาย, ทํสมกสฺวาตาตปสีรสีปสมฺผลฺสนํ ปฐิมาทาย, ยาวเทว
 อุตุปฺริสฺสยวิโนทนํ ปฐิสฺสฺลนารามตฺถํ.

ปฏิสงฆา โยนิโส คิลานปัจจัยเภสัชชปริกขาริ ปฏิเสวามิ, ยาวเทว
อุปปนฺนํ, เวຍยาพาธิกํ เวทนํ ปฏิฆาตาย, อพฺยาปชฺฌปรมตยาติ.

ธาตุปฏิภูมปัจจเวกฺขณปาฐ

ยถาปัจจยํ ปวตฺตมานํ ธาตุมตฺตเมเวตํ ยทิทํ จีวรํ ๖ ตทฺสปฏฺญชโก จ
ปุกฺกลโล ธาตุมตฺตโก นิสฺสํสํโก นิชฺชีโว สฺสณฺณํ ๖ สพฺพานิ ปน อิมานิ จีวรานิ
อชฺชิจฺจนินยานิ อิมํ ปุตฺติกาญํ ปทฺวา อติวีย ชฺชิจฺจนินยานิ ชายนฺติ ๖

ยถาปัจจยํ ปวตฺตมานํ ธาตุมตฺตเมเวตํ ยทิทํ ปิณฺฑปาโต ๖ ตทฺสปฏฺญชโก
จ ปุกฺกลโล ธาตุมตฺตโก นิสฺสํสํโก นิชฺชีโว สฺสณฺณํ ๖ สพฺโพ ปนํ ปิณฺฑปาโต
อชฺชิจฺจนินโย อิมํ ปุตฺติกาญํ ปทฺวา อติวีย ชฺชิจฺจนินโย ชายติ ๖

ยถาปัจจยํ ปวตฺตมานํ ธาตุมตฺตเมเวตํ ยทิทํ เสนาสนํ ๖ ตทฺสปฏฺญชโก
จ ปุกฺกลโล ธาตุมตฺตโก นิสฺสํสํโก นิชฺชีโว สฺสณฺณํ ๖ สพฺพานิ ปน อิมานิ
เสนาสนานิ อชฺชิจฺจนินยานิ อิมํ ปุตฺติกาญํ ปทฺวา อติวีย ชฺชิจฺจนินยานิ ชายนฺติ ๖

ยถาปัจจยํ ปวตฺตมานํ ธาตุมตฺตเมเวตํ ยทิทํ คิลานปัจจัยเภสัชชปริก-
ขาริ ๖ ตทฺสปฏฺญชโก จ ปุกฺกลโล ธาตุมตฺตโก นิสฺสํสํโก นิชฺชีโว สฺสณฺณํ ๖
สพฺโพ ปนํ คิลานปัจจัยเภสัชชปริกขาริ อชฺชิจฺจนินโย อิมํ ปุตฺติกาญํ ปทฺวา
อติวีย ชฺชิจฺจนินโย ชายติ ๖

อดีตปัจจเวกฺขณปาฐ

อชฺช มยา อปัจจเวกฺขิตฺวา ยํ จีวรํ ปริภุทํ ทํ ยาวเทว สีสฺส
ปฏิฆาตาย อณฺหสฺส ปฏิฆาตาย ทํสมกสวาตาทปสิริสฺสปรสมฺพฺพสฺสํ ปฏิฆาตาย
ยาวเทว หิริโกป็นปฏิจฺฉาทนฺตํ ๖

อชฺช มยา อปฺจเวกฺขิตฺวา โย ปิณฺฑปาโต ปริภุโต โส เหน ทวายน
น มทายน น มณฺฑนายน น วิภฺสนายน ยาวเทว อิมสฺส กายสฺส ฐิตียา ยาปนายน
วิหิตฺสปฺรติยา พุรหมจฺริยานุคฺคทาย อิติ ปุราณญจ เวทนี ปฏฺิหงฺขามิ นวญจ
เวทนี น อุปฺปาเทสฺสามิ ยาทฺรา จ เม ภวิสฺสติ อนวชฺชตา จ ผาสฺ วิหาโร
จาติ ๖

อชฺช มยา อปฺจเวกฺขิตฺวา ยํ เสนาสนํ ปริภุตํ ตํ ยาวเทว สิตสฺส
ปฏฺิฆาตายน อุณฺหสฺส ปฏฺิฆาตายน ทํสมกสฺวาตาตปสฺสึสฺสปสมฺพฺสฺสานํ ปฏฺิฆาตายน
ยาวเทว อุตฺตฺปฺริสฺสยวิโนทฺนํ ปฏฺิสลฺลณารามตฺถํ ๖

อชฺช มยา อปฺจเวกฺขิตฺวา โย คิลานปฺจยภฺสชฺชปฺริกฺขาริ ปริภุโต
โส ยาวเทว อุปฺปนฺนํ เวยฺยาพาธิกานํ เวทนํ ปฏฺิฆาตายน อพฺยาปชฺฌปรมตา-
ยาติ ๖

อภินฺทอปฺจเวกฺขณารมภ

ยานิ เว ปญฺจ จ्ञานานิ	ปญฺจนิมฺมลโลจโน,
เวเนยฺยานํ ปกาเสสิ	อภินฺทํ ปจฺจเวกฺขิตุํ
สมฺมานุกริยมานานิ	สตฺถุสฺสสนการิภิ,
ตํ ตํ อตฺถวสํ สมฺมา	สาธยฺนฺติ ยถารหํ,
เตสฺมปกาสกํ ฐมฺม—	ปฺริยายํ ภณาม เส.

อภินฺทอปฺจเวกฺขณปาริ

อตฺถิ โข เทน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺธเรน,
ปญฺจ ฐ्ञานานิ สมฺมทกฺขาตานิ. ยานิ อภินฺทํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพานิ, อิตฺถิยา वा
ปฺริเสน वा คหฺภูเสน वा ปพฺพชฺชิตเณ वा. กตมานิ ปญฺจ.

๑. ชราธมฺโมมฺหิ ชรํ อนตฺตีโตติ, อภินฺหํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ อิตฺถิยา วา
ปฺริเสน วา กหฺภูเชน วา ปพฺพชิตฺเตน วา.

๒. พุยาธธมฺโมมฺหิ พุยาธํ อนตฺตีโตติ, อภินฺหํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ อิตฺถิยา
วา ปฺริเสน วา กหฺภูเชน วา ปพฺพชิตฺเตน วา.

๓. มรณธมฺโมมฺหิ มรณํ อนตฺตีโตติ, อภินฺหํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ อิตฺถิยา
วา ปฺริเสน วา กหฺภูเชน วา ปพฺพชิตฺเตน วา.

๔. สพฺเพหิ เม ปิเยหิ มนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโวติ, อภินฺหํ
ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ อิตฺถิยา วา ปฺริเสน วา กหฺภูเชน วา ปพฺพชิตฺเตน วา.

๕. กมฺมสฺสโกมฺหิ กมฺมทายาทิ กมฺมโยนิ กมฺมพฺนฺธุ กมฺมปฏิสฺสรโณ, ยํ
กมฺมํ กริสฺสามิ กลฺยาณํ วา ปาปกํ วา ตสฺส ทายาทิ ภวิสฺสามิตฺติ, อภินฺหํ
ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ อิตฺถิยา วา ปฺริเสน วา กหฺภูเชน วา ปพฺพชิตฺเตน วา.

อิมานิ โข เตน ภาควทา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺธเณ,
ปณฺจ จานานิ สมฺมทกฺขาตานิ, ยานิ อภินฺหํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพานิ, อิตฺถิยา วา
ปฺริเสน วา กหฺภูเชน วา ปพฺพชิตฺเตน วา.

ตสฺมาติหฺมฺเหหิ เอวํ อภินฺหํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ, ชราธมฺโมมฺหิ ชรํ
อนตฺตีโต. พุยาธธมฺโมมฺหิ พุยาธํ อนตฺตีโต. มรณธมฺโมมฺหิ มรณํ อนตฺตีโต.
สพฺเพหิ เม ปิเยหิ มนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว. กมฺมสฺสโกมฺหิ กมฺมทายาทิ
กมฺมโยนิ กมฺมพฺนฺธุ กมฺมปฏิสฺสรโณ. ยํ กมฺมํ กริสฺสามิ กลฺยาณํ วา ปาปกํ
วา ตสฺส ทายาทิ ภวิสฺสามิตฺติ. ตโต อุตฺตริปิ ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ.

๑. น โข ปนาหเมว, ชราธมฺโมมฺหิ ชรํ อนตฺตีโต. อถ โข ยาวตา
สตฺถานํ อากติ กติ จฺจติ อุปฺปตฺติ, สพฺเพ สตฺถา ชราธมฺมา ชรํ อนตฺตีตา. ตํ
กฺุเตกฺกตฺถ ลพฺภา

๒. น โข ปนาหเมว, พยาธิธมโมเมหิ พยาธิ อนตฺตีโต. อถโฆ ยาวตา
สตฺตานํ อากติ คติ จุติ อุปฺปตฺติ, สพฺเพ สตฺตา พยาธิธมฺมา พยาธิ อนตฺตีตา.
ตํ กุเตตฺถ ลพฺภา.

๓. น โข ปนาหเมว, มรณธมโมเมหิ มรณํ อนตฺตีโต. อถโฆ ยาวตา
สตฺตานํ อากติ คติ จุติ อุปฺปตฺติ, สพฺเพ สตฺตา มรณธมฺมา มรณํ อนตฺตีตา.
ตํ กุเตตฺถ ลพฺภา.

๔. น โข ปน มยฺหเมว, สพฺเพหิ ปิเยหิ มนาเปหิ นานาภาโว
วินาภาโว. อถโฆ ยาวตา สตฺตานํ อากติ คติ จุติ อุปฺปตฺติ, สพฺเพสํ สตฺตานํ
ปิเยหิ มนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว. ตํ กุเตตฺถ ลพฺภา.

๕. น โข ปนาหเมว. กมฺมสฺสโกมฺหิ กมฺมทายาโท กมฺมโยนิ กมฺมพณฺธุ
กมฺมปฏิสรณํ, ยํ กมฺมํ กริสฺสามิ กถฺยาณํ วา ปาปกํ วา ตสฺส ทายาโท
ภวิสฺสามิ. อถโฆ ยาวตา สตฺตานํ อากติ คติ จุติ อุปฺปตฺติ, สพฺเพ สตฺตา
กมฺมสฺสกา กมฺมทายาทา กมฺมโยนิ กมฺมพณฺธุ กมฺมปฏิสรณา, ยํ กมฺมํ กริสฺสนฺติ
กถฺยาณํ วา ปาปกํ วา ตสฺส ทายาทา ภวิสฺสนฺติ. ตํ กุเตตฺถ ลพฺภาติ.

อภินฺทปจฺจเวกฺขณปาจิ นิฏฺฐิต.

๕๕ สิ้นเนโนชระ พุทฺธธฺมมคฺค — ๕๖

๕๖ จมฺมอ โฉนํ สิ้นเนโนชระ ปตฺติทานคาลา

กโรยคณฺธํ สิ้นเนโนชระ (พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๕)

กโรย กโรยคณฺธํ นิสฺสํ นิสฺสํ นิสฺสํ นิสฺสํ นิสฺสํ นิสฺสํ นิสฺสํ นิสฺสํ

๕๖ จมฺมอ โฉนํ สิ้นเนโนชระ ปตฺติทานคาลา

กโรย ๕๖ จมฺมอ โฉนํ สิ้นเนโนชระ ปตฺติทานคาลา

๕๖ จมฺมอ โฉนํ สิ้นเนโนชระ ปตฺติทานคาลา

เถรา จ มชฺฌา นวกา จ ภิกฺขโว

กโรย

สารามิกา ทานปตี อุปาสกา
 คามา จ เทสา นิกมา จ อิสฺสรา
 สปปาณภุตา สุชิตา ภวนฺตุ เท
 ชลาพูชา เยปี จ อณฺทสมภวา
 สํเสทชาตา อถโวปปาทิกา
 นิยฺยานิกํ ฐมฺมวํ ปรฺมฺมิจฺจ เท
 สพฺเพปี ทุกฺขสฺส กโรนฺตุ สงฺขํ ฯ

ฐาตุ จิรํ สํ ฐมฺโม	ฐมฺมทฺธรา จ ปุคฺคลา
สงฺโม โหตุ สมฺกฺโก ว	อตุถาย จ หิตาย จ
อเมห รกฺขตุ สทฺฐมฺโม	สพฺเพปี ฐมฺมจาริโน
วฺจฺจํ สมฺปาปุณฺเอยาม	ฐมฺเม อริยปฺปเวทิตะ ฯ

ปสนฺนา โหนฺตุ สพฺเพปี	ปาณิโน พุทฺธสาสเน
สมฺมา ธารี ปฺเวจฺจนโก	กาเล เทโว ปวสฺสตุ
วฺจฺจํภาวาย สตฺตานํ	สมิทฺธํ เนตุ เมทนี
มาตา ปิตา จ อตุรฺรํ	นิจฺจํ รกฺขนฺติ ปุตุตฺกํ
เอวํ ฐมฺเมน ราชานो	ปจฺจํ รกฺขนฺตุ สพฺพทา ฯ

ไตรตนนุการภาณ

โย สมนิสฺสนโนภเวทฺธิมฺม
 มารี สเสนํสุตฺตํ ชินิทฺตํ
 สมฺโพธิมฺมจฺจ โยนิทฺตํ
 โลกุตฺตมํ ธรรมํ ปณฺณามิ

อัญจโก อริยปโต ชนानิ
 โมกขปเวสายน อชฺช จ มคฺโค
 ธรรมโม อโย สนฺติกโร ปณฺโฑ
 นิยุยานิโก ตํ ปณฺณามิ ธรรมํ ฯ
 สงฺโฆ วิสุทฺโธ วรทกฺขิณฺเอยโย
 สนฺตินฺทริโย สพฺพมลปฺปหิโน
 คุณฺเดหิเนเกหิ สมิทฺธิปตฺโต
 อนาสโว ตํ ปณฺณามิ สงฺฆํ ฯ
 โย กปฺปโกฏฺฐิหิปี อปฺปเมยฺยํ
 กาลํ กโรนฺโต อติทกฺกรานิ
 เขทํ คโต โลกหิตาย นาโต
 นโม มหาการุณิกสฺส ตสฺส ฯ
 อสมพฺุรํ พุทฺธนิเสวิตํ ยํ
 ภวามวํ กจฺจนฺติ ชีวโลโก
 นโม อวิชฺชาทิกิเลสชาล—
 วิทฺธํสีโน ธรรมวรสฺส ตสฺส ฯ
 คุณฺเดหิ โย สีสสมาริปญฺณา—
 วิมุตฺติภาณปฺปภุตฺติโย ยุตฺโต
 เขตฺตตฺถชนานํ กุสฺสตฺถิกานํ
 ตมริยสงฺฆํ สิริสา นมามิ ฯ
 อิจฺเจวมจฺจนฺตนมสฺสเนยฺยํ
 นมสฺสมานิ รตนตฺตยํ ยํ
 ปุณฺณภาสิทฺถํ วิปฺลํ อลตฺถํ
 ตสฺसानุภาเวน หตฺนตฺตราโย ฯ

นพคุณคาถา

อารกตฺตา กิเลเสหิ	สวาสเนหิ โส มฺนิ
สพฺพปฺปชารหตฺตา จ	วิหิตฺ อรหํ อิตฺติ ฯ
สมฺมา สามณฺจ สจฺจจฺานิ	พฺพุโธ จ อณฺณโพธโน
เตเนส สมฺมาสมฺพฺพุโธ	สพฺพพรมฺเมสฺส จกฺขมา ฯ
วิชฺชาหิ จรณฺเนส	สมฺมเทว สมาคโต
วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน	อุตฺตโม เทวमानุเส ฯ
สพฺพเกฺลสปปหานเน	คโต โส สฺสคโต มฺนิ
สมฺมา กาเยน วาจา	มนสา สฺสคโต คโต ฯ
โลกํ วิญฺญโต สพฺพํ	ฉาเนนณฺณาสิ สพฺพธา
นาโถ โลกสฺส สมฺมา ว	เตน โลกวิทู ชีโน ฯ
สาเรตา นรทมนํ	อกุปฺปาย วิมุตฺตํ
ตโต อนฺุตฺตโร นาโถ	ปฺริสทมฺมสารถิ ฯ
โลกิเยหิ จ อตฺถเหหิ	อโถ โลกุตฺตเรหิ จ
สตุถา เทวมนุสฺसानํ	สาสิตา เทวमानุเส ฯ
สมฺพฺพชฺฌิตา จ สจฺจจฺานิ	เกฺลสนิทฺทา ปพฺพชฺฌิตา
สพฺพโส กุณฺวิกาสม—	ปตฺโต พฺพุโธ นรุตฺตโม ฯ
ภากฺเขน ภคฺรมเมหิ	สมงฺคิ จาตุโล มฺนิ
ครุการวญฺญโต จ	วิสฺสโต ภควา อิตฺติ ฯ

ปฏกณนาวิธานคาถา^๒

อิทานิ ปณฺณมิตฺตา

มหนฺเตเยว สมฺพยุเห

๑. พระนิพนธ์ของสมเด็จพระสังฆราช (สา) วัดราชประดิษฐ์
๒. ว่าเป็นพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯ

จตุตถสเสว พยุหสฺส	ปจฺจิมะ สมฺมเห อัย
ปจฺมสเสว วกฺขสฺส	ปฏฺเช อนฺติมสฺสณฺหิตะ
ปวตฺตติ ปจฺจุปฺปนโน	กาโล กลฺยุปฺลภฺขิโต
อิจฺจายํ ปฏฺชคณฺนา	เวทิตพฺพา ว กาลโต ๗
อโห อนิจฺจา สงฺขารว	เตกาลิกา อสณฺจิตา
สกาลา กาลิกา สพฺเพ	หุตฺวา หุตฺวา น โหนฺติ เต
ทํ กุเตตฺถ ลพฺภา โลเก	ยทุปฺปนํ น นสฺสติ
เอวมฺภุเตสฺสเปยฺเตสฺ	สาธฺ ตตฺถาชฺฌเปกฺขณา
อปิ เตสํ นิโรธาย	ปฏฺธิปฺตฺยาติสาธฺกา
สพฺพิ สมฺปาทนียณฺหิ	อปฺปมาเทน สพฺพทา ๗

ปี่มะโรงสัมฤทธิ์ศก จ.ศ. ๑๒๙๐ พ.ศ. ๒๔๗๑ เดือนธันวาคม ๑๕ คำ ฯ

ปตฺติทานคาถา (พิศตาร)

ปฺญณฺสสฺสิทานิ กตสฺส	ยานณฺณานิ กตานิ เม
เตสฺมจ ภาคิโน โหนฺตุ	สฺสทฺตานนฺตาทปฺปมาณกา
เย ปิยา คุณวณฺตา จ	มยฺหํ มาตาปิตาทโย
ทิจฺฐา เม จาปฺยทิจฺฐา วา	อณฺเณ มชฺฌตฺตเวรีโน
สฺสทฺตา ติจฺฐจฺนฺติ โลกสฺมิ	เตภุมฺมา จตุโยนิกา
ปณฺเจกจตุโวการา	สัสนฺตา ภวามเว
ณาทํ เย ปตฺติทานมฺเม	อนฺโมทนฺตุ เต สยํ
เย จิมํ นปฺปชานนฺติ	เทวา เตสํ นิเวทยํ
มยา ทินฺนํนปฺปณฺณํ	อนฺโมทนฺเตตฺตนา
สพฺเพ สฺสทฺตา สทา โหนฺตุ	อเวรา สุขชีวิโน

เขมปปทณจ ปปโปนุ
 ยนทานิ เม กตํ ปุณณํ
 ขิปปํ สจฺฉิกเรยฺยาหํ
 สเจ ทาว อภพฺโพหํ
 นียโต โพรสตุโตว
 นาฏจารสปี อภพฺพ—
 ปณฺจเวรานิ วชฺเชยฺยํ
 ปณฺจกามเ อลฺลโคหํ
 ทุทฺธิจฺฉิยา น ยชฺเชยฺยํ
 ปาเป มิตฺเต น เสเวยฺยํ
 สทฺธาสติโรโรตปฺปา—
 อปฺปสโยห ว สตฺตฺตฺติ
 สพฺพายาปายุปาเยสุ
 เณยฺเย วตฺตทวสชฺชํ เม
 ยา กาจิ กุสลา มฺยาสา
 เอวํ วุตฺตา คุณา สพฺเพ
 ยทา อปฺปชฺชติ โลเก
 ททา มุตฺโต กุณฺมเมหิ
 มนุสฺสสทฺตณฺจ ลิงฺกณฺจ
 ลภิตฺวา เปสฺโส สีสึ
 สุขาปฏฺิโป ขิปปา—
 อรหตฺตผลํ อคฺคํ
 ยทิ นปฺปชฺชติ พุทฺโธ
 เอวํ สนฺเต ลภฺยยาหํ

เทสาสา สิชฺฌตํ สุภา ฯ
 เตนานนฺนุทฺธิเสน จ
 ฌมฺเม โลกุตฺตเร นว
 สํสาเร ปน สํสรํ
 สมฺพุทฺธเณ วียากโต
 จานานิ ปาปฺเพยฺยหํ
 รเมยฺยํ สึลฺลรทฺธเณ
 วชฺเชยฺยํ กามปงฺกโต
 สยฺยชฺเชยฺยํ สุตฺตฺติจฺฉิยา
 เสเวยฺยํ ปณฺตฺติเต สทา
 ตาปชฺชนตฺติคฺคณากโร
 เหยยฺยํ อมฺนทฺมพฺพโท
 เณโก ฌมฺมตฺตโกวิโต
 ฌานํ อเมว มาลฺลโต
 สุเขน สิชฺฌตํ สทา
 โหนฺตุ มยฺหิ ภเว ภเว
 สมฺพุทฺธโร โมกฺขเทสโก
 ลทฺโธกาโส ภเวยฺยหํ ฯ
 ปพฺพชฺชณฺจปสมฺปทํ
 ฐาเรยฺยํ สตฺถุ สาสนํ
 ภินฺโด สจฺฉิกเรยฺยหํ
 วิชฺชาทิกฺคณฺลงกตํ
 กมฺมํ ปริปฺรณฺจ เม
 ปจฺเจกโพธิมฺตฺตมฺนฺติ ฯ

ปตฺติทานคาถา (พิสสาร)

บุญผลสุตฺตานิ กตสฺส	ยานญฺณานิ กตานิ เม
เตสญฺจ ภาคิโน โหนตุ	สตฺตานนฺตาปฺปมาณกา
เย ปิยา คุณวณฺทา จ	มยฺหํ มาตาปิตาทโย
ทิจฺฐจฺา เม จาปฺยทิจฺฐจฺา วา	อญฺเณ มชฺฌตฺตเวรีโน
สตฺตา ทิจฺฐจฺนฺติ โลกสฺมี	เทภุมฺมา จตฺตโยนิกา
ปญฺเจกจตฺตวอการา	สํสรนฺตา ภวามเว
ภาตํ เย ปตฺติทานมฺเม	อนฺโมทนฺตุ เต สยํ
เย จิมํ นปฺปชานนฺติ	เทวา เตสํ นิเวทฺยํ
มยา ทินฺนํบุญญานํ	อนฺโมทนฺเตตฺตนา
สพฺเพ สตฺตา สทา โหนตุ	อเวรา สุขชีวิโน
เขมปฺปทญฺจ ปปฺโปนฺตุ	เตสสา สิชฺฌมํ สฺภา ฯ
ยฺนฺทานิ เม กตํ บุญญํ	เตนาเนนฺทฺทฺทฺเทสํ จ
ชิปฺโป สจฺฉิกเรยฺยาหํ	ธมฺเม โลกุตฺตเร นว
สเจ ตาว อภพฺโพหํ	สํสारे ปน สํสริ
นียโต โพรสฺตฺโต ว	สมฺพุทฺเธน วียากโต
นาฏจฺารสปี อภพฺพ—	จฺานานิ ปาปฺณเวยฺยหํ
มฺนุสฺสสตฺตญฺจ ลิงฺคญฺจ	ปพฺพชฺชณฺจุปสมฺปทํ
ลภิตฺวา เปสฺโส สีสึ	ธาเรยฺยํ สตฺถุ สาสนํ
สุชาปฺปฏิปโต ชิปฺปา—	ภิญฺโญ สจฺฉิกเรยฺยหํ
อรหฺตฺตผลํ อคฺคํ	วิชฺชาทิกฺคณฺลงกตํ
ยทิ นฺุปฺปชฺชติ พุทฺโธ	กมฺมํป ริปฺปญฺจ เม
เอวํ สนฺเต ลภฺยฺยาหํ	ปจฺเจกโพธิมฺตฺตมนฺติ ฯ

ติโลกวิชยราชปตติทานคาถา

ยงภิณฺจิ กุสลํ กมุํ	กตฺตพฺพํ กิริยํ มม
กาเยน วาจา มนสา	ติทเส สุกตํ กตํ
เย สตฺตา สณฺณิโน อตฺถิ	เย จ สตฺตา อสณฺณิโน
กตํ ปุณฺณผลํ มยฺหิ	สพฺเพ ภาคิ ภาวนตุ เต
เย ทํ กตํ สุวิทฺติ	ทินฺนํ ปุณฺณผลํ มยา
เย จ ตตฺถ น ชานนฺติ	เทวา คนฺตุวา นิเวทฺยํ
สพฺเพ โลกมฺหิ เย สตฺตา	ชีวนฺตาหารเหตุกา
มนุญฺญํ โภชนํ สพฺเพ	ลภนฺตุ มม เจตสาติ ฯ

ตรวจนา (ของเก่า)

อิมินา ปุณฺณกมุเมน	อุปชฌายา กุณฺตฺตรา
อาจริยุปการา จ	มาตา ปิตา จ ญาติกา (ปียา มม)
สุริโย จันทิมา ราชา	कुณ्वन्ता नरपी ज
พฺรหมมารา จ อินฺทา จ	โลกपालา จ เทวตา
ยโม มิตฺตา มนุสฺสา จ	มชฺฌตฺตา เวริกาปี จ
สพฺเพ สตฺตา สุขี โหนฺตุ	ปุณฺณานิ ปกฺตานิ เม
สุขํ จ ทิวิธํ เทนฺตุ	ชิบฺบิ ปาเปถ โวมตํ ฯ
อิมินา ปุณฺณกมุเมน	อิมินา อุตฺติเสน จ
ชิปฺปาหิ สุลเภ เจว	ตณฺหฺปาทานเจทนํ
เย สนฺตานเ หินา ธมฺมา	ยาว นิพฺพานโต มม
นสฺสนฺตุ สพฺพทา เยว	ยตฺถ ชาโต ภเว ภเว

อุชฺฐิตํ สติปัญญา

มารา ลภนฺตุ โนกาสํ

พุทฺโธ ทีปวโร นาโถ

นาโถ ปจฺเจกพุทฺโธ จ

เตโสทุกฺขมานุภาเวน

สสฺสเลโข วิริยมฺหิณา

กาตุญฺจ วิริเยสุ เม

ธมฺโม นาโถ วรุตฺตโม

สงฺฆโม นาโถตฺตโร มมํ

มาโรกาสํ ลภนฺตุ มา ฯ

เริ่ม ทำวัตรพระ บอกวัตร

ต่อแต่นี้ไปจะแสดงกิจกัลยาณวัตร ซึ่งสยามรัฐจักริกษุสงฆ์สมณณทาลได้
คิดจัดเรียบเรียงลงไว้เป็นแบบแล้วนำสืบ ๆ กันมานั้น ลงพิมพ์ไว้ตามฉบับ ซึ่ง
พระธรรมวโรดม บรมญาณอดุลยสุนทรนายก ตริปิฎกคุณาลังการภูษิต ทักขิณ
ทิศกณฤศร บวรสังฆารามคามวาสี สถิต ณ วัดสุทัศนเทพวรารามวรวิหาร พระ
อารามหลวง ได้พิจารณาตลอดที่ควรลด เพิ่มที่ควรเพิ่ม เปลี่ยนแปลงที่ควรเปลี่ยน
แปลงแล้วส่งมานั้น เพื่อให้ท่านผู้มีประโยชน์ได้อ่านแลลอกคัดเล้าบ่นจำทรง ตาม
ปรารภนา ฯ

ทำวัตรพระ

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ

โย สนนฺนินฺโน วรโพนฺธิมฺเล

มารํ สเสนํ สุจิตํ วิเชยฺย

สมโพธิมาจนิ อนนุตตมาโณ

โลกุตตโม ตํ ปณมามี พุทฺธํ ฯ

เย จ พุทฺธา อตีตา จ

เย จ พุทฺธา อนาคตา

ปัจจุปปันนา จ เย พุทฺธา

อหํ วนฺทามิ สพุพพา ฯ

อิตีปิ โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุกโต

โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควาติ ฯ

พุทฺธํ ชีวิตํ ยาวนิพฺพานํ สรณํ กจฺฉามิ ฯ

นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ

พุทฺธो เม สรณํ วรํ

เอเตน สจฺจวชฺเชน

โหตุ เม ชยมङฺกलํ ฯ

อุตฺตมมङฺเคน วนฺเทหิ

ปาทปัสฺสุ วรุตฺตมํ

พุทฺธเ โย ขลิโต โทโส

พุทฺธो ชมตฺถุ ตํ มมํ ฯ กราบที่ ๑

อฏฺฐังฺกโก อริยปโป ชนानํ

โมกฺขปฺปเวสาย อุชฺฐ จ มคฺโค

ธมฺโม อयํ สนฺติกโร ปณฺโฑ

นียฺยานิโก ตํ ปณมามี ธมฺมํ ฯ

เย จ ธมฺมา อตีตา จ

เย จ ธมฺมา อนาคตา

ปัจจุปปันนา จ เย ธมฺมา

อหํ วนฺทามิ สพุพพา ฯ

สุวากฺขาโต ภควตา

ธมฺโม สนฺติฏฺฐิโก อกาลิโก เอหิปสฺสิโก

โอปนยิโก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิติ ฯ

ธมฺมํ ชีวิตํ ยาวนิพฺพานํ สรณํ กจฺฉามิ ฯ

นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ

ธมฺโม เม สรณํ วรํ

เอเตน สจฺจวชฺเชน

โหตุ เม ชยมङฺกลํ ฯ

อุตุตมงเคน วนเทห์

ธมมณจ ทูวิธ วร

ธมเม โย ขลิโต โทโส

ธมโม ขมตุ ตัม มัม ๑ กราบที่ ๑

สงโฆ วิสสุโต วรทกฺขิณเญโย

สนฺตินฺทริโย สพฺพมลปฺปทีโน

กฺุณฺเหินฺนเกหิ สมิตฺธิปตฺโต

อนาสโว ตัม ปณฺนามิ สงฺฆัม ๑

เย จ สงฺฆา อตีตา จ

เย จ สงฺฆา อนาคตา

ปจฺจุปฺปนฺนา จ เย สงฺฆา

อหํ วนฺทามิ สพฺพทา ๑

สุปฏิปนโน ภควโต สาวกสงโฆ ๑ อุชฺฐปฏิปนโน ภควโต สาวกสงโฆ ๑
 ฌายปฏิปนโน ภควโต สาวกสงโฆ ๑ สามิจิปฏิปนโน ภควโต สาวกสงโฆ ๑
 ยทิทํ จตฺตาริ ปุริสฺสุคานิ อญฺจุปฺริสฺสุคฺคฺลา ๑ เอส ภควโต สาวกสงโฆ ๑ อาหุ-
 เนญโย ปาหุเนญโย ทกฺขิณเญโย อณฺุชฺฉลีกรณฺเญโย อนฺุตฺตรํ ปุณฺณกฺุเขตฺตํ โลกสุสํติ ๑

สงฺฆัม ชีวิทํ ยาวนิพฺพานํ สรณํ กจฺญามิ ๑

นตฺถิ เม สรณํ อณฺุณ

สงโฆ เม สรณํ วร

เอเตน สจฺจวชฺเชน

โหตุ เม ชยมฺงฺคณํ ๑

อุตุตมงเคน วนเทห์

สงฺฆณจ ทูวิธุตฺตม

สงฺฆเ โย ขลิโต โทโส สงโฆ ขมตุ ตัม มัม ๑

อิจฺเจวมนฺุจฺจนฺุตนมฺสฺสเนญฺยํ

นมนฺุสฺสมาโน รตนตฺตยํ ยํ

ปฺุณฺณภาสิณฺุทํ วิปฺลํ อลตฺถํ

ตสฺसानุภาเวน หตฺนฺุตราโย ๑ กราบที่ ๑

จบทำวัตรพระ

บอกว้ตร

อุกาส โย ปน ภิกขุ ธมฺมานุธมฺมปฏิปนฺโน วิหริติ สามิจิปปฏิปนฺโน
 อนุธมฺมจารี โส ตถาคตํ สกฺกโรติ ครุฑโรติ มาเนติ ปุเชติ ปรมาย ปุชาย
 ปฏิปตฺติปุชาย ฯ

สพฺพปาปสฺส อกรรมํ กุสลสฺสูปสมปทา
 สจิตฺตปริโยทปนํ เอตํ พุทฺธานสาสนํ ฯ

ชนฺตี ปรมํ ตโป ตีติกฺขา

นิพฺพานํ ปรมํ วทนฺติ พุทฺธา

น หิ ปพฺพชิโต ปรูปมาตี

สมโณ โหติ ปริ วิหะยนฺโต ฯ

อนุปฺวาโท อนุปฺมาโต	ปาณฺนิโมกฺเช จ สํวโร
มตฺตตณฺณตา จ ภตฺตสฺมี	ปนฺตณฺจ สยนาสนํ
อธิจิตฺเต จ อาโยโค	เอตํ พุทฺธานสาสนํ ฯ
สีลสมาธิคุณานํ	ชนฺตี ปธานการณํ
สพฺเพปี กุสลา ธมฺมา	ชนฺตฺยาเยว วฑฺฒนฺติ เต
เกวลานปี ปาปानํ	ชนฺตี มฺลํ นิกฺกนฺตติ
ครหกลหาทีนํ	มฺลํ ชนฺติ ชนฺติโก
ชนฺตี ธีรสฺสลงฺกาโร	ชนฺตี ตโป ตปสฺสีโน
ชนฺตี พฺลํ ว ยตีนํ	ชนฺตี หิตฺสุชาวหา
ชนฺติโก เมตฺตวา ลาภี	ยสฺสสึ สฺขสึลฺวา
ปีโย เทวมนุสฺसानํ	มนาโป โหติ ชนฺติโก
อตฺตโนปี ปเรสฺสจ	อตฺถาวโห ว ชนฺติโก
สคฺคโมกฺขกมํ มคฺคํ	อารุโฬห โหติ ชนฺติโก

สตฺถุโน วจโนวาทำ
 ปรมาย จ ปุชาย
 ทูลลภณฺจ มนุสฺสสตฺถํ
 ทูลลภา ชนฺดสมฺปตฺติ
 สุโข พุทฺธานมฺปปาโท
 สุขา สงฺฆสฺส สามคฺคี
 สุโข วิเวโก ทญฺจสฺส
 อพฺยาปชฺฌํ สุขํ โลก
 สุขา วิราคตา โลก
 อสฺมิมานสฺส วินโย
 กิจฺฉิ มนุสฺสปฏิลาโก
 กิจฺฉิ สทฺธมฺมสฺสวณํ
 อปฺปมาโท อมตํ ปทํ
 อปฺปมตฺตา น มียฺยนฺติ
 เอตํ วิเสสโต ฉตฺวา
 อปฺปมาเท ปโมหนฺติ
 เต ฉายิโน สาทติกา
 ฌสฺนฺติ ธีรา นิพฺพานํ
 สตฺถุโน สทฺธมฺมํ สุตฺวา
 กปฺปานิ สตฺสทฺสฺสานิ
 ปุพฺพณฺเฑห ปิณฺฑปาตณฺจ
 ปโทเส ภิกฺขุโรวาทำ
 ปจฺจุเส ว คเต กาเล

กโรติเยว ชนฺติโก
 ชินํ ปุชฺเชติ ชนฺติโก
 พุทฺธปฺปาโท จ ทูลลโก
 สทฺธมฺโม ปรมทูลลโก
 สุขา สทฺธมฺมเทสนา
 สมคฺคานํ ทโป สุโข
 สทฺธมฺมสฺส ปสฺสโต
 ปาณญฺเตสุ สณฺณโม
 กามานํ สมตฺติกกโม
 เอตํ เว ปรมํ สุขํ ฯ
 กิจฺฉิ มจฺจาน ชีวิทํ
 กิจฺฉิ พุทฺธานมฺปปาโท ฯ
 ปมาโท มจฺจุโน ปทํ
 เย ปมตฺตา ยถา มตา
 อปฺปมาทมฺหิ ปณฺทิตา
 อริยานํ โคจเร รตา
 นิจฺจํ ทพฺหปรกฺกมา
 โยคกฺเขมํ อนุตฺตรํ ฯ
 สทฺธมฺมํ ชินสาสเน
 ทุคฺคตี โส น คจฺฉติ ฯ
 สายณฺเฑห ฌมฺมเทสนํ
 อทฺธมฺมรตฺเต เทวปณฺหนํ
 ภพฺพาภพฺเพ วิโลกนํ

เอเต ปรณจิเว กิจเ
 กุกกุเญ กพภาวาโส จ
 อุตสภ ราชสมปตติ
 กุกกุเญ สพพณญ พุทโธ
 นิพพานคมนํ สปปเป
 โอบกนโต จ คุรวารสมี
 สมพุทโธ พุทวารสมี
 อาสาพุทพณณโมกุกนโต
 วิสาขพณณมีสมพุทโธ
 นิพพุเต โลกนาถมहि
 ปฐิมา โพธิรุกขา จ
 จตุราสตีสหสสุ—
 อกุกปวตฺตนฏจानะ
 มุสิโก อุตสภ พยคุโฆ
 อสเสพโก กปี เจา
 จิตฺรวิสاخเชฏฺเฐ จ
 ไปฏฺจปเท อสฺสยฺเช
 ปุสฺเส มาเม ผคฺคณเ จ
 รวิ จนฺโท จ ภูมโม จ
 สฺกุโร สโรติเม สตฺต
 อสฺสยฺช ภารณฺตี
 มิคสิรมทฺทา จ ปุณฺนพฺส
 มฆา จ ผคฺคณฺี เทว จ

วิโสเธติ มุณีปฺงฺคโวติ ฯ
 โสธเน จุทรนิกฺขมิ
 สเส ปพฺพชิตฺโต ชิน
 ตตฺถ จกํ ปวตฺตยิ
 สหสฺสํ ปรณจ มุสิเก ฯ
 สุกฺรวาเร จ นิกฺขมิ
 องฺคาเร ปรีนิพฺพุโต ฯ
 วิสาขเยว นิกฺขมิ
 วิสาเช ปรีนิพฺพุโต ฯ
 สมพุทฺธเ อคฺคปคฺคเล
 ญฺปา จ ชินธาทโย
 ธรรมกฺขนฺธา สุเทสิตา
 จปีตา โหนฺติ ปาณินํ ฯ
 สโส นาโก จ สปปโก
 กุกกุเญ โสณฺสูกโร ฯ
 อาสาเพห สวณเ ตถา
 กตฺติเก มิคสิเร ตถา
 โลกํ ปาเลนฺติ ธรรมทฺทา ฯ
 วุโร จ คุรุณา सह
 กหา วารามิธานิยา ฯ
 สกตฺตติกา โรหิณฺี เจา
 ผุสฺโส จสิเลสาปี
 หตฺโต จิตฺตา จ สาทิปี

วิชาขานรารา เขมรเจ้า

มุลสาพหา ทูเว ตถา

สาวโณ จ ธนินุเจ้า จ

สตภิสโซ ปุพพุตตรภททา

เรวทยปีติ กมโต

สตตาทิกวีสนกขตทา ฯ

อิติ สมมาสมพุทเธน เทสิตัง โอวาทัง จิตเต จเปตวา สมมาสมพุทเธน
วุตตปปกาเรน ปฏิปัตติปูชาย ปุชัง กรโณเตน โลภียโลกุตตรสมปตติสัทธัง
กาตพพิ อุกาส อารานัน กรโมิ ฯ

อุกาส สิริสภยมนิสพพณญพุทธสส พลวปัจจุสมเย กุสินารายมก-
สาธานมนุเตร อมมฺหิ สปปสัจจเร คิมฺหอุตฺมฺหิ วิสาขมาเส สุกกปฏฺเข
ปณฺณรสิยา ติถิยํ ภูมฺมวาระ ภูมฺมยาเม อนุราชนกขตทิวเส ปรีนิพฺพานํ อโหสิ
อนุปาทิสาย นิพฺพานธาตุยา ฯ

อุกาส สิริสภยมนิสพพณญพุทธสส ปรีนิพพุตทิวสโต ปฏฺสาเย อธิกมา-
สวเสน เอกฺกนตฺตีสทิวสุตฺตร-นวมาสาทิก-เทวีส-ทิสัจจจฺรุตฺตรจตฺตสฺสทาทิกานิ เทว
สัจจรสทฺสทานิ อเหตุํ ฯ อิมสฺมี ปจฺจุปปนฺนกาเล มงฺกรสัจจเร เหมนฺตอุตฺมฺหิ
มาขมาเส ชฺฌนฺตปฏฺเข ปณฺณรสิยา ติถิยํ รวิวารे ฯ อนาคเต กาเล ทิมาสาทิก-
จตฺตสฺสทตฺตีสัจจจฺรุตฺตร-ปญฺจสทาทิกานิ เทว สัจจรสทฺสทานิ ภวิสฺสนฺติ ฯ

สิริศุภมัสสุ พระพุทธศาสนกาล นับจำเริญแต่วันสมเด็จพระบรมสภยมนิ-
ศรีสรวเพ็ชรพุทธเจ้านั้น เสด็จดับขันธปรินิพพานมาแล้ว ๒๔๒๓ พรรษาเศษ
นับแต่หน้าวันไพศฆบุรณมีมา ๔ เดือน ด้วยอำนาจปี่มโหรีมากับเศษ ๒๔ วัน ฯ
จะกล่าวกาลปรัตยัมวันหนึ่งบัดนี้ ปี่มะโริงนักร้องไพศก เหมันตฤดู เดือน ๓
ขึ้น ๑๕ ค่ำ วันอาทิตย์เป็นปัจจุบันนवार ฯ ยังพระพุทธศาสนกาลส่วนอนาคตซึ่ง
กำหนดว่าจะเป็นไป ณ เบื้องหน้านั้นอีก ๒๕๗๖ พรรษา เศษก่อนแต่กาลที่วัน
ไพศฆบุรณมีจะมายังอีก ๓ เดือนถ้วน รวมพระพุทธศาสนกาล ๓ ส่วน ประมวล
ณ ที่เดียวกัน จึงจะบรรจบครบ ๕๐๐๐ พรรษา ฯ

ในปีกุนนพศก ๑๒๔๔ วันเสาร์ เดือน ๓ ขึ้น ๑๕ ค่ำ บอಕ್ಕักราว่า
 อุกาส สิริศกยมนิสพพณพุทธสส ปรีนิพพุตทิวสโต ปฏุสาย เอกุนตีสทิวสตุตร
 อฏฐมาสาริก-สมตตีสติสัจจรุตตรจตุสสธาริกานิ เทว สัจจรสทสทานิ อเหตุ ๖
 อิมสูมี ปัจจุปปนุกาเล วราหสัจจเร เหมนตอตุมุหิ มาชมาเส ชนุหปุกุเข
 ปณฺณรสิยา ตติยํ โสรวาเร ๖ อนาคเต กาเล ติมาสาริก-อนุสตตีสัจจรุตตร-
 ปณฺจสธาริกานิ เทว สัจจรสทสทานิ ภวิสสนติ ๖

สิริศุภมัสสุ พระพุทธศาสนกาล นับจำเดิมแต่วันสมเด็จพระบรมสักยมนี-
 ศรีสรรเพชญ์พุทธเจ้านั้น เสด็จดับขันธปรินิพพานมาแล้ว ๒๔๓๐ พรรษา เศษ
 นับแต่หน้าวันไพศาชบุรณมีมา ๘ เดือน กับ ๒๕ วัน ๖ จะกล่าวกาลปรัตยुบันวัน
 หนึ่ง บัดนี้ ปีกุนนักษัตรนพศก เหมันตฤตฺย เดือน ๓ ขึ้น ๑๕ ค่ำ วันเสาร์
 เป็นปัจจุบันวาระ ๖ ยังพระพุทธศาสนกาลส่วนอนาคต ซึ่งกำหนดว่าจะเป็นไปณ
 เบื้องหน้านั้นอีก ๒๕๖๔ พรรษา เศษก่อนแต่กาลที่วันไพศาชบุรณมีจะมา ยังอีก
 ๓ เดือนถ้วน รวมพระพุทธศาสนกาล ๓ ส่วน ประมวลณที่เดียวกัน จึงจะบรรจบ
 ครบ ๕๐๐๐ พรรษา ๖

วนทามิ พุทฺธํ ภวปาริตินฺณํ

ตีโลกเกตุํ ติกเวกนาถํ

โย โลกเสฏฺโฐ สกลํ กิเลสํ

เจตฺวาน โพเธสิ ชนํ อนนฺตํ ๖

ยํ นมมทาย นทียา ปุลิเน จ ตีเร

ยํ สจฺจพณฺธคิริเก สุมนาจลกุเค

ยํ ตตฺถ โยนกปุเร มุนิโน จ ปาทํ

ตํ ปาทลณฺชนมํ สิริสา นมามิ

สุธนุณมาลิเก สุธนุณปพพะเต
 สุนนกุญเญ โยนกปุเร นมมทาย นทียา
 ปญจปาทวร จานํ อหํ วณฺหามิ ทูโรโต ฯ
 อิจฺเจวมนฺจุนฺตมนฺสสนฺเนยฺยํ
 นมฺสฺสมานโน รตนตฺตยํ ยํ
 ปุณฺณวากีสหนํ วิปุลํ อลตฺถํ
 ทสฺสํสาณฺนาเวน หตฺนฺตฺราโย ฯ

อามนฺตยามิ โว ภิกฺขเว ปฏฺวิเวทยามิ โว ภิกฺขเว ขยวณฺมม สงฺขารานํ
 อปฺปมาเทน สมฺปาเทถาติ ฯ

บอกนิกเขปคาถาแสดง ๒๗ นักษัตร

คาถามีบทเบื้องต้นว่า อสฺสยฺโส มีที่จบว่า สกฺตฺตาริกวีสนกฺขตฺตา ฉะนี้ ๓
 คาถานั้น ตามฉบับอักษรานัปปีปิกา ซึ่งลงพิมพ์ไว้ด้วยอักษรสีหล จัดโดยการเรียบ
 ผู้จะเล่าบ่นจำทรงคิดเนื้อความยาก จะแสดงโดยคาถาเล่าบ่นจำง่ายไว้เบื้องหลัง ๓
 คาถานี้ก็อีกวาระหนึ่ง ฯ

อสฺสยฺโส ภรณํ จ	กตฺติกา อถ โรหิณิ
มิกสิริ อทฺทา ปุณฺพ-	พสุ ปุสฺสยณฺจ อฏฺฐจํ
อสิเลสา จ มาฆณฺจ	ปุพฺพา จตุตฺตรผกฺคณิ
หตฺถโก จิตฺตา อถ สาทิ	วิสาखाเยว โสฬสี
อนฺรารธา ตโต เชฏฺฐชา	มูลา อิจฺจุนวีสติ
ปุพฺพา เจตุตฺตราสาพฺหา	ทฺเว วิเสกวีสิมา
สาวโณ จ ธนฺนิฏฺฐา จ	สทฺทภิสฺสขสฺสวโหโย

ปุปฺพา เจวุตฺตฺรา ภทฺท- ปทา เรวติยา สห
 จนฺตสฺสายนนฺกขตฺตา กมฺโต สตฺตวีสติ ฯ

เทวธมฺมกาถา

หิริโอสฺสทปฺปสมฺปนฺนา สุกฺกธมฺมสมาหิตา
 สมนฺโต สบฺปฺริสา โลเก เทวธมฺมาติ วุจฺจเร ฯ

คํานมัสการเจดีย์

วนฺทามิ ฆนฺเต เจติยํ สพฺพํ สพฺพตฺถ จ्ञาเน สุปฺปติฏฺฐจิตฺํ สารีริกธาตุ-
 มหาโพธิ์ พุทฺธรूपํ สกลํ วจฺสา มนฺสา เจว วนฺทามเต ตถาคเต สยเน อาสเน
 จ्ञาเน คมฺเเน จาปี สพฺพทา ฯ

อุกาส วนฺทามิ ฆนฺเต, สพฺพํ อปราริ ธมฺม เม ฆนฺเต,
 มยา กตํ ปุณฺณํ สามินา อนุโมทิตพฺพํ, สามินา กตํ ปุณฺณํ,
 มยฺหิ ทาทพฺพํ, สาธุ สาธุ, อนุโมทามิ ฯ

(บท วันทามิ นี้ นิยมว่าเฉพาะพระเถระผู้เป็นประธานทำวัตรสวดมนต์)

การว่านโม มีแปลกกันอยู่บ้างคือ ถ้าว่า นโม ให้ศีล ให้ว่า นโม ๓ จบตั้ง

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส,

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส,

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส,

ส่วนการว่า นโม ในการแสดงธรรม และในสังฆกรรมทั่วไป ให้ว่า นโม

๕ วรรค ตั้ง

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส นโม ตสฺส,
 ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส,
 นโม ตสฺส ภควโต,
 อรหโต สมฺมา—,
 สมฺพุทฺธสฺส,

คำอาราธนา และ สีสต่าง ๆ

คำอาราธนาศีล ๕

มยฺ ภนฺเต วิสฺสุ วิสฺสุ รกฺขณฺตถาย ทิสฺรณฺเน สห ปณฺจ สีลานิ ยาจาม.
 ทุติยมฺปิ มยฺ ภนฺเต วิสฺสุ วิสฺสุ รกฺขณฺตถาย ทิสฺรณฺเน สห ปณฺจ สีลานิ ยาจาม.
 ทติยมฺปิ มยฺ ภนฺเต วิสฺสุ วิสฺสุ รกฺขณฺตถาย ทิสฺรณฺเน สห ปณฺจ สีลานิ ยาจาม.
 ถ้าอาราธนาศีล ๘ ในวันพระ ให้เปลี่ยนคำว่า ปณฺจ เป็น อฏฺฐ เท่านั้น
 นอกนั้นเหมือนกันหมด

คำอาราธนาอุโบสถศีล

มยฺ ภนฺเต ทิสฺรณฺเน สห อฏฺฐงฺกสมฺนฺนาคํ อุโปสถํ ยาจาม.
 ทุติยมฺปิ มยฺ ภนฺเต ทิสฺรณฺเน สห อฏฺฐงฺกสมฺนฺนาคํ อุโปสถํ ยาจาม.
 ทติยมฺปิ มยฺ ภนฺเต ทิสฺรณฺเน สห อฏฺฐงฺกสมฺนฺนาคํ อุโปสถํ ยาจาม.

คำอาราธนาปริตต์

วิปตุติปฏิพาหาย	สพฺพสมฺปตฺตีสัทฺธิยา
สพฺพทกฺขวินาสาย	ปริตฺตํ พุรฺรณํ มงฺกลํ
วิปตุติปฏิพาหาย	สพฺพสมฺปตฺตีสัทฺธิยา
สพฺพภยวินาสาย	ปริตฺตํ พุรฺรณํ มงฺกลํ
วิปตุติปฏิพาหาย	สพฺพสมฺปตฺตีสัทฺธิยา
สพฺพโรควินาสาย	ปริตฺตํ พุรฺรณํ มงฺกลํ ฯ

อาราธนาธรรม

พรหมา จ โลกาธิปติ สหุปติ
 กตอุณฺหลี อนุริวั อยาจถ
 สนฺติธ สุตตาปฺปรชฺชชาติกา
 เทเสตุ ฐมฺมํ อนุกมฺปิํ ปชฺ ๖

อาราธนาธรรมของเก่า

พรหมา จ โลกาธิปติ สหุปติ
 กตอุณฺหลี อนุริวั อยาจถ
 สนฺติธ สุตตาปฺปรชฺชชาติกา
 เทเสตุ ฐมฺมํ อนุกมฺปิํ ปชฺ ๖
 สทุธมฺมเกรี วินยฺมจกํ
 สุตตมฺจ พนฺธํ อภิธมฺมจมฺมํ
 อาโฏยฺนโต จตุสจฺจทณฺทํ
 ปิโพธ เนยฺเย ปริสาย มชฺฌเณ ๖

อาราธนาธรรม (พิสตาร)

พรหมา จ โลกาธิปติ สหุปติ,
 กตอุณฺหลี อนุริวั อยาจถ,
 สนฺติธ สุตตาปฺปรชฺชชาติกา,
 เทเสตุ ฐมฺมํ อนุกมฺปิํ ปชฺ.
 เอวฺมฺหิ โลกามิเตน พรหมฺนา,

๑. ว่าเป็นพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สำหรับใช้ในกาลพิเศษ เช่น มาฆบูชา
 วิสาขบูชา วิสาขอัฐมีบูชา อาสาฬหบูชา ฯลฯ

อชฌะสิโต โส ภควา อนุตฺตโร,
 สत्ตะสฺส การุณณตโมกฺกมนฺตโต.
 ไวลกฺยํ โลกมิมํ สุจกฺขนา.
 อทกฺขิ เวเนยฺยชเน อนปฺปกะ,
 สนฺเต ว โลกุตฺตรโพชนารเห,
 วิณฺญาปเย อปฺปราชกฺขชาติเก,
 อเถวมชฺเชสนมာธิวาสยิ.
 อปารุตา เท อมตสฺส ทวารา,
 เย โสทวนฺโต ปมฺภุจันตุ สทฺธํ,
 วิหีสฺสณฺณํ ปคฺคณํ น ภาสี,
 ธมฺมํ ปณีตํ มนุเชสฺส พุรหฺเม.
 ตโต มหากฺรุณโก มเหสี,
 สมฺพุทฺธกิจฺจํ ภควา อกาสิ,
 สทฺธมฺมจกฺกสฺส ปวตฺตนาที,
 จเปสิ โส สาสนธมฺมเสฏฺฐจํ.
 ทมฺเม ทมํ โมจยิ ภพฺพสฺสตะ,
 สํสาร์ทกฺขา พหุเกปี เทน,
 สทฺธมฺมทีปํ ติวริมฺปิ โลเก,
 หิตาย สมฺมาว ปวตฺตยิตฺถาติ.

จากุทฺทสี ปณฺณรสี	ยา จ ปกฺขสฺส อฏฺฐจมี,
กาลา พุทฺเธน ปณฺณตฺตา	สทฺธมฺมสฺสวณฺสสิเม
จากุทฺทสี อยนฺทานิ	สมฺปตฺตา อภิลกฺขิตา,

๑. สำหรับวัน ๑๔ คำ ถ้าเป็นวัน ๘ คำ จงเปลี่ยนว่า อฏฺฐจมี ไช, ถ้า ๑๔ คำ จงเปลี่ยนว่า
 ปณฺณรสี, ถ้า ๑ คำ เปลี่ยนว่า อมาวสี หรือ ปฏิปโท.

เตนัย ปริสา ฐมัม	โสตุ อธิ สมากตา,
สาธุ อโย โภ กิขุสงโฆ	ภโรตุ ฐมมเทศน
อโยจ ปริสา สพพา	อญจิกถวา สุตตํ ตํ ๗

ศีล ๕

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส.

พุทฺธํ สรณํ กจฺนามิ

ฐมมํ สรณํ กจฺนามิ

สงฺฆมํ สรณํ กจฺนามิ

หุตฺติยมฺปิ พุทฺธํ สรณํ กจฺนามิ

หุตฺติยมฺปิ ฐมมํ สรณํ กจฺนามิ

หุตฺติยมฺปิ สงฺฆมํ สรณํ กจฺนามิ

หุตฺติยมฺปิ พุทฺธํ สรณํ กจฺนามิ

หุตฺติยมฺปิ ฐมมํ สรณํ กจฺนามิ

หุตฺติยมฺปิ สงฺฆมํ สรณํ กจฺนามิ.

ปาณาติปาตา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมาธิยามิ

อทินฺนาทานา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมาธิยามิ

กาเมสุ มิจฺฉาจารา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมาธิยามิ

มฺสาวาทา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมาธิยามิ

สุราเมรยมชฺชปมาทญฺชานา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมาธิยามิ.

ท้ายศีล :

ก. ปกติ :

อิมานิ ปณฺจ สีกขาปทานิ, สีเลน สุคตํ ยนฺติ, สีเลน โภกสมฺปทา,
สีเลน นิพฺพุตํ ยนฺติ, ทสฺมา สํลํ วิโสธเย.

ข. นิจฺจศีล :

อิมานิ ปณฺจ สีกขาปทานิ, นิจฺจสีลวเสน สาธุกํ รกฺขิตพฺพานิ, (รับว่า
อาม ภนฺเต) สีเลน สุคตํ ยนฺติ, สีเลน โภกสมฺปทา, สีเลน นิพฺพุตํ ยนฺติ,
ทสฺมา สํลํ วิโสธเย.

อีกอย่างหนึ่ง นำให้สมาทานรวมว่า อิมานิ ปณฺจ สีกขาปทานิ สมาทียามิ
มีที่ใช้ในบางโอกาส เช่นในเวลาแสดงตนเป็นพุทธมามกะ แต่ไม่ต้งว่าคำลงท้าย
ศีลดังกล่าวแล้ว

ศีล ๘ และอุโบสถศีล

ปาณาติปาตา เวรมณี สีกขาปทํ สมาทียามิ

อทินฺนาทานา เวรมณี สีกขาปทํ สมาทียามิ

อพฺรหฺมจริยา เวรมณี สีกขาปทํ สมาทียามิ

มุสาวาหา เวรมณี สีกขาปทํ สมาทียามิ

สุรา เมรย มชฺช ปมาทญฺจานา เวรมณี สีกขาปทํ สมาทียามิ

วิกาลโภชนา เวรมณี สีกขาปทํ สมาทียามิ.

นจฺจ คีต วาจิต วิสูก ทสฺสน มาลาคนฺธ วิเลปน ธารณ มนฺตาน-

วิญฺสณญฺจานา เวรมณี สีกขาปทํ สมาทียามิ.

อุจฺจาสยณมหาสยนา เวรมณี สีกขาปทํ สมาทียามิ.

ท้ายศีล ๘ :

ก. ปกติ. อิมานิ อฏฺฐ สิกฺขาปทานิ. สีเลนํ สุคตํ ยนฺติ, สีเลนํ โภกสมฺปทา,

สีเลนํ นิพฺพุตํ ยนฺติ, ตสฺมา สีลํ วิโสธเย.

ข. อุโปสถศีล :

เมื่อเวลาจบสิกขาบทแล้ว ฟังนำให้ว่าคำสมาทานดังนี้ :—

อิมํ อฏฺฐงฺกสมฺมณฺณาคํ, พุทฺธปณฺณตํ อุโปสถํ, อิมญฺจ รตฺตํ อิมญฺจ
ทิวสํ, สมฺมเทว อภิรทฺธิตํ สมาทียามิ.

(แปลว่า) ข้าพเจ้าสมาทานอุโปสถ, ที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ ประกอบ
ไปด้วยองค์ ๘ ประการนี้, เพื่อจะรักษาไว้ให้ดี ไม่ให้ขาด ไม่ให้ทำลาย, วันหนึ่ง
คืนหนึ่ง ณ เวลานั้น

ท้ายศีล อุโปสถ :

อิมานิ อฏฺฐ สิกฺขาปทานิ, อชฺเชกํ รตฺตินทิวํ อุโปสถวเสน สาธุกํ
รทฺธิตพฺพานิ (ผู้สมาทานรับว่า อาม ภนฺเต) สีเลนํ สุคตํ ยนฺติ, สีเลนํ
โภกสมฺปทา, สีเลนํ นิพฺพุตํ ยนฺติ. ตสฺมา สีลํ วิโสธเย.

จลฺลราชปริตต

เจ็ดตำนาน

สรวชฺชํ สเสนํ สพนธฺมํ นรินทํ

ปริตฺตทานุภาโว สทา รทฺธิตฺตํ

ผริตฺตวํ เมตฺตํ สเมตฺตภา ภทฺตภา

อวิกฺขิตฺตจิตฺตภา ปริตฺตํ ภณฺณตฺตํ

สคเค กาเม จ รูปे क्विसिचरत्ने जनुत्तिके विमाने
 तीपे रज्जुसे ज कामे त्रवूनकहने केवतुद्धुहि चेतเต
 गुम्मा जयन्तु เทวา ชลลลวิสเม ยกฺขคณฺธพพนาภา
 ตัญจนฺตา สนฺติเก ยํ มุนีวรวจฺน์ สารโว เม สุณนฺตุ ฯ
 ธรรมสฺสวณกาโล อयมภทฺทตา ธรรมสฺสวณกาโล อयมภทฺทตา
 ธรรมสฺสวณกาโล อयมภทฺทตา ฯ

นโม ทสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
 นโม ทสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
 นโม ทสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ
 พุทฺธํ สรณํ กัจฉามิ ธรรมํ สรณํ กัจฉามิ สงฺฆํ สรณํ กัจฉามิ ทุตฺติยम्ปิ
 พุทฺธํ สรณํ กัจฉามิ ทุตฺติยम्ปิ ธรรมํ สรณํ กัจฉามิ ทุตฺติยम्ปิ สงฺฆํ สรณํ
 กัจฉามิ ทุตฺติยम्ปิ พุทฺธํ สรณํ กัจฉามิ ทุตฺติยम्ปิ ธรรมํ สรณํ กัจฉามิ ทุตฺติยम्ปิ
 สงฺฆํ สรณํ กัจฉามิ ฯ

นมการสัทธิดา

โย จกฺขมา โมหมลาปฏฺฐโง
 สามํ ว พุทฺโธ สุกโต วิมุตโต
 มารสฺส ปาสา วินิโมจยนฺโต
 ปาเปสฺสิ เขมํ ชนตํ วินิยุยฺม ฯ
 พุทฺธํ วรณฺตํ สิริสา นมามิ
 โลกสฺส นาถญจ วินายกญจ

ทนฺเตชสา เต ชยสิทฺธิ โหตุ
 สพฺพนฺตรายา จ วินาสเมนฺตุ ๖
 ฌมโม ฌโซ โย วีย ทสฺส สตฺถุ
 ทสฺเสสิ โลกสฺส วิสฺสุทฺธิมกฺกํ
 นียฺยานิโก ฌมฺมชฺรตฺส ธารี
 สาตาวิโ สนฺติกโร สฺจจินฺโณ ๗
 ฌมฺมํ วรรณํ สิริสา นมามิ
 โมหปฺปทาลํ อุปฺสนฺตทาหํ
 ทนฺเตชสา เต ชยสิทฺธิ โหตุ
 สพฺพนฺตรายา จ วินาสเมนฺตุ ๖
 สทฺธมฺมเสนา สุกตานุโค โย
 โลกสฺส ปาปฺปกิเลสเชตา
 สนฺโต สยํ สนฺตินิโยชโก จ
 สุวากฺขาตฌมฺมํ วิทิตํ กโรติ ๘
 สจฺจํ วรรณํ สิริสา นมามิ
 พุทฺธานุพุทฺธํ สมสึลทฺธิจํ
 ทนฺเตชสา เต ชยสิทฺธิ โหตุ
 สพฺพนฺตรายา จ วินาสเมนฺตุ ๖

สมพุทฺธ อฏฺฐวิสณฺจ

ปณฺจสทฺทสทฺธานิ

เตสํ ฌมฺมณฺจ สงฺฆณฺจ

นมการานุภาเวน

อนेกา อนฺตรายาปี

ทฺวาทสณฺจ สทฺสสเก

นมามิ สิริสา อหํ

อาทเรน นมามิหํ

หนฺตฺวา สพฺเพ อุปฺททเว

วินสฺสนฺตุ อเสสโต ๗

สมพุทฺธะ ปณฺจปณฺณาสณฺจ

ทสฺสทสฺสทสฺसानิ

เตสํ ธมฺมณฺจ สงฺฆณฺจ

นมหการานุภาเวน

อเนกา อนฺตรายาปี

สมพุทฺธะ นวฺตุทฺตรสฺเต

วีสทิสทสฺสทสฺसानิ

เตสํ ธมฺมณฺจ สงฺฆณฺจ

นมหการานุภาเวน

อเนกา อนฺตรายาปี

จตุวีสทิสทสฺสเก

นมหามิ สิริสา อหํ

อาทเรน นมหามิหํ

หนฺตฺวา สพฺเพ อุปทฺทเว

วินฺตฺสนฺตุ อเสสโต ฯ

อฏฺฐจจตุททาฬีสทสฺสเก

นมหามิ สิริสา อหํ

อาทเรน นมหามิหํ

หนฺตฺวา สพฺเพ อุปทฺทเว

วินฺตฺสนฺตุ อเสสโต ฯ

นโมการอฏฺฐกํ^๑

นโม อรหโต สมมา—

นโม อุตฺตมธมฺมสฺส

นโม มหาสงฺฆสฺสอาปี

นโม โอมาทฺยารทฺธสฺส

นโม โอมกาตีทฺธสฺส

นโมการปฺปภาเวน

นโมการานุภาเวน

นโมการสฺส เทเชน

สมพุทฺธสฺส มहेสิโน

สฺวากฺขาตสฺสเสว เตนฺธิธ

วิสุทฺธสึลทฺธิจฺฉิโน

รตนตฺตยสฺส สาธุกํ

ตสฺส วตฺตตฺตยสฺสปี

วิกฺขณฺตฺ อุปทฺทวา

สฺวตฺถิ โหตุ สพฺพทา

วิริมฺหิ โหมิ เทชวา ฯ

(นโมการอฏฺฐก ๔ คาทานัสวตโนกาลสมัยทึควร)

๑. พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯ

มงคลสูตรตามภ

เย สนฺตา สนฺตจิตฺตา ติสฺรณสฺรณา เอตฺถ โลกนฺตเร วา
 ภูมฺมาภุมฺมา จ เทวา คุณฺตณฺทณฺพยา วา สพฺพกาลํ
 เอเต อายนฺตุ เทวา วรณกมฺเย เมรฺวราเช วสนฺโต
 สนฺโต สนฺโต สเหตุํ มุนีวรวณํ โสตุมกํ สมกํ ฯ

สพฺเพสุ จกฺวาเพสุ	ยกุขา เทวา จ พุรฺหมฺโน
ยํ อเมหิ กตํ ปญฺญํ	สพฺพสมฺปตฺติสํสํ
สพฺเพ ทํ อนฺโมทิตฺวา	สมกฺกา สาสเน รตา
ปมาทริททา โหนฺตุ	อารกฺขาสฺ วิเสสโต
สาสนสฺส จ โลกสฺส	วฑฺฒิ ภาวตุ สพฺพทา
สาสนมฺปิ จ โลกณฺจ	เทว รกฺขนฺตุ สพฺพทา
สทุธิ โหนฺตุ สุชี สพฺเพ	ปริวารเหติ อตฺตโน
อนิฆา สุมฺนา โหนฺตุ	สห สพฺเพหิ ฌาติภิ ฯ
ยณฺจ ทฺวาทส วสุสานิ	จินฺตยิสฺส สเทวกา
จิรสฺสํ จินฺตยนฺตาปิ	เนว ชานิสฺส มงฺกलํ
จกฺกวาพสฺสสฺสเสสุ	ทสฺส เยน ตตฺตกํ
กาลํ โกลาหลํ ชาตํ	ยาว พุรฺหมนิเวสนา
ยํ โลกนาโถ เทเสสิ	สพฺพปาปนินาสนํ
ยํ สุตฺวา สพฺพทฺกฺเขหิ	มฺจุจฺจนฺตาสงฺฆิยา นรา
เอวมาทิกุณฺนเปตํ	มงฺกलนฺตมฺภณาม เท ฯ

มงคลสูตร

เอวมเม สุตํ ฯ เอกํ สมยํ ภควา สวตถิยํ วิหริติ เชตวันเ อนาถ-
 ปิตุทิกสฺส อาราเม ฯ อถโข อณฺณตฺวา เทวตา อภิกฺกนฺทาย รัตติยา
 อภิกฺกนฺทวณฺณา เกวลกปฺปํ เชตวันํ โอภาเสตฺวา เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อญฺจาสี ฯ เอกมนฺตํ จิตฺตา โข
 สว เทวตา ภควนฺตํ คาถาย อชฺฌภาสี ฯ

พหู เทวา มนุสฺสา จ

อากงฺขมานา โสตุถานํ

อเสวนา จ พาลานํ

ปุชฺชา จ ปุชนียานํ

ปฏฺวีรูปเทสฺวาโส จ

อตุตฺสสมาปณฺธิ จ

พาหุสจฺจณฺจ สิปฺปณฺจ

สุภาสิตา จ ยา วาจา

มาตาปิตุอฺอุปฺปจฺจานํ

อนากุลา จ กมฺมมนฺตา

ทานณฺจ ฐมฺมจริยา จ

อนวชฺชานิ กมฺมานิ

อารตี วิรตี ปาปา

อปปมาโท จ ฐมฺเมสุ

การโว จ นิวาโต จ

กาเลน ฐมฺมสุสฺวานํ

ชนฺตี จ โสวจสุสฺตา

กาเลน ฐมฺมสากฺจฺจนา

มฺกฺกลานิ อจินฺตฺยํ

พฺรหฺมิ มฺกฺกลมฺกฺกตฺมํ ฯ

ปณฺทิตานณฺจ เสวนา

เอตมฺมมฺกฺกลมฺกฺกตฺมํ ฯ

ปฺพเพ จ กตปฺปณฺทตา

เอตมฺมมฺกฺกลมฺกฺกตฺมํ ฯ

วินโย จ สฺสิกฺขิตฺโต

เอตมฺมมฺกฺกลมฺกฺกตฺมํ ฯ

ปฺกฺกตฺตการสฺส สงฺคโห

เอตมฺมมฺกฺกลมฺกฺกตฺมํ ฯ

ฌาตกานณฺจ สงฺคโห

เอตมฺมมฺกฺกลมฺกฺกตฺมํ ฯ

มชฺชปานา จ สณฺณโม

เอตมฺมมฺกฺกลมฺกฺกตฺมํ ฯ

สนฺตฺตฺตฺตฺจ จ กตปฺปณฺทตา

เอตมฺมมฺกฺกลมฺกฺกตฺมํ ฯ

สมณานณฺจ ทสฺสนํ

เอตมฺมมฺกฺกลมฺกฺกตฺมํ ฯ

ตโป จ พุทฺธมจริยญจ	อริยสัจจान ทสฺสนํ
นิพฺพานสัจฉิกิริยา จ	เอตมมङ्กลมุตฺตมํ ๖
ผุสฺสสฺส โลกธมฺเมหิ	จิตฺตํ ยสฺส น กมฺปติ
อโสภํ วิรชํ เขมํ	เอตมมङ्กลมุตฺตมํ ๖
เอตาทิสานิ กตฺวาน	สพฺพตฺตมปราชिता
สพฺพตฺถ สโตถิ กจฺฉนฺติ	ตนฺเตสํ มङ्กลมุตฺตมนฺติ ๖

รัตนสูตรามภ

ราชโต ๖า โจโรโต ๖า มนุสฺสโย ๖า อมนุสฺสโย ๖า อคฺคิโต ๖า
อุทกโต ๖า ปัสสาจโต ๖า ชาณฺณโต ๖า กณฺณโต ๖า นกฺขตฺตโต ๖า
ชนปทโรคโต ๖า อสทฺธมฺมโต ๖า อสนฺทิกฺขิตโต ๖า อสปรุสโต ๖า จณฺท-
หตฺถิอสฺสมิกโคณกุกฺกุโรหิวิณิกมณิสฺสปรปฺปิตฺตอจฺฉนฺตรจฺฉนฺตรมฺหิสยภฺรภฺรสาทิตฺติ นานา
ภยโต ๖า นานาโรคโต ๖า นานาอุปทฺทวโต ๖า อารกฺขํ คณฺหนฺตฺ ๖

ปณฺธิธานโต ปณฺญาย ตถาคตฺสฺส ทส ปารมฺมิโย ทส อุปปารมฺมิโย ทส
ปรมฺมตฺตปารมฺมิโย ปณฺจ มหาปริจฺจาเค ๖ติสฺโส จริยา ปจฺฉิมพฺภเว กพฺภาวกฺกนฺตี
ชาติ อภินิภฺขมณํ ปธานจริยํ โพธิปฺลลฺลเก มารวิชัยํ สพฺพพณฺณตฺตมณฺณปฺปฏิวรรํ
นว โลกุตฺตรธมฺเมหิ สพฺเพปิเม พุทฺธคฺคณฺ อวชฺชิตฺวา เวสาลิยา ตีสุ
ปาการนฺตเรสุ ติยามรตฺตี ปรีตฺตํ กโรนฺโต อายสฺมา อนนฺทตฺตเถโร วีย การุณฺณจิตฺตํ
อุปณฺญสเปตฺวา ๖

โกฏฺฐิตสทฺสเสสฺสุ	จกฺกวาเพสฺสุ เทวตา
ยสฺสธณฺมปฏิกฺคณฺหนฺติ	ยณฺจ เวสาลิยมฺบุเร
โรคามนุสฺสทฺพภิกฺข—	สมฺภูตนฺตวิธมฺภยํ
ชิปฺปมนฺตรธาเปสิ	ปรีตฺตนฺตมณฺณาม เท ๖

๑. ราชโต ๖า ถึง คณฺหนฺตฺ ๖ เป็นของเก่า เพื่อความสมบูรณ์ จึงเชิญมาพิมพ์ไว้ด้วย ๖

รตนสูตร

ยานีธ ภูทานิ สมากทานิ
 ภูมมานิ วา ยานิว อนุตติกุเข
 สพุเพ ว ภูตา สุมนา ภวนตุ
 อโธปี สกุกจจ สุนนตุ ภาสิตํ
 ทสุม่า หิ ภูตา นิสาเมถ สพุเพ
 เมตตุํ กโรถ มานุสียา ปชาย
 ทิवा จ रतुतो ह्रन्ति ये प्ली
 तसुमा हि ने रक्खथ अप्पमतुता ॥
 ยงกิญจิ วิตुํ อธิ वा หุํ वा
 สกฺเคสุ वा ยํ रतनํ ปณฺตี
 น โน สมํ อตฺถิ ตถาคเตन
 อิทมปิ พุทฺเธ रतनํ ปณฺตี
 เอเตन สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ ॥
 ขยํ วิรํคํ อมตํ ปณฺตี
 ยทชฺฌका สกฺขมฺนี สสมาหิโต
 น เตन ฐมฺเมน สมตฺถิ กิญจิ
 อิทมปิ ฐมฺเเ रतनํ ปณฺตี
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ ॥
 ยมฺพุทฺธเสฏฺโฐ ปรีวณฺเณยํ สุจี
 สมาริमानนุตฺตริกญฺยมาหุ
 สมารินา เตन สโม น วิชฺชติ
 อิทมปิ ฐมฺเเ रतनํ ปณฺตี
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ ॥

เย ปุคฺคฺลา อฏฺฐ สํ ปสฺสตา
 จตฺตารี เอตานิ ยุกานิ โหนฺติ
 เต ทกฺขิณฺเอยยา สุกตฺสฺส สาวกา
 เอเตสุ ทินฺนานิ มหปฺพลานิ
 อิทมฺปิ สงฺฆเ รตนํ ปณฺตี
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ ฯ
 เย สุปฺปยฺตฺตา มนสา ทเพฺหฺน
 นิฏฺคามิโน โคตมสาสนมฺหิ
 เต ปตฺติปตฺตา อมตํ วิคฺยห
 ลทฺธา มุธา นิพฺพุตฺติ ภุชฺชมานา
 อิทมฺปิ สงฺฆเ รตนํ ปณฺตี
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ ฯ
 ยถินฺทชีโล ปจฺวี สีโต สียา
 จตฺพุภิ วาเทภิ อสมฺปกมฺปิโย
 ตถูปมํ สุปฺปฺริสํ วทามิ
 โย อริยสจฺจานิ อเวจฺจ ปสฺสตี
 อิทมฺปิ สงฺฆเ รตนํ ปณฺตี
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ ฯ
 เย อริยสจฺจานิ วิภาวยนฺติ
 กมฺภีรปณฺเณน สุเทสิตานิ
 กิณฺจาปี เต โหนฺติ ภุสฺสปมตฺตา
 น เต ภวํ อฏฺฐสมฺมาทียนฺติ
 อิทมฺปิ สงฺฆเ รตนํ ปณฺตี
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ ฯ

สหาวิสส ทสสนสมปทาย
 ทยสสุ ฐมมา ชหิตา ภวนติ
 สกุกายทัญญิ วิจิกจนิทณจ
 สีลพพทํ วาปี ยทตฺติ กิณฺจ
 จตุหปาเยหิ จ วิปฺปมฺตฺโต
 ฉ จาภิฉานานิ อภพฺโพ กาทํ
 อิทมปี สงฺฆเ รตนํ ปณฺตี
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺติ โหตุ ๖
 กิณฺจาปี โส กมฺมํ กโรติ ปาปกํ
 กาเยน วาจาเยท เจตสา วา
 อภพฺโพ โส ทสฺส ปฏิจฺจนาย
 อภพฺพตา ทิฏฺฐปทสฺส วุตฺตา
 อิทมปี สงฺฆเ รตนํ ปณฺตี
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺติ โหตุ ๖
 วณฺปฺปคฺคฺมเพ ยถา ผุสฺสิตฺตฺกเค
 คิมฺหานมาเส ปจฺมสมฺมํ กิเมห
 ตถฺอุปมํ ฐมฺมวํ อเทสยิ
 นิพฺพานคามิ ปรมํ หิตาย
 อิทมปี พุทฺเธ รตนํ ปณฺตี
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺติ โหตุ ๖
 วโร วรณฺณ วรโท วราหโร
 อนฺตฺตโร ฐมฺมวํ อเทสยิ
 อิทมปี พุทฺเธ รตนํ ปณฺตี
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺติ โหตุ ๖

ชีณํ ปุราณํ นวํ นตฺถิ สมฺภาวํ
 วิรตฺตจิตฺตยาตฺติเก ภาวสฺมี
 เต ชีณพีชา อวิรุพฺพหิณฺหา
 นิพฺพนฺติ ธีรา ยถายมฺปทีโป
 อิทมฺปิ สงฺฆเ รตนํ ปณฺธิตํ
 เอเตนฺ สงฺเกน สฺวตฺถิ โหติ ฯ
 ยานีธ ภูตานิ สมากตานิ
 ภูมฺมานิ วา ยานิว อนฺตลิกฺเข
 ตถาคตํ เทวมนุสฺสปุชิตํ
 พุทฺธํ นมสฺสาม สฺวตฺถิ โหตุ ฯ
 ยานีธ ภูตานิ สมากตานิ
 ภูมฺมานิ วา ยานิว อนฺตลิกฺเข
 ตถาคตํ เทวมนุสฺสปุชิตํ
 ธมฺมํ นมสฺสาม สฺวตฺถิ โหตุ ฯ
 ยานีธ ภูตานิ สมากตานิ
 ภูมฺมานิ วา ยานิว อนฺตลิกฺเข
 ตถาคตํ เทวมนุสฺสปุชิตํ
 สงฺฆํ นมสฺสาม สฺวตฺถิ โหตุ ฯ

กรณียเมตฺตสฺตฺตารมฺภ

ยสฺसानุภาวโต ยกฺขา	เนว ทสฺเสนฺติ ภีสนํ
ยมฺหิ เจวานุยุชฺชนโต	รตฺตินฺทิวมฺตนฺทิตโต
สฺขํ สฺปติ สฺสโต จ	ปาปํ กิณฺจิ น ปสฺสติ
เอวมาทิกฺคุณฺเปตํ	ปวิตฺตนฺตมฺภณาม เห ฯ

กรณียบเมตตสุตฺตํ

กรณียมตฺตกุสเลน

สกุโก อชฺฐ จ สหชฺฐ จ

สนตฺตสกุโก จ สกุโร จ

สนตฺตินทฺริโย จ นิปโก จ

น จ ชุทฺทํ สมาจเร กิณฺจิ

สฺขินโน วา เขมิโน โหนฺตุ

เย เกจิ ปาณญตฺตติ

ทึมา วา เย มหนฺตา วา

ทิกฺขสา วา เย จ อทิกฺขสา

ภฺตา วา สมภเวสึ วา

น ปโร ปรี นิกฺขุเพถ

พฺยาโรสนา ปฏีฆสณฺหา

มาทา ยถา นียํ ปตฺตํ

เอวมปิ สพฺพภฺยเตสฺ

เมตฺตญฺจ สพฺพโลกสฺมี

อชฺฐํ อโห จ ทิริยญฺจ

ทิกฺขจฺจํ นิสินโน วา

เอตํ สตี อธิญฺเจยฺย

ทิกฺขิจฺจ อนนฺทคฺคมฺ สีสวา

กาเมสฺ วิเนยฺย เถรํ

ยนฺตํ สนฺตํ ปทํ อภิสเมจฺจ

สฺวโจ จสฺส มุทุ อนฺติมานี

อปปกิจฺโจ จ สลฺลหฺกฺขตฺติ

อปปคฺคพฺโภ กุเลสฺ อนนฺคิทฺโธ

เยน วิณฺญฺ ปเร อชฺวาทฺเยยฺ

สพฺเพ สตฺตา ภวนฺตุ สฺขิตตฺตา

ตฺสา วา เถวรา วา อนนฺวเสสา

มชฺฌิมา รสฺสกา อณฺฑกฺกุลา

เย จ ทูเร วสนฺติ อวิทูเร

สพฺเพ สตฺตา ภวนฺตุ สฺขิตตฺตา

นาติมณฺเฑถ กตฺถจิ นํ กิณฺจิ

นาณฺณมณฺณสฺส ทฺกฺขมิจฺเจยฺย

อายุสา เอกปฺตฺตมฺนฺรฺกฺเข

มานสมฺภาวเย อปริมาณํ

มานสมฺภาวเย อปริมาณํ

อสมฺพารํ อเวรํ อสปตฺตํ

สยาโน วา ยาวตฺตสฺสวีกตฺมิทฺโธ

พฺรหมเมตํ วิหารํ อธิมาหุ

ทสฺสเนน สมฺปนโน

น หิ ชาตุ กพฺภเสยฺยํ ปฺนเวตฺติติ ฯ

ขนฺธปริตฺตการมก

สพฺพาสีวิสชาตินํ	ทิพฺพมนฺตาคทํ วย
ยมนาเสติ วิสํ โฆรํ	เสสฺสจปิ ปริสฺสยํ
อาณกุเชตฺตมฺหิ สพฺพตฺถ	สพฺพทา สพฺพปาณินํ
สพฺพโสปี นิวาเรติ	ปริตฺตตนฺตมฺภณาม เห ฯ

ขนฺธปริตฺตคาถา

วิรูปฺกุเชติ เม เมตฺตํ	เมตฺตํ เอราปเถติ เม
ฉพฺยาปฺตฺเตติ เม เมตฺตํ	เมตฺตํ กณฺหาโคตมเกติ จ
อปาทเกติ เม เมตฺตํ	เมตฺตํ ทิปาทเกติ เม
จตุปฺปเทติ เม เมตฺตํ	เมตฺตํ พหุปฺปเทติ เม
มา มํ อปาทโก หีสิ	มา มํ หีสิ ทิปาทโก
มา มํ จตุปฺปโท หีสิ	มา มํ หิงฺสิ พหุปฺปโท
สพฺเพ สตฺตา สพฺเพ ปาณา	สพฺเพ ญฺฐา จ เกวลา
สพฺเพ ภทฺธานิ ปสฺสณฺตุ	มา กิณฺจิ ปาปมาคมา

อปฺปมาโน พุทฺโธ อปฺปมาโน ฌมฺโม อปฺปมาโน สงฺโฆ ปมาณวณฺฑานิ สิริสฺพานิ
 อหิ วิจฺฉิกา สตปฺที อุนฺณานาภี สรพฺพ มฺมุสิกา กตา เม รกฺษา กตา เม ปริตฺตา
 ปฏิกกมนฺตุ ญฺฐานิ โสฬํ นโม ภควโต นโม สตฺตทนต์ํ สมฺมาสมฺพุทฺธานํ ฯ

โมรปริตฺตการมก

ปุเรณฺตมฺโพธิสมฺภาวะ	นิพฺพตฺตํ โมรโยนิยํ
เยน สํวิทิตารกฺขํ	มหาสตฺตํ วเนจฺรา
จิรสฺสํ วายามนฺตปิ	เนว สกฺขีสุ คณฺหิตํ
พฺรหฺมมฺนฺตฺนติ อกฺขาตํ	ปริตฺตตนฺตมฺภณาม เห ฯ

โมรปริตต์

อุเทยญจกฺขมา เอกราชา
 หริสฺสวณฺโณ ปจฺวิปฺภาโส
 ตํ ตํ นมสฺสามิ หริสฺสวณฺณํ ปจฺวิปฺภาสํ
 ตยชฺช กุตุตา วิหเรมฺ ภิวสํ
 เย พุรฺหมณา เวทกฺ สพฺพธมฺเม
 เต เม นโม เต จ มํ ปาลยนฺตุ
 นมตฺถ พุทฺธานํ นมตฺถ โพธิยา
 นโม วิมุตฺตานํ นโม วิมุตฺตียา
 อิมํ โส ปริตฺตํ กตฺวา โมโร จรติ เอสนา ฯ

อุเปตยญจกฺขมา เอกราชา
 หริสฺสวณฺโณ ปจฺวิปฺภาโส
 ตํ ตํ นมสฺสามิ หริสฺสวณฺณํ ปจฺวิปฺภาสํ
 ตยชฺช กุตุตา วิหเรมฺ รตฺตี
 เย พุรฺหมณา เวทกฺ สพฺพธมฺเม
 เต เม นโม เต จ มํ ปาลยนฺตุ
 นมตฺถ พุทฺธานํ นมตฺถ โพธิยา
 นโม วิมุตฺตานํ นโม วิมุตฺตียา
 อิมํ โส ปริตฺตํ กตฺวา โมโร วาสมกปฺเปยฺติ ฯ

ธชคฺคสฺสุตฺตารมฺภ

ยสฺसानุสฺสรณนาปี	อนฺตลิกฺเขปี ปาณินโน
ปติฏฺฐมฺธคฺคจฺจนฺติ	ภุมิยํ วิวี สพฺพทา
สพฺพปฺพุทฺทชาลมนฺหา	ยกฺขโจราทิสฺมภาว
กณฺหนา น จ มุตฺตานํ	ปริตฺตนฺตมฺภณาม เหา ฯ

ธชคคปริตฺตํ ธชคคสุตฺตํ

เอวามเม สุตํ ฯ เอกํ สมยํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวนเ อนาถ-
ปิณฑิกสฺส อารามे ฯ ตตฺร โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสึ ภิกฺขโวติ ฯ ภทนฺเตติ
เต ภิกฺขุ ภควโต ปจฺจสฺสโสสุ ฯ ภควา เอตทโวจ

ภุตปุพฺพํ ภิกฺขเว เทวาสฺรสงฺกามो สมุပ္พยุโปห อโหสิ ฯ อถ โข ภิกฺขเว
สกุโก เทวานมินฺโท เทเว ตาวทิสเ อามนฺเตสึ สเจ มาริสา เทวานํ สงฺกามกทานํ
อุปปชฺเชยฺย ภยํ वा จมฺภิตตฺตํ वा โลมหํโส वा มเมว ทสฺมี สมเย ธชคฺคํ
อุลฺโลเกยฺยาถ มมํ หิ โว ธชคฺคํ อุลฺโลกยตํ ยมฺภวิสฺสติ ภยํ वा จมฺภิตตฺตํ
วา โลมหํโส वा โส ปหิยฺยิสฺสติ โน เจ เม ธชคฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ อถ
ปชาปติสฺส เทวราชสฺส ธชคฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ ปชาปติสฺส หิ โว เทวราชสฺส
ธชคฺคํ อุลฺโลกยตํ ยมฺภวิสฺสติ ภยํ वा จมฺภิตตฺตํ वा โลมหํโส वा โส
ปหิยฺยิสฺสติ โน เจ ปชาปติสฺส เทวราชสฺส ธชคฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ อถ วรฺณสฺส
เทวราชสฺส ธชคฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ วรฺณสฺส หิ โว เทวราชสฺส ธชคฺคํ อุลฺโลกยตํ
ยมฺภวิสฺสติ ภยํ वा จมฺภิตตฺตํ वा โลมหํโส वा โส ปหิยฺยิสฺสติ โน เจ
วรฺณสฺส เทวราชสฺส ธชคฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ อถ อีสานสฺส เทวราชสฺส ธชคฺคํ
อิสานสฺส หิ โว เทวราชสฺส ธชคฺคํ อุลฺโลกยตํ ยมฺภวิสฺสติ ภยํ वा จมฺภิตตฺตํ
วา โลมหํโส वा โส ปหิยฺยิสฺสติ ฯ

ตํ โข ปน ภิกฺขเว สกฺกสฺส वा เทวานมินฺทสฺส ธชคฺคํ อุลฺโลกยตํ
ปชาปติสฺส वा เทวราชสฺส ธชคฺคํ อุลฺโลกยตํ วรฺณสฺส वा เทวราชสฺส ธชคฺคํ
อุลฺโลกยตํ อีสานสฺส वा เทวราชสฺส ธชคฺคํ อุลฺโลกยตํ ยมฺภวิสฺสติ ภยํ वा
จมฺภิตตฺตํ वा โลมหํโส वा โส ปหิยฺเยถาปี โนปี ปหิยฺเยถ ตํ กิสุส เหตุ
สกุโก หิ ภิกฺขเว เทวานมินฺโท อวิตราคิ อวิทโทโส อวิทโมโห ภิริ จมฺภี
อุตุราสี ปลายีติ ฯ อหฺมจฺ โข ภิกฺขเว เอวํ วทามิ สเจ ตุมฺหากํ ภิกฺขเว อรณฺณ-
กทานํ वा รุกฺขมฺมูลกทานํ वा สญฺฉาการกทานํ वा อุปปชฺเชยฺย ภยํ वा จมฺภิตตฺตํ

วา โลมหังโส วา มเมว ตสฺมี สมเย อนุสฺสเรยยาถ อิติปี โส ภควา อรหํ
 สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชาจณสมฺปนฺโน สุกโต โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ
 สตฺถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควาติ มมํ หิ โว ภิกฺขเว อนุสฺสรตํ ยมภวิสฺสตี
 ภยํ วา ฉมภิตตฺตํ วา โลมหังโส วา โส ปหิยฺยิสฺสตี โน เจ มํ อนุสฺสเรยยาถ
 อถ ฐมมํ อนุสฺสเรยยาถ สุวากฺขาโต ภควตา ฐมโม สนฺทิกฺขจิกโก อกาลิกโก
 เอหิปสฺสีกโก โอปนยิกโก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหีติ ฐมมํ หิ โว ภิกฺขเว
 อนุสฺสรตํ ยมภวิสฺสตี ภยํ วา ฉมภิตตฺตํ วา โลมหังโส วา โส ปหิยฺยิสฺสตี โน
 เจ ฐมมํ อนุสฺสเรยยาถ อถ สงฺฆํ อนุสฺสเรยยาถ สุปฺปฏิปนฺโน ภควโต
 สวากสงฺโฆ อชฺชุปฺปิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ ฉายปฺปิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ
 สามิจิปฺปิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ ยทิตํ จตฺตาริ ปุริสยฺยคานิ อฏฺฐ ปุริสปุคฺคลา
 เอส ภควโต สวากสงฺโฆ อาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย ทกฺขิณฺเนยฺโย อณฺชลีกรณฺเฑีย
 อนุตฺตรํ ปุณฺณกฺเขตฺตํ โลกสฺสชาติ สงฺฆํ หิ โว ภิกฺขเว อนุสฺสรตํ ยมภวิสฺสตี
 ภยํ วา ฉมภิตตฺตํ วา โลมหังโส วา โส ปหิยฺยิสฺสตี ตํ กิสฺส เหตุ ตถาคโต
 หิ ภิกฺขเว อรหํ สมฺมาสมฺมาสมฺพุทฺโธ วิตราคี วิตโทโส วิตโมโห อภิริ อจฺฉมภี
 อนุตฺตราสี อปฺลยียีติ ฯ อิทมวโจ ภควา อิทํ วตฺถานํ สุกโต อถาปรี เอตทวโจ
 สตฺถา

อรณฺเณ รุกฺขมฺลเ วา

สุมฺมณฺดาการเ ว ภิกฺขโว

อนุสฺสเรถ สมฺพุทฺธ

ภยํ ตุมฺหาก โน สียา

โน เจ พุทฺธํ สเรยยาถ

โลกเชฏฺฐํ นรารสํ

อถ ฐมมํ สเรยยาถ

นียฺยานิกํ สุเทสิตํ

โน เจ ฐมมํ สเรยยาถ

นียฺยานิกํ สุเทสิตํ

อถ สงฺฆํ สเรยยาถ

ปุณฺณกฺเขตฺตํ อนุตฺตรํ

เอวมฺพุทฺธํ สรรนฺทาน

ฐมมํ สงฺฆมฺนจ ภิกฺขโว

ภยํ วา ฉมภิตตฺตํ วา

โลมหังโส น เหสฺสตีติ ฯ

อาณานาฎิยปริตฺตารมก

อปฺปสนฺเนหิ นาคสฺส	สาสเน สาธุสมฺมเต
อมฺนฺสฺเสหิ จณฺเทหิ	สทา กิฬฺพิสการิกิ
ปริสฺสานญฺจตฺสฺสนฺ-	มฺหิสา ย จฺ กุตุติยา
ยฺนฺเทเสสิ มฺหาวิโร	ปริตฺตฺนฺตมฺภณาม เห ๆ

อาณานาฎิยปริตฺตํ

วิปฺสฺสิสฺส นมฺตฺถ	จกฺขมฺนฺตฺสฺส สิริมฺโต
สิขิสฺสปี นมฺตฺถ	สพฺพภูตานุภมฺปิโน
เวสฺสฏฺสฺส นมฺตฺถ	นฺหาคกฺสฺส ตปฺสฺสิโน
นมฺตฺถ กกฺสฺนฺธสฺส	มารเสนปฺปมฺหิโน
โกนาภมฺนฺสฺส นมฺตฺถ	พฺรหฺมณฺสฺส วุสฺสิมฺโต
กสฺสปฺสฺส นมฺตฺถ	วิปฺปมฺตฺกสฺส สพฺพธิ
องฺคิรฺสฺส นมฺตฺถ	สภฺยปฺตฺกสฺส สิริมฺโต
โย อิมํ ธมฺมมฺเทเสสิ	สพฺพทฺฐาปฺนฺทํ
เย จาปี นิพฺพุตา โลเก	ยถาภูตํ วิปฺสฺสิสฺสํ
เต ชนา อปฺปีสุณา	มฺหฺนฺตา วิตฺสารถา
หิตํ เทวมนฺสฺสถานํ	ยํ นมฺสฺสนฺติ โศทมํ
วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ	มฺหฺนฺตํ วิตฺสารถํ
วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ	พฺุทฺธํ วนฺทาม โศทมนฺติ ๆ
เอเต จญฺเจ จ สมฺพทฺธา	อเนกสทโกฏฺโฏโย
สพฺเพ พุทฺธา อสมฺสมา	สพฺเพ พุทฺธา มหิทธิกา
สพฺเพ ทสฺสพฺลฺเปตา	เวสฺสารถฺเชหฺพาคตา
สพฺเพ เต ปฏฺิชา นนฺติ	อาสภณฺจํ นมฺตฺตมํ

สีนหาทำ นทนุเตเต
 พุรหมจกั ปวตุเตนุติ
 อูเปตา พุทุธมเมหิ
 ทวตุตีสลกขณูเปตา-
 พุยามปปภาย สุปปภา
 พุทุธา สพุพณฺณโน เอเต
 มหปปภา มหาเตชา
 มหาการุณิกา ธีรา
 ทิปา นาทา ปติญฺสา จ
 คที พนฺธุ มหสฺสาสา
 สเทวกสฺส โลกสฺส
 เตสาหิ สิริสา ปาเท
 วจสา มนสา เจว
 สยเน อาสเน จานเ
 สทา สุเชน รกฺขนฺตุ
 เทหิ ทวํ รกฺขิตฺโต สนฺโต
 สพุพโรควินิมฺตฺโต
 สพุพเวรมติกกนฺโต
 ลพฺพิติโย วิวชฺชนฺตุ
 มา เท ภวตฺวณฺตราโย
 อภิวาทนสฺลิสฺส
 จตุตาโร ธมฺมา วทฺตมนฺติ

ปริสาสุ วิสารทา
 โลเก อปปฏิวตฺตियํ
 อฏฺฐารสฺหิ นายกา
 สิตฺยานุพยุฌชนาธรา
 สพุเพ เท มุนิณฺณชรา
 สพุเพ ชีณาสวา ชินา
 มหาปณฺญา มหพุพลา
 สพุเพสํ สฺขาวหา
 ตาณฺนา เลณฺนา จ ปาณินํ
 สรณฺนา จ หิเตสฺสิโน
 สพุเพ เอเต ปฺรายนา
 วณฺทามิ ปฺริสฺสฺสฺสฺสเม
 วณฺทาเมเต ตถาคเต
 คมเน จาปี สพุพทา ฯ
 พุทุธา สนฺติกฺรา ทวํ
 มุตฺโต สพุพภเยน จ
 สพุพสนฺตาปวชฺชิตฺโต
 นิพุพุโต จ ทวํ ภว ฯ
 สพุพโรโค วินสฺสฺสฺส
 สฺขี ทิฆายโก ภว
 นิจฺจํ วุทฺตมาปจายิน
 อายุ วณฺโณ สฺขํ พลํ ฯ

องคุลิมาลปริตตารมก

ปริตตัม ยมกณนุตสส	นินนินนุจันโรวนั
อุทกมปี วินาสติ	สพพเมว ปริสสยั
โสตุถิโน คพภูฏจัน	ยณจ สาเรติ ทังเณ
เถรสสุงคุลิมาลสส	โลกนาถน ภาสิตั
กปปญจายิ มหาเตชั	ปริตตุนทมกณาม เท ๗

องคุลิมาลปริตตัม

ยโตหัง ภคินี อริยาย ชาตียา ชาโต นากิขานามิ สณฺจิจฺจ ปาณั ชีวิตา
 โวโรเปตา ๗ เตน สจฺเจน โสตุถิ เต โหตุ โสตุถิ คพภูฏส ๗

โพชฌนคปริตตารมก

สัสาเร สัสรนฺตานั	สพพทุกฺขวินาสเน
สตฺถ ธมฺเม จ โพชฌนฺเค	मारเสนปฺปมทฺธิโน
พฺชณฺนิทฺวา เยปิเม สตฺถา	ติग्งา มุตฺตกฺกุตฺตมา
อชาตี อชราพฺยาธั	อมตัม นิพฺภยัม คตา
เอวมาทิกฺคณฺเปตัม	อนนฺกณฺสงฺกหัม
โอสสณฺจ อิมั มนฺตัม	โพชฌนฺคณฺทมกณาม เท ๗

โพชฌนคปริตตัม

โพชฌนฺโค สติสงฺขาโต	ธมฺมานั วิจโย ตถา
วิริยมปฺปทีปสฺสทฺธิ—	โพชฌนฺคา จ ตถาปเร
สมารุเปกฺขโพชฌนฺคา	สตฺเตเต สพพทสฺสินา

โย จามนาโป สกณฺสส สทฺโท
 ปาปคฺคโห ทุสฺสปีนํ อกนฺตํ
 สงฺฆานุกาเวน วินาสเมนฺตุ ฯ

ทุกฺขปฺปตฺตา จ นิตฺทุกฺขา
 โสกปฺปตฺตา จ นิสฺโสกา
 เอตฺตาวตา จ อเมหฺหิ
 สพฺเพ เทวานโมทนฺตุ
 ทานํ ททन्ตุ สทฺธาย
 ภาวนาภิตฺตา โหนฺตุ
 สพฺเพ พุทฺธา พลปฺปตฺตา
 อรหฺนฺตานญฺจ เตเชน

ภยปฺปตฺตา จ นิพฺภยา
 โหนฺตุ สพฺเพปี ปาณินิ
 สมฺภทํ ปุณฺณสมฺภทํ
 สพฺพสมฺปตฺตีสิทฺธิยา
 สีสํ รกฺขนฺตุ สพฺพทา
 คจฺจนฺตุ เทวตาคตา ฯ
 ปจฺเจกานญฺจ ยํ พลํ
 รกฺขํ พนฺธามิ สพฺพโส ฯ

มหาการุณิกो นาโถ
 ปุเรตฺวา ปารมี สพฺพา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ชยฺหฺโต โพรธฺยา มฺเถ
 เอวํ ตวํ วิชฺโย โหหิ
 อปฺราชิตปลฺลงเก
 อภิสฺสเก สพฺพพุทฺธานํ
 สุนกฺขตฺตํ สุมงฺคํ
 สุขญฺเฒ สุมฺหุตฺโต จ
 ปทกฺขิณํ กายกมฺมํ
 ปทกฺขิณํ มโนกมฺมํ
 ปทกฺขิณานิ กตฺวาน

หิตาย สพฺพปาณินํ
 ปตฺโต สมนิพฺพิมุทฺตมํ
 โหตุ เต ชยมฺงคํ ฯ
 สกฺขยานํ นนฺทิวทฺตมโน
 ชยสฺส ชยมฺงคเล
 สีสเส ปจฺวิโปกฺขเร
 อคฺคปฺปตฺโต ปโมทติ ฯ
 สุปฺปภาทํ สุนฺหุจฺจิตํ
 สุนฺยฺยํ พุรฺหมจฺจวิสุ
 วาจากมฺมํ ปทกฺขิณํ
 ปณฺธิ เต ปทกฺขิณา
 ลภนฺตตฺเถ ปทกฺขิณเ ฯ

โส อตฺถลทฺธํ สุขีโต
 อโรโค สุขีโต โหหิ
 สา อตฺถลทฺธา สุขีตา
 อโรคา สุขีตา โหหิ
 เต อตฺถลทฺธา สุขีตา
 อโรคา สุขีตา โหห
 สกุกทฺวา พุทฺธรตนํ
 หิตํ เทวมนุสฺसानํ
 นสฺสนตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 สกุกทฺวา ธรรมรตนํ
 ปริพาหุสฺมนํ
 นสฺสนตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 สกุกทฺวา สงฺฆรตนํ
 อาหุเนยฺย ปาหุเนยฺย
 นสฺสนตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 นตฺถิ เม สรณํ อณฺณํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 นตฺถิ เม สรณํ อณฺณํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 นตฺถิ เม สรณํ อณฺณํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ยงฺกิลฺลิจิ รตนํ โลเก
 รตนํ พุทฺธสฺมํ นตฺถิ
 ยงฺกิลฺลิจิ รตนํ โลเก

วิรุโฬห พุทฺธสาสเน
 สห สพฺเพหิ ฌาตฺธิ
 วิรุฬฺหา พุทฺธสาสเน
 สห สพฺเพหิ ฌาตฺธิ
 วิรุฬฺหา พุทฺธสาสเน
 สห สพฺเพหิ ฌาตฺธิ ฯ
 โอสถํ อุตฺตมํ วรํ
 พุทฺธเตเชน โสตฺถินา
 ทุกฺขา วุปฺสเมนฺตุ เต
 โอสถํ อุตฺตมํ วรํ
 ธรรมเตเชน โสตฺถินา
 ภยา วุปฺสเมนฺตุ เต
 โอสถํ อุตฺตมํ วรํ
 สงฺฆเตเชน โสตฺถินา
 โรคา วุปฺสเมนฺตุ เต ฯ
 พุทฺธโร เม สรณํ วรํ
 โหตุ เต ชยมํกุลล์
 ธมฺโม เม สรณํ วรํ
 โหตุ เต ชยมํกุลล์
 สงฺโฆ เม สรณํ วรํ
 โหตุ เต ชยมํกุลล์ ฯ
 วิชฺชติ วิวิธํ ปุณฺณ
 ตสฺมา โสตฺถิ ภาวนฺตุ เต
 วิชฺชติ วิวิธํ ปุณฺณ

รัตน ธรรมสมัน นตฺถิ ตสฺมา โสตุถิ ภาวนตุ เต
 ยงฺกิลฺลิจิ รัตนํ โลเก วิชฺชติ วิวิธํ ปถุ
 รัตนํ สงฺฆสมัน นตฺถิ ตสฺมา โสตุถิ ภาวนตุ เต ฯ
 สวตโนราชการ มีท่ายสวตมนต์ ต่อ้นตามควร

รตนตฺตยปุปภาวภาษาจนคาลา^๑

อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ	อตุตฺถมํ ธรรมมชฺฌมคฺคา
มหาสงฺฆํ ปโปเชติ	อิจฺเจตํ รตนตฺตยํ
พุทฺโธ ธรรมโม สงฺโฆ จาติ	นानาโหนตฺตมปี วตฺตุโต
อญฺญมณฺเฑววิโยคา ว	เอกัญฺญตฺตมปฺนตฺถโต
พุทฺโธ ธรรมสฺส โพเชตา	ธรรมโม สงฺฆเณ ธารีโต
สงฺโฆ จ สาวโก พุทฺธสฺส	อิจฺเจกาพฺพุตฺตเมวิทํ
วิสุทฺธํ อตุตฺถมํ เสฏฺฐํ	โลกสฺมี รตนตฺตยํ
สํวตฺตติ ปสนฺนํ	อตุตฺตโน สุทฺธิกามินํ
สมฺมา ปฏฺธิปชฺชนฺตานํ	ปรมา ย วิสุทฺธิยา ฯ
วิสุทฺธิ สพฺพเกฺลเสหิ	โหติ ทฺถุเขหิ นิพฺพุติ
นิพฺพานํ ปรมํ สุณฺณํ	นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	สวตฺถิ โหตุ สพฺพทา ฯ
รตนตฺตยานุกาเวน	รตนตฺตยเตชสา
อุปทฺทวณฺตรายา จ	อุปสฺสคฺคา จ สพฺพโส
มา กทา จิ สมฺมุสฺสีสุ	รฏฺฐํ สฺยามานเมวิทํ

๑. พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯ

อาโรกยสุขญฺเจว	ตโต ที่มายุทาปี จ
ตพพตฺถนญจ สมปตฺโตย	สุขํ สพพตฺถ สโตถิ จ
ภวนฺตุ สมปตฺตทนฺตุ	สุยามานํ รฏฺฐปาณินํ
เต จ รฏฺฐณฺจ รกฺขณฺตุ	สุยามรฏฺฐจิกเทวตา
สุยามานํ รฏฺฐปาณินํ	ธมฺมามีเสหิ ปุชิตา
สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ	สิทฺธมตฺถุ อิทํ ผลํ
เอตสฺมี รตนตฺตยสฺมี	สมุปสาทนเจตโส ฯ

รตนตฺตยปฺปภาวสัทธิดา

อรหํ สมมาสมพุทฺโธ	โลกานํ อนุกมฺปโก
เวเนยฺยานํ ปโปเชตา	สนฺติมคฺคานุสาสโก ฯ
สวากฺขาโต อุตฺตโม ธมฺโม	โลกานํ ตมทาลโก
นียฺยานิโก จ หุทฺธสฺมา	ธมฺมจารีณุปาลโก ฯ
สุปฏิปนฺโน มหาสงฺโฆ	โลกานํ ปุณฺณมากโร
สีลทฺธิจฺฉิหิ สํสุทฺโธ	สนฺติมคฺคานิโยชโก ฯ
อิจฺเจตํ รตนํ เสฏฺฐํ	โลกे สรณมฺฤตมํ
ปริกฺขกาน ธีรานํ	ณานสยจารณกฺขมํ ฯ
ยสฺส โลกํ ปภาเสติ	อาตโปว ตโมนุโท
ททยเตโส อิมากมฺม	เขมมคฺคปฺปโชตนํ
สนฺติสฺสฺเช ปตฺติจฺจํ	อิสฺสรโร สาทตํ จิตฺโต ฯ
อคฺคเมตํ ธีรตนํ	ครุํ กตฺวาน รกฺขิตํ

ธชั กตฺวา ปเทสฺส
 นีติปณฺณตฺติการาย
 ธมฺมนุณฺณ ว ฐฺฐสฺส
 เอวํ สาสนกิจฺเจสุ
 ปสฺสชฺฉนฺนตฺติทํ พุทฺธ-
 เอวํ ปสฺสชฺฉนุปาเยน
 รตนตฺตยยานุภาเวน
 ทญฺยชาติ วิโรเจตุ
 อิทธี ปปฺโปตุ เวปุลฺลํ
 จิรํ ติฏฺฐตุ โลกสฺมี
 ทสฺสเนนํ ภาพฺพสฺสทณฺ
 จิรญฺชีวตุ ทิฆายุ
 วณฺณวา พลสฺมปฺนโน
 ฐฺฐสฺส ธมฺมนุณฺณจ
 รตนตฺตยปฺปภาเวน
 ทญฺยานํ ฐฺฐสฺสปาลินํ
 ชยมตฺตจ ทญฺยานํ
 ปวทฺธมฺมํ จ ภิกฺขุโยโส

ทญฺยเทเสน อุตฺถํ ๖
 สทฺธิจฺฉา ปกฺกพฺพน
 ฐฺฐจํ สิทฺธิทายกํ ๖
 สงฺฆํ กตฺวานธฺธิสฺสรํ
 สาสนสฺส ปสฺสชฺฉนํ
 ติรํ ติฏฺฐตฺติ สาสนํ ๖
 รตนตฺตยเตชสา
 สพฺพสฺมปฺตฺติสิทฺธิยา
 วิรฺุพฺเห จุตฺตวี สทา ๖
 สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
 อณฺชสํ ว วิสฺสุทฺธิยา ๖
 ทญฺยานํ ธมฺมชฺตฺติโย
 นีรามโย จ นีพฺภโย ๖
 จิรํ ติฏฺฐตุ โสตฺตฺตินา ๖
 วุทฺธมฺมียาสา สมฺมิชฺฉตฺต
 สพฺพสฺสิทฺธิ สทา ติรํ ๖
 วุทฺธมฺมิตฺตนิรฺนตรํ
 ธนฺนุจํเนน สมฺปทาติ ๖

สุขาภิยาจนคาถา

ยํ ยํ เทวมนุสฺसानํ
 ตสฺส ตสฺसानุภาเวน

มฺงฺคตฺตถาย ภาสิตํ
 โหตุ ราชกุเล สุขํ

เย เย อารกฺขกา เทวา
 อิมินา รมมทาเนน
 สทา ภทฺรานิ ปสฺสณฺตุ
 อปฺปมตฺตา จ อเมหฺสุ
 ยณฺจ โน ภาสมาเนหิ
 ทนฺโน เทวานโมทนฺตุ
 เย วา ชลาพฺพชณฺฑชา
 อเวรา โหนฺตุ สพฺเพ เต
 ปสฺสณฺตุ อนวชฺชานิ
 จิรํ ทิฏฺฐจฺจุ โลกสฺมี
 ทสฺเสนํ สไตวณฺฑนํ
 ยาว พุทฺโธติ นามมฺปี
 สมฺมาเทสิตธมฺมสฺส
 ปสฺสนฺนา โหนฺตุ สพฺเพปี
 สมฺมา ธารี ปเวจฺจนฺโต
 วุฑฺฒิภาวาย สตฺตานํ
 มาตา ปิตา จ อตฺตรชํ
 เอวํ ธมฺเมเน รากาโน

ตตฺถ ตตฺถาธิวาสิโน
 สพฺเพ อเมหิ ปุชฺชิตา
 สุขิตา โหนฺตุ นิพฺภยา
 สพฺเพ รกฺขณฺตุ โน สทา
 กุสฺลํ ปสฺสํ พหุํ
 จิรํ ทิฏฺฐจฺจุ สาทตํ
 สํเสทฺโฆปปาติกา
 อนิมา นิรूपทฺทวา
 มา จ สาวชฺชมากมา
 สมฺมาสมฺพุทฺธสาสนํ
 มกฺกํ สตฺตวิสุทฺธิยา
 โลกเชฏฺฐสฺส สตฺถุโน
 ปวตฺตติ มเหสีโน
 ปาณิโน พุทฺธสาสเน
 กาลे เทโว ปวสฺสตุ
 สมิทฺธํ เนตุ เมทนี
 นิจฺจํ รกฺขณฺติ ปตฺตํ
 ปชํ รกฺขณฺตุ สพฺพทา ฯ

มงคลจักรกวางไพญ์

สิริวิมตฺติเตโชยสิทฺธิมฺหิทฺธิมหาคุณาปริมิตปฺญณาการสฺส สพฺพนฺตราย-
 นิวารณสมตฺถสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ทวตฺติสมหาปริสลกฺขณา

นุภาเวน อสัตฺยานุพยุจนุภาเวน อฏฺฐุตฺตรสทมฺภุคฺคานุภาเวน จพฺพณฺณรํสียา
 นุภาเวน เกตุมาลानุภาเวน ทสฺสปารมิตานุภาเวน ทสฺสอูปารมิตานุภาเวน
 ทสฺสปรมตฺกปารมิตานุภาเวน สีสสมาริปปณฺณานุภาเวน พุทฺธานุภาเวน ธมฺมานุ-
 ภาเวน สงฺฆานุภาเวน เตชานุภาเวน อิทฺธานุภาเวน พลานุภาเวน เณยฺยธมฺมา-
 นุภาเวน จตุราสัตฺติสทสฺสธมฺมกฺขนฺธานุภาเวน นวโลกุตฺตรธมฺมานุภาเวน อฏฺฐัง-
 กิคมกฺคานุภาเวน อฏฺฐสฺมาปตฺติยานุภาเวน จพฺปิณฺณานุภาเวน จตฺสจฺจุฉาณา-
 นุภาเวน ทสฺสพลฉาณานุภาเวน สพฺพพญฺญตฉาณานุภาเวน เมตฺตาทากรณามุทิตา-
 อูเปกฺขานุภาเวน สพฺพปริตฺตานุภาเวน รตนตฺตยสฺสรณานุภาเวน ตฺยหิ สพฺพ-
 ไรศโสภุทฺทวทฺทขโหมนสฺส สุปายาสา วินสฺสนตฺ, สพฺพอนฺตรายาปี วินสฺสนตฺ
 สพฺพสงฺกปฺปา ตฺยหิ สมิชฺฌนตฺ, ทิฆายฺตา ตฺยหิ โหตฺ, สทวสฺสซีเวน
 สมงฺกโก โหตฺ, สพฺพทา. อาภาสพฺพทวนภฺมิกงฺคามหาสมฺมทฺทา อารกฺขกา
 เทวตา สทา ตฺเมเห อนฺรกฺขนตฺ.

ภวตฺ สพฺพมงฺคลํ

สพฺพพุทฺธานุภาเวน

ภวตฺ สพฺพมงฺคลํ

สพฺพธมฺมานุภาเวน

ภวตฺ สพฺพมงฺคลํ

สพฺพสงฺฆานุภาเวน

นภฺขตฺตยกฺขมฺมุตานํ

ปริตฺตสฺसानุภาเวน

นภฺขตฺตยกฺขมฺมุตานํ

ปริตฺตสฺसानุภาเวน

รกฺขนตฺ สพฺพเทวตา,

สทา โสตุถิ ภวณฺตฺ เต.

รกฺขนตฺ สพฺพเทวตา,

สทา โสตุถิ ภวณฺตฺ เต.

รกฺขนตฺ สพฺพเทวตา,

สทา โสตุถิ ภวณฺตฺ เต.

ปาปคฺคหนิวารณา,

หนตฺวา เตสํ อุตฺตเว.

ปาปคฺคหนิวารณา,

หนตฺวา เตสํ อุตฺตเว.

นภขัตตยภษฏานัน
ปริตตสุสานุภาเวน

ปาปคฤตหนิวารณา,
หนตุวา เตสํ อุปทุทเว.

จุลลราชปริตํ สกตปริตํ นิฏฺจิตํ.

เจ็ตตานานจบ.

มหาราชปริตรสิบสองตำนาน

ในสิบสองตำนานนี้ บทสวดส่วนมากเหมือนที่ปรากฏในเจ็ตตานาน เพียง
แต่เพิ่มบทสวดต่อไปนี้อีกเท่านั้น คือ —

ฉทนตปริตํ

วริสฺสเมนนฺติ ปรามสนฺโต,
กาสามททุกฺขิ ธมฺมํ อีสํ,
ทุกฺเคน ฆฺมุจฺจสฺสทปาที สณฺณา,
อรทฺทชฺโช สพฺปิ อวชฺฌรูป.
สฺสเลน วิทฺโธ พฺยติโตปี้ สนฺโต,
กาสามวตฺถมฺหิ มนํ น ทุสฺสยิ,
สเจ อิมํ นาควเรน สจฺจํ,
มา มํ วเน พาลมิกา อภยฺญนฺติ.

ฉทนตปริตํ นิฏฺจิตํ.

วฏฏกปริตตารมก

ปุเรนตมโพธิสมภาเร	นิพพุตํ วฏฏชาตีย์,
ยสส เตเชน ทาวคฺคิ	มหาสตุตํ วิวชฺชยิ.
เถรสส สารีปุตฺตสส	โลกนาถेन ภาสิตํ,
กปฺปฏฺจายิ มหาเทร	ปริตฺตุนตมภณาม เห.

วฏฏกปริตตํ

อตุถิ โลเก สีสฺสคฺคเณ	สจฺจํ โสเจยฺยนุทฺททยา,
เตน สจฺเจน กาหามิ	สจฺจกิริยมนฺตฺตรํ.
อวชฺชิตฺวา ธมฺมพลํ	สริตฺวา ปุพฺพเก ชินे,
สจฺจพลมวสฺสาย	สจฺจกิริยมาสํ.
สนฺติ ปกฺขา อปตฺตนา	สนฺติ ปาทา อวณฺจนา,
มาตา ปิตา จ นิภฺชนฺตา	ชาตเวท ปฏิกฺกม.
สห สจฺเจ กเต มยฺหํ	มหาปชฺชลิโต สิชฺชี,
วชฺเชสิ โสฬส กรีสานิ	อุทกํ ปตฺวา ยถา สิชฺชี,
สจฺเจน เม สโม นตฺถิ	เอสา เม สจฺจปารมีติ.

วฏฏกปริตตํ นิฐจิตํ

๔ คาถากิ่ง

อาณานาฎิยปริตตารมก

อปปสนฺนเนหิ นาถสฺส	สาสเน สารุสมฺมเต.
อมนฺตฺสเสหิ จณฺเทหิ	สทา กิพฺพิสการิภิ.

ปริสานครุจตุสนน —
 ยนุเทสสิ มหาวีโร

มหัสาย จ กุติยา,
 ปรีตตนุทมนาม เท.

อาณานัญยปริตต์

วิปัสสิส นมตุ
 สิชสิสปี นมตุ
 เวสสุส นมตุ
 นมตุ กุสณฐส
 โจนาคมนส นมตุ
 กสสปส นมตุ
 อังคีรส นมตุ
 โย อิมิ ฌมมเทสสิ
 เย จาปี นิพพุตา โลเก
 เท ชนา อปีสุณา
 หิติ เทวมนุสสานิ
 วิชชาจรณสมปนฺน

จกขมนตสสิ สิริมโต,
 สพพภูตานุกมปิโน.
 นุหาคกสสิ ทปสสิโน,
 มารเสนปมทุกิโน.
 พุราหมณสสิ วุสสิมโต,
 วิปมุตตสสิ สพพธิ.
 สกยปุตตสสิ สิริมโต,
 สพพทุกขาปนฺน.
 ยดาญํ วิปัสสิสํ,
 มหนฺตา วิตสารถา.
 ยํ นมสฺสนฺติ โคทมํ,
 มหนฺตํ วิตสารถํ.

นโม เม สพพพุธานิ
 ตณฺหฺกโร มหาวีโร
 สรณฺกโร โลกहित
 โจนฺทอโย ชนปาโมกฺโข
 สฺมโน สฺมโน ธีโร

อุปปนฺนํ มहेสินิ,
 เมธฺกโร มหายโส.
 ทิปฺกโร ชุตินฺธโร,
 มงฺคโล ปุริสาสโก.
 เรวโต รัตตมโน,

โสภีโต คุณสมปนโน
 ปทุโม โลกปชโชโต
 ปทุมุตโตโร สกตสโร
 สุชาโต สัพพโลกคุโ
 อตถทสฺสี การุณโก
 สิทธตฺโต อสโม โลเก
 ปุสฺสโ จ วรโห พุทฺโธ
 สีขี สัพพหิโต สกฺกา
 กกุสนฺโธ สกฺกาโว
 กสฺสโป สิริสมปนโน
 เอเต จญฺเฒ จ สมพุทฺธา
 สพุเพ พุทฺธา อสมสฺมา
 สพุเพ ทสพฺยุเปตา
 สพุเพ เต ปฏิขานนฺติ
 สีหนาทํ นทนฺเตเต
 พุรหมจกํ ปวตฺเตนฺติ
 อูเปตา พุทฺธมฺเมหิ
 ทวตฺติสสฺสขญฺเฒเปตา—
 พุยามปฺปาย สุปฺปภา
 พุทฺธา สพุพณฺณโน เอเต
 มหปฺปภา มหาเคชา
 มหาการุณิกา ธีรา
 ทิปา นาคา ปตฺติงฺสา จ

อนนฺทสฺสี ชนฺตุตโม.
 นารโห วรสารถิ,
 สุมฺโห อปฺปฏิปฺกุคฺโค.
 ปิยทสฺสี นราสโม,
 ธรรมทสฺสี ตโมนุโ.
 ทิสฺโส จ วทํ วโร,
 วิปสฺสี จ อนฺนุโม.
 เวสสฺสญฺ สุขทายโก,
 โกนาคมโน รณณชโ,
 โคตโม สกฺยปฺงฺกโว.
 อนนฺทสฺสโกญฺโย,
 สพุเพ พุทฺธา มหิทฺธิกา.
 เวสสารชฺเชหุปาคตา,
 อาสภณฺจํนมฺมุตฺตมโ.
 ปริสาสฺส วิสารทา,
 โลเก อปฺปฏิวตฺติยโ.
 อฏฺฐารสฺสี นายกา
 สีตฺยานุพฺยณฺชนารธา.
 สพุเพ เต มุณีญฺชฺชรา,
 สพุเพ ชีณาสฺวา ชินา.
 มหาปณฺณา มหพฺพลา,
 สพุเพสํ สฺขาวหา.
 ตาณา เสนา จ ปาณินิ,

คติ พนฺธ มหสฺสาสา
 สเทวสฺส โลกสฺส
 เตสํหิ สิริสา ปาเท
 วจสา มนสา เจว
 สยเน อาสเน จานเ
 สทา สุเชน รกฺขนตุ
 เทหิ ทวํ รกฺขิตो สนฺโต
 สพฺพโรควินิมฺุตโต
 สพฺพเวรมติกกนฺโก
 เตสํ สจฺเจน สีเลน
 เตปปี ตุมฺเห อฺนุรกฺขนตุ
 ปฺรตฺยิมสฺมี ทิสภาเก
 เตปปี ตุมฺเห อฺนุรกฺขนตุ
 ทกฺขิณสฺมี ทิสภาเก
 เตปปี ตุมฺเห อฺนุรกฺขนตุ
 ปจฺฉิมสฺมี ทิสภาเก
 เตปปี ตุมฺเห อฺนุรกฺขนตุ
 อุตฺตรสฺมี ทิสภาเก
 เตปปี ตุมฺเห อฺนุรกฺขนตุ
 ปฺริมทิสํ ฐตฺตวฺโจ
 ปจฺฉินฺเนน วิรูปฺกโข
 จตฺตาริ เท มหาราชา

สรรณา จ หิตฺตฺสินโน.
 สพฺเพ เอเต ปฺรายนา.
 วนฺทามิ ปฺริสฺสุตฺตเม.
 วนฺทามเต ตถาคเต,
 คมเน จาปี สพฺพทา.
 พุทฺธา สนฺติกรา ทวํ,
 มุตฺโต สพฺพภเยน จ.
 สพฺพสนฺตาวชฺชิตฺโต,
 นิพฺพุโต จ ทวํ ภว.
 ขนฺติเมตฺตาทาพเลน จ,
 อาโรกฺเยน สุเชน จ.
 สนฺติ ภฺภูตา มหิทฺธิกา,
 อาโรกฺเยน สุเชน จ.
 สนฺติ เทวา มหิทฺธิกา,
 อาโรกฺเยน สุเชน จ.
 สนฺติ นาคา มหิทฺธิกา,
 อาโรกฺเยน สุเชน จ.
 สนฺติ ยกฺขา มหิทฺธิกา,
 อาโรกฺเยน สุเชน จ.
 ทกฺขิณฺเนน วิรูปฺกโ,
 กุเวโร อุตฺตวํ ทิสํ.
 โลกปาลา ยสฺสฺสินโน,

เตปี๋ ตุมเห่ อนุรกษนตุ
 อากาสฏฐา จ ภูมิฏฐา
 เตปี๋ ตุมเห่ อนุรกษนตุ
 นตฺถิ เม สรณํ อณฺณํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 นตฺถิ เม สรณํ อณฺณํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 นตฺถิ เม สรณํ อณฺณํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ยงฺกิลฺลิจิ รตนํ โลเก
 รตนํ พุทฺธสมํ นตฺถิ
 ยงฺกิลฺลิจิ รตนํ โลเก
 รตนํ ฌมฺมสมํ นตฺถิ
 ยงฺกิลฺลิจิ รตนํ โลเก
 รตนํ สงฺฆสมํ นตฺถิ
 สกุกตฺวา พุทฺธรตนํ
 หิํ ทเวมนุสฺसानํ
 นสฺสเนตฺตูปทฺทวา สพฺเพ
 สกุกตฺวา ฌมฺมรตนํ
 ปรีพาหุปสมนํ
 นสฺสเนตฺตูปทฺทวา สพฺเพ
 สกุกตฺวา สงฺฆรตนํ

อาโรกฺเยน สุขเณ จ.
 ทเวนา นาคา มหิทฺธิกา,
 อาโรกฺเยน สุขเณ จ.
 พุทฺโธ เม สรณํ วรํ,
 โหตุ เต^๑ ชยมฺงคฺลํ.
 ฌมฺโม เม สรณํ วรํ,
 โหตุ เต^๒ ชยมฺงคฺลํ.
 สงฺโฆ เม สรณํ วรํ,
 โหตุ เต^๒ ชยมฺงคฺลํ.
 วิชฺชติ วิวิธํ ปุณฺ,
 ทสฺมา โสตฺถิ ภาวนตุ เต.^๑
 วิชฺชติ วิวิธํ ปุณฺ,
 ทสฺมา โสตฺถิ ภาวนตุ เต.^๒
 วิชฺชติ วิวิธํ ปุณฺ,
 ทสฺมา โสตฺถิ ภาวนตุ เต.^๒
 โอสถํ อุตฺตมํ วรํ,
 พุทฺธเตเชน โสตฺถินา,
 ทุกฺขา วุปฺสเมนฺตุ เต.^๑
 โอสถํ อุตฺตมํ วรํ,
 ฌมฺมเตเชน โสตฺถินา,
 ภยา วุปฺสเมนฺตุ เต.^๒
 โอสถํ อุตฺตมํ วรํ,

อาหุเนยฺย ปาหุเนยฺย
 นสฺสนตฺตปทฺทวา สพฺเพ
 สพฺพีติโย วิวชฺชนตฺ
 มา เต ภวตฺตวนฺตรายो
 อภิวาทนสฺลิสฺส
 จตฺตาวโร ธมฺมา วทฺตมฺนติ

สงฺฆเตเชน โสตฺถินา,
 โรคา วุปฺสเมนตฺ เต.
 สพฺพโรโค วินสฺสตฺ,
 สฺขี ทิฆายโก ภว.
 นิจํ วุทฺตมฺพาปจายิโน
 อายฺ วณฺโณ สฺขํ พลฺ.

आणानाण्यप्रित्तं निगुजित्.

อกยปริตฺตารมฺก

ปฺญญลาภํ มหาเตชํ
 สพฺพสฺสทฺตฺหิตํ ชาตํ
 อตฺตปฺปรหิตํ ชาตํ

วณฺณกิตฺติมหายสํ
 ตํ สฺถนตฺ อสฺสโต
 ปริตฺตนตฺตมฺภณาม เท ๖

ชยปริตฺตารมฺก

ชยํ เทวมนุสฺसानํ
 มารเสนา อภิกฺกนฺตา
 ชนฺติเมตฺตาอาธิฏฺฐานา
 ภวามเว สํสรนฺโต
 ปรียาปนฺนาทิสฺสยฺยานํ
 พุทฺธกิจฺจํ วิโสธเรว

ชโย โหตุ ปราชิตฺ,
 สมฺนตาทฺวาทสโยचना.
 วิทฺธํเสตฺวาน จกฺขฺมา,
 ทิพฺพจกฺขํ วิโสธยิ.
 หิตาย จ สฺขาย จ,
 ปริตฺตนตฺตมฺภณาม เท ๖

นอกจากนี้เหมือนในเจ็ดตำนาน

สิบสองตำนาน จบ

ถวายเป็นพระ

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส. (๓ หน)

อนุสรณปาฐ

อิติปิ โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺธ, วิชาจรณสมฺปนฺโน สุคโต
โลกวิทู, อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควาติ.
สุวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม, สนฺทิฏฺฐิโก อกาลิโก เอหิปสฺสิโก, โอปนยิโก
ปจฺจุตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิติ. สุปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโม, อชฺชปฏิปนฺโน
ภควโต สวากสงฺโม, ฉายาปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโม, สามิจิปฏิปนฺโน
ภควโต สวากสงฺโม, ยทิทํ, จตฺตาริ ปุริสยฺศานิ อญฺจ ปุริสปุคฺคลา, เอส
ภควโต สวากสงฺโม, อาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย ทกฺขิณเนยฺโย อนุชลิกรณฺเียว,
อนุตฺตรํ ปุณฺณมกุเชตฺตํ โลกสฺสชาติ.

พุทธชยมงคลคาถา

พาหุํ สหสฺสสมฺภินิมิตฺตสาธุรณฺทํ,
กฺริเมขลํ อุกิตฺโฆรสเสนมารํ,
ทานาทิธมฺมวธิฺนา ชิตฺวา มุนินฺโท,
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมฺงฺคลานิ.
มาราติเรกมภิชฺชณฺณิตสพฺพรตฺตี,
โฆรัมปนาพวกมกฺขมถทฺธยฺกฺขํ,
ขณฺติสฺสทฺทวธิฺนา ชิตฺวา มุนินฺโท,
ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมฺงฺคลานิ:
นาพาภิรํ คชวํ อติมตฺตภฺทํ,

ทาวกัจจกมสนีว สุทารุณนํ,
 เมตตมฺพฺเสกวิธินา ชิตวา มุนินฺโท,
 ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺกลานิ.
 อุกฺขิตตชคฺคตฺติหตฺตสุทารุณนํ,
 ธาวนฺติโยชนปถงฺคฺคิมาลวณํ,
 อิทฺธีภิสงฺขตมโน ชิตวา มุนินฺโท,
 ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺกลานิ.
 กตฺวาน กฏฺฐมฺหํ อิว กพฺภินียา,
 จิณฺจาย ทฏฺฐจฺจนํ ชนกายมชฺฌเ,
 สนฺเตน โสมวิธินา ชิตวา มุนินฺโท,
 ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺกลานิ.
 สจฺจํ วิहाย มตฺติสจฺจกฺวาทเกตุํ,
 วาทาภิโรปีตมนํ อตฺตอนฺธฏฺฐํ
 ปณฺณปทีปชลิตอ ชิตวา มุนินฺโท,
 ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺกลานิ.
 นนฺโทปนนฺทภุชคํ วิพฺฐํ มหิตฺธี,
 ปฺตฺเตน เถรภุชเคน ทมาปยนฺโต,
 อิทฺฐูปเทสวิธินา ชิตวา มุนินฺโท,
 ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺกลานิ.
 ทกฺคานทฺธิฏฺฐิภุชเคน สุทฏฺฐหตฺถํ,
 พฺรหฺมํ วิสฺสุทฺธิชฺฐติมิตฺธิพกาภิธานํ,
 ฌานาคเทน วิธินา ชิตวา มุนินฺโท,
 ตนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺกลานิ.
 เอตาปี พุทฺธชยมงฺกลอฏฺฐกาธา,
 โย วาจโน ทินทิเน สรเต มตฺนที,

หิตฺวานเนกวิวิธานิ จุปฺพุทฺวานิ,
โมกฺขํ สุขํ อธิคเมยฺย นโร สปฺมโณ.

ชยมงคลอฏฐก ๘ คาถา อานิสงสคาถา ๑.

ชยมงคลคาถา

มหาการุณิโก นาโถ
ปุเรตฺวา ปารมี สพฺพปา
เอเตน สจฺจวชฺเชน
ชยฺนโต โพธิยา มฺเณ
เอวํ ทวํ วิชโย โหหิ
อปฺราชิตปลฺลสงฺเก
อภิเสเก สพฺพพุทฺธานํ
สุนกฺขตํ สุมงฺคฺลํ
สุขโณ สุมฺหุตฺโต จ
ปทกฺขิณํ กายกมฺมํ
ปทกฺขิณํ มโนกมฺมํ
ปทกฺขิณานิ กตฺวาน
ภวตุ สพฺพมงฺคฺลํ
สพฺพพุทฺธานุภาเวन
ภวตุ สพฺพมงฺคฺลํ
สพฺพพรมฺมานุภาเวน
ภวตุ สพฺพมงฺคฺลํ
สพฺพสงฺฆานุภาเวน

หิตาย สพฺพปาณินํ,
ปตฺโต สมฺโพธิมุตฺตมํ,
โหตุ เต ชยมงฺคฺลํ
สกุยานํ นนฺทิตวฑฺฒโน,
ชยสฺส ชยมงฺคเล.
สีเส ปจฺวิโปกฺขเร,
อคฺคปฺปตฺโต ปโมทติ.
สุปฺภาตํ สุกฺกุจฺjitํ,
สุยฺยจํ พฺรหฺมจาริสฺส.
วาจากมฺมํ ปทกฺขิณํ,
ปณฺธี เต ปทกฺขิณา,
ลภนฺตตฺถ ปทกฺขิเณ.
รกฺขนฺตุ สพฺพเทวตา,
สทา โสตฺถิ ภวนฺตุ เต.
รกฺขนฺตุ สพฺพเทวตา,
สทา โสตฺถิ ภวนฺตุ เต.
รกฺขนฺตุ สพฺพเทวตา,
สทา โสตฺถิ ภวนฺตุ เต.

สวดแจ้ง

พระวินัย

ย่นเตน ภควตา ชานตา ปัสสตา อรหตา สมมาสมพุทเธน, ปจมี
ปาราชิกิ กตถ ปณตตุนติ. เวสาลิยํ ปณตตุนติ. กิ อารพภาติ. สุกินนํ
กลนทปุตฺตํ อารพภาติ. กิสมี วตฺตสุมินฺติ. สุกินโน กลนทปุตฺโต ปฺราณหุติยิกาย
เมถุนํ ฌมมํ ปฏิสเว, ทสมี วตฺตสุมินฺติ.

เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา เวณฺชชาเย วิหริติ นเพรฺปปจิมนฺทญฺเ
มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สหฺวี ปณฺจมตฺเตหิ ภิกฺขุสเถหิ. อสฺสสสิ โข เวณฺช
พฺราหฺมโณ สมโณ ชลฺ ภโก โคตโม สกฺยปุตฺโต สกฺยกุลา ปพฺพชิตฺโต เวณฺชชาเย
วิหริติ นเพรฺปปจิมนฺทญฺเ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สหฺวี ปณฺจมตฺเตหิ ภิกฺขุสเถหิ.
ตํ โข ปน ภควนฺตํ โคตมํ เอวํ กลฺยาณํ กิตฺติสทฺโท อพฺภกฺกโต, อิตฺธิปี โส
ภควา อรหํ สมมาสมพุทฺโธ, วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุกโต โลกวิทู, อนุตฺตรो
ปฺริสทฺมมฺสารถิ สตุตา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควาติ. โส อิมํ โลกํ สทฺเวกํ
สมารกํ สพฺรหฺมกํ สสฺสมณพฺราหฺมณํ ปชํ สเทวมนุสฺสํ สยํ อภิญฺญา สจฺฉิกถฺวา
ปเวเทติ, โส ฌมมํ เทเสติ อาทิกถฺยาณํ มชฺฌเมกถฺยาณํ ปรีโยสานกถฺยาณํ,
สาตถํ สพฺพญฺชนํ เกวลปรีปฺณณํ ปรีสุทฺธํ พฺรหฺมจริยํ ปกาเสติ, สาธุ โข ปน
ตถารูปํ อรหํ ทสฺสนํ โหตีติ.

พระวินัย จบ.

พระสูตร

เอวมเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, อนฺตรรา จ ราชคหํ อนฺตรรา จ
 นาลนทํ อทฺธานมคฺคปฏฺฐินโน โหติ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเมว สทฺธิ ปณฺจมตฺเตหิ
 ภิกฺขุสเทหิ. สุปฺปิโยปี โช ปริพฺพาชโก อนฺตรรา จ ราชคหํ อนฺตรรา จ
 นาลนทํ อทฺธานมคฺคปฏฺฐินโน โหติ, สทฺธิ อนฺเตवासินา พุรหมตฺตเตน
 มาณเวน. ตตฺร สุตํ สุปฺปิโย ปริพฺพาชโก อนเณกปริยาเยน พุทฺธสฺส อวณฺโณ
 ภาสติ ฐมฺมสฺส อวณฺโณ ภาสติ สงฺฆสฺส อวณฺโณ ภาสติ. สุปฺปิยสฺส ปน
 ปริพฺพาชกสฺส อนฺเตवासี พุรหมตฺตโต มาณโว อนเณกปริยาเยน, พุทฺธสฺส
 วณฺโณ ภาสติ, ฐมฺมสฺส วณฺโณ ภาสติ, สงฺฆสฺส วณฺโณ ภาสติ. อิติห เต อุโก
 อาจริยนฺเตवासี อณฺณมณฺณสฺส อชฺชวิปจฺจนิกวาทา ภควนฺตํ ปิฎฺฐจฺิตโต ปิฎฺฐจฺิตโต
 อนุพฺนฺธา โหนฺติ ภิกฺขุสงฺฆมฺว.

พระสูตร จบ.

พระอภิธรรม พระสังคณี

กุสลา ฐมฺมา อกุสลา ฐมฺมา อพฺยากตา ฐมฺมา. กตฺเม ฐมฺมา กุสลา
 ยสฺมี สมเย กามาวจํ กุสลํ จิตฺตํ อุปฺปนฺนํ โหติ, โสมนสฺสสหคํ ฌาณ-
 สมฺปยุตฺตํ, รุปรามมณฺโณ वा สทฺถารมมณฺโณ वा, คณฺฐารมมณฺโณ वा รสธารมมณฺโณ वा,
 โผฏฺฐพฺพารมมณฺโณ वा ฐมฺมารมมณฺโณ वा, ยํ ยํ वा ปนารพฺภ, ตสฺมี สมเย
 ผลโส โหติ อวิกฺเขโป โหติ, ये वा ปน ตสฺมี สมเย อณฺเณปี อตฺถิ
 ปฏิจฺจุสมฺบุตฺตนา อรูปโน ฐมฺมา, อิมเ ฐมฺมา กุสลา.

พระสังคณี จบ.

พระวิงค์

ปณฺจกฺขนฺธา, รูปกฺขนฺโธ, เวทนากฺขนฺโธ, สลฺยณากฺขนฺโธ, สงฺขารกฺขนฺโธ, วิญฺญาณกฺขนฺโธ. ตตฺถ กตฺโม รูปกฺขนฺโธ. ยงฺกิลฺลิจิ รูปํ อตีตานาคตปฺจุจฺปฺพนํ, อชฺชตฺตํ วา พหิทฺธา วา, โอพาริกํ วา สุขุมํ วา, หีนํ วา ปณฺธีตํ วา, ยํ ทูเร วา สนฺติเก วา, ตเทกชฺฌํ อภิสลฺยณฺหิตฺวา อภิสงฺขีปิตฺวา, อयํ วุจฺจติ รูปกฺขนฺโธ.

พระวิงค์ จบ.

พระธาตุกถา

สงฺคโห อสงฺคโห. สงฺคหิตฺเตน อสงฺคหิตํ. อสงฺคหิตฺเตน สงฺคหิตํ, สงฺคหิตฺเตน สงฺคหิตํ, อสงฺคหิตฺเตน อสงฺคหิตํ. สมฺปโยโค วิปฺปโยโค. สมฺปยุตฺเตน วิปฺปยุตฺตํ, วิปฺปยุตฺเตน สมฺปยุตฺตํ, อสงฺคหิตํ.

พระธาตุกถา จบ.

พระปกฺกมลปัณฺณัตติ

น ปณฺณตฺติโย, ขนฺธปณฺณตฺติ, อายตฺนปณฺณตฺติ, ธาตฺตปณฺณตฺติ, สจฺจปณฺณตฺติ, อินฺทฺริยปณฺณตฺติ, ปุคฺคตปณฺณตฺติ. กิตฺตาวคฺคา ปุคฺคตลํ ปุคฺคต-ปณฺณตฺติ. สมยวิมฺุตโต อสมยวิมฺุตโต, กุปฺปปฺชมฺโม อกุปฺปปฺชมฺโม, ปรีหณณมฺโม อปรีหณณมฺโม, เจตนาภพฺโพ อนฺตรกฺขนฺนาภพฺโพ, ปุถุชฺชโน โคตรภฺภู, ภยฺยปรโต อภยฺยปรโต, ภพฺพวากมโน อภพฺพวากมโน, นียโต อนียโต, ปฏฺธิปฺนโน เผล จิตฺโต อรหํ อรหฺตฺตํ ปฏฺธิปฺนโน.

พระปกฺกมลปัณฺณัตติ จบ.

พระกถาวัตถุ

ปุคฺคโล อุปลพฺภติ, สจฺฉิกตฺตปรมตฺเตนาติ. อามนฺตา. โย สจฺฉิกตฺต
ปรมตฺโต ตโต โส ปุคฺคโล อุปลพฺภติ, สจฺฉิกตฺตปรมตฺเตนาติ. น เหว
วตฺตพฺเพ. อาชานาหิ นิกฺคหํ หนฺจ, ปุคฺคโล อุปลพฺภติ, สจฺฉิกตฺตปรมตฺเตน,
เตน วต เรวตฺตพฺเพ, โย สจฺฉิกตฺต ปรมตฺโต, ตโต โส ปุคฺคโล อุปลพฺภติ,
สจฺฉิกตฺตปรมตฺเตนาติ มิจฺฉา.

พระกถาวัตถุ จบ.

พระยมก

เย เกจิ กุสลา ฐมฺมา, สพฺเพ เต กุสลมฺมฺลา. เย วา ปน กุสลมฺมฺลา,
สพฺเพ เต ฐมฺมา กุสลา. เย เกจิ กุสลา ฐมฺมา, สพฺเพ เต กุสลมฺมฺเลน
เอกมฺมฺลา. เย วา ปน กุสลมฺมฺเลน เอกมฺมฺลา, สพฺเพ เต ฐมฺมา กุสลา.

พระยมก จบ.

พระมหาปัฏฐาน

เหตุปจฺจโย, อารมฺมณปจฺจโย, อธิปฺติปจฺจโย, อนนฺตรปจฺจโย, สมนฺตร-
ปจฺจโย, สหชาตปจฺจโย, อณฺณมณฺณปจฺจโย นิสฺสยปจฺจโย, อุปนิสฺสยปจฺจโย,
ปุเรชาตปจฺจโย, ปจฺจชาตปจฺจโย, อาเสวนปจฺจโย, กมฺมปจฺจโย, วิปากปจฺจโย,
อาหารปจฺจโย, อินฺทฺริยปจฺจโย, ฌานปจฺจโย, มกฺคปจฺจโย, สมฺปยุตฺตปจฺจโย,
วิปยุตฺตปจฺจโย, อตฺถิปจฺจโย, นตฺถิปจฺจโย, วิกตปจฺจโย, อวิกตปจฺจโย.

พระมหาปัฏฐาน จบ.

มาติกา บัณฑิตกุลหรือสวดปกรณ์

รวมสงคณมาติกาปาฐ

กุสลา ฐมา อกุสลา ฐมา อพฺยาคตา ฐมา.

สุขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตา ฐมา ทุกฺขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตา ฐมา
อทุกฺขมสุขาย เวทนาย สมฺปยุตฺตา ฐมา.

วิปากา ฐมา วิปากธมฺมฐมา เหนววิปากนวิปากธมฺมฐมา.

อุปาทินฺนุปาทานิยา ฐมา อนฺนุปาทินฺนุปาทานิยา ฐมา อนฺนุปาทินฺนา-
นุปาทานิยา ฐมา.

สงฺกิลฺยฺจสงฺกิลฺสิกา ฐมา อสงฺกิลฺยฺจสงฺกิลฺสิกา ฐมา อสงฺกิลฺยฺจ-
สงฺกิลฺสิกา ฐมา.

สวิตกฺกสวิจารา ฐมา อวิตกฺกวิจารมตฺตา ฐมา อวิตกฺกวิจารา ฐมา.

ปิตฺติสหคฺตา ฐมา สุขสหคฺตา ฐมา อุเปกฺขาสหคฺตา ฐมา.

ทสฺสเนน ปหาตพฺพา ฐมา ภาวนาย ปหาตพฺพา ฐมา เหนวทสฺสเนน
นภาวนาย ปหาตพฺพา ฐมา.

ทสฺสเนน ปหาตพฺพเหตุกา ฐมา ภาวนาย ปหาตพฺพเหตุกา ฐมา
เหนวทสฺสเนน นภาวนาย ปหาตพฺพเหตุกา ฐมา.

อจฺยคามิโน ฐมา อปจฺยคามิโน ฐมา เหนวจฺยคามิโน นาปจฺย-
คามิโน ฐมา

เสกฺขา ฐมา อเสกฺขา ฐมา เหนวเสกฺขา นาเสกฺขา ฐมา.

ปริตฺตา ฐมา มหคฺคตา ฐมา อปฺปมาณา ฐมา.

ปริตฺตารมฺมณา ฐมา มหคฺคตารมฺมณา ฐมา อปฺปมาณารมฺมณา
ฐมา.

หีนยา ฐมา มชฺฌิมา ฐมา ปถีตา ฐมา.

มิจุตฺตนิยตา ฐมา สมมตฺตนิยตา ฐมา อนิยตา ฐมา.

มกฺคารมฺมณา ฐมา มกฺกเหตุกา ฐมา มกฺคาธิปติโน ฐมา.

อุปปนฺนา ฐมา อนุปฺปนฺนา ฐมา อุปฺปาติโน ฐมา.

อติตา ฐมา อนาคตา ฐมา ปจฺจุปปนฺนา ฐมา.

อติตารมฺมณา ฐมา อนาคตารมฺมณา ฐมา ปจฺจุปปนฺนารมฺมณา
ฐมา.

อชฺฌตฺตา ฐมา พหิทฺธา ฐมา อชฺฌตฺตพหิทฺธา ฐมา.

อชฺฌตฺตารมฺมณา ฐมา พหิทฺธารมฺมณา ฐมา อชฺฌตฺตพหิทฺธารมฺมณา
ฐมา.

สนิทฺสสนสฺสปฏิมา ฐมา อนิทฺสสนสฺสปฏิมา ฐมา อนิทฺสสนาปฺปฏิมา
ฐมา.

วิปัสสนากัมปิลาช

ปญฺจกฺขนฺธา, รุปกฺขนฺโธ, เวทนากฺขนฺโธ, สลฺยวากฺขนฺโธ, สงฺขารกฺขนฺโธ,
วิญฺญาณกฺขนฺโธ.

ทฺวาทสายนฺตานิ. จกฺขฺวายนํ รุปายตํ, สไตฺยตํ สทฺทายนํ,
ฆานายตํ คนฺธายตํ, ชิวฺหายนํ รสายตํ, กายายตํ โผฏฺฐพฺพายตํ,
มนายตํ ฐมฺมายตํ.

อฏฺฐารส ธาตุโย. จกฺขฺธาตุ รุปธาตุ จกฺขฺวิญฺญาณธาตุ, สไตฺยธาตุ
สทฺทธาตุ สไตฺยวิญฺญาณธาตุ, ฆานธาตุ คนฺธธาตุ ฆานวิญฺญาณธาตุ, ชิวฺหาธาตุ
รสธาตุ ชิวฺหาวิญฺญาณธาตุ, กายธาตุ โผฏฺฐพฺพธาตุ กายวิญฺญาณธาตุ, มโนธาตุ
ฐมฺมธาตุ มโนวิญฺญาณธาตุ.

พาวีสตินทฺรียานิ. จกฺขณทฺรียํ โสติทฺรียํ ฆานินทฺรียํ ชิวหินทฺรียํ
 กายินทฺรียํ มนินทฺรียํ, อิตฺถินทฺรียํ ปุริสินทฺรียํ ชีวิตินทฺรียํ, สฺขินทฺรียํ
 ทฺกฺขินทฺรียํ โสมนสฺสินทฺรียํ โทมนสฺสินทฺรียํ อุกฺเปกฺขินทฺรียํ, สทฺธินทฺรียํ
 วิริยินทฺรียํ สตินทฺรียํ สมานินทฺรียํ ปณฺณินทฺรียํ, อนณฺณตณฺณสฺสามิตฺตินทฺรียํ
 อณฺณินทฺรียํ อณฺณาตาวิณทฺรียํ.

จตุตถาริ อริยสัจจานิ. ทฺกฺกขํ อริยสัจจํ, ทฺกฺกขสมฺภโย อริยสัจจํ, ทฺกฺกข-
 นิโรธอริยสัจจํ, ทฺกฺกขนิโรธคามินี ปฏฺธิปทา อริยสัจจํ.

ปฏิจจสมุปฺปาตปาฐ

สมุทฺทวาร

อวิชฺชาปจฺจุยา สงฺขารา, สงฺขารปจฺจุยา วิญฺญาณํ, วิญฺญาณปจฺจุยา
 นามรูปํ, นามรูปปจฺจุยา สฬายตฺนํ, สฬายตฺนปจฺจุยา ผสฺสโส, ผสฺสปจฺจุยา เวทนา,
 เวทนาปจฺจุยา ตณฺหา, ตณฺหาปจฺจุยา อุปาทานํ, อุปาทานปจฺจุยา ภโว,
 ภวปจฺจุยา ชาตฺติ, ชาตฺติปจฺจุยา ชรามรณํ โสกปริเทวาทฺกฺกขโทมนสฺสฺสฺสฺสฺส
 สมฺภวานฺติ. เอวเมตฺสฺส เกวลสฺส ทฺกฺกขทฺกฺกขนฺธสฺส, สมฺภโย โหติ.

นิโรธวาร

อวิชฺชาเยว อเสสฺสวिरากฺคินิโรธา สงฺขารนิโรธอ, สงฺขารนิโรธา
 วิญฺญาณนิโรธอ, วิญฺญาณนิโรธา นามรูปนิโรธอ, นามรูปนิโรธา สฬายตฺน-
 นิโรธอ, สฬายตฺนนิโรธา ผสฺสนิโรธอ, ผสฺสนิโรธา เวทนานิโรธอ, เวทนา-
 นิโรธา ตณฺหานิโรธอ, ตณฺหานิโรธา อุปาทานนิโรธอ, อุปาทานนิโรธา
 ภวานิโรธอ, ภวานิโรธา ชาตฺตินิโรธอ, ชาตฺตินิโรธา ชรามรณํ โสกปริเทวาทฺกฺกข-
 โทมนสฺสฺสฺสฺสฺส นินฺรุชฺฌนฺติ. เอวเมตฺสฺส เกวลสฺส ทฺกฺกขทฺกฺกขนฺธสฺส, นิโรธอ โหติ.

ปฏฺฐานมคฺคาปาร

เหตุปจฺโย, อารมมณปจฺโย, อธิปฺติปจฺโย, อนนฺตรปจฺโย, สมฺนนฺตร-
ปจฺโย, สหชาตปจฺโย, อณฺณมณฺณปจฺโย, นิสฺสยปจฺโย, อุปฺนิสฺสยปจฺโย,
ปุเรชาตปจฺโย, ปจฺจชาตปจฺโย, อาเสวนปจฺโย, กมฺมปจฺโย, วิปากปจฺโย,
อาหารปจฺโย, อินฺทฺรียปจฺโย, ฌานปจฺโย, มกฺคปจฺโย, สมฺปยุตฺตปจฺโย,
วิปฺยุตฺตปจฺโย, อตฺถิปจฺโย, นตฺถิปจฺโย, วิคตปจฺโย, อวิคตปจฺโย ฯ

บังสุกุลคนเป็น

อจิรํ วตยํ กาโย	ปฐฺวิ อธิเสสฺสติ
ฉฺทโท อเปตวิณฺณาณ	นिरตฺถํ กลิงฺกํ ฯ

บังสุกุลศพ หรือ อัฐิ

ก. แบบมหานิกาย —

อนิจฺจา วต สงฺขาร	อุปฺปาทวยธมฺมิโน
อุปฺปชฺชิตฺวา นิรุชฺฌนฺติ	เตสํ วุปฺสโม สฺสฺโย ฯ

ว่า ๓ จบ

ข. แบบธรรมยุต —

อนิจฺจา วต สงฺขาร	อุปฺปาทวยธมฺมิโน
อุปฺปชฺชิตฺวา นิรุชฺฌนฺติ	เตสํ วุปฺสโม สฺสฺโย.
สพฺเพ สตฺตา มรณฺติ จ	มรฺสีสุ จ มรฺสีสฺสเว
ตถฺวาทํ มรฺสีสฺสามิ	นตฺถิ เม เอตฺถ สํสฺโย.

ติโรกฺขทกณฺท

ติโรกฺขทกณฺท ติฏฺฐนฺติ	สนฺธิสฺยฆาฏเกสฺ จ
ทวารพาหาสฺ ติฏฺฐนฺติ	อาคนฺตฺวาน สกํ ชรํ
ปหฺเต อนฺนปानมฺหิ	ชชฺชโกชฺเช อฺปฏฺฐจิตฺ
น เตสํ โกจิ สรติ	สทฺธานํ กมฺมปจฺจยา
เอวํ ททฺหนฺติ ฌาตึนํ	เย โหนฺติ อนฺุกมฺปกา
สฺสจี ปณฺธิกํ กาเลน	กปฺปิยํ ปานโกชนํ
อิทํ ว ฌาตึนํ โหตุ	สฺสชิตา โหนฺตุ ฌาตโย
เต จ ตตฺถ สมากนฺตฺวา	ฌาตีเปตา สมากตา
ปหฺเต อนฺนปानมฺหิ	สกกจํ อนฺโมทเร
จิรํ ชีวนฺตุ โน ฌาตี	เยสํ เหตุ ลภาม เส
อมฺหากถจ กตา ปุชฺชา	ทายกา จ อนิปฺผลา
น หิ ตตฺถ กสิ อถฺถิ	โครฺกฺเขตฺถ น วิชฺชติ
วณฺชิชา ตาทิสํ นตฺถิ	หิรณฺณเณ กยาถํ
อิโต ทินฺเนน ยาเปณฺติ	เปตา กาลกตา ทธี
อฺฉณฺเต อุกํ วุฏฺฐํ	ยถาณินฺนํ ปวตฺตติ
เอวเมว อิโต ทินฺนํ	เปตานํ อฺปกปฺปติ
ยถา วาริวหา ปุรา	ปริปุเรนฺติ สาคฺรํ
เอวเมว อิโต ทินฺนํ	เปตานํ อฺปกปฺปติ.
อทาสิ เม อกาสิ เม	ฌาตี มิตฺตา สขา จ เม
เปตานํ ทกฺขิณํ ทชฺชา	ปฺพเพ กตมนุสฺสรั
น หิ รุณฺณํ वा โสโก वा	ยา วณฺณา ปริเทวนา
น ตํ เปตานมฺตถาย	เอวํ ติฏฺฐนฺติ ฌาตโย
อยถจ โช ทกฺขิณา ทินฺนา	สงฺฆมฺหิ สฺสปติฏฺฐจิตา
ทีฆรทฺถํ หิตายสฺส	จानโส อฺปกปฺปติ

โส ฌาติธมโม จ อัย นิทสฺสิติโต

เปตาน ปุชา จ กทา อุพารา

พลญจ ภิกฺขุณฺมนุปฺปทินัน

ตุเมหฺหิ ปุณฺณํ ปสฺสํ อนุปกนฺติ

๑๓ กาถา อนุโมทนา ในปพพเขตพลีทาน ทั้งสูตรบ้าง แต่ อทาสี เม
อทาสี เม ไปบ้าง

พระสูตร และปาฐะต่างๆ

มหาสมยสูตรามก

ทูลลภี ทสฺสนิ ยสฺส	สมพุทฺธสฺส อภินฺทโส
โลกมฺหิ อนฺธภูตสฺมี	ทูลลภูปฺปาทสฺสโน.
สกุเกสฺส กปฺปิลวตฺตสฺมี	วิหรนํ มหาวเน
คณฺทสฺสนาย สมพุทฺธ	ภิกฺขุสงฺฆมฺภจ นิมฺมล.
ทสฺสา สงฺกณฺเญยาสฺ	โลกธาทูสฺส เทวตา.
ทาสํ ปิยํ มนาปณฺจ	จิตฺตสฺสโศทกฺกยวาทํ
ยํ โส เทเสสิ สมพุทฺโธ	หาสนนฺโตติ เม สฺตํ.
เทวกายปฺปหาสฺสํ	ตํ สฺตฺตนํ ภาณาม เส.

มหาสมยสูตรํ

เอวเมว สฺตํ, เอกํ สมยํ ภควา สกุเกสฺส วิหรติ กปฺปิลวตฺตสฺมี มหาวเน
 มหตา ภิกฺขุสงฺฆเมว สทฺธิ ปณฺจมตฺเตหิ ภิกฺขุสฺสเทหิ สพฺเพเหว อรหนฺเตหิ. ทสฺหิ
 จ โลกธาทูหิ เทวตา เยภฺยุเณ สนนฺติปาตา โหนฺติ ภควนํ ทสฺสนาย
 ภิกฺขุสงฺฆมฺภจ. อถ โข จตฺตุนํ สุตฺตาวาสกายิกานํ เทวานํ เอตทโหสิ. อयํ โข
 ภควา สกุเกสฺส วิหรติ กปฺปิลวตฺตสฺมี มหาวเน มหตา ภิกฺขุสงฺฆเมว สทฺธิ
 ปณฺจมตฺเตหิ ภิกฺขุสฺสเทหิ สพฺเพเหว อรหนฺเตหิ. ทสฺหิ จ โลกธาทูหิ เทวตา
 เยภฺยุเณ สนนฺติปาตา โหนฺติ ภควนํ ทสฺสนาย ภิกฺขุสงฺฆมฺภจ. ยนฺนุน มยมฺปิ,
 เณ ภควา, เทนฺอุปสงฺกเมยฺยาม; อุปสงฺกมิตฺวา ภควโต สนนฺติเก ปจฺเจกคาถา
 ภาเสยฺยามาติ, อถ โข ता เทวตา, เสยฺยถาปี นาม พลฺวา ปุริโส สมฺมิณฺชิตํ
 วา พาทํ ปสาเรยฺย, ปสวริตํ วา พาทํ สมฺมิณฺชเยยฺย, เอวเมว สุตฺตาวาสสฺ
 เทเวสฺส อนฺตรหิตา ภควโต ปุริโต ปาตุรหิสฺส. อถ โข ता เทวตา ภควนํ
 อภิวาทฺเตว เอกมนํ อฏฺฐังสุ; เอกมนํ จิตฺตา โข เอกา เทวตา ภควโต
 สนนฺติเก อิมํ คถํ อภาสิ.

มหาสมโย ปวนสมิ
 อากตมฺห อิมํ ฐมฺมสมยํ
 อถโข อปฺรา เทวตา ภควโต

ตตฺร ภิกฺขโว สมหทํสุ
 สารถิว เนตฺตานิ คเหตฺวา
 อถโข อปฺรา เทวตา ภควโต

เนตฺวา ชีลํ เนตฺวา ปลีฆํ
 เท จรฺนติ สุทฺธา วิมฺลา
 อถโข อปฺรา เทวตา ภควโต

เย เกจิ พุทฺธํ สรณํ คตาเส น เท คมิสฺสนฺติ อปายญฺมี
 ปหาย มานุสํ เทหิ เทวกายํ ปริปฺรเสสนฺตํติ.

อถโข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ: เขญฺเยเนน ภิกฺขเว ทสฺสุ โลกธาตฺตฺส
 เทวตา สนนฺิปติตา ตถาคํ ทสฺสนาย ภิกฺขุสงฺฆมฺจ. เขปี เท ภิกฺขเว อเหสฺสุ
 อตีตมฺทฺธานํ อรหฺนโต สมฺมาสมฺพุทฺธา, เทสมฺปิ ภควนฺตานํ เอตปฺรมาเยว
 เทวตา สนนฺิปติตา อเหสฺสุ. เสยฺยถาปี มยฺหํ เอตฺรหิ, เขปี เท ภิกฺขเว ภวิสฺสนฺติ,
 อนาคตมฺทฺธานํ อรหฺนโต สมฺมาสมฺพุทฺธานํ อรหฺนโต สมฺมาสมฺพุทฺธา, เทสมฺปิ
 ภควนฺตานํ เอตปฺรมาเยว เทวตา สนนฺิปติตา ภวิสฺสนฺติ. เสยฺยถาปี มยฺหํ
 เอตฺรหิ, อาจิกฺขิสฺสามิ ภิกฺขเว เทวกายานํ นามานิ, กิตฺตยิสฺสามิ ภิกฺขเว เทวกายานํ
 นามานิ, เทสิสฺสามิ ภิกฺขเว เทวกายานํ นามานิ. ทํ สุณฺณถ สารุทํ มนสิโกโรธ,
 ภาสิสฺสามิ. เอวมนฺเตติ โข เท ภิกฺขุ ภควโต ปจฺจสฺสิสฺสุ. ภควา เอตทโวจ.

สิโลกมฺนุกฺสสามิ
 เข สิตา คิริคพฺภรํ
 ปุณฺณ สีสฺหา สลฺลสินา
 โอทาทมนฺสา สุทฺธา
 ภิชฺโย ปณฺจสฺเต ฌตฺวา
 ตโต อามนฺตยิ สตฺถา

เทวกายา สมากตา
 ทกฺขิตาเยว อปฺราชิตสงฺฆนฺติ.
 สนฺติเก อิมํ คาคํ อภาสิ.
 จิตฺตํ อตฺตโน อชฺชกมกํสุ
 อินฺทฺริยานิ รกฺขนฺติ ปณฺชิตาติ.
 สนฺติเก อิมํ คาคํ อภาสิ.
 อินฺทฺรียลํ โอหจฺจมนฺชา
 จกฺขุมฺตา สุทฺตฺตา สฺสฺส นาคาติ.
 สนฺติเก อิมํ คาคํ อภาสิ.
 อิมํ คาคํ อภาสิ.
 เทวกายํ ปริปฺรเสสนฺตํติ.

ยตฺถ ญมฺมา ตทสฺสิตา
 ปหิตตฺตา สมหิตา.
 โลมหํสาภิสฺมญฺโน
 วิปฺปสฺสนมฺนาวิลา.
 วเน กابيةลวตฺถเว
 สวเก สาสนา รเต.

เทวกายา อภิกกนฺตา
 เท จ อาตปฺปมกรุ
 เทสมฺปาตรหุ ฌาณํ
 อปฺเปเก สทฺมททกฺขํ
 สทํ เอเก สหสฺसानํ
 อปฺเปเคนนฺตมททกฺขํ
 ทณฺจ สพฺพํ อภิญฺฌาย
 ตโต อามนฺตยิ สตุถา
 เทวกายา อภิกกนฺตา
 เย โวหํ กิตฺตยิสฺสามิ
 สตุตฺสหสฺสาว ยกฺขา
 อิทฺธิมนฺโต ชุตฺติมนฺโต
 โมทมานา อภิกฺกามุ
 จสหสฺสา เหมวตา
 อิทฺธิมนฺโต ชุตฺติมนฺโต
 โมทมานา อภิกฺกามุ
 สาทาคิรา ทิสฺสสฺสา
 อิทฺธิมนฺโต ชุตฺติมนฺโต
 โมทมานา อภิกฺกามุ
 อิจฺเจเต โสฬสฺสสฺสา
 อิทฺธิมนฺโต ชุตฺติมนฺโต
 โมทมานา อภิกฺกามุ
 เวสฺสามิตฺตทา ปณฺจสฺตา
 อิทฺธิมนฺโต ชุตฺติมนฺโต
 โมทมานา อภิกฺกามุ
 กุมฺภิโร ราชคฺคิโก

เท วิชาเนถ ภิกฺขโว
 สุตฺวา พุทฺธสฺส สาสนํ.
 อมฺนสฺसान ทสฺสนํ
 สหฺสํ อถ สตุตฺริ.
 อมฺนสฺसानมทฺทสฺสํ
 ทิสฺสา สพฺพา ฌุฏฺฐา อหุ.
 ววกฺขิตฺวาน จกฺขมา
 สวเก สาสเน รเต.
 เท วิชาเนถ ภิกฺขโว
 ทิราหิ อนฺนปฺพุพฺโส.
 ฃมฺมา กามฺปิลวตฺถวา
 วณฺณวนฺโต ยสฺสฺสฺสโน
 ภิกฺขุณฺ สมิทฺติ วณฺ.
 ยกฺขา นานตฺตวณฺณโน
 วณฺณวนฺโต ยสฺสฺสฺสโน
 ภิกฺขุณฺ สมิทฺติ วณฺ.
 ยกฺขา นานตฺตวณฺณโน
 วณฺณวนฺโต ยสฺสฺสฺสโน
 ภิกฺขุณฺ สมิทฺติ วณฺ.
 ยกฺขา นานตฺตวณฺณโน
 วณฺณวนฺโต ยสฺสฺสฺสโน
 ภิกฺขุณฺ สมิทฺติ วณฺ.
 ยกฺขา นานตฺตวณฺณโน
 วณฺณวนฺโต ยสฺสฺสฺสโน
 ภิกฺขุณฺ สมิทฺติ วณฺ.
 เวปุลฺลสฺส นินฺเวสนํ

ภัยโย นั สดสหัสส์
 กุมภีโร ราชคหิโก
 ปริมณจ ทิสส์ ราชา
 อนุรพพาน์ อธิปติ
 ปุตตะปิ ทสฺส พหโว
 อิทฺธิมนฺโต ชุตฺติมนฺโต
 โมทมานา อภิกฺกามุ
 ทกฺขิณณจ ทิสส์ ราชา
 กุมภณฺททาน์ อธิปติ
 ปุตตะปิ ทสฺส พหโว
 อิทฺธิมนฺโต ชุตฺติมนฺโต
 โมทมานา อภิกฺกามุ
 ปจฺฉิมณจ ทิสส์ ราชา
 นาคาน์ อธิปติ
 ปุตตะปิ ทสฺส พหโว
 อิทฺธิมนฺโต ชุตฺติมนฺโต
 โมทมานา อภิกฺกามุ
 อุตฺตรณจ ทิสส์ ราชา
 ยกฺขาน์ อธิปติ
 ปุตตะปิ ทสฺส พหโว
 อิทฺธิมนฺโต ชุตฺติมนฺโต
 โมทมานา อภิกฺกามุ
 ปริมทิสส์ ฐทรวุโ
 ปจฺฉิเมเน วิรุปกฺโข
 จตฺตาโร เท มหาราชา
 ททฺทลฺลมานา อฏฺฐจํสุ

ยกฺขาน์ ปยิริปาสติ.
 โสปาก สมิตี วนั.
 ฐทรวุโ ปสาสติ
 มหาราชา ยสฺสสิ โส.
 อินฺทนามา มหพฺพลา
 วณฺณวนฺโต ยสฺสสิโน
 ภิกฺขุณฺ สมิตี วนั.
 วิรุพฺโห ทปฺปสาสติ
 มหาราชา ยสฺสสิ โส.
 อินฺทนามา มหพฺพลา
 วณฺณวนฺโต ยสฺสสิโน
 ภิกฺขุณฺ สมิตี วนั.
 วิรุปกฺโข ปสาสติ
 มหาราชา ยสฺสสิ โส.
 อินฺทนามา มหพฺพลา
 วณฺณวนฺโต ยสฺสสิโน
 ภิกฺขุณฺ สมิตี วนั.
 กุเวโร ทปฺปสาสติ
 มหาราชา ยสฺสสิ โส.
 อินฺทนามา มหพฺพลา
 วณฺณวนฺโต ยสฺสสิโน
 ภิกฺขุณฺ สมิตี วนั.
 ทกฺขิณเน วิรุพฺโห
 กุเวโร อุตฺตรํ ทิสส์.
 สมนฺตา จตุโร ทิสสา
 วเน กาปีลวตฺถเว.

เตสั มายาวิโน ทาสา
 มายา กุเณตฺตฺ เวเณตฺตฺ
 จนฺทโน กามสฺสฺโส จ
 ปนาโท โอปมณฺโณ จ
 จิตฺตเสโน จ คนฺธพฺโพ
 อาคฺช ปณฺจสิโข เจว
 เอเต จณฺเณ จ ราชานโน
 โมทมานา อภิกฺกามํ
 อถาคฺช นามสา นาคา
 กมฺพลสฺสตรา อาคฺช
 ยามฺมนา ฐตฺตฺรจฺจา จ
 เอราวณฺโณ มหानาโก

อาคฺช วณฺจนิกา สจฺจา
 วิณฺณ วิณฺโณ สห.
 กิณฺณมณฺตฺตฺ นิมณฺตฺตฺ จ
 เทวสฺสฺโส จ มาตลี.
 นโพรราชา ชโนสโก
 ติมฺพรุ สุริยวจฺจสา.
 คนฺธพฺพา สห ราชุกิ
 ภิกฺขุณฺโณ สมิตี วณฺ.
 เวสาลา สหตจฺจกา
 ปายาคา สห ฌาติภิ.
 อาคฺช นาคา ยสฺสสิโน
 โสปาก สมิตี วณฺ.

เย นาคฺราเช สหสา หฺรณฺติ
 ทิพฺพา ทิชา ปกฺขิ วิสฺสุทฺธจกฺขุ
 เวหายสา เท วณฺมชฺฌปตฺตา
 จิตฺรา สฺปณฺณา อิติ เทสนามํ.
 อภยณฺตทา นาคฺราชานมาสี
 สฺปณฺณโต เขมมกาสี พุทฺโธ
 สณฺหาหิ วาจาหิ อุปวฺหณฺตา
 นาคา สฺปณฺณา สรณฺมกํสุ พุทฺธํ.

ชิตา วชิรหฺตฺเถน
 ภาตโร วาสวสฺเสเต
 กาลกณฺชา มหาภิสฺมา
 เวปจิตฺติ สฺจจิตฺติ จ
 สทณฺจ พลิปฺตฺตานํ

สมุทฺทํ อสุรา ลิตา
 อิทฺธิมฺนฺโต ยสฺสสิโน.
 อสุรา ทานเวสสา
 ปหาราโท นมฺจี สห.
 สพฺเพ เวโรจนามกา

อนึ่งการถวายอติเรก มิใช่จะต้องถวายในที่เฉพาะพระพักตร์เท่านั้น ในบางกรณี แม้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ได้ประทับอยู่ในที่นั้น แต่ต้องถวายอติเรกก็มี พึงเห็นเช่นทรงบำเพ็ญพระราชกุศลบางอย่าง ไม่ได้เสด็จด้วยพระองค์เอง เพียงแต่พระราชทานเครื่องไทยธรรมให้ผู้ใดผู้หนึ่งไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศล อุทิศแก่ผู้ล่วงลับไปเป็นต้น ในกรณีเช่นนี้ต้องใช้พัคัยศ และต้องถวายอติเรก ถ้าเทศน์ก็ต้องถวายพระพรเทศน์ด้วย เว้นไว้แต่การชักผ้าหม้อหุงสุกุลที่เชิงตะกอน เพราะยืน แต่ถ้าจัดที่ให้นั่ง แล้วทอดผ้าหม้อหุงสุกุล พระนั่งสดับปกรณ์หรือบั้งสุกุล เช่นนี้ต้องถวายอนุโมทนา และถวายอติเรก.

(จากเอกสารสวดมนต์ของ พระธรรมโสภณ “สนธิ์ กิจกาโร” วัดบวรนิเวศวิหาร)

สรณคมนานุสรณคาถา

อหิ พุทธนุจ รมมณฺจ	สงฆนุจ สรณํ คโต
อุปาสิกคฺคฺติ ^๒ เทเสสิ	ภิกขุสงฆมฺมสุส สมมุชา
เอตํ เม สรณํ เขมํ	เอตํ สรณมุตฺตมํ
เอตํ สรณมาคฺคฺม	สพฺพทฺฐา ปมฺจุเจ
ยถาลํ จเรยฺยาหิ	สมฺมาสมฺพุทฺธสาสนํ
ทุกฺขนิสฺสรณสฺสเว	ภาที อสฺสํ อนาคเต ^๓

สัททเทศปาจ

ภาสิตมิทํ เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺธเรน
สมฺปนฺนสึลา ภิกฺขเว วิหฺรต สมฺปนฺนปาฏิโมกฺขา ปาฏิโมกฺขสํวรํสุตา วิหฺรต
อาจารโกจรสมฺปนฺนา อณุมตฺเตสุ วชฺเชสุ ภยทสฺสาวิ สมายาย ลิกฺขต

๑. ถ้าสตรีเล่าบนแลสวด ให้เปลี่ยนว่า ๑๑ สรณํ คตา. ๒. อุปาสิกคฺคฺติ. ๓. ภากินิสฺสํ อนาคเต.

หนึ่ง ขอล่าวแทรกเรื่องไว้ในตอนนี้สักเล็กน้อย คือเรื่องการถวายพระพรลา และการถวายอติเรก ตามที่กล่าวมาแล้วนั้น

เรื่องการถวายพระพรลานั้น ไม่ใช่ให้ใช้ทุกขณะที่ได้พบพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สถานที่ที่ต้องใช้ถวายพระพรลานั้น ต้องเป็นพระราชฐานของพระองค์ท่าน เช่น ในพระที่นั่ง ภายในพระบรมมหาราชวัง ถ้าไม่ใช่พระราชฐาน เช่นเสด็จไปในพิธีหรือพระราชพิธี นอกพระราชฐาน เมื่อถวายอติเรกแล้ว ไม่ต้องถวายพระพรลา

การถวายอติเรก เป็นหน้าที่ของพระเถระหรือมหาเถรรูปที่ ๑ ถวายพระพรลาเป็นหน้าที่ของรูปที่ ๒ หรือที่ ๓ ที่นิยมปฏิบัติอยู่เป็นพื้นก็เป็นรูปที่ ๒

ผู้ที่ถวายอติเรก หรือถวายพระพรลา ตามที่ได้ปฏิบัติมาก็กำหนดต้องใช้พัทธศ ถ้าไม่มี ถวายไม่ได้ และพัทธศก็มีกำหนดต้องเป็นพัทธศชั้นพระราชาคณะตั้งแต่ชั้นสามัญขึ้นไป ตามที่ได้เคยเห็น และเคยทราบจากท่านผู้ใหญ่ ถ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จไปวัดไหน มีพระสงฆ์ลงมาประชุมเฝ้ารับเสด็จ เช่นเสด็จประพาสตามวัดต่าง ๆ หรือเสด็จพระราชทานผ้าพระกฐิน ถ้าวัดไหนไม่มีพระราชาคณะ ซึ่งมีพัทธที่จะถวายอติเรกได้ ทางวัดต้องจัดนิมนต์พระราชาคณะมาจากวัดอื่นเพื่อกล่าวคำถวายอติเรกและใช้ตั้งพัทธศ รูปอื่น ๆ ที่มีพัทธศ ก็ตั้งพัทธศ ถ้าไม่มีให้ประณมมือ ห้ามใช้ตั้งพัทธรอง

การถวายอติเรกในพระราชพิธี นิยมถวายเมื่อจะกลับ เช่นสวดมนต์จบแล้วพักนิดหน่อย แล้วรูปต้นกล่าวยอติเรก พระสงฆ์รับ ภาวตุ สพุพมจุคล ๆ จบแล้ว ถ้าเป็นภายในพระราชฐาน รูปที่ ๒ กล่าวยถวายพระพรลา ถ้าในวันนั้นถวายเมื่อจบจากถวายอนุโมทนา มีพิเศษบางพระราชพิธีในเมื่อถวายอนุโมทนา ท่านกล่าวยอติเรกจบแล้ว พระสงฆ์รับด้วยมงคลจักรวาลน้อย คือ สพุพพุทุธา ๆ บ้าง รับด้วย รตนตุดยานุภาเวน ๆ บ้าง แล้วสวด ภาวตุ สพุพมจุคล ๆ คิดต่อกันไปทั้งนี้ต้องอาศัยคอยฟังท่านผู้ใหญ่ นี่จัดว่าเป็นพิเศษ นอกจากนั้น ถวายเมื่อจบอนุโมทนา ก่อนหน้า ภาวตุ สพุพมจุคล ๆ

พระเจ้าฟ้าง้าวเธอ และพระเจ้าน้องยาเธอ ว่า พระราชภาดาบพิตร เสมอกัน
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ ว่า พระบรมวงศ์บพิตร

พระองค์เจ้าต่างกรมและไม่มีกรมในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรม-
พระจักรพรรดิพงศ์และเจ้าฟ้ากรมพระยาภานุพันธุวงศ์วรเดช ว่า พระบรมวงศ์บพิตร

พระบรมวงศ์เธอ ว่า พระบรมวงศ์ (ไม่มีบพิตร)

พระบรมวงศ์เธอ ว่า พระบรมวงศ์ (ไม่มีบพิตร)

พระวงศ์เธอ ว่า พระราชวงศ์

ฝ่ายใน

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ และสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ ว่า สมเด็จพระ-
ราชกนิษฐาธิราชเจ้า สมเด็จพระราชกนิษฐาธิราชเจ้า

พระเจ้าอัยยิกาเธอ ว่า พระอัยยิกาบพิตร

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ ว่า พระบรมวงศ์บพิตร เสมอกัน

พระเจ้าพี่นางเธอ พระเจ้าน้องนางเธอ ว่า พระราชกนิษฐาธิราชเจ้า สมเด็จพระ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ ใช้เหมือนฝ่ายหน้า

ถ้าชั้นที่มีคำนำพระนามว่า พระเจ้า ใช้คำท้าวว่าพระองค์ผู้ทรงพระคุณ
อันประเสริฐได้ พระองค์เจ้ายก พระองค์เจ้าทั้ง ใช้คำว่า ผู้ทรงคุณอันประเสริฐ
หรือผู้ประเสริฐเฉย ๆ

นอกจากที่ระบุมานี้ คงใช้นามเดิม เว้นไว้แต่เมื่อมีคำนำพระนามเปลี่ยนไป
จึงใช้โดยควรแก่คำนำพระนามใหม่

อนึ่งในการถวายเทศนา ท่านพระองค์ใดมีพระอิสริยยศสูงกว่า อยู่ในที่นั้น
ถวายพระพรและทูลขออภัยท่านพระองค์นั้น

การถวายพระพรในการเทศน์นั้น นิยมถวายตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไป แต่
ชั้นหม่อมเจ้านั้น ท่านนิยมใช้ออกพระนามว่า บพิตร เสมอกัน พึงเลือกใช้ตาม
สมควร

คำถวายพระพรเทศนา

ขอถวายพระพรเจริญพระราชสิริสวัสดิ์พัฒนามงคลพระชนมสุขทุกประการ
จงมีแต่สมเด็จเจ้าบรมบพิตรพระราชสมภารพระองค์ สมเด็จพระปรมินทรมหามกุฏ
ราชาธิราชเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ บัดนี้จากรับพระราชทานถวายวิสัชนา
ใน.....ฉลองพระเดชพระคุณประทับพระบัญชาบารมี ถำรับพระราชทาน
ถวายวิสัชนาไปมิได้ต้องตามโวหารอรรถาธิบายในพระธรรมเทศนา ณ บทใดบทหนึ่ง
ก็ดี ขอเฝ้า^๒ พระเมตตาคุณ พระกรุณาคุณ พระขันติคุณ ทรงพระกรุณาโปรด
พระราชทานอภัยแก่อาตมา ผู้มีสติปัญญาน้อย.

ขอถวายพระพร

คำออกพระนามพระบรมวงศานุวงศ์

ในการถวายพระพรเทศนา

(ตามนัยแถลงการณ์คณะสงฆ์ เล่ม ๑)

ฝ่ายหน้า

สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ ว่า สมเด็จพระอนุชาธิบดี

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ ว่า สมเด็จพระบรมวงศบพิตร

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ ว่า พระบรมวงศบพิตร

๑. พระนามที่ใช้สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต้องให้ถูกต้องกับพระนามของพระองค์ท่าน ตาม
แบบนี้เป็นพระองค์ปัจจุบัน ถ้าเป็นองค์อื่น ๆ ก็พึงเปลี่ยนไปตามพระนามของพระองค์ท่าน เช่น สมเด็จ
พระบรมราชินีนาถว่า จงมีแต่สมเด็จเจ้าบรมบพิตรพระราชสมภารพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ หรือสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีว่า.....สมเด็จเจ้าบรมบพิตรพระราชสมภาร
พระองค์ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี.....นอกจากนี้ ก็เปลี่ยนไปตามพระนาม
ของท่านตามสมควร

๒. ถ้าไม่ใช่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือไม่ได้ประทับอยู่ในที่เฉพาะหน้า ให้เว้นคำว่า ขอเฝ้า

ประเสริฐ เวลานี้สมควรแล้ว อาตมาภาพทั้งปวง ขอถวายพระพรลา แต่สมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภารเจ้าทั้ง ๒ พระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ.

ขอถวายพระพร

คำถวายอดิเรก แบบที่ ๓
 สำหรับสมเด็จพระบรมราชินี
 อดิเรกวิสุทธิตัม ธีวทุ
 อดิเรกวิสุทธิตัม ธีวทุ
 อดิเรกวิสุทธิตัม ธีวทุ
 ที่มายุกา โหตุ อโรคา โหตุ
 ที่มายุกา โหตุ อโรคา โหตุ
 สุขิตา โหตุ สิริกิตติ ปรมราชินี^๑
 สิทธิกิจจัม สิทธิกมัม สิทธิลาโภ ยโส นิจัม
 สิริกิตติปรมราชินียา^๒ ภาวตุ สัพพทา.

ขอถวายพระพร

คำถวายพระพรลา

ขอถวายพระพรเจริญพระราชสิริสวัสดิ์พัฒนามงคลพระชนมสุขทุกประการ
 จงมีแต่สมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภารพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรม
 ราชินีนาถ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เวลานี้สมควรแล้ว อาตมาภาพทั้งปวง
 ขอถวายพระพรลา แต่สมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภารพระองค์ ผู้ทรงพระคุณ
 อันประเสริฐ

ขอถวายพระพร

คำถวายพระพรลา

ขอถวายพระพรเจริญพระราชนิเวศน์สวัสดิ์พิพัฒน์มงคลพระชนมสุขทุกประการ
จงมีแต่สมเด็จเจ้าบรมบพิตรพระราชสมภารพระองค์ สมเด็จพระปรมินทรมหามหา-
ราชาธิราชเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เวลานี้สมควรแล้วอาตมภาพทั้งปวง
ขอถวายพระพรลา แต่สมเด็จเจ้าบรมบพิตรพระราชสมภาร พระองค์ผู้ทรงพระคุณ
อันประเสริฐ

ขอถวายพระพร

คำถวายอดิเรกแบบที่ ๒

สำหรับ ๒ พระองค์

อติเรกวสุสสดี ชีวตุ

อติเรกวสุสสดี ชีวตุ

อติเรกวสุสสดี ชีวตุ

ที่มายุโก โหตุ อโรโค โหตุ

ที่มายุโก โหตุ อโรโค โหตุ

สุขิโต โหตุ ปรมินทรมหาราช สราชินี

สิทธิกิจจํ สิทธิกมมํ สิทธิลาโภ ชโย นิจํ

ปรมินทรมหาราชวรสุส ราชินียา สห ภวตุ สพุพพา ฯ

ขอถวายพระพร

คำถวายพระพรลา

สำหรับ ๒ พระองค์

ขอถวายพระพรเจริญพระราชนิเวศน์สวัสดิ์พิพัฒน์มงคลพระชนมสุขทุกประการ
จงมีแต่สมเด็จเจ้าบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้าทั้ง ๒ พระองค์ ผู้ทรงพระคุณอัน

กาถาที่สวดต่อจากยถาสัพพีที่ใช้ในราชการ

รัตนตยานุภาเวน	รัตนตยเตชสา
ทุกขโรคภยา เวรา	โสกา สตฺต จุปทฺทวา
อนเภา อนฺตรายาปี	วินสฺสนฺตฺ อเสสโต
ชยสิทธิ ธนํ ลาภํ	โสตุถิ ภาควํ สุขํ พลํ
สิริ อายุ จ วณฺโณ จ	ภอกํ วุฑฺฒิ จ ยสฺวา
สทวสฺสา จ อายุ จ	ชีวสิทธิ ภาวนฺตฺ เต

ภวตุ สพฺพมงคลํ ๑ เป ๑

แบบถวายอดิเรกซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน

คำถวายอดิเรก แบบที่ ๑

สำหรับสมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภารเจ้าพระองค์เดียว

อดิเรกวิสุตํ ชีวตุ
 อดิเรกวิสุตํ ชีวตุ
 อดิเรกวิสุตํ ชีวตุ
 ทิฆายโก โหตุ อโรโค โหตุ
 ทิฆายโก โหตุ อโรโค โหตุ
 สุขิตโต โหตุ ปรมินฺทมหาราชา
 สิทธิกิจฺจํ สิทธิกมฺมํ สิทธิลาภो ชโย นิจฺจํ
 ปรมินฺทมหาราชวรสฺส ภวตุ สพฺพทา.

ขอถวายพระพร

มหาปทายีสัตตคาถา

มณาปทายี ลภเต มณาป

อภุคฺคสฺส ทาทา ลภเต ปุณฺณํ

วรสฺส ทาทา วรลาภิ โหติ

เสฏฺฐจฺนฺทโท เสฏฺฐจฺมเปติ จานํ

อภุคฺคทายี วรทายี

เสฏฺฐทายี จ โย นโร

ทีฆายุ ยสฺวา โหติ

ยตฺถ ยตฺถุปปชฺชตีติ ฯ

สงคหวัตถุคาถา

ทานญจ เปยฺยวชฺชฌจ

อตฺถจริยา จ ยา อิธ

สमानตฺตทา จ ฐมฺเมสฺสุ

ตตฺถ ตตฺถ ยถารหํ

เอเต โข สงคฺหา โลเก

รตฺสฺสาณิว ยายโต

เอเต จ สงคฺหา นาสฺสุ

น มาตา ปุตฺตการณา

ลภเถ มานํ ปุชฺชํ วา

ปีตา วา ปุตฺตการณา

ยสฺมา จ สงคฺหา เอเต

สมเวกฺขณฺติ ปณฺทิตา

ตสฺมา มหตฺถํ ปปฺโปนฺติ

ปาสํสา จ ภวณฺติ เทติ ฯ

โกชนานุโมทนาคาถา

อายุโท พลโท ธีโร

วณฺณโท ปฏฺฏิภาณโท

สุขสฺส ทาทา เมธาวิ

สุขํ โส อธิคจฺจติ

อายุํ ททฺวา พลํ วณฺณํ

สุขญจ ปฏฺฏิภาณโท

ทีฆายุ ยสฺวา โหติ

ยตฺถ ยตฺถุปปชฺชตีติ ฯ

มานุสสุติกา จ สมฺปตฺติ	เทวโลเก จ ยา รติ
ยา จ นิพฺพานสมฺปตฺติ	สพฺพเมเตน ลพฺภติ
มิตฺตสมฺปทมาคมม	โยนิโส เจ ปญฺชโต
วิชฺชาวิมุตฺตวิสํสาโว	สพฺพเมเตน ลพฺภติ
ปฏิสมฺภิกา วิโมกฺขา จ	ยา จ สาวกปารมี
ปจฺเจกโพธิ พุทฺธภูมิ	สพฺพเมเตน ลพฺภติ
เอวํ มหตฺติกา เอสา	ยทิตํ ปุณฺณสมฺปทา
ตสฺมา ธีรา ปสฺสนฺติ	ปณฺธิตา กตปุณฺณตนฺติ ฯ
อนฺุมอทนาในการบุญนอกจากบุพเพตปฺปสฺส	ตามควรทั้งสุตรบ้าง
ยสฺส ทาเนน ไปบ้าง ตามเวลา ฯ	แต่

วนโรปนสุตฺตคาถา

อารามโรปา วนโรปา	เย ชนา เสตุการกา
ปปฺปจ อุกฺพานนฺจ	เย ททฺนฺติ อุปฺปสฺสํ
เตสํ ทิवा จ รตฺโต จ	สทา ปุณฺณํ ปวตฺตมฺติ
ธมฺมฏฺฐา สีสสมฺปนฺนา	เต ชนา สกฺกคามิโนติ ฯ

อิจฺจสุตฺตคาถา

อายํ วณฺณํ ยสํ กิตฺติ	สกลํ อจฺจจากุสฺสินํ
รติโย ปตฺตยาเนน	อุพารา อปฺราปฺรา
อปฺปมตฺโต อุโก อตฺเต	อริกฺกณฺหาติ ปณฺธิโต
ทิจฺเจ ฐมฺเม จ โย อตฺโต	โย จตฺโต สมฺปฺราโยโก
อตฺตภาสิสมฺยา ธีโร	ปณฺธิโตติ ปวฺจจตฺติ ฯ

ราชโต วา หุรุตตส
 อินสส วา ปโมกฺขาย
 เอตทตฺถาย โลกสฺมี
 ทาวสฺสนิหิโต สนฺโต
 น สพฺโพ สพฺพทาเยว
 นิธิ วา จานา จวติ
 นาคา วา อปนาเมนฺติ
 อปปียา วาปี ทายาทา
 ยทา ปุณฺณกฺขโย โหติ
 ยสฺส ทาเนน สีเลน
 นิธิ สฺนินิโต โหติ
 เจติยมฺหิ จ สงฺฆे วา
 มาตริ ปิตริ วาปี
 เอโส นิธิ สฺนินิโต
 ปทาย กมฺมํเยสุ
 อสธารณมณฺเฑสํ
 กยิราถ ธีโร ปุณฺณานิ
 เอส เทวมนุสฺसानํ
 ยํ ยํ เทวภิปรตฺถนฺติ
 สุวณฺณตา สุสรตา
 อาริปรจํ ปรีวาโร
 ปเทสฺรชฺชํ อีสฺสรียํ
 เทวเรชฺชมปี ทิพฺเพสุ

ไจฺรโต ปีฬิตสฺส วา
 ทพฺภิเกฯ อาปทาสฺ วา
 นิธิ นาม นิธิยฺยติ
 คมฺภีเร อุกทนต์ิกะ
 ตสฺส ตํ อุกปปฺปติ
 สณฺณา วาสฺส วิมฺบุยฺหติ
 ยกฺขา วาปี หรณฺติ นํ
 อุกุทฺรณฺติ อปสฺสโต
 สพฺพเมตํ วินสฺสติ ฯ
 สณฺณเมนํ ทเมนํ จ
 อิตฺติยา ปุริสสฺส วา
 ปุคฺคเล อติถิสฺสุ วา
 อโถ เชฏฺฐสมฺหิ ภาตริ
 อเชยฺโย อนุกามิโย
 เอตํ อาทาย กจฺจติ
 อโจรฺหรโณ นิธิ
 โย นิธิ อนุกามิโก
 สพฺพกามทโท นิธิ
 สพฺพเมเตน ลพฺภติ
 สฺสณฺจํ สฺสรูปตา
 สพฺพเมเตน ลพฺภติ
 จกฺกาวตฺติสฺสํ ปิยํ
 สพฺพเมเตน ลพฺภติ

อิทมปิ พุทุเช รตนํ ปณิตํ
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.

กาลทานสูตรคาลา

กาเล ททนต์ติ สปลณฺหา	วทณฺณ วีมจฺจรา
กาเลน ทินฺนํ อริเยสฺส	อชฺชภูเตสฺส ทาทิสฺส.
วิปฺปสฺสนมฺมนา ตสฺส	วิปฺปลา โหติ ทกฺขิณา
เย ตตฺถ อนฺโมทนต์ติ	เวยฺยาวจํ กโรนฺติ วา.
น เตน ทกฺขิณา โอนา	เตปิ ปุณฺณสฺส ภากิโน
ตสฺมา ทเท อปฺปฏฺวิวนจิตฺโต	ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺปลํ
ปุณฺณานิ ปฺรโลกสฺมี	ปติฏฺฐา โหนฺติ ปาณินฺนติ ฯ

เกณียานโมทนาคาลา

อศฺคิหุตฺตํมุขา ยณฺหา	สวิตฺติ จนนฺโต มุขํ
ราชา มุขํ มนุสฺसानํ	นทฺธิํ สาคโร มุขํ
นกฺขตฺตานํ มุขํ จนนฺโต	อาทิจฺโจ ตปตํ มุขํ
ปุณฺณมากงฺขมานานํ	สงฺโฆ เว ยชตํ มุขํ
ภณิสฺสาม มยํ คาลา	กาลทานปฺปทีปิกา
เอตา สฺสณฺนุสฺส สกฺกจฺจํ	ทายกา ปุณฺณกามิโน ฯ

นิธิกถา

นิธิ นิเชติ ปุริโส	กมฺภีเร อุตกนฺติเก
อตฺถเถ กิจฺजे สมฺปฺปนฺเน	อตฺถาย เม ภวิสฺสติ

๑. แบบนี้นำกาลสูตรคาลา ถ้านำวิหารทานคาลา ให้เปลี่ยนตรงนั้นว่า วิหารทานที่ปีกา นอกนั้นเหมือนกัน

เอตํ อนุสฺสํ มจฺโจ
อิธวํ นํ ปสฺสนฺติ

อริยธมฺเม จิโต นโร.
เปจฺจ สกฺเค ปโมหตีติ ฯ

อภฺคฺคฺปฺปสาทสฺสุตฺตคาคา

อภฺคฺคฺโต เว ปสนฺนํ	อภฺคํ ฌมฺมํ วิชานํ
อภฺคฺเค พุทฺธํ ปสนฺนํ	ทกฺขิณฺเยเย อนุตฺตเร
อภฺคฺเค ฌมฺเม ปสนฺนํ	วิราคฺคฺปสฺเม สุขเ
อภฺคฺเค สงฺฆเ ปสนฺนํ	ปฺญณฺกฺเขตฺเต อนุตฺตเร
อภฺคฺคฺสฺมี ทานํ ททํ	อภฺคํ ปฺญณํ ปวทฺธมฺติ
อภฺคํ อายุ จ วณฺโณ จ	ยโส กิตฺติ สุขํ พลํ
อภฺคฺคฺสฺ ทาทา เมธวี	อภฺคฺคฺรณฺมสมาหิโต
เทวญฺโโต มนุสฺสํ วา	อภฺคฺคฺปฺปตฺโต ปโมหตีติ ฯ

พุทฺธมฺงฺคฺลคาคา

ทิวา ตปฺติ อาทิจฺโจ	รตฺติมาภาติ จนฺทิม่า
สนฺนํพุทฺธํ ขตฺติโย ตปฺติ	ฌายี ตปฺติ พุราหฺมโณ
อถ สพฺพมโหรรตฺตํ	พุทฺธํ ตปฺติ เทชสา
เอเตน สจฺจวชฺเชน	สฺวตฺถิ โหตุ สพฺพทา.

ยงฺกิญฺจิ วิทฺตํ อิธ วา หุํ วา

สกุเณสุ วา ยํ รตนํ ปณฺตี

น โน สมํ อตฺถิ ตถาคเตน

สทุธึฐ วิตุตํ ปุริสสฺส เสฏฺฐํ
 ฐมโม สุจิณฺโณ สุขมวหาติ
 สจฺจํ หเว สารุทฺรํ รสํ
 ปณฺณชิวิชีวิตมาหุ เสฏฺฐํ.

สทุทหาโน อรหตํ	ฐมมํ นิพฺพานปตฺติยา
สุสฺสฺสํ ลมเต ปณฺณํ	อปฺปมตฺโต วิภุชฺโณ.
ปฏฺวิรูปการี ฐรวา	อญฺจาทา วินฺทเต ฐนํ
สจฺเจน กิตฺติํ ปปฺโปติ	ททํ มิตฺตานิ คนฺถติ.
ยสฺเสเต จตุโร ฐมฺมา	สทุธสฺส ฆรเมสิโน
สจฺจํ ฐมโม ฐิติ จาโค	ส เว เปจฺจ น โสจติ.
อิงฺฆม อณฺเณปี ปุจฺจสฺส	ปุญฺญ สมณพฺรหฺมณเ
ยถิ สจฺจา ทมา จาคา	ชนฺตยา ภิชฺโยธ วิชฺชตีติ.

๖ คาถา สวดวันถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาธิษฐาน
 เมื่อเวลาเชิญพระแสงลงจรรคน้ำ

อาทิยสุตฺตคาถา

ภุทฺตา โภกา ภตา ภจฺจา	วิตินฺณา อาปทาสุ เม
อุทฺธคฺคา ทกฺขิณา ทินฺนา	อโถ ปณฺจ พลี กตา.
อุปฺภุจฺจिता สีลวนฺโต	สณฺณตา พฺรหฺมจาริโน ^๒
ยทตฺถํ โภคมิจฺเจยฺย	ปณฺทิตฺโต ฆรมาวสํ.
โส เม อตฺถโถ อนฺนปฺปตฺโต	กตํ อนฺนทานํปิยํ

จตุตถาริ อริยสัจจกัม
 ทุกขัง ทุกขสมุปปาตัม
 อริยญฺจกัมมกัมมํ
 เอตํ โข สรณํ เขมํ
 เอตํ สรณมคฺคม

สมมปฺปณฺณาย ปสฺสตี.
 ทุกขสฺส จ อติทุกมํ
 ทุกขุปสมคามินิ.
 เอตํ สรณมคฺคตมํ
 สพฺพทกฺขา ปมฺจุจตีติ.

วิหารทานคถา

สีตํ อุณ्हํ ปฏฺิหนฺติ
 สีรีสเป จ มกเส
 ตโต วาตาทโป โฆโร
 เลณฺตถฺถณฺจ สฺขตถฺถณฺจ
 วิหารทานํ สัมมสฺส
 ตสฺมา หิ ปณฺตฺติโต โปโส
 วิหาเร การเย รมฺเม
 เตสํ อนฺนณฺจ ปาณณฺจ
 ทเทยฺย อชฺชฏฺเทสฺ
 เท ตสฺส ฐมมํ เทสนฺติ
 ยํ โส ฐมฺมมิตฺถณฺนาย

ตโต วาพมิกานิ จ
 สีสิเร จาปี วุฏฺฐิโย.
 สณฺชาโต ปฏฺิหนฺตฺติ
 ฉายิตุํ จ วิปสฺสิตุํ.
 อกฺกํ พุทฺเธหิ วณฺณิตํ
 สมฺปสฺสํ อตฺถมตฺตโน.
 วาสเยตถ พหุสฺสฺสเท
 วตฺถเสนาสนานิ จ.
 วิปฺปสนฺเนน เจตสา
 สพฺพทกฺขาปญฺหนํ
 ปรีนิพฺพาตฺยนาสโวติ.

สจฺจปณฺวิธฺยานรูปคถา

สจฺจํ เว อมตา วาจา
 สจฺจเจ อตฺถเก จ ฐมฺเม จ

เอส ฐมฺโม สนนฺตโน
 อหุ สนนฺโต ปตฺติฏฺฐิตา.

- สพเพ สงฆาร่า ทุกชาติ
 อถ นิพพิหนฺติ ทุกเข
 สพเพ ฐมฺมา อนตฺตาทิ
 อถ นิพพิหนฺติ ทุกเข
 1 อปฺปกา เต มนุสฺสเสสุ
 2 อถายํ อิตรา ปชา
 3 เย จ โข สมฺมทกฺขาเต
 4 เต ชนา ปารเมสฺสสนฺติ
 5 กณฺห์ ฐมฺมํ วิปฺปฬาย
 6 โสภา อโนกมามม
 7 ตตฺตวาทิติมิจฺเจย
 8 ปรีโยทเปยฺย อตฺตานํ
 9 เยสํ สมฺโพธิยงฺเกสุ
 10 อาทานปฏินิสฺสสฺสเก
 11 ชีณาสวา ชุตินฺทรโต

ยทา ปญฺญา ย ปสฺสติ
 เอส มคฺโค วิสฺสุทฺธิยา.
 ยทา ปญฺญา ย ปสฺสติ
 เอส มคฺโค วิสฺสุทฺธิยา.
 เย ชนา ปารคามิโน
 ตีรเมวานุทฺตวติ.
 ฐมฺเม ฐมฺมานุทฺตวติโน
 มจฺจุเรยฺยํ สุตฺตตฺร.
 สุกกํ ภาเวถ ปณฺธิโต
 วิเวเก ยตฺถ ทูรมํ.
 หิตฺวา กามे อภิกฺขจโน
 จิตฺตเกสฺสเหติ ปณฺธิโต.
 สมฺมา จิตฺตํ สุภาวิตํ
 อนฺุปาทาย เย รตา.
 เต โลเก ปรีนิพฺพุตฺตาทิ.

เขมาเขมสรณคณนปรีที่ปกา คาลา

พหุ เว สรณํ ยนฺติ
 อารามรฺกฺขเจตฺยานิ
 เนตํ โข สรณํ เขมํ
 เนตํ สรณมามม
 โย จ พุทฺธมฺจ ฐมฺมมฺจ

ปพฺพทานิ วณานิ จ
 มนุสฺสา ภยตฺตชฺชิตา.
 เนตํ สรณมุตฺตมํ
 สพฺพทกฺขา ปมฺจุจติ.
 สัมมจฺจ สรณํ คโต

เทวตาทิสมนนตนาถา

ยานีธ ภูตานิ สมากทานิ
 ภูมมานิ วา ยานิว อนตลิกเช
 สพเพว ภูตา สุมนา ฆวนตุ
 อโถปี สกุกจจ สุนนตุ ภาสิตํ.
 สุภาสิตํ กิณจปี โว ภณมุ
 ปุณเณ สตุปปาทกร อปาป
 ฐมฺมูปเทส ออนุการกานํ
 ตสฺมา หิ ภูตานิ สเมนตุ สพเพ.
 เมตฺตํ กโรถ มานุสฺสียา ปชาย
 ภูเตสุ พาวุหํ กตภตฺติกาย
 ทิवा จ รตฺโต จ หรณฺติ เย พลี
 ปจฺโจปการํ อภิกงฺขมานา.
 เต โข มนุสฺสสา ตนฺถกานฺถาวา
 ภูตา วิเสเสน มหิทฺธิกา จ
 อทิสฺสमानา มนุเชหิ ฌาตา
 ตสฺมา หิ เน รกฺขถ อปฺปมตฺตา.
 เทวตาทิสมนนตนาถา นิฏฺฐจิตา.

ติลภขณาทิกถา

สพเพ สงฺขารา อนิจฺจาติ ยทา ปณฺณาย ปสฺสตี
 อถ นิพฺพินฺนทติ ทุกฺเช เอส มลฺโล วิสฺสุทฺธิยา.

สตมฺจ คณฺโธ ปฏฺวาทเมติ

สพฺพา ทิสฺสา สปปริโส ปวายติ.

จหนันํ ตกฺวํ วาปี	อุปปัลลํ อถ วสฺสึเก
เอเตสํ คณฺฐชาตานํ	สีลคณฺโธ อนฺนุตฺตโร.
อปปมตฺโต อयํ คณฺโธ	ยวายํ ตกฺรจหนันํ
โย จ สีลวตํ คณฺโธ	วาติ เทเวสุ อุตฺตโม.
เตสํ สมฺปนฺนสีลानํ	อปปมาทวิหารินํ
สมฺมทณฺเฑา วิมุตฺตานํ	มาโร มกฺกํ น วินฺทติ.
ยถา สงฺการธานสฺมี	อุชฺฌิตสฺมี มหาปเณ
ปทุมํ ตตฺถ ชาเยถ	สุจิตฺตํ มโนรมํ.
เอวํ สงฺการภูเตสุ	อนฺธภูเต ปฺลชฺชเน
อติโรจติ ปณฺณาย	สมฺมาสมฺพุทฺธสวโกติ.

ธมฺมการวาทิกาถา นิฏฺฐิตา.

เทวตาทิสฺสทกฺขิณานโมทนาคาถา

ยสฺมี ปเทเส กปฺเปติ	वासํ ปณฺทิตชาติโย
สีลวันเตตฺถ โภเชตฺวา	สณฺเฑเต พุรหฺมจาวิน.
ยา ตตฺถ เทวตา อาสุํ	ทาสํ ทกฺขิณมาทิสเ
ตา ปุชฺिता ปุชฺยन्ติ	มานิตา มานยฺนฺติ น.
ตโต นํ อนฺนํ ปนฺติ	มาตา ปุตฺตํ โอรัส
เทวตานํ ปิโต โปโส	สทา ภทฺรานิ ปสฺสตี.

เทวตาทิสฺสทกฺขิณานโมทนาคาถา นิฏฺฐิตา.

เอว วิหาริมาทาปี

อโหระตมตมตมตี

ตัม เว ภทเทกรตโตติ

สนโต อาจิขเต มุนีติ ฯ

ธมมการวาทิคาถา

เย จ อตีตา สมพุทฺธา

เย จ พุทฺธา อนาคตา

โย เจตริหิ สมพุทฺโธ

พหุหนํ โสภนาสนโน.

สพฺเพ สทฺธมมครุโน

วิหริสฺส วิหาติ จ

อถาปี วิหริสฺสสนติ

เอสา พุทฺธาน ธมฺมตา

ตสฺมา हि อตฺตกาเมน

มหตฺตมภิกฺขชตา

สทฺธมฺโม กรุทฺตาตฺตพฺโ

สรี พุทฺธาน สาสนํ.

ทุทฺทํ ททมานานํ

ทุกฺกัรํ กมฺมกุพฺพตํ

อสนฺโต นานุกุพฺพนติ

สทํ ธมฺโม ทูรณฺวโย.

ตสฺมา สตมฺภ อสตมฺภ

นानา โหติ อิตฺถ กติ

อสนฺโต นิรยํ ยนฺติ

สนฺโต สกฺคปฺราयนา.

น हि ธมฺโม อธมฺโ, จ

อุโป สมฺวิปาภิโน

อธมฺโม นิรยํ เนติ

ธมฺโม ปาเปติ สฺสคฺติ.

ธมฺโม หเว รกฺษติ ธมฺมจารี

ธมฺโม สฺสจฺฉินฺเด สฺสขมาวหาติ

เอसानิสฺสโร ธมฺเม สฺสจฺฉินฺเด

น ทุกฺกตํ กจฺฉนฺติ ธมฺมจารี

น ปุณฺณคณฺโธ ปญฺญาตเมติ

น จนฺทนํ ตกรรมลลิกา วา

อทพิทโทติ ตํ อาหุ
 ตสฺมา สทฺธณฺจ สีสณฺจ
 อนฺนุญฺเชต เมธวี

อโมฆนตสฺส ชีวติ
 ปสาทํ ฐมฺมทสฺสนํ
 สรํ พุทฺธาน สาสนนฺติ.

มหาการุณิกो นาโถ
 ปุเรตฺวา ปารมี สพฺพา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 มหาการุณิกो นาโถ
 ปุเรตฺวา ปารมี สพฺพา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 มหาการุณิกो นาโถ
 ปุเรตฺวา ปารมี สพฺพา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน

อตฺถาย สพฺพปาณินํ
 ปตฺโต สมฺโพธิมุตฺตมํ
 มา โหนฺตุ สพฺพปทฺทวา.
 หิตาย สพฺพปาณินํ
 ปตฺโต สมฺโพธิมุตฺตมํ
 มา โหนฺตุ สพฺพปทฺทวา.
 สุขาย สพฺพปาณินํ
 ปตฺโต สมฺโพธิมุตฺตมํ
 มา โหนฺตุ สพฺพปทฺทวา.

เท่านั้นตอนต้นจบแล้ว พระสูตรประสงค์ตามนัยจบแล้ว ตอนท้ายนี้เป็น
 ลำดับไป.

ภทฺเทกรตฺตคาลา

อตีตํ นานฺวาคเมยฺย
 ยทตฺติตมฺปหีนนฺตํ
 ปจฺจุปฺปนฺนณฺจ โย ฐมฺมํ
 อสํหิรํ อสงฺกุปฺปํ
 อชฺเชว กิจฺจมาตปฺปํ
 น หิ โน สงฺกรนฺเตน

นปฺปฏิกงฺเข อนาคตํ
 อปฺปตฺตตฺตณฺจ อนาคตํ
 ตตฺถ ตตฺถ วิปสฺสติ
 ตํ วิทฺธา มนุพฺรุหเย
 โก ชณฺเฒา มรณํ สุเว
 มหาเสเนน มจฺจุนา

เอเตน สจฺจวชฺเชน
 นตฺถิ เม สรรณํ อญฺญํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน

โสตุถิ เท โหตุ สพฺพทา
 สงฺโฆ เม สรรณํ วรํ
 โสตุถิ เท โหตุ สพฺพทา ฯ

ปพฺพโตปมคาคา

ยถาปี เสลา วิปฺลา
 สมฺมุตฺตา อนฺนปริเยยฺยํ
 เอวํ ชรฺวา จ มจฺจุ จ
 ขตฺตฺติเย พฺรหฺมณฺเ เวสฺสเ
 น กิณฺณจฺจิ ปริวชฺเชติ
 น ตตฺถ หตฺถินํ ภูมि
 น จาปี มนฺตยฺพุเรน
 ตสฺมา หิ ปณฺณตฺโต โปโส
 พุทฺเธ ฐมฺเม จ สงฺฆเ จ
 โย ฐมฺมจาริ กายเณ
 อีเรว นํ ปสฺสณฺติ

นภํ อากฺขจ ปพฺพตา
 นิปโปถเนตฺตา จตฺตฺติสา
 อธิวตฺตฺตฺติ ปาณินโน
 สุกฺกะเท จณฺทาลปุกฺกุเส
 สพฺพเมวากิณฺนทฺตฺติ
 น รณานํ น ปตฺตฺติยา
 สกฺกกา เชตฺตํ ฐเนน วา
 สมฺมปสฺสํ อตฺตมตฺตฺติโน
 อีโร สทฺธํ นิเวสเย
 วาจาเย อุกฺก เจตฺตสา
 เปจฺจ สกฺกเค ปโมทติ.

อริยชนคาคา

ยสฺส สทฺธา ตถากเต
 สีสฺลญฺจ ยสฺส กลฺยาณํ
 สงฺฆเ ปสาโท ยสฺสสตฺถิ

อจฺฉลา สุปฺพิฏฺฐจิตฺตา
 อริยกนฺตํ ปสฺสสิทํ
 อุกฺกฏตฺถญฺจ ทสฺสนํ

ยทา หเว ปาตุภวนติ ธมมา
 อาตปิโน ฉายโต พุราหมณสฺส
 อตสฺส กงฺขา วปยฺนติ สพฺพา
 ยโต ขยํ ปจฺจยํ อเวทิ ฯ
 ยทา หเว ปาตุภวนติ ธมมา
 อาตปิโน ฉายโต พุราหมณสฺส
 วิรูปยํ ทิฏฺฐติ มารเสนํ
 สุโรว โสภาสมนตฺติกฺขณติ ฯ

ปรมพุทฺธวณฺ

อนกชาติสํสารํ	สนฺธาวิสฺสํ อนิพฺพิสํ
กหการํ กเวสนโต	ทุกฺขา ชาติ ปุณฺนํ
กหการกํ ทิฏฺฐิโส	ปุณฺ เกหํ น กาสิ
สพฺพา เต ฆาสุกา ภคฺคา	กหฺกฺกํ วิสงฺขติ
วิสฺสงฺขารกํ จิตฺตํ	ตณฺหานํ ขยมฺมชฺฌกาทิ ฯ

ปัจฉิมพุทฺธวณฺ

หนฺตทานิ ภิกฺขเว	อมฺนตฺยามี โว วยธฺมมา
สงฺขารา อปฺปมาเทน	สมฺปาเทถาติ

สจฺจกัวิยาคาคา

นตฺติ เม สรณํ อญฺณํ	พุทฺโธ เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	โสทฺธิ เต โหตุ สพฺพทา
นตฺติ เม สรณํ อญฺณํ	ธมฺโม เม สรณํ วรํ

เต อนฺตรายา สพฺเพ เต อูปทฺทวา สพฺเพ เต ทุนฺนิมิตฺตา สพฺเพ เต อวมงฺกลา
 วินสฺสนฺตุ, อายฺวทฺธโก ฌนฺวทฺธโก สิริวทฺธโก ยสฺวทฺธโก พฺลวทฺธโก วัฒนฺวทฺธโก
 สุขวทฺธโก โหตุ สพฺพทา.

ทุกฺขโรคฺภยา เวรา
 อเนกา อนฺตรายาปี
 ชยสิทฺธิ ฌนํ ลาภํ
 สิริ อายุ จ วณฺโณ จ
 สทวสฺสา จ อายุ จ
 ภวตุ สพฺพมงฺกลํ
 สพฺพพุทฺธานุภาเวน .
 ภวตุ สพฺพมงฺกลํ
 สพฺพธมฺมานุภาเวน
 ภวตุ สพฺพมงฺกลํ
 สพฺพสงฺฆานุภาเวน

โสกา สตฺตุ จูปทฺทวา,
 วินสฺสนฺตุ จ เทชสา
 โสตฺถิ ภากฺยํ สุขํ พฺลํ,
 โภกํ วุฑฺฒิ จ ยสฺวา,
 ชีวสิทฺธิ ภวนฺตุ เต
 รกฺขณฺตุ สพฺพเทวตา,
 สทา โสตฺถิ ภวนฺตุ เต.
 รกฺขณฺตุ สพฺพเทวตา,
 สทา โสตฺถิ ภวนฺตุ เต.
 รกฺขณฺตุ สพฺพเทวตา,
 สทา โสตฺถิ ภวนฺตุ เต.

มงคลจกฺกาวพณฺ้อย ตอนตั้งแต่ อายฺวทฺธโก ถึง โหตุ สพฺพทา นั้น
 ถ้าผู้รับพรเป็นสตรี ท่านนิยมเปลี่ยนทั้งนี้ อายฺวทฺธกา ฌนฺวทฺธกา สิริวทฺธกา
 ยสฺวทฺธกา พฺลวทฺธกา วัฒนฺวทฺธกา สุขวทฺธกา โหตุ สพฺพทา. นอกนั้น
 เหมือนกัน

พุทธอุทานคาถา

ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ฌมฺมา
 อาตาปีโน ฌายโต พฺราหฺมณสฺส
 อถสฺส กงฺขา วปยฺนติ สพฺพา
 ยโต ปชานาติ สเหตุธมฺมํ ฯ

อนุโมทนาวิธี และคาถาต่าง ๆ

ยถา วาริวหา ปุรา
เอวเมว อิตो ทินฺนํ
อิจฺฉิตํ ปตฺถิตํ ตุมฺหํ
สพฺเพ ปุเรนฺตุ สงฺกปฺปา

ปริปุเรนฺติ สาครํ
เปตานํ อุปกปฺปติ
ชิปปเมว สมฺมิชฺฌตฺ
จฺนฺโต ปณฺณรโส ยถา
มณฺนิ โชติรโส ยถา ฯ

รับพร้อมกัน

สพฺพพีติโย วิวชฺชนฺตุ
มา เต ภวตฺวันตฺราโย
สพฺพพีติโย วิวชฺชนฺตุ
มา เต ภวตฺวันตฺราโย
สพฺพพีติโย วิวชฺชนฺตุ
มา เต ภวตฺวันตฺราโย
อภิวาทนสฺลิสฺส
จตุตฺตารอ ธมฺมา วฑฺฒนฺติ

สพฺพโรโค วินสฺสตฺ
สุขี ทีฆายุกो ภว
สพฺพโรโค วินสฺสตฺ
สุขี ทีฆายุกो ภว
สพฺพโรโค วินสฺสตฺ
สุขี ทีฆายุกो ภว
นิจํ วุฑฺฒาปจายิโน
อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ ฯ

มงคลจักรกวางพน้อย

สพฺพพุทฺธานุภาเวน สพฺพธมฺมานุภาเวน สพฺพสงฺฆานุภาเวน พุทฺธรตนํ
ธมฺมรตนํ สงฺฆรตนํ ทิณฺณํ รตนานํ อานุภาเวน จตุราสฺติสสฺสธมฺมกฺขนฺธานุภาเวน
ปฏิกตฺตยานุภาเวน ชินฺสาวกานุภาเวน สพฺเพ เต โรคา สพฺเพ เต ภยา สพฺเพ

อิมสั ยกฺขานํ มหายกฺขานํ เสนาปตฺตํ มหาเสนาปตฺตํ อุชฺฐาเปตพฺพํ
 วิกฺกนฺทิตพฺพํ วิรวิตพฺพํ อยํ ยกฺโข กณฺหาติ อยํ ยกฺโข อาวีสติ อยํ ยกฺโข
 เหเจติ อยํ ยกฺโข วิเหเจติ อยํ ยกฺโข หีสติ อยํ ยกฺโข วิหีสติ อยํ ยกฺโข
 น มุณฺจติติ. อยํ โข สา มาริส อาณานาณฺฐิยา รกฺขา ภิกฺขุณฺํ ภิกฺขุณฺีณํ อุปาสกานํ
 อุปาสิกานํ คุตฺตยา รกฺขาย อวิหีสาย ฆาสฺสวิหารายาติ หนฺทจฺจทานิ มยฺํ มาริส
 กจฺจาม พหุกิจฺจา มยฺํ พหุกรณียาติ. ยสฺสทานิ ตุมฺเห มหาราชาโน กาลํ
 มณฺณถาติ. อถโข ภิกฺขเว จตฺตาโร มหาราชา อุจฺจายาสนา มํ อภิวาเทตฺวา
 ปทกฺขิณฺํ กตฺวา ตตฺถเณวฺนตรธายีสฺส. เตปี โข ภิกฺขเว ยกฺขา อุจฺจายาสนา
 อปฺเปกฺกเจ มํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณฺํ กตฺวา ตตฺถเณวฺนตรธายีสฺส อปฺเปกฺกเจ มม
 สทฺธิ สมนฺโหติสฺส สมนฺโหนิยํ กถํ สาราณิยํ วิตฺติสาเรตฺวา ตตฺถเณวฺนตรธายีสฺส
 อปฺเปกฺกเจ เยนหํ เตนฺนชฺลิมฺปณาเมตฺวา ตตฺถเณวฺนตรธายีสฺส อปฺเปกฺกเจ นามโคตฺตํ
 สาเวตฺวา ตตฺถเณวฺนตรธายีสฺส อปฺเปกฺกเจ ตฺถนฺหิภฺฐตา ตตฺถเณวฺนตรธายีสฺส อุกฺกณฺหาถ
 ภิกฺขเว อาณานาณฺฐิยํ รกฺขํ ปริยาปฺณาถ ภิกฺขเว อาณานาณฺฐิยํ รกฺขํ ธาเรถ ภิกฺขเว
 อาณานาณฺฐิยํ รกฺขํ อตฺตสณฺหิตา ภิกฺขเว อาณานาณฺฐิยา รกฺขา ภิกฺขุณฺํ ภิกฺขุณฺีณํ
 อุปาสกานํ อุปาสิกานํ คุตฺตยา รกฺขาย อวิหีสาย ฆาสฺสวิหารายาติ. อิทมฺโวจ
 ภควา. อตฺตมฺนา เต ภิกฺขู ภควาโต ภาสีทํ อภินนฺทฺนติ

อาณานาณฺฐิยสฺสทฺตสฺส ปจฺฉิมภาโก นิฏฺฐิตो.

จตุตฺถภาณวารญฺญํ ยกฺขภาควารพุทฺธภาควารวณฺํ

อาณานาณฺฐิยสฺสทฺตํ นิฏฺฐิตํ

อาทิตยนิ เต โข เต มาริส อมนุสสา มหาราชา นาม วุจจนติ.
 โย หิ โกจิ มาริส อมนุสโส ยกฺโข वा यक्खिनी वा यक्खโปตโก वा यक्खโปติกา
 वा यक्खมหามตฺโต वा यक्खปาริสสฺส वा ยक्खปจโร वा कण्हपि वा
 कण्हप्पोตโก वा कण्हप्पोติกา वा कण्हप्पमहामत्तो वा
 कण्हप्पपारिस्स वा कण्हप्पปจरो वा गुम्भन्तो वा गुम्भन्ती वा
 गुम्भन्तोत्तो वा गुम्भन्तोติกา वा गुम्भन्तमहामत्तो वा गुम्भन्तपारिस्स
 वा गुम्भन्तปจरो वा नाโค वा नाकिनี वा नाकोत्तो वा नाकोติกา वा
 नाकमहामत्तो वा नाकपारिस्स वा नाकปจरो वा पत्तुจ्चित्तो गिक्खु वा
 गिक्खिनी वा อุपाสโก वा อุปาสิกิ वा कञ्जनํ वा अनुज्जेเยย จित्तं वा
 อุปत्तिเจयेย นิสินฺนं वा อุปนีสึเทयेย นิปนฺนं वा อุปนิตฺเตयेย อิมस्सं यक्खานं
 มหายक्खานं เสนาปตินํ महासेनापतिनं อุชฺฐาเปตพप्पं विกกन्थितพप्पं विरवितพप्पं
 อयं ยกฺโข कण्हति अयं यगुषो आविस्ति अयं यगुषो हेजेति अयं यगुषो विहेजेति
 अयं यगुषो हिसति अयं यगुषो विหिसति अयं यगुषो न मुज्जेत्ति. กตเมस्सं ยक्खานं
 มหายक्खานं เสนาปตินํ महासेनापतिनํ.

อินฺโท สโม วุโณ จ

จหนฺโน กามเสฏฺโฐ จ

ปนาโท โอบมณฺโณ จ

จิตฺตเสโน จ กณฺ्हพฺโพ

สากิโร เหมวโต

สิวโก มุจฺจลินฺโท จ

โกปาลो สุปฺปเคโร จ

ภารทวาชो पचापति

กิณฺณฺฆณฺฑุ นิฆณฺฑุ จ

เทวสุโต จ มาตลี

นโพรราชา ชโนสโก

ปฺถณฺโก กรติโย กุโพ

เวสฺสคามิตฺโต ยุกฺกนฺโร

หิริเนตฺติ จ มนฺทิโย

ปณฺจาลจหนฺโท อาพวโก ปชฺชนโน

สุมโน สุมฺโข ทธฺมฺโข

มณฺโฬ มาณิจโร ทิโส

อโธ เสริสโก สท.

ภิกขุสฺส วา ภิกขุณียา วา อุปาสกสฺส วา อุปาสิกาย วา อัย อายานาณียา
 รกฺขา สุกฺคหิตา ภวิสฺสติ สมตฺตา ปรียาปฺตา ตณฺเฏ อมฺนุสฺโส ยกฺโข วา ยกฺขินี
 วา ยกฺขโปตโก วา ยกฺขโปติกา วา ยกฺขมหามตฺโต วา ยกฺขปาริสชฺไซ วา
 ยกฺขปจาโร วา คณฺธพฺโพ วา คณฺธพฺพี วา คณฺธพฺพโปตโก วา คณฺธพฺพโปติกา
 วา คณฺธพฺพมหามตฺโต วา คณฺธพฺพปาริสชฺไซ วา คณฺธพฺพปจาโร วา กุมฺภณฺโฑ
 วา กุมฺภณฺที วา กุมฺภณฺทโปตโก วา กุมฺภณฺทโปติกา วา กุมฺภณฺทมหามตฺโต วา
 กุมฺภณฺทปาริสชฺไซ วา กุมฺภณฺทปจาโร วา นาโค วา นาคินี วา นาคโปตโก วา
 นาคโปติกา วา นาคมหามตฺโต วา นาคปาริสชฺไซ วา นาคปจาโร วา ปทุจฺจิตฺโต
 ภิกฺขุํ วา ภิกฺขุณี วา อุปาสกํ วา อุปาสิกา วา กจฺจนฺตํ วา อนฺนคฺจฺเจยฺย จิตํ
 วา อุปตฺติจฺเจยฺย นิสินฺนํ วา อุปนีสึทฺเทยฺย นิปนฺนํ วา อุปนิปชฺเชยฺย. น เม
 โส มาริส อมฺนุสฺโส ลเภยฺย คาเมสฺสุ วา นิกเมสฺสุ วา สกฺกาเร วา ครุการํ วา
 น เม โส มาริส อมฺนุสฺโส ลเภยฺย อาพกมณฺฑาย นาม ราชธานียา วตฺถุํ วา
 วาสํ วา น เม โส มาริส อมฺนุสฺโส ลเภยฺย ยกฺขานํ สมิตี คณฺตุํ อปีสฺสุ นํ
 มาริส อมฺนุสฺสา อนวฺยหมเปี นํ กเรยฺยํ อวิวฺยหํ อปีสฺสุ นํ มาริส อมฺนุสฺสา
 อตฺตาหิปี ปริปฺภณฺนาหิ ปริภาสาหิ ปริภาเสยฺยํ อปีสฺสุ นํ มาริส อมฺนุสฺสา วิตฺตมเปี
 ปตฺตํ สีเส นิกฺกชฺเชยฺยํ อปีสฺสุ นํ มาริส อมฺนุสฺสา สทฺตธาปปีสฺส มฺหุสํ ฆาเลยฺยํ.
 สนฺติ หิ มาริส อมฺนุสฺสา จณฺฑา รุทฺธา รกฺสา เต เนว มหาราชา นํ อาทียนฺติ
 น มหาราชา นํ ปุริสกา นํ อาทียนฺติ น มหาราชา นํ ปุริสกา นํ ปุริสกา นํ อาทียนฺติ
 เต โข เต มาริส อมฺนุสฺสา มหาราชา นํ อวรุทฺธา นาม วุจฺจนฺติ เสยฺยถาปี
 มาริส รณฺโถ มาคธสฺส วิชิตฺเต จิรา เต เนว รณฺโถ มาคธสฺส อาทียนฺติ น
 รณฺโถ มาคธสฺส ปุริสกา นํ อาทียนฺติ น รณฺโถ มาคธสฺส ปุริสกา นํ ปุริสกา นํ
 อาทียนฺติ เต โข เต มาริส มหาจิรา รณฺโถ มาคธสฺส อวรุทฺธา นาม วุจฺจนฺติ
 เอวเมว โข มาริส สนฺติ หิ อมฺนุสฺสา จณฺฑา รุทฺธา รกฺสา เต เนว มหาราชา นํ
 อาทียนฺติ น มหาราชา นํ ปุริสกา นํ อาทียนฺติ น มหาราชา นํ ปุริสกา นํ ปุริสกา

โอสสี เตชสี ตโตชสี
 รหโทปี ตตถ ธรณี นาม
 วสุสา ยโต ปตายนุติ.
 สภาปี ตตถ ภคลวตี นาม
 ตตถ นิจุฉลา รุกขา
 มยุรโกณจาภิรทา
 ชีวณชีวกสทเทตถ
 กุกกุฏสกา กุฬีรกา
 สุกสาลิกสทเทตถ
 โสภติ สหุพกาลล์ สา
 อิตโต सा อุตตรา ทิสา
 ยัม ทิสํ อภิपालติ
 ยกุขานํ อธิปติ
 รมติ นจจตีเตहि
 ปุตตาปี ตสฺส พทโว
 อสึติ ทส เอโก จ
 เต จาปี พุทฺธํ ทิสฺวาน
 ทูรโต ว นมสฺสนุติ
 นโม เต ปุริสาชฌณ
 กุสเลน สเมกฺขสี
 สุตํ เนตํ อภินุโส
 ชินํ วนฺทถ โคทมํ
 วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ

อยู่ ไช สา มาริส อาณานาภียา รุกขา ภิกฺขุณํ ภิกฺขุณีนํ อุปาสกานํ
 อุปาสิกานํ กุตฺติยา รุกขาย อวิหีสาย ผาสุวิหารายาติ. ยสฺส กสฺสจ มาริส

สุโรราชา อริวิโจ เนมิ
 ยโต เมฆา ปวสฺสนุติ
 ยตถ ยกุขา ปยิริปาสนุติ
 นานาทิชคณายตา
 โกกิลภินิ วกุณฺณิ
 อโธ โอฏฺฐวจิตฺตกา
 วเน โปกฺขรสาตกา
 ทณฺฑมณณวากานิ จ
 กุเวรณพินิ สทา
 อิติ นํ อากิขฺยตี ชโน
 महाराजा यस्तस्य सो
 कुवेरो अति नामसो
 यकुचेहि पुरकुचो
 ऐकनामाति मे सुतं
 अिनूननामा महपुपला
 पुत्तुं आकिज्जपन्नन्
 महनत्तं वितसारत्तं
 नโม ते पुरिसुत्तम
 ओमनुสสาปี तं वनฺทनुติ
 तสฺมา เอवํ วเทม से
 ชินํ वनฺทाम कोทมं
 पुत्तुं वनฺทाम कोत्मनुติ

ออกุชปากิมี่ สาลี
 ออกณั อณุสั สุทฐิ
 คุณทิกิเร ปจิตวาน
 คาวี เอกขุร กตวา
 ปสั เอกขุร กตวา
 อิตถิ วาหน กตวา
 ปริสั วาหน กตวา
 กุมาริ วาหน กตวา
 กุมาริ วาหน กตวา
 เท ยานะ อภิรุหิตวา
 ปจารา ตสส ราชีโน.
 หตุถิยานิ อสสยานิ
 ปาสาทา ลีวิกา เจว
 ตสส จ นกรวา อหุ

ปริภุชชนติ มานุสา
 สุกนัรึ ทณทุลปฬล
 ตโต ภุชชนติ โภชน.
 อนุยนติ ทิโสทิส
 อนุยนติ ทิโสทิส
 อนุยนติ ทิโสทิส
 อนุยนติ ทิโสทิส
 อนุยนติ ทิโสทิส
 อนุยนติ ทิโสทิส
 สพพา ทิสสา อนุปริยนติ

ทิพพิ ยานั อูปฏจิต
 มหาราชสส ยสสสินโน
 อนตลิกเขสสุ มาปีตา

อาฏานาฏา กุสินาฏา ปรกสินาฏา
 นาฏปริยา ปรกสินาฏา

อุตฺตเรน กปฺวันโต ชโนมฺมปเรน จ

นวนวติโย อมฺพรอมฺพรวติโย
 อาพกมณฺธา นาม ราชธานี
 กุเวรสฺส โข ปน มาริส มหาราชสส
 วิสาณนา นาม ราชธานี

ทสฺมา กุเวโร มหาราช
 ปจฺเจสนโต ปกาเสนติ

เวสฺสวณฺโณติ ปวฺจจติ
 ทโตลา ตตฺตลา ตโตตลา

ชินั วนุทถ โคตมัม
 วิชฺชาจรณสมฺปนฺนัม
 ยตฺถ โจกฺกจฺจนฺติ สุริโย
 ยสฺส โจกฺกจฺจมานสฺส
 ยสฺส โจกฺกเต สุริเย
 รหโหปี ตตฺถ คมฺภีโร
 เอวนฺตํ ตตฺถ ชานนฺติ
 อิตฺโธ สํ ปจฺจิมํ ทิสฺวา
 ยํ ทิสฺว อภิปาเลติ
 นาคานํ อาริปฺติ
 รมตี นจฺจกัเทหิ
 ปตฺตทาปี ตสฺส พหโว
 อสึติ ทสฺส เอโก จ
 เต จาปี พุทฺธํ ทิสฺวาน
 ทูรโธ ว นมสฺสนฺติ
 นโม เต ปุริสาชณฺณ
 กุสเลน สเมกฺขสิ
 สุตํ เนตํ อภินฺนุโส
 ชินั วนุทถ โคตมัม
 วิชฺชาจรณสมฺปนฺนัม
 เยน อุตฺตรกฺกุ รมฺมา
 มนุสฺสา ตตฺถ ชายนฺติ
 น เต พิชฺชํ ปวปฺปนฺติ

ชินั วนุทถ โคตมัม
 พุทฺธํ วนุทถ โคตมัม
 อาทิจฺโจ มณฺทลํ มหา
 ทิวสํปี นิรุชฺฌติ
 สํวรีติ ปวฺจจติ
 สมฺมุทโท สริทฺโทโก
 สมฺมุทโท สริทฺโทโก
 อิติ นํ อาจิกฺขตี ชโน
 มหาราชา ยสฺสสิ โส
 วิรุปกฺโขติ นามโส
 นาเคหิ ปุรฺกฺโขติ
 เอกนามาติ เม สุตํ
 อินฺทนามา มหพฺพลา
 พุทฺธํ อาทิจฺจพฺนฺธํ
 มหนฺตํ วิตฺสารถํ
 นโม เต ปุริสฺสุตม
 อมนุสฺสาปี ตํ วนุทถ
 ตสฺมา เอวํ วเทม เส
 ชินั วนุทถ โคตมัม
 พุทฺธํ วนุทถ โคตมัม
 มหาเนรฺ สุตฺสโน
 อมมา อปริกฺกหา
 นปี นียนฺติ นงฺกลา

รมตี นจจทีเตหิ
 ปุตตมาปี ตสฺส พหโว
 อสึติ ทส เอโก จ
 เต จาปี พุทฺธํ ทิสฺวาน
 ทูรโต ว นมสฺสนฺติ
 นโม เต ปุริสาชฌณ
 กุสเลน สมกฺขสึ
 สุตํ เนทํ อภินฺทโส
 ชินํ วนฺทถ โคทมํ
 วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ
 เยน เปตา ปวฺจจฺนฺติ
 ปาณาติปาติโน ลุทฺทา
 อิตฺโต สว ทกฺขิณา ทิสว
 ยํ ทิสํ อภิปาเลติ
 กุมฺภณฺฑทานํ อาริปติ
 รมตี นจจทีเตหิ
 ปุตตมาปี ตสฺส พหโว
 อสึติ ทส เอโก จ
 เต จาปี พุทฺธํ ทิสฺวาน
 ทูรโต ว นมสฺสนฺติ
 นโม เต ปุริสาชฌณ
 กุสเลน สมกฺขสึ
 สุตํ เนทํ อภินฺทโส

ฌณฺฑเพหิ ปุรฺกฺขโต
 เอกนามาติ เม สุตํ
 อินฺทนามา มหพฺพลา
 พุทฺธํ อาทิจฺจพฺนฺธํ
 มหนฺตํ วิตฺสารถํ
 นโม เต ปุริสฺสฺสฺส
 อมฺนฺสฺสาปี ทํ วนฺทนฺติ
 ตสฺมา เอวํ วเทม เส
 ชินํ วนฺทาม โคทมํ
 พุทฺธํ วนฺทาม โคทมํ.
 ปิสุณา ปิฏฺฐิมิสฺสกา
 โจรา เนกฺติกา ชนา
 อิติ นํ อาจิกฺขตี ชโน
 มหาราชา ยสฺสฺสฺสฺส โส
 วิรุโฬห อิติ นามโส
 กุมฺภณฺฑเทหิ ปุรฺกฺขโต
 เอกนามาติ เม สุตํ
 อินฺทนามา มหพฺพลา
 พุทฺธํ อาทิจฺจพฺนฺธํ
 มหนฺตํ วิตฺสารถํ
 นโม เต ปุริสฺสฺสฺส
 อมฺนฺสฺสาปี ทํ วนฺทนฺติ
 ตสฺมา เอวํ วเทม เส

กุตติยา รุกขาย อวิหีสาย ผาสุวิหารายาติ. อธิวาเสสี โข อหัง ภิกขเว คุณฺหิ-
ภาเวน. อถโข ภิกขเว เวสฺสวณฺเณ มหาราชา มม อธิวสนํ วิทิตฺวา ตายํ
เวลายํ อิมํ อาณานาณียํ รุกฺขํ อภาสิ.

วิปฺสฺสึสฺส นมตฺถ

สิขิสุสฺสปี นมตฺถ

เวสฺสสุสฺส นมตฺถ

นมตฺถ กกุสนฺธสุส

โกนาคมฺนสุส นมตฺถ

กสฺสปสุส นมตฺถ

องฺคิรสุส นมตฺถ

โย อิมํ ธมฺมมเทเสสิ

เย จาปี นิพฺพุตา โลเก

เต ชนา อปีสุณา

หิตํ เทวมนุสฺसानํ

วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ

ยโต อุกฺกจฺจนฺติ สุริโย

ยสุส จุกฺกจฺจมานสุส

ยสุส จุกฺกเต สุริเย

รหโหปี ตตฺถ คมฺภีโร

เอวณฺตํ ตตฺถ ชานนฺติ

อิตฺถ สภา ปริมา ทิสสา

ยํ ทิสํ อภิปาเลติ

คณฺธพฺพานํ อาริยปติ

จกฺขมนฺตสุส สิริมโต

สพฺพญฺตานุกมฺปิโน

นฺหาคกฺสุส ตปฺสฺสิโน

มารเสนปฺปมทุทฺธิโน

พฺรหฺมณฺสสุ วุสฺมิตโต

วิปฺปมฺกตฺตสุส สพฺพธิ

สกฺยปฺกตฺตสุส สิริมโต

สพฺพทุทฺทชาปฺนุทฺถ

ยถาญฺตํ วิปฺสฺสึสฺสํ

มหนฺตา วิตสารถา

ยํ นมสฺสฺสนฺติ โคตมํ

มหนฺตํ วิตสารถํ.

อาทิจฺโจ มณฺฑลํ มหา

ลํวรีปํ นิรุชฺฌติ

ทิวโสติ ปวฺจจติ

สมฺมุทฺโท สฺริโตทโก

สมฺมุทฺโท สฺริโตทโก

อิตฺติ นํ อาจิกฺขตี ชโน

มหาราชา ยสฺสฺสึ สโ

ธตรฏฺโฐติ นามโส

จตุทฺทิสํ คุมฺภํ จเปตฺวา จตุทฺทิสํ โอวธํ จเปตฺวา อภิกฺกนฺตํ รัตติยา
 อภิกฺกนฺตวณฺณา เกวลกปฺปํ กิซฺณกฺกฺกํ โอภาเสตฺวา เยนํ เทนฺอุปสงฺกมฺมํ
 อุปสงฺกมิตฺวา มํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนํ นิสฺสํ เตปฺปิ โข ภิกฺขเว ยถา
 อปฺเปกฺขเจ มํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนํ นิสฺสํ อปฺเปกฺขเจ มม สทฺธิ สมฺโมทิสฺส
 สมฺโมทนียํ กถํ สาราณียํ วิตฺติสาเรตฺวา เอกมฺนํ นิสฺสํ อปฺเปกฺขเจ เยนํ
 เทนฺอุชฺลิมฺปณามेतฺวา เอกมฺนํ นิสฺสํ อปฺเปกฺขเจ นามโกตฺตํ สาเวตฺวา
 เอกมฺนํ นิสฺสํ อปฺเปกฺขเจ ตฺถเหภฺตํ เอกมฺนํ นิสฺสํ เอกมฺนํ นิสฺสินโน
 โข ภิกฺขเว เวสฺสวณฺโณ มหาราชา มํ เอตทฺโวจ สนฺติ หิ ภนฺเต อุพารา
 ยถา ภควโต อปฺปสนฺนา สนฺติ หิ ภนฺเต อุพารา ยถา ภควโต ปสนฺนา
 สนฺติ หิ ภนฺเต มชฺฌิมา ยถา ภควโต อปฺปสนฺนา สนฺติ หิ ภนฺเต มชฺฌิมา
 ยถา ภควโต ปสนฺนา สนฺติ หิ ภนฺเต นีจา ยถา ภควโต อปฺปสนฺนา สนฺติ
 หิ ภนฺเต นีจา ยถา ภควโต ปสนฺนา เยภฺยุเณ โข ปน ภนฺเต ยถา
 อปฺปสนฺนาเยว ภควโต. ตํ กิสฺส เหตุ. ภควา หิ ภนฺเต ปาณาติปาตา เวร-
 มณฺเฑ ฐมฺมํ เทเสติ อทินฺนาทนา เวรมณฺเฑ ฐมฺมํ เทเสติ กาเมสุ มิจฺฉาจารา
 เวรมณฺเฑ ฐมฺมํ เทเสติ มุสาวทา เวรมณฺเฑ ฐมฺมํ เทเสติ สฺราเมรยมชฺชปฺ-
 ปมาทญฺจานา เวรมณฺเฑ ฐมฺมํ เทเสติ เยภฺยุเณ โข ปน ภนฺเต ยถา
 อปฺปปฏิวริตาเยว ปาณาติปาตา อปฺปปฏิวริตา อทินฺนาทนา อปฺปปฏิวริตา กาเมสุ
 มิจฺฉาจารา อปฺปปฏิวริตา มุสาวทา อปฺปปฏิวริตา สฺราเมรยมชฺชปฺปมาทญฺจานา
 เทสนํ โหติ อปฺปิยํ อมฺนํ สนฺติ หิ ภนฺเต ภควโต สวกา อรณฺเณ
 วนปตฺถานิ ปนฺตานิ เสนาสนานิ ปฏฺธิเสวนฺติ อปฺปสทฺธานิ อปฺปนิคฺโขสนานิ
 วิชฺนวาทานิ มนุสฺสราหเสยฺยกานิ ปฏฺธิสฺส
 นีวาสิโน เอ อิมสฺมํ ภควโต ปาเวเน อปฺปสนฺนา เทสมฺปสาทาย อุกฺกณฺหาตุ
 ภนฺเต ภควา อาณานาญิ รกฺขํ ภิกฺขุณฺ ภิกฺขุณฺ อนุปาสกานํ อนุปาสกานํ

สิวกโก มุจจลินโท จ

เวสสามิตโต ยุกนธโร

โคปาลโส สุปปเคโร จ

หิริเนตติ จ มนุทีโย

ปณจาลจนโท อาพวโก ปชุนโน

สมโน สมุโข ทธิมโข

มณิ มานิจโร ทีโข

อโธ เสริสโก สห.

อิเมสํ ยกฺขานํ มหાયกฺขานํ เสนาปตีนํ มหาเสนาปตีนํ อุชฺฐาเปตพฺพํ
 วิกฺกนฺทิตพฺพํ วิรวิตพฺพํ อโย ยกฺโข คณฺหาติ อโย ยกฺโข อาวีสติ อโย ยกฺโข
 เหเจติ อโย ยกฺโข วิเหเจติ อโย ยกฺโข หีสติ อโย ยกฺโข วิหีสติ อโย ยกฺโข
 น มุณฺจตีติ. อโย โข สา มาริส อาณฺนาณฺเวยยา รกฺขา ภิกฺขุณฺํ ภิกฺขุณฺํ อนุปาสกานํ
 อนุปาสกานํ คุตฺตียา รกฺขาย อวิหีสาย ผาสฺววิหารายาติ. หนฺนท จทานิ มโย มาริส
 คจฺฉาม พหฺกิจฺจา มโย พหฺกธฺนียาติ. ยสฺสทานิ ตุมฺเห มหาราชาโน กาลํ
 มณฺณถาติ. อถโข จตฺตาโร มหาราชา อุจฺจายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 ปทกฺขิณํ กตฺวา ตตฺถเวณฺตรธายีสฺส. เตปิ โข ยกฺขา อุจฺจายาสนา อปฺเปกฺกเจ
 ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ตตฺถเวณฺตรธายีสฺส. อปฺเปกฺกเจ ภควตา
 สทฺธิ สมฺโมทิสฺส สมฺโมทนีโย กถํ สาราณฺญํ วิตฺติสาเรตฺวา ตตฺถเวณฺตรธายีสฺส
 อปฺเปกฺกเจ เยน ภควา เตนฺนชฺฉลิมปฺณาเมตฺวา ตตฺถเวณฺตรธายีสฺส อปฺเปกฺกเจ
 นามโคตฺตํ สาเวตฺวา ตตฺถเวณฺตรธายีสฺส อปฺเปกฺกเจ ตณฺเหภฺภูตา ตตฺถเวณฺตรธายีสฺส.

อาณฺนาณฺเวยยสฺสจฺจสฺส ปุพฺพภาโค นิฏฺฐิตो

อาณฺนาณฺเวยยสฺสจฺจสฺส ปจฺฉิมภาโค

อถโข ภควา ตสฺสา รตฺตียา อจฺจเยน ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อิมํ ภิกฺขเว
 รตฺติ จตฺตาโร มหาราชา มหติยา จ ยกฺขเสนาย มหติยา จ คณฺธพฺพเสนาย
 มหติยา จ กุมฺภณฺทเสนาย มหติยา จ นาคเสนาย จตฺตทิสํ รกฺขํ ชเปตฺวา

ปุริสกัน อากิยุนติ น รณโณ มาครสสุ ปุริสกัน ปุริสกัน อากิยุนติ เท
 โช เท มาริส มหาโจรา รณโณ มาครสสุ อวรุธา นาม วุจจนติ เอวเมว
 โช มาริส สนติ หิ อมนุสสา จณฺทา รุฑธา รกสา เท เนว มหาราชาณํ
 อากิยุนติ น มหาราชาณํ ปุริสกัน อากิยุนติ น มหาราชาณํ ปุริสกัน
 ปุริสกัน อากิยุนติ เท โช เท มาริส อมนุสสา มหาราชาณํ อวรุธา นาม
 วุจจนติ โย หิ โกจิ มาริส อมนุสโส ยกฺโข วา ยกฺขินี วา ยกฺขโปตโก วา
 ยกฺขโปติกา วา ยกฺขมหามตฺโต วา ยกฺขปาริสชฺโช วา ยกฺขปจาโร วา กนฺธพฺโพ
 วา กนฺธพฺพี วา กนฺธพฺพโปตโก วา กนฺธพฺพโปติกา วา กนฺธพฺพมหามตฺโต
 วา กนฺธพฺพปาริสชฺโช วา กนฺธพฺพปจาโร วา กุมฺภณฺโท วา กุมฺภณฺที วา
 กุมฺภณฺทโปตโก วา กุมฺภณฺทโปติกา วา กุมฺภณฺทมมหามตฺโต วา กุมฺภณฺทปาริ-
 สชฺโช วา กุมฺภณฺทปจาโร วา นาโค วา นาคินี วา นาคโปตโก วา นาคโปติกา
 วา นาคมหามตฺโต วา นาคปาริสชฺโช วา นาคปจาโร วา ปทฺยจฺจิตฺโต ภิกฺขุ
 วา ภิกฺขุณี วา อุปาสกํ วา อุปาสิกํ วา จจฺจนฺตํ วา อนุจฺเจยฺย จิตํ วา
 อุปตฺธิเจยฺย นิสินฺนํ วา อุปนิสฺสึเทยฺย นิปนฺนํ วา อุปนิปชฺเชยฺย อิมสํ ยกฺขานํ
 มหายกฺขานํ เสนาปตฺตินํ มหาเสนาปตฺตินํ อชฺชฌาเปตพฺพํ วิกฺกนฺทิตพฺพํ วิรวิตพฺพํ
 อยํ ยกฺโข กณฺหาติ อยํ ยกฺโข อาวีสติ อยํ ยกฺโข เหเจติ อยํ ยกฺโข วิเหเจติ
 อยํ ยกฺโข หีสติ อยํ ยกฺโข วิหีสติ อยํ ยกฺโข น มุญฺจตีติ. กตเมสํ ยกฺขานํ
 มหายกฺขานํ เสนาปตฺตินํ มหาเสนาปตฺตินํ.

อินฺโท สโลโม วรุโณ จ

จนฺทโน กามเสฏฺโฐ จ

ปนาโท โอบมณฺโณ จ

จิตฺตเสโน จ กนฺธพฺโพ

สาตากิโร เหมวโต

ภารทฺวาโช ปชาปติ

กิณฺณฆณฺฑุ นิฆณฺฑุ จ

เทวสุโต จ มาตลิ

นโพรราชา ชโนสโม

ปฺนฺณโก กรติโย คุโป

อยู่ ไช สามี อาภานาภินิยา รุกขา ภิกษุนี้ ภิกษุนี้ อุปาสกาน์
 อุปาสกาน์ กุติยา รุกขาย อวิหีสาย ผาสวิหารายาติ. ยสฺส กสฺสจิ มาริส
 ภิกษุสฺส วา ภิกษุณิยา วา อุปาสกสฺส วา อุปาสิกาย วา อยู่ อาภานาภินิยา
 รุกขา สุกคหิตา ภวิสฺสติ สมตฺตา ปรียาปฺตา ตมฺเจ อมนุสฺสโย ยกฺโข วา
 ยกฺขินี วา ยกฺขโปตโก วา ยกฺขโปติกา วา ยกฺขมหามตฺโต วา ยกฺขปาริสชฺไช
 วา ยกฺขปจโร วา คณฺธพฺโพ วา คณฺธพฺพี วา คณฺธพฺพโปตโก วา คณฺธพฺพ-
 โปติกา วา คณฺธพฺพมหามตฺโต วา คณฺธพฺพปาริสชฺไช วา คณฺธพฺพปจโร วา
 กุมฺภณฺโฑ วา กุมฺภณฺที วา กุมฺภณฺทโปตโก วา กุมฺภณฺทโปติกา วา กุมฺภณฺท-
 มหามตฺโต วา กุมฺภณฺทปาริสชฺไช วา กุมฺภณฺทปจโร วา นาโค วา นาคินี
 วา นาคโปตโก วา นาคโปติกา วา นาคมหามตฺโต วา นาคปาริสชฺไช วา
 นาคปจโร วา ปทุญฺจจิตฺโต ภิกฺขุ วา ภิกฺขุณี วา อุปาสกํ วา อุปาสิกํ วา
 กจฺจนฺตํ วา อนุกฺกเจยฺย จิตฺํ วา อุปติฏฺเฐยฺย นิสินฺนํ วา อุปนิสํเฑยฺย
 นิปนฺนํ วา อุปนิชฺเชยฺย. น เม โส มาริส อมนุสฺสโย ลเกยฺย คาเมสฺสุ วา
 นิคเมสฺสุ วา สกฺการํ วา ครุการํ วา น เม โส มาริส อมนุสฺสโย ลเกยฺย
 อาพกมณฺเฑยฺย นาม ราชธานียา วตฺถุํ วา วาสํ วา น เม โส มาริส
 อมนุสฺสโย ลเกยฺย ยกฺขานํ สมิตี คณฺตํ อปีสฺสุ นํ มาริส อมนุสฺสา อนวฺยหฺมปี
 นํ กรเญยฺย อวิยฺหํ อปีสฺสุ นํ มาริส อมนุสฺสา อตฺตาหิปี ปรีปฺณฺณาหิ ปรีภาสาหิ
 ปรีภาเสยฺยํ อปีสฺสุ นํ มาริส อมนุสฺสา วิตฺตมฺปิ ปตฺตํ สีเส นิกฺกขฺเชยฺยํ อปีสฺสุ
 นํ มาริส อมนุสฺสา สกฺตฺธาปปีสฺส มุทฺธํ ผาเลยฺยํ. สนฺติ หิ มาริส อมนุสฺสา
 จณฺหา รุกฺษา รกฺสา เท เนว มหาราชา นํ อาทียนฺติ น มหาราชา นํ ปุริสกา นํ
 อาทียนฺติ น มหาราชา นํ ปุริสกา นํ ปุริสกา นํ อาทียนฺติ เท ไช เท มาริส
 อมนุสฺสา มหาราชา นํ อวรุกฺษา นาม วุจฺจนฺติ เสยฺยถาปี มาริส รมฺโฆ
 มาครสฺส วิชิตฺเต โจรา เท เนว รมฺโฆ มาครสฺส อาทียนฺติ น รมฺโฆ มาครสฺส

ทสฺมา กุเวโร มหาราชา
 ปจฺเจสนฺโต ปกาเสนฺติ
 โอชสี เตชสี ตโตชสี
 รหโหปี ตตฺถ ธรณิ นาม
 วสฺสา ยโต ปตายนฺติ
 สภาปี ตตฺถ ภคฺลวตี นาม
 ตตฺถ นิจุฉลา รุกฺขา
 มยฺรโกณฺจาภิรฺฐา
 ชีวณฺชีวกสทฺเทตฺถ
 กุกฺกุฏสกา กุพีรกา
 สุกฺสาลิกสทฺเทตฺถ
 โสภติ สพฺพกาลํ सा
 อิโต सा อุत्तฺตรา ทิสา
 ยํ ทิสํ อภิปลาเลติ
 ยกฺขานํ อธิปติ
 รมตี นจฺจตีเตหิ
 ปุตฺตาปี ตสฺส พหโว
 อสฺสีติ ทสฺส เอโก จ
 เท จาปี พุทฺธํ ทิสฺวาน
 ทูโรทฺวา นมสฺสนฺติ
 นโม เท ปุริสาชณฺณ
 กุสฺเลน สเมกฺขสี
 สุตํ เนตํ อภินฺนุโส
 ชินํ วนฺทถ โคตมํ
 วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ

เวสฺสวณฺโณติ ปจฺจุจติ
 ตโตลา ตตฺถลา ตโตทฺลา
 สุโรราชา อริยฺโง เนมิ
 ยโต เมฆา ปวสฺสนฺติ
 ยตฺถ ยกฺขา ปยิริปาสฺนฺติ
 นานาทิชฌณฺยาตา
 โกกิลาภิหิ วคฺคฺภิ
 อโถ โอยฺยจฺวจิตฺตกา
 วเน ปกฺขรสาตกา
 ทณฺฑมาณฺวกานิ จ
 กุเวรณฺพิณี สทา.
 อิติ นํ อจฺจิกฺขตี ชโน
 มหาราชา ยสฺสฺสี โส
 กุเวโร อิติ นามโส
 ยกฺขเหหิ ปุรฺกฺขโต
 เอกนามาติ เม สุตํ
 อินฺทนามา มหพฺพลา
 พุทฺธํ อาทิจฺจพฺพนฺธุนํ
 มหนฺตํ วิทฺสารถํ
 นโม เท ปุริสฺสุตฺตม
 อมนฺนุสสาปี ตํ วนฺทนฺติ
 ทสฺมา เอวํ วเหม เส
 ชินํ วนฺทาม โคตมํ
 พุทฺธํ วนฺทาม โคตมนฺติ.

เยน อุตุตรกฐ รมมา
 มนุสสา ทตถ ชายนติ
 น เต พิชํ ปวปฺปนติ
 อกฺขุสฺปากิมํ สาลิ
 อกณฺ อณฺสํ สฺทุธิ
 ตฺถุทิกิเร ปิจิตฺวาน
 คาวี เอกขรํ กตฺวา
 ปสฺสํ เอกขรํ กตฺวา
 อิตฺถิ วาหนํ กตฺวา
 ปุริสํ วาหนํ กตฺวา
 กุมาริ วาหนํ กตฺวา
 กุมาริ วาหนํ กตฺวา
 เต ยานเ อภิรุทิตฺวา
 ปจารา ตสฺส ราชนิ
 หตฺถิยานํ อสฺสยานํ
 ปาสาทา สิวิกา เจว
 ตสฺส จ นกรว อหุ

มหาเนรุ สฺทสฺสโน
 อมมา อปริกฺกหา
 นปี นียนติ นงฺกลา
 ปริภุชฺชนติ มานุสา
 สฺกนฺธํ ตณฺฑุลปฺพลํ
 ตโต ภุชฺชนติ โภชนํ
 อนฺยนติ ทิสฺสทิสํ
 อนฺยนติ ทิสฺสทิสํ
 อนฺยนติ ทิสฺสทิสํ
 อนฺยนติ ทิสฺสทิสํ
 อนฺยนติ ทิสฺสทิสํ
 อนฺยนติ ทิสฺสทิสํ
 สพฺพา ทิสสา อนฺุปรียนติ

ทิพฺพิ ยานํ อุปฺยจิตํ
 มหาราชสฺส ยสฺสสฺสโน
 อนฺตลิกฺเขสฺส มาปิตา

อาณานาฏา กุสินาฏา ปรกุสินาฏา

นาฏปริยา ปรกุสินาฏา

อุตุตเรน กปฺปวนโต

ชโนชมฺปนเรน จ

นนวนติโย อมฺพรอมฺพรวติโย

อาพวกมณฺธา นาม ราชนานิ

กุเวรสฺส โช ปน มาวิส มหาราชสฺส

วิสธนา นาม ราชนานิ

ทูรโต ว นมสฺสนฺติ
 นโม เต ปุริสาชณฺณ
 กุสเลน สเมกฺขสึ
 สุตํ เนตํ อภินฺทโส
 ชินํ วนฺทถ โคตมํ
 วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ
 ยตถ โจกฺกจฺฉนฺติ สุริโย
 ยสฺส โจกฺกจฺฉมานสฺส
 ยสฺส โจกฺกเต สุริเย
 รหโทยํ ตตถ กมฺภีโร
 เอวณฺตํ ตตถ ชานนฺติ
 อิตฺโต สว ปจฺฉิมา ทิสฺวา
 ยํ ทิสฺส อภิปาเลติ
 นาคานํ อาริพฺติ
 รมตี นจฺจเกีเตหิ
 ปุตฺตาปํ ตสฺส พหโว
 อสฺสึติ ทสฺส เอโก จ
 เต จาปํ พุทฺธํ ทิสฺวาน
 ทูรโต ว นมสฺสนฺติ
 นโม เต ปุริสาชณฺณ
 กุสเลน สเมกฺขสึ
 สุตํ เนตํ อภินฺทโส
 ชินํ วนฺทถ โคตมํ
 วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ

มหฺนตํ วีตสวาทํ
 นโม เต ปุริสฺสุตฺตม
 อมฺนุสฺสาปํ ตํ วนฺทนฺติ
 ตสฺมา เอวํ วเทม เส
 ชินํ วนฺทาม โคตมํ
 พุทฺธํ วนฺทาม โคตมํ
 อาทิจฺโจ มณฺฑลํ มหา
 ทิวโสปี นิริชฺฌติ
 สํวรีติ ปวฺจจติ
 สมฺพุทฺโธ สริตฺโทยโก
 สมฺพุทฺโธ สริตฺโทยโก
 อิตฺติ นํ อาจิกฺขตี ชโน
 มหาราชา ยสฺสสิ โส
 วิรูปกฺโขติ นามโส
 นาเคหิ ปฺรกฺขโต
 เอกนามาติ เม สุตํ
 อินฺทนามา มหพฺพลา
 พุทฺธํ อาทิจฺจพฺนฺธํ
 มหฺนตํ วีตสวาทํ
 นโม เต ปุริสฺสุตฺตม
 อมฺนุสฺสาปํ ตํ วนฺทนฺติ
 ตสฺมา เอวํ วเทม เส
 ชินํ วนฺทาม โคตมํ
 พุทฺธํ วนฺทาม โคตมํ

รหโทปี ตตถ กมภีโร
 เอวนตํ ตตถ ชานนุติ
 อิตो सा प्रिमा तिसा
 यं तिसं अभिपालेति
 कनुरपुपानं आरिपति
 रमती नञ्जकिंतेहि
 प्रुत्तापी तसुस पन्वा
 असिती तस एโก ज
 ते जापी पुत्रं तिसुवान
 तुरतो व नमस्तुनति
 नโม ते प्रुसाधन्य
 गुसलेन समेखसि
 सुतं नेतं अभिनुहो
 चिन् वनतถ कोत्मं
 विशुखाज्जनसम्पन्नं
 येन पेता प्रुजुजनुति
 पाणातिपातिโน लुत्ता
 अितो सा तगुचिना तिसा
 यं तिसं अभिपालेति
 गुम्भणतानं आरिपति
 रमती नञ्जकिंतेहि
 प्रुत्तापी तसुस पन्वा
 असिती तस एโก ज
 ते जापी पुत्रं तिसुवान

สมุทโท สริโตทโก
 สมุทโท สริโตทโก
 อิติ นํ อาจิภขตี ชโน
 महाराजा यससुसि सो
 ธรฏฐโจติ นามโส
 कनुरपुपेहि प्रुगुชโต
 ऐकनಾಮाति मे सुतं
 อินुทนามา महपुपला
 पुत्रं आतिज्जपन्नु
 मन्नतं वितसारत्तं
 नโม ते प्रुस्तुत्तम
 อम्मनुสสาपी तं वनุหนति
 तसुमा เอवံ วเทม से
 चिन् वनุทาม कोत्मं
 पुत्रं वนุทาม कोत्मं
 ปีสุณา ปิฏุจิมสิกา
 โจรา เนกติกา ชนา
 อิติ นํ อาจิภขตี ชโน
 महाराजा यससुसि सो
 विरुโพह อิติ นามโส
 गुम्भणतेहि प्रुगुชโต
 ऐकनಾಮाति मे सुतं
 อินุทนามา महपुपला
 पुत्रं आतिज्जपन्नु

อทินนาทานา อปฺปฉิวิรทา กามสฺส มิจฺฉาจารา อปฺปฉิวิรทา มุสาวาทา อปฺปฉิวิรทา
 สุราเมรยมชฺชชุปฺปมาทฏฺฐานา เทสนํ ्हิตฺติ อปฺปิยํ อมฺนาปํ สฺนฺหิตํ ्हิ ภนฺเต
 ภกฺวโต สาวกา อรณฺญเ วณฺสปตฺตานิ ปนฺตานิ เสนาสนานิ ปฏฺธิเสวนฺติ
 อปฺปสทฺธานิ อปฺปนิศฺไซสานิ วิชนฺวาทานิ มนุสฺสสฺสราหเสยฺยกานิ ปฏฺธิสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ตตฺถ สฺนฺหิตํ อุพฺปารา ยกฺขา นิวาสิโน ยะ อิมสฺมี ภกฺวโต ปาวจเน อปฺปสฺสนา
 เทสฺมปฺสทฺทาย อุกฺกณฺหาตุ ภนฺเต ภกฺวา อาณานาญิยํ รกฺขํ ภิกฺขุณฺํ ภิกฺขุณฺิ
 อุปาสกานํ อุปาสิกานํ กุตฺติยา รกฺขาย อวิหีสาย ผาสฺวิหารายาติ. อธิวาสสิ
 ภกฺวา ตฺถเหภาเวน. อลฺลสฺส เวสฺสวณฺโณ มหาราชา ภกฺวโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา
 ทายํ เวลายํ อิมํ อาณานาญิยํ รกฺขํ อภาสิ

วิปสฺสิสฺส นมตฺตุ
 สฺธิสฺสปี นมตฺตุ
 เวสฺสสฺส นมตฺตุ
 นมตฺตุ กุสฺสนธฺส
 โกนาคมฺนสฺส นมตฺตุ
 กสฺสปสฺส นมตฺตุ
 องฺคิรสฺส นมตฺตุ
 โย อิมํ ฐมฺมมเทเสสิ
 ยะ จาปี นิพฺพุตา โลเก
 เท ชนา อปฺปิสฺสนา
 ्हิตํ เทวมนุสฺसानํ
 วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ
 ยโต อุกฺกจฺฉติ สุริโย
 ยสฺส จุกฺกจฺฉมานสฺส
 ยสฺส จุกฺกเต สุริเย

จกฺขมนฺตสฺส สิริมโต
 สพฺพภูตานุกมฺปิโน
 นฺหาคกสฺส ตปฺสฺสิโน
 มารเสนปฺปมทฺธิโน
 พุราหฺมณสฺส วุสฺมิตโต
 วิปฺปมฺมตฺตสฺส สพฺพธิ
 สกฺยปฺมตฺตสฺส สิริมโต
 สพฺพทฺทฺทฺทฺทฺทฺทฺทฺทฺท
 ยถาภูตํ วิปสฺสิสฺสํ
 มหฺนฺตา วิตสฺสราทา
 ยํ นมสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 มหฺนฺตํ วิตสฺสราทํ
 อาทิจฺโจ มณฺทลํ มหา
 สํวรํปี นิรุชฺฉติ
 ทิวสฺสติ ปวฺจจติ

ภณยักรัษ

อาณานาถียสุตตปาโล

อาณานาถียสุตตปาโลส ปรมภาโค

เอวมเม สุต. เอกิ สมย ภควา ราชคเห วิหริติ ถิซุมภูฏเ ปพพเต.
อดไซ จตุตาโร มหาราชา มหิตยา จ ยกุขเสนาย มหิตยา จ กนธพพเสนาย
มหิตาย จ กุมภณทเสนาย มหิตยา จ นาคเสนาย จตุททิส รกขิ จเปตวา จตุททิส
กุมภ จเปตวา จตุททิส โอวรัม จเปตวา อภิกกนทาย รตติยา อภิกกนทวณณา
เกวสทปโป ถิซุมภูฏ โอภาเสตวา เยน ภควา เทนุปลสงกมิมิส ออุปสงกมิตวา ภควนต
อภิวาเทตวา เอกมณต นิสิติส. เทปี โข ยกุขา อปเปกจเจ ภควนต อภิวาเทตวา
เอกมณต นิสิติส อปเปกจเจ ภควตา สทฐิ สมโมทิส สมโมทนีย กถิ สาราณีย
วิตติสเรตวา เอกมณต นิสิติส อปเปกจเจ เยน ภควา เทนณชลิมปณามेतวา
เอกมณต นิสิติส อปเปกจเจ นามโคตต สเวตวา เอกมณต นิสิติส อปเปกจเจ
ตุนทีกุตา เอกมณต นิสิติส. เอกมณต นิสินโน โข เวสสวณโณ มหาราชา
ภควนต เอตทโวจ สนติ หิ ภนเต อูพารา ยกุขา ภควโต อปุปสนนา สนติ
หิ ภนเต อูพารา ยกุขา ภควโต ปสนนา สนติ หิ ภนเต มชฌิมา ยกุขา
ภควโต อปุปสนนา สนติ หิ ภนเต มชฌิมา ยกุขา ภควโต ปสนนา สนติ
หิ ภนเต นีจา ยกุขา ภควโต อปุปสนนา สนติ หิ ภนเต นีจา ยกุขา
ภควโต ปสนนา เยภุเยน โข ปน ภนเต ยกุขา อปุปสนนายว ภควโต. ต
กิสส เหตุ, ภควา หิ ภนเต ปาณาติปาตา เวรมณียา รัมม เทเสติ อทินนาทานา
เวรมณียา รัมม เทเสติ กาเมสุ มิจจาจารา เวรมณียา รัมม เทเสติ มุสาวาหา
เวรมณียา รัมม เทเสติ สุราเมรยมชชปมาทฏจानา เวรมณียา รัมม เทเสติ
เยภุเยน โข ปน ภนเต ยกุขา อปุปวิวิตายว ปาณาติปาตา อปุปวิวิตา

ปรุจนา ททเทว อตีเตทมตฤติทาย ปรุจเวกขิตพัพพ์ ๗ อชช มยา อปรุจเวกขิตวา
 ยัม จีวรํ ปรุฏทตัม ตัม ยาวเทว สีสสฺส ปรุฏิตาย อุนฺหสฺส ปรุฏิตาย ทํสมก-
 สวาตาทปสีรสีปสมฺพสฺसानํ ปรุฏิตาย ยาวเทว หิริโกปีนปรุฏิจาทนตถํ ๗ อิติ
 จีวเร อตีเตทมตฤติทาย ปรุจเวกขิตพัพพ์ ๗ อชช มยา อปรุจเวกขิตวา โย
 ปิณฺฑปาโต ปรุฏิตโต โส เนว ทวายน น มทายน น มณฺฑนายน น วิญฺญนายน
 ยาวเทว อิมสฺส กายสฺส จิตฺตยา ยาปนายน วิหีสฺสปรติย พุรหมจฺจริยานุคฺคทาย
 อิติ ปรุฏาณณจ เวทนมํ ปรุฏินฺทขามิ นวณฺจ เวทนมํ น อุปปาเทสฺสามิ ยาทฺรา จ
 เม ภวิสฺสติ อนนฺวชฺชตา จ ฆาสฺสวิหาโร จาติ ๗ ปิณฺฑปาเต อตีเตทมตฤติทาย
 ปรุจเวกขิตพัพพ์ ๗ อชช มยา อปรุจเวกขิตวา ยัม เสนาสนํ ปรุฏทตัม ตัม ยาวเทว
 สีสสฺส ปรุฏิตาย อุนฺหสฺส ปรุฏิตาย ทํสมกสวาตาทปสีรสีปสมฺพสฺसानํ ปรุฏิตาย
 ยาวเทว อุตุปริสฺสยวิโนทนมํ ปรุฏิสลฺลานารามตถํ ๗ อิติ เสนาสเน อตีเตทมตฤติทาย
 ปรุจเวกขิตพัพพ์ ๗ อชช มยา อปรุจเวกขิตวา โย คิลานปรุจยเมสชฺชปรุฏิชาโร
 ปรุฏิตโต โส ยาวเทว อุปปนฺนํ เวยฺยาพาริกานํ เวทนํ ปรุฏิตาย
 อพฺยาปชฺฌปรมฺมตายน ๗ อิติ คิลานปรุจยเมสชฺชปรุฏิชาเร อตีเตทมตฤติทาย ปรุจ-
 เวกขิตพัพพ์ ๗ เอวํ เต จตฺตาโร ปรุจยา ปรุฏิสงฺขาย โยนิโส ปรุฏิเสวิตพฺพา
 อนฺนุปปนฺนํ อาสวานํ อนฺนุปปาทาย อุปปนฺนํ อาสวานํ ปหานายาติ ๗

จตฺตปรุจยปรุจเวกขณปาโง นิฏฺฐิตอ ๗

ปรจจเวกขิตพัพพ์ ๗ ยถาปรจจยํ ปวตฺตมานํ ธาตุมตฺตเมเวตํ ยทิตํ คิลานปรจจย-
 ฆสชฺชปริกฺขารอ ๗ ตทฺฏปฏนฺชโก จ ปุคฺคโล ธาตุมตฺตโก นิสฺสํสํโก นิชฺชวํ
 สฺสํสํโก ๗ อิติ คิลานปรจจยฆสชฺชปริกฺขารธ ธาตฺโส ปรจจเวกขิตพัพพ์ ๗ สพฺพํ
 ปนิตํ จีวรํ อชฺชิจฺจนนํ อิมํ ปุตฺติกายํ ปตฺวา อติวีย ชฺชิจฺจนนํ ชายติ ๗ อิติ
 จีวรํ ปฏิกฺกฏลโต ปรจจเวกขิตพัพพ์ ๗ สพฺโพ ปนํ ปิณฺฑปาโต อชฺชิจฺจนนํ
 อิมํ ปุตฺติกายํ ปตฺวา อติวีย ชฺชิจฺจนนํ ชายติ ๗ อิติ ปิณฺฑปาเต ปฏิกฺกฏลโต
 ปรจจเวกขิตพัพพ์ ๗ สพฺพํ ปนิตํ เสนาสนํ อชฺชิจฺจนนํ อิมํ ปุตฺติกายํ ปตฺวา อติวีย
 ชฺชิจฺจนนํ ชายติ ๗ อิติ เสนาสเน ปฏิกฺกฏลโต ปรจจเวกขิตพัพพ์ ๗ สพฺโพ ปนํ
 คิลานปรจจยฆสชฺชปริกฺขารอ อชฺชิจฺจนนํ อิมํ ปุตฺติกายํ ปตฺวา อติวีย ชฺชิจฺจนนํ
 ชายติ ๗ อิติ คิลานปรจจยฆสชฺชปริกฺขารธ ปฏิกฺกฏลโต ปรจจเวกขิตพัพพ์ ๗ ปริโกเค
 ปนํ ทงฺขณิกะทตฺตํ ปรจจเวกขิตพัพพ์ ๗ ปฏิสงฺขา โยนิโส จีวรํ ปฏิสวามิ
 ยาวเทว สิตฺตสฺส ปฏิมายํ อุนฺหสฺส ปฏิมายํ ทํสมกสฺวาตาทปสฺสํสํสํ
 ปฏิมายํ ยาวเทว หิริโกปํ ปฏิจฺฉาทนํ ๗ อิติ จีวรํ ทงฺขณิกะทตฺตํ
 ปรจจเวกขิตพัพพ์ ๗ ปฏิสงฺขา โยนิโส ปิณฺฑปาตํ ปฏิสวามิ เหนว ทวายนํ มทายนํ
 น มณฺฑนายนํ น วิภฺสายนํ ยาวเทว อิมสฺส กายสฺส จิตฺติยา ยาปนายนํ
 วิหิตฺตํ ปฏิจฺฉาทนํ พุทฺธมจฺฉิยานํ คคฺคทายํ อิติ ปุราณญจ เวทนํ ปฏิจฺฉามิ นวญจ
 เวทนํ น อปฺปาเทสฺสํ ยาทฺวา จ เม ภวิสฺสติ อนวชฺชตา จ ผาสฺสวาทโร
 จาติ ๗ อิติ ปิณฺฑปาเต ทงฺขณิกะทตฺตํ ปรจจเวกขิตพัพพ์ ๗ ปฏิสงฺขา โยนิโส
 เสนาสนํ ปฏิสวามิ ยาวเทว สิตฺตสฺส ปฏิมายํ อุนฺหสฺส ปฏิมายํ
 ทํสมกสฺวาตาทปสฺสํสํสํ ปฏิมายํ ยาวเทว อุตฺตปฺริสฺสยวิโนทํ ปฏิสลฺลา-
 นารามํ ๗ อิติ เสนาสเน ทงฺขณิกะทตฺตํ ปรจจเวกขิตพัพพ์ ๗ ปฏิสงฺขา
 โยนิโส คิลานปรจจยฆสชฺชปริกฺขารธ ปฏิสวามิ ยาวเทว อปฺปณฺณํ เวยฺยาพาธิกานํ
 เวทนํ ปฏิมายํ อพฺยาปชฺฌปรมํ ๗ อิติ คิลานปรจจยฆสชฺชปริกฺขารธ
 ทงฺขณิกะทตฺตํ ปรจจเวกขิตพัพพ์ ๗ สเจ ปริโกเค อปรจจเวกขิตํ โหติ อตฺ

จตุปปัจจยปปัจจเวกขณารมภ

อนุปปณฺหาสวานํ เว

อุปปนฺหานํ ปหานาย

มุนินฺโท ยํ วิภาเวสสิ

วิญญฺณํ อตฺตถกามานํ

สฺสทฺวา จ ธารยิตฺวา จ

ทํ สมฺปกาสะกํ ฐมฺม-

อนุปฺปาทาย อาทิตฺโต

โยนิโส ปฏฺิปปตฺติยา

อุปายปฏฺิเสวนํ

ททฺธ ตตฺถานุกาตเว

โยนิโส สมฺเวกฺขณํ

ปริยายํ ภณาม เส ฯ

จตุปปัจจยปปัจจเวกฺขณปาโห

จตุททาโรเม ปัจจยา ภควตา อนฺนตฺตวาทา จีวรณฺจ ปิณฑปาโต จ เสนาสนณฺจ
 คิลานปจฺจยภสฺสชฺชปรีกฺษาโร จ ฯ ये सप्तपेन सप्तम् अप्पฏฺิเสวียमानา เอกจฺจानํ
 आसวานं अनुप्पनฺหานं उप्पपाทाय उप्पनฺหานं गियโยภาवाय सर्वतฺตन्ति ฯ
 ओयนิโส ปฏฺิเสวียमानาปิ เอกจฺจानं आसवानं अनुप्पनฺหานं उप्पपाทाय
 उप्पनฺหานं गियโยภาवाय सर्वतฺตन्ति ฯ तस्मा ते जत्तारो ปัจจया ปฏฺิสงฺขाय
 โยนิโส ปฏฺิเสวितพฺพา अनुप्पनฺหานं आसवानं अनुप्पपाทाय उप्पनฺหานं आसवानं
 ปหานाय ฯ ปฏฺिकคฺคเहेปิ परिโภเกปิ โยนิโส ปจฺจเวกฺขิตพฺพं ฯ ปฏฺिकคฺคเहे
 ทาว ธาตุโส वा ปฏฺิกกฺกุลโต वा ปจฺจเวกฺขิตพฺพं ฯ ยถापจฺจยं ปวตฺตमानं
 ธาตุํมตฺตमेवेत्तं ยทित्थं जीवरो तत्तुप्पญฺชโก ज पुक्कलो ธาตุํมตฺตโก निสฺसत्तो
 निชฺชชีโว सुवฺधो ฯ อิติ जीवरे ธาตุโส ปจฺจเวกฺขิตพฺพं ฯ ยถापจฺจยं ปวตฺตमानं
 ธาตุํมตฺตमेवेत्तं ยทित्थं पिณฑปาतो तत्तुप्पญฺชโก ज पुक्कलो ธाตุํมตฺตโก
 निสฺसत्तो निชฺชชีโว सुवฺधो ฯ อิติ पिณฑปาते ธาตุโส ปจฺจเวกฺขิตพฺพं ฯ
 यถापจฺจयं ปवตฺตमानं ธาตุํมตฺตमेवेत्तं यทित्थं सेนาสนं तत्तुप्पญฺชโก ज
 पुक्कलो धाตุํมตฺตโก निสฺसत्तो निชฺชชีโว सुवฺधो ฯ อิติ सेनाสने धाตุโส

สุทฺธา โส อาพาโร จานโส ปฏิปตฺสสมฺภิ. วุจฺจติ จายสฺมา คิริมานนุโท ตมฺหา
อาพาธา ตถาปทีโน จ ปนายสฺมโต คิริมานนุทสฺส โส อาพาโร อโหสฺสติ.

คิริมานนุทสฺสุตปาโง นิฏฺจติโต

สามณेरปณฺหปาจ

เอกณฺนาม กิ? สพฺเพ สุตฺตา อาหารฏฺฐิติกา. เทว นาม กิ? นามณฺจ
รูปณฺจ. ตีณิ นาม กิ? ติสฺโส เวทนา. จตฺตารี นาม กิ? จตฺตารี อริยสจฺจานิ.
ปณฺจ นาม กิ? ปณฺจูปาทานกฺขนฺธา. ฉ นาม กิ? ฉ อชฺฌตฺติกานิ อายตนาณิ.
สทฺต นาม กิ? สทฺต โพชฺฌณฺตา. อฏฺฐ นาม กิ? อริโย อฏฺฐงฺกโก มกฺโค.
นว นาม กิ? นว สุตฺตาวาสา. ทส นาม กิ? ทสทฺทเกหิ สมณฺนาคโต
อรหติ วุจฺจติ.

สามณेरปณฺหปาโง นิฏฺจติโต

ทวตฺตีสการปาโง

อตฺถิ อิมสฺมี กาเย เกสา โลมา นขา ทนฺตา ตโจ มंसํ นหารู อฏฺฐี
อฏฺฐิมิณฺขํ วุกฺกํ หทยํ ยกนํ-กิโลมกํ ปิหํ ปปฺผาสํ อนฺตํ อนฺตคฺคณฺ อุทริยํ
กรีสํ. ปิตํ สเมหํ ปุพฺโพ โลหิตํ เสโท เมโท อสฺสุ วสา เขโผ สิงฺฆาณิกา
ลสิกา มุทฺตํ มตฺตเก มตฺตลฺลฺกนฺติ.

ทวตฺตีสการปาโง นิฏฺจติโต

กตมา จานนุท ปหานสญญา. อิทานนุท ภิกขุ อุปฺปन्नํ กามวิตกกัม
 นาริชาเสติ ปชหติ วิโนเทติ พุยนฺตีกโรติ อนภาวํ คเมติ อุปฺปन्नํ พยาปาท-
 วิตกกัม นาริชาเสติ ปชหติ วิโนเทติ พุยนฺตีกโรติ อนภาวํ คเมติ อุปฺปन्नํ
 วิหีสาวิตกกัม นาริชาเสติ ปชหติ วิโนเทติ พุยนฺตีกโรติ อนภาวํ คเมติ
 อุปฺปन्नํอุปฺปन्เน ปาปเก อกุสเล ธมฺमे นาริชาเสติ ปชหติ วิโนเทติ
 พุยนฺตีกโรติ อนภาวํ คเมติ. อयํ วุจฺจทานนุท ปหานสญญา.

กตมา จานนุท วิราคสญญา. อิทานนุท ภิกขุ อรณฺณคโต वा รุกข-
 มूलคโต वा สญฺญาคารคโต वा อิติ ปฏิสณฺญิกขติ เอตํ สนฺตํ เอตํ ปณฺธีตํ
 ยทิตํ สพฺพสงฺขารสมฺภเว สพฺพปฺริปญฺนิสฺสคโค ตณฺหกฺขโย วิราโค นิพฺพานนฺติ.
 อयํ วุจฺจทานนุท วิราคสญญา.

กตมา จานนุท นิโรธสญญา. อิทานนุท ภิกขุ อรณฺณคโต वा รุกข-
 มूलคโต वा สญฺญาคารคโต वा อิติ ปฏิสณฺญิกขติ เอตํ สนฺตํ เอตํ ปณฺธีตํ
 ยทิตํ สพฺพสงฺขารสมฺภเว สพฺพปฺริปญฺนิสฺสคโค ตณฺหกฺขโย นิโรโธ นิพฺพานนฺติ.
 อयํ วุจฺจทานนุท นิโรธสญญา.

กตมา จานนุท สพฺพโลเก อนภิตสญญา. อิทานนุท ภิกขุ เย โลเก
 อุปายูปาทานา เจตโส อธิจฺ्ञานาภินิเวसानุสฺยา เต ปชฺชนฺโต วิรมติ น
 อุปาทิยนฺโต. อयํ วุจฺจทานนุท สพฺพโลเก อนภิตสญญา.

กตมา จานนุท สพฺพสงฺขารेषु อนิจฺจสญญา. อิทานนุท ภิกขุ สพฺพ-
 สงฺขารेषุ อฏฺฐยติ หรายติ ชิกฺขจฺจติ. อยํ วุจฺจทานนุท สพฺพสงฺขารेषु
 อนิจฺจสญญา.

กตเม จานนุท อานาปานสฺสติ. อิทานนุท ภิกขุ อรณฺณคโต वा
 รุกขมूलคโต वा สญฺญาคารคโต वा นิสิตฺติ ปลลฺลํ อากุชิตฺวา อุชฺฐํ กายํ
 ปณฺธิธาย ปริมุขํ สตี อุปฺปญฺจเปตฺวา โส สโตว อสฺสสฺสติ สโต ปสฺสสฺสติ. ทิฆํ

กตมา जानนุท อนตฺตสณฺณา. อิธานนุท ภิกฺขุ อรณฺณคโต वा
 रुक्खमुल्लकโต वा सुण्णकारकโต वा อิติ ปฏิสณฺณजिग्घत्ति. जग्घं अनत्ता रूपा
 अनत्ता सोत्तं अनत्ता सत्ता अनत्ता षानं अनत्ता कन्था अनत्ता चिवा
 अनत्ता रसा अनत्ता गाโย अनत्ता षण्णसप्फा अनत्ता मनो अनत्ता
 रम्ममा अनत्ताति. อิติ อิมสฺसु ण्सु อชฺชत्तिकपाहिเรस्सु आयत्तेस्सु अनत्तानุप्पस्सि
 विहरत्ति. อयं वุज्जतानนุท อนตฺตสณฺणा.

กตมา जानนุท อสุภสณฺณา. อิธานนุท ภิกฺขุ อิมเมว กายं อุทฺธ
 ปาทถลา อโร เกสสมตฺถกา ตจฺปริญฺตํ ปุรณฺณนปฺปการสฺส อสุจโน ปจฺจเวกฺขติ
 อตฺถิ อิมสฺสมิ กายเ เกสา โลมา นขา ทนฺตา ตโจ มंसํ นหารู อฏฺฐี อฏฺฐิมิณฺข
 วกกํ หทยํ ยกนํ กิโณมกํ ปิณฑํ ปปฺผาสํ อนตํ อนตคฺคณฺ อุตฺตริยํ กรีสํ. ปิตฺตํ
 เสम्ภํ ปุพฺพโ โลหิตํ เสโท เมโท อสฺส วสา เขโฬ สิงฺฆาณิกา ลสิกา
 มุตฺตนฺติ. อิติ อิมสฺสมิ กายเ อสุภานุप्पस्สิ วิहरत्ติ. อयं วุจฺจตानนุท อสุภสณฺณา.

กตมา जानนุท อาทินวสณฺणा. อิธานนุท ภิกฺขุ อรณฺณคโต वा
 रुक्खमुल्लकโต वा सुण्णकारकโต वा อิติ ปฏิสณฺณजिग्घत्ति. पणुक्कुषो षो अयं गाโย
 पणुआतिनोवत्ति. अति अिमस्मि कये विविआ आपआ ओपपचचनत्ति. सेय्यत्ति.
 जग्घुरोको सोत्तुरोको षानुरोको चिवाुरोको गायुरोको सीसुरोको कण्ठुरोको
 मुखुरोको तनฺतुरोको काโส साโส पीनाโส ततो चโร कुञ्जुरोको मुञ्जा
 पकुञ्जिका सुला विसुजिका कुञ्जं कण्ठो गिलाโส सोโส ओपमारो तनฺतु कण्ठ
 गज्जू रขसा विज्जिका लोहितं पित्तं मरुमेहो असा पीपका णकण्ठला पित्त-
 समुज्जाना आपआ सेम्भसमुज्जाना आपआ वात्तसमुज्जाना आपआ
 सन्निपातिका आपआ อุत्तुपरिणामआ आपआ विस्मपरिहारआ आपआ
 ओपकुम्भिका आपआ कम्विपाकआ आपआ सीत्तं ओण्हं चिमฺब्बा पीपासा
 ओज्जारो पस्सावत्ति. अति अिमस्मि कये आतिनवानुप्पस्सि विहरत्ति. अयं वุज्जतानนุท
 आतिनवसณฺणा.

อิทมโวจายสุมา มหาจุนโท. สมณญโธ สตุธา อโหสิ, วุฏฐหิ จ ภควา
 ทมฺหา อาพาธา, ตถาปทีโน จ ภควโต โส อาพาโร อโหสีติ

มหาจุนทโพชฌงคสตุตปาโจ นิฏฺฐิตो

คิริमानนทสตุตปาจ

เอวมเม สุตฺ. เอกํ สมยํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหริติ เชตวนเ อนาถ-
 ปิณฑิกสฺส อารามเ. เทน โข ปน สมเยน อายสุมา คิริमानนโท อาพาธโก
 โหติ ทุกฺขิตो พาฬุหคิลานเ. อตฺโข อายสุมา อานนฺท เยน ภควา เทนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ. เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข
 อายสุมา อานนฺโท ภควนฺตํ เอตทโวจ.

อายสุมา ภนฺเต คิริमानนโท อาพาธโก ทุกฺขิตो พาฬุหคิลานเ สาธุ
 ภนฺเต ภควา เยนายสุมา คิริमानนโท เทนฺอุปสงฺกมตุ อนุกมฺปํ อุปาทายาติ.
 สเจ โข ตวํ อานนฺท คิริमानนทสฺส ภิกฺขุโน อุปสงฺกมิตฺวา ทส สณฺหา
 ภาเสยฺยาสี ฐานํ โข ปเนตํ วิชฺชติ ยํ คิริमानนทสฺส ภิกฺขุโน ทส สณฺหา
 สุตฺวา โส อาพาโร จานโส ปฏิปฺปสฺสมเภยฺย. กตมา ทส. อนิจฺจสณฺหา
 อนตฺตสณฺหา อสฺสสณฺหา อาทีนวสณฺหา ปหฺนสณฺหา วิราคสณฺหา นิโรธสณฺหา
 สพฺพโลเก อนภีรตสณฺหา สพฺพสงฺขารेषฺสุ อนิจฺจสณฺหา อานาปานสฺสติ.

กตมา จานนฺท อนิจฺจสณฺหา. อิทานนฺท ภิกฺขุ อรณฺณคโต วา
 รุกฺขมฺูลคโต วา สฺสณฺหาการคโต วา อิติ ปฏิสณฺณิจฺจติ รุปํ อนิจฺจํ เวทนา
 อนิจฺจา สณฺหา อนิจฺจา สงฺขารวา อนิจฺจา วิญฺญาณํ อนิจฺจจฺนติ. อิติ อิมेषฺสุ
 ปณฺจสุ อุปาทานกฺขนเรสุ อนิจฺจานุปสฺสี วิหริติ. อयํ วุจฺจทานนฺท อนิจฺจสณฺหา.

เตนุปสงกมึ; อุปสงกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิเวทฺเตว เอกมนฺตํ นิสิตฺติ; เอกมนฺตํ
 นิสินฺนํ โข อายสมฺมนฺตํ มหาจฺจนฺตํ ภควา เอตทวโจ: ปฏิภนฺตุ ตํ จฺนฺท
 โพชฺฌนฺคาติ.

สตุติเม ภนฺเต โพชฺฌนฺคา ภควตา สมฺมทกฺขาตา ภาวิตา พหุสฺสีกา,
 อภิณฺณาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ. กตเม สตุต ?

๑. สติสมฺโพชฺฌนฺโค โข ภนฺเต ภควตา สมฺมทกฺขาโต ภาวิตो
 พหุสฺสีกโต, อภิณฺณาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

๒. ฌมฺมวិยสมฺโพชฺฌนฺโค โข ภนฺเต ภควตา สมฺมทกฺขาโต ภาวิตो
 พหุสฺสีกโต, อภิณฺณาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

๓. วิริยสมฺโพชฺฌนฺโค โข ภนฺเต ภควตา สมฺมทกฺขาโต ภาวิตो
 พหุสฺสีกโต, อภิณฺณาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

๔. ปิตฺติสมฺโพชฺฌนฺโค โข ภนฺเต ภควตา สมฺมทกฺขาโต ภาวิตो
 พหุสฺสีกโต, อภิณฺณาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

๕. ปสฺสทุทฺธิสมฺโพชฺฌนฺโค โข ภนฺเต ภควตา สมฺมทกฺขาโต ภาวิตอ
 พหุสฺสีกโต, อภิณฺณาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

๖. สมาริสมฺโพชฺฌนฺโค โข ภนฺเต ภควตา สมฺมทกฺขาโต ภาวิตอ
 พหุสฺสีกโต, อภิณฺณาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

๗. อุเปกฺขาสมฺโพชฺฌนฺโค โข ภนฺเต ภควตา สมฺมทกฺขาโต ภาวิตอ
 พหุสฺสีกโต, อภิณฺณาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

อิเม โข ภนฺเต สตุต โพชฺฌนฺคา ภควตา สมฺมทกฺขาตา ภาวิตา
 พหุสฺสีกา, อภิณฺณาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

ตคฺข จฺนฺท โพชฺฌนฺคา, ตคฺข จฺนฺท โพชฺฌนฺคาติ.

๓. วีรยสมโพชฌงโค โข โมกฺกคลฺลน มยา สมฺมทกฺขาโต ภาวีโต
พหุสฺสีกโต, อภินฺถาย สมโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ.

๔. ปิตฺติสมโพชฌงโค โข โมกฺกคลฺลน มยา สมฺมทกฺขาโต ภาวีโต
พหุสฺสีกโต, อภินฺถาย สมโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ.

๕. ปสฺสทฺธิสมโพชฌงโค โข โมกฺกคลฺลน มยา สมฺมทกฺขาโต ภาวีโต
พหุสฺสีกโต, อภินฺถาย สมโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ.

๖. สมาริสมโพชฌงโค โข โมกฺกคลฺลน มยา สมฺมทกฺขาโต ภาวีโต
พหุสฺสีกโต, อภินฺถาย สมโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ.

๗. อุเปกฺขาสมโพชฌงโค โข โมกฺกคลฺลน มยา สมฺมทกฺขาโต ภาวีโต
พหุสฺสีกโต, อภินฺถาย สมโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ.

อิเม โข โมกฺกคลฺลน สตฺถ โพชฌงฺกา มยา สมฺมทกฺขาทา ภาวีตา
พหุสฺสีกตา, อภินฺถาย สมโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺถ.

ตคฺช ภาควา โพชฌงฺกา, ตคฺช สุกต โพชฌงฺกาคี.

อิทมวฺเจ ภาควา. อุตฺถมโน อายสฺมา มหาโมกฺกคลฺลโน ภควโต ภาสิตํ
อภินฺนํ, วุฏฺฐํ จายสฺมา มหาโมกฺกคลฺลโน ตมฺหา อาพาธา, ตถาปํหีโน
จายสฺมโต มหาโมกฺกคลฺลนสฺส โส อาพาโร อโหสฺสิตํ.

มหาโมกฺกคลฺลนโพชฌงฺกสฺสุตฺตปาโง นิฏฺฐิตอ

มหาจุณฺทโพชฌงฺกสฺสุตฺตปาจ

เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภาควา ราชคฺเห วิหริติ เวพฺพเน กถนฺทก-
นิวาเป. เตน โข ปน สมเยน ภาควา อาพาธโก โหติ ทฺวฺชิตอ พาพฺพหฺกิลฺลโน.
อตฺถ อายสฺมา มหาจุณฺโท สายณฺหสมยํ ปฏฺฐิลลฺลนา วุฏฺฐิตอ, เยน ภาควา,

ตฤณ ภควา โพชฌงกา, ตฤณ สุตต โพชฌงกาติ.

อิทมโวจ ภควา. อตฺตมโน อายสฺมา มหากุสฺสโป ภควโต ภาสิตํ
อภินนฺทิ, วุฏฺฐหิ จายสฺมา มหากุสฺสโป ตมฺหา อาพาธา, ตถาปหิโน จายสฺมโต
มหากุสฺสปสฺส โส อาพาโธ อโหสีติ.

มหากุสฺสปโพชฌงกสฺสุตฺตปาโจ นิฏฺฐิตो

มหาโมกฺคัลลานโพชฌงกสฺสุตฺตปาจ

เอวเมเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา ราชคเห วิหริติ เวพฺพเน กลนฺทก-
นิวาเป. เทน โข ปน สมเยน อายสฺมา มหาโมกฺคัลลานํ ภิชฺฌณฺเฏ ปพฺพเต
วิหริติ อาพาธโก ทุกฺขิตो พหุพฺพหิตฺถาโน. อถ โข ภควา สายณฺหสมยํ ปฏิสฺส-
ลانا วุฏฺฐิตอ, येनายสฺมา มหาโมกฺคัลลานํ, เทนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา
ปณฺณตฺเต อาสเน นิสฺสีติ; นิสฺซชฺช โข ภควา อายสฺมนฺตํ มหาโมกฺคัลลานํ
เอตทโวจ: กจฺจิ เต โมกฺคัลลาน ชมนียํ, กจฺจิ ยาปนียํ, กจฺจิ ทุกฺขา เวทนา
ปฏิกฺกมฺนฺติ, โน อภิกฺกมฺนฺติ, ปฏิกฺกโมสฺสานํ ปณฺณายติ, โน อภิกฺกโมติ. น เม
ภนฺเต ชมนียํ, น ยาปนียํ, พหุพฺพหา เม ทุกฺขา เวทนา อภิกฺกมฺนฺติ, โน
ปฏิกฺกมฺนฺติ, อภิกฺกโมสฺสานํ ปณฺณายติ, โน ปฏิกฺกโมติ.

สตฺติเม โมกฺคัลลาน โพชฌงกา มยา สมฺมทกฺขาตา ภาวิตา พหุสํกตา,
อภินฺนวยาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตฺตฺติ. กตเม สุตฺต ?

๑. สติสมฺโพชฌงโก โข โมกฺคัลลาน มยา สมฺมทกฺขาโต ภาวิตอ
พหุสํกโต, อภินฺนวยาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตฺตฺติ.

๒. ฐมฺมวิจยสมฺโพชฌงโก โข โมกฺคัลลาน มยา สมฺมทกฺขาโต ภาวิตอ
พหุสํกโต, อภินฺนวยาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตฺตฺติ.

นิสัทธิ, นิสัชช โข ภควา อายสฺมุนทํ มหากสฺสเป เอตทโวจ. กจฺจิ. เต กสฺสเป
 ขมนีเย, กจฺจิ ยาปนียํ, กจฺจิ ทุกฺขา เวทนา ปฏิกกมฺมฺหิตฺติ, โน อภิกกมฺมฺหิตฺติ,
 ปฏิกกมฺมฺหานํ ปณฺณายตฺติ, โน อภิกกมฺมฺหิตฺติ. น เม ภนฺเต ขมนีเย, น ยาปนียํ,
 พาฬฺหา เม ทุกฺขา เวทนา อภิกกมฺมฺหิตฺติ, โน ปฏิกกมฺมฺหิตฺติ, อภิกกมฺมฺหานํ
 ปณฺณายตฺติ, โน ปฏิกกมฺมฺหิตฺติ.

สตฺถิเม กสฺสเป โพชฺฌนฺกา มยา สมฺมทฺทฺชาตา ภาวิตา พหุลีกตา,
 อภิญฺญา สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ. กตฺเม สตฺถ ?

๑. สติสมฺโพชฺฌนฺโค โข กสฺสเป มยา สมฺมทฺทฺชาโต ภาวิตो พหุลีกโต,
 อภิญฺญา สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

๒. ฐมฺมวិยสมฺโพชฺฌนฺโค โข กสฺสเป มยา สมฺมทฺทฺชาโต ภาวิตो
 พหุลีกโต, อภิญฺญา สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

๓. วิริยสมฺโพชฺฌนฺโค โข กสฺสเป มยา สมฺมทฺทฺชาโต ภาวิตो พหุลีกโต,
 อภิญฺญา สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

๔. ปิตฺติสมฺโพชฺฌนฺโค โข กสฺสเป มยา สมฺมทฺทฺชาโต ภาวิตो พหุลีกโต,
 อภิญฺญา สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

๕. ปสฺสทฺธิสมฺโพชฺฌนฺโค โข กสฺสเป มยา สมฺมทฺทฺชาโต ภาวิตो
 พหุลีกโต, อภิญฺญา สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

๖. สมฺมาธิสมฺโพชฺฌนฺโค โข กสฺสเป มยา สมฺมทฺทฺชาโต ภาวิตो พหุลีกโต,
 อภิญฺญา สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

๗. อุเปกฺขาสมฺโพชฺฌนฺโค โข กสฺสเป มยา สมฺมทฺทฺชาโต ภาวิตो
 พหุลีกโต, อภิญฺญา สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

อิมเ โข กสฺสเป สตฺถ โพชฺฌนฺกา มยา สมฺมทฺทฺชาตา ภาวิตา พหุลีกตา,
 อภิญฺญา สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ.

นโม เต พุทธรีรตถุ วิปฺปมุตฺตสึ สพฺพริ
 สมฺพารปฺปิโนสมิ ตสฺส เม สรณํ ภวาทิ ฯ
 อถโข ภควา สุริยํ เทวปุตฺตํ อารพฺภ ราชํ อสุรินฺทํ คากาย อชฺฌณาสึ
 ตถาคตํ อรหนฺตํ สุริโย สรณํ คโต
 ราชุ สุริยํ ปมฺญจสฺส พุทฺธาลอกานุกมฺปกา ฯ

โย อนฺธกาเร ตมสึ ปภงฺกโร
 เวโรจโน มณฺฑลํ อุกฺกเตโช
 มา ราชุ คิลี จรณฺตลิกฺเข
 ปชฺช มม ราชุ ปมฺญจ สุริยนฺติ ฯ

อถโข ราชุ อสุรินฺโท สุริยํ เทวปุตฺตํ มุณฺจิตฺวา ตรมาทรูปํ เยน
 เวปจิตฺติ อสุรินฺโท เทนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา สํวิโก โลมหญฺจชาโต เอกมฺนตํ
 อญฺจาสิ ฯ เอกมฺนตํ จิตํ โข ราชุ อสุรินฺทํ เวปจิตฺติ อสุรินฺโท คากาย
 อชฺฌณาสึ

กิณฺณุ สนฺตรมาโน ว ราชุ สุริยํ ปมฺญจสิ
 สํวิคุครุโป อากมฺม กิณฺณุ ภีโต ว ทิฏฺฐจัสสิติ ฯ
 สุตฺตธา เม ผลํ มุทฺธา ชีวนฺโต น สุขํ ลภ
 พุทฺธกถาภิกิโถมฺหิ โน เจ มุณฺเจยฺย สุริยนฺติ ฯ
 สุริยปริตฺตปาโง นิฏฺฐจิตฺโต

มหากุสสโปทฺตมฺกสฺสุตฺตปาจ

เอวมฺเม สุตํ ฯ เอกํ สมยํ ภควา ราชคฺเห วิหริติ เวพฺพวเน กลนฺทก-
 นิวาเป. เทน โข ปน สมเยน อายสฺมา มหากุสสโป ปิปปลิกฺขหายํ วิหริติ
 อาพาธโก ทุกฺขิตो พาพฺพทฺธิลาโน. อถโข ภควา สายณฺหสมยํ ปฏฺฐิสลฺลนา
 วุฏฺฐิตฺโต, เยนายสฺมา มหากุสสโป, เทนฺอุปสงฺกมิ, อุปสงฺกมิตฺวา ปณฺณตฺเต อาสเน

จนทปรตฺตปาจ

เอวมเม สุตํ ฯ เอกํ สมยํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหริติ เชตวนเณ อนาถ-
 ปิณฑิกิสฺส อารามे ฯ เตน โข ปน สมเย จนฺทิมมา เทวปฺตฺโต ราชูนา
 อสุรินฺเทน คหิโต โหติ ฯ อถ โข จนฺทิมมา เทวปฺตฺโต ภควนฺตํ อนุสฺสรมาโน
 ทายํ เวลายํ อิมํ คถํ อภาสิ

นโม เท พุทฺธวिरตฺต

สมุพารปฺปิปนโนสฺมิ

อถ โข ภควา จนฺทิมํ เทวปฺตฺตํ อารพฺภ ราชู อสุรินฺทํ คากาย อชฺฌภาสิ

ตถาคตํ อรหนตํ

ราชู จนฺทํ ปมฺมจสฺส

วิปฺปมฺตฺโตสิ สพฺพช

ตสฺส เม สรณํ ภาวติ ฯ

จนฺทิมมา สรณํ กโต

พฺพุธา โลกานุกมฺปกาติ ฯ

อถ โข ราชู อสุรินฺโท จนฺทิมํ เทวปฺตฺตํ มุณฺจิทฺวา ตรมานรูปฺเป เยน

เวปจิตฺติ อสุรินฺโท เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิทฺวา สํวิคุโ โลมหญฺจชาโต เอกมนฺตํ
 อฏฺฐาสิ ฯ เอกมนฺตํ จิตํ โข ราชู อสุรินฺทํ เวปจิตฺติ อสุรินฺโท คากาย อชฺฌภาสิ

กิณฺนุ สนฺตรมาโน ว

สํวิคุครูปฺเป อากมฺม

สตฺตธา เม ผลเณ มุทฺธา

พุทฺธคาถาภิกฺขิตฺโตมฺหิ

ราชู จนฺทํ ปมฺมจสฺส

กิณฺนุ ภีโต ว ติฏฺฐสฺสีติ ฯ

ชีวนฺโต น สุขํ ลภ

โน เจ มุณฺเจยฺย จนฺทิมนฺติ ฯ

ปรตฺตปาโจ นิฏฺฐจิตฺโต

สุริยปรตฺตปาโจ

เอวมเม สุตํ ฯ เอกํ สมยํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหริติ เชตวนเณ อนาถ-
 ปิณฑิกิสฺส อารามे ฯ เตน โข ปน สมเยน สุริโย เทวปฺตฺโต ราชูนา
 อสุรินฺเทน คหิโต โหติ ฯ อถ โข สุริโย เทวปฺตฺโต ภควนฺตํ อนุสฺสรมาโน
 ทายํ เวลายํ อิมํ คถํ อภาสิ

เมตตานิสัสดาถาปาจ

พหุตพุกโข ภวติ	วิปฺปวฺตฺโต สกํ ชฺรมา
พหุํ อุปชีวนติ	โย มิตฺตานํ น ทฺพภฺตติ ฯ
ยํ ยํ ชนปทํ ยาทิ	นิกเม ราชธานีโย
สพฺพตฺถ ปุชฺชิตो โหติ	โย มิตฺตานํ น ทฺพภฺตติ ฯ
นาสฺส โจรา ปสหนฺติ	นาติมมฺภวติ ชฺตติโย
สพฺเพ อมิตฺเต ตรติ	โย มิตฺตานํ น ทฺพภฺตติ ฯ
อภฺทฺโธ สหฺมํ เอติ	สภาย ปณฺนินฺทิตो
ฌาตีเน อุตฺตโม โหติ	โย มิตฺตานํ น ทฺพภฺตติ ฯ
สภฺกตฺวา สภฺกโต โหติ	ครุ โหติ สการโว
วณฺณกิตฺติโกโต โหติ	โย มิตฺตานํ น ทฺพภฺตติ ฯ
ปุชฺโก ลภเต ปุชฺ	วณฺทโก ปณฺวณฺท
ยโสภิตฺติญฺจ ปปฺโปติ	โย มิตฺตานํ น ทฺพภฺตติ ฯ
อภฺติ ยถา ปชฺชลติ	เทวทาว วิโรจติ
สิริยา อชฺชหิตो โหติ	โย มิตฺตานํ น ทฺพภฺตติ ฯ
กาโว ตสฺส ปชายนฺติ	เชตเต วุตฺตํ วิรุหติ
วุตฺตานํ ผลมสนฺนати	โย มิตฺตานํ น ทฺพภฺตติ ฯ
ทริโต ปพฺพตาโต วา	รฺกฺชโต ปติโต นโร
จฺโต ปติฏฺฐํ ลภติ	โย มิตฺตานํ น ทฺพภฺตติ ฯ
วิรูปฺพหฺมฺลสนฺนทานํ	นิโคธมฺมิว มาลฺลโต
อมิตฺตา นปฺปสหนฺติ	โย มิตฺตานํ น ทฺพภฺตติ ฯ

เมตตานิสัสดาถาปาโจ นิฏฺฐิตो

เหว่ ภาเวยฺย จตุตาริ มาสานิ, ทสฺส ทฺวินฺนํ ผลานํ อณฺณทํ ผลิตํ ปาฏิทงฺขํ,
 ทิฏฺฐเชว ฐมฺเม อณฺณา สติ วา อุปาทิสเส อนาคามิตา. ทิฏฺฐนฺตํ ภิกฺขเว
 จตุตาริ มาสานิ. โย หิ โกจิ ภิกฺขเว อิมํ จตุตาริ สติปฏฺฐาเน เหว่ ภาเวยฺย
 ตีณิ มาสานิ, ทสฺส ทฺวินฺนํ ผลานํ อณฺณทํ ผลิตํ ปาฏิทงฺขํ, ทิฏฺฐเชว ฐมฺเม
 อณฺณา, สติ วา อุปาทิสเส อนาคามิตา. ทิฏฺฐนฺตํ ภิกฺขเว ตีณิ มาสานิ. โย
 หิ โกจิ ภิกฺขเว อิมํ จตุตาริ สติปฏฺฐาเน เหว่ ภาเวยฺย เทว มาสานิ, ทสฺส
 ทฺวินฺนํ ผลานํ อณฺณทํ ผลิตํ ปาฏิทงฺขํ, ทิฏฺฐเชว ฐมฺเม อณฺณา, สติ วา
 อุปาทิสเส อนาคามิตา. ทิฏฺฐนฺตํ ภิกฺขเว เทว มาสานิ. โย หิ โกจิ ภิกฺขเว
 อิมํ จตุตาริ สติปฏฺฐาเน เหว่ ภาเวยฺย มาสํ, ทสฺส ทฺวินฺนํ ผลานํ อณฺณทํ
 ผลิตํ ปาฏิทงฺขํ, ทิฏฺฐเชว ฐมฺเม อณฺณา, สติ วา อุปาทิสเส อนาคามิตา. ทิฏฺฐนฺตํ
 ภิกฺขเว มาโส. โย หิ โกจิ ภิกฺขเว อิมํ จตุตาริ สติปฏฺฐาเน เหว่ ภาเวยฺย
 อฏฺฐมาสํ, ทสฺส ทฺวินฺนํ ผลานํ อณฺณทํ ผลิตํ ปาฏิทงฺขํ, ทิฏฺฐเชว ฐมฺเม
 อณฺณา, สติ วา อุปาทิสเส อนาคามิตา. ทิฏฺฐนฺตํ ภิกฺขเว อฏฺฐมาโส, โย หิ
 โกจิ ภิกฺขเว อิมํ จตุตาริ สติปฏฺฐาเน เหว่ ภาเวยฺย สทฺธทาหํ, ทสฺส ทฺวินฺนํ
 ผลานํ อณฺณทํ ผลิตํ ปาฏิทงฺขํ, ทิฏฺฐเชว ฐมฺเม อณฺณา, สติ วา อุปาทิสเส
 อนาคามิตา.

เอกายโน อัย ภิกฺขเว มกุโค สทฺธานํ วิสุทฺธิยา โสภปริเทวานํ สมติกุกมาย
 ทุกฺขโทมนสฺसानํ อตฺถกฺกมาย ฌายสฺส อริคฺคมาย นิพฺพานสฺส สจฺฉิกริยาย. ยทิตํ
 จตุตาริ สติปฏฺฐาณาติ. อิติ ยนฺตํ วุตฺตํ อิทเมตํ ปฏฺฐิจจ วุตฺตนฺติ. อิทมวโจ
 ภควา. อตฺตมณา เท ภิกฺขุ ภควโต ภาสีตํ อภินนฺทฺนฺติ.^๑

มหาสติปฏฺฐานสฺสทฺตปาโจ นิฏฺฐิตो

[illegible]

อภิขุฉาโทมนสฺส. จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหริติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วินยฺเย
 โลเก อภิขุฉาโทมนสฺส. ฐมฺเมสุ ฐมฺมานุปสฺสี วิหริติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา
 วินยฺเย โลเก อภิขุฉาโทมนสฺส; อโย วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมาสติ. กตโม จ ภิกฺขเว
 สมฺมาสมาธิ ? อีธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ วิวิจฺเจว กาเมหิ วิวิจฺจ อกุสเลหิ ฐมฺเมหิ,
 สวิตกฺกํ สวิจาร์ วิเวกขมฺปิติสุํ ปสฺมํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหริติ, วิตกฺกวิจารณํ
 รูปสฺมา, อชฺฌตฺตํ สมฺปสาทนํ เจตฺโส เอโกทิกาวํ อวิตกฺกํ อวิจาร์, สมาธิขมฺปิติสุํ
 ทุตฺติยํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหริติ, ปีติยา จ วิราคา, อุปฺเพกฺขโก จ วิหริติ,
 สโต จ สมฺปชาโน สุขญฺจ กาเยน ปฏฺฐิสฺสเวเทติ, ยนฺตํ อริยา อาจิกฺขนฺติ
 อุปฺเพกฺขโก สติมา สุขวิหารีติ, ตตฺติยํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหริติ. สุขสฺส จ ปหานา
 ทุกฺขสฺส จ ปหานา, ปุพฺพเพว โสมนสฺสโทมนสฺसानํ อตฺถงฺกมา, อทุกฺขมฺสุขํ
 อุปฺเพกฺขาสติปาริสฺสuthi, จตฺตถํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหริติ; อโย วุจฺจติ ภิกฺขเว
 สมฺมาสมาธิ.

อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ทุกฺขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสจฺจ.

อิตฺติ อชฺฌตฺตํ วา ฐมฺเมสุ ฐมฺมานุปสฺสี วิหริติ, พหิทฺฐา วา ฐมฺเมสุ
 ฐมฺมานุปสฺสี วิหริติ, อชฺฌตฺตพหิทฺฐา วา ฐมฺเมสุ ฐมฺมานุปสฺสี วิหริติ.
 สมุทฺยฐมฺมานุปสฺสี วา ฐมฺเมสุ วิหริติ, วยฐมฺมานุปสฺสี วา ฐมฺเมสุ วิหริติ,
 สมุทฺยวยฐมฺมานุปสฺสี วา ฐมฺเมสุ วิหริติ. อตฺถิ ฐมฺมาติ วา ปนฺสฺส สติ
 ปจฺจุปฺนฺจจิตฺตา โหติ, ยาวเทว ฌาณมฺมตฺตาย ปตฺติสฺสติมฺมตฺตาย. อนิสฺสโต จ วิหริติ
 น จ กิณฺจิ โลเก อุปาทิยติ; เอวเมปิ โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฐมฺเมสุ ฐมฺมานุปสฺสี
 วิหริติ จตฺตสุ อริยสจฺจเจสุ สจฺจปพฺพ.

ฐมฺมานุปสฺสนาสติปฏฺฐานํ

โย หิ โกจิ ภิกฺขเว อิมे จตฺตารो สติปฏฺฐานเ เอวํ ภาเวยฺเย สตฺต
 วสฺถานิ, ทสฺส ทฺวินนํ ฌลาณํ อณฺณตฺรํ ผลํ ปาฏิกงฺขํ, ทิฏฺฐเจว ฐมฺเม อณฺณา,
 สติ วา อุปาทิเสเส อนากามิตา. ทิฏฺฐนฺตํ ภิกฺขเว สตฺต วสฺถานิ. โย หิ โกจิ
 ภิกฺขเว อิมे จตฺตารो สติปฏฺฐานเ เอวํ ภาเวยฺเย น วสฺถานิ, ทสฺส ทฺวินนํ

กตมณฺจ ภิกฺขเว ทฺวณฺสีโรธคามินี ปฏฺฐปทา อริยสัจจํ ? อยมว อริโย
 อญฺสงฺกโก มกฺโก. เสยฺยถิทํ: สมฺมาทิฏฺฐิ สมฺมาสงฺกปโป, สมฺมาวาจา สมฺมา-
 กมฺมณฺโต สมฺมาอาชีโว, สมฺมาวายาโม สมฺมาสติ สมฺมาสมาธิ. กตมา จ ภิกฺขเว
 สมฺมาทิฏฺฐิ ? ยํ โข ภิกฺขเว ทฺวณฺสี ฌานํ, ทฺวณฺสีสมฺมทเย ฌานํ, ทฺวณฺสีโรธ
 ฌานํ, ทฺวณฺสีโรธคามินียา ปฏฺฐปทาย ฌานํ; อयํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมาทิฏฺฐิ.
 กตโม จ ภิกฺขเว สมฺมาสงฺกปโป ? เนกขมฺมสงฺกปโป, อพฺยาปาทสงฺกปโป,
 อวิหีสาสสงฺกปโป; อयํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมาสงฺกปโป. กตมา จ ภิกฺขเว สมฺมาวาจา ?
 มุสาวาทา เวรมณฺี, ปิสุณาย วาจา เวรมณฺี, ผรุสฺสาย วาจา เวรมณฺี,
 สมฺพปฺปลาปา เวรมณฺี; อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมาวาจา. กตโม จ ภิกฺขเว
 สมฺมากมฺมณฺโต ? ปาณาติปาตา เวรมณฺี, อทินฺนาทานา เวรมณฺี, กาเมสุ
 มิจฺฉาจารา เวรมณฺี; อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมากมฺมณฺโต. กตโม จ ภิกฺขเว
 สมฺมาอาชีโว ? อธิ ภิกฺขเว อริยสวโก มิจฺฉาอาชีโว ปทาย, สมฺมาอาชีเวน
 ชีวิกํ กปฺเปติ; อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมาอาชีโว. กตโม จ ภิกฺขเว สมฺมาวายาโม ?
 อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อนุปฺปนฺนํ ปาปกาณํ อกุสลาณํ ฐมฺมาณํ อนุปฺปาทาย,
 ฌนํ ชเนติ วายมติ วีริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ. อนุปฺปนฺนํ
 ปาปกาณํ อกุสลาณํ ฐมฺมาณํ ปทานาย, ฌนํ ชเนติ วายมติ วีริยํ อารภติ
 จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ. อนุปฺปนฺนํ กุสลาณํ ฐมฺมาณํ อนุปฺปาทาย, ฌนํ
 ชเนติ วายมติ วีริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ. อนุปฺปนฺนํ กุสลาณํ
 ฐมฺมาณํ จิตฺตยา อสมฺโมสาย ภิชฺชโยภาวาย เวปฺปุลลาเย ภาวนาย ปาริปุริยา, ฌนํ
 ชเนติ วายมติ วีริยํ อารภติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ; อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว
 สมฺมาวายาโม. กตมา จ ภิกฺขเว สมฺมาสติ ? อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กายะ
 กายานุสฺสึ วิหริติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วินยฺเย โลเก อภิขฺเฌาโทมนสฺส.
 เวทนาสุ เวทนานุสฺสึ วิหริติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วินยฺเย โลเก

รูปวิตกโก โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอตุเถสา ตณฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เอตุถ นิรุชฺฌมาณา นิรุชฺฌติ.

สหทวิตกุโ โลเก ปิยรูปุ สาตรูปุ, เขตเตเสสา ตณหา ปหิยฺยมานา
 ปหิยฺยติ, เขตถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

รสวิตกโก โลเก ปิยรูปุ สาตรูปุ, เขตฺเตสา ตณฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เขตฺถ นินฺรุชฺฌมาณา นินฺรุชฺฌติ.

โผฏฐัพพวิตักโก โลเก ปิยรูปุํ สาครรูปุํ, เอตฺเตสา ตณฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เอตฺถ นินฺรุชฺฌมาณา นินฺรุชฺฌติ.

ธมฺมวาทโก โลเก ปิยรูปํ สาทรูปํ, เขตฺตเสสา ตณฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เขตฺต นินฺรุชฺฌมาณา นินฺรุชฺฌติ.

รูปวิจโร โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอตเดสา ตณฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เอตฺถ นินฺรุชฺฌมาณา นินฺรุชฺฌติ.

สหทวิจาโร โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺเตสา ทณฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เอตฺถ นินฺรุชฺฌมาณา นินฺรุชฺฌติ.

คณฺหวิจาโร โลเก ปิยรูปํ สาครูปํ, เอตฺถเดสา ตณฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมาณา นิรุชฺฌติ.

รสวิจาโร โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺเตสา ตณฺหา ปหิยฺยมาณา
ปหิยฺยติ, เอตฺถ นินฺรุชฺฌมาณา นินฺรุชฺฌติ

โผฏฐัพพวิจโร โลเก ปิยรูป สาทรรูป, เอตฺถเสสา ตณฺหา ปหิยฺยมาณา
ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมาณา นิรุชฺฌติ.

ธมฺมวิชาโร โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺถเสสา ทณฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เอตฺถ นินฺรุชฺฌมาณา นินฺรุชฺฌติ.

อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ทุกฺขนิโรธ อริยสจฺจํ.

พยานสมมุติฐาน เวทนา โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอตถ สาทตนา
 ปหิยमानา ปหิยติ, เอตถ นิสฺสณมานา นิสฺสณติ.

ชีวหาสมรสสา เวทนา โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอตถเสสา ตเฒหา
ปหิยมานา ปหิยติ, เอตถ นิรุชฌมานา นิรุชฌติ.

กายสมุผลสุชา เวทนา โลเก ปิยรูปี สาตรูปิ, เขตเตเสา ทนหา
ปหิยมานา ปหิยติ, เขตถ นิรุชฌมานา นิรุชฌติ.

มโนสมมุตัสสา เวทนา โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺเตสา ทณฺหา
ปหิยฺยมาณา ปหิยฺยติ, เอตฺถ นินฺรุชฺฌมาณา นินฺรุชฺฌติ.

รูปสณฺหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เขตฺเตสา ตณฺหา ปิทยุจฺจนา
 ปิทยติ, เขตฺถ นินฺชณฺนา นินฺชติ.

สททสณฺณา โลกํ ปิยรूपํ สาตรูปํ, เอตฺถเสสา ตณฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เอตฺถ นินฺรุชฺฌมาณา นินฺรุชฺฌติ.

๑. คณฺหสณฺณมา โลกํ ปิยรूपํ สาตรูปํ, เขตฺตเสสา ทณฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เขตฺตํ นินฺรุชฺฌมาณา นินฺรุชฺฌติ.

รสสมญา โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอกุเตสา ตณฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เอกุถ นินฺรุชฺฌมาณา นินฺรุชฺฌติ.

โผฏฐัพพสมญา โลเก ปิยรูปุ สาตรูปุ, เอตฺตเสสา ทณฺหา ปหิยฺยมาณา
ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมาณา นิรุชฺฌติ.

ธมฺมสณฺหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอกฺกเดสา ทณฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เอกฺกํ นินฺรุชฺฌมาณา นินฺรุชฺฌติ.

รูปสณฺเจตนา โลก ปิยรูป สาทรูป, โสภณเสนา ทนฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เอกุท นินฺรุชฺฌมาณา นินฺรุชฺฌติ.

ชีวหาวิวัฒนาการ โลก ปิยรูป สารูป, เหตุเสนา ตณหา ปหิยมานา
 ปหิยติ, เหตุ นิรุชฌมานา นิรุชฌติ.

กายวิมฺพาณํ โลกํ ปิยรูปํ สาทรูปํ, เอตฺถเสสา ทณฺหา ปหิยฺมานา
 ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิรุชฺฌมฺมานา นิรุชฺฌติ.

มโนวิญญานํ โลเก ปิยรูปํ สาครูปํ, เขตฺตเดสา ทณฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เขตฺต นิสฺสชฺฌมาณา นิสฺสชฺฌติ.

จากขุสุมมสโส โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺเตสา ทณฺหา ปหิยฺมานา
 ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิริชฺฌมฺมานา นิริชฺฌติ.

โสตถุผลสุโธ โลก ปิยรูป ลาทรูป, เอตุเถสา ทนฺหา ปหิยฺมานา
 ปหิยฺยติ, เอตุถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

मानसमस्तस्य लोके पियरूपं सात्त्विकं, ऐतदेसा तद्वहा प्रियमाना
प्रिययति, ऐतद निरुद्धमाना निरुद्धति.

ชีวหาสมผลโส โลเก ปิยรูป สาตรูป, เอตุเตสา ตณฺหา ปหิยฺยมานา
 ปหิยฺยติ, เอตุถ นิรุชฺฌมานา นิรุชฺฌติ.

กายสมมุติโส โลเก ปิยรูปุ สาตรูปุ, เอตุเดสา ทณหา ปหิยमानา
 ปหิยติ, เอตุถ นิรุชฺฌमानา นิรุชฺฌติ.

มโนสมมุตโส โลเก ปิยรูปุํ สารูปุํ, เอตฺเตสา ทณฺหา ปหิยฺมานา
 ปหิยฺยติ, เอตฺถ นินฺรุชฺฌมานา นินฺรุชฺฌติ.

จกขุสุมฬสฺสชา เวทนา โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺเตสา ทณฺหา
ปหิยฺมานา ปหิยฺยติ, เอตฺถ นินฺรุชฺฌมานา นินฺรุชฺฌติ.

โสตสมมุตสสุชา เวทนา โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอกุเตสา ตณฺหา
ปหิยฺยมาณา ปหิยฺยติ, เอกุถ นินฺรุชฺฌมาณา นินฺรุชฺฌติ.

กาโย โลเก ปิยรูป สาตรูป, เขตฺเตสา ทณฺหา ปหิยฺมานา ปหิยฺยติ,
 เขตฺถ นินฺรุชฺฌมานา นินฺรุชฺฌติ.

มโน โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตุเตสา ตณฺหา ปหิยฺยมานา ปหิยฺยติ,
เอตุตฺต นินฺรุชฺฌมานา นินฺรุชฺฌติ.

๑. รุปา โลเก ปิยวรูปุ สาทรรูปุ, เอตุเตสา ทนุหา ปหิยฺยมานา ปหิยฺยติ,
 เอตุถ นีรุชฺฌมานา นีรุชฺฌติ.

สททา โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอตฺเตสา ตณฺหา ปหิยฺมานา ปหิยฺยติ,
เอตฺถ นินฺรุชฺฌมานา นินฺรุชฺฌติ.

คนุชา โลเก ปิยรูปุ สาตวรูปุ, เอตฺเตสสา ตณฺหา ปหิยฺยมาณา ปหิยฺยติ,
 เอตฺถ นิรุชฺฌมาณา นิรุชฺฌติ.

รสา โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺเตสา ตณฺหา ปหิยฺยมานา ปหิยฺยติ,
เอตถ นินฺชฺชณฺมานา นินฺชฺชณฺติ.

โผฏฐัพพา โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอตฺเตสา ทณฺหา ปหิยฺมานา
 ปหิยฺยติ, เอตฺถ นิสฺสัณฺณมานา นิสฺสัณฺนติ.

ธมฺมา โลเก ปิยวํปํ สาตฺตวํ, เอตฺเตสํ ตณฺหา ปหิยฺมานา ปหิยฺยติ,
เอตฺถ นินฺรุชฺฌมฺมานา นินฺรุชฺฌติ.

จากขุวิญาณัน โลก ปิยรูปุ สาตรูปุ, เอตุเกสา ตณฺหา ปหิยฺยมาณา
 ปหิยฺยติ, เอตุถ นิสฺสชฺฌมาณา นิสฺสชฺฌติ.

โศทวิณฺณํ โลกํ ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเตสา ตณฺหา ปหิยฺมานา
 ปหิยฺยติ, เอตฺถ นินฺรุชฺฌมานา นินฺรุชฺฌติ.

मानविद्युमातं ललके प्ररुरूप सारुरूप, ऐतुऐसा तनुहा प्रहय्यमाना
प्रहय्यति, ऐतुत नरुरुषुडुमाना नरुरुषुडुति.

คนธวิจโร โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺถเสสา ทณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นีวีสมานา นีวีสติ.

รสวิจโร โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺถเสสา ทณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นีวีสมานา นีวีสติ,

โผฏฐัพพวิจโร โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺถเสสา ทณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นีวีสมานา นีวีสติ.

ธมฺมวิจโร โลเก ปิยรูปุ, สาทรูปุ, เอตฺถเสสา ทณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ. เอตฺถ นีวีสมานา นีวีสติ.

อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ทฺถกฺขสมฺภโย อริยสจฺจํ.

กตมณฺจ ภิกฺขเว ทฺถกฺขนิโรธอริยสจฺจํ? โย ทสฺสุตาเยว ทณฺหา
อเสสวिरากนิโรธ จาโค ปฏินิสฺสํโก มุตฺติ อนาลโย. สอ ชเ ปเนสา ภิกฺขเว
ทณฺหา กตฺถ ปหิยฺยมานา ปหิยฺยติ, กตฺถ นีรุชฺฌมานา นีรุชฺฌติ. ยํ โลเก
ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺถเสสา ทณฺหา ปหิยฺยมานา ปหิยฺยติ, เอตฺถ นีรุชฺฌมานา
นีรุชฺฌติ. กิณฺณิ โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ.

จกฺขํ โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺถเสสา ทณฺหา ปหิยฺยมานา ปหิยฺยติ,
เอตฺถ นีรุชฺฌมานา นีรุชฺฌติ.

โสทํ โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺถเสสา ทณฺหา ปหิยฺยมานา ปหิยฺยติ,
เอตฺถ นีรุชฺฌมานา นีรุชฺฌติ.

มานํ โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺถเสสา ทณฺหา ปหิยฺยมานา ปหิยฺยติ,
เอตฺถ นีรุชฺฌมานา นีรุชฺฌติ.

ชีวหา โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺถเสสา ทณฺหา ปหิยฺยมานา ปหิยฺยติ,
เอตฺถ นีรุชฺฌมานา นีรุชฺฌติ,

รสทนา โลเก ปิยรูป สาตรูป, เอตเดสา- ตทนา อุปปชชมานา
อุปปชชติ, เอตต นวิสมานา นวิสติ.

โผฏฐัพพตถา โลเก ปิยรูป สตรูป, เอตถเสสา ตถา อุปปชชมานา
 อุปปชชติ, เอตถ นิวิสमानา นิวิสติ.

ธมฺมตณฺหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เขตฺตเดสา ตณฺหา อูปฺปชฺชมานา
อูปฺปชฺชติ, เขตฺต นวิสฺमानา นวิสฺติ.

รูปวิตกโก โลเก ปิยรูปุ สตรรูปุ, เอตุเตสา ทณหา อุปุปชชมานา
 อุปุปชชติ, เอตุถ นวิสमानา นวิสติ.

สททวิตกโก โลเก ปิยรูปุ สาตรูปุ, เอตเดสา ตณหา อุปุปชชมานา
 อุปุปชชติ, เอตถ นวิสมานา นวิสติ.

๑. คนธวิตโก โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เขตเตเสสา ตณหา อุปุปชชมานา
 อุปุปชชติ, เขตถ นิวิสमानา นิวิสติ.

รสวิทกโก โลเก ปิยรูปุ์ สาตรูปุ์, เอตฺเตสา ทณฺหา อุปฺปชฺชมานา
 อุปฺปชฺชติ, เอตถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

โผฏฐัพพวัตติกโก โลเก ปิยรูปุ สาตรูปุ, เอตฺเตสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
 อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นีวีสมานา นีวีสติ.

ธมฺมวิทกโก โลกเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺตํเสสา ทณฺหา อูปฺปชฺชํนา
อูปฺปชฺชติ, เอตฺถ นีวีสํนา นีวีสติ.

รูปวิจโร โลเก ปิยรูปุ สตรูปุ เอกุเดสา ตณหา อุปุปชชมานา
อุปุปชชติ, เอกุถ นวิสมานา นวิสติ.

สหทวิจาโร โลเก ปิยรูปุ สาตรูปุ, เอกุเตสา ทณหา อุปุปชชมานา
 อุปุปชชติ, เอกุถ นวิสมานา นวิสติ.

โผฏฐัพพสมญา โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตุเตสา ตณฺหา อุปฺปชฺชमानา
 อุปฺปชฺชติ, เอตถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

ธมฺมสณฺหา โลกเก ปิยวูป สาทรูป, เอกฺเกสา ตณฺหา อุปฺปชฺชमानา
 อุปฺปชฺชติ เอกถ นีวีสमानา นีวีสติ.

รูปสมเจตนา โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอกเทศา ทนฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอกถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

สททสญเจตนา โลเก ปิยรูป สาครูป, เขตเตเสา ตณหา อุปปชฺชมานา
อุปปชฺชติ, เขตถ นวิสมานา นวิสติ.

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

รสสณฺเจตนา โลเก ปิยรูปํ สาทรรูปํ, เขตฺเตเสสา ตณฺหา อุปฺปชฺชमानา
 อุปฺปชฺชติ, เขตฺถ นวิสฺमानา นวิสฺสติ.

โผฏฐัพพสยเจตนา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺถเสสา ตณฺหา อุปฺปชฺช-
 มานา อปฺปชฺชติ, เอตถ นิวิสฺमानา นิวิสฺติ.

ธมฺมสยฺเจตนา โลเก ปิยรูปํ สาทรูปํ, เอตฺถเสสา ตณฺหา อปฺปชฺชมานา
 อปฺปชฺชติ, เอตถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

รูปตณฺหา โลเก ปิยรูปํ สาครูปํ, เอตฺตํเตสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
 อุปฺปชฺชติ, เอตถ นวิสฺमानา นวิสฺสติ.

สหทตตณฺหา โลเก ปิยรูปํ สาทรรูปํ, เอตฺถเตสา ตณฺหา อุปฺปชฺชमानา
 อุปฺปชฺชติ, เอตถ นวิสमानา นวิสติ.

กนฺตตณฺหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เขตฺเตสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
 อุปฺปชฺชติ, เขตถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

มโนสมมุติโส โลเก ปิยรูป สาตรูป, เอตถเสสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
 อุปฺปชฺชติ, เอตถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

จกขุสम्मุตสชา เวทนา โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอตถเสสา ทณหา
อุปปชชมานา อุปปชชติ, เอตถ นีวีสมานา นีวีสติ.

โสทสมุผลสสชา เวทนา โลเก ปิยรูป สาทรูป เอตฺเตสา ทณฺหา
อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นีวีสมานา นีวีสติ.

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

ชีวาสมมุสสุชา เวทนา โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอตถเสสา ทณฺหา
อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตถ นีวีสมานา นีวีสติ.

กายสมมุตสสุชา เวทนา โลเก ปิยรูป ชาติรูป, เอตถเตสา ตณฺหา
อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

มโนสมมุตสชา เวทนา โลเก ปิยรูป สาตรูป, เอตฺเตสา ตณฺหา
อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นีวีสมานา นีวีสติ.

รูปสณฺหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺตํเตสา ตณฺหา อูปฺปชฺชมานา
 อูปฺปชฺชติ, เอตฺถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

สหทสณฺหา โลเก ปิยวรูปํ สาทวรูปํ, เอตฺถเดสํ ทณฺหา อูปฺปชฺชมานา
อูปฺปชฺชติ, เอตฺถ นีวีสมานา นีวีสติ.

คนธสณฺหา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺถเสสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
 อุปฺปชฺชติ, เอตฺถ นวิสฺमानา นวิสฺสติ.

รสสยงา โลเก ปิยรูป สาตรูป, เอกุเตสา ทณหา อุปุปชชมานา
อุปุปชชติ, เอกุถ นวิสमानา นวิสติ.

จกขุวิมฺภาน โลก ปิยรูป สาตรูป, เอตฺถเสสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
 อุปฺปชฺชติ, เอตถ นีวีสมานา นีวีสติ.

โศทวิมฺภานํ โลกํ ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺตํ เอสา ตณฺหา อูปปชฺชํ นานา
อูปปชฺชติ, เอตถ นวิสํ นานา นวิสฺสตี.

พานวิภูษณ์ โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอตถเสสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

ชีวหาวิญญานํ โลกํ ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺถเสสา ทณฺหา อุปฺปชฺชมานา
 อุปฺปชฺชติ, เอตถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

กายวิมฺพาณํ โลกํ ปิยรูปํ สาทรูปํ, เอกํ เกสา ตณฺหา อุปฺปชฺชํ ภา
 อุปฺปชฺชติ, เอกํ นวิสํ ภา นวิสติ.

มโนวิญญานํ โลเก ปิยรูปํ สาทรรูปํ, เอเตถเสสา ตณฺหา อุปฺปชฺชमानา
 อุปฺปชฺชติ, เอเตถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

จากชุดมรดกโลก ป้ายรูป สัตว์รูป, เขตเกษตร ทนหา อุปัชฌายานา
อุปัชฌายติ, เขตถ นวิสมาณา นวิสติ.

โสตตมฺพสฺส โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺถเสว ตณฺหา อูปปชฺชमानา
อูปปชฺชติ, เอตถ นวิสฺमानา นวิสฺสติ.

मानसमलुसु लोके पियरुपु सातुरुपु, ऐतदेसा तनुहा उपपुचुमाना
उपपुचति, ऐतद निविसमाना निविसति.

ชีวหาสมมุติโส โลเก ปิยรูปุ สาตรูปุ, เอตฺเตสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
อุปฺปชฺชติ, เอตถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

กายสมมุติ โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอตถเสสา ทนฺหา อุปฺปชฺชมานา
 อุปฺปชฺชติ, เอตถ นิวิสฺमानา นิวิสฺติ.

จากขุ โลก ปิยรูป สารูป, เอตฺเตสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา อุปฺปชฺชติ,
เอตถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

โสตร์ โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตฺเตสสา ทณฺหา อุပ္ปชฺชมานา อุပ္ปชฺชติ,
 เอกุถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

ฆานํ โลกํ ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺถเสสา ตณฺหา อูปปชฺชमानา อูปปชฺชติ,
เอตถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

ชีวหา โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอกุเตสา ตณฺหา อุปปชฺชมานา อุปปชฺชติ,
เอกุถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

กาโย โลเก ปิยรูปุํ สาตรูปุํ, เอตฺตเสสา ตณฺหา อูปปชฺชมานา อูปปชฺชติ,
เอตถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

มโน โลเก ปิยรูป สาทรูป, เขตเตสสา ทณหา อุปปชชมานา
อุปปชชติ, เขตถ นวิสमानา นวิสติ.

รูปา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺถเสสา ทณฺหา อูปฺปชฺชमानา
อูปฺปชฺชติ, เอตฺถ นวิสฺमानา นวิสฺติ.

สททา โลเก ปิยรูป สาทรูป, เอตถเสสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
 อุปฺปชฺชติ, เอตถ นวิสมานา นวิสติ.

คนธ ๒ โลก ปิยรูป สัตว์รูป, เอกเทศา ทนหา อุปัชฌายานา
 อุปัชฌายติ, เอกเทศ นิวิสัยนา นิวิสัย.

รส โลเก ปิยรูปุ สาทรูปุ, เอตเดสา ตณหา อุปุปชชมานา อุปุปชชติ,
เอตถ นีวีสมานา นีวีสติ.

โผฏฐัพพา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตถเสสา ตณฺหา อุปฺปชฺชมานา
 อุปฺปชฺชติ, เอตถ นีวีสมานา นีวีสติ.

ธมฺมา โลเก ปิยรูปํ สาตรูปํ, เอตฺเตสํ ทณฺหา อูปปชฺชमानา
อูปปชฺชติ, เอตฺถ นีวีสमानา นีวีสติ.

กาลกิริยา, ชนฺธานํ เกโท, กเพวรสฺส นิग्ฆะโป, ชีวิตินทฺริยสฺส อุปจฺเจโท;
 อิํ วุจฺจติ ภิกฺขเว มรณํ. กตโม จ ภิกฺขเว โสโก? โย โข ภิกฺขเว อณฺณ-
 ทรณณตเรน พฺยสเนว สมนฺนาคตฺสฺส อณฺณทรณณตเรน ทุกฺขธมฺเมเน ญฺจุสฺส
 โสโก โสจนา โสจิตตํ, อนโตโสโก อนโตปริโสโก; อयํ วุจฺจติ ภิกฺขเว โสโก.
 กตโม จ ภิกฺขเว ปริเทโว? โย โข ภิกฺขเว อณฺณทรณณตเรน พฺยสเนน
 สมนฺนาคตฺสฺส อณฺณทรณณตเรน ทุกฺขธมฺเมเน ญฺจุสฺส อาเทโว ปริเทโว,
 อาเทวนา ปริเทวนา, อาเทวิตตํ ปริเทวิตตํ; อयํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ปริเทโว.
 กตมณฺจ ภิกฺขเว ทุกฺขํ? ยํ โข ภิกฺขเว กายิกํ ทุกฺขํ กายิกํ อสํ, กายสม-
 ผสฺสํ ทุกฺขํ อสํ เวทิตํ; อิํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ทุกฺขํ. กตมณฺจ ภิกฺขเว
 โทมนสฺสํ? ยํ โข ภิกฺขเว เจตสิกํ ทุกฺขํ, เจตสิกํ อสํ, เจตสมฺผสฺสํ ทุกฺขํ
 อสํ เวทิตํ; อิํ วุจฺจติ ภิกฺขเว โทมนสฺสํ. กตโม จ ภิกฺขเว อุปายาโส?
 โย โข ภิกฺขเว อณฺณทรณณตเรน พฺยสเนน สมนฺนาคตฺสฺส อณฺณทรณณตเรน
 ทุกฺขธมฺเมเน ญฺจุสฺส อายาโส อุปายาโส, อายาสิตตํ อุปายาสิตตํ; อยํ วุจฺจติ
 ภิกฺขเว อุปายาโส. กตโม จ ภิกฺขเว อปปีเยหิ สมฺปโยโค ทุกฺโข? อีธ ภิกฺขเว
 ยสฺส เต โหนฺติ, อนิฏฺฐา กณฺธา มนฺนาปา รุปา สทฺธา กณฺธา รสา
 ฝเฏฐพฺพา, เย วา ปนฺตฺส เต โหนฺติ อนตฺถกามา อหิตกามา อผาสูกามา
 อโยคกฺเขมกามา, ยา เตหิ สงฺกตฺติ สมากโม สโมธานํ มิสฺสีกาโว; อยํ วุจฺจติ
 ภิกฺขเว อปปีเยหิ สมฺปโยโค ทุกฺโข. กตโม จ ภิกฺขเว ปีเยหิ วิปฺปโยโค
 ทุกฺโข? อีธ ภิกฺขเว ยสฺส เต โหนฺติ อิฏฺฐา กณฺธา มนฺนาปา รุปา สทฺธา
 กณฺธา รสา ฝเฏฐพฺพา, เย วา ปนฺตฺส เต โหนฺติ, อตฺถกามา หิตกามา ผาสูกามา
 โยคกฺเขมกามา, มาตา วา ปิตา วา, ภาตา วา ภคินี วา, มิตฺตา วา อมจฺจา
 ฌาตีสาลิหิตา วา, ยา เตหิ อสงฺกตฺติ อสมาคโม อสโมธานํ อมิสฺสีกาโว; อยํ
 วุจฺจติ ภิกฺขเว ปีเยหิ วิปฺปโยโค ทุกฺโข. กตมณฺจ ภิกฺขเว ยมฺปิจฺฉํ น ลภติ

อชฺมกตฺตพหิทฺธา วา ธมฺเมสุ ธมฺมานุปัสสี วิหริติ. สมุทฺยธมฺมานุปัสสี วา
 ธมฺเมสุ วิหริติ, วยธมฺมานุปัสสี วา ธมฺเมสุ วิหริติ, สมุทฺยวยธมฺมานุปัสสี วา
 ธมฺเมสุ วิหริติ. อตฺถิ ธมฺมาติ วา ปณฺสส สติ ปจฺจุปฺปจฺจิตา โหติ, ยาวเทว
 ฌาณมตฺตตฺตาย ปติสฺสทิมตฺตตฺตาย. อนิสฺสิตโต จ วิหริติ น จ กิณฺจ โลกเก อฺปาทยิตฺติ;
 เอวมฺปิ โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ ธมฺเมสุ ธมฺมานุปัสสี วิหริติ สทฺทสฺส โพชฺฌนฺגעสุ.

โพชฺฌนฺคปพฺพํ ปจฺมภาณวาโร.

ปุณ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ธมฺเมสุ ธมฺมานุปัสสี วิหริติ จตุสฺส อริยสจฺเจสฺส.
 กตมฺยจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ธมฺเมสุ ธมฺมานุปัสสี วิหริติ จตุสฺส อริยสจฺเจสฺส? อิธ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิทํ ทฺวณฺหติ ยถาภูตํ ปชานาติ, อयํ ทฺวณฺหสมุทฺโยติ ยถาภูตํ
 ปชานาติ, อयํ ทฺวณฺหนิโรธโรติ ยถาภูตํ ปชานาติ, อยํ ทฺวณฺหนิโรธคามินี ปฏฺธิปทาติ
 ยถาภูตํ ปชานาติ.

กตมฺยจ ภิกฺขเว ทฺวณฺหํ อริยสจฺจํ? ชาติปี ทฺวณฺหา, ชราปี ทฺวณฺหา,
 มรณฺมปี ทฺวณฺหํ, โสภปริเทวทฺวณฺหาโหมนสฺสฺสาปายาสาปี ทฺวณฺหา, อปฺปิเยหิ สมฺปโยโค
 ทฺวณฺหา, ปิเยหิ วิปฺปโยโค ทฺวณฺหา, ยมฺปิจุณฺหํ น ลภติ, ตมฺปิ ทฺวณฺหํ. สงฺขิตฺเตน
 ปณฺจอุปาทานกฺขนฺธา ทฺวณฺหา. กตมา จ ภิกฺขเว ชาติ? ยา เสดฺสํ เสดฺสํ สทฺททานํ
 ตมฺหิ ตมฺหิ สทฺทนิกาเย ชาติ สณฺชาติ โอกฺกนฺติ, นิพฺพตฺติ อภินิพฺพตฺติ,
 ขนฺธานํ ปาตุภาโว, อายตฺตานํ ปฏฺฐิลาโภ; อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ชาติ. กตมา
 จ ภิกฺขเว ชรา? ยา เสดฺสํ เสดฺสํ สทฺททานํ ตมฺหิ ตมฺหิ สทฺทนิกาเย ชรา
 ชีรณฺตา, ขณฺฑิจุจํ ปาลิจุจํ วลิตฺตจฺจตา, อายฺโน สํหานิ, อินฺทฺริยานํ ปริปาโก;
 อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ชรา. กตมฺยจ ภิกฺขเว มรณฺ? ยา เสดฺสํ เสดฺสํ สทฺททานํ
 ตมฺหา ตมฺหา สทฺทนิกาเย จุติ จวนฺตา เกโท อนฺตรธานํ, มจฺจุ มรณํ

[illegible]

อุปปาโท โหติ, ตณฺจ ปชานาติ, ยถา จ อุปปนฺนสฺส สมฺมโณชนสฺส ปหานํ
 โหติ, ตณฺจ ปชานาติ. ยถา จ ปหีนสฺส สมฺมโณชนสฺส อายตํ อุปปาโท โหติ,
 ตณฺจ ปชานาติ. อิติ อชฺฌตฺตํ วา รมฺเมสฺส รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ, พหิทฺธา วา
 รมฺเมสฺส รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา รมฺเมสฺส รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ.
 สมฺมทยรมฺมานุปสฺสึ วา รมฺเมสฺส วิหริติ, วยรมฺมานุปสฺสึ วา รมฺเมสฺส วิหริติ,
 สมฺมทยวยรมฺมานุปสฺสึ วา รมฺเมสฺส วิหริติ. อตฺถิ รมฺมาติ วา ปนฺนสฺส สติ
 ปจฺจุปฺภวจิตฺตา โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตาย ปติสฺสติมตฺตาย. อนิสฺสิตโต จ
 วิหริติ น จ กิณฺณิ โลเก อุปาทิยติ; เอวम्ปิ โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ รมฺเมสฺส
 รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ นสฺส อชฺฌตฺติกพาหิเรสฺส อายตเนสฺส.

อายตนปพฺพ.

ปุณ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ รมฺเมสฺส รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ สทฺตสฺส
 โพชฺฌนฺเกสฺส. กถณฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ รมฺเมสฺส รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ สทฺตสฺส
 โพชฺฌนฺเกสฺส; อีธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สนฺทํ วา อชฺฌตฺตํ สติสมฺโพชฺฌนฺกํ อตฺถิ
 เม อชฺฌตฺตํ สติสมฺโพชฺฌนฺโคติ ปชานาติ, อสนฺทํ วา อชฺฌตฺตํ สติสมฺโพชฺฌนฺกํ
 นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ สติสมฺโพชฺฌนฺโคติ ปชานาติ. ยถา จ อุปปนฺนสฺส
 สติสมฺโพชฺฌนฺกสฺส อุปปาโท โหติ, ตณฺจ ปชานาติ, ยถา จ อุปปนฺนสฺส
 สติสมฺโพชฺฌนฺกสฺส ภาวนาปาริปุริ โหติ, ตณฺจ ปชานาติ. สนฺทํ วา อชฺฌตฺตํ
 รมฺมวิจยสมฺโพชฺฌนฺกํ อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ รมฺมวิจยสมฺโพชฺฌนฺโคติ ปชานาติ,
 อสนฺทํ วา อชฺฌตฺตํ รมฺมวิจยสมฺโพชฺฌนฺกํ นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ รมฺมวิจย-
 สมฺโพชฺฌนฺโคติ ปชานาติ. ยถา จ อุปปนฺนสฺส รมฺมวิจยสมฺโพชฺฌนฺกสฺส
 อุปปาโท โหติ, ตณฺจ ปชานาติ, ยถา จ อุปปนฺนสฺส รมฺมวิจยสมฺโพชฺฌนฺกสฺส
 ภาวนาปาริปุริ โหติ, ตณฺจ ปชานาติ. สนฺทํ วา อชฺฌตฺตํ วิริยสมฺโพชฺฌนฺกํ

ปน จปร ภิภขเว ภิภข รมเมสุ รมมานุปสสี่ วิหริติ จสุ อชฌตฺติก-
 พาหิเรสุ อายตเนสุ. กถณจ ภิภขเว ภิภข รมเมสุ รมมานุปสสี่ วิหริติ จสุ
 อชฌตฺติกพาหิเรสุ อายตเนสุ ? อธิ ภิภขเว ภิภข จกฺขณจ ปชานาติ รูเป จ
 ปชานาติ, ยณจ ทกฺกยํ ปฏิจฺจ อฺปฺปชฺชติ สณฺโณชนํ, ตณจ ปชานาติ. ยถา จ
 อนฺุปฺปนฺนสฺส สณฺโณชนสฺส อฺปฺปาโท โหติ, ตณจ ปชานาติ, ยถา จ อฺปฺปนฺนสฺส
 สณฺโณชนสฺส ปหณํ โหติ, ตณจ ปชานาติ, ยถา จ ปหีนสฺส สณฺโณชนสฺส
 อายตี อนฺุปฺปาโท โหติ, ตณจ ปชานาติ. โสตณจ ปชานาติ, สทฺเท จ ปชานาติ,
 ยณจ ทกฺกยํ ปฏิจฺจ อฺปฺปชฺชติ สณฺโณชนํ, ตณจ ปชานาติ, ยถา จ อนฺุปฺปนฺนสฺส
 สณฺโณชนสฺส อฺปฺปาโท โหติ, ตณจ ปชานาติ, ยถา จ อฺปฺปนฺนสฺส สณฺโณชนสฺส
 ปหณํ โหติ, ตณจ ปชานาติ, ยถา จ ปหีนสฺส สณฺโณชนสฺส อายตี อนฺุปฺปาโท
 โหติ, ตณจ ปชานาติ. ฆานณจ ปชานาติ กนฺธเ จ ปชานาติ, ยณจ ทกฺกยํ
 ปฏิจฺจ อฺปฺปชฺชติ สณฺโณชนํ, ตณจ ปชานาติ. ยถา จ อนฺุปฺปนฺนสฺส สณฺโณชนสฺส
 อฺปฺปาโท โหติ, ตณจ ปชานาติ, ยถา จ อฺปฺปนฺนสฺส สณฺโณชนสฺส ปหณํ โหติ,
 ตณจ ปชานาติ, ยถา จ ปหีนสฺส สณฺโณชนสฺส อายตี อนฺุปฺปาโท โหติ, ตณจ,
 ปชานาติ, ชิวฺหณจ ปชานาติ รเส จ ปชานาติ, ยณจ ทกฺกยํ ปฏิจฺจ อฺปฺปชฺชติ
 สณฺโณชนํ, ตณจ ปชานาติ. ยถา จ อนฺุปฺปนฺนสฺส สณฺโณชนสฺส อฺปฺปาโท โหติ,
 ตณจ ปชานาติ, ยถา จ อฺปฺปนฺนสฺส สณฺโณชนสฺส ปหณํ โหติ, ตณจ
 ปชานาติ, ยถา จ ปหีนสฺส สณฺโณชนสฺส อายตี อนฺุปฺปาโท โหติ, ตณจ
 ปชานาติ. กายณจ ปชานาติ โผฏฺฐพฺเพ จ ปชานาติ, ยณจ ทกฺกยํ ปฏิจฺจ
 อฺปฺปชฺชติ สณฺโณชนํ, ตณจ ปชานาติ. ยถา จ อนฺุปฺปนฺนสฺส สณฺโณชนสฺส
 อฺปฺปาโท โหติ, ตณจ ปชานาติ. ยถา จ อฺปฺปนฺนสฺส สณฺโณชนสฺส ปหณํ
 โหติ, ตณจ ปชานาติ, ยถา จ ปหีนสฺส สณฺโณชนสฺส อายตี อนฺุปฺปาโท โหติ,
 ตณจ ปชานาติ. มนณจ ปชานาติ รมฺเม จ ปชานาติ, ยณจ ทกฺกยํ ปฏิจฺจ
 อฺปฺปชฺชติ สณฺโณชนํ, ตณจ ปชานาติ. ยถา จ อนฺุปฺปนฺนสฺส สณฺโณชนสฺส

ปชานาติ, ยถา จ อุปปนนาย วิจิกิจนาย ปหานํ โหติ, ตถจ ปชานาติ, ยถา
 จ ปหานาย วิจิกิจนาย อายตี อนุปาโท โหติ. ตถจ ปชานาติ. อิติ อชฺฌตฺตํ
 วา รมฺเมสุ รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ, พหิทฺธา วา รมฺเมสุ รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ,
 อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา รมฺเมสุ รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ. สมุทฺยรมฺมานุปสฺสึ วา
 รมฺเมสุ วิหริติ, วยรมฺมานุปสฺสึ วา รมฺเมสุ วิหริติ, สมุทฺยวยรมฺมานุปสฺสึ วา
 รมฺเมสุ วิหริติ. อตฺถิ รมฺมาติ วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฺภุจฺจิตา โหติ, ยาวเทว
 ฌานมตฺตตาย ปติสฺสติมตฺตตาย. อนิสฺสโต จ วิหริติ น จ กิณฺจ โลกํ อุปาทียติ;
 เอวมฺปิ โช ภิกฺขเว ภิกฺขุ รมฺเมสุ รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ, ปญฺจสุ นีวรณฺสุ.

นีวรณพพฺ.

ปน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ รมฺเมสุ รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ ปญฺจสุ อุปาทา-
 นกฺขนเรสุ. กถญจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ รมฺเมสุ รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ ปญฺจสุ
 อุปาทานกฺขนเรสุ? อิทฺ ภิกฺขุ อิติ รูปํ, อิติ รูปสฺส สมุทโย, อิติ รูปสฺส
 อตฺตงฺกโม. อิติ เวทนา, อิติ เวทนาย สมุทโย, อิติ เวทนาย อตฺตงฺกโม.
 อิติ สญฺญา, อิติ สญฺญาย สมุทโย, อิติ สญฺญาย อตฺตงฺกโม. อิติ สงฺขารํ, อิติ
 สงฺขารานํ สมุทโย, อิติ สงฺขารานํ อตฺตงฺกโม. อิติ วิญฺญาณํ, อิติ วิญฺญาณสฺส
 สมุทโย, อิติ วิญฺญาณสฺส อตฺตงฺกโม. อิติ อชฺฌตฺตํ วา รมฺเมสุ รมฺมานุปสฺสึ
 วิหริติ, พหิทฺธา วา รมฺเมสุ รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา
 รมฺเมสุ รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ. สมุทฺยรมฺมานุปสฺสึ วา รมฺเมสุ วิหริติ, วยรมฺมานุปสฺสึ
 วา รมฺเมสุ วิหริติ, สมุทฺยวยรมฺมานุปสฺสึ วา รมฺเมสุ วิหริติ. อตฺถิ รมฺมาติ
 วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฺภุจฺจิตา โหติ, ยาวเทว ฌานมตฺตตาย ปติสฺสติมตฺตตาย.
 อนิสฺสโต จ วิหริติ น จ กิณฺจ โลกํ อุปาทียติ; เอวมฺปิ โช ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 รมฺเมสุ รมฺมานุปสฺสึ วิหริติ ปญฺจสุ อุปาทานกฺขนเรสุ.

ชนธพพฺ.

กถาญ ภิกขเว ภิกขุ ฐมเมสุ ฐมมานุปัสสี วิหริติ ? อธิ ภิกขเว ภิกขุ
 ฐมเมสุ ฐมมานุปัสสี วิหริติ ปณฺจสุ นีวรณฺเสุ. กถาญ ภิกขเว ภิกขุ ฐมเมสุ
 ฐมมานุปัสสี วิหริติ ปณฺจสุ นีวรณฺเสุ ? อธิ ภิกขเว ภิกขุ สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ
 กามฉนฺทํ อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ กามฉนฺโทติ ปชานาติ, อสนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ
 กามฉนฺทํ นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ กามฉนฺโทติ ปชานาติ, ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส
 กามฉนฺทสฺส อุปฺปาโท โหติ, ตถา จ ปชานาติ, ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส กามฉนฺทสฺส
 ปหํ โหติ, ตถา จ ปชานาติ, ยถา จ ปหีนฺสฺส กามฉนฺทสฺส อายตี อนุปฺปาโท โหติ,
 ตถา จ ปชานาติ. สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ พยาปาทํ อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ พยาปาโทติ
 ปชานาติ, อสนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ พยาปาทํ นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ พยาปาโทติ
 ปชานาติ, ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส พยาปาทสฺส อุปฺปาโท โหติ, ตถา จ ปชานาติ,
 ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส พยาปาทสฺส ปหํ โหติ, ตถา จ ปชานาติ, ยถา จ
 ปหีนฺสฺส พยาปาทสฺส อายตี อนุปฺปาโท โหติ, ตถา จ ปชานาติ. สนฺตํ วา
 อชฺฌตฺตํ ถีนมิทฺธํ อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ ถีนมิทฺธนฺติ ปชานาติ, อสนฺตํ วา
 อชฺฌตฺตํ ถีนมิทฺธํ นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ ถีนมิทฺธนฺติ ปชานาติ, ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส
 ถีนมิทฺธสฺส อุปฺปาโท โหติ, ตถา จ ปชานาติ, ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส ถีนมิทฺธสฺส
 ปหํ โหติ, ตถา จ ปชานาติ, ยถา จ ปหีนฺสฺส ถีนมิทฺธสฺส อายตี อนุปฺปาโท
 โหติ, ตถา จ ปชานาติ. สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจํ อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ
 อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจนฺติ ปชานาติ, อสนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจํ นตฺถิ เม
 อชฺฌตฺตํ อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจนฺติ ปชานาติ, ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจสฺส
 อุปฺปาโท โหติ, ตถา จ ปชานาติ, ยถา จ อุปฺปนฺนสฺส อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจสฺส ปหํ
 โหติ, ตถา จ ปชานาติ, ยถา จ ปหีนฺสฺส อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจสฺส อายตี อนุปฺปาโท
 โหติ, ตถา จ ปชานาติ. สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ วิจิกิञฺฉํ อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ
 วิจิกิञฺฉาติ ปชานาติ, อสนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ วิจิกิञฺฉํ นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ
 วิจิกิञฺฉาติ ปชานาติ, ยถา จ อนุปฺปนฺนสฺส วิจิกิञฺฉาย อุปฺปาโท โหติ, ตถา

สมุททวยธมฺมานุปสฺสึ วา เวทนาสฺ วิหริติ. อตฺถิ เวทนาติ วา ปนสฺส สติ
 ปจฺจุปฏฺจिता โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตํ ปตฺติสฺสติมตฺตํ. อนิสฺสโต จ วิหริ
 น จ กิณฺณิ โลเก อูปาทิยติ; เอวํ โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ เวทนาสฺ เวทนानุปสฺสึ
 วิหริติ.

เวทนानุปสฺสนาสติปฏฺฐานํ

กถณฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสึ วิหริติ ? อิทฺ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 สร่ากํ วา จิตฺตํ สร่ากํ จิตฺตฺนฺติ ปชานาติ, วิตฺร่ากํ วา จิตฺตํ วิตฺร่ากํ จิตฺตฺนฺติ
 ปชานาติ. สโทสํ วา จิตฺตํ สโทสํ จิตฺตฺนฺติ ปชานาติ, วิตฺโทสํ วา จิตฺตํ วิตฺโทสํ
 จิตฺตฺนฺติ ปชานาติ. สโมหํ วา จิตฺตํ สโมหํ จิตฺตฺนฺติ ปชานาติ, วิตฺโมหํ วา
 จิตฺตํ วิตฺโมหํ จิตฺตฺนฺติ ปชานาติ. สงฺขิตฺตํ วา จิตฺตํ สงฺขิตฺตํ จิตฺตฺนฺติ
 ปชานาติ, วิกฺขิตฺตํ วา จิตฺตํ วิกฺขิตฺตํ จิตฺตฺนฺติ ปชานาติ. มหกฺคตํ วา
 จิตฺตํ มหกฺคตํ จิตฺตฺนฺติ ปชานาติ, อมหกฺคตํ วา จิตฺตํ อมหกฺคตํ จิตฺตฺนฺติ
 ปชานาติ. สอฺตฺตรํ วา จิตฺตํ สอฺตฺตรํ จิตฺตฺนฺติ ปชานาติ, อนฺตฺตรํ วา
 จิตฺตํ อนฺตฺตรํ จิตฺตฺนฺติ ปชานาติ. สมหิตํ วา จิตฺตํ สมหิตํ จิตฺตฺนฺติ
 ปชานาติ, อสมहितํ วา จิตฺตํ อสมहितํ จิตฺตฺนฺติ ปชานาติ. วิมฺุตฺตํ วา จิตฺตํ
 วิมฺุตฺตํ จิตฺตฺนฺติ ปชานาติ, อวิมฺุตฺตํ วา จิตฺตํ อวิมฺุตฺตํ จิตฺตฺนฺติ ปชานาติ อิติ
 อชฺฌตฺตํ วา จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสึ วิหริติ, พหิทฺธา วา จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสึ
 วิหริติ. อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสึ วิหริติ, สมุททวยธมฺมานุปสฺสึ วา
 จิตฺตสฺมี วิหริติ, วยธมฺมานุปสฺสึ วา จิตฺตสฺมี วิหริติ. สมุททวยธมฺมานุปสฺสึ
 วา จิตฺตสฺมี วิหริติ. อตฺถิ จิตฺตฺนฺติ วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฏฺจिता โหติ, ยาวเทว
 ฌาณมตฺตํ ปตฺติสฺสติมตฺตํ. อนิสฺสโต จ วิหริ น จ กิณฺณิ โลเก อูปาทิยติ;
 เอวํ โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสึ วิหริติ.

จิตฺตานุปสฺสนาสติปฏฺฐานํ.

ปน จปร ภิภุขเว ภิภุขุ เสยฺยถาปิ สรรี สิวติกาย จทฺทิตํ, อฏฺฐิกานิ
 ปุตฺตินิ จุณฺณกษาทานิ. โส อิมเมว กายํ อุปสํหริ อยมปิ โข กาโย เอวํธมฺโม
 เอวํภาวี เอวํ อนตฺติตฺติ. อิติ อชฺฌตฺตํ วา กายเ กายานุปสฺสี วิหริติ, พหิทฺธา
 วา กายเ กายานุปสฺสี วิหริติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา กายเ กายานุปสฺสี วิหริติ.
 สมุทฺยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมี วิหริติ, วยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมี วิหริติ,
 สมุทฺยวยธมฺมานุปสฺสี วา กายสฺมี วิหริติ. อตฺถิ กาโยติ วา ปนสฺส สติ
 ปจฺจุปฏฺฐิจิตฺตา โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺถาย ปติสฺสทิมตฺถาย. อนิสฺสโต จ วิหริ
 น จ กิณฺจ โลเก อุปาทิยติ; เอวํปิ โข ภิภุขเว ภิภุขุ กายเ กายานุปสฺสี
 วิหริติ.

นวสํวติกาปพฺพ

กายานุปสฺสนาสติปฏฺฐานํ.

กถณฺจ ภิภุขเว ภิภุขุ เวทนาสุ เวทนานุปสฺสี วิหริติ ๑ อิท ภิภุขเว
 ภิภุขุ สฺขํ เวทน์ เวทียมาโน, สฺขํ เวทน์ เวทียามิติ ปชานาติ, ทุกฺขํ เวทน์
 เวทียมาโน, ทุกฺขํ เวทน์ เวทียามิติ ปชานาติ, อทุกฺขมสฺขํ เวทน์ เวทียมาโน
 อทุกฺขมสฺขํ เวทน์ เวทียามิติ ปชานาติ. สามิสฺส วา สฺขํ เวทน์ เวทียมาโน,
 สามิสฺส สฺขํ เวทน์ เวทียามิติ ปชานาติ, นiramiss วา สฺขํ เวทน์ เวทียมาโน,
 นiramiss สฺขํ เวทน์ เวทียามิติ ปชานาติ. สามิสฺส วา ทุกฺขํ เวทน์ เวทียมาโน,
 สามิสฺส ทุกฺขํ เวทน์ เวทียามิติ ปชานาติ, นiramiss วา ทุกฺขํ เวทน์ เวทียมาโน,
 นiramiss ทุกฺขํ เวทน์ เวทียามิติ ปชานาติ, สามิสฺส วา อทุกฺขมสฺขํ เวทน์
 เวทียมาโน, สามิสฺส อทุกฺขมสฺขํ เวทน์ เวทียามิติ ปชานาติ. นiramiss วา
 อทุกฺขมสฺขํ เวทน์ เวทียมาโน, นiramiss อทุกฺขมสฺขํ เวทน์ เวทียามิติ ปชานาติ.
 อิติ อชฺฌตฺตํ วา เวทนาสุ เวทนานุปสฺสี วิหริติ, พหิทฺธา วา เวทนาสุ
 เวทนานุปสฺสี วิหริติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา เวทนาสุ เวทนานุปสฺสี วิหริติ.
 สมุทฺยธมฺมานุปสฺสี วา เวทนาสุ วิหริติ, วยธมฺมานุปสฺสี วา เวทนาสุ วิหริติ,

เอวรัมโม เอวภาวี เอวอนตัตติ. อิติ อชฺฌตฺตํ วา กาเย กายานุปัสสี วิหริติ, พหิทฺธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหริติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหริติ. สมุทฺยธมฺมานุปัสสี วา กายสฺมี วิหริติ, วยธมฺมานุปัสสี วา กายสฺมี วิหริติ, สมุทฺยวฺยธมฺมานุปัสสี วา กายสฺมี วิหริติ. อตฺถิ กาโยติ วา ปนฺสฺส สติ ปจฺจุปฺภุจฺจิตา โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตํ ปติสฺสติมตฺตํ. อนิสฺสโต จ วิหริติ น จ กิณฺจิ โลเก อุปาทียติ; เอวมฺปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปัสสี วิหริติ.

ปุณ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เสยฺยถาปี ปสฺเสยฺย สรีรํ สีวณิกาย ฌตฺตํ, อฏฺฐิกานิ เสตานิ สงฺฆวณฺณปนิภานิ. โส อิมเมว กายํ อุปสํหริติ อยมฺปิ โข กาโย เอวรัมโม เอวภาวี เอว อนตฺติโตติ. อิติ อชฺฌตฺตํ วา กาเย กายานุปัสสี วิหริติ, พหิทฺธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหริติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหริติ. สมุทฺยธมฺมานุปัสสี วา กายสฺมี วิหริติ, วยธมฺมานุปัสสี วา กายสฺมี วิหริติ, สมุทฺยวฺยธมฺมานุปัสสี วา กายสฺมี วิหริติ. อตฺถิ กาโยติ วา ปนฺสฺส สติ ปจฺจุปฺภุจฺจิตา โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตํ ปติสฺสติมตฺตํ. อนิสฺสโต จ วิหริติ น จ กิณฺจิ โลเก อุปาทียติ; เอวมฺปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปัสสี วิหริติ.

ปุณ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เสยฺยถาปี ปสฺเสยฺย สรีรํ สีวณิกาย ฌตฺตํ, อฏฺฐิกานิ ปุณฺณิกานิ. เทโรวสฺสิกานิ. โส อิมเมว กายํ อุปสํหริติ อยมฺปิ โข กาโย เอวรัมโม เอวภาวี เอว อนตฺติโตติ. อิติ อชฺฌตฺตํ วา กาเย กายานุปัสสี วิหริติ, พหิทฺธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหริติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปัสสี วิหริติ. สมุทฺยธมฺมานุปัสสี วา กายสฺมี วิหริติ, วยธมฺมานุปัสสี วา กายสฺมี วิหริติ, สมุทฺยวฺยธมฺมานุปัสสี วา กายสฺมี วิหริติ. อตฺถิ กาโยติ วา ปนฺสฺส สติ ปจฺจุปฺภุจฺจิตา โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตํ ปติสฺสติมตฺตํ. อนิสฺสโต จ วิหริติ น จ กิณฺจิ โลเก อุปาทียติ; เอวมฺปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปัสสี วิหริติ.

ปุ่น จปร ภัทรว เว ภัทรว เสยยถาปี ปสเสยย สรวี สิวติกาย จฑฑิตัง,
 อญจิสงขลิกัง นิมนัสโลहितมกุชิตัง นหารุสมพณธัง. โส อิมเมว กายํ อุปสัหริ
 อยมปิ โข กาโย เอวธมโม เอวภาวี เอว อนตฺตโตติ. อิติ อชฌตฺตํ วา
 กาเย กายานุปสฺสี วิหริติ, พหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหริติ,
 อชฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหริติ. สมุทฺยธมฺมานุปสฺสี วา กายสมิ
 วิหริติ, วยธมฺมานุปสฺสี วา กายสมิ วิหริติ, สมุทฺยวยธมฺมานุปสฺสี วา กายสมิ
 วิหริติ. อตฺถิ กาโยติ วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฺปจฺจिता โหติ, ยาวเทว, ฌาณมตฺตตาย
 ปตฺติสฺสตมิตฺตตาย. อนิสฺสโต จ วิหริติ น จ กิณฺจ โลกํ อุปาทิยติ; เอวมปิ
 ภัทรว เว ภัทรว กาเย กายานุปสฺสี วิหริติ.

ปุ่น จปร ภัทรว เว ภัทรว เสยยถาปี ปสเสยย สรวี สิวติกาย จฑฑิตัง
 อญจิสงขลิกัง อปคตมัสโลहितัง นหารุสมพณธัง. โส อิมเมว กายํ อุปสัหริ:
 อยมปิ โข กาโย เอวธมโม เอวภาวี เอว อนตฺตโตติ. อิติ อชฌตฺตํ วา กาเย
 กายานุปสฺสี วิหริติ, พหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสี วิหริติ, อชฌตฺตพหิทฺธา
 วา กาเย กายานุปสฺสี วิหริติ. สมุทฺยธมฺมานุปสฺสี วา กายสมิ วิหริติ,
 วยธมฺมานุปสฺสี วา กายสมิ วิหริติ, สมุทฺยวยธมฺมานุปสฺสี วา กายสมิ วิหริติ.
 อตฺถิ กาโยติ วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฺปจฺจिता โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตตาย
 ปตฺติสฺสตมิตฺตตาย. อนิสฺสโต จ วิหริติ น จ กิณฺจ โลกํ อุปาทิยติ; เอวมปิ
 ภัทรว เว ภัทรว กาเย กายานุปสฺสี วิหริติ.

ปุ่น จปร ภัทรว เว ภัทรว เสยยถาปี ปสเสยย สรวี สิวติกาย จฑฑิตัง,
 อญฺจิกานิ อปคตนหารุสมพณฺธานิ, ทิสาวทิสาว วิภิชิตฺตานิ, อณฺเณน หตฺถญฺจิกัง,
 อณฺเณน ปาทญฺจิกัง, อณฺเณน ชงฺฆญฺจิกัง, อณฺเณน อูรญฺจิกัง อณฺเณน กณฺณญฺจิกัง,
 อณฺเณน ปิณฺณญฺจิกญฺจิกัง อณฺเณน ผาสฺสญฺจิกัง, อณฺเณน อูรญฺจิกัง, อณฺเณน
 พาหุญฺจิกัง, อณฺเณน อังสุญฺจิกัง, อณฺเณน คีวญฺจิกัง, อณฺเณน หนุญฺจิกัง, อณฺเณน
 ทนฺตญฺจิกัง, อณฺเณน สีสกฺกานํ. โส อิมเมว กายํ อุปสัหริ อยมปิ โข กาโย

สมุทฺยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ, วยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ,
 สมุทฺยวยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ. อตฺถิ กาโยติ วา ปนสฺส สติ
 ปจฺจุปฺภวจิตฺตา โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตทาย ปติสฺสติมตฺตทาย. อนิสฺสึโต จ วิหริติ
 น จ กิณฺจิ โลเก อุปาทิยติ; เอมปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ

ปฺน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เสยฺยถาปี ปสฺเสยฺย สรรี สีวิทิกาย จตฺตทิตํ,
 กาเกหิ วา ชฺชชฺชมานํ, กิซฺฆเณหิ วา ชฺชชฺชมานํ, กุลเลหิ วา ชฺชชฺชมานํ,
 สุวาณเณหิ วา ชฺชชฺชมานํ, สิงฺกาเลหิ วา ชฺชชฺชมานํ, วิวิธเณหิ วา ปาณกฺขาเตหิ
 ชฺชชฺชมานํ. โส อิมเมว กายํ อุปสํหริติ อยมปิ โข กาโย เอวํธมฺโม เอวํภาวี
 เอวํ อนตฺตีโตติ. อิติ อชฺฌตฺตํ วา กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ, พหิทฺฐา วา
 กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ, อชฺฌตฺตพหิทฺฐา วา กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ.
 สมุทฺยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ, วยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ,
 สมุทฺยวยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ. อตฺถิ กาโยติ วา ปนสฺส สติ
 ปจฺจุปฺภวจิตฺตา โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตทาย ปติสฺสติมตฺตทาย. อนิสฺสึโต จ วิหริติ
 น กิณฺจิ โลเก อุปาทิยติ; เอมปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ.

ปฺน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เสยฺยถาปี ปสฺเสยฺย สรรี สีวิทิกาย จตฺตทิตํ,
 อฏฺฐังฺกขลิกํ สมํสโลหิตํ นหารุสมฺพนฺธํ. โส อิมเมว กายํ อุปสํหริติ อยมปิ
 โข กาโย เอวํธมฺโม เอวํภาวี เอวํ อนตฺตีโตติ. อิติ อชฺฌตฺตํ วา กาเย
 กายานุปสฺสึ วิหริติ, พหิทฺฐา วา กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ, อชฺฌตฺตพหิทฺฐา
 วา กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ. สมุทฺยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ,
 วยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ, สมุทฺยวยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ.
 อตฺถิ กาโยติ วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฺภวจิตฺตา โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตทาย
 ปติสฺสติมตฺตทาย. อนิสฺสึโต จ วิหริติ น จ กิณฺจิ โลเก อุปาทิยติ; เอมปิ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ.

สติ ปจฺจุปฺภุจฺจिता โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตตาย ปตฺติสฺสติมตฺตตาย. อนิสฺสฺสโต จ
 วิหริติ น จ กิณฺณิ โลเก อุปาทียติ; เอมํปี้ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปฺสฺสี
 วิหริติ.

ปฏิกุญฺจปพฺพ.

ปฺน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิมเมว กายํ ยถาจิตํ ยถาปณฺหิตํ ธาตุโส
 ปจฺจเวกฺขติ อตฺถิ อิมสฺมี กาเย ปจฺวีธาทุ อาโปธาทุ เทโชธาทุ วาโยธาทุติ.
 เสยฺยธาปี ภิกฺขเว ทกฺโข โขมาตโก วา โขมาตกนฺเตวาสี วา คาวี วธิตฺวา
 จาตุมฺมหาปเถ วิสโส ปฏฺวิวิชิตฺวา นิสฺสินโน อสฺส. เอมเมว โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 อิมเมว กายํ ยถาจิตํ ยถาปณฺหิตํ ธาตุโส ปจฺจเวกฺขติ อตฺถิ อิมสฺมี กาเย
 ปจฺวีธาทุ อาโปธาทุ เทโชธาทุ วาโยธาทุติ. อิติ อชฺฌตฺตํ วา กาเย กายา-
 นุปฺสฺสี วิหริติ, พหิทฺธา วา กาเย กายานุปฺสฺสี วิหริติ อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา
 กาเย กายานุปฺสฺสี วิหริติ. สมุทฺยธมฺมานุปฺสฺสี วา กายสฺมี วิหริติ, วยธมฺมา-
 นุปฺสฺสี วา กายสฺมี วิหริติ, สมุทฺยวยธมฺมานุปฺสฺสี วา กายสฺมี วิหริติ. อตฺถิ
 กาโยติ วา ปนฺสฺส สติ ปจฺจุปฺภุจฺจिता โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตตาย ปตฺติสฺสติ-
 มตฺตตาย. อนิสฺสฺสโต จ วิหริติ น จ กิณฺณิ โลเก อุปาทียติ; เอมํปี้ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ กาเย กายานุปฺสฺสี วิหริติ.

ธาทุปพฺพ.

ปฺน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เสยฺยธาปี ปสฺเสยฺย สรีรํ สีวลิกาย ฌทฺธิทํ,
 เอกาหฺมทํ วา ทฺวีหฺมทํ วา ตีหฺมทํ วา, อุทฺธรมาทกํ วินีลกํ วิปฺพุพฺพชาทํ.
 โส อิมเมว กายํ อุปสํหริติ อยมํปี้ โข กาโย เอวํธมฺโม เอวํภาวํ เอวํ
 อนตฺตีโตติ. อิติ อชฺฌตฺตํ วา กาเย กายานุปฺสฺสี วิหริติ, พหิทฺธา วา กาเย
 กายานุปฺสฺสี วิหริติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปฺสฺสี วิหริติ.

อชฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ. สมุทฺยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสมฺมึ
 วิหริติ, วยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสมฺมึ วิหริติ, สมุทฺยวยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสมฺมึ
 วิหริติ. อตฺถิ กาโยติ วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฺปจฺจิตา โหติ, ยาวเทว ฌาณ-
 มตฺตตาย ปติสฺสทิมตฺตตาย. อนิสฺสโต จ วิหริติ น จ กิณฺณิ โลเก อุปาทิยติ;
 เอวम्ปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ.

สมปชฌณปพฺพ.

ปุณ จปริ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิมเมว กายํ อุทฺธํ ปาทตลา อโร
 เกสฺมตฺตกา, ตจฺปริญฺนํ ปุณฺณานุปฺปการสฺส อสฺสจินฺ ปจฺจเวกฺขติ: อตฺถิ
 อิมสมฺมึ กาเย เกสา โลมา นขา ทนฺตา ตโจ, มํสํ นหารู อฏฺฐี อฏฺฐิมิณฺขํ
 วกฺกํ, หทยํ ยกนํ กิโลมกํ ปิฬกํ ปปฺผาสํ, อนฺตํ อนฺตคฺคณฺ อทฺธิยํ กรีสํ,
 ปิตฺตํ เสฆฺมํ ปุพฺพโฬ โลหิตํ เสโท เมโท, อสฺสํ วสา เขโฬ สิงฺฆาณิกา ลสิกา
 มฺตฺตทฺนฺติ. เสยฺยถาปิ ภิกฺขเว อุภโตมุขา มูโถพี ปุรา นานาวิหิตสฺส ธมฺมสฺส.
 เสยฺยถิทํ: สาลีนํ วิหีนํ มุคฺคานํ มาसानํ ทิลานํ ตณฺฑุลานํ. ตเมनํ จกฺขฺมา
 ปุริโส มุณฺจิจฺวา ปจฺจเวกฺเขยฺย อิเม สาลี, อิเม วีหี, อิเม มุคฺคา, อิเม
 มาสา, อิเม ทิลา, อิเม ตณฺฑุลาติ. เอวเมว โช ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิมเมว กายํ
 อุทฺธํ ปาทตลา อโร เกสฺมตฺตกา, ตจฺปริญฺนํ ปุณฺณานุปฺปการสฺส อสฺสจินฺ
 ปจฺจเวกฺขติ อตฺถิ อิมสมฺมึ กาเย เกสา โลมา นขา ทนฺตา ตโจ, มํสํ นหารู
 อฏฺฐี อฏฺฐิมิณฺขํ วกฺกํ, หทยํ ยกนํ กิโลมกํ ปิฬกํ ปปฺผาสํ, อนฺตํ อนฺตคฺคณฺ
 อทฺธิยํ กรีสํ, ปิตฺตํ เสฆฺมํ ปุพฺพโฬ โลหิตํ เสโท เมโท, อสฺสํ วสา เขโฬ
 สิงฺฆาณิกา ลสิกา มฺตฺตทฺนฺติ. อิติ อชฌตฺตํ วา กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ,
 พหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ, อชฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสึ
 วิหริติ. สมุทฺยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสมฺมึ วิหริติ, วยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสมฺมึ
 วิหริติ, สมุทฺยวยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสมฺมึ วิหริติ. อตฺถิ กาโยติ วา ปนสฺส

วา กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ.
 สมุทฺยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ, วยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ,
 สมุทฺยวยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ. อตฺถิ กาโยติ วา ปนสฺส สติ
 ปจฺจุปฺภูจिता โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตตาย ปติสฺสติมตฺตตาย. อนิสฺสโต จ วิหริ
 น จ กิณฺจิ โลเก อุปาหิยติ; เอมุปี ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ.

อานาปานปพฺพ.

ปุณ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ คจฺจนโต วา คจฺจนมิตฺติ ปชานาติ, จิโต วา
 จิโตมฺหิตฺติ ปชานาติ, นิสินฺโน วา นิสินฺโนมฺหิตฺติ ปชานาติ, สยาโน วา
 สยาโนมฺหิตฺติ ปชานาติ. ยถา ยถา วา ปนสฺส กาโย ปณฺหิตโต โหติ, ตถา
 ตถา สมฺปชานาติ. อิติ อชฺฌตฺตํ วา กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ, พหิทฺธา วา
 กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ, อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ,
 สมุทฺยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ, วยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ,
 สมุทฺยวยธมฺมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ. อตฺถิ กาโยติ วา ปนสฺส สติ
 ปจฺจุปฺภูจिता โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตตาย ปติสฺสติมตฺตตาย อนิสฺสโต จ วิหริ.
 น จ กิณฺจิ โลเก อุปาหิยติ; เอมุปี ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ.

อิริยาปถปพฺพ.

ปุณ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อภิกฺกนฺเต ปฏิกฺกนฺเต สมฺปชานการี โหติ,
 อาโลเกเต วิโลเกเต สมฺปชานการี โหติ, สมฺมิฉฺชิตฺเต ปสวริเต สมฺปชานการี
 โหติ, สงฺฆาฏิปตฺตจิวรรณณ สมฺปชานการี โหติ, อสิตเต ปีเต ขายิตเต สายิตเต
 สมฺปชานการี โหติ, อุจฺจารปสฺสวากมฺเม สมฺปชานการี โหติ, กเต จิตเต
 นิสินฺเน สุตฺเต ชาคริตเต ภาสิตเต ตฺถนฺทึภาเว สมฺปชานการี โหติ. อิติ อชฺฌตฺตํ
 วา กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ, พหิทฺธา วา กาเย กายานุปสฺสึ วิหริติ,

อิธ ภิกขเว ภิกขุ กายะ กายานุปัสสี วิหริติ, อาตาปี สมฺปชาโน
 สติมา วินยฺย โลเก อภิชฌาโทมนสฺส. เวทนาสุ เวทนานุปัสสี วิหริติ, อาตาปี
 สมฺปชาโน สติมา วินยฺย โลเก อภิชฌาโทมนสฺส. จิตฺเต จิตฺตานุปัสสี วิหริติ,
 อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วินยฺย โลเก อภิชฌาโทมนสฺส. ฐมฺเมสุ ฐมฺมา-
 นุปัสสี วิหริติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วินยฺย โลเก อภิชฌาโทมนสฺส.

อุทฺทโส.

กถณฺจ ภิกขเว ภิกขุ กายะ กายานุปัสสี วิหริติ? อิธ ภิกขเว ภิกขุ
 อรณฺณคโต วา รุกฺขมฺูลคโต วา สฺสณฺณการคโต วา, นิสีทฺธิ ปลฺลงฺกํ
 อาภุชิตฺวา อุชฺฐํ กายํ ปณฺธิชาย, ปริมุขํ สตี อุปฏฺฐาเปตฺวา. โส สโต ว อสฺสสฺสตี,
 สโต ปลฺลสฺสสฺสตี. ทีฆํ วา อสฺสสฺสนโต ทีฆํ อสฺสสฺสามีติ ปชานาติ, ทีฆํ วา
 ปลฺลสฺสสฺสนโต ทีฆํ ปลฺลสฺสสฺสามีติ ปชานาติ, รสฺสํ วา อสฺสสฺสนโต รสฺสํ อสฺสสฺสามีติ
 ปชานาติ, รสฺสํ วา ปลฺลสฺสสฺสนโต รสฺสํ ปลฺลสฺสสฺสามีติ ปชานาติ. สพฺพกายปฏฺฐิสฺสเวทํ
 อสฺสสฺสสฺสามีติ ลิกฺขติ, สพฺพกายปฏฺฐิสฺสเวทํ ปลฺลสฺสสฺสสฺสามีติ ลิกฺขติ, ปลฺลสฺสมุภํ
 กายสงฺขารํ อสฺสสฺสสฺสามีติ ลิกฺขติ, ปลฺลสฺสมุภํ กายสงฺขารํ ปลฺลสฺสสฺสสฺสามีติ ลิกฺขติ.
 เสยฺยถาปี ภิกขเว ทกฺโข ภมฺกาโร วา ภมฺการนฺเตวาสี วา ทีฆํ วา อณฺณนโต
 ทีฆํ อณฺณามิตฺติ, ปชานาติ รสฺสํ วา อณฺณนโต รสฺสํ อณฺณามิตฺติ ปชานาติ.
 เอวเมว โข ภิกขเว ภิกขุ ทีฆํ วา อสฺสสฺสนโต ทีฆํ อสฺสสฺสามีติ ปชานาติ,
 ทีฆํ วา ปลฺลสฺสสฺสนโต ทีฆํ ปลฺลสฺสสฺสามีติ ปชานาติ, รสฺสํ วา อสฺสสฺสนโต รสฺสํ
 อสฺสสฺสามีติ ปชานาติ, รสฺสํ วา ปลฺลสฺสสฺสนโต รสฺสํ ปลฺลสฺสสฺสามีติ ปชานาติ.
 สพฺพกายปฏฺฐิสฺสเวทํ อสฺสสฺสสฺสามีติ ลิกฺขติ, สพฺพกายปฏฺฐิสฺสเวทํ ปลฺลสฺสสฺสสฺสามีติ
 ลิกฺขติ, ปลฺลสฺสมุภํ กายสงฺขารํ อสฺสสฺสสฺสามีติ ลิกฺขติ, ปลฺลสฺสมุภํ กายสงฺขารํ
 ปลฺลสฺสสฺสสฺสามีติ ลิกฺขติ. อิติ อชฺฌตฺตํ วา กายะ กายานุปัสสี วิหริติ, พหิทฺฐา

กถณจ ภิกขุ ฐมเมสุ ฐมมานุปัสสี วิหริติ? อธิ ภิกขุ อชฺฌตฺตํ วา
 ฐมเมสุ ฐมมานุปัสสี วิหริติ, พหิทฺธา วา ฐมเมสุ ฐมมานุปัสสี วิหริติ,
 อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา ฐมเมสุ ฐมมานุปัสสี วิหริติ. สมุทฺยฐมมานุปัสสี วา
 ฐมเมสุ วิหริติ, วยฐมมานุปัสสี วา ฐมเมสุ วิหริติ, สมุทฺยวยฐมมานุปัสสี วา
 ฐมเมสุ วิหริติ. อตฺถิ ฐมมาติ วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฺปจฺจิตา โหติ, ยาวเทว
 ฌาณเมตฺตาทาย ปติสฺสทิมตฺตาทาย. อนิสฺสโต จ วิหริติ น จ ภิกฺขุ โลเก อุปาย-
 ทยิทธิ; เอวํ โข ภิกขุ ฐมเมสุ ฐมมานุปัสสี วิหริติ.

อัย โข เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน.
 เอกายโน มคฺโค สมฺมทกฺขาโต สุตฺตानํ วิสุทฺธิยา, โสภปริเทวานํ สมตฺติกฺกมาย,
 ทกฺขโหมนสฺसानํ อตฺถงฺคมาย; ฌายสฺส อธิคมาย, นิพฺพานสฺส สจฺฉิกิริยาย.
 ยทิทํ: จตฺตาริ สติปฏฺฐานาติ.

เอกายโน	ชาติขยฺนตฺตสฺสี	มคฺคํ	ปชานาติ	หิตานุกมฺปิ
เอเตน	มคฺเคน	ตริสฺส	ปฺพุเพ	ตริสฺสเร
				เจว
				ตฺรณฺติ
				โจชนฺติ.

สติปฏฺฐานปาโง นิฏฺฐิโต.

มหาสติปฏฺฐานสฺสุตฺตปาโง

เอวเมว สุตฺตํ. เอกํ สมฺมํ ภควา กุรุสฺส วิหริติ กมฺมาสธมฺมํ นาม
 กุรุณํ นิคฺโข. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสี ภิกฺขโวติ. ภทฺทเทติ เต ภิกฺขุ
 ภควโต ปจฺจสฺสโสสุ. ภควา เอตทโวจ:

เอกายโน อัย ภิกฺขเว มคฺโค สุตฺตानํ วิสุทฺธิยา, โสภปริเทวานํ
 สมตฺติกฺกมาย, ทกฺขโหมนสฺसानํ อตฺถงฺคมาย; ฌายสฺส อธิคมาย, นิพฺพานสฺส
 สจฺฉิกิริยาย. ยทิทํ: จตฺตาริ สติปฏฺฐานา. กตฺเม จตฺตาริ?

อาตาปี สมุปชาโน สติมา วินิยุย โลเก อภิขณาโหมนสฺส. ฐมเมสุ ฐมมานุปสฺสึ
 วิหริติ, อาตาปี สมุปชาโน สติมา วินิยุย โลเก อภิขณาโหมนสฺส.

กถณจ ภิกขุ กายเ กายานุปสฺสึ วิหริติ? อธิ ภิกขุ อชฺฌตฺตํ วา
 กายเ กายานุปสฺสึ วิหริติ, พหิทฺธา วา กายเ กายานุปสฺสึ วิหริติ, อชฺฌตฺต-
 พหิทฺธา วา กายเ กายานุปสฺสึ วิหริติ, สมุทฺยฐมมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ,
 วยธมมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ, สมุทฺยวยธมมานุปสฺสึ วา กายสฺมึ วิหริติ.
 อตฺถิ กาโยติ วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฺปจฺจิตา โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตตาย
 ปติสฺสทิมตฺตตาย. อนิสฺสโต จ วิหริติ น จ กิณฺจิ โลเก อุปาทิยติ; เอวํ โข
 ภิกขุ กายเ กายานุปสฺสึ วิหริติ.

กถณจ ภิกขุ เวทนาสุ เวทนานุปสฺสึ วิหริติ? อธิ ภิกขุ อชฺฌตฺตํ วา
 เวทนาสุ เวทนานุปสฺสึ วิหริติ, พหิทฺธา วา เวทนาสุ เวทนานุปสฺสึ วิหริติ,
 อชฺฌตฺตพหิทฺธา วา เวทนาสุ เวทนานุปสฺสึ วิหริติ. สมุทฺยฐมมานุปสฺสึ วา
 เวทนาสุ วิหริติ, วยธมมานุปสฺสึ วา เวทนาสุ วิหริติ, สมุทฺยวยธมมานุปสฺสึ
 วา เวทนาสุ วิหริติ. อตฺถิ เวทนาติ วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฺปจฺจิตา โหติ,
 ยาวเทว ฌาณมตฺตตาย ปติสฺสทิมตฺตตาย. อนิสฺสโต จ วิหริติ น จ กิณฺจิ โลเก
 อุปาทิยติ; เอวํ โข ภิกขุ เวทนานุปสฺสึ วิหริติ.

กถณจ ภิกขุ จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสึ วิหริติ? อธิ ภิกขุ อชฺฌตฺตํ วา
 จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสึ วิหริติ, พหิทฺธา วา จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสึ วิหริติ, อชฺฌตฺต-
 พหิทฺธา วา จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสึ วิหริติ. สมุทฺยฐมมานุปสฺสึ วา จิตฺตสฺมึ
 วิหริติ, วยธมมานุปสฺสึ วา จิตฺตสฺมึ วิหริติ, สมุทฺยวยธมมานุปสฺสึ วา จิตฺตสฺมึ
 วิหริติ. อตฺถิ จิตฺตนาติ วา ปนสฺส สติ ปจฺจุปฺปจฺจิตา โหติ, ยาวเทว ฌาณมตฺตตาย
 ปติสฺสทิมตฺตตาย. อนิสฺสโต จ วิหริติ น จ กิณฺจิ โลเก อุปาทิยติ; เอวํ โข
 ภิกขุ จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสึ วิหริติ.

อุปปมาโท เตสํ อคฺคมกฺขายตฺติ, ตสฺมาติหเมหฺหิ สิกฺขิตพฺพํ. ติพฺพาเปกฺขา
ภวิสฺสาม, อริสฺสัลลสิกฺขาสมาทาเน, อริจิตฺตสิกฺขาสมาทาเน, อริปณฺณาสิกฺขา-
สมาทาเน, อุปปมาเทน สมฺปาเทสฺสามาติ; เอวณฺหิ โน สิกฺขิตพฺพํ.

สติปญฺจานารมก

สมฺพทฺธโร ทิปทํ เสฏฺโฐ	มหาการุณิกโก มุนิ
เอกายนํ มคฺคํ นาม	เวเนยฺยานํ อเทสฺยิ.
กิลิฏฺฐจิตฺตสฺสทฺตานํ	จิตฺตเกฺลสฺสวิสฺสุทฺธิยา
โสแกนํ ปรีเทวานํ	อติกกมฺมาย สพฺพโส.
ทุกฺขานํ โทมนสฺसानํ	อตุลฺงคฺมฺมาย อฏฺฐจิตํ
ณายสฺสเสวาริกมฺมาย	นิพฺพานสฺสสาภิปฺตฺติยา.
สติปญฺจานนาเมน	วิสฺสุตํ วิธ สาสเน
จิตฺตเกฺลสฺสวิสฺสุทฺธํ	ทํ มคฺคณฺตมฺภณาม เส.

สติปญฺจทานปาจ

อตุลฺ โข เตน ภกฺวตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพทฺธเรน,
เอกายโน อยํ มคฺโค สมฺมทกฺขาโต, สฺสทฺตานํ วิสฺสุทฺธิยา โสกปรีเทวานํ สมตฺติกก-
มฺมาย, ทุกฺขโทมนสฺसानํ อตุลฺงคฺมฺมาย, ณายสฺส อริคฺมฺมาย, นิพฺพานสฺส สจฺฉนิกิริยาย.
ยทิตฺถํ: จตฺตาโร สติปญฺจานา. กตเม จตฺตาโร ?

อิธ ภิกฺขุ กายเ กายานุปฺสฺสึ วิหฺรติ, อาทาบิํ สมฺปชาโน สติมา
วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ. เวทนาสฺส เวทนานุปฺสฺสึ วิหฺรติ, อาทาบิํ
สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ. จิตฺเต จิตฺตานุปฺสฺสึ วิหฺรติ,

ตติยิ ฌานิ อุปสมปชช วิหริติ, สุขสฺส จ ปหานา ทุกขสฺส จ ปหานา,
 ปัพพะเวว โสมนสฺสโทมนสฺसानิ อตฺตงฺคมา, อทุกขมสฺสํ อุปेกฺขาสติปาริสฺสทธิ,
 จตุตฺถิ ฌานิ อุปสมปชช วิหริตฺติ; เอวํ โข อุปริเมเน ปริยาเยเน สมาริ
 สมมทกฺขาตา ภควตา.

กถณฺจ ปณฺณวา สมมทกฺขาตา ภควตา, เหฏฺฐจิเมเนปิ ปริยาเยเน ปณฺณวา
 สมมทกฺขาตา ภควตา, อุปริเมเนปิ ปริยาเยเน ปณฺณวา สมมทกฺขาตา ภควตา ?

กถณฺจ เหฏฺฐจิเมเน ปริยาเยเน ปณฺณวา สมมทกฺขาตา ภควตา ? อิทฺ
 อริยสวากิ ปณฺณวา โหติ, อุทฺยตฺตคามินิยา ปณฺณาย สมนฺนาโคโต, อริยาย
 นิพฺเพธิกาย สมมาทกฺขกฺขคามินิยาติ; เอวํ โข เหฏฺฐจิเมเน ปริยาเยเน ปณฺณวา
 สมมทกฺขาตา ภควตา.

กถณฺจ อุปริเมเน ปริยาเยเน ปณฺณวา สมมทกฺขาตา ภควตา ? อิทฺ
 ภิกฺขุ อิทํ ทุกฺขนฺติ ยถาภฺตํ ปชานาติ, อयํ ทุกฺขสมฺพุโยติ ยถาภฺตํ ปชานาติ,
 อयํ ทุกฺขนิโรธติ ยถาภฺตํ ปชานาติ, อยํ ทุกฺขนิโรธคามินิ ปฏฺธิปทาติ ยถาภฺตํ
 ปชานาตฺติ; เอวํ โข อุปริเมเน ปริยาเยเน ปณฺณวา สมมทกฺกฺขาตา ภควตา.

สีลปรีภาวิตอ สมาริ มหปฺพล โหติ มหานิสฺโส, สมาริปรีภาวิตา
 ปณฺณวา มหปฺพลา โหติ มหานิสฺสา, ปณฺณวาปรีภาวิตํ จิตฺตํ สมฺมเทว อาสเวหิ
 วิมฺมจฺจติ. เสยฺยถิทํ: กามาสวา ภวาสวา อวิชฺชาสวา. ภาสิตา โข ปน ภควตา
 ปรีนิพฺพานสมเย อยํ ปจฺฉิมวาจา: หนฺนททานิ ภิกฺขเว อามนฺตยามิ โว,
 วยธฺมมา สงฺขารว อปฺปมาเทเน สมฺปาเทถาติ, ภาสิตถฺยจิทํ ภควตา, เสยฺยถาปิ
 ภิกฺขเว ยานิ กานิจิ ชงฺกลานํ ปาณานํ ปทชาตานิ, สพฺพทานิ ทานิ หตฺถิปเท
 สโมธานํ คจฺจนฺติ, หตฺถิปทํ เทสํ อคฺคมกฺขายติ, ยทิทํ มหนฺตตฺตเตเน. เอวเมว โข
 ภิกฺขเว เยเกจิ กุสลา ธมฺมา, สพฺเพ เต อปฺปมาทมฺมูลกา อปฺปมาทสโมสรณา,

อนนทปริยาเยน โข ปน เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมมา-
สมพุทฺธเณ, สึลํ สมมทกฺขาตํ สมาริ สมมทกฺขาโต ปณฺณา สมมทกฺขาตา,
กถณฺจ สึลํ สมมทกฺขาตํ ภควตา, เหฏฺฐิเมนปี ปริยาเยน สึลํ สมมทกฺขาตํ
ภควตา, อุปริเมนปี ปริยาเยน สึลํ สมมทกฺขาตํ ภควตา ?

กถณฺจ เหฏฺฐิเมน ปริยาเยน สึลํ สมมทกฺขาตํ ภควตา ? อิทฺ อริยสวโก
ปาณาติปาตา ปฏฺวิวิโร โหติ, อทินฺนาทานา ปฏฺวิวิโร โหติ, กาเมสฺมิจฺฉาจารา
ปฏฺวิวิโร โหติ, มุสาวาหา ปฏฺวิวิโร โหติ, สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจานา ปฏฺวิวิโร
โหติ; เหวํ โข เหฏฺฐิเมน ปริยาเยน สึลํ สมมทกฺขาตํ ภควา.

กถณฺจ อุปริเมน ปริยาเยน สึลํ สมมทกฺขาตํ ภควตา ? อิทฺ ภิกฺขุ สึลวา
โหติ, ปาติโมกฺขสํวรํสูโต วิหริติ อาจารโคจรสมฺปนฺโน, อณฺมตฺเตสุ วชฺเชสุ
ภยทสฺสาวิ สมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุติ; เหวํ โข อุปริเมน ปริยาเยน สึลํ
สมมทกฺขาตํ ภควตา.

กถณฺจ สมาริ สมมทกฺขาโต ภควตา, เหฏฺฐิเมนปี ปริยาเยน สมาริ
สมมทกฺขาโต ภควตา, อุปริเมนปี ปริยาเยน สมาริ สมมทกฺขาโต ภควตา ?

กถณฺจ เหฏฺฐิเมน ปริยาเยน สมาริ สมมทกฺขาโต ภควตา ? อิทฺ
อริยสวโก ไวสุสฺสการมฺมณํ กริตฺวา ลภติ สมาริ ลภติ จิตฺตสฺสเอกกฺกตฺนฺติ;
เหวํ โข เหฏฺฐิเมน ปริยาเยน สมาริ สมมทกฺขาโต ภควตา.

กถณฺจ อุปริเมน ปริยาเยน สมาริ สมมทกฺขาโต ภควตา ? อิทฺ ภิกฺขุ
วิวิจฺเจว กาเมหิ วิวิจฺจ อกฺกุสเลหิ ฐมฺเมหิ, สวิตกฺกํ สวิจาร์ วิเวกขมฺปิตีสุขํ
ปจฺมํ ฌานํ อุปสมฺปชฺชวิหริติ, วิตกฺกวิจารานํ รูปสมฺมา, อชฺฌตฺตํ สมฺปสาหนํ
เจตโส เอโกทิกาวํ อวิตกฺกํ อวิจาร์, สมาริขมฺปิตีสุขํ ทฺติยํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช
วิหริติ, ปิตียา จ วิราคา อุปฺเปกฺขโก จ วิหริติ สโต จ สมฺปชาโน, สุขณฺจ
กาเยน ปฏฺิสเวเทติ, ยนฺตํ อริยา อาจิกฺขนฺติ อุปฺเปกฺขโก สติมา สุขวิหริติ,

อสุสาสา อธิคทา โหนติ อภิกกนฺตํ ภนฺเต ๗ เป ๗ เอเต มยํ ภนฺเต ภควนฺตํ
 สรณํ คจฺฉาม ฐมฺมฉจฺจ ภิกขุสงฺฆฉจฺจ อุปาสเก โน ภนฺเต ภควา ชาเรต
 อชชตฺถเก ปาณเปเต สรณํ กเตติ ๗

กาลามสูตรํ นิฏฺฐิตํ

โอวาทปาติโมกฺขาธิปาชากรมภ

สตฺถุนํ ภควนฺตานํ	สมฺพุทฺธานํ มเหสินํ
โอวาทปาติโมกฺขสฺส	อุทฺเทสฺสฺเตน ทสฺสีตา.
มหาปทานสตฺถุนเต	ติสฺโส คาถาติ โน สุตํ
ตีหิ สิกฺขาหิ สงฺขิตฺตํ	ยาสุ พุทฺธาน สาสนํ
ตาสมฺปกาสกํ ฐมฺม-	ปริยายํ ภณาม เส.

โอวาทปาติโมกฺขาธิปาช

อุทฺทิฏฺฐํ ไช เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน,
 โอวาทปาติโมกฺโข ตีหิ คาถาหิ:—

ชนฺตี ปรมํ ตโป ตีติกฺขา
 นิพฺพานํ ปรมํ วทนฺติ พุทฺธา
 น หิ ปพฺพชิโต ปรุปฺมาตี
 สมโณ โหติ ปริ วิหะยนฺโต.

สพฺพปาปสฺส อกรรมํ	กุสฺลสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
สจิตฺตปริโยทปนํ	เอตํ พุทฺธานสาสนํ.
อนฺุปวาโท อนฺุปมาโต	ปาติโมกฺเฆ จ สํวโร
มตฺตมฺมุตฺตา จ ภตฺตสมฺมึ	ปนฺนตมฺมจฺจ สยนาสนํ
อริจิตฺเต จ อาโยโค	เอตํ พุทฺธานสาสนนฺติ.

ผลวิปาโก จ्ञานเมตํ เยนาคํ กายสฺส เกหา ปรมมรณา สุกฺติํ สกฺกํ โลกํ
 อุปปชฺชิสฺสํมิตฺติ อยมสฺส ปจโม อสฺสาโส อธิคโต โหติ ฯ สเจ โข ปน นตฺถิ
 ปโร โลโก นตฺถิ สุกฺกทุกฺกญฺญํ กมฺมานํ ผลวิปาโก อิทํ ทิฏฺฐเชว ฌมฺเม
 อเวรํ อพฺยาปชฺฌํ อนินฺทํ สฺขี อตฺตํ ปรีหามิตฺติ อยมสฺส ทฺติโย อสฺสาโส
 อธิคโต โหติ ฯ สเจ โข ปน กโรโต กรียติ ปาปํ น โข ปนาคํ กสฺสจि
 ปาปํ เจเตมิ อภิโรนํ โข ปน มํ ปาปกมฺมํ กุโต ทุกฺขํ ฌสฺสสํตฺติ
 อยมสฺส ทฺติโย อสฺสาโส อธิคโต โหติ ฯ สเจ โข ปน กโรโต น กรียติ
 ปาปํ อิทํ อุกฺเขเนว วิสฺสุทฺธํ อตฺตํ สมนุสฺสํมิตฺติ อยมสฺส จตฺตโถ อสฺสาโส
 อธิคโต โหติ ฯ ส โข โส กาลมา อริยสวโก เอวํ อเวรจิตฺโต เอวํ
 อพฺยาปชฺฌจิตฺโต เอวํ อสงฺกิลิฏฺฐจิตฺโต เอวํ วิสฺสุทฺธจิตฺโต ทสฺส ทิฏฺฐเชว ฌมฺเม
 อิมํ จตฺตารํ อสฺสาสา อธิคตา โหนฺตฺติ ฯ เอวเมตํ ภควา เอวเมตํ สุกฺตํ ส
 โข โส ภนฺเต อริยสวโก เอวํ อเวรจิตฺโต เอวํ อพฺยาปชฺฌจิตฺโต เอวํ
 อสงฺกิลิฏฺฐจิตฺโต เอวํ วิสฺสุทฺธจิตฺโต ทสฺส ทิฏฺฐเชว ฌมฺเม จตฺตารํ อสฺสาสา
 อธิคตา โหนฺติ สเจ โข ปน อตฺถิ ปโร โลโก อตฺถิ สุกฺกทุกฺกญฺญํ กมฺมานํ
 ผลวิปาโก จ्ञานเมตํ เยนาคํ กายสฺส เกหา ปรมมรณา สุกฺติํ สกฺกํ โลกํ
 อุปปชฺชิสฺสํมิตฺติ อยมสฺส ปจโม อสฺสาโส อธิคโต โหติ ฯ สเจ โข ปน นตฺถิ
 ปโร โลโก นตฺถิ สุกฺกทุกฺกญฺญํ กมฺมานํ ผลวิปาโก อิทํ ทิฏฺฐเชว ฌมฺเม
 อเวรํ อพฺยาปชฺฌํ อนินฺทํ สฺขี อตฺตํ ปรีหามิตฺติ อยมสฺส ทฺติโย อสฺสาโส
 อธิคโต โหติ ฯ สเจ โข ปน กโรโต กรียติ ปาปํ น โข ปนาคํ กสฺสจิ ปาปํ
 เจเตมิ อภิโรนํ โข ปน มํ ปาปกมฺมํ กุโต ทุกฺขํ ฌสฺสสํตฺติ อยมสฺส ทฺติโย
 อสฺสาโส อธิคโต โหติ ฯ สเจ โข ปน กโรโต น กรียติ ปาปํ อิทํ
 อุกฺเขเนว วิสฺสุทฺธํ อตฺตํ สมนุสฺสํมิตฺติ อยมสฺส จตฺตโถ อสฺสาโส อธิคโต
 โหติ ฯ ส โข โส ภนฺเต อริยสวโก เอวํ อเวรจิตฺโต เอวํ อพฺยาปชฺฌจิตฺโต
 เอวํ อสงฺกิลิฏฺฐจิตฺโต เอวํ วิสฺสุทฺธจิตฺโต ทสฺส ทิฏฺฐเชว ฌมฺเม อิมํ จตฺตารํ

ฅจณฺตี น มุสา ภณฺตี ปรมฺปิ ตตฺตํทาย สมหทเปติ ยํส โหติ ทิฆรตฺตํ หิตาย
 สุขายาติ ฯ เอวํ ภนฺเต ฯ ตํ ก็ มณฺณณ กาลามา อิม ฅมฺมา กุสลา วา
 อกุสลา วาติ ฯ กุสลา ภนฺเต ฯ สาวชฺชา วา อนวชฺชา วาติ ฯ อนวชฺชา
 ภนฺเต ฯ วิณฺญณฺครหิตา วา วิณฺญปฺปสฺสตา วาติ ฯ วิณฺญปฺปสฺสตา ภนฺเต ฯ
 สมตฺตา สมหทินฺนา หิตาย สุขาย สํวตฺตณฺตี โน วา กถํ วา เอตฺถ โหตีติ ฯ
 สมตฺตา ภนฺเต สมหทินฺนา หิตาย สุขาย สํวตฺตณฺตี เอวํ โน เอตฺถ โหตีติ ฯ
 อิติ โช กาลามา ยนฺตํ อโวจฺมุหฺ เอถ ตฺมุเห กาลามา มา อนุสฺสเวน มา
 ปรมฺปราย มา อิติกราย มา ปิฏฺกสมฺปทาเนน มา ตกฺกเหตุ มา นยเหตุ มา
 อาการปริวิทฺกเกน มา ทิฏฺฐินิซฺฅมานกฺขนฺติยา มา ภพฺพรูปตาย มา สมฺโน โน
 ฅรุตฺติ ยทา ตฺมุเห กาลามา อตฺตนา ว ฅาเนยฺยาถ อิม ฅมฺมา กุสลา อิม
 ฅมฺมา อนวชฺชา อิม ฅมฺมา วิณฺญปฺปสฺสตา อิม ฅมฺมา สมตฺตา สมหทินฺนา
 หิตาย สุขาย สํวตฺตณฺตีติ อถ ตฺมุเห กาลามา อุปสมฺปชฺช วิหเรยฺยาถาติ อิติ
 ยนฺตํ วุตฺตํ อิทเมตํ ปฏิจฺจ วุตฺตํ ฯ ส โช โส กาลามา อริยสาวโก เอวํ
 วิคทาภิชฺโฆ วิคตพฺยาปาโท อสมฺมุโพห สมฺปชาโน ปติสฺสโต เมตฺตาสหคเตน
 เจตฺสา เอกํ ทิสํ ฅริตฺวา วิหริติ ตถา ทฺติยํ ตถา ตติยํ ตถา จตฺตมํ อิติ
 อุตฺตรมฺโห ติริยํ สพฺพธิ สพฺพตฺตตาย สพฺพาวนฺตํ โลกํ เมตฺตาสหคเตน เจตฺสา
 วิปฺปเลน มหคฺคเตน อปฺปมาเนน อเวเรน อพฺยาปชฺฅเนน ฅริตฺวา วิหริติ
 กรุณาสหคเตน เจตฺสา วิหริติ มุทิตาสหคเตน เจตฺสา วิหริติ อูเพกฺขาสหคเตน
 เจตฺสา เอกํ ทิสํ ฅริตฺวา วิหริติ ตถา ทฺติยํ ตถา ตติยํ ตถา จตฺตมํ อิติ
 อุตฺตรมฺโห ติริยํ สพฺพธิ สพฺพตฺตตาย สพฺพาวนฺตํ โลกํ อูเพกฺขาสหคเตน เจตฺสา
 วิปฺปเลน มหคฺคเตน อปฺปมาเนน อเวเรน อพฺยาปชฺฅเนน ฅริตฺวา วิหริติ ฯ ส
 โช โส กาลามา อริยสาวโก เอวํ อเวรจิตฺโต เอวํ อพฺยาปชฺฅจิตฺโต เอวํ
 อสงฺกิลิฏฺฐจิตฺโต เอวํ วิสฺสุทฺธจิตฺโต ตสฺส ทิฏฺฐเจว ฅมฺเม จตฺตาริ อสฺสาสา
 อริคฺคา โหนฺติ สเจ โช ปน อตฺถิ ปโร โลโก อตฺถิ สุกฺกทฺทกฺกฏานํ กมฺมานํ

อิติ โข กาลามา ยนฺตํ อโวจุมฺหฺ เอตฺตํ ตุมฺเห กาลามา มา อนฺุสฺสเวน มา
 ปรมฺปราย มา อิติกราย มา ปฏิกฺกสมฺปทาเนน มา ตกฺกเหตุ มา นยเหตุ มา
 อาการปฺริวิตกฺกเณ มา ทิฏฺฐินิซฺฆมานกฺขนฺติยา มา ภพฺพรูปตาย มา สมฺโณ โน
 คุรุติ ยทา ตุมฺเห กาลามา อตฺตนา ว ชาเนยฺยาถ อิมํ ฐมา อุกฺกุสลา อิมํ
 ฐมา สวชฺชา อิมํ ฐมา วิญฺญูครหิตา อิมํ ฐมา สมฺมุตฺตา สมฺมาทินฺนา
 อหิตาย ทุกฺขาย สํวตฺตนฺตํ อตฺตํ ตุมฺเห กาลามา ปชฺชเหยฺยาถาติ อิติ ยนฺตํ
 วุตฺตํ อิทเมตํ ปฏิจฺจ วุตฺตํ ๖ เอตฺตํ ตุมฺเห กาลามา มา อนฺุสฺสเวน มา
 ปรมฺปราย มา อิติกราย มา ปฏิกฺกสมฺปทาเนน มา ตกฺกเหตุ มา นยเหตุ มา
 อาการปฺริวิตกฺกเณ มา ทิฏฺฐินิซฺฆมานกฺขนฺติยา มา ภพฺพรูปตาย มา สมฺโณ โน
 คุรุติ ยทา ตุมฺเห กาลามา อตฺตนา ว ชาเนยฺยาถ อิมํ ฐมา อุกฺกุสลา อิมํ ฐมา
 อนวชฺชา อิมํ ฐมา วิญฺญูปฺปสฺสตา อิมํ ฐมา สมฺมุตฺตา สมฺมาทินฺนา หิตาย
 สุขาย สํวตฺตนฺตํ อตฺตํ ตุมฺเห กาลามา อูปฺปชฺชมาโน อูปฺปชฺชติ หิตาย วา อหิตาย
 วาติ ๖ หิตาย ภนฺเต ๖ อลฺลหฺโธ ปณายํ กาลามา ปฺริสฺสํคฺคโล โลเกน อนภิกฺขุโต
 อปฺริยาทินฺนจิตฺโต เนว ปาณํ หนฺติ น อทินฺนํ อาทียติ น ปรรทวํ คจฺฉติ
 น มุสา ภณฺติ ปรมฺปิ ตถตฺตตาย สมฺมาทเปติ ยํสํ โหติ ทิสมฺมวตฺตํ หิตาย
 สุขายาติ ๖ เอวํ ภนฺเต ๖ ตํ กิํ มณฺณถ กาลามา อโหโส ปฺริสฺสํคฺคโล อชฺฉตฺตํ
 อูปฺปชฺชมาโน อูปฺปชฺชติ หิตาย วา อหิตาย วาติ ๖ หิตาย ภนฺเต ๖ อทฺทญฺโจะ
 ปณายํ กาลามา ปฺริสฺสํคฺคโล โทเสน อนภิกฺขุโต อปฺริยาทินฺนจิตฺโต เนว ปาณํ
 หนฺติ น อทินฺนํ อาทียติ น ปรรทวํ คจฺฉติ น มุสา ภณฺติ ปรมฺปิ ตถตฺตตาย
 สมฺมาทเปติ ยํสํ โหติ ทิสมฺมวตฺตํ หิตาย สุขายาติ ๖ เอวํ ภนฺเต ๖ ตํ กิํ มณฺณถ
 กาลามา อโหมโห ปฺริสฺสํคฺคโล อชฺฉตฺตํ อูปฺปชฺชมาโน อูปฺปชฺชติ หิตาย วา อหิตาย
 วาติ ๖ หิตาย ภนฺเต ๖ อมฺมโห ปณายํ กาลามา ปฺริสฺสํคฺคโล โหมเนน
 อนภิกฺขุโต อปฺริยาทินฺนจิตฺโต เนว ปาณํ หนฺติ น อทินฺนํ อาทียติ น ปรรทวํ

อุปฺปนฺนา เอถ ตุมฺเห กาลามา มา อนฺุสฺสเวน มา ปรมฺปราย มา อิติกราย
 มา ปิฏกสมฺปทาเนน มา ตกฺกเหตุ มา นยเหตุ มา อาการปรีวตฺตเกน มา
 ทิฏฺฐินิซฺฆมานกฺขนฺติยา มา ภพฺพรูปาย มา สมฺโณ โน ครุติ ยทา ตุมฺเห
 กาลามา อตฺตนา ว ชาเนยฺยถ อิม ธมฺมา อกฺุสลา อิม ธมฺมา สวชฺชา
 อิม ธมฺมา วิญฺญกรฺหิตา อิม ธมฺมา สมฺมตฺตา สมฺมาทินฺนา อหิตาย ทฺกฺขาย
 สํวตฺตนาตีติ อถ ตุมฺเห กาลามา ปชฺเหยฺยถ ตํ ก็ มณฺณถ กาลามา โลโก
 ปุริสสฺส อชฺฉตฺตํ อุปฺปชฺชมาโน อุปฺปชฺชติ หิตาย วา อหิตาย วาตี ว อหิตาย
 ฆนฺเต ว ลฺหโร ปนํยํ กาลามา ปุริสํคฺคโล โลเกน อภิกฺุโต ปรียาทินฺนจิตฺโต
 ปาณมฺปิ หนติ อทินฺนมฺปิ อาทียติ ปรรทามฺปิ คจฺฉติ มุสาปี ฆณฺติ ปรมฺปิ
 ตถตฺตตาย สมฺมาทเปติ ยํส โหติ ทิฆมฺมตฺตํ อหิตาย ทฺกฺขายาตี ว เอวํ ฆนฺเต ว
 ตํ ก็ มณฺณถ กาลามา โทโส ปุริสสฺส อชฺฉตฺตํ อุปฺปชฺชมาโน อุปฺปชฺชติ
 หิตาย วา อหิตาย วาตี ว อหิตาย ฆนฺเต ว ทฺกฺุโจ ปนํยํ กาลามา
 ปุริสํคฺคโล โทเสน อภิกฺุโต ปรียาทินฺนจิตฺโต ปาณมฺปิ หนติ อทินฺนมฺปิ
 อาทียติ ปรรทามฺปิ คจฺฉติ มุสาปี ฆณฺติ ปรมฺปิ ตถตฺตตาย สมฺมาทเปติ ยํส
 โหติ ทิฆมฺมตฺตํ อหิตาย ทฺกฺขายาตี ว เอวํ ฆนฺเต ว ตํ ก็ มณฺณถ กาลามา
 โมโห ปุริสสฺส อชฺฉตฺตํ อุปฺปชฺชมาโน อุปฺปชฺชติ หิตาย วา อหิตาย วาตี ว
 อหิตาย ฆนฺเต ว มฺุโพห ปนํยํ กาลามา ปุริสํคฺคโล โมเหน อภิกฺุโต
 ปรียาทินฺนจิตฺโต ปาณมฺปิ หนติ อทินฺนมฺปิ อาทียติ ปรรทามฺปิ คจฺฉติ มุสาปี
 ฆณฺติ ปรมฺปิ ตถตฺตตาย สมฺมาทเปติ ยํส โหติ ทิฆมฺมตฺตํ อหิตาย ทฺกฺขายาตี ว
 เอวํ ฆนฺเต ว ตํ ก็ มณฺณถ กาลามา อิม ธมฺมา กุสลา วา อกฺุสลา วาตี ว
 อกฺุสลา ฆนฺเต ว สวชฺชา วา อนวชฺชา วาตี ว สวชฺชา ฆนฺเต ว
 วิญฺญกรฺหิตา วา วิญฺญปฺปสฺสตา วาตี ว วิญฺญกรฺหิตา ฆนฺเต ว สมฺมตฺตา
 สมฺมาทินฺนา อหิตาย ทฺกฺขาย สํวตฺตนาตีติ โน วา กถํ วา เอตฺถ โหตีติ ว
 สมฺมตฺตา ฆนฺเต สมฺมาทินฺนา อหิตาย ทฺกฺขาย สํวตฺตนาตีติ เอวํ โน เอตฺถ โหตีติ ว

กาลามสูตร

อังกุตรนิกายสุส ติกนิปาโต (เล่ม ๒๐ ข้อ ๕๐๕ หน้า ๒๔๑)

เอกิ สมยํ ภควา โกสเลสุ จาริกํ จรमानิ มหตา ภิกขุสงฺฆเณ สหฺริ
 เยน เกสปฺพุตฺถํ นาม กาลามาณํ นิกโม ททวสริ ฯ อสฺสิสฺสํ โข เกสปฺพุตฺติยา
 กาลามา สมฺโม ชลฺล โภ โคตโม สกฺยปฺพุตฺโต สกฺยกุลลา ปพฺพชฺชิตฺโต เกสปฺพุตฺติ
 อนุปฺพุตฺโต ตํ โข ปน ภควนฺตํ โคตมํ เอวํ กลฺยาณํ กิตฺติสทฺโท อพฺภุคฺคโต
 อิติปิ โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุคฺโต โลกวินฺ
 อนุตฺตโร ปริสทมฺมสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควา โส อิมํ โลกํ
 สทวํ สมารกํ สพฺรหมกํ สสฺสสมณพฺรหฺมณํ ปชํ สทวมนุสฺสํ สยํ อภินฺญา
 สจฺฉิกทฺวา ปเวเทติ โส รมฺมํ เทเสติ อาทิกฺลฺยาณํ มชฺฌเมกฺลฺยาณํ ปริโยสานกฺลฺยาณํ
 สาทุถํ สพฺพณฺชนํ เกวลปริปฺณฺณํ ปริสฺพุทฺธํ พฺรหฺมจริยํ ปกาเสติ สารถุ โข ปน
 ตถารูปานํ อรหตํ ทสฺสณํ โหตีติ ฯ อถ โข เกสปฺพุตฺติยา กาลามา เยน ภควา
 เตนฺอุปสงฺกมฺมึสุ อุปสงฺกมิตฺวา อปฺเปกฺขเจ ภควนฺตํ อภิวาเททฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสีทฺสุ
 อปฺเปกฺขเจ ภควตา สหฺริ สมฺโมทิสฺสุ สมฺโมทณฺียํ กถํ สาราณฺียํ วิตฺติสเรทฺวา
 เอกมฺนตํ นิสฺสีทฺสุ อปฺเปกฺขเจ เยน ภควา เตนฺนชฺฉลิมนฺนาเมทฺวา เอกมฺนตํ
 นิสฺสีทฺสุ อปฺเปกฺขเจ นามโคตฺตํ สวาเวทฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสีทฺสุ อปฺเปกฺขเจ ตฺถนฺทฺวิภูตา
 เอกมฺนตํ นิสฺสีทฺสุ เอกมฺนตํ นิสฺสินฺนา โข เกสปฺพุตฺติยา กาลามา ภควนฺตํ
 เอตทวโจ สฺนติ ฆนฺเต เอเก สมณพฺรหฺมณฺณา เกสปฺพุตฺติ อากฺขณฺติ เต สกํเยว
 วาทํ ทีเปนฺติ โชเตนฺติ ปรวาทํ ปน ขุสฺเสนฺติ วมฺเภนฺติ ปริภวณฺติ โอบปฺกฺขี
 กโรนฺติ อปเรปี ฆนฺเต เอเก สมณพฺรหฺมณฺณา เกสปฺพุตฺติ อากฺขณฺติ เตปี
 สกํเยว วาทํ ทีเปนฺติ โชเตนฺติ ปรวาทํ ปน ขุสฺเสนฺติ วมฺเภนฺติ ปริภวณฺติ
 โอบปฺกฺขี กโรนฺติ เตสํ โน ฆนฺเต อมฺหากํ โหเตว กงฺขา โหติ วิจิกฺขณา
 โกสุณาม อิมฺสํ ฆนฺตานิ สมณพฺรหฺมณฺณํ สจฺจํ อาห โก มุสาติ ฯ อลํ หิ
 โว กาลามา กงฺขิตุํ อลํ วิจิกฺขณฺติ กงฺขานิเยว ปน โข ฐาเน วิจิกฺขณา

สณฺญาที อติมณฺเฑติ
อิติ हेतुं विधानाम्

อญฺจมํ ภควา พุรุहि
อิตฺถึธฺตฺโต สุวราธฺตฺโต
ลหุํ ลหุํ วินาสติ
อิติ हेतुं विधानाम्

นวมํ ภควา พุรุहि
เสहि ทาเวहि อสนฺตฺมฺโจ
ทฺสฺสติ ปฺรทาเรสุ
อิติ हेतुं विधानाम्

ทสฺมํ ภควา พุรุहि
อิตฺตโยพฺพนํ โปโส
ทสฺสา อิสฺสา น สฺปติ
อิติ हेतुं विधानाम्

เอกาทสฺมํ ภควา พุรุहि
อิตฺถิโสณฺที วิกิริณํ
อิสฺสรียสฺมี จาเปติ
อิติ हेतुं विधानाम्

ทฺวาทสฺมํ ภควา พุรุहि
อปฺปโกโก มหาตฺโณห
โส จ รชฺชํ ปตฺถยติ
เอเต ปฺรภาเว โลเก
อริยทสฺสนสมฺปนฺโน

ตํ ปฺรภาวโต มุขํ
สทฺตโม โส ปฺรภาโว ๖

กึ ปฺรภาวโต มุขํ ๖
อกฺขธฺตฺโต จ โย นโร
ตํ ปฺรภาวโต มุขํ

อญฺจโม โส ปฺรภาโว ๖
กึ ปฺรภาวโต มุขํ ๖

เวสียาสฺ ปทฺสฺสติ
ตํ ปฺรภาวโต มุขํ
นวมโม โส ปฺรภาโว ๖

กึ ปฺรภาวโต มุขํ ๖
อาเนติ ทิมฺพฺรตฺถินํ
ตํ ปฺรภาวโต มุขํ
ทสฺโม โส ปฺรภาโว ๖

กึ ปฺรภาวโต มุขํ ๖
ปฺริสํ วาปี ตาทิสํ
ตํ ปฺรภาวโต มุขํ
เอกาทสฺโม ปฺรภาโว ๖

กึ ปฺรภาวโต มุขํ ๖
ชตฺติเย ชายเต กุเล
ตํ ปฺรภาวโต มุขํ ๖
ปณฺทิตฺโต สมเวกฺขิย
ส โลกํ ภชเต สิวณฺติ ๖

ปฺรภาวสฺสทํ นิฏฺฐิตํ

อิติ हेतुं विधानाम्

तुटियं भक्त्वा पुरुहि

असन्नसुसु पीया इन्हति

असत्तं चम्भं रोजति

इति हेतुं विधानाम्

तुटियं भक्त्वा पुरुहि

निहतासीसी सभासीसी

अल्लो गोत्रपण्डिता

इति हेतुं विधानाम्

जुतुत्तुं भक्त्वा पुरुहि

यो मात्रं पीतुं वा

पुहसुतो न भक्ति

इति हेतुं विधानाम्

पण्डजम् भक्त्वा पुरुहि

यो पुराहम्भं समन्तं वा

मुसावातेन वण्जति

इति हेतुं विधानाम्

अण्डजम् भक्त्वा पुरुहि

पुहत्तुतो प्रीति

ऐको गुरुचति साधुनि

इति हेतुं विधानाम्

सत्तुत्तुं भक्त्वा पुरुहि

सात्तिगतुत्तु च नलत्तु

प्रुमो सो प्रामो वा ॥

गी प्रामोत्तो मुखं ॥

सन्ते न गुरुते पीयं

तं प्रामोत्तो मुखं

तुटियो सो प्रामो वा ॥

गी प्रामोत्तो मुखं ॥

अनुज्ञाता ज यो नरो

तं प्रामोत्तो मुखं

तुटियो सो प्रामो वा ॥

गी प्रामोत्तो मुखं ॥

चिन्तकं कटयोपुष्पं

तं प्रामोत्तो मुखं

जुतुत्तो सो प्रामो वा ॥

गी प्रामोत्तो मुखं ॥

अण्डजं वापी वनिपुष्पं

तं प्रामोत्तो मुखं

पण्डजो सो प्रामो वा ॥

गी प्रामोत्तो मुखं ॥

सत्तिरुण्डो सत्तिरुण्डो

तं प्रामोत्तो मुखं

अण्डजो सो प्रामो वा ॥

गी प्रामोत्तो मुखं ॥

कोत्तुत्तुत्तो ज यो नरो

๘. กณฺมุฏสฺส เม รตฺตินฺทิวา วีตฺติปตฺตํ ปพฺพชิตฺเตน อภินฺทํ
ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ

๙. กจฺจิ นฺ โขหิ สฺสณฺณาคาเร อภิรมาเมตฺติ ปพฺพชิตฺเตน อภินฺทํ
ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ.

๑๐. อตฺถิ นฺ โข เม อุตฺตริมนฺตฺสธมฺมา อลฺมรียฉานทสฺสนวิเสสํ,
อริคฺโค โสหิ ปจฺฉิเม กาเล สพฺรหฺมจาริหิ ปุญฺโส น มงฺกุ ภวิสฺสามิ
ปพฺพชิตฺเตน อภินฺทํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ.

อิมํ โข ภิกฺขเว ทส ธมฺมา ปพฺพชิตฺเตน อภินฺทํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพาทิ
อิทมวโจ ภควา อุตฺตมโน เต ภิกฺขุ ภควโต ภาสีทํ อภินฺทฺนฺตฺติ^๑

ทสธมฺมสฺสทฺตํ นิฏฺฐิตํ.

ปฺราภวสฺสทฺตํ^๑

เอวเม สุตํ ๗ เอกํ สมยํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหริติ เชตวนเ อนาถ-
ปิณฑิกสฺส อารามे ๗ อถ โข อณฺณตฺรา เทวตา อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา
อภิกฺกนฺตวณฺณา เกวลกปฺปํ เชตวนํ โอภาเสตฺวา เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อญฺจาสิ ๗ เอกมนฺตํ จิตา โข
สา เทวตา ภควนฺตํ คาถาย อชฺฌภาสิ

ปฺราภวณฺตํ ปุริสํ
ภควนฺตํ ปุญฺจมากมฺม
สุวิชาโน ภวํ โหติ
ธมฺมกาโม ภวํ โหติ

มยํ ปุจฺฉาม โคตมํ
กี ปฺราภวโต มุขํ ๗
ทฺวิชาโน ปฺราภโว
ธมฺมเทสฺสี ปฺราภโว

ยาวกัณฐะ ภิกขเว อิมะ สุตต อปริหานิยา ฐมา ภิกขุสฺส จสฺสสนฺติ.
อิมะสฺส จ สุตตสฺส อปริหานิเยสฺส ฐมเมสฺส ภิกขุ สนฺทิสฺสสฺสสนฺติ. วุตฺตมียะ
ภิกขเว ภิกขุโน ปาฏิกงฺขา โน ปริหานีติ.

อิทมวโจ ภควา, อตฺตมณา เต ภิกขุ ภควโต ภาสีตํ, อภินนฺทนต์.

ภิกขุอปริหานิยธมฺมสุตฺตํ นิฉฺจิตํ.

ทสธมฺมสุตฺตปาจิ

เอวมฺเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหริติ เชตวนเณ อนาถ-
ปิณฑิกสฺส อารามเณ. ตตฺร โข ภควา ภิกขุ อามนฺเตสฺสิ ภิกขุไวติ. ภทฺนเตติ
เต ภิกขุ ภควโต ปจฺจสฺสโสสุ. ภควา เอตทวโจ. ทส ยิมะ ภิกขเว ฐมา
ปพฺพชิเตน อภินฺทํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพ. กตเม ทส

๑. เวณฺณณิมฺหิ อชฺฌุปคโตติ ปพฺพชิเตน อภินฺทํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพ.
๒. ปรรปฺภิปุทฺธา เม ชีวีกาติ ปพฺพชิเตน อภินฺทํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพ.
๓. อณฺโณ เม อากปฺโป กรณียะติ ปพฺพชิเตน อภินฺทํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพ.
๔. กจฺจิ นฺ โข เม อตฺตา สัลโล น อูปวทฺตีติ ปพฺพชิเตน อภินฺทํ
ปจฺจเวกฺขิตพฺพ.

๕. กจฺจิ นฺ โข มํ อนฺุวิจฺจ วิณฺญํ สพฺรหฺมจารี สัลโล น อูปวทฺตีติ
ปพฺพชิเตน อภินฺทํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพ.

๖. สพฺเพหิ เม ปิเยหิ มนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโวติ ปพฺพชิเตน
อภินฺทํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพ.

๗. กมฺมสฺสโกมฺหิ กมฺมทายาโท กมฺมโยนํ กมฺมพฺพนฺธํ กมฺมปฺปฏิสรโณ, ยํ
กมฺมํ กริสฺสามิ กลฺยาณํ วา ปาปกํ วา, ตสฺส ทายาโท ภวิสฺสามีติ ปพฺพชิเตน
อภินฺทํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพ.

ภิกขุอธิปหานิยธมมสูตร^๑

เอวมเม สุตฺถิ. เอกํ สมยํ ภควา. ราชคเห วิหริติ, คิซฺฌกฺกุญฺเฏ ปพฺพเต. ตตร โข ภควา ภิกขุ อามนฺเตสฺส. สตุตฺต วโ ภิกขเว อปฺริหานิเย ธมฺเม เทเสสฺสามิ, ตํ สุณฺหาถ สารุทํ มนสิกโรถ ภาสิสฺสามิติ. เอวมฺภนฺเตติ โข เต ภิกขุ ภควโต ปจฺจุสฺสิสฺส. ภควา เอตทวโจ. กตเม จ ภิกขเว สตุตฺต อปฺริหานิยา ธมฺมา.

๑. ยาวกัฏฺเฐ ภิกขเว ภิกขุ, อภินฺทสนฺนิปาตา ภวิสฺสนฺติ สนนฺิปาต-
พฺพลา. วุฑฺฒิเยว ภิกขเว ภิกขุ นํ ปาฏิกฺงฺขา โน ปฺริหานิ.

๒. ยาวกัฏฺเฐ ภิกขเว ภิกขุ, สมคฺคา สนนฺิปัตติสฺสนฺติ, สมคฺคา
วุฑฺฒิสฺสนฺติ, สมคฺคา สงฺฆกรณียานิ ภวิสฺสนฺติ, วุฑฺฒิเยว ภิกขเว ภิกขุ นํ
ปาฏิกฺงฺขา โน ปฺริหานิ.

๓. ยาวกัฏฺเฐ ภิกขเว ภิกขุ, อปฺลวตฺตํ น ปฺลวเปสฺสนฺติ, ปฺลวตฺตํ
น สมฺมุจฺฉินฺทิสฺสนฺติ. ยถาปฺลวตฺตเตสฺส ลิกฺขาปเทสฺส สმაทาย วตฺติสฺสนฺติ,
วุฑฺฒิเยว ภิกขเว ภิกขุ นํ ปาฏิกฺงฺขา โน ปฺริหานิ.

๔. ยาวกัฏฺเฐ ภิกขเว ภิกขุ, เย เต ภิกขุ เถรา รตฺตณฺเฏ จิรปฺพ-
พชิตา, สงฺฆปิตโร สงฺฆปริณายกา. เต สกฺกวิสฺสนฺติ ครุทวิสฺสนฺติ มาเนสฺสนฺติ
ปุเชสฺสนฺติ, เทสญฺจ โสทพฺพํ มลฺลิสฺสนฺติ. วุฑฺฒิเยว ภิกขเว ภิกขุ นํ ปาฏิกฺงฺขา
โน ปฺริหานิ.

๕. ยาวกัฏฺเฐ ภิกขเว ภิกขุ, อุปฺปนฺนาย ตณฺหาย โปโนพฺภวิกาย โน
วสํ คจฺฉิสฺสนฺติ. วุฑฺฒิเยว ภิกขเว ภิกขุ นํ ปาฏิกฺงฺขา โน ปฺริหานิ.

๖. ยาวกัฏฺเฐ ภิกขเว ภิกขุ, อารณฺณเกสฺส เสนาสเนสฺส สาเปกฺขา
ภวิสฺสนฺติ. วุฑฺฒิเยว ภิกขเว ภิกขุ นํ ปาฏิกฺงฺขา โน ปฺริหานิ.

๗. ยาวกัฏฺเฐ ภิกขเว ภิกขุ, ปจฺจุตฺตณฺเฏว สตี อุปฺฆุสฺเปสฺสนฺติ, กิณฺติ
อนาคตา จ เปสฺสา สพฺรหฺมจาริ อากฺขณฺเญยฺยํ, อากฺตา จ เปสฺสา สพฺรหฺมจาริ
ผาสฺสุ วิหเรยฺยุนฺติ. วุฑฺฒิเยว ภิกขเว ภิกขุ นํ ปาฏิกฺงฺขา โน ปฺริหานิ.

๔. ปุณ จปร ภัฏฺขเว ภัฏฺขุ, เย เต ลาภา ฐมฺมิกา ฐมฺมลทฺธา,
อนฺตมโส ปตฺตปฺริยาปนฺนตฺตมฺปิ, ตถารูปเหติ ลาภเหติ อปฺปฏฺวิวิภตฺตโกถิ โหติ,
สีลวฺนฺเตหิ สพฺรหฺมจาริหิ สาธารณโกถิ. อยมฺปิ ฐมฺโม สาราณฺโณ ปิยกรโณ
ครุกรโณ, สงฺคหาย อวิวาทาย สามคฺคิยา เอกึภาวาย สํวตฺตติ.

๕. ปุณ จปร ภัฏฺขเว ภัฏฺขุ, ยานิ ตานิ สีลานิ อชฺณฺทานิ อฉิทฺทานิ
อสพฺลานิ อกมฺมาसानิ, ภูษิสฺसानิ วิญฺญปฺสตฺตานิ อปรามญฺจานิ สมาริสํวตฺต-
นิกานิ, ตถารูปสฺส สีลสฺส สีลสามณฺณคโต วิหริติ, สพฺรหฺมจาริหิ อาวิ เจว
รโห จ. อยมฺปิ ฐมฺโม สาราณฺโณ ปิยกรโณ ครุกรโณ, สงฺคหาย อวิวาทาย
สามคฺคิยา เอกึภาวาย สํวตฺตติ.

๖. ปุณ จปร ภัฏฺขเว ภัฏฺขุ, ยายิ ทิฏฺฐิ อริยา นิยฺยานิกา, นิยฺยาติ
ตถกรสฺส สมฺมาทฺถุขกฺขาย, ตถารูปาย ทิฏฺฐิยา ทิฏฺฐิสามณฺณคโต วิหริติ,
สพฺรหฺมจาริหิ อาวิ เจว รโห จ. อยมฺปิ ฐมฺโม สาราณฺโณ ปิยกรโณ ครุกรโณ,
สงฺคหาย อวิวาทาย สามคฺคิยา เอกึภาวาย สํวตฺตติ.

อิมเ โช ภัฏฺขเว ฉ ฐมฺมา สาราณฺเณ ปิยกรณา ครุกรณา, สงฺคหาย
อวิวาทาย สามคฺคิยา เอกึภาวาย สํวตฺตตฺตติ.

อิทมฺโวจ ภควา อตฺตมฺนา เต ภัฏฺขุ ภควโต ภาสิตํ, อภินฺนุทฺตติ.

สาราณเณฐมฺมสฺสทํ นิฏฺฐิจิ.

ภัฏฺขุอปฺริหานิยฐมฺมสฺสทตฺตการมฺภ

มหาการุณโก พุทฺโธ
วฺจฺจํ อากฺขมาโน ว
ภัฏฺขุณํ สมฺมทฺทสาสิ
สฺสทวานุปฺปฏิปตฺตยตฺถ

สวากานํ หิตสโก,
ฐมฺเม สมฺพุทฺธเทสึเต.
ฐมฺเม อปฺริหานิเย,
ตํ ทฺตฺนํ ภาณาม สฺสเส.

สงฺคหยาวิวาทาย

สามคฺคิเยกตาย จ

สํวตฺตนฺเตว ภิกฺขุโน

ธมฺเมเน ปฏฺิปปชฺชตํ

เตสมฺปกาสกํ สุตฺตํ

ยํ สมฺพุทฺเธเน ภาสีตํ

สุตฺตานานุกรณฺเนน

ยถา พุทฺเธเน เทสีตํ

สาธฺนํ อตฺตสัทฺตคฺคํ

ตํ สุตฺตนํ ภาณาม เส ฯ

สาราณียธมฺมสุตฺตํ^๑

เอวเม สุตํ เอกํ สมยํ ภควา, สวตฺถิยํ วิหริติ, เชตวนเ อนาถ-
ปิตฺตํทิกสฺส, อารามเ. ทตฺร โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ ภิกฺขโวติ. ภทฺนเตติ
เต ภิกฺขุ ภควโต ปจฺจุสฺสสํ. ภควา เอตทโวจ, ฉยิเม ภิกฺขเว ธมฺมา สาราณียา
ปียกรณฺา ครุกรณฺา, สงฺคหยา อวิวาทาย สามคฺคิยา เอกีภาวาย สํวตฺตนฺติ.
กตเม จ.

๑. อิทฺ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน, เมตฺตํ กายกมฺมํ ปจฺจุปฺปจฺจิตํ โหติ,
สพฺรหฺมจารีสุ อวิ เจว รโห จ. อยมฺปิ ธมฺโม สาราณียอ ปียกรณฺเ ครุกรณฺเ,
สงฺคหยา อวิวาทาย สามคฺคิยา เอกีภาวาย สํวตฺตติ.

๒. ปุณ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน, เมตฺตํ วจีกมฺมํ ปจฺจุปฺปจฺจิตํ โหติ,
สพฺรหฺมจารีสุ อวิ เจว รโห จ. อยมฺปิ ธมฺโม สาราณียอ ปียกรณฺเ ครุกรณฺเ.
สงฺคหยา อวิวาทาย สามคฺคิยา เอกีภาวาย สํวตฺตติ.

๓. ปุณ จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน, เมตฺตํ มโนกมฺมํ ปจฺจุปฺปจฺจิตํ โหติ,
สพฺรหฺมจารีสุ อวิ เจว รโห จ. อยมฺปิ ธมฺโม สาราณียอ ปียกรณฺเ ครุกรณฺเ,
สงฺคหยา อวิวาทาย สามคฺคิยา เอกีภาวาย สํวตฺตติ.

เวปุลลายุ ภาวนาย ปาริปรียา, ฌนฺทํ ชเนติ วายมตี วิริยํ อารภติ จิตฺตํ
ปคุณฺหาติ ปทหติ. อयํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมาวาयाโม.

๗. กตมา จ ภิกฺขเว สมฺมาสตี. อีธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กายเ กายานุปสฺสี
วิหริติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วินยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ. เวทนาสฺสุ
เวทนานุปสฺสี วิหริติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วินยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ.
จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหริติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วินยฺย โลเก อภิชฺฌา-
โทมนสฺสํ. ฌมฺเมสุ ฌมฺมานุปสฺสี วิหริติ, อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วินยฺย
โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ. อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมาสตี.

๘. กตโม จ ภิกฺขเว สมฺมาสมาธิ. อีธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ วิวิจฺเจว กามเหติ
วิวิจฺจ อกุสเลหิ ฌมฺเมหิ, สวิตกํ สวิจารํ วิเวกขมฺปิติสฺสํ ปจฺมํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช
วิหริติ. วิตกฺกวิจารณ์ํ รูปสมฺมา, อชฺฌตฺตํ สมฺปสาหนํ เจตโส เอโกทิกาวํ อวิทกํ
อวิจารํ, สมาธิขมฺปิติสฺสํ ทฺติยํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหริติ. ปิตฺติยา จ วิราคา
อุเปกฺขโก จ วิหริติ สโต จ สมฺปชาโน, สุขณฺจ กายเณ ปฏฺฐิสฺสเวทติ, ยนฺตํ
อริยา อาจิภฺขนฺติ อุเปกฺขโก สติมา สุขวิหารีติ, ตฺติยํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหริติ.
สุขสฺส จ ปหานา ทฺกฺขสฺส จ ปหานา, ปุพฺเพ ว โสมนสฺสโทมนสฺसानํ อตฺถกฺมา,
อทุกฺขมฺสฺสํ อุเปกฺขาสติปาริสฺสฺหี, จตฺตํ ฌานํ อุปสมฺปชฺช วิหริติ. อยํ วุจฺจติ
ภิกฺขเว สมฺมาสมาธิติ.

อิทมวโจ ภควา. อตฺตมฺนา เต ภิกฺขุ ภควโต ภาสิตํ, อภินฺนุทฺนติ.

มคฺควิภงฺกสฺสํ นินฺฉิตํ.

สาราณียชมฺมสฺสุตฺตารมฺภ

สมคฺคกรโณ พุทฺโธ

สมคฺคกรเณ ฌมฺเม

อณฺณมณฺณํ ปิยตาย

สมคฺคิยํ นิโยชโก

สาราณียเ อเทสยิ

สาธโน คารวสฺส จ

โฆ เต ภิกขุ ภควโต ปจฺจสฺสสํ. ภควา เอตทโวจ. กตโม จ ภิกขเว
อริโย อฏฺฐงฺกโก มคฺโค เสยฺยถิํ สมฺมาทิฏฺฐิ สมฺมาสงฺกปโป, สมฺมาวาจา
สมฺมากมฺมนฺโต สมฺมาอาชีโว, สมฺมาวายาโม สมฺมาสติ สมฺมาสมาธิ.

๑. กตมา จ ภิกขเว สมฺมาทิฏฺฐิ. ยํ โฆ ภิกขเว ทุกฺขเณ ฌานํ
ทุกฺขสมุทฺথে ฌานํ ทุกฺขนิโรธเณ ฌานํ ทุกฺขนิโรธคามินิยา ปฏิปทาย ฌานํ.
อยํ วุจฺจติ ภิกขเว สมฺมาทิฏฺฐิ.

๒. กตโม จ ภิกขเว สมฺมาสงฺกปโป. โย โฆ ภิกขเว เนกขมฺมสงฺกปโป
อพฺยาปาทสงฺกปโป อวิหีสาสงฺกปโป. อยํ วุจฺจติ ภิกขเว สมฺมาสงฺกปโป.

๓. กตมา จ ภิกขเว สมฺมาวาจา. ยา โฆ ภิกขเว มุสาวาทา เวรมณิ,
ปิสุณาย วาจา เวรมณิ, ผรุสวาทา วาจา เวรมณิ, สมฺพปฺปลาปา เวรมณิ. อยํ
วุจฺจติ ภิกขเว สมฺมาวาจา.

๔. กตโม จ ภิกขเว สมฺมากมฺมนฺโต, ยา โฆ ภิกขเว ปาณาติปาตา
เวรมณิ, อทินฺนาทานา เวรมณิ, อพฺรหฺมจริยา เวรมณิ. อยํ วุจฺจติ ภิกขเว
สมฺมากมฺมนฺโต.

๕. กตโม จ ภิกขเว สมฺมาอาชีโว. อึธ ภิกขเว อริยสาวโก มิจฺฉาอาชีวํ
ปทาย, สมฺมาอาชีเวน ชีวิตํ กปฺเปติ. อยํ วุจฺจติ ภิกขเว สมฺมาอาชีโว.

๖. กตโม จ ภิกขเว สมฺมาวายาโม. อึธ ภิกขเว ภิกขุ อนุปฺปนฺนํ
ปาปกาณํ อกุสลาณํ ฐมฺมาณํ อนุปฺปาทาย, ฌนํ ชเนติ วายมตี วิริยํ อารภติ
จิตฺตํ ปกฺกณฺหาติ ปทหติ. อุปฺปนฺนํ ปาปกาณํ อกุสลาณํ ฐมฺมาณํ ปทานาย,
ฌนํ ชเนติ วายมตี วิริยํ อารภติ จิตฺตํ ปกฺกณฺหาติ ปทหติ. อนุปฺปนฺนํ
กุสลาณํ ฐมฺมาณํ อุปฺปาทาย, ฌนํ ชเนติ วายมตี วิริยํ อารภติ จิตฺตํ
ปกฺกณฺหาติ ปทหติ. อุปฺปนฺนํ กุสลาณํ ฐมฺมาณํ, จิตฺติยา อสมฺโมสาย ภิกฺขโยภาวาย

พหุลักทาย ยานีกทาย วตฺตทาย . อนุจฺจิตาย ปริจฺจิตาย สฺสมารทฺธาย อีเม
 เอกาทสานิสังสา ปาฏิกงฺขาติ ฯ อิทมโวจ ภควา ฯ อตฺตมนา เต ภิกฺขุ ภควโต
 ภาสิตํ อภินนฺทนต์ิ ฯ

เมตฺตทานิสังสฺสทฺตปาโง นิฏฺฐิตโ

มคฺควิภงฺกสฺสทฺตารมภ

สเทวโก อโย โลโก
 ยมฺมมคฺคํ อปฺปชานนฺโต
 มคฺคกฺขายีนมคฺโค โส
 ทํ เว มคฺคํ อภินฺนํ
 สยํ เตเนว คนฺทวาน
 สมฺมานุปฺปฏิปตฺยตฺถํ
 นานาวิธेषูปายะภี
 ตมฺมมคฺคทีปํ สุตฺตํ
 วตฺตตฺตเย ปสฺสนานํ
 ภิกฺขุโย ปสาทุปฺปาเทน
 สฺวตฺถิสาธนตฺถปปี

สมารโก สพฺรหมโก,
 สพฺพทฺทฺธา น มุจฺจติ.
 ภควา มคฺคโกวิท,
 ทฺทฺชสงฺฆชคามินํ.
 ปตฺโต โพธิมฺนตฺตรํ,
 สทฺตานํ โพธิคามินํ.
 ปเวเทสสิ หิตฺเตสโก,
 ยํ สมฺพุทฺเธน ภาสิตํ.
 สาธุนํ ธมฺมกามินํ,
 ทิฏฺฐิโจชฺฐกรณฺเณ จ,
 ทํ สุตฺตันทํ ภณาม เส.

มคฺควิภงฺกสฺสทฺตํ

เอวฺมเม สุตฺตํ. เอกํ สมฺมํ ภควา, สวตฺถิโย วิหริติ, เซตวานเ อนาถ-
 ปิณฺฑทิกสฺส, อารามเ. ทตฺร โช ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสสิ ภิกฺขุไวติ. ภทฺนเตติ เต
 ภิกฺขุ ภควโต ปจฺจาสฺโสสุ, ภควา เอตทโวจ. อริโย โว ภิกฺขเว อฏฺฐจฺงกิกํ มคฺคํ
 เทสิสฺสสามิ วิภสิสฺสสามิ, ทํ สฺสณณ สาธุกํ มนสิกรโธ ภาสิสฺสสามีติ. เอวฺมภนฺเตติ

อาจิขุติ เทเสติ, ปณฺณเปติ ปณฺจเปติ, วิวรติ วิชติ อุตฺตานิกโรติ, สพฺเพ
 สงฺขารา อนิจฺจาติ. อุปฺปาทา วา ภิกฺขเว ตถาคทानํ อนฺุปฺปาทา วา ตถาคทानํ,
 จิตฺตา ว สฺมา ธาตุ ฌมฺมจฺจิตฺตา ฌมฺมนิยามตา, สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขาติ. ตํ
 ตถาคโถ อภิสมฺพุชฺฌติ อภิสเมติ, อภิสมฺพุชฺฌิตฺวา อภิสเมตฺวา อาจิขุติ เทเสติ,
 ปณฺณเปติ ปณฺจเปติ, วิวรติ วิชติ อุตฺตานิกโรติ, สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขาติ.
 อุปฺปาทา วา ภิกฺขเว ตถาคทानํ อนฺุปฺปาทา วา ตถาคทานํ, จิตฺตา ว สฺมา
 ธาตุ ฌมฺมจฺจิตฺตา ฌมฺมนิยามตา, สพฺเพ ฌมฺมา อนตฺตาติ. ตํ ตถาคโถ
 อภิสมฺพุชฺฌติ อภิสเมติ, อภิสมฺพุชฺฌิตฺวา อภิสเมตฺวา อาจิขุติ เทเสติ, ปณฺณเปติ
 ปณฺจเปติ, วิวรติ วิชติ อุตฺตานิกโรติ, สพฺเพ ฌมฺมา อนตฺตาติ. อิทมวโจ
 ภควา. อตฺตมฺนา เต ภิกฺขุ ภควโถ ภาสิตํ, อภินฺนุทฺตติ.

ฌมฺมนิยามสฺสจฺจํ นิฏฺฐจิตํ

เมตฺตานิสฺสสฺสคฺคปาจ

เอวฺมเม สฺสํ ๗ เอกํ สมยํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหริติ เชตวเน อนาถ-
 ปิณฺฑทิกสฺส อารามे ๗ ตตร โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ ภิกฺขโวติ ๗ ภทฺนเตติ
 เต ภิกฺขุ ภควโถ ปจฺจสฺสสฺสํ ภควา เอตทวโจ ๗

เมตฺตํ ๗ ภิกฺขเว เจโตวิมฺุตฺติยา อาเสวิตาย ภาวิตาย พหุลีกตายน
 ยานีกตายน วตฺถุกตายน อนฺุฏฺฐิตาย ปริจิตาย สฺสสมารทฺธาย เอกาทสฺสํ
 ปาฏิกงฺขา ๗ กตเม เอกาทส ๗ สุขํ สฺสํ ๗ สุขํ ปฏฺฐิตํ ๗ น ปาปํ
 สฺสํ ๗ ปสฺสติ ๗ มนฺุสฺसानํ ปิโย โหติ ๗ อมฺนฺุสฺसानํ ปิโย โหติ ๗ เทวตา
 รกฺขนฺติ ๗ นาสฺส อคฺคิ วา วิสํ วา สทฺถํ วา กมฺติ ๗ ตฺวํ จิตฺตํ สมาริยติ ๗
 มุขวณฺโณ วิปฺปสฺสีติ ๗ อสมฺมุโพห กาลํ กโรติ ๗ อุตฺตรํ อปฺปฏิวิชฺฌนฺโต
 พุรฺหมลोकฺกปโป โหติ ๗ เมตฺตํ ๗ ภิกฺขเว เจโตวิมฺุตฺติยา อาเสวิตาย ภาวิตาย

วา ทุกข์ วา อทุกขมสุขํ วา, ตสฺมีปํ นิพพินฺทติ. มนสฺมีปํ นิพพินฺทติ,
 ฐมฺเมสฺมีปํ นิพพินฺทติ, มโนวิญญาณํปํ นิพพินฺทติ, มโนสมฺมตฺสเสปํ นิพพินฺทติ,
 ยมฺปํปํ มโนสมฺมตฺสสจฺจยา อปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สุขํ วา ทุกข์ วา อทุกขมสุขํ วา,
 ตสฺมีปํ นิพพินฺทติ. นิพพินฺทํ วิรชฺชติ. วิราคา วิมฺจุจติ. วิมุตตสฺมี วิมุตตมิตติ
 ฌาณํ โหติ, ฌีณา ชาติ, วุสิตํ พุรหมจฺจริยํ, กตํ กรรมํ, นาปวํ อิตฺถตฺตยาयाติ
 ปชานาตีติ. อิทมโวจ ภควา. อตฺตมนา เต ภิกฺขุ ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทํ.
 อิมสฺมิณฺจ ปน เวยยากรรมสฺมี ภณฺณมานเ, ตสฺส ภิกฺขุสฺสทสฺสสฺส อนุปาทาย
 อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมฺจุจิสฺสุติ.

อาทิตฺตปริยายสฺสทํ นิฏฺฐจิตํ.

ธมฺมนิยามสฺสุตฺตารมฺภ

ยํ เว นิพฺพานฌาณสฺส	ฌาณํ ปุพฺเพ ปวตฺตเต,
ตสฺสเสว วิสยํภูตา	ยายํ ธมฺมนิยามตา.
อนิจฺจตา ทุกฺขตา จ	สพฺเพสํ จ อนตฺตตา,
ตสฺสา ปกาสกํ สฺสทํ	ยํ สมฺพุทฺธเณ ภาสิตํ.
สาธุนํ ฌาณจาเรน	ยถา พุทฺธเณ เทสิตํ,
โยนิโส ปฏิปตฺยตฺถ	ตํ สฺสทฺตนํ ภาณาม เส.

ธมฺมนิยามสฺสทํ

เอวฺมเม สฺสทํ. เอกํ สมยํ ภควา, สาทตฺถิยํ วิหริติ, เชทวนเ อนาถ-
 ปิณฺฑกิสฺส, อารามเ. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ ภิกฺขโวติ. ภทฺนเตติ
 เต ภิกฺขุ ภควโต ปจฺจุสฺสโสสุ. ภควา เอตทโวจ, อูปปาทา วา ภิกฺขเว ตถาคตาณํ
 อนุปปาทา วา ตถาคตาณํ, จิตฺตา ว สา ธาตุ ธมฺมฏฺฐจิตฺตา ธมฺมนิยามตา, สพฺเพ
 สงฺขารา อนิจฺจาติ. ตํ ตถาคโต อภิสมฺพุชฺฌติ อภิสเมติ อภิสมฺพุชฺฌิตฺวา อภิสเมตฺวา

โทสกุคินา โมหกุคินา, อาทิตฺตํ ชาตียา ชรามรณน, โสเกหิ ปรีเทเวหิ ทุกฺเขหิ
 โทมนสฺสเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตฺตุนฺติ วทามิ. กาโย อาทิตฺโต, โผฏฺฐพฺพา อาทิตฺตา,
 กายวิญฺญาณํ อาทิตฺตํ, กายสมฺมผลโส อาทิตฺโต, ยมฺปิํ กายสมฺมผลสฺสปจฺจยา
 อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สฺขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสฺขํ วา, ตมฺปิํ อาทิตฺตํ. อาทิตฺตํ
 รากกุคินา โทสกุคินา โมหกุคินา, อาทิตฺตํ ชาตียา ชรามรณน, โสเกหิ
 ปรีเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนสฺสเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตฺตุนฺติ วทามิ. มโน อาทิตฺโต,
 รัมมา อาทิตฺตา, มโนวิญฺญาณํ อาทิตฺตํ, มโนสมฺมผลโส อาทิตฺโต, ยมฺปิํ
 มโนสมฺมผลสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สฺขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสฺขํ วา,
 ตมฺปิํ อาทิตฺตํ. เกณ อาทิตฺตํ. อาทิตฺตํ รากกุคินา โทสกุคินา โมหกุคินา,
 อาทิตฺตํ ชาตียา ชรามรณน, โสเกหิ ปรีเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนสฺสเสหิ อุปายาเสหิ
 อาทิตฺตุนฺติ วทามิ.

เอวํ ปสฺสํ ภิกฺขเว สุตฺวา อริยสาวโก, จกฺขุสฺมึปี นินฺพินฺนทติ, รุเปสฺมึปี
 นินฺพินฺนทติ, จกฺขุวิญฺญาณเปปี นินฺพินฺนทติ, จกฺขุสมฺมผลสฺสเปปี นินฺพินฺนทติ, ยมฺปิํ
 จกฺขุสมฺมผลสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สฺขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสฺขํ วา,
 ตสฺมึปี นินฺพินฺนทติ. โสทสฺมึปี นินฺพินฺนทติ, สทฺทสฺสเปปี นินฺพินฺนทติ, โสทวิญฺญาณเปปี
 นินฺพินฺนทติ, โสทสมฺมผลสฺสเปปี นินฺพินฺนทติ, ยมฺปิํ โสทสมฺมผลสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ
 เวทยิตํ, สฺขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสฺขํ วา ตสฺมึปี นินฺพินฺนทติ. ฆานสฺมึปี
 นินฺพินฺนทติ, คณฺเฐสฺสเปปี นินฺพินฺนทติ, ฆานวิญฺญาณเปปี นินฺพินฺนทติ ฆานสมฺมผลสฺสเปปี
 นินฺพินฺนทติ, ยมฺปิํ ฆานสมฺมผลสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สฺขํ วา ทุกฺขํ วา
 อทุกฺขมสฺขํ วา, ตสฺมึปี นินฺพินฺนทติ. ชิวฺหายเปปี นินฺพินฺนทติ, รสสฺสเปปี นินฺพินฺนทติ,
 ชิวฺหาวิญฺญาณเปปี นินฺพินฺนทติ, ชิวฺหาสมฺมผลสฺสเปปี นินฺพินฺนทติ, ยมฺปิํ ชิวฺหาสมฺมผลสฺส-
 ปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สฺขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมสฺขํ วา, ตสฺมึปี นินฺพินฺนทติ,
 กายสฺมึปี นินฺพินฺนทติ, โผฏฺฐพฺเพสฺสเปปี นินฺพินฺนทติ, กายวิญฺญาณเปปี นินฺพินฺนทติ,
 กายสมฺมผลสฺสเปปี นินฺพินฺนทติ, ยมฺปิํ กายสมฺมผลสฺสปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตํ, สฺขํ

เต โสตาโร วิโมเจสิ

ตเถโวปปริกขาย

ทุกขตาลกฺขโณปาย

อเสกขาย วิมุตติยา.

วิมฺณฺณํ โสตุมิจฺจนฺตํ,

ทํ สุตฺตฺนํ ภาณาม เส.

อาทิตฺตปริยายสฺสคฺคํ

เอวเม สุตํ. เอกํ สมยํ ภควา, กายํ วิหริติ คยาสฺสเส, สทฺธิ
ภิกฺขุสหสฺเสน. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ.

สพฺพํ ภิกฺขเว อาทิตฺตํ. กิณฺจ ภิกฺขเว สพฺพํ อาทิตฺตํ. จกฺขุํ ภิกฺขเว
อาทิตฺตํ, ৰূปา อาทิตฺตา, จกฺขุวิมฺณฺณํ อาทิตฺตํ, จกฺขุสมฺผลฺโส อาทิตฺโต,
ยมฺปิํ จกฺขุสมฺผลฺสฺสปลฺจฺยา อปฺปชฺชติ เวทิตํ, สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมฺสุขํ
วา, ตมฺปิ อาทิตฺตํ. เกณ อาทิตฺตํ. อาทิตฺตํ รากฺกคฺคินา โทสคฺคินา
โมหคฺคินา, อาทิตฺตํ ชาติยา ชรามรณฺเน, โสเกหิ ปรีเทเวหิ ทุกฺখেหิ
โทมนสฺสฺสฺสฺสฺส อฺปายาเสหิ อาทิตฺตฺนติ วทามิ. โสทํ อาทิตฺตํ, สทฺธา อาทิตฺตา,
โสทวิมฺณฺณํ อาทิตฺตํ. โสทสมฺผลฺโส อาทิตฺโต, ยมฺปิํ โสทสมฺผลฺสฺสปลฺจฺยา
อปฺปชฺชติ เวทิตํ, สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมฺสุขํ วา, ตมฺปิ อาทิตฺตํ. เกณ
อาทิตฺตํ. อาทิตฺตํ รากฺกคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา, อาทิตฺตํ ชาติยา ชรามรณฺเน,
โสเกหิ ปรีเทเวหิ ทุกฺখেหิ โทมนสฺสฺสฺส อฺปายาเสหิ อาทิตฺตฺนติ วทามิ. ฆานํ
อาทิตฺตํ, คุณฺธา อาทิตฺตา, ฆานวิมฺณฺณํ อาทิตฺตํ, ฆานสมฺผลฺโส อาทิตฺโต,
ยมฺปิํ ฆานสมฺผลฺสฺสปลฺจฺยา อปฺปชฺชติ เวทิตํ, สุขํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมฺสุขํ
วา, ตมฺปิ อาทิตฺตํ. เกณ อาทิตฺตํ. อาทิตฺตํ รากฺกคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา,
อาทิตฺตํ ชาติยา ชรามรณฺเน, โสเกหิ ปรีเทเวหิ ทุกฺখেหิ โทมนสฺสฺสฺส อฺปายาเสหิ
อาทิตฺตฺนติ วทามิ. ชิวฺหา อาทิตฺตา, ৰসা อาทิตฺตา, ชิวฺหาวิมฺณฺณํ อาทิตฺตํ,
ชิวฺหาสมฺผลฺโส อาทิตฺโต, ยมฺปิํ, ชิวฺหาสมฺผลฺสฺสปลฺจฺยา อปฺปชฺชติ เวทิตํ, สุขํ
วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมฺสุขํ วา, ตมฺปิ อาทิตฺตํ. เกณ อาทิตฺตํ. อาทิตฺตํ รากฺกคฺคินา

อติทานาคตปัจจุปปนนา อชฺฌตฺตา วา พหิทฺธา วา, โอฟาริกา วา สุขุมา
 วา, หีนา วา, ปณฺธิตา วา, เย ทูเร สนฺติเก วา, สพฺเพ สงฺขารา, เนทํ
 มม เนโสหฺมสฺมิ น เมโส อตฺตาทิ. เอวเมตํ ยถาภูตํ สมฺมปฺปณฺณาย ทฏฺฐพฺพ.
 ยงฺกิญฺจิ วิญฺญาณํ อติทานาคตปัจจุปปนํ, อชฺฌตฺตํ วา, พหิทฺธา วา,
 โอฟาริกํ วา สุขุมา วา, หีนํ วา ปณฺธิตํ วา, ยนฺตฺทูเร สนฺติเก วา, สพฺพํ
 วิญฺญาณํ, เน ทํ มม เนโสหฺมสฺมิ น เมโส อตฺตาทิ. เอวเมตํ ยถาภูตํ
 สมฺมปฺปณฺณาย ทฏฺฐพฺพ.

เอวํ ปสฺสํ ภิกฺขเว สุตฺวา อริยสวโก, รูปสฺมีปํ นิพฺพินฺทติ, เวทนายปํ
 นิพฺพินฺทติ, สญฺญายปํ นิพฺพินฺทติ, สงฺขารสฺสํ นิพฺพินฺทติ, วิญฺญาณสฺมีปํ
 นิพฺพินฺทติ. นิพฺพินฺทํ วิรชฺชติ. วิรจฺจา วิมฺบฺบจฺติ. วิมฺบฺบตฺตสฺมี วิมฺบฺบตฺตมิตฺติ ฌาณํ
 โหติ, ชีณา ชาติ, วุสฺสิตํ พุรหฺมจฺริยํ, กตํ กรณียํ, นาปรํ อิตฺถตฺตยาติ
 ปชานาตีติ. อิทมวโจ ภควา. อตฺตมณา ปณฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ ภควโต ภาสีตํ
 อภินนฺทํ. อิมสฺมิณฺจ ปน เวยฺยาकरणสฺมี ภณฺณมานเ ปณฺจวคฺคิยานํ ภิกฺขุณฺ
 อนุปาทาย, อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมฺบฺบจฺจิสฺสุติ.

อนตฺตลภฺกฺขนสฺสุตํ นิฏฺฐิตํ.

อาทิตฺตปริยายสฺสุตฺตารมภ

เวเนยฺยทมนโนปาเย	สพฺพโส ปารมี คโต,
อโมฆวโจ พุทฺโธ	อภิญฺญายานุสาสโก.
จิณฺณานุรูปโต จาปํ	ธมฺเมเน วินยํ ปชํ,
จิณฺณาณคฺคิปาริจรียานํ	สมโพชฺฌมารหโยคินํ.
ยมาทิตฺตปริยายํ	เทสยฺนโต มโนหรํ,

วาติ. อนิจจา ภาณุเต. ยมฺพนานิจจํ ทุกฺขํ วา ตํ สุขํ วาติ. ทุกฺขํ ภาณุเต.
 ยมฺพนานิจจํ ทุกฺขํ วิปริณามธมฺมํ, กลฺลํ นุ ตํ สมฺนุสฺสํ, เอตํ มม
 เอโสหฺมสฺมิ เอโส เม อตฺตาทิ. โน เหน้ ภาณุเต. ตํ ก็ มณฺณถ ภิภฺชเว
 สณฺณวา นิจฺจา วา อนิจฺจา วาติ. อนิจฺจา ภาณุเต. ยมฺพนานิจจํ ทุกฺขํ วา ตํ
 สุขํ วาติ. ทุกฺขํ ภาณุเต. ยมฺพนานิจจํ ทุกฺขํ วิปริณามธมฺมํ, กลฺลํ นุ ตํ
 สมฺนุสฺสํ, เอตํ มม เอโสหฺมสฺมิ เอโส เม อตฺตาทิ. โน เหน้ ภาณุเต. ตํ
 ก็ มณฺณถ ภิภฺชเว สงฺขารวา นิจฺจา วา อนิจฺจา วาติ. อนิจฺจา ภาณุเต.
 ยมฺพนานิจจํ ทุกฺขํ วา ตํ สุขํ วาติ. ทุกฺขํ ภาณุเต. ยมฺพนานิจจํ ทุกฺขํ
 วิปริณามธมฺมํ, กลฺลํ นุ ตํ สมฺนุสฺสํ, เอตํ มม เอโสหฺมสฺมิ เอโส เม
 อตฺตาทิ. โน เหน้ ภาณุเต. ตํ ก็ มณฺณถ ภิภฺชเว วิญฺญาณํ นิจฺจํ วา อนิจฺจํ
 วาติ. อนิจฺจํ ภาณุเต. ยมฺพนานิจจํ ทุกฺขํ วา ตํ สุขํ วาติ. ทุกฺขํ ภาณุเต,
 ยมฺพนานิจจํ ทุกฺขํ วิปริณามธมฺมํ, กลฺลํ นุ ตํ สมฺนุสฺสํ, เอตํ มม
 เอโสหฺมสฺมิ เอโส เม อตฺตาทิ. โน เหน้ ภาณุเต.

ตสฺมาติห ภิภฺชเว, ยงฺกิลฺลิจิ รุปํ อตีตานาคตฺตปจฺจุปปนฺนํ, อชฺชตฺตํ วา
 พหิตฺธา วา, โอพาริกํ วา สุขํ วา, หีนํ วา ปณฺธิตํ วา, ยนฺทุเร สนฺติเก
 วา, สพฺพํ รุปํ, เนตํ มม เนโสหฺมสฺมิ น เมโส อตฺตาทิ. เอวเมตํ ยถาภูตํ
 สมฺมปฺปณฺณาย ทฺวสฺสพฺพํ. ยา กาจิ เวทนา อตีตานาคตฺตปจฺจุปปนฺนา, อชฺชตฺตา
 วา พหิตฺธา วา, โอพาริกา วา สุขมา วา, หีนา วา ปณฺธิตา วา, ยา ทุเร
 สนฺติเก วา, สพฺพา เวทนา, เนตํ มม เนโสหฺมสฺมิ น เมโส อตฺตาทิ. เอวเมตํ
 ยถาภูตํ สมฺมปฺปณฺณาย ทฺวสฺสพฺพํ. ยา กาจิ สณฺณวา อตีตานาคตฺตปจฺจุปปนฺนา,
 อชฺชตฺตา วา พหิตฺธา วา, โอพาริกา วา สุขมา วา, หีนา วา ปณฺธิตา วา,
 ยา ทุเร สนฺติเก วา, สพฺพา สณฺณวา, เนตํ มม เนโสหฺมสฺมิ น เมโส
 อตฺตาทิ. เอวเมตํ ยถาภูตํ สมฺมปฺปณฺณาย ทฺวสฺสพฺพํ. เย เกจิ สงฺขารวา

อนตฺตา. เวทนา จ หิ ภิขเว อตฺตา อภวิสฺส, นยิ ภิ เวทนา อาพาธาย
 สํวตฺเตยฺย, ลพฺภถ จ เวทนาย, เอวํ เม เวทนา โหตุ เอวํ เม เวทนา
 มา อโหสีติ. ยสฺมา จ โข ภิขเว เวทนา อนตฺตา, ตสฺมา เวทนา อาพาธาย
 สํวตฺตติ, น จ ลพฺภติ เวทนาย, เอวํ เม เวทนา โหตุ เอวํ เม เวทนา
 มา อโหสีติ. สญฺญา อนตฺตา. สญฺญา จ หิ ภิขเว อตฺตา อภวิสฺส,
 นยิ ภิ สญฺญา อาพาธาย สํวตฺเตยฺย, ลพฺภถ จ สญฺญาย, เอวํ เม สญฺญา
 โหตุ เอวํ เม สญฺญา มา อโหสีติ. ยสฺมา จ โข ภิขเว สญฺญา
 อนตฺตา, ตสฺมา สญฺญา อาพาธาย สํวตฺตติ. น จ ลพฺภติ สญฺญาย, เอวํ เม
 สญฺญา โหตุ เอวํ เม สญฺญา มา อโหสีติ. สงฺขารํ อนตฺตา. สงฺขารํ จ
 หิ ภิขเว อตฺตา อภวิสฺส, นยิ ภิ สงฺขารํ อาพาธาย สํวตฺเตยฺย, ลพฺภถ
 จ สงฺขารสฺส, เอวํ เม สงฺขารํ โหนตุ เอวํ เม สงฺขารํ มา อหฺเสนฺติ.
 ยสฺมา จ โข ภิขเว สงฺขารํ อนตฺตา, ตสฺมา สงฺขารํ อาพาธาย สํวตฺตติ,
 น จ ลพฺภติ สงฺขารสฺส, เอวํ เม สงฺขารํ โหนตุ, เอวํ เม สงฺขารํ มา
 อหฺเสนฺติ. วิญฺญาณํ อนตฺตา. วิญฺญาณญจ หิ ภิขเว อตฺตา อภวิสฺส, นยิ ภิ
 วิญฺญาณํ อาพาธาย สํวตฺเตยฺย, ลพฺภถ จ วิญฺญาเน, เอวํ เม วิญฺญาณํ
 โหตุ เอวํ เม วิญฺญาณํ มา อโหสีติ. ยสฺมา จ โข ภิขเว วิญฺญาณํ อนตฺตา,
 ตสฺมา วิญฺญาณํ อาพาธาย สํวตฺตติ, น จ ลพฺภติ วิญฺญาเน, เอวํ เม
 วิญฺญาณํ โหตุ เอวํ เม วิญฺญาณํ มา อโหสีติ.

ทํ ก็ มนุญฺถ ภิขเว รูปํ นิจฺจํ วา อนิจฺจํ วาติ. อนิจฺจํ ภนฺเต.
 ยมฺปนานิจฺจํ ทุกฺขํ วา ทํ สุขํ วาติ. ทุกฺขํ ภนฺเต. ยมฺปนานิจฺจํ ทุกฺขํ
 วิปริณามธมฺมํ, กลฺลํ นุ ทํ สมฺนุปฺปสฺสิตุ. เอตํ มม เอโสหฺมสฺมิ เอโส เม
 อตฺตาติ. โน เหนํ ภนฺเต. ทํ ก็ มนุญฺถ ภิขเว เวทนา นิจฺจา วา อนิจฺจา

ภควา อุทานํ อุทาเนสิ, อณฺวาสี วต โภ โกณฺฑนฺโณ, อณฺวาสี วต โภ
โกณฺฑนฺโณติ. อิติหิํ อายสฺมโต โภณฺฑนฺตสฺส, อณฺวโภณฺฑนฺโณเตว นามิ
อโหสีติ.

ธมฺมจกฺกปฺปวตฺตตนฺตํ นิฏฺฐิตํ.

อนตฺตลฺกฺขนฺตฺตํ

ยฺนํ สฺตฺเตหิ ทุกฺเคน	ณฺเอยํ อนตฺตลฺกฺขนํ,
อตฺตวาทาตฺตสณฺณํ	สมฺมเทว วิโมจํ,
สมฺพุทฺโธ ตํ ปกาเสสิ	ทิจฺจสจฺจาน โยกินํ,
อฺตุตฺรํ ปฏฺวิธาย	ภาเวตํ ฌานมฺมุตฺตมํ.
ยฺนเตสํ ทิจฺจธมฺมานํ	ฌาณณฺุปปริกฺขตํ,
สพฺพาสเวหิ จิตฺตานิ	วิมุจฺจิสฺสุ อเสสโต.
ตถา ฌานานฺสาเรณ	สาสนํ กาคุมิณฺตํ,
สาธุนํ อตฺตลฺกฺขนฺตํ	ตํ สฺตฺตตนฺตํ ภณาม เส.

อนตฺตลฺกฺขนฺตฺตํ

เอวฺมเม สฺตํ. เอกํ สมยํ ภควา, พาราณสีํ วิหริติ, อิติปฺตเน
มิกฺทาเย. ตตร โข ภควา ปณฺจวคฺคิเย ภิกฺขุ อามนฺเตสิ.

รูปํ ภิกฺขเว อนตฺตา. รูปญฺหิํ ภิกฺขเว อตฺตา อภวิสฺส, นยิํ รูปํ
อาพาธาย สํวตฺเตยฺย, ลพฺภเถ จ รูปํ, เอวํ เม รูปํ โหตุ เอวํ เม รูปํ มา
อโหสีติ. ยสฺมา จ โข ภิกฺขเว รูปํ อนตฺตา, ตสฺมา รูปํ อาพาธาย สํวตฺตติ,
น จ ลพฺภติ รูปํ, เอวํ เม รูปํ โหตุ เอวํ เม รูปํ มา อโหสีติ. เวทนา

อิเมสุ จตุสุ อริยสัจเจสุ, เอวณติปรีวัญญู ทวาทสาการิ ยถาภูตัม ฌาณทสฺสนํ
 สุวิสุทฺธํ อโหสิ. อถาหํ ภิกฺขเว สเทวเก โลเก สมารเก สพรหมเก, สสฺสสมณ-
 พราหมณิยา ปชาย สเทวมนุสฺสาย, อนนฺตตรํ สมมาสมโพธิ อภิสมฺพุทฺโธ
 ปจฺจณฺณาสี. ฌาณญจ ปน เม ทสฺสนํ อุทฺปาติ, อกุปฺปา เม วิมุตฺติ, อยมนฺติมา
 ชาติ, นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโวติ. อิทมวโจ ภควา. อตฺตมณา ปณฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ
 ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทํ อิมสฺมิญจ ปน เวยยากรณสฺมิมิ ภณฺณมานเ, อายสฺมโต
 โทณฺทณฺณสฺส วิรชํ วิตมลํ ฌมฺมจกฺขํ อุทฺปาติ. ยงฺกิญฺจิ สมุทฺยธมฺมํ สพฺพหนฺตํ
 นิโรธธมฺมนฺติ,

ปวตฺตติเต จ ภควตา ฌมฺมจกฺเก, ภูมฺมา เทวา สทฺทมฺนุสฺสวาเวสฺสุ,
 เอตมฺภควตา พารานณิยํ อัสสิปตเน มิกฺทาเย อนนฺตตรํ ฌมฺมจกฺกํ ปวตฺตติทํ,
 อปฺปฏฺวิวตฺตติยํ สมณเณ วา พราหมณเณ วา เทเวน วา มาเรน วา พฺรหฺมณา
 วา โลกสฺมินฺติ. ภูมฺมานํ เทวานํ สทฺทํ สุตฺวา, จาตุมฺมหาราชิกา เทวา
 สทฺทมฺนุสฺสวาเวสฺสุ. จาตุมฺมหาราชิกานํ เทวานํ สทฺทํ สุตฺวา, ทาวทิสฺสา เทวา
 สทฺทมฺนุสฺสวาเวสฺสุ. ทาวทิสฺสานํ เทวานํ สทฺทํ สุตฺวา, ยามา เทวา สทฺทมฺนุสฺสวาเวสฺสุ.
 ยามานํ เทวานํ สทฺทํ สุตฺวา, ตุสฺสีตา เทวา สทฺทมฺนุสฺสวาเวสฺสุ. ตุสฺสีตานํ เทวานํ
 สทฺทํ สุตฺวา, นิมฺมานรตี เทวา สทฺทมฺนุสฺสวาเวสฺสุ. นิมฺมานรตীনํ เทวานํ สทฺทํ
 สุตฺวา, ปรนิมฺมิตฺตวสฺสวตฺตี เทวา สทฺทมฺนุสฺสวาเวสฺสุ. ปรนิมฺมิตฺตวสฺสวตฺตีนํ เทวานํ
 สทฺทํ สุตฺวา, พฺรหฺมกายิกา เทวา สทฺทมฺนุสฺสวาเวสฺสุ, เอตมฺภควตา พารานณิยํ
 อัสสิปตเน มิกฺทาเย อนนฺตตรํ ฌมฺมจกฺกํ ปวตฺตติทํ, อปฺปฏฺวิวตฺตติยํ สมณเณ วา
 พราหมณเณ วา เทเวน วา มาเรน วา พฺรหฺมณา วา เกนจิ วา โลกสฺมินฺติ.
 อิติห เตเน ชณเณ เตเน มฺหุตฺเตเน. ยาว พฺรหฺมโลกา สทฺโท อพฺภุคฺคจฺฉิ.
 อยญฺจ ทสฺสทสฺสี โลกธาคู, สงฺกมฺปิ สมฺปกมฺปิ สมฺปเวทิ. อปฺปมาโน จ
 โอพาโร โอภาโส โลเก ปาตุโรหิสิ, อติภกฺกเมว เทวานํ เทวานุภาวํ. อถโข

ภิกขเว, ปุพฺเพ อนนุสฺสฺเตสฺส ธมฺเมสฺส, จกฺขั อุตฺปาติ ฌาณํ อุตฺปาติ ปณฺณม
 อุตฺปาติ วิชฺชา อุตฺปาติ อาโลโก อุตฺปาติ. ตํ โข ปณฺิํ ทฺวณฺสมุทโย อริยสจฺจํ
 ปหีนนฺติ เม ภิกขเว, ปุพฺเพ อนนุสฺสฺเตสฺส ธมฺเมสฺส, จกฺขั อุตฺปาติ ฌาณํ
 อุตฺปาติ ปณฺณม อุตฺปาติ วิชฺชา อุตฺปาติ อาโลโก อุตฺปาติ.

อิทํ ทฺวณฺนิโรธอ อริยสจฺจนฺติ เม ภิกขเว, ปุพฺเพ อนนุสฺสฺเตสฺส
 ธมฺเมสฺส, จกฺขั อุตฺปาติ ฌาณํ อุตฺปาติ ปณฺณม อุตฺปาติ วิชฺชา อุตฺปาติ
 อาโลโก อุตฺปาติ. ตํ โข ปณฺิํ ทฺวณฺนิโรธอ อริยสจฺจํ สจฺจิกาทพฺพนฺติ
 เม ภิกขเว, ปุพฺเพ อนนุสฺสฺเตสฺส ธมฺเมสฺส, จกฺขั อุตฺปาติ ฌาณํ อุตฺปาติ
 ปณฺณม อุตฺปาติ วิชฺชา อุตฺปาติ อาโลโก อุตฺปาติ. ตํ โข ปณฺิํ ทฺวณฺนิโรธอ
 อริยสจฺจํ สจฺจิกตฺนฺติ เม ภิกขเว, ปุพฺเพ อนนุสฺสฺเตสฺส ธมฺเมสฺส, จกฺขั อุตฺปาติ
 ฌาณํ อุตฺปาติ ปณฺณม อุตฺปาติ วิชฺชา อุตฺปาติ อาโลโก อุตฺปาติ.

อิทํ ทฺวณฺนิโรธคามินิ ปฏฺิปปทา อริยสจฺจนฺติ เม ภิกขเว, ปุพฺเพ
 อนนุสฺสฺเตสฺส ธมฺเมสฺส, จกฺขั อุตฺปาติ ฌาณํ อุตฺปาติ ปณฺณม อุตฺปาติ วิชฺชา
 อุตฺปาติ อาโลโก อุตฺปาติ. ตํ โข ปณฺิํ ทฺวณฺนิโรธคามินิ ปฏฺิปปทา อริยสจฺจํ
 ภาเวตพฺพนฺติ เม ภิกขเว, ปุพฺเพ อนนุสฺสฺเตสฺส ธมฺเมสฺส, จกฺขั อุตฺปาติ ฌาณํ
 อุตฺปาติ ปณฺณม อุตฺปาติ วิชฺชา อุตฺปาติ อาโลโก อุตฺปาติ. ตํ โข ปณฺิํ
 ทฺวณฺนิโรธคามินิ ปฏฺิปปทา อริยสจฺจํ ภาวิตนฺติ เม ภิกขเว, ปุพฺเพ อนนุสฺสฺเตสฺส
 ธมฺเมสฺส, จกฺขั อุตฺปาติ ฌาณํ อุตฺปาติ ปณฺณม อุตฺปาติ วิชฺชา อุตฺปาติ
 อาโลโก อุตฺปาติ.

ยวาทวณฺจ เม ภิกขเว อิมสฺส จตฺตสฺส อริยสจฺเจสฺส, เวนฺนตฺติปวิฏฺฐิ
 ทฺวาทสาการํ ยถาภฺตํ ฌาณทสฺสนํ น สฺวีสฺสทฺธํ อโหสิ. เวนฺน ทวาทํ ภิกขเว
 สทฺเวเก โลเก สมารเก สพฺรหฺมเก, สสฺสสมณพฺรหฺมณฺิยา ปชาย สทฺวมนุสฺสํ,
 อนนฺตฺรํ สมนาสมฺโพธิ อภิสมฺพุทฺธอ ปจฺจุณฺณาสี. ยโต จ โข เม ภิกขเว

อัย โข สา ภิกขเว มชฺฌิมา ปฏิปทา ตถาคเตน อภิสมฺพุทฺธา, จกฺขุภณฺเฑ
ณานภณฺเฑ อุปสมาย อภินฺณาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ.

อิทํ โข ปน ภิกขเว ทฺถุขํ อริยสจฺจํ. ชาตปิ ทฺถุชา ชรปิ ทฺถุชา
มรณมฺปิ ทฺถุขํ, โสภปริเทวทฺถุขโทมนสฺสุปายาสปิ ทฺถุชา. อปฺปิเยหิ สมฺปโยโค
ทฺถุโข ปิเยหิ วิปฺปโยโค ทฺถุโข ยมฺปิจฺฉํ น ลภติ ทมฺปิ ทฺถุขํ, สงฺขิตฺเตน
ปณฺจปาทานกฺขนฺธา ทฺถุชา. อิทํ โข ปน ภิกขเว ทฺถุขสมฺพุทธโย อริยสจฺจํ. ยาย
ตณฺหา โปโนพฺภวิกา นนฺทิราคสฺสทฺตา ตตฺตร ตตฺตรานินฺนํ, เสยฺยถิทํ.
กามตณฺหา ภวตณฺหา วิภวตณฺหา. อิทํ โข ปน ภิกขเว ทฺถุขนิโรธอริยสจฺจํ.
โย ทสฺสาเยว ตณฺหาเยว อสฺสสวिरาคินิโรธ จาโค ปณฺนิสฺสสฺสโก มุตฺติ อนาลโย.
อิทํ โข ปน ภิกขเว ทฺถุขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสจฺจํ. อยมฺเว อริโย
อฏฺฐังคิกโก มคฺคโก. เสยฺยถิทํ. สมฺมาทิฏฺฐิ สมฺมาสงฺกปโป, สมฺมาวาจา
สมฺมากมฺมมฺโต สมฺมาอาชีโว, สมฺมาวายาโม สมฺมาสตี สมฺมาสมาธิ.

อิทํ ทฺถุขํ อริยสจฺจจฺหนฺติ เม ภิกขเว, ปุพฺเพ อนนฺตฺสฺสเทสฺส ธมฺเมสฺส,
จกฺขุ อฺอุปาที ฌาณํ อฺอุปาที ปณฺณว อฺอุปาที วิชฺชา อฺอุปาที อาโลโก
อฺอุปาที. ตํ โข ปนิตํ ทฺถุขํ อริยสจฺจํ ปริณฺณเยยฺยนฺติ เม ภิกขเว, ปุพฺเพ
อนนฺตฺสฺสเทสฺส ธมฺเมสฺส, จกฺขุ อฺอุปาที ฌาณํ อฺอุปาที ปณฺณว อฺอุปาที วิชฺชา
อฺอุปาที อาโลโก อฺอุปาที. ตํ โข ปนิตํ ทฺถุขํ อริยสจฺจํ ปริณฺณวตฺถนฺติ เม
ภิกขเว, ปุพฺเพ อนนฺตฺสฺสเทสฺส ธมฺเมสฺส, จกฺขุ อฺอุปาที ฌาณํ อฺอุปาที ปณฺณว
อฺอุปาที วิชฺชา อฺอุปาที อาโลโก อฺอุปาที.

อิทํ ทฺถุขสมฺพุทธโย อริยสจฺจจฺหนฺติ เม ภิกขเว, ปุพฺเพ อนนฺตฺสฺสเทสฺส
ธมฺเมสฺส, จกฺขุ อฺอุปาที ฌาณํ อฺอุปาที ปณฺณว อฺอุปาที วิชฺชา อฺอุปาที
อาโลโก อฺอุปาที. ตํ โข ปนิตํ ทฺถุขสมฺพุทธโย อริยสจฺจํ ปหาตพฺพนฺติ เม

ธมฺมจกฺกปฺปวตฺตณฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส

อนฺนํ อภิสฺมํ โพรธิ	สมฺพชฺชณฺนิทฺวา ตถาคโธ,
ปจฺมํ ยํ อเทเสสิ	ธมฺมจกฺกํ อนฺนํ อตฺตํ.
สมฺมเทว ปวตฺตณฺโธ	โลเก อปฺปฏฺวิวตฺตํ,
ยตฺถาภาวตา อุโฆ อนฺตา	ปฏฺธิปตฺติ จ มชฺชณฺนิมา.
จตฺตฺสวารียสจฺเจสฺส	วิสฺสุทฺธํ ฌานทสฺสณฺ,
เทสิทํ ธมฺมราเชน	สมฺมาสมฺโพธิกิตฺตณฺ.
นาเมเน วิสฺสุทฺธํ สุตฺตํ	ธมฺมจกฺกปฺปวตฺตณฺ,
เวยฺยาकरणปาเเสน	สงฺคีตณฺตมฺภณาม เส.

ธมฺมจกฺกปฺปวตฺตณฺสฺสฺสฺส

เอวเม สุตฺม. เอกํ สมฺมํ ภควา, พารานฺตํ วิหริติ, อธิปตฺตเน
มิกฺกาเย. ตตฺร โข ภควา ปณฺจวคฺคิเย ภิกฺขุ อามนฺเตสิ.

เทวเม ภิกฺขเว อนฺตา ปพฺพชฺชิตฺเตน น เสวิตพฺพา. โย จายํ กามสฺส
กามสฺสขลฺลิกานฺนํ โยโค, หีนํ คมฺโม โปถุชฺชนิกํ อนฺริโย อนฺตฺตสณฺนิทฺโธ. โย
จายํ อตฺตกิลฺมณานฺนํ โยโค, ทุกฺโข อนฺริโย อนฺตฺตสณฺนิทฺโธ. เอเต เต ภิกฺขเว
อุโฆ อนฺเต อนฺนํ คมฺม, มชฺชณฺนิมา ปฏฺธิปทา ตถาคเตน อภิสฺมพฺพุตา, จกฺขุกรณฺ
ฌานกรณฺนิ อุปสมาย อภินฺนํ สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ.

กตฺวา จ สา ภิกฺขเว มชฺชณฺนิมา ปฏฺธิปทา ตถาคเตน อภิสฺมพฺพุตา,
จกฺขุกรณฺนิ ฌานกรณฺนิ อุปสมาย อภินฺนํ สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ.
อยเมว อริโย อฏฺฐจฺงกิกํ มคฺคิโค. เสยฺยถิทํ. สมฺมาทิฏฺฐิ สมฺมาสงฺกปฺโป,
สมฺมาวาจา สมฺมากมฺมณฺโธ สมฺมาอาชีโว, สมฺมาวายาโม สมฺมาสติ สมฺมาสมาธิ.

สมนงฺกฺมาโร ทิสฺโส จ
 สหสฺสพฺรหฺมโลกานํ
 อุปปन्नโน ชุตินฺโต
 ทเสตฺถ อิสฺสรา อาคฺ
 เตสฺสจ มชฺฌมโต อาคา
 เต จ สพฺเพ อภิกฺกนฺเต
 มารเสนา อภิกฺกามิ
 เอถ กณฺหถ พนฺธถ
 สมฺมตา ปรีวาเรถ
 อิติ ตตฺถ มหาเสโน
 ปาณินา ตลมาหจ
 ยถา ปาวุสฺสโก เมโฆ
 ตทา โส ปจฺจุทาวตฺติ
 ตณฺจ สพฺพํ อภินฺนํ
 ตโต อามนฺตยิ สตุถา
 มารเสนา อภิกฺกนฺตา
 เต จ อาคปฺปมกรฺ
 วิตฺราเคหิ ปกฺกามุ
 สพฺเพ วิชิตสงฺคามา
 โมนฺติ สห ญฺเตหิ

โสปาก สมิตี วนํ.
 มหาพฺรหฺมาภิกฺกจฺติ
 ภิสฺมากาโย ยสฺสสิ โส.
 ปจฺเจกฺวสวตฺติโน
 หาริโต ปรีวาริโต.
 สินฺเท เทเว สรพฺพหฺมเก
 ปสฺส กณฺหสฺส มนฺทียํ.
 ราเคน พนฺธมตฺถ โว
 มา โว มุญฺจิตฺถ โกจิ นํ.
 กณฺหเสนํ อเปสยิ
 สรํ กตฺวาน เภรวํ.
 ถนยนฺโต สวิชฺชโก
 สํกฺกฺโร อสยํเส.
 ววกฺขิตฺวาน จกฺขมา
 สาวเก สาสเน รเต
 เต วิชานาถ ภิกฺขโว.
 สุตฺวา พุทฺธสฺส สาสนํ
 เนสํ โลมมฺปิ อินฺชยุ.
 ภยาตีตา ยสฺสสิโน
 สาวกา เต ชเนสฺสตาตี.

มหาสมยสุตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

อถาคู หรโย เทวา
 ปารคา มหาปารคา
 ทเสเต ทสธา กายา
 อิทฺธิมนฺโต ชุตฺติมนฺโต
 โมทมานา อภิกฺกามํ
 สุกฺกา กรุมฺหา อรุณา
 โอทาทคยฺหา ปาโมกฺखा
 สทามตฺตา หารคชา
 เณยํ อากา ปชฺชนโน
 ทเสเต ทสธา กายา
 อิทฺธิมนฺโส ชุตฺติมนฺโต
 โมทมานา อภิกฺกามํ
 เขมียา ตฺสึทา ยามา
 ลมฺพิตกา ลามเสฏฺฐา
 นิมฺมานรติโน อากู
 ทเสเต ทสธา กายา
 อิทฺธิมนฺโต ชุตฺติมนฺโต
 โมทมานา อภิกฺกามํ

สญฺเจเต เทวณิกายา
 นามนฺวเณน อากณฺณํ
 ปวฺตฺตฺตชาติมกฺขิลํ
 ทกฺขเขโมฆตฺรํ นาคํ
 สุพฺรหฺมา ปรมตฺโต จ

เย จ โลหิตวาสิโน
 อากู เทวา ยสฺสสฺสโน.
 สพฺเพ นานตฺตวณฺณโน
 วณฺณวนฺโต ยสฺสสฺสโน
 ภิกฺขุณฺํ สมิตี วนํ.
 อากู เวณสา สห
 อากู เทวา วิจกฺขณา.
 มิสฺสกา จ ยสฺสสฺสโน
 โย ทิสฺวา อภิวสฺสติ.
 สพฺเพ นานตฺตวณฺณโน
 วณฺณวนฺโต ยสฺสสฺสโน
 ภิกฺขุณฺํ สมิตี วนํ.
 กญฺจกา จ ยสฺสสฺสโน
 โชติมานา จ อาสวา
 อถาคู ปรมมิตา.
 สพฺเพ นานตฺตวณฺณโน
 วณฺณวนฺโต ยสฺสสฺสโน
 ภิกฺขุณฺํ สมิตี วนํ.
 สพฺเพ นานตฺตวณฺณโน
 เย จญฺเณ สทิสฺวา สห.
 โอฆตฺติณฺณมนาสวํ
 จนฺทวํ อสิตาติตํ.
 ปุตฺตา อิทฺธิมนฺโต สห

สนนยหิตฺวา พลี เสนํ

สมโยทานิ ภทฺทนต์

อาโป จ เทวา ปจฺวี จ

วรุณา วารุณา เทวา

เมตฺตากรุณาภายิกา

ทสฺสเท ทสฺสา ภายา

อิทฺธิมนฺโต ชุตฺติมนฺโต

โมทมานา อภิกฺกามํ

เวณฺฑู จ เทวา สหฺล จ

จนฺทสฺสฺสนิสา เทวา

สุริยสฺสฺสนิสา เทวา

นภฺชตฺตานิ ปฺรภุชิตฺวา

วสฺนํ วาสโว เสฏฺโฐ

ทสฺสเท ทสฺสา ภายา

อิทฺธิมนฺโต ชุตฺติมนฺโต

โมทมานา อภิกฺกามํ

อถาคฺฐ สหฺภู เทวา

อวิญฺจกา จ โรชา จ

วรุณา สหฺธมฺมา จ

สุลฺลยฺยรฺจุรา อาคฺฐ

ทสฺสเท ทสฺสา ภายา

อิทฺธิมนฺโต ชุตฺติมนฺโต

โมทมานา อภิกฺกามํ

สมานา มหาสมานา

ชิตฺทาปทฺฐิกา อาคฺฐ

ราหุภทฺทปาคมํ.

ภิกฺขุณฺํ สมิตี วณฺ.

เตโช วาโย ตทาคุมํ

โสโม จ ยสฺสา สห.

อาคฺฐ เทวา ยสฺสฺสินโน

สพฺเพ นานตฺตวณฺณิโน.

วณฺณวนฺโต ยสฺสฺสินโน

ภิกฺขุณฺํ สมิตี วณฺ.

อสมมา จ ทฺเว ยมา

จนฺทมาคฺฐ ปฺรภุชิตา.

สุริยมาคฺฐ ปฺรภุชิตา

อาคฺฐ มนฺทพฺพลาหกา.

สกุโก ปาค ปฺริณฺทโท

สพฺเพ นานตฺตวณฺณิโน.

วณฺณวนฺโต ยสฺสฺสินโน.

ภิกฺขุณฺํ สมิตี วณฺ.

ชลมคฺคิสิขาริว

อุมฺมา ปุปฺผนิภาสิโน.

อจฺจุตา จ อนฺเชกา

อาคฺฐ วาสวเนสิโน.

สพฺเพ นานตฺตวณฺณิโน

วณฺณวนฺโต ยสฺสฺสินโน

ภิกฺขุณฺํ สมิตี วณฺ.

มานุสา มานุสฺสฺตมา

อาคฺฐ มโนปทฺฐิกา.

โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม ซอยหน้าหิน 2 ถนนพระราม 6 พระนคร โทร. 825629

พิมพ์เพื่อโฆษณา นายมณี รุ่งเรืองธรรม

หน้า	บรรทัด	คำที่ผิด	คำถูก
๓๕๔	๒๓	อาปทุติ	อาปทุติ
๓๕๕	๒๒	สณาท	สณาท
๓๕๖	๘	ติหปฏิจุนนา	ติหปฏิจุนนา
๓๘๘	๑๑	สโมธานปริวาส	สโมธานปริวาส
๓๖๐	๑	เอกจุจ	เอกจุเจ

หน้า	บรรทัด	คำที่ผิด	คำถูก
๒๖๘	๑๖	นารายณปรเมศวรา	นารายณปรเมศวรา
๒๗๙	๙	ทาลวณท์	ทาลวณฏ์
๒๘๑	๑๕	นกพรตก	นกโพระตก
๒๘๓	๙	เอราวณโณ	เอราวโน
๒๘๙	๑๓	วุฑฺฒิ. เฮสา	วุฑฺฒิ เฮสา
๒๘๙	๒๐	ตถาคตปุณเวทิตะ	ตถาคตปุปเวทิตะ
๒๙๑	๔	ในพระสงฆเจ้า	ในพระสังฆเจ้า
๒๙๖	๓	พระรัตนตรัย	พระรัตนตรัย
๒๙๖	๔	พุทฺธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ	พุทฺธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ
๒๙๖	๘	พระรัตนตรัย	พระรัตนตรัย
๒๙๗	๑	กลนุทกนิวาเป	กลนุทกนิวาเป
๒๙๘	๖	เทียนรูป	เทียนรูป
๒๙๘	๘	ข้าพระเจ้า	ข้าพระพุทธเจ้า
๓๐๐	๒๒	กว่าประมาณ	กว่าประมาณ
๓๐๐	๒๔	ฟุ้งสร้าน	ฟุ้งซ่าน
๓๐๑	๑๙	กรณีเมตฺตสุตฺตํ	กรณีเมตฺตสุตฺตํ
๓๐๓	๕	เมื่อให้ศีลจแล้ว	เมื่อให้ศีลจบแล้ว
๓๐๔	๑	ธมฺมจกฺกปาวตฺตทวสุตฺตํ	ธมฺมจกฺกปาวตฺตทวสุตฺตํ
๓๐๗	๕	ราชกุล	ราชสกุล
๓๑๔	๑๗	วาวิวหา	วาวิวหา
๓๑๕	๑๙	ถวายพระพร	ถวายพระพร
๓๑๖	๕	พาหุ	พาหุ
๓๕๒	๑	สุกฺกวิสฺฐจฺยิยา	สุกฺกวิสฺฐจฺยิยา
๓๕๓	๒	สุกฺกวิสฺฐจฺยิยา	สุกฺกวิสฺฐจฺยิยา
๓๕๔	๑๘	อาปตฺตินิ	อาปตฺตินิ

หน้า	บรรทัด	คำที่ผิด	คำถูก
๑๔๗	๑๗	ปหิยฺยติ	ปหิยฺยติ
๑๕๓	๑๓	ชีวิกัม	ชีวิกัม
๑๕๕	๙	ปฏิกงฺขัม	ปาฏิกงฺขัม
๑๖๓	๑	เตนุปสงฺกมึ	เตนุปสงฺกมึ
๑๖๕	๑๕	อิมสฺมึ	อิมสฺมึ
๑๖๘	๓	กิริมานนุทสฺสุตปาโจ	กิริมานนุทสฺสุตปาโจ
๑๗๑	๖	วิหีสฺสปฺรติย	วิหีสฺสปฺรติยา
๑๗๓	๔	อปฺปนิกฺโขสานิ	อปฺปนิกฺโขสานิ
๑๘๖	๒๕	กสฺสจ	กสฺสจ
๑๘๘	๙	อนุกฺจเจอย	อนุกฺจเจอย
๑๙๔	๑	อทพิทฺโทติ	อทลิตฺโทติ
๑๙๘	๒๑	สํขมฺจ	สงฺขมฺจ
๑๙๙	๑๑	สํขสฺส	สงฺขสฺส
๒๑๖	๒๓	สพฺพา	สพฺพา
๒๓๖	๑๗	จรณธมฺมสมฺปนฺโน	จรณธมฺมสมฺปนฺโน
๒๓๘	๑๕	เอรารวณฺณกรสทิสฺสุโข	เอรารวณฺณกรสทิสฺสุโข
๒๓๙	๘	อยวากมฺโก	อยวากมฺโก
๒๔๒	๒	—วิสฺสุทฺธิมกฺค—	—วิสฺสุทฺธิมกฺค—
๒๔๒	๒๐	สเทถิ	สาคฺถิ
๒๔๔	๔	ตานินโน	ตาทินโน
๒๔๗	๑๘	สินฺทพฺรหฺมา	อินฺทพฺรหฺมา
๒๕๓	๑๙	มนฺุสฺสาจ	มนฺุสฺสา จ
๒๕๖	๑๑	มิจฺฉาทิฏฺฐิ	มิจฺฉาทิฏฺฐิ
๒๕๗	๑	ปีณฺท	ปีณฺท
๒๖๐	๔	จกฺกวาพมฺหิ	จกฺกวาพมฺหิ
๒๖๐	๑๐	ปฺชเย	ปฺชเย
๒๖๒	๑๓	ปฺริหรณฺต	ปฺริหรณฺต

หน้า	บรรทัด	คำที่ผิด	คำถูก
๘๗	๒	สมิตี	สมิตี
๘๘	๑๒	เอรราวณโณ	เอรราวโณ
๘๙	๒๒	ชุตินนโต	ชุตินนโต
๘๙	๑๑	อิทธิมนโส	อิทธิมนโต
๙๑	๖	สินเท	อินเท
๙๙	๑๐	วิมุตตสมิ	วิมุตตสมิ
๑๐๔	๗	มัจจติ	มัจจติ
๑๐๔	๑๐	โพธิมนุตวร	โพธิมนุตวร
๑๐๔	๑๑	ปฏิบัติยตุถ	ปฏิบัติยตุถ
๑๐๔	๑๒	ปาเยภิ	ปาเยภิ
๑๐๔	๑๒	ปเวเทสสิ หิตเอสโก	ปเวเทสสิ หิตเอสโก
๑๐๔	๑๖	สวตถิ	สวตถิ
๑๐๔	๑๘	สวตถิยั วิหริ	สวตถิยั วิหริ
๑๐๕	๑๘	ชเนติ	ชเนติ
๑๐๕	๒๐	ปกคณหาติ	ปกคณหาติ
๑๐๖	๔	อาทาบิ	อาทาบิ
๑๐๘	๒๒	ตุนนตัม ภณาม สุเส	ตุนนตัม ภณาม เส
๑๑๙	๒	ธาเรตุ	ธาเรตุ
๑๒๑	๑๔	สมมทกุกขาตา	สมมทกุกขาตา
๑๒๓	๒๒	ปติสฺสติมตทาย	ปติสฺสติมตทาย
๑๒๗	๒๑	อชฺชตตพหิทธา	อชฺชตตพหิทธา
๑๒๘	๑๓	กายสมิ	กายสมิ
๑๓๐	๑	ภิกฺขเว	ภิกฺขเว
๑๓๓	๑๔	อนุตวร	อนุตวร
๑๓๗	๑๓	สทิสฺมโพชฺฌนํ	สทิสฺมโพชฺฌนํ
๑๔๑	๖	ยมปิจัน	ยมปิจัน
๑๔๗	๑๐	ภิกฺขเว	ภิกฺขเว

แก้คำผิด

หน้า	บรรทัด	คำที่ผิด	คำถูก
๙	๒	วทฺหเมยฺย	วทฺหเมยฺย
๑๒	๒๐	กทฺฐเชน	กทฺฐเชน
๑๙	๒๐	สีล	สีล
๒๐	๒๑	กมมํ ป วิปฺรณฺจ	กมมํ ปรีปฺรณฺจ
๓๐	๘	ชยวยธมฺมา	ชยวยธมฺมา
๓๐	๒๐	ปฺพุพา	ปฺพุพา
๓๑	๑๐	ธมถ	ธมถ
๓๕	๑๔	กจฺฉามิ	กจฺฉามิ
๔๑	๑๘	สพฺพปาปนินาสนํ	สพฺพปาปวินาสนํ
๔๓	๘	มนุสฺสโย วา อมนุษย์โย	มนุสฺสโต วา อมนุษย์โต
๕๒	๑๔	สมฺมาสมฺมาสมฺพุทฺโธ	สมฺมาสมฺพุทฺโธ
๕๒	๑๕	วตฺถวาน	วตฺถวาน
๕๔	๑๙	ลพฺพีติโย	สพฺพีติโย
๕๖	๑๔	สจฺจวชฺเชน	สจฺจวชฺเชน
๕๙	สุดท้าย	กทา จิ	กทาจิ
๖๐	๒	สมฺปโตย	สมฺปโตย
๖๐	เชิงอรรถ	(จวน (อฺภูจายี	(จวน อฺภูจายี)
๖๓	๓	ทสปรมตฺถ	ทสปรมตฺถ
๖๓	๑๑	โทมนสฺส สฺปายาสา	โทมนสฺสฺปายาสา
๖๕	๗	โสเจยฺยมนุทฺททยา	โสเจยฺยมนุทฺททยา
๗๗	๔	ปรมตฺโต	ปรมตฺโต
๘๐	๑	จกฺขณฺหริยํ	จกฺขณฺหริยํ
๘๒	๑	ติโรกฺขทฺเทศฺ	ติโรกฺขทฺเทศฺ
๘๒	๑๒	อถฺถิ	อถฺถิ
๘๖	๔	สหสฺสํ	สหสฺสํ

ความผิดพลาดอันสำคัญในหนังสือเล่มนี้ คือ ความผิดพลาดในการตรวจทาน มีหลงหุหลงตาไปมากทีเดียว อันที่จริงการตรวจทานนั้น มิได้ทำเพียงครั้งเดียว โรงพิมพ์เรียงเสร็จไปแล้วแยกแล้วก็ส่งมาให้ตรวจ ผู้มีหน้าที่ตรวจก็ช่วยกันตรวจไปแล้วไม่น้อยกว่า ๒ เทียว แล้วก็ส่งให้โรงพิมพ์ไปแก้ เมื่อแก้เสร็จ โรงพิมพ์ก็ส่งมาให้ดูอีกครั้งหนึ่ง ตรวจตลอดแล้วจึงส่งพิมพ์ ทำมาอย่างนี้ตลอดทั้งเล่ม แต่เมื่อพิมพ์แล้วมาอ่านดูอีก ก็ได้พบที่ผิดอีกเป็นอันมาก จึงรู้สึกเสียใจที่ไม่สามารถทำให้ดีสมใจที่ตั้งไว้ได้ และทางแก้ที่จะทำได้ในขั้นนี้ก็มีทางเดียว คือ การบอกแก้คำผิดไว้ดังที่ปรากฏอยู่ในตอนท้ายนี้

นอกจากนี้ก็มีอยู่อีกแห่งหนึ่งที่ทำให้เกิดการไขว่เขวจากต้นฉบับของท่าน คือ “นวรคุณคาถา” ที่หน้า ๑๗ ต้นฉบับของท่านเป็น “นวรคุณคาถา” ซึ่งที่ถูกแล้วก็น่าจะเป็นอย่างต้นฉบับของท่านนี้ แต่เนื่องจากคำนี้ได้ใช้กันมาจนคุ้นปากแต่โบราณว่า “นวรคุณ” ความคุ้นหูคุ้นปากเป็นเหตุให้เปลี่ยนของท่านไปเช่นนั้น แต่ว่าครั้นเปลี่ยนไปแล้วก็เกรงว่าจะผิด จึงพยายามสอบถามท่านผู้รู้ เช่น นาวาอากาศเอก แยม ประพัฒน์ทอง เป็นต้น ก็ได้ทราบว่ามี “นวรคุณคาถา” ก็ไม่ผิด จึงทำให้รู้สึกเบาใจไปได้

ในการจัดทำหนังสือฉบับนี้ ได้อาศัยกำลังแรงผู้ร่วมงานในกองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารบกหลายคน และได้อาศัยฝีมือในการสร้างแบบปกจากจำลองเอกตำรวจ เกลือสุคนธ์ โรงเรียนพลธิการทหารบก จึงขอขอบคุณบุคคลเหล่านี้ไว้ในโอกาสนี้ด้วย

ในที่สุด หากจะมีข้อผิดพลาดอะไรอีก ข้าพเจ้าขอรับผิดชอบทุกประการ และหวังในเมตตาธรรมของท่านทั้งหลาย ว่าคงจะได้รับการให้อภัยตามควร.

พ. ๑. พ. ๑๖

หัวหน้ากองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารบก

๑๐ มกราคม ๒๕๑๕

บันทึกการจัดทำ

ก่อนสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ข้าพเจ้าในฐานะที่เป็นสายเลือดของชาวเมือง
อุบลราชธานีคนหนึ่ง รู้สึกปดยงค์เป็นอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนช่วยงานชิ้นหนึ่งของ
ชาวเมืองอุบล คือ การจัดพิมพ์หนังสือวตมนต์ฉบับคณะสงฆ์จังหวัดอุบล
ราชธานี

อันที่จริงการจัดพิมพ์หนังสือเช่นนั้น สำหรับผู้ที่คุ้นเคยช่ำชองอยู่ในงาน
ประเภทนี้ และมีเวลามากพอที่จะเป็นเรื่องราวธรรมดา ไม่ใช่เรื่องพิเศษที่จะต้อง
หนักอกหนักใจแต่ประการใด แต่สำหรับข้าพเจ้านั้น มีความหนักใจอยู่มาก เพราะ
นอกจากจะไม่คุ้นเคยกับงานประเภทนี้แล้ว ยังรู้สึกตัวว่าไม่สู้จะมีนิสัยในการทำงาน
ประเภทนี้อีกด้วย ถึงแม้ว่าปัจจุบันนี้จะมีหน้าที่เกี่ยวข้องอยู่กับการจัดทำวารสารของ
ทางราชการอยู่บ้าง ก็เป็นเสมอในส่วนอำนวยการ คอยดูแลและมัตระวังแต่ในส่วน
นโยบายกว้าง ๆ เท่านั้น มิได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับวิธีการในการปฏิบัติจัดทำนัก
ประกอบกับเวลาที่จะพินิจพิจารณาให้เกิดความรอบคอบถี่ถ้วนจริง ๆ ก็หายากอย่าง
ยิ่งอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ เมื่อพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดท่านมอบหมาย
ให้ จึงรู้สึกหนักใจอยู่มาก

แต่ว่าภายในความหนักใจนั้นเอง ก็มีความรู้สึกเป็นเสียงกระตุ้นเตือนบางอย่างเกิด
ขึ้นในใจ เสียงนั้นกระซิบเตือนให้นึกถึงบ้านเกิดเมืองมารดร นึกถึงโอชะของดินเมืองอุบล
อันก่อกำเนิดแห่งชีวิตและลมปราณมาให้ นึกถึงบุญคุณอันล้นเหลือที่ข้าวก้นบาตรเมืองอุบล
ได้ก่อร่างสร้างโครงความรู้และความรู้สึกอันดีงามให้มา จนสามารถสร้างตัวสร้างชีวิต
อยู่ร่วมกับชาวโลกทั้งหลายอื่นเขาได้ ในฐานะที่ไม่ถึงกับทำให้เกิดความรู้สึกต่ำต้อยแต่
ประการใด ดังนั้น แม้จะหนักใจอย่างไร ก็รับทำงานนี้ด้วยความเต็มใจ และเมื่อรับแล้วก็
ตั้งใจจะทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

อย่างไรก็ตาม ในการทำงานใหญ่ ๆ ด้วยเวลาและความสามารถอันจำกัด
เช่นนั้น แม้จะตั้งใจจะให้ดียังไร ความผิดพลาดบกพร่องก็เป็นเรื่องทีหนีไม่พ้น
หากจะมีข้อที่ต้องเสียใจในการทำงานชิ้นนี้แล้ว ความเสียใจนั้น ก็อยู่ที่การไม่
สามารถจะทำให้ดีที่สุดสมใจหมายได้นั่นเอง

คำขอสโมธานปริวาส

อหํ ภนฺเต ๗ เป ๗ ปริวสนฺโต อนฺตรํ เอกํ อปฺตํ อปฺชํ
 สยฺเจตํ สกฺกวิสฺฐํ ทวีหปฺภิจฺจนํ. โสหํ สงฺฆํ อนฺตรํ ๗ เป ๗ ทวีหปฺภิ-
 จฺจนาย มฺลํ ปภฺกิสฺสนํ ยาจํ. ตํ มํ สงฺโฆ อนฺตรํ ๗ เป ๗ มฺลํ ปภฺกิสฺส.
 โสหํ ภนฺเต สงฺฆํ อนฺตรํ เอกิสฺสา อปฺตํ อปฺตํ สยฺเจตํ สกฺกวิสฺฐํ
 ทวีหปฺภิจฺจนํ ปฺริมาย อปฺตํ สโมธานปริวาสํ ยาจามิ. ๗ เป ๗

คำบอกปริวาส

อหัง ภนฺเต ๗ เป ๗ ปวิสนฺโต อนฺตรา เอกัง อาปตฺติ อปชฺชํ สญฺเจตนิกํ
 สุกฺกวิสฺฐจํ อปฺภิจฺจนฺนํ โสฬํ สงฺฆํ อนฺตรา เอกิสฺสา ๗ เป ๗ อปฺภิจฺจนฺนํ
 มุลา ย ปฏิกฺขสฺสนํ ยาจิ. ตํ มํ สงฺโฆ อนฺตรา ๗ เป ๗ มุลา ย ปฏิกฺขสฺส. โสฬํ
 ปวิสามิ. เวทยามหัง ภนฺเต, เวทยตีติ มํ สงฺโฆ ธาเรตุ.

คำขอมานัต

อหัง ภนฺเต ๗ เป ๗ มุลา ย ปฏิกฺขสฺสนํ ยาจิ. ตํ มํ สงฺโฆ ๗ เป ๗
 มุลา ย ปฏิกฺขสฺส. โสฬํ ภนฺเต ปวิตุตฺตปวิสาโส สงฺฆํ ทฺวินฺนํ อาปตฺติ นํ จารตุตํ
 มานตุตํ ยาจามิ. ๗ เป ๗.

เพื่ออันตราบัตินี้ต้องไม่ได้บิณฑิในเวลาที่อยู่ปริวาสแล้ว

ประพฤติมานัตอยู่

คำขอปฏิบัติสสนา

อหัง ภนฺเต เอกัง อาปตฺติ อปชฺชํ สญฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจํ ปกฺขปฺภิจฺจนฺนํ.
 ๗ เป ๗ ปกฺขปวิสาสํ อทาสิ. โสฬํ ปวิตุตฺตปวิสาโส สงฺฆํ ๗ เป ๗ จารตุตํ
 มานตุตํ ยาจิ. ตสฺส เม สงฺโฆ ๗ เป ๗ จารตุตํ มานตุตํ อทาสิ. โสฬํ มานตุตํ
 จรฺนฺโต อนฺตรา เอกัง อาปตฺติ อปชฺชํ สญฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจํ อปฺภิจฺจนฺนํ
 โสฬํ ภนฺเต สงฺฆํ อนฺตรา ๗ เป ๗ มุลา ย ปฏิกฺขสฺสนํ ยาจาม ๗ เป ๗

คำขอปฏิบัติสสนา

อหัง ภนฺเต เอกัง อาปตฺติ อปชฺชํ สญฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจํ ปกฺขปฺภิจฺจนฺนํ.
 ๗ เป ๗ โสฬํ ปวิสนฺโต อนฺตรา เอกัง อาปตฺติ อปชฺชํ สญฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจํ
 ทฺวิหปฺภิจฺจนฺนํ. โสฬํ ภนฺเต สงฺฆํ อนฺตรา เอกิสฺสา อาปตฺติยา สญฺเจตนิกาย
 สุกฺกวิสฺฐจียา ทฺวิหปฺภิจฺจนฺนํ มุลา ย ปฏิกฺขสฺสนํ ยาจามิ. ๗ เป ๗

กรรมวาจาปฏิบัติสสนา พึงผูกตามโครงการนี้.

เพื่ออันตราบัตที่ต้งไม่ได้ปิดไว้ในเวลาอยู่ปริวาส

ต่างว่า ๑ บัณ

คำขอปฏิบัติสสนา

อหิ ภนฺเต เอกํ อาปตฺติ อาปชฺชํ สมฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจํ ปกฺขปฏฺิจ-
จฺจนฺ. โสหํ สงฺฆํ เอกิสฺสา ๑ เป ๑ ปกฺขปฏฺิจจฺจนฺนาย ปกฺขปริวาสํ ยาจิ. ทสฺส
เม สงฺโฆ ๑ เป ๑ ปกฺขปริวาสํ อทาสิ. โสหํ ปริวสนฺโต อนฺตรวา เอกํ ๑ เป ๑
อปฏฺิจจฺจนฺ. โสหํ ภนฺเต สงฺฆํ อนฺตรวา เอกิสฺสา ๑ เป ๑ อปฏฺิจจฺจนฺนาย มุลา
ย ปฏฺิกสฺสนํ ยาจามิ ๑ เป ๑

กรรมวาจาปฏิบัติสสนา

สุณฺหาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อหํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ เอกํ อาปตฺติ
อาปชฺชํ สมฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจํ ปกฺขปฏฺิจจฺจนฺ. โส สงฺฆํ เอกิสฺสา ๑ เป ๑
ปกฺขปฏฺิจจฺจนฺนาย ปกฺขปริวาสํ ยาจิ. ทสฺส สงฺโฆ ๑ เป ๑ ปกฺขปริวาสํ อทาสิ.
โส ปริวสนฺโต อนฺตรวา เอกํ ๑ เป ๑ อปฏฺิจจฺจนฺ. โส สงฺฆํ อนฺตรวา เอกิสฺสา
๑ เป ๑ อปฏฺิจจฺจนฺนาย มุลา ย ปฏฺิกสฺสนํ ยาจติ. ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺคฺคํ; สงฺโฆ
อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ อนฺตรวา เอกิสฺสา ๑ เป ๑ มุลา ย ปฏฺิกสฺสเยย. เอสา ฉตฺติ.

สุณฺหาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อหํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ๑ เป ๑ มุลา
ย ปฏฺิกสฺสนํ ยาจติ. สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ ๑ เป ๑ มุลา ย ปฏฺิกสฺสติ.
ยสฺสายสฺสโมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน อนฺตรวา เอกิสฺสา ๑ เป ๑ มุลา
ย ปฏฺิกสฺสนา, โส คุณฺหสฺส. ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสย.

ทฺติยมฺปิ เอตมฺตถํ วทามิ. ๑ เป ๑

ทฺติยมฺปิ เอตมฺตถํ วทามิ. ๑ เป ๑

ปฏฺิกสฺสโต สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ อนฺตรวา เอกิสฺสา ๑ เป ๑
มุลา ย. ขมติ สงฺฆสฺส, ทสฺมา คุณฺหํ, เอวเมทํ ฐาวยามิ.

สุณาตุ เม ภนุเต สงฺโฆ อัย อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ๗ เป ๗ มุลาเย
 ปฏิสฺสณํ ยาจติ. สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ ๗ เป ๗ มุลาเย ปฏิสฺสติ.
 ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน อนฺตรา เอภิสฺสา ๗ เป ๗ อปฺภิ-
 จณฺนาย มุลาเย ปฏิสฺสณา, โส คุณฺหสฺส. ยสฺส นกฺขมติ โส ภาเสยฺย.

ทฺติยมฺปิ เอตมฺตํ วทามิ. สุณาตุ เม ภนุเต สงฺโฆ. ๗ เป ๗ โส
 ภาเสยฺย.

ทฺติยมฺปิ เอตมฺตํ วทามิ. สุณาตุ เม ภนุเต สงฺโฆ. ๗ เป ๗ โส
 ภาเสยฺย.

ปฏิสฺสโต สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ อนฺตรา เอภิสฺสา ๗ เป ๗
 อปฺภิจณฺนาย มุลาเย. ขมติ สงฺขสฺส; ตสฺมา คุณฺหิ, เอวเมทํ ธารยามิ.

คำขอมานัต

อหํ ภนุเต เอกํ อาปตฺติ อาปชฺชี่ ๗ เป ๗ มานตุํ อทาสิ. โสหํ
 มานตุํ จรฺนโต อนฺตรา เอกํ ๗ เป ๗ อปฺภิจณฺณํ. โสหํ อนฺตรา เอภิสฺสา
 ๗ เป ๗ อปฺภิจณฺนาย มุลาเย ปฏิสฺสณํ ยาจิ. ทํ มํ สงฺโฆ อนฺตรา เอภิสฺสา
 ๗ เป ๗ อปฺภิจณฺนาย มุลาเย ปฏิสฺสติ. โสหํ ภนุเต สงฺฆํ อนฺตรา เอภิสฺสา
 ๗ เป ๗ อปฺภิจณฺนาย จารตุํ มานตุํ ยาจามิ. ๗ เป ๗ โสหํ ทฺติยมฺปิ
 ภนุเต สงฺฆํ ๗ เป ๗ ยาจามิ. ๗ เป ๗ โสหํ ทฺติยมฺปิ ภนุเต สงฺฆํ ๗ เป ๗
 ยาจามิ.

กรรมวาจาให้มานัต คำบอกมานัต และกรรมวาจาอัphan ฟังผูกตาม
 โกรงนี้.

ถ้าต้องในเวลาประพาศมานัตแล้วเป็นอัphanารหะ ในคำขอฟังว่า “โสหํ
 จิตฺถนฺนาโม อพฺphanารโห” แทน “โสหํ มานตุํ จรฺนโต” ในคำสวดก็
 เหมือนกัน ฟังว่า “โส” แทน “โสหํ.”

น สรามิ, อาปตฺติปริยนฺเต เวตติโก รตฺติปริยนฺเต เวตติโก. โสหํ ภนฺเต สงฺฆํ
 ทาสํ อาปตฺตึนํ สุทฺธนฺตปริวาสํ ยาจามิ. ๑ เป ๑

มุลายปฏิกัสสนา

เพื่ออันตราบัตที่ต่องไม่ได้ปัดไว้ ในเวลากำลังประพฤติมานัตเพื่อ
 อปฺภิจฉนฺนาบติ.

คำขอปฏิกัสสนา

อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺตึ อาปชฺชึ สณฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจึ อปฺภิจฉนฺนํ.
 โสหํ สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สณฺเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจียา อปฺภิจฉนฺนายน
 ฌารตฺตํ มานตฺตํ ยาจิ. ทสฺส เม สงฺโฆ เอกิสฺสา อาปตฺติยา ๑ เป ๑ มานตฺตํ
 อทาสิ. โสหํ มานตฺตํ จรฺนโต อนฺตรวา เอกํ อาปตฺตึ อาปชฺชึ สณฺเจตนิกํ
 สุกฺกวิสฺฐจึ อปฺภิจฉนฺนํ. โสหํ ภนฺเต สงฺฆํ อนฺตรวา เอกิสฺสา อาปตฺติยา
 สณฺเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจียา อปฺภิจฉนฺนายน มุลาย ปฏิกัสสนํ ยาจามิ. ๑ เป ๑
 โสหํ ทุตฺตมปิ ภนฺเต สงฺฆํ ๑ เป ๑ ยาจามิ. ๑ เป ๑ โสหํ ทุตฺตมปิ ภนฺเต
 สงฺฆํ ๑ เป ๑ ยาจามิ.

กรรมวาจาปฏิกัสสนา

สุณฺหาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อयํ อิตฺถนฺนามิ ภิกฺขุ เอกํ อาปตฺตึ อาปชฺชึ
 สณฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจึ อปฺภิจฉนฺนํ. โส สงฺฆํ เอกิสฺสา ๑ เป ๑ อปฺภิจฉนฺนายน
 ฌารตฺตํ มานตฺตํ ยาจิ. ทสฺส สงฺโฆ เอกิสฺสา ๑ เป ๑ มานตฺตํ อทาสิ. โส
 มานตฺตํ จรฺนโต อนฺตรวา เอกํ อาปตฺตึ อาปชฺชึ สณฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจึ
 อปฺภิจฉนฺนํ. โส สงฺฆํ อนฺตรวา เอกิสฺสา ๑ เป ๑ อปฺภิจฉนฺนายน มุลาย ปฏิกัสสนํ
 ยาจติ. ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถลลํ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามิ ภิกฺขุ อนฺตรวา เอกิสฺสา
 ๑ เป ๑ อปฺภิจฉนฺนายน มุลาย ปฏิกัสสเยย. เอสา ฌตฺติ.

ปวิทุตปวิวาโส สงฺฆํ ทาสํ อาปตฺตินํ จารตฺตํ มานตฺตํ ยาจิ. ตสฺส เม สงฺโฆ
ทาสํ อาปตฺตินํ จารตฺตํ มานตฺตํ อทาสิ. โสหํ มานตฺตํ จรามิ. เวทยามหํ
ภนฺเต, เวทยตีติ มํ สงฺโฆ ธาเรตุ.

คำขออัฟกาน

อหํ ภนฺเต สมฺพหุลา สงฺฆาติเสสา อาปตฺติโย อาปชฺชี่ ๗ เป ๗
มานตฺตํ อทาสิ. โสหํ ภนฺเต จินฺณมานตฺโต สงฺฆํ อพฺภานํ ยาจามิ. ๗ เป ๗

กรรมวาจาอัฟกาน

สุณาทุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อयํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ๗ เป ๗ ปวิทุต-
ปวิวาโส สงฺฆํ ทาสํ อาปตฺตินํ จารตฺตํ มานตฺตํ ยาจิ. ตสฺส สงฺโฆ ทาสํ
อาปตฺตินํ จารตฺตํ มานตฺตํ อทาสิ. โส จินฺณมานตฺโต สงฺฆํ อพฺภานํ ยาจติ.
ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกลลํ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ อพฺภายย, เอสา ฅตฺติ.

สุณาทุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อयํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ๗ เป ๗ อพฺภานํ
ยาจติ. สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ อพฺภติ. ยสฺสายสฺมโต ฅมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส
ภิกฺขุโน อพฺภานํ, โส ตฺถนฺตสฺส. ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยย.

ทฺติยมฺปี เอตมฺตถํ วทามิ. ๗ เป ๗

คตฺติยมฺปี เอตมฺตถํ วทามิ. ๗ เป ๗

อพฺภิโต สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ฅมฺติ สงฺฆสฺส; ตสฺมา ตฺถนฺหิ,
เอวเมทํ ธารยามิ.

อย่างมหาสุทธานตะ

คำขอ

อหํ ภนฺเต สมฺพหุลา สงฺฆาติเสสา อาปตฺติโย อาปชฺชี่, อาปตฺติปริยนฺตํ
น ชานามิ รตฺติปริยนฺตํ น ชานามิ, อาปตฺติปริยนฺตํ น สรามิ รตฺติปริยนฺตํ

เอกจุจ นิพฺพເມຕິโก. ໂສຫໍ ສຸໝໍ ຫາສໍ ອາປຕຸຕິນໍ ສຸທຸຣນຕປຣິວາສໍ ຍາຈີ. ຫສສ
ເມ ສຸໂໝ ຫາສໍ ອາປຕຸຕິນໍ ສຸທຸຣນຕປຣິວາສໍ ອຫາສີ. ໂສຫໍ ປຣິວສາມີ. ເວທຍາມຫໍ
ກນຸເຕ, ເວທຍຕິຕິ ມໍ ສຸໂໝ ຫາເຣຕຸ.

คำขอμανต์

อหัง ฅนเต สมพหุลา สงฆาติเสสา อापคฺติโย อापชฺชึ ๖ เป ๖
 สุตฺตฺนตปฺริวาสํ อทาสิ. โสหัง ฅนเต ปวิฏฺฏตปฺริวาโส สงฺฆํ ทาสํ อापคฺตินิ
 จารคฺคํ มานคฺคํ ยาจามิ ๖ เป ๖

กรรมวาจาให้มันด

สุนาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อयํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ๖ เป ๖ สุกฺกนฺต-
 ปริวาสํ ยาจิ. ทสฺส สงฺโฆ ทาสํ อาปตฺตีนํ สุกฺกนฺตปริวาสํ อทาสิ. โส
 ปริวตฺตปริวาโส สงฺฆํ ทาสํ อาปตฺตีนํ จารตฺตํ มานตฺตํ ยาจติ. ยถิ สงฺฆสฺส
 ปตฺตกฺกलฺลํ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อาปตฺตีนํ จารตฺตํ มานตฺตํ
 ทเทยฺย. เอสา ฉตฺติ. สุนาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อयํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ
 ๖ เป ๖ มานตฺตํ ยาจติ. สงฺโฆ ๖ เป ๖ มานตฺตํ เทติ. ยสฺสายสฺมโต ขมติ
 อิตฺถนฺนามสฺส. ภิกฺขุโน ทาสํ อาปตฺตีนํ จารตฺตํ มานตฺตสฺส ทานํ, โส ญฺณหสฺส
 ยสฺส นกขมติ โส ภาเสยฺย.

หุติยมนฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ. ฯ เป ฯ

ตติยมปี่ เอตมตถํ วทามิ. ฯ เป ฯ

ทินันท์ สงเกษม อธิการนามสกุล ภิกขุโน ทาส์ อาปตฺตินันท์ ฉารตฺตํ มานตฺตํ.
ขมทิ สงฺฆสฺส; ทสฺมา ทฺนฺหิ, เอวเมทํ ธารยามิ.

คำบอกมานัต

อหัง ภนุเต สมุพหุลา สงุฆาติเสสา อापตติโย อापชชี ๖ เป ๖ โสฬ

กรรมวาจาให้สุทธันตปริวาส

สุณาทู เม ภนฺเต สงฺโฆ. อัยฺม อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สมฺพหุลา สงฺฆา-
ทิสฺเสสา อปฺตติโย อปฺชฺชิ, อปฺตติปริยนฺตํ เอกจํ ชานาติ เอกจํ น
ชานาติ, รตฺติปริยนฺตํ เอกจํ ชานาติ เอกจํ น ชานาติ, อปฺตติปริยนฺตํ
เอกจํ สรติ เอกจํ น สรติ, รตฺติปริยนฺตํ เอกจํ สรติ เอกจํ น สรติ,
อปฺตติปริยนฺเต เอกฺกเจ เวมฺติโก เอกฺกเจ นิพฺเพมฺติโก, รตฺติปริยนฺเต เอกฺกเจ
เวมฺติโก เอกฺกเจ นิพฺเพมฺติโก, รตฺติปริยนฺเต เอกฺกเจ เวมฺติโก เอกฺกเจ
นิพฺเพมฺติโก. โส สงฺฆํ ทาสํ อปฺตฺตีนํ สุทฺธนฺตปริวาสํ ยาจติ ยถิ สงฺฆสฺส
ปตฺตกกลฺลํ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อปฺตฺตีนํ สุทฺธนฺตปริวาสํ
ทเทยฺย. เอสา ฌตฺติ.

สุณาทู เม ภนฺเต สงฺโฆ. อัยฺม อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ๗ เป ๗ สุทฺธนฺต-
ปริวาสํ ยาจติ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อปฺตฺตีนํ สุทฺธนฺตปริวาสํ
เทติ. ยสฺสายสมฺโตะ ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อปฺตฺตีนํ สุทฺธนฺต-
ปริวาสสฺส ทานํ, โส คุณฺหสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย.

ทฺธิยมฺปิ เอตมฺตถํ วทามิ. สุณาทู เม ภนฺเต สงฺโฆ. ๗ เป ๗ โส
ภาเสยฺย.

ตฺธิยมฺปิ เอตมฺตถํ วทามิ. สุณาทู เม ภนฺเต สงฺโฆ. ๗ เป ๗ โส
ภาเสยฺย

ทินฺโน สงฺเขน อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อปฺตฺตีนํ สุทฺธนฺตปริวาโส.
ขมฺติ สงฺฆสฺส; ตสฺมา คุณฺหิ, เอวเมตํ ธารยามิ,

คำบอกสุทธันตปริวาส

อหิ ภนฺเต สมฺพหุลา สงฺฆาทิสฺเสสา อปฺตติโย อปฺชฺชิ, อปฺตติปริยนฺตํ
เอกจํ ชานามิ เอกจํ น ชานามิ, ๗ เป ๗ รตฺติปริยนฺเต เอกฺกเจ เวมฺติโก

คำขอมิสสกสโมธานปรีวาส
เพื่ออาบตบียงช้อมวันปีตบียงจำนวน เป็นตัวอย่าง

อหัง ภนฺเต เทว อาปตฺติโย อาปชฺชึ เอกัง กายสํสฺสํ ทวีหฺปฏฺิจฺจนฺนํ
 เอกัง ทฺวํสุลฺลวํ จตฺตฺหฺปฏฺิจฺจนฺนํ. โสหัง ภนฺเต ทฺวีนฺนํ อาปตฺตีนํ นานาวตฺตฺกานํ
 ยา อาปตฺติ จตฺตฺหฺปฏฺิจฺจนฺนา ตสฺสา อกฺเขน สโมธานปรีวาสํ ยาจามิ. ๗ เป ๗

ไม่ระบุวัตถุ รวมกล่าวว่า “นานาวตฺตฺกโย” แต่ต้องระบุชนิดแห่งอาบัติ
 พระอรรถกถาจารย์อนุญาต. คำขอตามนี้ว่า:—

อหัง ภนฺเต เทว สงฺฆาติเสสา อาปตฺติโย อาปชฺชึ นานาวตฺตฺกโย
 เอกา อาปตฺติ ทวีหฺปฏฺิจฺจนฺนา เอกา อาปตฺติ จตฺตฺหฺปฏฺิจฺจนฺนา. โสหัง ภนฺเต
 สงฺฆํ ทาสํ อาปตฺตีนํ นานาวตฺตฺกานํ ยา อาปตฺติ จตฺตฺหฺปฏฺิจฺจนฺนา ตสฺสา
 อกฺเขน สโมธานปรีวาสํ ยาจามิ. ๗ เป ๗

คำขอสุทนต์ปรีวาส
อย่างจุลสุทนต์ตะ

อหัง ภนฺเต สมฺพหฺลสา สงฺฆาติเสสา อาปตฺติโย อาปชฺชึ, อาปตฺติปริยนฺตํ
 เอกจํ ชานามิ เอกจํ น ชานามิ, รตฺติปริยนฺตํ เอกจํ ชานามิ เอกจํ น
 ชานามิ, อาปตฺติปริยนฺตํ เอกจํ สรามา เอกจํ น สรามา, รตฺติปริยนฺตํ
 เอกจํ สรามา เอกจํ น สรามา, อาปตฺติปริยนฺเต เอกจฺเจ เวมฺติโก เอกจฺเจ
 นิพฺพेमฺติโก, รตฺติปริยนฺเต เอกจฺเจ เวมฺติโก เอกจฺเจ นิพฺพेमฺติโก, โสหัง
 ภนฺเต สงฺฆํ ทาสํ อาปตฺตีนํ สุทนต์ปรีวาสํ ยาจามิ. อหัง ภนฺเต ๗ เป ๗
 รตฺติปริยนฺเต เอกจฺเจ เวมฺติโก เอกจฺเจ นิพฺพेमฺติโก. โสหัง ทฺตฺติยมฺปี ภนฺเต
 สงฺฆํ ทาสํ อาปตฺตีนํ สุทนต์ปรีวาสํ ยาจามิ. อหัง ภนฺเต ๗ เป ๗ นิพฺพेमฺติโก.
 โสหัง ทฺตฺติยมฺปี ภนฺเต สงฺฆํ ทาสํ อาปตฺตีนํ สุทนต์ปรีวาสํ ยาจามิ,

อาปตฺตินํ ยา อาปตฺติ สตฺตาหปฺปิจฺจนฺนา ทสฺสา อกฺเขน สโมธานปฺริวสํ
 ยาจิ. ทสฺส สงฺโฆ ๗ เป ๗ สโมธานปฺริวสํ อทาสิ โส ปฺริวฺตฺตปฺริวสํ สงฺฆํ
 ทาสํ อาปตฺตินํ ปฺปิจฺจนฺนํ จารตฺตํ มานตฺตํ ยาจิ. ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกํ,
 สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อาปตฺตินํ ปฺปิจฺจนฺนํ จารตฺตํ มานตฺตํ
 ทททย. เอสา ฉตฺติ.

สุณฺนาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ๗ เป ๗ ยาจิ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน
 ทาสํ อาปตฺตินํ ปฺปิจฺจนฺนํ จารตฺตํ มานตฺตํ เทติ. ยสฺสา ยสฺมโต ชมติ.
 อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อาปตฺตินํ ปฺปิจฺจนฺนํ จารตฺตํ มานตฺตสฺส ทานํ,
 โส คุณฺหสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ, โส ภาเสยฺย. ทฺติยมฺปิ เอตมฺกํ วทามิ. สุณฺนาตุ
 เม ภนฺเต สงฺโฆ. ๗ เป ๗ โส ภาเสยฺย.

ทฺติยมฺปิ เอตมฺกํ วทามิ. สุณฺนาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ๗ เป ๗ โส
 ภาเสยฺย.

ทินฺนํ สงฺเขน อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อาปตฺตินํ ปฺปิจฺจนฺนํ
 จารตฺตํ มานตฺตํ. ชมติ สงฺฆสฺส; ทสฺมา คุณฺหิ, เอวเมตํ ธารยามิ.

คำบอกมานัต

อหํ ภนฺเต สมฺพหฺลา สงฺฆาติเสสา อาปตฺติโย อาปชฺชึ. เอกา อาปตฺติ
 ๗ เป ๗ สตฺตาหปฺปิจฺจนฺนา. โสหํ สงฺฆํ ทาสํ อาปตฺตินํ ยา อาปตฺติ
 สตฺตาหปฺปิจฺจนฺนา ทสฺสา อกฺเขน สโมธานปฺริวสํ ยาจิ. ทสฺส เม สงฺโฆ
 ๗ เป ๗ สโมธานปฺริวสํ อทาสิ. โสหํ ปฺริวฺตฺตปฺริวสํ สงฺฆํ ทาสํ อาปตฺตินํ
 ปฺปิจฺจนฺนํ จารตฺตํ มานตฺตํ ยาจิ. ทสฺส เม สงฺโฆ ๗ เป ๗ จารตฺตํ
 มานตฺตํ อทาสิ. โสหํ มานตฺตํ จวามิ. เวทยามหํ ภนฺเต. เวทยตีติ มํ สงฺโฆ
 ธารเฑ.

คติยมปี เอตมตถั วทามิ. สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ๖ เป ๖ โส
ภาเสยฺย.

ทินฺโน สงฺเขน อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อาปตฺตีนํ, ยา อาปตฺติ
สตุทาทปฺปิจฺจนฺนา, ตสฺสา, อकुเขน สโมธานปฺริวาโส. ขมฺติ สงฺฆสฺส; ตสฺมา
ตฺถเห, เอวเมตํ ธารยามิ.

คำบอกอัครสมโฆธานปริวาส

อหํ ภนฺเต สมฺพหฺลลา สงฺฆาทิเสสสา อาปตฺติโย อาปชฺชี่, เอกา อาปตฺติ
เอคาหปฺปิจฺจนฺนา, เอกา อาปตฺติ ทิหปฺปิจฺจนฺนา, เอกาอาปตฺติ ปญฺจาทปฺปิจ-
จนฺนา, เอกา อาปตฺติ สตุทาทปฺปิจฺจนฺนา. โสหํ สงฺฆํ ทาสํ อาปตฺตีนํ ยา
อาปตฺติ สตุทาทปฺปิจฺจนฺนา, ตสฺสา อकुเขน สโมธานปฺริวาสํ ยาจี่. ตสฺส เม
สงฺโฆ ทาสํ อาปตฺตีนํ, ยา อาปตฺติ สตุทาทปฺปิจฺจนฺนา, ตสฺสา อकुเขน
สโมธานปฺริวาสํ อทาสี. โสหํ ปฺริวสามิ. เวทยามหํ ภนฺเต, เวทยตีติ มํ สงฺโฆ
ธารेतฺตุ.

คำขอมานัต

อหํ ภนฺเต สมฺพหฺลลา สงฺฆาทิเสสสา อาปตฺติโย อาปชฺชี่, เอกา อาปตฺติ
๖ เป ๖ สตุทาทปฺปิจฺจนฺนา. โสหํ สงฺฆํ ทาสํ อาปตฺตีนํ ยา อาปตฺติ สตุทาท-
ปฺปิจฺจนฺนา ตสฺสา อकुเขน สโมธานปฺริวาสํ ยาจี่. ตสฺส เม สงฺโฆ ๖ เป ๖
สโมธานปฺริวาสํ อทาสี โสหํ ภนฺเต ปฺริวตฺถปฺริวาโส สงฺฆํ ทาสํ อาปตฺตีนํ
ปฺปิจฺจนฺนํ จารตฺถํ มานตฺถํ ยาจามิ ๖ เป ๖

กรรมวาจาให้มานัต

สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อयํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สมฺพหฺลลา สงฺฆาทิเสสสา
อาปตฺติโย อาปชฺชี่, เอกา อาปตฺติ ๖ เป ๖ สตุทาทปฺปิจฺจนฺนา. โส สงฺฆํ ทาสํ

ปฏิจจนฺนา, เอกา อापตฺติ สตฺตาหปฏิจจนฺนา. โสหํ ภนฺเต สงฺฆํ, ทาสํ
 อापตฺตินํ, ยา อापตฺติ สตฺตาหปฏิจจนฺนา, ทสฺสา อกฺเขน สโมธานปริวาสํ
 ยาจามิ. อหํ ภนฺเต สมฺพหฺลลา สงฺฆาภิเสสา อापตฺติโย อापชฺชํ ๗ เป ๗
 สตฺตาหปฏิจจนฺนา, โสหํ ทฺติยมฺปิ ภนฺเต สงฺฆํ, ทาสํ อापตฺตินํ, ยา อापตฺติ
 สตฺตาหปฏิจจนฺนา, ทสฺส อกฺเขน สโมธานปริวาสํ ยาจามิ. อหํ ภนฺเต
 สมฺพหฺลลา สงฺฆาภิเสสา อापตฺติโย อापชฺชํ ๗ เป ๗ สตฺตาหปฏิจจนฺนา. โสหํ
 ทฺติยมฺปิ ภนฺเต สงฺฆํ, ทาสํ อापตฺตินํ, ยา อापตฺติ สตฺตาหปฏิจจนฺนา, ทสฺสา
 อกฺเขน สโมธานปริวาสํ ยาจามิ.

กรรมวาจาให้อัครสโมธานปริวาส

สุณาทู เม ภนฺเต สงฺโฆ. อयํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สมฺพหฺลลา สงฺฆาภิเสสา
 อापตฺติโย อापชฺชํ, เอกา อापตฺติ เอกาหปฏิจจนฺนา, เอกา อापตฺติ
 ติหปฏิจจนฺนา, เอกา อापตฺติ ปณฺจาหปฏิจจนฺนา, เอกา อापตฺติ สตฺตาห-
 ปฏิจจนฺนา. โส สงฺฆํ ทาสํ อापตฺตินํ ยา อापตฺติ สตฺตาหปฏิจจนฺนา, ทสฺสา
 อกฺเขน สโมธานปริวาสํ ยาจติ. ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถลฺลํ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส
 ภิกฺขุโน ทาสํ อापตฺตินํ, ยา อापตฺติ สตฺตาหปฏิจจนฺนา, ทสฺสา อกฺเขน
 สโมธานปริวาสํ ทททย. เอสา ฉตฺติ.

สุณาทู เม ภนฺเต สงฺโฆ. อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ๗ เป ๗ สโมธาน-
 ปริวาสํ ยาจติ. สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อापตฺตินํ, ยา อापตฺติ
 สตฺตาหปฏิจจนฺนา, ทสฺสา อกฺเขน สโมธานปริวาสํ เทติ. ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ
 อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อापตฺตินํ, ยา อापตฺติ สตฺตาหปฏิจจนฺนา, ทสฺสา
 อกฺเขน สโมธานปริวาสสฺส ทานํ, โส ทฺถนฺตสฺส. ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย.

ทฺติยมฺปิ เอตมฺตถํ วทามิ. สุณาทู เม ภนฺตุ สงฺโฆ. ๗ เป ๗ โส
 ภาเสยฺย.

สุณาตุ เม ภนุเต สงฺโฆ. ว เป ๖ จารตุตํ มานตุตํ ยาจิ. สงฺโฆ
 อิตถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อาปตฺตึนํ...จารตุตํ มานตุตํ เทติ. ยสฺสายสฺมโต
 ขมฺติ อิตถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อาปตฺตึนํ...จารตุตํ มานตุตสฺส ทานํ, โส
 คุณฺหสฺส. ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย.

ทฺติยมฺปิ เอตมฺตถํ วทามิ. สุณาตุ เม ภนุเต สงฺโฆ. ว เป ๖ โส ภาเสยฺย.

ทฺติยมฺปิ เอตมฺตถํ วทามิ. สุณาตุ เม ภนุเต สงฺโฆ. ว เป ๖ โส ภาเสยฺย.

ทินนํ สงฺเขน อิตถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อาปตฺตึนํ สมฺมเจตนิกานํ
 สุกกวิสฺฐจึนํ ปฏิจฺจนฺนาย จ อปฺปฏิจฺจนฺนาย จ จารตุตํ มานตุตํ ขมฺติ สงฺฆสฺส;
 ทสฺมา คุณฺเห, เอวเมตํ ธารยามิ.

กรรมวาจา พึงทำตามรูปแห่งคำขอ

คำบอกมานัต

อหํ ภนุเต เอกํ อาปตฺติ อปชฺชํ สมฺมเจตนิกํ สุกกวิสฺฐจํ ปญฺจาห-
 ปฏิจฺจนฺนํ. โสหํ สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สมฺมเจตนิกาย สุกกวิสฺฐจฺยา
 ปญฺจาหปฏิบัติจฺจนฺนาย ปญฺจาหปริวาสํ ยาจิ. ทสฺส เม สงฺโฆ.... ปญฺจาหปริวาสํ
 อทาสิ. โสหํ ปริวฺตุถปฺริวาโส. อหํ ภนุเต เอกํ อาปตฺติ อปชฺชํ สมฺมเจตนิกํ
 สุกกวิสฺฐจํ อปฺปฏิจฺจนฺนํ. โสหํ สงฺฆํ ทาสํ อาปตฺตึนํ สมฺมเจตนิกานํ สุกกวิสฺฐจึนํ
 ปฏิจฺจนฺนาย จ อปฺปฏิจฺจนฺนาย จ จารตุตํ มานตุตํ ยาจิ. ทสฺส เม สงฺโฆ
 ทาสํ อาปตฺตึนํ...จารตุตํ มานตุตํ อทาสิ. โสหํ มานตุตํ จรามิ. เวทยามหํ
 ภนุเต, เวทยตฺติ มํ สงฺโฆ ธาเรตุ.

คำบอก พึงเปลี่ยนตามเรื่อง.

คำขออักษสโมธานปริวาส

เพื่ออาบัติที่ปัดไว้ ๑ วัน ๓ วัน ๕ วัน ๗ วัน เป็นตัวอย่าง

อหํ ภนุเต สมฺพหฺลสา สงฺฆาทิสฺสา อาปตฺติยา อปชฺชํ, เอกา อาปตฺติ
 เอกาหปฏิบัติจฺจนฺนา, เอกา อาปตฺติ ทิหปฏิบัติจฺจนฺนา, เอกา อาปตฺติ ปญฺจาห-

คำขอมานัต
ประมวลอาบัตที่ปดและที่ไม่ได้ปดเข้าด้วยกัน

อหัง ฆนเต เอกัง อาปตติ อปชชี่ สมเจตนิกั สุกกวิสสุจี่ ปญจาห-
 ปฏิจจนนั. โสหัง สงฆัง เอกิสฺสา อาปตติยา สมเจตนิกาย สุกกวิสสุจียา
 ปญจาหปฏิบัติณนาย ปญจาหปริวาส ยาจิ. ทสฺส เม สงโฆ เอกิสฺสา อาปตติยา
 สมเจตนิกาย สุกกวิสสุจียา ปญจาหปฏิบัติณนาย ปญจาหปริวาส อทาสิ. โสหัง
 ปริวตุตปริวาโส. อหัง ฆนเต เอกัง อาปตติ อปชชี่ สมเจตนิกั สุกกวิสสุจี่
 อปฏิบัติณนั. โสหัง ฆนเต สงฆัง ทาสัง อาปตตินัง สมเจตนิกานัง สุกกวิสสุจिनัง
 ปฏิจจนนาย จ อปฏิบัติณนาย จ จารตุตัง มานตุตัง ยาจามิ. ๗เป๗ โสหัง ทุตติยมปิ
 ฆนเต สงฆัง...จารตุตัง มานตุตัง ยาจามิ. ๗เป๗ โสหัง ทุตติยมปิ ฆนเต สงฆัง...
 จารตุตัง มานตุตัง ยาจามิ.

กรรมวาจาให้มานัต

สุณาทู เม ฆนเต สงโฆ. ออัม อิตถุนนาโม ภิกขุ เอกัง อาปตติ อปชชี่
 สมเจตนิกั สุกกวิสสุจี่ ปญจาหปฏิบัติณนั. โส สงฆัง เอกิสฺสา อาปตติยา
 สมเจตนิกาย สุกกวิสสุจียา ปญจาหปฏิบัติณนาย ปญจาหปริวาส ยาจิ. ทสฺส
 สงโฆ เอกิสฺสา อาปตติยา สมเจตนิกาย สุกกวิสสุจียา ปญจาหปฏิบัติณนาย
 ปญจาหปริวาส อทาสิ. โส ปริวตุตปริวาโส. ออัม อิตถุนนาโม ภิกขุ เอกัง
 อาปตติ อปชชี่ สมเจตนิกั สุกกวิสสุจี่ อปฏิบัติณนั. โส สงฆัง ทาสัง อาปตตินัง
 สมเจตนิกานัง สุกกวิสสุจिनัง ปฏิจจนนาย จ อปฏิบัติณนาย จ จารตุตัง มานตุตัง
 ยาจติ. ยทิ สงฆสฺส ปตฺตทกฺกัลลํ, สงโฆ อิตถุนนามสฺส ภิกขุโน ทาสัง อาปตตินัง
 สมเจตนิกานัง สุกกวิสสุจिनัง ปฏิจจนนาย จ อปฏิบัติณนาย จ จารตุตัง มานตุตัง
 ทเทยฺย. เอสา ฅตฺติ.

สณฺเจตนิกาย สุกฺกวิสสุจียา ปณฺจาหปฏิจฺจนฺนํ ปณฺจาหปริวาสํ อทาสี. โสหํ
 ปริวฺตฺตปริวาโส สงฺฆํ เอกิสฺสา อปตฺติยา สณฺเจตนิกาย สุกฺกวิสสุจียา ปณฺจาห-
 ปฏิจฺจนฺนํ จารตฺตํ มานตฺตํ ยาจี. ทสฺส เม สงฺโฆ เอกิสฺสา อปตฺติยา
 สณฺเจตนิกาย สุกฺกวิสสุจียา ปณฺจาหปฏิจฺจนฺนํ จารตฺตํ มานตฺตํ อทาสี. โสหํ
 ฆนฺเต จิณฺณมานตฺโต สงฺฆํ อพฺภานํ ยาจามิ. อหํ ฆนฺเต เอกํ อปตฺติ อปชฺชํ ๖เป ๖
 จารตฺตํ มานตฺตํ อทาสี. โสหํ จิณฺณมานตฺโต ทฺติยมฺปิ ฆนฺเต สงฺฆํ อพฺภานํ
 ยาจามิ. อหํ ฆนฺเต เอกํ อปตฺติ อปชฺชํ ๖เป ๖ จารตฺตํ มานตฺตํ อทาสี
 โสหํ จิณฺณมานตฺโต ทฺติยมฺปิ ฆนฺเต สงฺฆํ อพฺภานํ ยาจามิ.

กรรมวาจาอัฏฏกาน

สุณฺหาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ. อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ เอกํ อปตฺติ อปชฺชํ
 สณฺเจตนิกํ สุกฺกวิสสุจํ ปณฺจาหปฏิจฺจนฺนํ. โส สงฺฆํ เอกิสฺสา อปตฺติยา
 สณฺเจตนิกาย สุกฺกวิสสุจียา ปณฺจาหปฏิจฺจนฺนํ ปณฺจาหปริวาสํ ยาจี. ทสฺส
 สงฺโฆ เอกิสฺสา อปตฺติยา สณฺเจตนิกาย สุกฺกวิสสุจียา ปณฺจาหปฏิจฺจนฺนํ
 ปณฺจาหปริวาสํ อทาสี. โส ปริวฺตฺตปริวาโส สงฺฆํ เอกิสฺสา อปตฺติยา สณฺเจตนิกาย
 สุกฺกวิสสุจียา ปณฺจาหปฏิจฺจนฺนํ จารตฺตํ มานตฺตํ ยาจี. ทสฺส สงฺโฆ เอกิสฺสา
 อปตฺติยา สณฺเจตนิกาย สุกฺกวิสสุจียา ปณฺจาหปฏิจฺจนฺนํ จารตฺตํ มานตฺตํ
 อทาสี. โส จิณฺณมานตฺโต สงฺฆํ อพฺภานํ ยาจติ. ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถลฺลํ,
 สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ อพฺภาย. เอสา ฅตฺติ.

สุณฺหาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ. ๖เป ๖ โส จิณฺณมานตฺโต สงฺฆํ อพฺภานํ
 ยาจติ. สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ อพฺภาย. ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส
 ภิกฺขุโน อพฺภานํ, โส ฅนฺทสฺส. ยสฺส นกฺขมติ โส ภาเสยฺย.

ทฺติยมฺปิ เอตมฺตํ วทามิ. สุณฺหาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ. ๖เป ๖ โส ภาเสยฺย.

ทฺติยมฺปิ เอตมฺตํ วทามิ. สุณฺหาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ. ๖เป ๖ โส ภาเสยฺย

อพฺภิตโต สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ. ขมติ สงฺฆสฺส; ทสฺมา ฅนฺทํ,
 เอวเมตํ ฐารยามิ.

สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อหํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ เอกํ อาปตฺตี
 อาปชฺชช ๖เป๖ จารตฺตํ มานตฺตํ ยาจติ. สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอกิสฺสา
 อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย สุกฺกวิสสุจฺยา ปณฺจาทปฺปิจฺจนฺนํ จารตฺตํ มานตฺตํ
 เทติ. ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย
 สุกฺกวิสสุจฺยา ปณฺจาทปฺปิจฺจนฺนํ จารตฺตํ มานตฺตสฺส ทานํ, โส ทฺถสฺส.
 ยสฺส นกฺขมติ โส ภาเสยฺย.

ทฺติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ. สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ๖เป๖ โส ภาเสยฺย.

ตฺติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ. สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ๖เป๖ โส ภาเสยฺย.

ทินฺนํ สงฺฆเณ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย
 สุกฺกวิสสุจฺยา ปณฺจาทปฺปิจฺจนฺนํ จารตฺตํ มานตฺตํ. ขมติ สงฺฆสฺส; ตสฺมา
 ทฺถเห, เอวเมตํ ธารยามิ.

คำบอกมานัต

อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺตี อาปชฺชช สฉเจตนิกํ สุกฺกวิสสุจํ ปณฺจาท-
 ปฺปิจฺจนฺนํ. โสหํ สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย สุกฺกวิสสุจฺยา
 ปณฺจาทปฺปิจฺจนฺนํ ปณฺจาทปริวาสํ ยาจิ. ตสฺส เม สงฺโฆ เอกิสฺสา อาปตฺติยา
 สฉเจตนิกาย สุกฺกวิสสุจฺยา ปณฺจาทปฺปิจฺจนฺนํ ปณฺจาทปริวาสํ อทาสิ. โสหํ
 ปริวตฺตปริวาโส สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย สุกฺกวิสสุจฺยา ปณฺจาท-
 ปฺปิจฺจนฺนํ จารตฺตํ มานตฺตํ ยาจิ. ตสฺส เม สงฺโฆ เอกิสฺสา อาปตฺติยา
 สฉเจตนิกาย สุกฺกวิสสุจฺยา ปณฺจาทปฺปิจฺจนฺนํ จารตฺตํ มานตฺตํ อทาสิ.
 โสหํ มานตฺตํ จรามิ. เวทยามหํ ภนฺเต, เวทยตฺติ มํ สงฺโฆ ธาเรตุ.

คำขออภัย

อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺตี อาปชฺชช สฉเจตนิกํ สุกฺกวิสสุจํ ปณฺจาท-
 ปฺปิจฺจนฺนํ. โสหํ สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย สุกฺกวิสสุจฺยา
 ปณฺจาทปฺปิจฺจนฺนํ ปณฺจาทปริวาสํ ยาจิ. ตสฺส เม สงฺโฆ เอกิสฺสา อาปตฺติยา

คำเก็บปริวาส

วฑฺฒํ นิคุชิปามิ, ปริวาสํ นิคุชิปามิ. ๓ หน

คำขอมานัต

อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺตี อาปชฺชี่ สฉเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจี่ ปญฺจาห-
ปฏิจฺจนฺนํ. โสหํ สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจียา
ปญฺจาหปฏิจฺจนฺนาย ปญฺจาหปริวาสํ ยาจิ. ทสฺส เม สงฺโฆ เอกิสฺสา อาปตฺติยา
สฉเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจียา ปญฺจาหปฏิจฺจนฺนาย ปญฺจาหปริวาสํ อทาสิ. โสหํ
ภนฺเต ปริวฺตฺตปริวาโส, สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจียา
ปญฺจาหปฏิจฺจนฺนาย ฌารตฺตํ มานตฺตํ ยาจามิ. อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺตี
อาปชฺชี่ ๖ เปว ปญฺจาหปริวาสํ อทาสิ. โสหํ ปริวฺตฺตปริวาโส, ทุตฺติยมฺปิ ภนฺเต
สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจียา ปญฺจาหปฏิจฺจนฺนาย
ฌารตฺตํ มานตฺตํ ยาจามิ. อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺตี อาปชฺชี่ ๖ เปว ปญฺจาหปริวาสํ
อทาสิ. โสหํ ปริวฺตฺตปริวาโส, ทุตฺติยมฺปิ ภนฺเต สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา
สฉเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจียา ปญฺจาหปฏิจฺจนฺนาย ฌารตฺตํ มานตฺตํ ยาจามิ.

กรรมวาจาให้มานัต

สุณฺหาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ เอกํ อาปตฺตี อาปชฺชี่
สฉเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจี่ ปญฺจาหปฏิจฺจนฺนํ. โส สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา
สฉเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจียา ปญฺจาหปฏิจฺจนฺนาย ปญฺจาหปริวาสํ ยาจิ. ทสฺส สงฺโฆ
เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจียา ปญฺจาหปฏิจฺจนฺนาย ปญฺจาห-
ปริวาสํ อทาสิ. โส ปริวฺตฺตปริวาโส สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย
सुककुविसुฐจียา ปญฺจาหปฏิจฺจนฺนาย ฌารตฺตํ มานตฺตํ ยาจติ. ยถิ สงฺฆสฺส
ปตฺตทกฺกลํ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย
สฉเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจียา ปญฺจาหปฏิจฺจนฺนาย ฌารตฺตํ มานตฺตํ ทเทยฺย.
เอสา ฌตฺติ.

กรรมวาจาให้ปฏิจันนปริวาส

สุณาทุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อญฺ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ เอกํ อาปตฺติ อาปชฺชํ
 สญฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจฺจิ ปญฺจาหปฺปฏิจันนํ โส สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา
 สญฺเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจฺยา ปญฺจาหปฺปฏิจันนาย ปญฺจาหปริวาสํ ยาจติ. ยถิ
 สงฺฆสฺส ปตฺตกถลฺลํ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอกิสฺสา อาปตฺติยา สญฺเจตนิกาย
 สุกฺกวิสฺฐจฺยา ปญฺจาหปฺปฏิจันนาย ปญฺจาหปริวาสํ ทเพยฺย. เอสา ฉตฺติ.

สุณาทุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อญฺ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ๖ เปว ปญฺจาหปริวาสํ
 ยาจติ. สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอกิสฺสา อาปตฺติยา สญฺเจตนิกาย
 สุกฺกวิสฺฐจฺยา ปญฺจาหปฺปฏิจันนาย ปญฺจาหปริวาสํ เทติ. ยสฺสายสฺมโต ขมติ
 อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอกิสฺสา อาปตฺติยา สญฺเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจฺยา ปญฺจาห-
 ปฺปฏิจันนาย ปญฺจาหปริวาสสฺส ทานํ, โส คุณฺหสฺส ยสฺส นกฺขมติ โส ภาเสยฺย.

ทฺติยมฺปํ เอตมฺตถํ วทามิ. สุณาทุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ๖ เปว โส ภาเสยฺย

ทฺติยมฺปํ เอตมฺตถํ วทามิ. สุณาทุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ๖ เปว โส ภาเสยฺย

ทินฺโน สงฺฆเณ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอกิสฺสา อาปตฺติยา สญฺเจตนิกาย
 สุกฺกวิสฺฐจฺยา ปญฺจาหปฺปฏิจันนาย ปญฺจาหปริวาโส. ขมติ สงฺฆสฺส; ทสฺมา คุณฺเห,
 เอวเมทํ ธารยามิ.

คำสมาทานปริวาส

ปริวาสํ สมาทียามิ, วตฺถํ สมาทียามิ. ๓ หน.

คำบอกปฏิจันนปริวาส

อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺติ อาปชฺชํ สญฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจฺจิ ปญฺจาห-
 ปฺปฏิจันนํ. โสหํ สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สญฺเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจฺยา
 ปญฺจาหปฺปฏิจันนาย ปญฺจาหปริวาสํ ยาจิ. ทสฺส เม สงฺโฆ เอกิสฺสา อาปตฺติยา
 สญฺเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจฺยา ปญฺจาหปฺปฏิจันนาย ปญฺจาหปริวาสํ อทาสิ. โสหํ
 ปริวาสามิ. เวทยามหํ ภนฺเต, เวทยตีติ มํ สงฺโฆ ธาเรตุ.

บอกแก่คณะ บอกแก่บุคคล ฟังเปลี่ยนโดยนัยอันกล่าวแล้ว

สุณาทุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อหํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สมฺพหฺลฺลา สงฺฆาทิสฺเสสา
อาปตฺติโย อาปชฺชชฺ ๖ เป ๖ โส จินฺดฺรมาณฺตฺโต สงฺฆํ อพฺภานํ ยาจติ. สงฺโฆ
อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ อพฺภเกติ. ยสฺสายสฺมโต ชมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน อพฺภานํ,
โส ตฺถนฺตสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย.

ทฺธิยมฺปิ เอตมฺตฺถํ วทามิ. สุณาทุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ๖ เป ๖ โส ภาเสยฺย
ทฺธิยมฺปิ เอตมฺตฺถํ วทามิ. สุณาทุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ๖ เป ๖ โส ภาเสยฺย.
อพฺภโต สงฺเชน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ. ชมติ สงฺฆสฺส; ตสฺมา ตฺถนฺเห,
เอวเมตํ ธารยามิ.

แบบนี้ใช้สำหรับอาบัติมากกว่า ๓ ตัวขึ้นไป อาบัติ ๒ ตัว ๓ ตัว ใช้บอก
จำนวน ๒ ตัวว่า “เทว” ๓ ตัวว่า “ทิสฺโส” แทน “สมฺพหฺลฺลา”

สำหรับปฏิจันนาบัติตัวเดียว

คำขอปฏิจันนปริวาส

เพื่ออาบัติที่ปลดไว้ ๕ วันเป็นตัวอย่าง

อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺติํ อาปชฺชชฺ สฉเจตฺตํ สุกฺกวิสฺสุจํ ปญฺจาห-
ปฺปฏิจฺจนฺนํ. โสหํ ภนฺเต สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตฺตํ สุกฺกวิสฺสุจํ
ปญฺจาหปฺปฏิจฺจนฺนํ ปญฺจาหปริวาสํ ยาจามิ. อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺติํ อาปชฺชชฺ
สฉเจตฺตํ สุกฺกวิสฺสุจํ ปญฺจาหปฺปฏิจฺจนฺนํ. โสหํ ทฺธิยมฺปิ ภนฺเต สงฺฆํ เอกิสฺสา
อาปตฺติยา สฉเจตฺตํ สุกฺกวิสฺสุจํ ปญฺจาหปฺปฏิจฺจนฺนํ ปญฺจาหปริวาสํ
ยาจามิ. อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺติํ อาปชฺชชฺ สฉเจตฺตํ สุกฺกวิสฺสุจํ ปญฺจาหปฺปฏิจ-
จนฺนํ. โสหํ ทฺธิยมฺปิ ภนฺเต สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตฺตํ สุกฺกวิสฺสุจํ
ปญฺจาหปฺปฏิจฺจนฺนํ ปญฺจาหปริวาสํ ยาจามิ.

คำบอกมานัต

อหัง ภนฺเต สมฺพหุลา สงฺฆาติเสสา อาปตฺติโย อาปชฺชชี สญฺเจตนิกาโย
 สุกฺกวิสสุจฺจิโย อปฺปิจฺจนฺนาโย. โสหัง สงฺฆัง ทาสํ อาปตฺติณํ สญฺเจตนิกาณํ
 สุกฺกวิสสุจฺจินํ อปฺปิจฺจนฺนานํ ฌารตุทํ มานตุทํ ยาจี. ทสฺส เม สงฺโฆ ทาสํ
 อาปตฺติณํ สญฺเจตนิกาณํ สุกฺกวิสสุจฺจินํ อปฺปิจฺจนฺนานํ ฌารตุทํ มานตุทํ อทาสี.
 โสหัง มานตุทํ จรามิ.. เวทยามหัง ภนฺเต, เวทยตฺติ มํ สงฺโฆ ธาเรตุ.

บอกแก่ภิกษุรูปเดียว ๒ รูป ๓ รูป ฟังเปลี่ยนคำทำยัตถ์กล่าวแล้ว.

คำขออพัทาน

อหัง ภนฺเต สมฺพหุลา สงฺฆาติเสสา อาปตฺติโย อาปชฺชชี สญฺเจตนิกาโย
 สุกฺกวิสสุจฺจิโย อปฺปิจฺจนฺนาโย. โสหัง สงฺฆัง ทาสํ อาปตฺติณํ สญฺเจตนิกาณํ สุกฺกวิสสุจฺจินํ
 อปฺปิจฺจนฺนานํ ฌารตุทํ มานตุทํ ยาจี. ทสฺส เม สงฺโฆ ทาสํ อาปตฺติณํ
 สญฺเจตนิกาณํ สุกฺกวิสสุจฺจินํ อปฺปิจฺจนฺนานํ ฌารตุทํ มานตุทํ อทาสี. โสหัง ภนฺเต
 จิณฺณมานตุโต สงฺฆํ อพฺพณํ ยาจามิ. อหัง ภนฺเต สมฺพหุลา สงฺฆาติเสสา
 อาปตฺติโย อาปชฺชชี ๖ เป ๖ ฌารตุทํ มานตุทํ อทาสี. โสหัง จิณฺณมานตุโต
 ทุคฺคิยมฺปิ ภนฺเต สงฺฆํ อพฺพณํ ยาจามิ. อหัง ภนฺเต สมฺพหุลา สงฺฆาติเสสา
 อาปตฺติโย อาปชฺชชี ๖ เป ๖ โสหัง จิณฺณมานตุโต ตติยมฺปิ ภนฺเต สงฺฆํ อพฺพณํ
 ยาจามิ.

กรรมวาจาอพัทาน

สุณฺหาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อयํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สมฺพหุลา สงฺฆาติเสสา
 อาปตฺติโย อาปชฺชชี สญฺเจตนิกาโย สุกฺกวิสสุจฺจิโย อปฺปิจฺจนฺนาโย. โส สงฺฆัง
 ทาสํ อาปตฺติณํ สญฺเจตนิกาณํ สุกฺกวิสสุจฺจินํ อปฺปิจฺจนฺนานํ ฌารตุทํ มานตุทํ
 ยาจี. ทสฺส สงฺโฆ ทาสํ อาปตฺติณํ สญฺเจตนิกาณํ สุกฺกวิสสุจฺจินํ อปฺปิจฺจนฺนานํ
 ฌารตุทํ มานตุทํ อทาสี. โส จิณฺณมานตุโต สงฺฆํ อพฺพณํ ยาจติ. ยถิ สงฺฆสฺส
 ปทฺตกถลฺลํ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ อพฺพเภยฺย. เอสา ฅตฺติ.

ภนฺเต สงฺฆํ ทาสํ อापตฺตินํ สฉเจตนิกานํ สุกกวิสสุจฺจํ อปฺปิจฺจนฺนํ ฌารตฺตํ
มานตฺตํ ยาจามิ.

กรรมวาจาให้มานัก

สุณาทุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อโย อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สมฺพหฺลลา สงฺฆา-
ทิสฺเสสา อापตฺติโย อापชฺชํ สฉเจตนิกาโย สุกกวิสสุจฺจํ อปฺปิจฺจนฺนาโย. โส
สงฺฆํ ทาสํ อापตฺตินํ สฉเจตนิกานํ สุกกวิสสุจฺจํ อปฺปิจฺจนฺนํ ฌารตฺตํ
มานตฺตํ ยาจติ. ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถลฺลํ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ
อापตฺตินํ สฉเจตนิกานํ สุกกวิสสุจฺจํ อปฺปิจฺจนฺนํ ฌารตฺตํ มานตฺตํ ทเพยฺย.
เอสา ฌตฺติ.

สุณาทุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อโย อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สมฺพหฺลลา สงฺฆาทิสฺเสสา
อापตฺติโย อापชฺชํ สฉเจตนิกาโย สุกกวิสสุจฺจํ อปฺปิจฺจนฺนาโย. โส สงฺฆํ
ทาสํ อापตฺตินํ สฉเจตนิกานํ สุกกวิสสุจฺจํ อปฺปิจฺจนฺนํ ฌารตฺตํ มานตฺตํ
ยาจติ. สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อापตฺตินํ สฉเจตนิกานํ สุกกวิสสุจฺจํ
อปฺปิจฺจนฺนํ ฌารตฺตํ มานตฺตํ เทติ. ยสฺสายสฺมโต ชมติ อิตฺถนฺนามสฺส
ภิกฺขุโน ทาสํ อापตฺตินํ สฉเจตนิกานํ สุกกวิสสุจฺจํ อปฺปิจฺจนฺนํ ฌารตฺตํ
มานตฺตสฺส ทานํ, โส คุณฺหสฺส. ยสฺส นกฺขมติ โส ภาเสยฺย.

ทฺธิยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ. สุณาทุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ๖ เป ๖ โส
ภาเสยฺย.

ทฺธิยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ. สุณาทุ เม ภนฺเต สงฺโฆ ๖ เป ๖ โส ภาเสยฺย.

ทินฺนํ สงฺเขน อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทาสํ อापตฺตินํ สฉเจตนิกานํ
सुकगविसुज्जं अप्पिच्चनฺนํ ฌารตฺตํ มานตฺตํ ชมติ สงฺฆสฺส; ทสฺมา คุณฺหิ,
เอวเมทํ ธารयามิ.

ฉนฺนายน จารตุตฺถํ มานตุตฺถํ อทาสี. โส จินฺณมานตุโต สงฺฆํ อพฺภานํ ยาจติ.
 สงฺโฆ อิตฺถนฺนํ ภิภุชํ อพฺภเกติ. ยสฺสยสฺมโต ชมติ อิตฺถนฺนํ สสฺส ภิภุชโน
 อพฺภานํ, โส ตฺถนฺนสฺส. ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย.

ตฺติยมฺปิ เอตมฺตฺถํ วทามิ. สฺนาคู เม ภนฺเต สงฺโฆ อโย อิตฺถนฺนาโม
 ภิภุช อโย อายตฺติ อายชฺชํ สยฺเจตฺตํ สกฺกวิสฺสุจํ อปฺปิจฺจนํ. โส สงฺฆํ
 เอกิสฺสา อายตฺติยา สยฺเจตฺตํ สกฺกวิสฺสุจํ อปฺปิจฺจนํ จารตุตฺถํ มานตุตฺถํ
 ยาจติ. ทสฺส สงฺโฆ เอกิสฺสา อายตฺติยา สยฺเจตฺตํ สกฺกวิสฺสุจํ อปฺปิจฺจนํ
 จารตุตฺถํ มานตุตฺถํ อทาสี. โส จินฺณมานตุโต สงฺฆํ อพฺภานํ ยาจติ. สงฺโฆ
 อิตฺถนฺนํ ภิภุชํ อพฺภเกติ. ยสฺสยสฺมโต ชมติ อิตฺถนฺนํ สสฺส ภิภุชโน อพฺภานํ,
 โส ตฺถนฺนสฺส. ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย.

อพฺภิตฺโต สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม ภิภุช. ชมติ สงฺฆสฺส; ทสฺมา ตฺถนฺนํ,
 เอวเมตํ ฐารยามิ.

สำหรับอปฺปิจฺจนํ นานํ ติลลยตฺถ

คำขอมานต์

อโย ภนฺเต สมฺพหฺลลา สงฺฆาติเสสา อายตฺติโย อายชฺชํ สยฺเจตฺตํ สกฺกวิสฺสุจํ
 อปฺปิจฺจนํ. โส ภนฺเต สงฺฆํ ทาสํ อายตฺตํ สยฺเจตฺตํ สกฺกวิสฺสุจํ
 อปฺปิจฺจนํ จารตุตฺถํ มานตุตฺถํ ยาจามิ. อโย ภนฺเต สมฺพหฺลลา
 สงฺฆาติเสสา อายตฺติโย อายชฺชํ สยฺเจตฺตํ สกฺกวิสฺสุจํ อปฺปิจฺจนํ.
 โส ตฺติยมฺปิ ภนฺเต สงฺฆํ ทาสํ อายตฺตํ สยฺเจตฺตํ สกฺกวิสฺสุจํ
 อปฺปิจฺจนํ จารตุตฺถํ มานตุตฺถํ ยาจามิ. อโย ภนฺเต สมฺพหฺลลา สงฺฆาติเสสา
 อายตฺติโย อายชฺชํ สยฺเจตฺตํ สกฺกวิสฺสุจํ อปฺปิจฺจนํ. โส ตฺติยมฺปิ

อาปตฺติ อาปชฺชិ สฉเจตนิกํ สุกกวิสสุจํ อปฺภิจฺจนนํ. โส ํ สงฺฆํ เอกิสฺสา
 อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย สุกกวิสสุจียา อปฺภิจฺจนนาย ฌารตฺตํ มานตฺตํ ยาจิ.
 ทสฺส เม สงฺโฆ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย สุกกวิสสุจียา อปฺภิจฺจนนาย
 ฌารตฺตํ มานตฺตํ อทาสิ. โส ํ จินฺดณมานตฺโต ทตฺติยมุปี ภนฺเต สงฺฆํ อพฺภานํ
 ยาจามิ.

กรรมวาจาอัฏฏกาน

สุฉนาคฺค เม ภนฺเต สงฺโฆ. อํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ เอกํ อาปตฺติ
 อาปชฺชิ สฉเจตนิกํ สุกกวิสสุจํ อปฺภิจฺจนนํ. โส ํ สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา
 สฉเจตนิกาย สุกกวิสสุจียา อปฺภิจฺจนนาย ฌารตฺตํ มานตฺตํ ยาจิ. ทสฺส สงฺโฆ
 เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย สุกกวิสสุจียา อปฺภิจฺจนนาย ฌารตฺตํ มานตฺตํ
 อทาสิ. โส ํ จินฺดณมานตฺโต สงฺฆํ อพฺภานํ ยาจติ. ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตทกฺคํ,
 สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ อพฺภะย. เอสา ฌตฺติ.

สุฉนาคฺค เม ภนฺเต สงฺโฆ. อํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ เอกํ อาปตฺติ
 อาปชฺชิ สฉเจตนิกํ สุกกวิสสุจํ อปฺภิจฺจนนํ. โส ํ สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา
 สฉเจตนิกาย สุกกวิสสุจียา อปฺภิจฺจนนาย ฌารตฺตํ มานตฺตํ ยาจิ. ทสฺส สงฺโฆ
 เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย สุกกวิสสุจียา อปฺภิจฺจนนาย ฌารตฺตํ มานตฺตํ
 อทาสิ. โส ํ จินฺดณมานตฺโต สงฺฆํ อพฺภานํ ยาจติ. สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ
 อพฺภะติ. ยสฺสยสฺสโต ชมตฺติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน อพฺภานํ, โส ํ ทนฺหสฺส.
 ยสฺส นกฺขมตฺติ โส ภาเสย.

ทตฺติยมุปี เอตมตฺตํ วทามิ. สุฉนาคฺค เม ภนฺเต สงฺโฆ. อํ อิตฺถนฺนาโม
 ภิกฺขุ เอกํ อาปตฺติ อาปชฺชิ สฉเจตนิกํ สุกกวิสสุจํ อปฺภิจฺจนนํ. โส ํ สงฺฆํ
 เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย สุกกวิสสุจียา อปฺภิจฺจนนาย ฌารตฺตํ มานตฺตํ
 ยาจิ. ทสฺส สงฺโฆ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สฉเจตนิกาย สุกกวิสสุจียา อปฺภิจ-

คำบอกมานัต

อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺตี อาปชฺชี่ สญฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจี่ อปฺปฏิจฺจนฺนํ.
 โสหํ สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สญฺเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจียา อปฺปฏิจฺจนฺนาย
 จารตฺตํ มานตฺตํ ยาจี. ตสฺส เม สงฺโฆ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สญฺเจตนิกาย
 สุกฺกวิสฺฐจียา อปฺปฏิจฺจนฺนาย จารตฺตํ มานตฺตํ อทาสิ. โสหํ มานตฺตํ จรามิ.
 เวทยามหํ ภนฺเต, เวทยตีติ มํ สงฺโฆ ธาเรตุ.

ถ้าบอกแก่ภิกษุ ๑ รูป ฟังกล่าวว่า “อายุสฺมา ธาเรตุ” แก่ ๒ รูป ว่า
 “อายุสฺมนฺตา ธาเรนฺตุ” แก่ ๓ รูป ว่า “อายุสฺมนฺโต ธาเรนฺตุ” แทน “สงฺโฆ
 ธาเรตุ.”

คำบอกนี้ไม่ได้มาในบาลี พระอรรถกถาจารย์อาศัยนัยแห่งบาลีในอธิการ
 ต่างผูกขึ้นไว้.

คำเก็บมานัต

วตฺตํ นิกฺขิปามิ, มานตฺตํ นิกฺขิปามิ. ๓ หน.

คำขออภัย

อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺตี อาปชฺชี่ สญฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจี่ อปฺปฏิจฺจนฺนํ.
 โสหํ สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สญฺเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจียา อปฺปฏิจฺจนฺนาย
 จารตฺตํ มานตฺตํ ยาจี. ตสฺส เม สงฺโฆ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สญฺเจตนิกาย
 สุกฺกวิสฺฐจียา อปฺปฏิจฺจนฺนาย จารตฺตํ มานตฺตํ อทาสิ. โสหํ ภนฺเต จิณฺณ-
 มานตฺโต สงฺฆํ อพฺภานํ ยาจามิ. อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺตี อาปชฺชี่ สญฺเจตนิกํ
 สุกฺกวิสฺฐจี่ อปฺปฏิจฺจนฺนํ. โสหํ สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺติยา สญฺเจตนิกาย
 สุกฺกวิสฺฐจียา อปฺปฏิจฺจนฺนาย จารตฺตํ มานตฺตํ ยาจี. ตสฺส เม สงฺโฆ เอกิสฺสา
 อาปตฺติยา สญฺเจตนิกาย สุกฺกวิสฺฐจียา อปฺปฏิจฺจนฺนาย จารตฺตํ มานตฺตํ อทาสิ.
 โสหํ จิณฺณมานตฺโต ทุติยมฺปิ ภนฺเต สงฺฆํ อพฺภานํ ยาจามิ. อหํ ภนฺเต เอกํ

อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอภิสฺสา อปฺตติยา สฉเจตฺตนิกาย สุกฺกวิสสุจฺยา อปฺปิจฺ-
 จฺจนฺนาย จารตุํ มานตุํ เทติ. ยสฺสยสฺมโต ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน
 เอภิสฺสา อปฺตติยา สฉเจตฺตนิกาย สุกฺกวิสสุจฺยา อปฺปิจฺจฺจนฺนาย จารตุํ
 มานตุตฺส ทานํ, โส คุณฺหสฺส. ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย.

ทฺธิยมฺปเ อตฺมตฺถํ วทามิ. สฺสนาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อयํ อิตฺถนฺนาโม
 ภิกฺขุ เอกํ อปฺตติ อปฺชฺชติ สฉเจตฺตนิํ สุกฺกวิสสุจํ อปฺปิจฺจฺจนํ. โส สงฺฆํ
 เอภิสฺสา อปฺตติยา สฉเจตฺตนิกาย สุกฺกวิสสุจฺยา อปฺปิจฺจฺจนฺนาย จารตุํ มานตุํ
 ยาจติ. สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอภิสฺสา อปฺตติยา สฉเจตฺตนิกาย
 สุกฺกวิสสุจฺยา อปฺปิจฺจฺจนฺนาย จารตุํ มานตุํ เทติ. ยสฺสยสฺมโต ขมฺติ
 อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอภิสฺสา อปฺตติยา สฉเจตฺตนิกาย สุกฺกวิสสุจฺยา อปฺปิจฺ-
 จฺจนฺนาย จารตุํ มานตุตฺส ทานํ, โส คุณฺหสฺส. ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย.

ทฺธิยมฺปเ อตฺมตฺถํ วทามิ. สฺสนาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อยํ อิตฺถนฺนาโม
 ภิกฺขุ เอกํ อปฺตติ อปฺชฺชติ สฉเจตฺตนิํ สุกฺกวิสสุจํ อปฺปิจฺจฺจนํ. โส สงฺฆํ
 เอภิสฺสา อปฺตติยา สฉเจตฺตนิกาย สุกฺกวิสสุจฺยา อปฺปิจฺจฺจนฺนาย จารตุํ มานตุํ
 ยาจติ. สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอภิสฺสา อปฺตติยา สฉเจตฺตนิกาย
 สุกฺกวิสสุจฺยา อปฺปิจฺจฺจนฺนาย จารตุํ มานตุํ เทติ. ยสฺสยสฺมโต ขมฺติ
 อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอภิสฺสา อปฺตติยา สฉเจตฺตนิกาย สุกฺกวิสสุจฺยา อปฺปิจฺ-
 จฺจนฺนาย จารตุํ มานตุตฺส ทานํ, โส คุณฺหสฺส. ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย.

ทินฺนํ สงฺฆเณ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอภิสฺสา อปฺตติยา สฉเจต-
 ตฺตนิกาย สุกฺกวิสสุจฺยา อปฺปิจฺจฺจนฺนาย จารตุํ มานตุํ. ขมฺติ สงฺฆสฺส; ทสฺมา
 คุณฺหิ, เอวเมตํ ธารยามิ.

คำสมาทานมานัต

มานตุํ สมาทียามิ, วตุํ สมาทียามิ. ๓ นน.

คำต่าง ๆ สำหรับฐานวิธีแห่งสัญญาเจตนิกาปัตติ สำหรับอปฺปิจฺจนนาปัตติตัวเดียว

คำขอมานัต

อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺตํ อาปชฺชํ สมฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจํ อปฺปิจฺจนนํ.
โสหํ ภนฺเต สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺตํ อาปชฺชํ สมฺเจตนิกา ย สุกฺกวิสฺฐจํ อปฺปิจฺจน-
นํ ฌารตฺตํ มานตฺตํ ยาจามิ. อหํ ภนฺเต เอกํ อาปตฺตํ อาปชฺชํ สมฺเจตนิกํ
सुकुगविसुथुจि อปฺปิจฺจนนํ. โสหํ ทุตฺติมฺปิ ภนฺเต สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺตํ
สมฺเจตนิกา ย सुकुगविसुथुจि อปฺปิจฺจนนํ ฌารตฺตํ มานตฺตํ ยาจามิ. อหํ
ภนฺเต เอกํ อาปตฺตํ อาปชฺชํ สมฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจํ อปฺปิจฺจนนํ. โสหํ
ทุตฺติมฺปิ ภนฺเต สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺตํ สมฺเจตนิกา ย สุกฺกวิสฺฐจํ อปฺปิจ-
จนนํ ฌารตฺตํ มานตฺตํ ยาจามิ.

กรรมวาจาให้มานัต

สุณาทู เม ภนฺเต สงฺโฆ. อญฺ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ เอกํ อาปตฺตํ
อาปชฺชํ สมฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจํ อปฺปิจฺจนนํ. โส สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺตํ
สมฺเจตนิกา ย สุกฺกวิสฺฐจํ อปฺปิจฺจนนํ ฌารตฺตํ มานตฺตํ ยาจติ. ยถิ
สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกถํ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เอกิสฺสา อาปตฺตํ สมฺเจต-
นิกา ย สุกฺกวิสฺฐจํ อปฺปิจฺจนนํ ฌารตฺตํ มานตฺตํ ททเทย. เอสา ฉตฺติ.

สุณาทู เม ภนฺเต สงฺโฆ. อญฺ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ เอกํ อาปตฺตํ
อาปชฺชํ สมฺเจตนิกํ สุกฺกวิสฺฐจํ อปฺปิจฺจนนํ. โส สงฺฆํ เอกิสฺสา อาปตฺตํ
สมฺเจตนิกา ย สุกฺกวิสฺฐจํ อปฺปิจฺจนนํ ฌารตฺตํ มานตฺตํ ยาจติ. สงฺโฆ

ฉกฺติ. สฺนาคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ยาสา สงฺเขน สีมา สมฺมตา สมานสํวสา
 เอกุโปสธา, สงฺโฆ ทํ สีมํ สมฺนฺนติ. ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ เอติสฺสา สีมาย
 สมฺคฺฆาโต, โส ตฺถุหฺสฺส, ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย. สมฺมตา सा สงฺเขน
 สีมา. ขมฺติ สงฺฆสฺส; ทสฺมา ตฺถุหฺ, เอวเมทํ ธารยามิ.

คำสมมติสมานสังวาสสีมา

สฺนาคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ยาวตา สมฺนฺตา นิมิตฺตา กิตฺติตา, ยถิ
 สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกลํ, สงฺโฆ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ สีมํ สมฺนฺนเนยฺย สมานสํวสํ
 เอกุโปสธํ. เอสา ฉกฺติ. สฺนาคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ยาวตา สมฺนฺตา นิมิตฺตา
 กิตฺติตา, สงฺโฆ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ สีมํ, สมฺนฺนนฺติ สมานสํวสํ เอกุโปสธํ.
 ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ สีมาย สมฺมติ สมานสํวสาย เอกุโปสธาย,
 โส ตฺถุหฺสฺส, ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย. สมฺมตา สีมา สงฺเขน เอเตหิ
 นิมิตฺเตหิ สมานสํวสา เอกุโปสธา. ขมฺติ สงฺฆสฺส; ทสฺมา ตฺถุหฺ, เอวเมทํ
 ธารยามิ.

คำสมมติติจีวรวิปวาส

สฺนาคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ยา सा สงฺเขน สีมา สมฺมตา สมานสํวสา
 เอกุโปสธา, ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกลํ, สงฺโฆ ทํ สีมํ ติจีวเรน อวิปฺവാสํ
 สมฺนฺนเนยฺย จเปตฺวา กามญฺจ กามฺปจฺจารญฺจ, เอสา ฉกฺติ. สฺนาคฺ เม ภนฺเต
 สงฺโฆ. ยา सा สงฺเขน สีมา สมฺมตา สมานสํวสา เอกุโปสธา, สงฺโฆ ทํ
 สีมํ ติจีวเรน อวิปฺവാสํ สมฺนฺนนฺติ จเปตฺวา กามญฺจ กามฺปจฺจารญฺจ. ยสฺส
 ยสฺมโต ขมฺติ เอติสฺสาย สีมาย ติจีวเรน อวิปฺวาสสฺส สมฺมติ จเปตฺวา
 กามญฺจ กามฺปจฺจารญฺจ, โส ตฺถุหฺสฺส, ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย. สมฺมตา सा
 สีมา สงฺเขน ติจีวเรน อวิปฺวาโส จเปตฺวา กามญฺจ กามฺปจฺจารญฺจ. ขมฺติ
 สงฺฆสฺส, ทสฺมา ตฺถุหฺ, เอวเมทํ ธารยามิ.

ภาคกรรมวาจา

แบบกรรมวาจาเนื่องด้วยสีมา

คำสวดถอนติจีวรวิปวาส

สุณาทู เม ภนฺเต สงฺโฆ. โย โส สงฺเขน ติจีวเรน อวิปฺวาโส
สมฺมโต, ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ, สงฺโฆ ทํ ติจีวเรน อวิปฺวาสํ สมฺหเนยฺย.
เอสา ฅตฺติ. สุณาทู เม ภนฺเต สงฺโฆ. โย โส สงฺเขน ติจีวเรน อวิปฺวาโส
สมฺมโต, สงฺโฆ ทํ ติจีวเรน อวิปฺวาสํ สมฺहनฺติ. ยสฺสายสมฺโต, ขมฺติ เอตฺส
ติจีวเรน อวิปฺวาสสฺส สมฺกฺขาทิ โส ฑฺณฺหสฺส, ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย,
สมฺหโต โส สงฺเขน ติจีวเรน อวิปฺวาโส. ขมฺติ สงฺฆสฺส; ทสฺมา ฑฺณฺหิ,
เอวเมทํ ธารยามิ.

คำสวดถอนสมานสังวาสสีมา

สุณาทู เม ภนฺเต สงฺโฆ. ยา सा สงฺเขน สีมา สมฺมตา สมานสํวสา
เอกุปฺเสธา, ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ, สงฺโฆ ทํ สีมํ สมฺหเนยฺย. เอสา ฅตฺติ.
สุณาทู เม ภนฺเต สงฺโฆ. ยา सा สงฺเขน สีมา สมฺมตา สมานสํวสา
เอกุปฺเสธา, สงฺโฆ ทํ สีมํ สมฺहनฺติ, ยสฺสายสมฺโต ขมฺติ เอตฺสสา สีมาย
สมานสํวาสาย เอกุปฺเสธาย สมฺกฺขาทิ, โส ฑฺณฺหสฺส, ยสฺส นกฺขมฺติ โส
ภาเสยฺย. สมฺหตา सा สีมา สงฺเขน สมานสํวสา เอกุปฺเสธา. ขมฺติ; สงฺฆสฺส
ทสฺมา ฑฺณฺหิ, เอวเมทํ ธารยามิ.

ตามมติของคณะกรรมบุตติกนิาย

สุณาทู เม ภนฺเต สงฺโฆ. ยา सा สงฺเขน สีมา สมฺมตา สมานสํ-
วสา เอกุปฺเสธา, ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ, สงฺโฆ ทํ สีมํ สมฺหเนยฺย. เอสา

เป็นต้น การทำบุญอุทิศกุศลกันมีทำกันปีละครั้ง เป็นการแสดงความกตัญญูทวดที่
ต่อบุรพการี ให้เห็นว่าปีหนึ่งเราก็กทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้เสียคราวหนึ่ง ฯ

การบวชนาค

การบวชนาค ก่อนวันบวชประมาณ ๑๕ วันหรือ ๑ เดือน ต้องนำลูกไป
ฝากพระอุปัชฌาย์หรืออาจารย์ไว้ที่วัด เพื่อจะได้อบรมนิสัย และซ้อมคำขานบวช
นาค เครื่องอัฐบริขารต้องมีครบ บางแห่งยังมีการบูชาเสมา หมายความว่า
จะเข้าเขตพระพุทธเจ้าต้องบูชาเสียก่อน เป็นการบูชาพระนั่นเอง การบวชลูก
ต้องทำกันอย่างประณีต เป็นการสงเคราะห์อย่างสำคัญยิ่ง เวลาเข้าพระอุโบสถ
พ่อแม่ต้องจูงมือนาค แม่อยู่ขวา พ่ออยู่ซ้าย เอาไปถวายพระสงฆ์ ไม่ใช่่นาคจูง
พ่อแม่ไปสรวรรคนิพพานตามที่บางคนเข้าใจนั้นตอกลง เวลาประเคนไตรให้นาค พ่อ
แม่ต้องพร้อมกัน บาตรก็เหมือนกัน ก่อนที่จะประเคนไตร นาคต้องกราบพ่อแม่ก่อน
แล้วจึงประเคน ฯ

การถวายไทยธรรม

การที่เราเป็นทายก จะถวายกับปียกณฑ์อันเป็นเงินทองนั้น ต้องเข้าใจวิธี
ถวายจึงจะเป็นผล คือ ต้องใช้ใบปวารณาถวายแทนปัจจัย ไม่ควรถวายด้วยตัว
เงินทอง ฯ

จุดต้องจุดเทียนก่อน เพราะเทียนศักดิ์สูงกว่ารูป นี่เป็นธรรมเนียม ๗ บางคน
ตั้งไม่ถูก เนื่องด้วยไม่เข้าใจในธรรมเนียม ถ้าเจ้าภาพ “บูชาศพ” ต้องตั้งโต๊ะอีก
ตัวหนึ่งอยู่ในระยะพอควรห่างศพเล็กน้อย ดอกไม้อยู่ข้างใน รูปเทียนอยู่นอก
จุดบูชาศพ ๗ การทำบุญศพไม่นิยมสายสิญจน์ แต่ทว่ามีภูเขาโยงจากศพ (ผ้าทาบ
โยงจากศพสำหรับบังสกุล) มาวางไว้บนพานที่โต๊ะเครื่อง ๕ เวลาจะบังสกุลจึงค่อย
คลี่ไปข้างหน้าพระ ไม่ต้องประเคน ๗

การทอดผ้า

การทอดผ้าบังสกุลตามภูเขาโยงนั้น มีไตร, จีวร, สบง, ย่าม, และผ้า
เช็ดหน้า เป็นต้น การทอดผ้าต้องทอดตามขวางอย่าทอดตามยาว ถ้าไม่มี พระ
ท่านก็จะจับภูเขาโยงบังสกุลเอง ภูเขาโยงนี้เขาถือกันมาก ห้ามข้ามเป็นเด็ดขาด ถ้า
ข้ามถือว่าเป็นการหมิ่น หรือสบประมาทผู้ตาย ชาติการวะ ข้อนี้ควรระวังให้มาก ๗

การจับพัด

เวลาชักบังสกุล ต้องจับผ้าด้วยมือขวาหงายมือ จับพัดด้วยมือซ้าย แต่เวลา
อนุโมทนาต้องจับพัดด้วยมือขวา ๗ อันนี้ขอให้พระและสามเณรพึงสังวรระวังไว้
มักผิดพลาดกันเสมอ การผิดพลาดในสังคมบ่งถึงว่าเราขาดการอบรม น่าอาย
เขาเป็นอย่างยิ่ง อนึ่ง การจับพัดในงานมงคลทั่วไปนั้น จับด้วยมือขวา จับแค้นมัด
ต่ำจากใบพัดประมาณ ๕ นิ้วมือ และการตั้งพัดพึงระวังให้จงมาก ให้ตำมพัดอยู่ใน
ระหว่างกิ่งกลางเข้าทั้งสอง และอย่าตั้งให้มีเสียงดัง และให้พัดตั้งตรง ๆ ด้วย ๗
การทำบุญให้ศพ นิยมกันดังนี้ คือ ๗ วันคราวหนึ่ง ๕๐ วันคราวหนึ่ง ๑๐๐ วัน
คราวหนึ่ง ๗

การทำบุญอุทิศ

การทำบุญอุทิศ โดยมากมักนิยมทำกันในวันเถลิงศกคราวเทศกาลตรุษ
สงกรานต์ เป็นการทำบุญอุทิศให้แก่ผู้ตายมี ปู่, ย่า, ตา, ยาย, และพ่อแม่

ในงานไม่ควรประเคนแทนเขา ถ้าของนั้นเป็นของเราก็ประเคนไป เมื่อพระฉันเสร็จแล้ว เจ้าภาพเตรียมเครื่องไทยธรรมถวายด้วยตนเอง ๖

การกรวดน้ำ

เมื่อพระอนุโมทนาเริ่ม “ยถา” เจ้าภาพก็กรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติหรือบุคคลผู้ที่ตนตั้งใจทำบุญให้ การกรวดน้ำควรหยาดน้ำกรวดให้เป็นสายอันเดียว โดยสม่ำเสมอ และระวังอย่าให้ค้างคังๆ ด้วย เป็นการขาดการระ เมื่อพระจบ “ยถา” ก็หยุดกรวดน้ำนั่งประณมมือฟังพระอนุโมทนาต่อไป ครั้นจบแล้ว กราบ ๓ หน เป็นอันเสร็จพิธี ๖

ต่อจากนั้น ก็ให้พระเถระผู้เป็นหัวหน้าประพรมน้ำมนต์แก่เจ้าภาพหรือผู้มาร่วมงาน ตลอดจนบริเวณบ้านเรือนเพื่อเป็นสิริมงคล และถ้าเป็นงานมงคลขึ้นบ้านใหม่ ควรมีทรายตั้งไว้ในวงสายสิญจน์ใกล้บาตรน้ำมนต์ เมื่อเสร็จพิธีแล้ว ให้พระเถระโปรยทรายตามบริเวณทั้ง ๔ ทิศ ถือกันว่าเป็นสิริมงคลยิ่งนัก ๖

การเทศนา

การเจริญพระพุทธมนต์ ถ้าหากมีเทศน์ต่อจากสวดมนต์ไม่ต้องอาราธนาศีลตอนพระสวดมนต์ ให้มาอาราธนาศีลตอนพระเทศน์เลย ฯลฯ พระเทศน์ต้องคอยดูเจ้าภาพ เมื่อเจ้าภาพจุตเทียนบูชาธรรมจึงขึ้นธรรมาสน์ ถ้าไม่จุตก็ยังไม่ขึ้น เมื่อพระเทศน์ขึ้นธรรมาสน์เรียบร้อยแล้ว ผู้เป็นหัวหน้านักเริ่มอาราธนาธรรม “พุทธมา จ โลก” ธรรมนิยมเขามีกันอย่างนั้นควรรู้ไว้ เทศน์จบแล้ว “ยถา” อนุโมทนาเลย เจ้าภาพกรวดน้ำ เสร็จแล้วจึงถวายไทยธรรมต่อภายหลัง นี่ก็เป็นธรรมเนียมนิยมเหมือนกัน

การตั้งเครื่องบูชา

การตั้งเครื่องบูชา สำหรับอาบน้าศพและมีการทำบุญปากหีบ คือก่อนศพลงหีบ แต่ชาวบ้านไม่ค่อยได้ทำกัน ต้องมีโต๊ะเครื่องห้าจุตรูปเทียนบูชา เทียน ๑ ดอก อยู่ซ้ายมือพระ รูป ๑ ดอก อยู่ขวามือพระ (พระนั่ง) ถ้าจะให้ “ศพบูชา” ฟังสวดพระเทศน์ ให้เจ้าภาพจุต เอารูปเทียนไว้ข้างใน ดอกไม้ไว้ข้างนอก เวลา

ลำบากแก่ท่าน ที่ให้เช็ดเท้าก็เพื่อว่า เมื่อมีเท้าเปียกชุ่มก็จะขึ้นเหยียบบนอาสนะไม่ได้ จึงมีประเพณีนิยมกันอย่างนี้ ๆ

หน้าที่เจ้าภาพ

เมื่อพระสงฆ์ท่านมาพร้อมแล้ว ท่านผู้เป็นเจ้าภาพต้องจุดธูปเทียนเอง ถ้าเป็นงานทำบุญอายุให้บิดามารดาก็ให้ท่านจุดเอง ถ้าเป็นงานบ่าวสาวก็ให้เขาจุดเอง แต่ทว่าบางทีพ่อตาจุดให้เสร็จเสียเอง ช่างเขาเถอะ อย่าไปวุ่นวายกับเขาเลย ธูปจุดเพียง ๓ ดอกและเทียนเพียงคู่เดียว มากนักคว้นกลบ อย่าประมาทควรจุดให้ติดจริง ๆ อย่าทำให้อายแขกได้ เมื่อจุดเสร็จแล้วก็ถอยมาหน่อยหนึ่ง บูชาอธิษฐานแล้วกราบ ๓ หน แล้วหันมากราบพระสงฆ์เสียอีกด้วย ต่อขึ้นอาราธนาศีล ถ้าว่าได้เองเป็นเหมาะยิ่งนัก การรับศีลถ้าว่าออกเสียงตามได้เป็นดี เมื่อรับศีลเสร็จแล้วก็อาราธนาพระปริตต์ต่อได้เลย เมื่อว่าพอดังครั้งที่ ๓ พระที่นั่งในลำดับที่ ๓ ก็เตรียมจับพัดตั้ง พอจบ กิซต์ “ผริตฺวา หรือ สกฺเค” ได้เลยทีเดียว (การอาราธนาศีลก็เช่นเดียวกัน พอดัง ตติยมปิ พระก็เตรียมจับพัดตั้งตามธรรมเนียม เมื่อจบก็ให้ศีลได้ทันที) เมื่อพระสวดถึงบทว่า “นตฺถิ เม สรณํ อณฺณํ” ควรเตรียมน้ำร้อนน้ำชา ฯลฯ พอสวดจบก็ถวายท่านได้เลย (ถ้าสวดมนต์เย็นอย่างเดียว ไม่มีฉันเช้า อนุโมทนาเลย ถ้ามีฉันเช้า ยังไม่ต้องอนุโมทนา รอไว้อนุโมทนาเช้าเลย) ๆ

การนิมนต์พระเจริญพระพุทธมนต์นั้น โดยมากมักนิมนต์พระสงฆ์ไปเจริญพระพุทธมนต์ในเวลาเย็น วันรุ่งขึ้นมีฉันเช้าอีก บางทีก็นิยมกันนิมนต์พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์เช้า ฉันเพลให้แล้วเสร็จภายในวันเดียวกัน เพื่อประหยัดเวลาก็มีเป็นอันมาก ๆ พุดถึงเรื่องฉันเช้า มีการให้ศีลเหมือนกัน แต่ไม่ต้องอาราธนาพระปริตต์ พระสงฆ์ท่านถวายพรพระ พอดัง พาหุ... เจ้าภาพเตรียมใส่บาตร ถ้าเป็นงานแต่งงานก็ให้บ่าวสาวไปใส่บาตรคู่กัน เมื่อสวดจบก็เตรียมถวายอาหารบิณฑบาตรได้ ฝ่ายเจ้าภาพควรประเคน (ถวายของพระ) เอง บรรดาผู้ไปช่วย

๑. การประเคน ต้องพร้อมด้วยองค์ ๕ ดังนี้ ๑. ของที่จะพึงประเคนนั้น ไม่ใหญ่หรือหนักเกินไป พอคนกลางคนยกได้ ๒. ผู้ประเคนต้องเข้าอยู่ภายในหัตถบาตร ๓. น้อมเข้าถวาย ๔. น้อมถวายด้วยกายก็ได้ ด้วยของเนื่องด้วยกายก็ได้ ๕. ภิกษุรับด้วยกายก็ได้ ด้วยของเนื่องด้วยกายก็ได้

ค้ายสายสิญจน์ให้เขาโยงถึงร้วบ้านและวงเข้ามาทางพระพุทธรูปที่ตั้งไว้สำหรับสักการบูชา และวงฐานพระพุทธรูปด้วย หมายความว่า พระพุทธรูปก็สวดมนต์ด้วย ต้องมาเกี่ยว บาตรน้ำมนต์ ระวังกบาตรน้ำมนต์บางที่ไม่มีน้ำมนต์ บาตรน้ำมนต์ควรตั้งใกล้พระเถระผู้ใหญ่ผู้เป็นหัวหน้าทางขวามือ บางคนไม่รู้เอาบาตรน้ำมนต์ไปตั้งไว้เสียห่างถึงบนโต๊ะหน้าพระพุทธรูปทีเดียว เทียนน้ำมนต์ต้องใช้เทียนอย่างดี หนักหนึ่งบาทเป็นอย่างน้อย ได้เทียนควรทำใหญ่พอควร เวลาจุดจะได้ไม่ดับง่าย เพราะถ้าจุดแล้วดับก่อนที่พระท่านจะดับเอง ถือกันว่าไม่เป็นมงคล เทียนน้ำมนต์นี้ เมื่อพระสวดถึงบท “อเสวนา จ พาลาณ...” ให้เจ้าภาพจุดเทียนเอง เมื่อท่านสวดถึงบทว่า “ขณิ ปุรณ...” พระเถระผู้เป็นหัวหน้านักเริ่มหยดเทียนน้ำมนต์ และเมื่อถึงบทว่า “นิพฺพนฺติ ธีรา ยถายมฺปทีโป” (ดับเทียนตรง “นิพ...”) ท่านก็จกจุ่มเทียนดับลงในบาตรน้ำมนต์ และเมื่อท่านดับแล้ว เทียนนั้นห้ามจุดอีกต่อไปเป็นอันขาด ถือกันว่าเป็นการดับเสียดจัญไร และสิ่งอันไม่เป็นมงคลทั้งหมดเลย ฯ

การนิมนต์พระ

การนิมนต์พระสงฆ์ไปเจริญพระพุทธรมณต์ อย่างน้อยมักนิมนต์ ๕ รูป ๗ รูป ๙ รูป ทั้งนี้เพื่อหวังได้คู่ คือ เป็นคู่ด้วยกับพระพุทธรูป ไม่นิยมจำนวนคี่ แต่ประเพณีหลวงนิยมนิมนต์พระสงฆ์เต็มตามจำนวนคู่เลยทีเดียว คือ ๖ รูป ๘ รูป ๑๐ รูป

การนิมนต์พระสงฆ์มาฉันอาหารบิณฑบาต จงอย่าระบุง้ออาหาร (โภชนะ ๕ ข้าวสุก ขนมหสต ขนมห้าง ปลา เนื้อ) ถ้าระบุง้อ พระท่านจะรับนิมนต์ไม่ได้ เพราะเป็นการผิดวินัย ฉะนั้น จึงมีสมณโวรหารนิยมสำหรับนิมนต์พระสงฆ์ว่า นิมนต์รับอาหารบิณฑบาตเข้าหรือเพล ฯ

ขณะเมื่อพระสงฆ์เข้าไปในบ้าน เพื่อเจริญพระพุทธรมณต์ขณะที่ถึงบ้าน กฤหัสถ์จะต้องคอยล้างเท้าให้พระ แล้วมีคนเช็ดเท้าอีกด้วย ทั้งนี้ถ้าปล่อยให้พระล้างเองย่อมเป็นการผิด นามิตัวสัตว์พระทำไม่ได้ ต้องมีเครื่องกรองน้ำเป็นการ

การจัดอาสนะ

การจัดอาสนะที่นั่งของพระสงฆ์ ต้องทำให้สูง หรือมีเครื่องหมายสูงกว่า
คฤหัสถ์ เป็นต้นว่ามีพรมหรืออาสนะอะไรก็ได้ตามฐานะ ถ้ามีความเคารพมาก
ต้องปูลาดด้วยผ้าขาว เพราะถือกันว่าเป็นของสูง การจัดอาสนะสำหรับพระสงฆ์
ให้จัดตั้งไว้เบื้องซ้ายของโต๊ะพุทธบูชา ฟังทราบว่าอาสนะของพระสงฆ์นั้นจะปูลาด
เป็นที่นั่งติดต่อกันเดียวกันกับผู้หญิงไม่ได้ ที่อาสนะของพระสงฆ์แต่ละที่นั่งต้องจัด
ตั้งกระโถน ภาชนะน้ำ และพานหมากบุหรี ทางขวามือ โดยต้องจัดตั้งกระโถนอยู่
ในอันดับก่อนนั้น แล้วจึงถึงภาชนะน้ำ แล้วถึงพานหมากบุหรีเป็นที่สุดท้ายหน้า
จึงจะถูกต้องตามระเบียบ ฯ

เครื่องสักการบูชา

อนึ่ง ในสถานที่ที่เราจะประกอบกรุกุลสนั้น ต้องตั้งโต๊ะสำหรับประดิษฐาน
พระพุทธรูปไว้เป็นที่สักการบูชา ไม่ว่างานอะไรต้องมีพระพุทธรูปเจ้าเป็นประธาน มี
บาลีรับรองว่า “พุทธปุปฺโข ภิกขุสงฺโฆ พระสงฆ์มีพระพุทธรูปเจ้าเป็นประมุข โดย
ความเป็นประธาน” บางคนถือเคร่งครัด ถึงกับต้องจัดตั้งหันพระพักตร์ไปทาง
ทิศบูรพา ถ้าสถานที่เหมาะควรทำได้ก็ควรจัดทำ ถ้าไม่เหมาะก็ไม่เป็นไร แต่ต้อง
จัดพระพุทธรูปไว้ในที่สูงก่อนสิ่งสักการะใด ๆ ทั้งสิ้น อนึ่ง ถ้าสามารถจัดได้ด้วย
โต๊ะหมู่ ๕, หมู่ ๗, และหมู่ ๙, เป็นต้น และควรมีแจกันประดับดอกไม้ให้เป็น
ระเบียบ และเชิงเทียนพร้อมทั้งกระถางธูป สำหรับจุดถวายเป็นพุทธบูชา ในเรื่อง
ของกระถางธูปมีเรื่องปรากฏว่า บางคนเอากระโถนมาทำเป็นกระถางธูป อย่างนี้
ไม่ควรเลย เพราะกระโถนเป็นของต่ำ จะเอามาใช้เป็นของสูงไม่ควร การทำการ
สักการบูชาอย่าทำเป็นเล่นอย่างตึกตา ต้องทำจริง ๆ ทำเป็นเล่นไม่ได้ ฯ

การโยงสายสิญจน์

การทำบุญโดยมากมักมีก้ายสายสิญจน์ ประเพณีนั้นนับถือเนื่องมาจากศาสนา
พราหมณ์เกี่ยวกับกระบวนเวทมนต์ ในพระพุทธศาสนาของเราอนุโลมตามให้ใช้ได้

- (๒) สวด พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ ฯลฯ
 (๓) สวด นตฺถิ เม สรณํ อญฺณํ ฯลฯ
 (๔) สวด ยถาปี เสลา ฯลฯ สรํ พุทฺธานสาสนํ ฯ
 (๕) สวด มหาการุณิโก นาโถ ฯลฯ มา โหนตุ สพฺพปทฺทวา ฯ
 (ขัต) เย สนฺตา สนฺตจิตฺตา ฯลฯ สห สพฺเพหิ ฌาติภิ (ต่อ) อนนฺตตรํ
 อภิสมฺโพธิํ ฯลฯ สงฺกิตฺตนตฺมภณาม เส ฯ
 (๖) สวด ฐมฺมจกฺกปฺปวตฺตุนสฺสุตฺต จนฺจป ฯ
 (๗) สวด ฐมฺมสงฺกตฺตมฺมาติกาปาส กุสลา ฐมฺมา อกุสลา ฐมฺมา ฯลฯ
 อนินทสฺสนาปฺปฏฺฐิมา ฐมฺมา ฯ
 (๘) สวด วิปสฺสนาภุมิปาส, ปณฺจกฺขนฺธา รุปกฺขนฺโธ ฯลฯ ทุกฺขกฺขนฺธสฺส
 นิโรธो โหติ ฯ
 (๙) สวด ปฏฺฐานมาติกาปาส, เหตุปจฺจโย อารมฺมณปจฺจโย ฯลฯ วิกต-
 ปจฺจโย อวิกตปจฺจโย ฯ
 (๑๐) สวด อตีตํ นานฺวาคเมยฺย ฯลฯ สนฺโต อาจิกฺขเท มุนีติ ฯ
 (๑๑) สวด ทุกฺขปฺปตฺตา จ นิทฺทุกฺขา ฯลฯ กจฺฉนฺตุ เทวตา กตา ฯ
 (๑๒) สวด ภวตุ สพฺพมฺงฺกลํ ฯลฯ สทา โสตุถิ ภวนฺตุ เท ฯ
 ถ้าสวดในวันตรงกับวันสวรวรคต บทขัดกันและท้ายสวดมนต์อย่างเดียวกัน
 กับวันประสูติ ต่างแต่เป็น อนนฺตตลฺกขณสฺสุตฺต หรือ อาทิตฺตปริยายสฺสุตฺต เท่านั้น
 อนัตต์ ขัต ยนฺตํ สกฺเทหิ ทุกฺเขหิ ฯลฯ ภณาม เส ฯ อาทิตต์ ขัต เวเนยฺย-
 ทมโนปายะ ฯลฯ ภณาม เส ต่อกับ สห สพฺเพหิ ฌาติภิ นอกนั้นเหมือนกัน ฯ

พิธีการทำบุญ

กิจเบื้องต้น

กิจเบื้องต้นก่อนที่จะถึงพิธีทำบุญ ควรตกแต่งสถานที่ให้เรียบร้อยเพื่อ
 รับรองพระสงฆ์ และแขกผู้มาในงาน และรับพระพุทธรูป พระธรรมด้าย คือ เชิญ
 พระพุทธรูปมาบูชา อาราธนาพระสงฆ์มาสวดมนต์หรือแสดงธรรม ฯ

๑. ของสมเด็จพระวันรัต (เขมจารี)

(๓) สวด อทาสี เม โอกาสี เม ฯลฯ แต่ถ้าเขาทำบุญอุทิศซึ่งตรงกับวันตาย ใช้สวดตั้งแต่ อยญ โข ทกฺขินา ทินฺนา ฯลฯ ตุมฺเหหิ ปุณฺณํ ปสฺสํ อนุปฺปนฺนํ ๖ แทน

(๔) สวด ภากุ สพฺพมงคล ๖

วิธีที่จะสวด ๔ สูตร

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ๑ มหาสมัยสูตร ๑ บางครั้งสวดแต่ธัมมจักรสูตรเดียว หรือสวดมหาสมัยสูตรเดียว บางครั้งสวดทั้งธัมมจักรและมหาสมัย ถ้าสวดแต่สูตรเดียวสูตรใดสูตรหนึ่ง ต้นสวดมนต์เหมือนกันทั้งสองสูตร คือ ขັด สรรุขํ สเสนํ ฯลฯ ฐมฺมสฺสวณกาโล อยฺมภทฺททา แล้วสวด นโม, พุทฺธํ, สมฺพุทฺธํ, แล้วจึงขັด เย สนฺตา สนฺตจิตฺตา ฯลฯ สห สพฺเพหิ ฌาติภิ ถ้าสวดธัมมจักร ขັด อนุตฺตโร อภิสฺมโพรํ ฯลฯ สกฺกีนฺตมฺภณาม เส ฯ ถ้าสวดมหาสมัย ขັด ทุลฺลภํ ทสฺสนํ ยสฺส ฯลฯ ทํ สุตฺตนฺตํ ภณาม เส ต่อ สห สพฺเพหิ ฌาติภิ ฯ

ถ้าสวดทั้งสองสูตรในคราวเดียวกันต่อกันไป เมื่อสวดธัมมจักรจบแล้วจึงขັดมหาสมัยต่อไปอีกสูตรหนึ่ง ครั้นจบแล้วทั้งอย่างี่สวดสูตรเดียวและ ๒ สูตร แทนนั้น ท้ายสวดมนต์จะสวดอะไรเพิ่มเติมก็ได้ แล้วแต่จะตกลงกันตามสมควรแก่กาลเทศะ

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร กับ อนัตตลักขณสูตร ทางราชสำนักนิยมใช้ในงานพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ซึ่งตรงกับวันประสูติวันสวรรคต คือในวันประสูติ สวดธัมมจักกัปปวัตตนสูตร วันสวรรคต สวดอนัตตลักขณสูตรหรืออาทิตยปริยายสูตร ฉะนั้นเข้าก่อนจึงสวดมนต์ ทั้ง ๒ วันนิยมมีต้นและท้ายสวดมนต์พิเศษแผนกหนึ่ง ซึ่งมีลำดับดังต่อไปนี้ ๖

(ขັด) สรรุขํ สเสนํ ฯลฯ ฐมฺมสฺสวณกาโล อยฺมภทฺททา ๖

(๑) สวด นโม ๓ จบ ๖

๑. นี่เป็นแบบเก่า สมัยปัจจุบัน สมพุทฺธเช เกือบจะไม่ได้ใช้กันเลย ใช้ โย จกฺขมา โมหมลาปฺกฺกุโง แทนโดยมาก ๖

ทำบุญครบ ๑๐๐ วัน สวดมัยกวิงศ์สูตรหรือสติปัฏฐานปาฐ ๖ ส่วนในการทำ
บุญ ๗ วัน ระหว่างนั้น ๆ ก็ต้องใช้สูตรที่เกี่ยวกับการศพ คือเรื่องเป็น ๆ ทาย ๆ
หรือไตรลักษณ์เช่นธัมมนิยามสูตรเป็นต้น การสวดนั้น ฟังดูระเบียบดังต่อไปนี้ ๖

วิธีสวดมนต์ในงานทำบุญศพ ๗ วัน

เบื้องต้นให้ศีลและขัตตานานบทันจบแล้ว พระเถระผู้เป็นหัวหน้าพึงเริ่ม
นำสวดดังนี้ ๖

- (๑) สวด นโม ๓ จบ ๖
- (๒) สวด พุทฺธํ สรรณํ อจฺจนามิ ๖
- (๓) สวด ยถาปี เสลา วิปฺลา ฯลฯ
- (๔) สวด ยสฺส สหฺชา ตถาคเต ฯลฯ
- (ขัต) เย สนฺตา สนฺตจิตฺตา ฯลฯ สห สหฺเพหิ ฌาติภิ
- (ต่อ) ยนฺตํ สหฺเตหิ ทฺกฺเขน ฯลฯ ทํ สหฺตฺนํ ฌณาม เส ๖
- (๕) สวด อนตฺตลภฺชนฺตฺต จนฺจบ ๖
- (๖) สวด อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขารา ฯลฯ
- (๗) สวด ยทา หเว ปาตฺถวณฺติ ธมฺมา ฯลฯ ๓ คาถา ๖
- (๘) สวด อตีตํ นานฺวาคเมยฺย ฯลฯ

จบ

วิธีสวดอนโมทนาในเวลาเช้า

- (๑) นำ ยถา ฯลฯ
- (๒) สวด สหฺพีติโย ฯลฯ

- (๑๔) สวด สุนกษฑ์ สุมงฺกลี ๖ ล ๖
- (๑๕) สวด อรหิ สมมาสมพุทฺธ ๖ ล ๖
- (๑๖) สวด ยิ ยิ เทวมนุสฺसानิ ๖ ล ๖
- (๑๗) สวด ทุภขปฺปตฺตา จ นิทฺตฺตา ๖ ล ๖
- (๑๘) สวด สพุเพ พุทฺธา พลปฺปตฺตา ๖ ล ๖
- (๑๙) สวด ภวตุ สพุพมฺงฺกลี ๖ ล ๖

วิธีอนุโมทนาในเวลาเช้า

เมื่อเสร็จภัตตาหารกิจเนื่องในการทำบุญอายุแล้ว ฟังสวดอนุโมทนา ดังนี้

- (๑) ท่านผู้เป็นหัวหน้าฟังกล่าว ยถา วาริวหา ๖ ล ๖
- (๒) ท่านที่นั่งรองหัวหน้าฟังรับ สพุพิตฺติโย ๖ ล ๖
- (๓) สวด ยสฺมี ปเทเส กปฺเปติ ๖ ล ๖
- (๔) สวด ยานีธ ภูตานิ ๖ ล ๖
- (๕) ถ้ามีการทำนํมนต์ สวด ยาวตา สตุตา อปฺพา วา ๖ ล ๖ ถ้า
ไม่มีการทำนํมนต์ สวด ยงฺกิญฺจิ วิตุํ ๖ ล ๖ ๖ คาถา ๖
- (๖) สวด อกฺโขโต เว ปสนฺนํ ๖ ล ๖
- (๗) สวด สพุพพุทฺธานุภาเวน ๖ ล ๖
- (๘) สวด ภวตุ สพุพมฺงฺกลี ๖ ล ๖

จบ

วิธีสวดมนต์ในงานศพ

ในงานพระศพและงานศพ มีการนิยมนวดทั้งนี้ คือ ในการทำบุญครบ ๗ วัน ใช้สวดอนัตตลักขณสูตร ๖ ทำบุญครบ ๕๐ วัน สวดอาทิตตปริยายสูตร ๖

เป็นต้นไป คือเบื้องต้นทำกิจเหมือนกันกับที่กล่าวมาแล้วในฝ่ายคณะมหานิกาย เมื่อออกฤกษ์ฮั้วอาราธนาปริตต์แล้ว ท่านผู้รับหน้าที่ชัก เริ่มชัก สรรหุข สเสณ ๗ ล ๗ หรือ สมนุตา จุกกวาเพสุ ๗ ล ๗ ตามกาลเทศะและบุคคลแล้ว ท่านผู้เป็น หัวหน้าเริ่มนำ

(๑) สวท นโม ๓ จบ ๗

(๒) สวท พุทฺธ สรณํ กัจจามิ ๗ ล ๗

(๓) สวท พหุ เว สรณํ ยนฺติ ๗ ล ๗

(๔) สวท ยสฺส สทุธา ตถาคเต ๗ ล ๗

(๕) สวท นตฺถิ เม สรณํ อณฺณํ ๗ ล ๗

(๖) สวท เย จ อตีตา สมฺพุทฺธา ๗ ล ๗

(๗) สวท มหาการุณิโก นาโถ ๗ ล ๗

(ชัก) เย สนฺตา สนฺตจิตฺตา ๗ ล ๗ สห สพฺเพหิ ฌาติภิ (ต่อ)

อนฺตฺวํ อภิสมฺโพธิ ๗ ล ๗ สงฺกิตฺตมฺภณาม เส ๗

(๘) สวท ฆมฺมจุกฺกปฺปวตฺตฺนสฺสฺส จนฺจบ ๗

(ชัก) โกฏิสฺสทสฺสเสสุ จุกกวาเพสุ ๗ ล ๗

(๙) สวท รตนปริตฺต ๗

(ชัก) สพฺพาสวีสชาติํ ๗ ล ๗

(๑๐) สวท ขนฺธปริตฺต ๗

(ชัก) ยสฺสํสฺสสรณนาปี ๗ ล ๗

(๑๑) สวท อิติปี โส ภควา ๗ ล ๗

(ชัก) อปฺปสนฺเนหิ นาถสฺส ๗ ล ๗

(๑๒) สวท อาฏานาฏียปริตฺต ๗

(ชัก) ปริตฺตํ ยมฺภณนฺตสฺส ๗ ล ๗

(๑๓) สวท โพชฌนฺกปริตฺต ๗

- (ขัต) ปณิธานโต ปฏุชา ย ล ๖
- (๖) สวค รตนปริตฺต ๖
- (ขัต) ยสฺसानุภาวโต ยกุชา ย ล ๖
- (๗) สวค เมตฺตปริตฺต ๖
- (ขัต) สพฺพาสีวีสชาติน์ ย ล ๖
- (๘) สวค ขนฺธปริตฺต ๖
- (ขัต) ยสฺसानุสรณนาปี ย ล ๖
- (๙) สวค รัชคฺคสุตฺร ๖
- (ขัต) อปฺปสนฺเนหิ นาถสฺส ย ล ๖
- (๑๐) สวค อาฏานาฏียปริตฺต ๖
- (ขัต) สำหรับบทนี้ถ้าเป็นงานของบรรพชิต ใช้ขัต สัสาเร สัสรนทาน์
ย ล ๖ (สวค) โพชฌนฺคคาถา ๖ ถ้าเป็นงานของคฤหัสถ์ ใช้ขัต ปริตฺตํ
ยมภณนตสฺส (สวค) โพชฌนคปริตฺต ๖
- (๑๑) สวค สุปฺพุพฺพนุสฺสุตฺตคาถา ๖
- (๑๒) ถ้าสวดในงานพระราชพิธี สวค อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ ย ล ๖
และสวค ยํ ยํ เทวมนุสฺसानํ ย ล ๖ แต่ถ้าเป็นสถานที่เจ้านายท่านผู้ใหญ่ ก็
พึงใช้แต่ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ บทเดียว ส่วน ยํ ยํ เทวมนุสฺसानํ ไม่ต้องใช้ ๖
- (๑๓) สวค ทุกฺขปฺปตฺตา จ นิทฺทุกฺขา ย ล ๖
- (๑๔) สวค สพฺเพ พุทฺธา พลปฺปตฺตา ย ล ๖
- (๑๕) สวค ภาวตุ สพฺพมฺงคฺลํ ย ล ๖

วิธีสวดมนต์ในงานทำบุญอายุ

ในการทำบุญอายุอย่างที่มีได้ใช้ไสยศาสตร์ประกอบด้วย คงแตกต่างกับ
การสวดของคณะมหานิกายบ้างเล็กน้อย ขอให้ท่านสังเกตดูตั้งแต่บท สุนทฺชิตํ

(๕) สวด วิปัสสิสสุ นมตถุ ๖ ล ๖

(๖) สวด โพชฌงโก สติสงฆาโต ๖ ล ๖

(๗) สวด สุนกขตติ สุมงคล ๖ ล ๖

(๘) สวด ทุกขปุตตา จ นิตุกขา ๖ ล ๖

ก่อนถวายพรพระ เปลี่ยนเป็นสวดทำนองสังโยค ไม่ใคร่จะใช้ทำนองมกร

(๙) สวด อิติปิ โส ภควา ๖ ล ๖

(๑๐) สวด พาหุ สหสสมภินิม ๖ ล ๖

(๑๑) สวด มหาการุณโก นาโถ ๖ ล ๖

(๑๒) สวด ภวตุ สัพพมงคล ๖ ล ๖

วิธีสวดมนต์ในงานมงคลตามปรกติ

ในงานมงคลปรกติ มีงานตัดจุก, อาวาหมงคล, และขึ้นบ้านใหม่เป็นต้น จะใช้สวดเจ็ดตำนานย่อหรือพิศดาร ก็แล้วแต่โอกาสอันสมควร ถ้าจะสวดอย่างพิศดารพึงสวดดังนี้

ทำกิจเบื้องต้นแล้ว ถ้าสวดในพระราชพิธี เริ่มขัดแต่ สรรพ ชุมน เป็นตันไป ถ้าไม่ใช่พระราชพิธี เป็นงานสามัญ เริ่มแต่ สมณตา จกกวาเพสุ เป็นตันไป จบแล้ว หัวหน้าพึงเริ่มสวดดังนี้

(๑) สวด นโม ๓ จบ ๖

(๒) สวด พุทธ สรรณ กจฺฉามิ ๖ ล ๖

(๓) สวด โย จกฺขมา โมหมลปฏฺฐาไซ ๖ ล ๖

(๔) ถ้ามีหม้อหรือบาตรน้ำมันต์ พึงสวด นโมการุญจกกาถา ถ้าไม่มีไม่ต้องสวด

(๕) สวด มงคลสูตร ๖

(๖) สวด มงคลสูตร ๖

วิธีสวดเจ็ดตำนานย่อ

โดยท่านองมคร

ในเบื้องต้นสวดและขัตตำนาน เหมือนการสวดในงานมงคลทุกประการ การขัตตำนานนั้นจะขัตแต่เพียงบทต้น นอกนั้นไม่ขัตก็ได้ ฟังสวดดังนี้

- (๑) สวด อเสวนา จ พาลานํ ๑ ล ๑
- (๒) สวด ยงฺกิลฺลิจิ วิตุํ ๑ ล ๑ ๖ คาถา
- (๓) สวด กรณียมฺตฺตฺกฺสเลน ๑ ล ๑
- (๔) สวด วิรูปกฺเขหิ เม เมตฺตํ ๑ ล ๑
- (๕) สวด อิติปิ โส ภควา ๑ ล ๑
- (๖) สวด วิปสฺสิสฺส นมตฺตํ ๑ ล ๑ พุทฺธํ วนฺทาม โคตมนฺติ ๑
- (๗) สวด ยโตหํ ภคินี อริยาย ๑ ล ๑ โพชฺฌนฺโค ๑ ล ๑
- (๘) สวด สุนทฺษตฺตํ สุมงฺคัล ๑ ล ๑
- (๙) สวด ทฺกฺษปฺปตฺตา จ นิทฺทฺกฺษา ๑ ล ๑
- (๑๐) สวด ภวตุ สพฺพมงฺคัล ๑ ล ๑

วิธีสวดมนต์ในงานพิเศษ

ในงานบางแห่งนิยมทำย่อ ๆ ก็คือสวดมนต์แล้วฉันเข้าหรือฉันเพลเลย ที่เดียว เช่นโกนผมไฟ ทำบุญบ้านเรือน ฉลองพระ เป็นต้น ฟังดำเนินวิธีสวดดังต่อไปนี้

เบื้องต้นสวดมนต์และขัตตำนานเหมือนการมงคล แล้วสวดดังนี้

- (๑) สวด อเสวนา จ พาลานํ ๑ ล ๑
- (๒) สวด ยงฺกิลฺลิจิ วิตุํ ๑ ล ๑ ๖ คาถา ๑
- (๓) สวด กรณียมฺตฺตฺกฺสเลน ๑ ล ๑
- (๔) สวด วิรูปกฺเขหิ เม เมตฺตํ ๑ ล ๑

- (๘) สวท มหาการุณิโก นาโถ ๖ ล ๖
- (ขัต) เย สนฺตา สนฺตจิตฺตา ๖ ล ๖ มงคลนตมฺภณาม เห ๖
- (๙) สวท มงคลสูตร ๖
- (ขัต) ปณฺิธานโต ปฏฺจาย ๖ ล ๖ ปริตฺตนตมฺภณาม เห ๖
- (๑๐) สวท รตนสูตร ๖
- (ขัต) ยสฺสํณฺภาวโต ยกฺขา ๖ ล ๖ ปริตฺตนตมฺภณาม เห ๖
- (๑๑) สวท กรณียเมตตสูตร ๖
- (ขัต) สพฺพาสีวีสชาติํ ๖ ล ๖ ปริตฺตนตมฺภณาม เห ๖
- (๑๒) สวท ขนฺธปริตฺต ๖
- (ขัต) ยสฺสํณฺสฺสรณนาปี ๖ ล ๖ ปริตฺตนตมฺภณาม เห ๖
- (๑๓) สวท รัชคฺคสูตร ๖
- (ขัต) อปฺปสนฺเนหิ นาถสฺส ๖ ล ๖ ปริตฺตนตมฺภณาม เห ๖
- (๑๔) สวท อาฏานาฏียปริตฺต ๖ ล ๖ พุทฺธํ วนฺทาม โคตมนฺติ เอเต
จณฺเณ ๖ ล ๖ กมนเ จาปี สพฺพทา ๖
- (ขัต) ปริตฺตํ ยมฺภณนตสฺส ๖ ล ๖ ปริตฺตนตมฺภณาม เห ๖
- (๑๕) สวท ยโตหํ ภกฺนิ อริยาย ๖ ล ๖ โสตุถิ กพฺภสฺส โพชฺฌนฺโค
สตีสงฺขาโต ๖ ล ๖ โสตุถิ เต โหตุ สพฺพทา ๖
- (๑๖) ถ้าจะสวท อกฺกปฺปสาทสฺสุตฺตคาถา ก็พึงสวทต่อไปนี้ไป
- (๑๗) สวท สฺนฺกฺขตฺตํ สฺมฺภกฺลํ ๖ ล ๖
- (๑๘) สวท อรหํ สมนฺาสมฺพุทฺโธ ๖ ล ๖
- (๑๙) สวท ยํ ยํ เทวมนฺสฺसानํ ๖ ล ๖
- (๒๐) สวท ทกฺขปฺปตฺตา จ นินฺทกฺกฺขา ๖ ล ๖
- (๒๑) สวท ภาวตุ สพฺพมฺภกฺลํ ๖ ล ๖

(๑๖) สวด สุนัขขุดดี สุนัขคลี่ ๖ ล ๖ ถนุตตฤณ ปทกฺขิณ ๖

(นำ) หนุท มยิ รตนตฺตยปฺปภาวาทิยาจนคาคาโย ภณาม เส ๖

(๑๗) สวด อรหิ สมฺมาสมฺพุทฺโธ ๖ ล ๖ สมฺปสาทนเจตโส ๖

(นำ) หนุท มยิ สุขาภิยาจนคาคาโย ภณาม เส ๖

(๑๘) สวด ยิ ยิ เทวมนุสฺसानิ ๖ ล ๖ ปชั รกฺขณฺตุ สพุพพา ๖

(นำ) หนุท มยิ เทวตฺตยโยชนคาคาโย ภณาม เส ๖

(๑๙) สวด ทฺวักขปฺปตฺตา ๖ ล ๖ กจฺจนฺตุ เทวตา กตา ๖

(ไม่มี หนุท มยิ) สวด ภวตุ สพุพมฺงฺคลิ ๖ ล ๖ สทา โสตุถิ

ภวนฺตุ เต ๖

การสวดสูตรและปาฐะเหล่านี้ แล้วแต่ผู้เป็นหัวหน้าจะพึงเห็นสมควรว่าจะ
ใช้ย่อหรือพิศดาร แต่ อรหิ กับ ยิ ยิ ๒ บท ทอนท้ายมักใช้แต่ในราชสกุล ๖

วิธีสวดจุลราชปริตต์

ซึ่งคณะธรรมยุตถวายในราชการ โดยทำนองมกร

ทำกิจเบื้องต้นคือให้ศีลเสร็จแล้ว ถวายภัตตาหารนาพระปริตต์ พระพึงขัด
และสวดตามลำดับที่บอกไว้โดยย่อ ต่อไปนี้

(ขัด) สรรชํ สเสนํ ๖ ล ๖ ธรรมสฺสวณกาโล อยมภทฺนตา ๖

(๑) สวด นโม ๓ จบ ๖

(๒) สวด พุทฺธํ สรณํ กจฺนามิ ๖ ล ๖

(๓) สวด พหุํ เว สรณํ ยนฺติ ๖ ล ๖

(๔) สวด ยสฺส สทุธา ตถาคเต ๖ ล ๖

(๕) สวด นตฺถิ เม สรณํ อณฺณํ ๖ ล ๖

(๖) สวด เย จ อตีตา สมฺพุทฺธา ๖ ล ๖

(๗) นโมการุญสก ถ้ามีการตั้งน้ำมันก็ตั้งสวดด้วย ถ้าไม่ได้ตั้งน้ำมัน

ไม่ต้องสวด

- (นำ) หนุท มย อริยธรรมาถาโย ภณาม เส ฯ
- (๔) สวต ยสฺส สพุธา ทถาคเต ฯ ล ฯ
- (นำ) หนุท มย นตฺถิ เม สรณํ อญฺญนุทยาทิกถาโย ภณาม เส ฯ
- (๕) สวต นตฺถิ เม สรณํ อญฺณํ ฯ ล ฯ
- (๖) สวต เย จ อตีทา สมพุทฺธา ฯ ล ฯ
- (นำ) หนุท มย มหาการุณิกो นาโถทยาทิกถาโย ภณาม เส ฯ
- (๗) สวต มหาการุณิกो นาโถ ฯ ล ฯ
- (นำ) หนุท มย นโมการุญจกถาโย ภณาม เส ฯ
- (๘) สวต นโม อรหโต สมฺมาสมพุทฺธสฺส ฯ ล ฯ
- (นำ) หนุท มย มงฺคลสฺสทฺทกถาโย ภณาม เส ฯ
- (๙) สวต (เอวมฺเม สุตํ ฯ ล ฯ) อเสวนา จ พาลานํ ฯ ล ฯ
- (นำ) หนุท มย รัตนปริตฺตํ ภณาม เส ฯ
- (๑๐) สวต ยานีธ ภูทานิ ฯ ล ฯ ยงฺกิญฺจิ วิตฺตํ ฯ ล ฯ
- (นำ) หนุท มย กรณียเมตฺตปริตฺตํ ภณาม เส ฯ
- (๑๑) สวต กรณียมตฺตกุสเลน ฯ ล ฯ นหิ ชาตุ กพฺภเสยฺยํ ปฺนเรตฺติ ฯ
- (นำ) หนุท มย ขนธปริตฺตํ ภณาม เส ฯ
- (๑๒) สวต วิรูปกฺเขหิ เม เมตฺตํ ฯ ล ฯ สมฺมาสมพุทฺธานํ ฯ
- (นำ) หนุท มย ธชคฺคสฺสทฺตํ ภณาม เส ฯ
- (๑๓) สวต เอวมฺเม สุตํ ฯ ล ฯ โลมหํโส น เหสฺสตีติ ฯ
- (นำ) หนุท มย อากฺขานาญฺยปริตฺตํ ภณาม เส ฯ
- (๑๔) สวต วิปสฺสิสฺส นมตฺถุ ฯ ล ฯ อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ ฯ
- (นำ) หนุท มย องฺกุลิมาลปริตฺตปฺพุพฺภํ โพชฺฌนฺกปริตฺตํ ภณาม เส ฯ
- (๑๕) สวต ยโตหํ ภคินี อริยาย ฯ ล ฯ โสตุถิ เต โหตุ สพุพฺพา ฯ
- (นำ) หนุท มย สุปฺพุพฺพนุสฺสทฺทกถาโย ภณาม เส ฯ

ซึ่งหยดลงในน้ำ ครั้นจบบทว่า “นิพฺพนฺติ ธีรา ยถา ยมฺปทีโป” ก็จุ่มเทียน
ลงดับในน้ำ แล้วปิดฝาครอบติดเทียนไว้อย่างเดิม อันการสวดพระปริตต์ทำน้ำ
พระพุทธรณ์ ถือว่าเป็นการสำคัญในราชประเพณีอย่างหนึ่ง มีตำแหน่งพระครู
ปริตต์ไทย ๔ รูป พระครูปริตต์รามัญ ๔ รูป สำหรับสวดทำน้ำพระพุทธรณ์
งานพระราชพิธีซึ่งมีสรงมูรธาภิเศกทุก ๆ งาน มีพระสวดทำน้ำพระพุทธรณ์ ๑๐
รูป คือ พระราชาคณะไทย ๑ พระราชาคณะรามัญ ๑ พระครูปริตต์ไทย ๔
รามัญ ๔ และโดยปกติ พระครูปริตต์รามัญต้องเข้าสวดทำน้ำมนต์ที่หอศาสตราคม
ทุกวัน น้ำมนต์พระปริตต์นั้น แบ่งส่งไปเป็นน้ำสำหรับสรงพระพักตร์และโสรง
สรงส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งใส่บาตร ๒ ใบ ให้สังฆการีถือตามพระครูปริตต์ ๒ องค์
เข้าไปเดินประพรมด้วยกำหัดน้ำคาที่ในพระบรมมหาราชวัง เวลาบ่าย ๑๔ นาฬิกา
ทุก ๆ วัน แต่โบราณกาลมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ ๖

วิธีสวดจุลราชปริตต์

ซึ่งนิยมใช้อยู่ในคณะธรรมยุติกนิกาย

แบบ หนฺต มยฺ

ในเบื้องต้นทำกิจเหมือนกันกับงานมงคลสามัญ แล้วผู้เป็นประมุขสงฆ์พึงนำ
สวดดังนี้

(นำ) หนฺต มยฺ พุทฺธสฺส ภควโต ปุพฺพภาคนมการํ กโรมฺ เส ๖

(๑) สวค นโม ๓ จบ ๖

(นำ) หนฺต มยฺ สรณคมฺนปจํ ภณามฺ เส ๖

(๒) สวค พุทฺธํ สรณํ กจฺจนามิ ๖ ล ๖

(นำ) หนฺต มยฺ นมการสิทฺธิกาธายิ ภณามฺ เส ๖

(๓) สวค โย จกฺขุมา โมหมลาปกฺขุโส ๖ ล ๖ วินาสเมนฺตุ ๖

๖. วิธีสวดทำน้าพระพุทธรณ์

การทำน้าพระพุทธรณ์เป็นส่วนหนึ่งของการสวดพระปริตต์ ฉะนั้นในการสวดพระปริตต์ทุกครั้งจึงแตกต่างกัน กล่าวคือถ้างานใดมีการตั้งหรือทำน้ามนต์ด้วย จะต้องสวดอย่างหนึ่ง ถ้างานที่ไม่มีตั้งน้ามนต์ก็สวดอีกอย่างหนึ่ง แต่ถ้าจะสรุปรวมความแล้ว เป็นประเพณีของพุทธศาสนิกชนมาแต่โบราณกาล ถ้าการสวดพระปริตต์ในงานมงคลแล้ว จะต้องตั้งบาตรหรือหม้อน้ามนต์ทุกครั้ง มีเทียน ๑ ดอก (โบราณนิยมว่าหนัก ๑ บาท) ดัดไว้ที่ปากบาตรหรือปากหม้อน้ามนต์ และวางสายสิญจน์ไปผูกที่เชิงรองบาตรหรือพานรองหม้อ ลามไปม้วนใส่พานไว้หน้าพระสงฆ์ เพื่อถือในเวลาสวดพระปริตต์ การทำน้ามนต์นั้น ตามประเพณีโบราณที่เคยนิยมทำกันมา สันนิษฐานว่า เมื่อพระสงฆ์สวดไปถึงบท “สกุทวา” ท่านผู้เป็นหัวหน้าสงฆ์ปลดเทียนมาเวียนปากบาตร หยดขี้ผึ้งลงในน้ำ ครั้นจบมนต์บทนั้นแล้วก็เอาเทียนจุ่มลงในน้ำแล้วกลับเอาดัดไว้ที่ปากบาตร ๖

การทำน้ามนต์ตามแบบเดิมนั้น โดยมากฤหัสถ์เป็นผู้ทำ เหมือนการชุมนุมเทวดา (ขัตตฤค) คือเมื่อพระสงฆ์สวด อิติปิ โส ภควา ในรัชคัสสูตร ฤหัสถ์ผู้เป็นหัวหน้าพิธีเข้าไปหยดเทียนลงในบาตรน้ามนต์เสร็จแล้วเอากลับติดตั้งเก่า ครั้นพระสวดมนต์จบแล้ว ก็เข้าไปปลดเทียนทิ้งลงให้ดับในบาตรน้ามนต์ การทำเช่นนี้ คงจะมีใช้เป็นแบบแผน น่าจะเกิดจากพระสงฆ์บางแห่งไม่มีความเข้าใจในเรื่องทำน้ามนต์ ฤหัสถ์ผู้เข้าใจจึงเข้าไปทำแทน ๖

แต่การทำน้าพระพุทธรณ์ในทางราชการ เช่นพระราชพิธีสามัญ นิยมว่าน้าซึ่งตั้งอยู่ภายในพระมณฑลย่อมเป็นน้ามนต์อยู่แล้ว ต่อเป็นการพระราชพิธีซึ่งมีพระราชประสงค์น้ามนต์สำหรับโลกรงสรเป็นพิเศษ จึงทรงจุดเทียนซึ่งติดอยู่หลังกรอบหม้อน้ามนต์ของหลวง แล้วทรงประเคนกรอบนั้นแก่พระสังฆนายก ๖ เอาสายสิญจน์พันเชิงกรอบซึ่งตั้งไว้ตรงหน้า แล้วสวดพระปริตต์ไปจนรัตนสูตร เมื่อถึงบทท้ายซึ่งขึ้นว่า “ซีณ ปุราณ” ก็เปิดฝาครอบ แล้วปลดเทียนเวียนให้

ในงานถวายผ้าวัสสาวาสสิกสาฎก (ผ้าจํานำพรรษา) ในเหมันตฤดู หรือ วันทรงบาตรน้ำผึ้งในวัสสานฤดูเพ็ญเดือน ๑๐ ทั้ง ๒ กาลนี้มักใช้ถวายกาลทาน สุตตคากา เหมือนกับวันฉลองไตรปี ๖

ในงานพระราชทานผ้าพระกฐิน มีวิธีถวายอนุโมทนากังนั

(๑) นำ ยถา วาริวหา ๖ ล ๖ มณิ โชติรส ยถา ๖

(๒) รับ สพุพิติโย วิวชชนตุ ๖ ล ๖ อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ ๖

(๓) นำด้วย เกณียาอนุโมทนาคาตา อภิกิหุตุํ มุชา ยณฺเฎา ๖ ล ๖ ทายกา ปุณฺณกามิโน ๖

(๔) รับด้วย กาลทานสุตตคากา กาลเ ททนต์ สปณฺเฎา ๖ ล ๖ ปติฏฺฐา โหนติ ปาณินิ ๖

(๕) นำ ถวายอติเรก

(๖) รับ ภวตุ สพุพมฺงคลํ ๖ ล ๖ สทา โสตุถิ ภวนฺตุ เต ๖

ในงานพระราชทานผ้าวัสสิกสาฎก (ผ้าอาบนํ้าฝน) ฟังถวายอนุโมทนา เหมือนงานพระราชทานผ้าพระกฐิน ๖

ในงานพระราชทานเสนาสนารามวิหาร หรือบริวารสำหรับเสนาสนาราม ฟังถวายวิหารทานคาตา ต่อ อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ ๖

ในงานสมโภชพระมหาเศวตฉัตร และวันเฉลิมพระชนมพรรษา ฟังถวาย เทวตาทิสฺสทกฺขินาอนุโมทนาคาตา และ ยานีธ ภูตานิ สมากตานิ แต่ถ้ามีการตั้ง น้ำพระพุทธมนต์กับเทียน ฟังถวาย ปรีตฺตกรณปาสา ๖

ในงานฉลองพระพุทธรูป พระสถูป พระเจดีย์ ฟังถวายอภิกุปฺปสาทสุตฺตคากา และ นิธิกณฺทคากา ต่อ อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ ๖ หรือเมื่อพร้อมใจกัน เห็นว่าควรจะถวายอะไรอีกก็แล้วแต่กาลอันควร ๖

เมื่อจบสามัญอนุโมทนาหรือปรกตอนุโมทนาแล้ว สวดอนุโมทนาใด ๆ มี
อภุคฺคปฐาตสฺสทตฺตาคาถาว่า อภุคฺคโต เว ปสนฺนํ ๖ ล ๖ อภุคฺคปฐโต ปโมทิตฺติ
ทั้งนี้เป็นต้น ตามกาลวิเศษนั้น ๆ ต่อไปอีก อนุโมทนานั้น ๆ จัดเป็นวิเสส
อนุโมทนาทั้งสิ้น บรรดาวิเสสอนุโมทนาต้องสวดภายหลังสามัญอนุโมทนา หรือ
ปรกตอนุโมทนาทุกครั้งไป ๖

ถ้าเป็นราชสำนัก หรือเป็นการหลวง มีวิธีต่างจากงานสามัญ ทั้งจะอธิบาย
ต่อไปนี้ คือ

เมื่อเสร็จภักตกิจแล้ว ถึงกาลอันสมควร ก็ถวายอนุโมทนา ผู้เป็นประธาน
สงฆ์เริ่มนำ

ก. ปรกตอนุโมทนา

(๑) ยถา วาริวหา ปุรา ๖ ล ๖ มณิ โชติรโส ยถา ๖

รับพร้อมกัน

(๒) สพุพิตโย วิวชฺชนฺตุ ๖ ล ๖ อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ ๖

(๓) ผู้เป็นประธานถวายอติเรก

รับพร้อมกัน

(๔) ภวตุ สพุพมฺงฺกลํ ๖ ล ๖ ภวนฺตุ เต ๖

(๕) ผู้เป็นประธานถวายพระพรลา ๖

เป็นอันเสร็จพิธีเพียงเท่านี้

ข. วิเสสอนุโมทนา

งานฉลองไตรปี ๓ เวลา มีวิธีถวายพิเศษจากปรกตอนุโมทนาเล็กน้อย คือ
เมื่อถวายปรกตอนุโมทนา สพุพิตโย วิวชฺชนฺตุ ๖ ล ๖ อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ
แล้ว ถวายกาลทานสฺสทตฺตาคาถา รับ กาเล ททฺนฺติ สปฺญมา ๖ ล ๖ ปติฏฺฐา
โหนฺติ ปาณินิ ต่อ จบแล้วถวายอติเรก รับด้วยมฺงฺกลจักรวาทน้อย และ ภวตุ
สพุพมฺงฺกลํ ๖ ล ๖ จบแล้วถวายพระพรลา ๖

๑. ถ้าพระเจ้าแผ่นดินยังไม่ได้ทรงรับบรมราชาภิเศก ใช้ จินฺนธฺตุ ที่นาย ๖ ล ๖ แทน ๖

ถ้าเป็นงานมงคล เช่น โกนผมไฟ ตักจุก ประเพณีของชนสามัญต่างจากราชประเพณี ดังนี้

- (๑) สวด นโม ๓ จบ ๖
- (๒) สวด อิติปิโส ภควา ๖ ล ๖ ปุณณกเขตต์ โลกสุสชาติ ๖
- (๓) สวด พาหุ สหสสมภินิมิตตาวุธนุ ๖ ล ๖ อธิคมเยย นโรสปญโณ ๖
- (๔) สวด มหาการุณโก นาโถ ๖ ล ๖ โหตุ เท ชยมงฺคัล ๖
เมื่อเขาเตรียมตัวหรือพอถึงฤกษ์ที่กำหนดแล้ว ก็เริ่ม
- (๕) สวด ชยญโต ๖ ล ๖ ลภนตฺตฺเถ ปทกฺขิณเ ๖ จนกว่าจะทำการนั้น ๆ สำเร็จ ๖
- (๖) สวด ภวตุ สหุพมงฺคัล ๖ ล ๖ สทา โสตุถิ ภวณฺตุ เท ๖

๕. อนุโมทนาวิธีต่าง ๆ

เป็นธรรมเนียมของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา นับแต่พระองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา เมื่อทรงกระทำและทำภักตฺตกิจในที่แห่งใดแห่งหนึ่งเสร็จแล้ว ย่อมทรงอนุโมทนาและอนุโมทนาแก่ท่านเจ้าของทานทุกครั้งไป แต่การอนุโมทนาที่ใช้อยู่ในหมู่สงฆ์บัดนี้ คงแยกออกเป็น ๒ ประเภท คือ สามัญอนุโมทนา หรือปรกตอนุโมทนา ๑ วิเสสอนุโมทนา ๑ มีวิธีที่จะพึงสวดและใช้ในเวลาต่างกัน ดังนี้ ๖

เมื่อเสร็จภักตฺตกิจแล้ว ท่านผู้เป็นประธานในสังฆสมาคม พึงเริ่มนำว่า ยถา วาริวหา ปุรา ปริปุเรนฺติ ๖ ล ๖ มณฺโฆติโรโส ยถา ฉนฺตี แล้วรับพร้อมกันว่า สหุพฺพิติโย วิวชฺชนฺตุ ๖ ล ๖ อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ เพียงเท่านั้นเป็นอันจบสามัญอนุโมทนาหรือปรกตอนุโมทนา ๖

รู้ขึ้นถวายอาหารภักดิ์ บางครั้งก็สวดมนต์แล้วถวายอาหารภักดิ์เลย ที่เรียกว่า
ทำงานย่อ ๆ หรือสวดมนต์สังเขป วิธีถวายพรพระอย่างปรกตินั้น คือ

(๑) สวด นโม ๓ จบ ฯ

(๒) สวด อิติปิโส ภควา ฯ ล ฯ ปุณณกเขตต์ โลกสุสาติ ฯ

(๓) สวด พาหุ สหสสมภินิมิตตาวุณห์ ฯ ล ฯ อธิคมเยย นโร
สปัญโญ ฯ

(๔) สวด มหาการุณโก นาโถ ฯ ล ฯ ลภนุตตฺเถ ปทกฺขิเณ ฯ

(๕) สวด ภวตุ สัพพมฺกัลล์ม ฯ ล ฯ สทา โสตุถิ ภวณฺตุ เต ฯ

ข. ถวายพรพระในงานราชกิจ

ถ้าเป็นพระฤกษ์โสกันต์ เกศากันต์ หรือพระฤกษ์สร่งในงานพระราชพิธี
จักรมงคลและเฉลิมพระชนม์พรรษา มีระเบียบดังนี้ คือ

(๑) ถวายศีล แล้วลั่นฆ้องชัย ประโคมแตรสังข์

(๒) สวด ชยนุโถ ฯ ล ฯ ลภนุตตฺเถ ปทกฺขิเณ จนกว่าจะเสร็จพิธีที่
ทำนั้น

(๓) สวด ภวตุ สัพพมฺกัลล์ม ฯ ล ฯ สทา โสตุถิ ภวณฺตุ เต ฯ

เมื่อเสร็จจากทำพิธีนั้น ๆ แล้ว ไกล่จะได้เวลาทำภักตกิจจึงถวายพรพระ
ต่อไป แต่ถ้าทำภักตกิจก่อนพระฤกษ์ก็ต้องถวายพรพระเสียก่อน

ถ้าเป็นพระฤกษ์หล่อพระ หรือยกเครื่องบนปราสาท ราชมณเฑียร โบสถ์
วิหาร การเปรียญเป็นต้น มีวิธีใช้กันอยู่ ๒ ประการ คือ

ก. (๑) สวด ชยนุโถ ฯ ล ฯ ลภนุตตฺเถ ปทกฺขิเณ ฯ จนเสร็จพิธี ฯ

(๒) สวด ภวตุ สัพพมฺกัลล์ม ฯ ล ฯ สทา โสตุถิ ภวณฺตุ เต ฯ

ข. (๑) สวด ทิवा ตปติ อาทิจุใจ ฯ ล ฯ สุวตฺติ โหตุ สัพพทา ฯ

(๒) สวด สุนกฺขตฺถิ สุมฺกัลล์ม ฯ ล ฯ ลภนุตตฺเถ ปทกฺขิเณ ฯ

(๓) สวด ภวตุ สัพพมฺกัลล์ม ฯ ล ฯ สทา โสตุถิ ภวณฺตุ เต ฯ

๓. วิธีสวดแจก

วิธีนี้ คือการสวดรับเทศน์ในพิธีเทศนาสังคายนา หรือสังคีติ ที่พุทธศาสนิกชนผู้มีศรัทธาจำลองทำขึ้น เพื่อเป็นบุญกิริยาวัตตุนั้นเอง มีระเบียบสวดดังนี้

- ก. สวด คำนมัสการ คือ นโม ๓ จบ
- ข. สวด บาลีพระวินัยปิฎกสังเขป คือ ยนฺตเนน ภควตา ฯ ล ฯ
- ค. สวด บาลี พระสุตตันตปิฎกสังเขป คือ เอวมฺเม สุตํ ฯ ล ฯ
- ฌ. สวด บาลี พระอภิธรรมปิฎกสังเขปทั้ง ๗ พระคัมภีร์ คือ กุสลาธมฺมา ฯ ล ฯ

แต่มีเรื่องที่ต้องสังเกตเนื่องด้วยพิธีนี้อยู่บ้างคือ ก่อนพระเทศน์จะขึ้นบนธรรมาสน์ พระผู้ได้รับอาราธนามานั่งอันดับเพื่อสวดเจนนั่น ควรไปเข้าประชุมเป็นสังฆสันนิบาตให้เรียบร้อย เมื่อพระเทศน์ตั้งนโมเทศน์เป็นต้นไปจนจบนั้น พระที่นั่งอันดับควรประณมมือฟังด้วยสักกัจจเคารพ เมื่อพระเทศน์บอกให้สวดเพียงใด ควรสวดเพียงนั้น คือบางครั้งท่านบอกสวดคราวละปิฎก ก็มี บางครั้งบอกสวดรวดเดียวทั้ง ๓ ปิฎก ก็มี ควรปฏิบัติตามนั้น เมื่อสวดจบแล้ว ควรยุติเพียงเท่านั้น แล้วนั่งคุชฌีภาพังธรรมต่อไป เมื่อเทศน์จบ พระเทศน์ยดา ฟังรับสัพพี ต่อจากนี้ ถ้าไม่ได้รับนิมนต์ในกิจอย่างอื่น และได้รับไทยธรรมแล้วก็กลับได้ ฯ

๔. วิธีถวายพระพรในงานต่าง ๆ

ก. ถวายพรพระในงานปรกติ

ในงานสวดมนต์ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นการมงคลและอวมงคลดังกล่าวนมาแล้วในตอนต้น ย่อมมีการถวายอาหารภักต์แทบทุกงานไป แต่เท่าที่การถวายภักดาหารนั้นแล้วแต่กาลเทศะ คือบางครั้งเลี้ยงพระแล้วสวดมนต์ บางครั้งสวดมนต์ก่อนแล้ว

ก่อนสวดมนต์ ฟังทำนองพุทฺธิจ เช่นเดียวกับวิธีสวดมนต์ในงานอื่น ๆ แล้ว
 ทำเนนการคือ

(๑) สวด คำนมัสการ คือ นโม ๓ จบ

(๒) สวด พุทฺธ ชีวิตํ ยาวนิพฺพานํ สรณํ คจฺฉามิ ฯลฯ ทตฺติยมฺปิ สงฺฆํ
 ชีวิตํ ยาวนิพฺพานํ สรณํ คจฺฉามิ ฯ

(๓) สวด อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขารฯ ฯลฯ เอวเมตสฺส เกวลสฺส
 ทุกฺขกฺขนฺธสฺส นิโรธो โหติ ฯ

(๔) สวด อนนฺกชาติสํสาริ ฯลฯ ฌณฺหานิ ขยมชฺฌกาคิ ฯ

(๕) สวด กรุณฺณวีย สตฺเตสฺส ฯลฯ ตมฺปิ พุทฺเธน ภาสิตํ ฯ

(๖) สวด ทิลกฺขณาทิกถา คือ สพฺเพ สงฺขารฯ อนิจฺจาติ ฯลฯ
 เท โลเก ปรินิพฺพุตาคิ ฯ

(๗) สวด ภาทฺเทกรตฺตคถา คือ อตฺตํ นานฺวาคเมยฺย ฯลฯ

เมื่อจบแล้ว เจ้าภาพพึงหมอบลง เอาผ้าขาวคลุมตัว แล้วเอาย้ายสาย
 สติจนหรือผ้าทอดถวายพระภิกษุ ฝ่ายพระภิกษุพึงพิจารณาโดยทางกัมมัฏฐานด้วย
 พระคาถาว่า อจิรํ วตฺยํ กาโย ฯลฯ นิริตฺตํ กลิงฺกลํ ตັถฺนํแล้ว ฟังอนุโมทนา
 ตั้งระเบียบต่อไปนั้

ก. ยถา วาวีหา ปุรา ฯลฯ

ข. สพฺพิติโย วิวชฺชนฺตุ ฯลฯ อายุ วรรณํ สุขํ พลํ

ค. ถ้าเป็นชาย สวด โส อตฺถลทฺโร ๓ จบ ถ้าเป็นหญิง สวด สา
 อตฺถลทฺธา ๓ จบ แล้วสวด สกฺกตฺวา ฯลฯ นตฺถิเม ฯลฯ ยงฺกิญฺจิ รตนํ
 โลเก ฯลฯ ตสฺมา โสตฺถิ ภาวนฺตุ เท ฯ

ฌ. สวด สพฺพพุทฺธานุภาเวน ฯลฯ ภาวฺตุ สพฺพมฺงฺกลํ ฯลฯ สทา
 โสตฺถิ ภาวนฺตุ เท ฯ

เสร็จพิธีเพียงนั้

(๕) สวค โภชณฺญกปริตฺตในเจ็ดตำนาน

(๖) สวค อิติปิโส ฯลฯ โลกสุสาติ

(๗) สวค อุณฺหิสวิชยกาถา คือ

อตุถิ อุณฺหิสวิชโย	ธมฺโม โลเก อนฺุตฺตโร
สพฺพสฺสทฺตหิตฺตถาย	ตํ ทฺวํ คณฺหาหิ เทวเต
ปรีวชเช ราชทณฺฑเท	อมนฺสุเสหิ ปาวเก
พฺยคฺเช นาคะ วิเส ภูเต	อกาลมรณเณ จ
สพฺพสฺมา มรณา มฺตฺโต	จเปตฺวา กาลมวริตํ
ตสฺสเสว อานฺุภาเวน	โหนฺตุ เทวา สุขี สทา
พฺพุธสฺสลิํ สมาทานํ	ธมฺมํ สุจฺริตํ จเร
ตสฺสเสว อานฺุภาเวน	โหนฺตุ เทวา สุขี สทา
ลิกฺขิตํ จินฺนิตํ ปุชฺชํ	ธารณํ วาจนํ คุรุ
ปเรสํ เทสํ สุตฺวา	ตสฺส อายุ ปวตฺตมฺมิตฺติ ฯ

(๘) สวค สพฺพโรควินมฺตฺโต ฯลฯ สพฺพพีติโย ฯลฯ สกุกฺตฺวา ฯลฯ นตฺถิเม
 ฯลฯ ยงฺกิลฺลิจิ รตนํ โลเก ฯลฯ มงฺคลจกฺกรวพฺนํนํ คือ สพฺพพฺพุธานฺุภาเวน ฯลฯ
 ภวตุ สพฺพมงฺคลํ ฯลฯ สทา โสตฺถิ ภวณฺตุ เท ฯ

จบเพียงนี้

๒. วิธีสวดบังสุกุลเป็น

วิธีนี้ เป็นวิธีที่คนมีวัชชามาก หรือคนที่มีศรัทธา แม้มิได้เจ็บบป่วยอย่างใด
 แต่ปรารถนาจะบำเพ็ญกุศลให้ทันตาเห็น ซึ่งเรียกอีกโวหารหนึ่งว่า “ทำศพตนเอง”
 นิยมทำกัน โดยมีการบำเพ็ญกุศลนานับประการ เช่น มีพระธรรมเทศนา และมีการ
 สวดมนต์เป็นต้น สำหรับการสวดมนต์มีระเบียบดังนี้:—

๔. วิธีถวายพรพระในงานต่าง ๆ

๕. วิธีสวดอนุโมทนา

๖. วิธีสวดทำน้าพระพุทธรูป

๑. วิธีสวดไข

วิธีสวดประเภทนี้ ที่เรียกว่าสวดไขนั้น ก็คือการสวดมนต์ให้คนไข้ฟังนั่นเอง ท่านนิยมสวดกันโดยทำนองสังโยคซ้ำ ๆ เรียกกันว่า ทำนองลมพัดชายเขา ผู้สวดต้องแม่นยำด้วยกัน ระวางเพื่อสวดไม่ให้สะดุด และไม่ลุ่มในระหว่าง ว่ากันพร้อมเพรียง สัมเสียงสม่ำเสมอ กัน ทั้งนี้ เพื่อบังเกิดผลทางจิตใจ คือทำให้ผู้ฟังเกิดความเลื่อมใสในใจเยือกเย็น อาจบรรเทาทุกข์เวทนา ทำให้ผู้ฟังมีสติสัมปชัญญะขึ้น และอาจหายจากการป่วยไข้ก็ได้ ดังนั้น จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วิธีสวดก่อนามหรือต่ออายุ มีระเบียบดังนี้:—

บุพพกิจ

ก. กฤตส์ถอาราธนาศีล

ข. พระผู้เป็นประธานให้ศีล

ค. กฤตส์ถอาราธนาปริตต์

ฌ. พระผู้ชักตำนาน ว่าชักตำนานชุมนุมเทวดา

(๑) สวด คำนมัสการ คือ นโม ๓ จบ

(๒) สวด พุทฺธํ ชีวิตํ ยาวนิพพานํ สรณํ กัจฉามิ ธมฺมํ ชีวิตํ ยาวนิพพานํ สรณํ กัจฉามิ สงฺฆํ ชีวิตํ ยาวนิพพานํ สรณํ กัจฉามิ พุทฺธิมปิ พุทฺธํ ฯลฯ ทคฺคิมปิ สงฺฆํ ชีวิตํ ยาวนิพพานํ สรณํ กัจฉามิ ฯ

(๓) สวด สมพุทฺธเช หรือ โย จกฺขุมา

(๔) สวด มหาทศสพโพชฌนุสสุตฺต, มหาโมคคัลลานสุตฺต, มหาจุณท-โพชฌนุสสุตฺต, กิริมานนุสสุตฺต ใน ๔ สุตฺรนี้จะสวดทั้งหมดก็ได้ หรือจะสวดแต่ ๓ สุตฺรข้างต้นก็ได้ หรือจะสวดแต่สุตฺรท้ายสุตฺรเดียวกันก็ได้

ในงานอวมงคลนี้ เมื่อเสร็จภักตกิจแล้ว มักมีชกบังสกุล การนี้ถ้าไม่มี
ทอดผ้า พระชกบังสกุล มือขวาจับผ้าภาษาโยงหรือท้ายสายสิญจน์ มือซ้ายจับพัด
ถ้ามีทอดผ้า จึงจับผ้าแทน ภาษาโยงหรือท้ายสายสิญจน์ ตอนนี้ระวังให้เจ้าภาพกลับ
ไปนั่งที่ก่อนจึงชกบังสกุล และเมื่อว่าคำชกบังสกุลเสร็จแล้ว ระวังยกผ้าขึ้นอย่าง
เรียบร้อย อย่าฉุดลากผ้ามา ซึ่งเป็นการเสียมรรยาท เมื่อชกบังสกุลและเก็บหรือม้วน
ผ้าภาษาโยง หรือท้ายสายสิญจน์แล้ว เจ้าภาพถวายไทยธรรมเสร็จแล้ว ฟังคุเจ้าภาพ
เตรียมน้ำกรวดหรือยัง ถ้าพร้อมแล้ว ฟังจับพัดด้วยมือขวา ทำการอนุโมทนา
ต่อไป ดังนี้

(๑) ผู้เป็นประธานว่า อนุโมทนารมฤคาถา คือ ยถาวาริวหา ปุรา ฯลฯ
มณิ โชติโรโส ยถา

(๒) องค์รองพึงรับ และองค์อื่นๆ ก็พึงรับช่วงพร้อมๆ กันไปว่า สพุพิ-
ติโย วิวชฺชนตุ ฯลฯ อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ

(๓) สวด ติโรกฺขทุทกณฺฑา คือ อทาสี เม อกาสี เม ฯลฯ อนุปปกนฺติ

(๔) สวด สพุพมฺงคฺลคาถา คือ ภวตุ สพุพมฺงคฺลํ ฯลฯ สทา โสตุถิ
ภวนฺตุ เต ฯ

สวดมนต์ในงานมงคลามงคล

ที่บัญญัติเรียงงานหมวดนี้ว่า มงคลามงคล ก็เพราะงานที่จะกล่าวถึงใน
ลักษณะนี้ จะนับว่าเป็นงานมงคลที่เดียวก็ไม่ใช่ จะนับว่าเป็นงานอวมงคลเล่า
ก็ไม่เชิง บางอย่างก็ค่อนข้างเป็นมงคล บางอย่างก็ค่อนข้างเป็นอวมงคล บางอย่าง
ก็เป็นได้ทั้ง ๒ อย่าง มีประเภทดังนี้

๑. วิธีสวดใช้

๒. วิธีสวดบังสกุลเป็น

๓. วิธีสวดแจ้ง

ฉาปนกิจทีเดียว เรียกว่าทำบุญเปิดศพ สำหรับผู้มีกำลังน้อย ในรายที่มีกำลังพอสมควร ก็เปิดทำบุญเมื่อครบ ๕๐ วันครั้งหนึ่ง เมื่อครบ ๑๐๐ วันอีกครั้งหนึ่ง แล้วทำบุญเปิดศพและทำฉาปนกิจติดต่อไปเลยทีเดียวก็มี บางรายก็ปิดและเก็บไว้จนกว่าจะมีกำลังและโอกาสเป็นเวลาแรมปี แล้วจึงเปิดบำเพ็ญกุศลและทำฉาปนกิจก็มี ในรายที่มีกำลังมาก เมื่อได้บำเพ็ญกุศลเรื่อยมาจนครบ ๑๐๐ วันแล้วก็ปิดศพแต่ถึงกระนั้น ในระหว่างที่ปิดศพแล้ว เมื่อถึง ๗ วัน ที่ตรงกับวันมรณะ ก็เปิดบำเพ็ญกุศลเรื่อย ๆ ไป จนกว่าจะทำฉาปนกิจเช่นนี้ก็มี และเมื่อจะทำฉาปนกิจก็ทำบุญเป็นการใหญ่ เป็นการทำบุญเปิดศพ ซึ่งเป็นอุเบกขาแห่งการทำฉาปนกิจฉะนั้น ข้อนี้แลคือความหมายแห่งคำว่า “การทำบุญเปิดศพ” การสวดมนต์ในงานลักษณะนี้ ก็มีแบบขั้นต้นลงท้ายเหมือนกับสวดมนต์ในงานทำบุญ ๗ วัน ๕๐ วัน และ ๑๐๐ วันฉะนั้น ส่วนสูตรหลัก ก็นิยมใช้สูตรเหมือนที่ใช้ในงาน ๑๐๐ วัน สติปัญจานุปาส หรือ ธรรมนิยามสูตร เป็นต้น บางทีใช้สวด อนัตตลักขณสูตรก็มี อีกอย่างหนึ่ง สวดแล้วแต่เจ้าภาพจะกำหนด หรือสวดแล้วแต่หัวหน้าจะปรกษาทกลงกัน ฯ

๒. สวดมนต์ในงานทำบุญอุทิศ และเปตพลีทักษิณานุประทาน

แบ่งเป็น ๓ อย่าง คือ

- ก. ทำบุญฉลองอุทิศ ฯ
- ข. ทำบุญ ๗ วัน ภายหลังที่เผาศพแล้ว ฯ
- ค. ทำบุญอุทิศวันครบรอบปีของผู้มรณะ หรือในยามเทศกาล เช่น สารทศรุษ และสงกรานต์ ฯ

การสวดมนต์ในงานทั้ง ๓ กาลนี้ มีวิธีสวดคล้ายคลึงกัน คือใช้เจ็ดตำนานย่อเป็นพื้น หรือเมื่อครบ ๗ วันหลังจากวันเผาศพแล้วสวดอาทิตยปริยายสูตร หรือสวดตามที่เจ้าภาพกำหนด มิฉะนั้นก็สวดแล้วแต่ผู้สวดจะตกลงพร้อมกัน ฯ

๑. เฉพาะสวดในงานทำบุญอุทิศวันครบรอบปีของผู้มรณะที่เรียกว่า ทักษิณานุประทาน มักนิยมสวดเหมือนงานศพ ขั้นต้นลงท้ายก็เหมือนกัน

มักนิยมสูตรที่มีเนื้อความเกี่ยวไปในทางสังเวช หรือทางสมถวิปัสสนา หรือทาง
ปรมัตถธรรม เพราะฉะนั้นสูตรใดที่อยู่ในลักษณะนี้ แม้จะนำมาใช้สวด ก็ควร ฯ

อีกหนึ่งถ้าสวด ธรรมนิยามสูตร ท่านมักสวด ทิลกขณาทิกถา ต่อท้าย
ธรรมนิยามสูตร แล้วจึงสวดท้ายสวดมนต์ แต่ข้อนี้สุดแล้วแต่เวลา ถ้าเวลาน้อย
หรือมีการรีบด่วนจะไม่สวดก็ได้ ฯ

วิธีสวด เมื่อสวดต้นสวดมนต์จบอริยธรรมาภาแล้ว พระผู้จัดทำนาน ฟัง
เริ่มชัด เย สนฺตา สนฺตจิตฺตา ฯลฯ สห สพฺเพหิ ฌาติภิ ฯ ถ้าจะสวดสูตรใด
ก็ฟังชัดบทของสูตรนั้นต่อท้าย สห สพฺเพหิ ฌาติภิ เช่น จะสวด อาทิตฺตปริยา-
ยสูตร ก็ชัด เวเนยฺยมโนปาเย ฯลฯ ทํ สุตฺตุนํ ภาณาม เสา ฯ ตั้งนี้เป็นต้น ฯ

ค. สวดมนต์ในงานทำบุญ ๗ วันแรกในระหว่าง ๕๐ และ ๑๐๐ วัน

ในระหว่าง ๕๐ วันและ ๑๐๐ วันนั้น ท่านผู้มั่งคั่ง และราชสกุลมักนิยม
บำเพ็ญกุศลทุก ๆ ๗ วัน เช่น วันอาทิตย์เป็นวันถึงมรณะของผู้มรณะ เมื่อถึงวัน
เสาร์ทุก ๆ เสาร์ ก็มีพิธีบำเพ็ญกุศล สวดมนต์เย็น และมักจะมีเทศน์ต่อท้าย
สวดมนต์ ๑ กัณฑ์ และมีบังสุกุลนิมนต์พระเท่าจำนวนอายุของผู้วายชนม์ด้วย
รุ่งขึ้นวันอาทิตย์ถวายภัตตาหารเช้าหรือเพลสุดแต่สะดวก ฯ

บางที่ผู้มรณะเป็นคนมีญาติและมิตรสหายมาก หรือเป็นคนมีเกียรติยศ
คุณานุภาพหรืออิทธิพลมาก ก็มีผู้ขออนุญาตบำเพ็ญกุศลอุทิศแด่ผู้มรณะ โดยยื่น
ความจำนงและขอจองวันต่อเจ้าภาพ ส่วนวิธีสวดมนต์นั้น ก็มีการขึ้นต้นลงท้าย
เหมือนกับทำบุญ ๗ วันแรก ๕๐ วันแรกและ ๑๐๐ วันนั้นนั่นเอง แม้สูตรที่จะสวด
ก็คงใช้อย่างเดียวกับที่ได้กำหนดไว้ในงานทั้ง ๓ กาลนั้น หรือสุดแล้วแต่เจ้าภาพจะ
กำหนดให้สวด ฯ

ฆ. สวดมนต์ในงานทำบุญเปิดศพ

คำว่า การทำบุญเปิดศพนั้น มีเหตุผลตั้งนี้คือ โดยมากเมื่อเจ้าภาพได้ทำบุญ
๗ วันแรก เช่น สวดพระอภิธรรม และสวดมนต์เย็นเลี้ยงเช้าหรือเพลเป็นต้นแล้ว
ก็ให้พักการบำเพ็ญกุศลเช่นนั้นไว้ เรียกว่าเปิดศพ ไปเริ่มทำบุญเอาต่อเมื่อจะหา

(๑) สวด คำนมัสการ คือ นโม——— ๓ จบ

(๒) สวด สรรณมณปาซ คือ พุทฺธํ สรรณํ กุจฉามิ ——

(๓) สวด ปพฺพโตปมคาคา คือ ยถาปี เสลา วิปฺปลา ฯลฯ เปจฺจ สกฺเค
ปโมทติ (ไม่เอื้อนลง) แล้วเลยสวด อริยธรรมาถาตอทีเตยฺว คือ ยสฺส สทฺธา
ตถาคเต ฯลฯ สรํ พุทฺธานสาสนนฺติ

(๔) { ก. ชัต เต สนฺตา สนฺตจิตฺตา ฯลฯ สห สพฺเพหิ ฌาติภิ (ต่อ)
ยนฺทํ สตุเทหิ ทุกฺเคน ฯลฯ ทํ สุตฺตนํ ภาณาม เส
ข. สวด อนตฺตลภฺชนสฺสุต

(๕) สวด ปฏิจฺจสมุปฺปาทปาซ คือ อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขารา ฯลฯ
เอวเมตสฺส เกวลสฺส ทุกฺขกฺขณฺธสฺส นิโรโธ โหติ ฯ

(๖) สวด พุทฺธอุทฺธานคาคา คือ ยทา หเว ปาตุกฺวณฺติ ธมฺมา ฯลฯ สุโรว
โอภาสยมนฺตลิกฺขณฺติ

(๗) สวด ภทฺเทกรตฺตคาคา คือ อตีตํ นานฺวาคเมยฺย ฯลฯ สนฺโต
อาจิกฺขเต มุนีติ ฯ

(๘) สวด ภวตุ สพฺพมฺงคฺลํ ฯลฯ สทา โสตุถิ ภวณฺตุ เต ฯ

ข. สวดมนต์ในงานทำบุญ ๕๐ วัน และ ๑๐๐ วัน

การสวดมนต์ในงานทำบุญ ๕๐ วัน หรือ ๑๐๐ วันนั้น มีวิธีสวดขึ้นต้น
และลงท้ายอย่างเดียวกันกับการสวดมนต์ในงานบำเพ็ญกุศล ๗ วันนั่นเอง มีผิด
แผกกันอยู่แต่สูตรหลักที่จะใช้สวดเท่านั้น คืองาน ๕๐ วัน นิยมสวด อาทิตฺตปริ-
ยายสฺสุตฺต งาน ๑๐๐ วัน นิยมสวด ธมฺมณิยามสฺสุตฺต บางทีก็สวด สติปฏฺจนาปาซ
บ้าง มคฺควิภวคฺสฺสุตฺต บ้าง หรือแม้จะสวด อภินฺทพฺปจเวกฺขณปาซ และสูตรอื่น ๆ
ก็ได้ แต่มีข้อที่จะพึงสังเกตเป็นหลักกว้าง ๆ ว่า สูตรที่นิยมสวดในงานศพเช่นนี้

๑. ท้าย ภทฺเทกรตฺตคาคา แต่ก่อนต้องสวด เทวคฺคฺชโยชนคาคา คือ ทุกฺขปฺปตฺตา ฯลฯ เทวตาคา ฯ
แต่ไม่สวด สพฺเพ พุทฺธา ฯลฯ เพราะไม่ใช่งานมงคล มาสมยนี้ ถือกันว่างานอวมงคลไม่ต้องชุมนุมเทวดา
เพราะฉะนั้นจึงไม่ต้องสวดคาคาส่งเทวดากลับ

มรดกกรรมเป็นสำคัญ เพราะมีทำกันเป็นแบบแผนสืบมา ส่วนประการหลังนั้น ก็คง
 ดำเนินวิธีอย่างเดียวกันกับงานมงคลนั่นเอง เว้นแต่ว่า บางทีจะมีลัทธิวิธีเกจิอาจารย์
 แทรกเสริมเพิ่มเติมขึ้นบ้างเท่านั้น เพราะฉะนั้น ในที่นี้จึงจกกล่าวแต่เฉพาะการ
 บำเพ็ญกุศลเนื่องด้วยมรดกกรรมประการต้นสืบไป ๆ

งานอันเนื่องด้วยมรดกกรรมนั้น ทั้งราชกุลและสามัญชนคงใช้วิธีสวดมนต์
 และทำพิธีเช่นเดียวกัน แยกเป็นประเภทดังนี้

๑. สวดมนต์ในงานศพ (คือศพยังอยู่ยังไม่ได้เผา) แบ่งเป็น ๔ กาล คือ

ก. ทำบุญ ๗ วันแรก (สัปดาห์ที่ ๑)

ข. ทำบุญ ๕๐ วัน และ ๑๐๐ วัน

ค. ทำบุญทุก ๆ ๗ วัน แทรกในระหว่าง ๕๐ วัน และ ๑๐๐ วัน

ฅ. ทำบุญเปิดศพ

๒. สวดมนต์ในงานทำบุญอุทิศ และเปตพลีทักษิณานุประทาน แบ่งเป็น
 ๓ อย่าง คือ

ก. ทำบุญฉลองอุทิศ

ข. ทำบุญ ๗ วัน นับแต่วันที่เผาศพแล้ว

ค. ทำบุญอุทิศวันครบรอบหรือในยามเทศกาล

๑. สวดมนต์ในงานเผาศพ

ก. สวดมนต์ในงานทำบุญ ๗ วันแรก (สัปดาห์ที่ ๑)

บุพพกิจ มีดังนี้ ถ้าจะมีเทศน์ต่อจากสวดมนต์แล้วไม่ต้องอาราธนาศีล
 เอาไว้รับจากพระเทศน์ ฟังอาราธนาปริตต์ทีเดียว ถ้าจะไม่มีเทศน์ต่อจากสวดมนต์
 จึงอาราธนาศีล เมื่อรับศีลแล้ว จึงอาราธนาปริตต์ต่อไป ฝ่ายพระนั้น แต่ก่อน
 เมื่อคฤหัสถ์อาราธนาปริตต์แล้ว องค์ที่ทำหน้าที่ขจัดตำนาน ก็เริ่มขจัดตำนานชุมนุม
 เทวดา คือขจัด สกฺเข แต่มาเวลานี้ ถ้าเป็นงานอวมงคลถือว่า ไม่ต้องชุมนุมเทวดา
 เพราะฉะนั้น เมื่อคฤหัสถ์อาราธนาปริตต์ ฝ่ายพระจึงเริ่มสวดมนต์ตามระเบียบ
 ดังต่อไปนี้ :—

๑. พระอาทิตย์	สวด	อุเทศยณจุขมา ฯ	๖ จบ	
๒. พระจันทร์	สวด	ยนุทุนิมิตฺตํ ฯ	๑๕ จบ	
๓. พระอังคาร	สวด	ยสฺसानุภาวโตะ ยกฺขา ฯ	๘ จบ	(บางแบบสวด
ยสฺसानุสรณนาบี)
๔. พระพุธ	สวด	สพฺพาสีวิสาขทินํ ฯ	๑๗ จบ	
๕. พระเสาร์	สวด	ยโตะ ภาคินี ฯ	๑๐ จบ	
๖. พระฤหสฺปตี	สวด	อปฺปสนฺเนหิ นาดสฺส ฯ	๑๙ จบ	(บางแบบสวด
ปุเรนฺตมฺโพธิสมฺภาเร)
๗. พระราหู	สวด	กิณฺณุ สนฺตรมาโนว ฯ	๑๒ จบ	
๘. พระศุกร์	สวด	ปริตฺตํ ยมฺภณฺนตสฺส ฯ	๒๑ จบ	(บางแบบสวด
ยสฺसानุภาวโตะ ยกฺขา)
๙. พระเกตุ	สวด	ชยฺนโตะ ฯ	๙ จบ	(บางแบบสวด
อปฺปสนฺเนหิ นาดสฺส)

วิธีสวดมนต์ในงานอวมงคล

สิ่งที่ตรงกันข้ามกับมงคลเรียกว่า อวมงคล (คำสามัญเรียกว่า อัปมงคล ที่ถูกควรเป็น อัปมงคล แปลง ว เป็น พ แล้ว พ เพี้ยนเป็น ป จึงเป็น อัปมงคลไป ตามที่สันถนัต) การบำเพ็ญกุศลเนื่องด้วยมรณกรรม หรือเมื่อมีเหตุอันไม่ดีเกิดขึ้น เช่น มีสัตว์ที่ถือว่าเป็นเสนียดจัญไรเข้าไปในบ้าน หรือบนบ้านเรือนแล้ว ประกอบการกุศลเพื่อป้องกันมิให้เกิดพิบัติอันตรายผลกิตติ หรือเมื่อมีความวิบัติ หรือเหตุอันไม่ดียามเกิดขึ้นแล้วบำเพ็ญกุศล เพื่อขจัดสิ่งชั่วร้ายนั้นให้กลับกลายเป็นดี และเป็นสิริมงคลต่อไปกิตติ งานเช่นนี้เรียกว่า “งานอวมงคล” ฯ

โดยนัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ งานอวมงคลอาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ งานทำบุญเกี่ยวกับมรณกรรมอย่าง ๑ กับงานบำเพ็ญกุศลเพื่อป้องกันหรือเพื่อขจัดสิ่งชั่วร้ายอย่าง ๑ แต่ในที่นี้มุ่งหมายจะกล่าวถึงการบำเพ็ญกุศลเนื่องด้วย

— ชัด เย สนฺตา วลว

— มงคลสูตร จบแล้ว หยตให้โอกาสโหรเพื่อโหรจะได้ให้พร แล้วชัดตำนานและสวดตามแบบในลำดับที่วางไว้ต่อไปนี้ เมื่อจบสูตรหรือปริตรหนึ่ง ๆ แล้ว ต้องหยตเพื่อให้โอกาสแก่โหรประกาศเป็นระยะ ๆ สลับกันไปดังนี้

พระอาทิตย์	ชัด	ปุเรนฺตมโพรฺสสมฺภาเร ฯ	แล้วสวด	อุเทตยณฺจกฺขมา ฯ
พระจันทร์	ชัด	ปฺญณฺลามํ มหาเทซํ	แล้วสวด	ยนฺทุณฺณิมิตฺตํ ฯ
พระอังคาร	ชัด	ยสุสํนุภาวโตะ ยกฺขา ฯ	แล้วสวด	กรณียเมตฺตสฺสฺสํ ฯ
พระพุธ	ชัด	สพฺพาสีวิสชาติํ ฯ	แล้วสวด	วิรูปกฺเข ฯ
พระเสาร์	ชัด	ปริตฺตํ ยมฺภณฺนตฺสฺส ฯ	แล้วสวด	ยโตะหํ ฯ และ โพชฌณฺโก
พระฤหสฺส	ชัด	ปณฺธานโตะ ปฏฺจาย ฯ	แล้วสวด	ยานิธ ภูตานิ ฯ
พระราหู	ชัด	อปฺปสณฺเนหิ นาถสฺส ฯ	แล้วสวด	วิปฺสฺสิสฺส ฯ
พระศุกร์	ชัด	ยสุสํนุสฺสรณฺนาปี ฯ	แล้วสวด	ธชคฺคสฺสฺส
พระเกตุ	ชัด	ชยํ เทวมนุสฺसानํ ฯ	แล้วสวด	มหาการุณิโก ฯ

แล้วสวด — นตฺถิ เม สรณํ อณฺณํ ฯ

— ยงฺกิญฺจิ รตนํ โลเก ฯ

— ทุกฺขปฺปตฺตา ฯ ถึง สพฺเพ พุทฺธา พลปฺปตฺตา วลว ๓ ครั้ง

— ภวตุ สพฺพมฺงฺคฺลํ ฯ

— นกฺขตฺตยกฺขภูตานํ ฯ

เป็นจบพิธี ฯ

ฉ. การสวดมนต์ในงานทำบุญอายุอย่างไม่มีโหรประกาศ

บุพเพกิจและต้นสวดมนต์กับปลายสวดมนต์เหมือนที่กล่าวแล้วข้างต้น ต่างแต่ให้สวดตามกำลังเทวดานพเคราะห์ดังนี้

๗. สวด ธรรมจกฏปุปทตวสุตฺตํ

๘. สวดเจ็ดตำนานย่อไปจนจบ

ง. สวดมนต์ในงานทำบุญอายุทั่วไป

๑. นโม ๓ จบ

๒. พุทฺธํ สรณํ กัจฉามิ วลฯ

๓. โย จกฺขมา วลฯ

๔. นโม อรหโต วลฯ

๕. ชัต หรือ สวด เย สนฺตา วลฯ

๖. ชัต อนุตฺตรํ อภิสมฺโพธิ์ วลฯ

๗. สวด ธรรมจกฏปุปทตวสุตฺตํ

๘. สวดเจ็ดตำนานย่อไปจนจบ

จ. การสวดมนต์ในงานทำบุญอายุอย่างมีโหรประกาศ

การสวดมนต์ทำบุญอย่างนี้ บางทีเรียกว่าสวดนพเคราะห์ เพราะสวดตาม
เกณฑ์เทวดา ๙ ดวง ที่เรียกว่านพเคราะห์ตามหลักหาทักษาในโหราศาสตร์ มีวิธี
ดังนี้

๑. เจ้าภาพจุดธูปเทียนสักการะพระรัตนตรัยและจุดเทียนชัย เทียนบูชา

นพเคราะห์เสร็จแล้ว โหรอาราธนาศีล

๒. พระผู้เป็นประธานจ่ายต้ายสายสิญจน์แล้วตั้งพัดให้ศีล

๓. โหรทำพิธีเชิญเทวดาแล้วอาราธนาปริตร

๔. พระผู้มีหน้าที่ชัตตำนาน ก็อรูปที่ ๓ เริ่มชุมนุมเทวดา

๕. นำสวด — นโม ๓ จบ

— พุทฺธํ สรณํ กัจฉามิ วลฯ

— โย จกฺขมา วลฯ

— นโม อรหโต วลฯ

ก่อนจะขึ้นบท นตฺถิ เม สรณํ อญฺณํ วลฺลา คือให้สวดต่อ โพชฌงฺโก นั้นเอง ส่วนการว่าบทชั้นนี้ จะว่าองค์เดียวหรือสวดพร้อมกันเพียงบางบทก็ได้ เช่น สวคบท เย สนฺตา วลฺลา บทอื่น ๆ จะว่าหรือไม่สุดแล้วแต่ผู้เป็นประธาน

ข. การสวดถวายพรพระ

เมื่อให้ศีลจแล้วก็เริ่มสวดโดยไม่ต้องให้มีการอาราธนาพระปริตร ดังนี้

๑. นโม ๓ จบ
๒. อิติปิ โส ภควา วลฺลา
๓. พาหุํ สหสฺสมณินิมิตฺตสาธุรณฺทํ วลฺลา
๔. มหาการุณิโก วลฺลา
๕. ภวตุ สพฺพมङฺกลํ วลฺลา

ถ้าเป็นงานที่เจ้าภาพนิมนต์สวดมนต์ฉันเช้าหรือสวดมนต์ฉันเพล เมื่อสวดจบ ทุกขปฺปตฺตา (ยังไม่ต้องสวด ภวตุ สพฺพมङฺกลํ ก่อน) ให้สวดถวายพรพระ คือ พาหุํ วลฺลา และ มหาการุณิโก วลฺลา แล้วจึงสวด ภวตุ สพฺพมङฺกลํ วลฺลา (ไม่ต้องสวด อิติปิ โส วลฺลา อีก เพราะได้สวดแล้วในลำดับแห่งชั้นปริตร) หรือจะงด อิติปิ โส ในลำดับนั้นไว้ก่อน แล้วเอามาสวดขึ้นต้นตอนถวายพรพระก็ได้

ค. การสวดมนต์ในงานขึ้นบ้านใหม่

นิยมสวดกัน ๒ วิธี คือ สวดเจ็ดตำนานย่อ แทรก อตฺถิ โลเก วลฺลา ในระหว่างชั้นปริตร กับ ธชคฺคปริตร วิธีหนึ่งให้สวดตามลำดับดังนี้

๑. นโม ๓ จบ
๒. พุทฺธํ สรณํ กจฺจนามิ วลฺลา
๓. โย จกฺขมา วลฺลา
๔. นโม อรหโต วลฺลา
๕. ชัต หรือ สวค เย สนฺตา วลฺลา
๖. แล้วเลย ชัต อนุกฺตรํ อภิสมฺโพธิํ วลฺลา

วฏฏกปริตํ คือ ปุเรนตมโพธิสมภาเร นิพพุตํ วฏฏชาติยํ วลว
แล้วสวด อตฺถิ โลเก วลว แทรกในระหว่างนี้

- ๙) ชัต ยสฺसानุสฺสรณนาปี วลว แล้วสวด ธชคฺคปริตํ เฉพาะ
อนุสฺสรณปาจ คือ อิติปี โส สุวากฺขาโต ฯ สุปฺภิปนโน วลว
- ๑๐) ชัต อปฺปสนฺเนหิ นาถสฺส วลว แล้วสวด วิปสฺสิสฺส วลว
- ๑๑) ชัต ปริตํ ยมฺภณนฺตสฺส วลว แล้วสวด ยโตหํ ภคินี วลว และ
โพชฌนฺโค วลว ถ้าทำพิธีในวัดและพระภิกษุเป็นเจ้าภาพด้วย ไม่ต้อง
สวด อมฺกุลิมาลปริตํ คือ ยโตหํ ภคินี วลว แต่ให้ชัต สํสาเร
สํสฺรณํทานํ วลว ในสิบสองตำนาน แล้วสวด โพชฌนฺโค ต่อไป หรือ
ไม่ต้องชัต จะเริ่มสวด โพชฌนฺโค เลยก็ได้
- ๑๒) สวดปลายสวดมนต์ต่อไปนี้ — นตฺถิ เม สรณํ อณฺณํ วลว
— ยงฺกิญจิ รตนํ โลเก วลว
— มงคลจักรวาลใหญ่
— ทุกฺขปฺปตฺตา วลว (ถ้าไม่ได้ว่าชุมนุม
เทวดาก็ไม่ต้องสวดบทนี้)
— สพฺเพ พุทฺธา พลปฺปตฺตา ฯ (ถ้า
ไม่ได้ชุมนุมเทวดาก็ไม่ต้องสวดบท
นี้เช่นกัน)
— ภวตุ สพฺพมฺงฺคฺลํ วลว รูปสฺสทําย
เริ่มม้วนสายสิญจน์
— นกฺขตฺตยกฺขมฺภูตานํ วลว

ปลายสวดมนต์นี้ ถ้ามีเวลาจะสวดมากกว่านี้ก็ได้อีก โดยให้เริ่มสวดบท
ต่อไปนี้ คือ

- ยนฺทุณฺณิมิตฺตํ วลว
- มหาการุณฺนิโก วลว
- สกฺกตฺวา วลว

เคารพเกิด เพื่อบูชาพระผู้มีพระภาคเจ้าองค์นั้นด้วยข้อปฏิบัติอย่างยิ่ง ตามกำลัง
ของเราทั้งหลายซึ่งเป็นคฤหัสถ์ ชีวิตแห่งเราทั้งหลายเป็นมาจนถึงวันอุโบสถนี้ จงอย่า
ล่วงไปปราศจากประโยชน์เลย ฯ

คำแนะนำการสวดมนต์

ก. งานมงคลทั่วไป

เมื่อคฤหัสถ์ว่าคำอาราธนาปริตร ภาณูรูปที่ ๓ หรือผู้ที่ได้รับอนุมติจากผู้
เป็นประธาน เริ่มจับพัดว่าชุมนุมเทวดา แล้วเริ่มสวด

๑) นโม

๒) พุทธ สรรณํ กุณามิ วล ฯ

๓) โย จกขุมา วล ฯ

๔) นโม อรหโต วล ฯ (ถ้ามีทำนํมนต์ด้วยจึงสวด ถ้าไม่ทำ ไม่ต้องสวด)

๕) ชัตติ เย สนฺตา วล ฯ แล้วสวด อเสวนา จ พาลานํ วล ฯ (เตือน
เจ้าภาพให้จุตเทียนนํมนต์ เมื่อเริ่มชัตติตำนาน หรือเมื่อชันบท
อเสวนา)

๖) ชัตติ โกฏิสทสทสเสสุ วล ฯ แล้วสวด ยงฺกิญฺจิ วิตุทํ วล ฯ ๕ คาถา
ตอนต้น แล้วข้ามไปสวด ชินํ ปุราณํ วล ฯ เมื่อถึงสูตรนี้ ผู้เป็น
ประธานเริ่มหยดเทียนนํมนต์เวียนขวา พอสวดถึงบท นิพฺพนฺติ พิง
จุ้มเทียนลงดับเสีย

๗) ชัตติ ยสฺसानุภาวโต ยกฺขา วล ฯ แล้วสวดกรรมเมตฺตตฺตํ ถ้าจะสวด
ย่อให้ชันบท เมตฺตญฺจ สพฺพโลกสุมี วล ฯ

๘) ชัตติ สพฺพาสีวิสชาตินํ วล แล้วสวด ขนฺธปริตฺตํ หรือถ้าจะสวดย่อ
ให้ชันบท อปฺปมาโน พุทฺโธ ถ้าเป็นงานขึ้นบ้านใหม่ให้ชัตตบทชัตตของ

เจว ททตฺตถาย อุปาสกอุปาสิกานํ อุโปสถกมฺมสฺส จ กาโล โหติ. หนฺท มยฺ
โณนฺโต สพุเพ อีธ สมากตา ตสฺส ภควโต ธมฺมานุธมฺมปฏฺิปปตฺติยา ปุชนฺตถาย
อิมญจ รตฺติ อิมญจ ทิวสํ อุโปสถํ อุปาสิสฺสามาติ กาลปฺริจฺเจทํ กถฺวา ตํตฺเวรมณฺ
อารมฺมณํ กริตฺวา อวิกฺขิตฺตจิตฺตทา หุตฺวา สกฺกจฺจํ อุโปสถกานิ สมาทฺธิเยยฺยาม
อีทิสํ หิ อุโปสถกาลํ สมฺปตฺตานํ อมฺหากํ ชีวิทํ มา นิรตฺตกํ โหตุ.

ข้าพเจ้าขอประกาศเริ่มเรื่องความที่จะได้สมาทานรักษากุโบสถ ตามกาลสมัย
พร้อมด้วยองค์ ๘ ประการ ให้สาธุชนที่จะตั้งจิตสมาทานทราบทั่วกันก่อนแต่สมาทาน
อุโบสถ ณ บัดนี้ ด้วยวันนี้เป็นวันอุฎฺฐมี (หรือ จาตุททสี, ปันณรสี, อมาวาสี)
คติที่ ๘ คำ แห่งบักษมาตั้งแต่แล้ว ก็แล วันเช่นนี้เป็นกาลที่จะพึงพึงธรรมและ
ทำการรักษากุโบสถ เพื่อประโยชน์แก่การพึงธรรม บัดนี้ขอคุณอันยิ่งใหญ่ คือ
ตั้งจิตสมาทานอุโบสถ จงเกิดมีแก่เราทั้งหลายบรรดามาประชุม ณ ที่นี้ เราทั้งหลาย
พึงมีจิตยินดีที่จะรักษากุโบสถอันประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ วันหนึ่งคืนหนึ่ง
ณ เวลานั้นแล้ว จงตั้งจิตคิดทวนเฝ้าไกลจากทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป คือฆ่าสัตว์เอง
และใช้ให้คนอื่นฆ่า ๑ เว้นจากถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ คือลักและฉ้อ
และใช้ให้ลักและฉ้อ ๑ เว้นจากพรหมจรรย์ ๑ เว้นจากการพูดเท็จคำไม่จริง และ
ล่อลวงอำพรางทำนุผู้อื่น ๑ เว้นจากดื่มกินซึ่งสุราเมรัย สารพัดน้ำกลั่นน้ำตอง
อันเป็นของให้ผู้ดื่มแล้วเมา ซึ่งเป็นเหตุที่ตึงแห่งความประมาท ๑ เว้นจากบริโภค
อาหารในเวลาวิกาล ตั้งแต่อาทิตย์เที่ยงแล้วไปจนถึงเวลาอรุณขึ้นใหม่ ๑ เว้นจาก
การพ้อนรำขับร้องและประโคมดนตรี และการเล่นบรรดาเป็นข้าศึกแก่กุศล และ
ทัตถวงระเบียบดอกไม้ ลูบไล้ทาตัวด้วยของหอมเครื่องย้อมเครื่องตกแต่ง และ
ประดับร่างกายด้วยเครื่องอาภรณ์วิจิตรงามต่าง ๆ ๑ เว้นจากนันทนอนเอนที่หนึ่ง
ที่นอนอันสูง มีเตียงตั้งเท้าสูงกว่าประดาน และที่หนึ่งที่นอนอันใหญ่ภายในมีนุ่นและ
สำลี และเครื่องลาดอันวิจิตรงาม ๑ จงทำความเว้นองค์ที่จะพึงเว้น ๘ ประการนี้
เป็นอารมณ์ อย่ามีจิตฟุ้งสรวนส่งไปอื่น จงสมาทานองค์อุโบสถ ๘ ประการนี้โดย

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนายุกาล จำเดิมแต่การปรินิพพานแห่งองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาค อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้น บัดนี้ล่วงแล้ว ๒๕๑๔ ปี เป็นปัจจุบัน สมัย วันอังคารที่ ๑๗ สิงหาคม พระพุทธศาสนายุกาล จำเดิมแต่การปรินิพพาน แห่งองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าขึ้น มีนัยอันพุทธบริษัททั้งหลายจะพึงกำหนดนับ ด้วยประการฉะนี้ อิติ ปรี สกุกจจํ ธมโม โสตพโพ เปื้องหน้าแต่นี้ขอสาธุชน ทั้งหลายพึงตั้งจิตสัปปะธมมาชิตโดยสัจจะเคารพเถิด ฯ

พึงเปลี่ยนชื่อ วัน เดือน ปี ให้เป็นปัจจุบันตามความเป็นจริง ในที่นี้จะ นำชื่อ วัน และเดือนมาแสดงเพื่อประโยชน์ดังกล่าวแล้ว

วันอาทิตย์	—	รวีวาร	เดือนอ้าย	มิกสิรมาโส
วันจันทร์	—	จันทวาร (หรือโสมวาร)	เดือนยี่	ปุตฺตมาโส
วันอังคาร	—	ภุมวาร	เดือนสาม	มาฆมาโส
วันพุธ	—	วุทธวาร	เดือนสี่	ผกฺขณมาโส
วันพฤหัสบดี	—	วหฺสปติวาร	เดือนห้า	จิตฺตมาโส
วันศุกร์	—	สุกฺกวาร	เดือนหก	วิสาขมาโส
วันเสาร์	—	โสรวาร	เดือนเจ็ด	เชฏฺฐมาโส
			เดือนแปด	อาสาฬหมาโส
			เดือนเก้า	สาวณมาโส
			เดือนสิบ	ภทฺทปทมาโส
			เดือนสิบเอ็ด	อสุสยฺขมาโส
			เดือนสิบสอง	กตฺติกมาโส

คำประกาศอุโบสถศีล
(พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๔)

อชฺช โภโกโต ปกฺขสุส อฏฺฐมี (หรือ จาตุทฺทสี, ปณฺณวสี, อมาวาสี)
ทิวโส เอวรุโป โช โภโกโต ทิวโส พุทฺธเนน ภควา ปณฺณตฺตสส ธมฺมสฺสวณฺตส

นิวาปสถาน (และ) ได้ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์. สวากสันนิบาตของพระผู้มีพระภาคเจ้าของเราทั้งหลายประกอบด้วยองค์ ๔ มีภิกษุ ๑๒๕๐ ล้วนพระชินาสัพพัญญู^๕ นี้ได้มีคราวเดียวเท่านั้น. บัดนี้ เราทั้งหลายมาถึงมาฆบูรณมี^๕นักขัตตสมัย เช่นกับกาลดังกล่าวมานั้น ระลึกถึงอยู่ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้เสด็จปรินิพพานไปนานแล้ว (จึงพากันบูชาพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น และพระภิกษุ ๑,๒๕๐ รูปเหล่านั้น ด้วยเครื่องสักการะ มีเทียนรูปและดอกไม้นั้น ณ เจตียสถาน^๕เป็นพยานของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น) สารุ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ทั้งข้าพระเจ้าทั้งหลายขอโอกาส ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมด้วยพระสงฆ์สาวก แม้เสด็จปรินิพพานไปนานแล้วด้วยดี (แต่) ยังดำรงอยู่ด้วยพระคุณทั้งหลาย จึงทรงรับเครื่องสักการะเหล่านั้น ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนาน เทอญ.

บอกศักราช

ยกววันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นตัวอย่าง

อิทานิ ทสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ปรีนิพฺพานโต ปฏฺสาช จุทฺทสํวจฺจรุตฺตรปณฺจสตาธิกา นิ เทว สํวจฺจรสหสฺसानิ อติกฺกนฺตานิ ปจฺจุปฺนฺนกาลวเสน สาวนมาสสฺส สดฺตรสมํ ทินํ วารวเสน ปน ภูมฺมวโร โหติ เอวํ ทสฺส ภควโต ปรีนิพฺพานา สาสนาญฺกาลกณฺนา สลฺลภฺเขตฺตพฺพาติ.

๑. ในวงเล็บดำมีการเว้นเขียนด้วย เปลี่ยนว่า ถ้อยเครื่องสักการะทั้งหลาย มีประทีปดอกไม้เป็นต้น กระทำกายของคนให้เป็นเชิงของสักการะ ระลึกถึงคุณที่เป็นจริงของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น และภิกษุสงฆ์ ๑,๒๕๐ นั้น ด้วยทำประทักษิณพระสถูปและเวียนปฏีมา ตลอดสามครั้ง ทำการบูชาด้วยเครื่องสักการะตามที่อื่น.

ถ้าเว้นเขียนเฉพาะพระสถูป ฟังตัดคำว่า และเวียนปฏีมาออก ถ้าเว้นเขียนเฉพาะเวียนปฏีมา ฟังตัดคำว่า พระสถูปออก ถ้าทั้ง ๒ คงว่าตามแบบ.

กลนุทกนิวาเป มาฆปฺปณฺณมียํ วทฺธมานกฺขณายาย ตสฺมิณฺจ สนนฺิปาเต ภควา
 วิสุทฺตตฺตมโปสถํ อกาสิ, โอวาทปาฏิโมกฺขํ อุกฺกทิสึ.

อัย อมฺหากํ ภควโต เอโกเยว สวากสนนฺิปาโต อโหสิ จาตุรงฺคิโก,
 อทฺธมฺเตรสาณิ, ภิกฺขุสฺถานิ สพฺเพสฺสเยว ชีณาสวานํ. มยฺหํทานิ อิมํ มาฆปฺปณฺณ-
 มินฺนทฺตตฺตมมฺยํ ตกฺกกาลสทิสํ สมฺปตฺตา, สจฺจิปรินิพฺพุตมฺปิ ทํ ภควนฺทํ สมฺนุสฺสร-
 มาณา. อิมสฺมึ ตสฺส ภควโต สกฺขิภฺภูเต เจติเย [อิมเหติ ทณฺฑาทิปฺปฐปฺปฬาทิ-
 สกฺกาเรหิ ทํ ภควนฺทํ ทานิ จ อทฺธมฺเตรสาณิ ภิกฺขุสฺถานิ อภิปฺชยามิ].

สาธุ โน ภนฺเต ภควา สสวากสงฺโฆ สจฺจิปรินิพฺพุโตปิ กุณฺเดหิ
 ธรรมาโน, อิมเ สกฺกาเร ปฏิกฺกณฺหาตุ อมฺหากํ ทิฆมฺมตฺตํ หิตาย สุขาย.

ที่ในวงเล็บ ["] หมายเลข ๑ นั้น ถ้ามีการเวียนเทียนด้วย ให้เปลี่ยน
 อิมเ ทณฺฑาทิปฺปฐปฺปฬาทิสกฺกาเร คเหตฺวา อตฺตโน กายํ สกฺการูปรณํ กริตฺวา
 ตสฺส ภควโต เตสฺสจฺจ อทฺธมฺเตรสาณํ ภิกฺขุสฺถานํ ยถาภฺจุเจ กุณฺเด อนุสฺสรนฺตา
 [อิมํ ญฺูปญฺเจว ปฏฺฐิมาฆรณฺจ] ติกฺขตฺตํ ปทกฺขิณํ กริสฺสสาม ยถาคหิตฺเทหิ
 สกฺกาเรหิ ปุชฺชํ กุรฺมานา. ถ้าเวียนเทียนเฉพาะพระสถูปว่า อิมํ ญฺูป. เฉพาะ
 อุโบสถหรือศาลาว่า อิมํ ปฏฺฐิมาฆร. ถ้าทั้ง ๒ จึงว่า อิมํ ญฺูปญฺเจว ปฏฺฐิมาฆรณฺจ.

คำแปล

วันนี้ถึงวันมาฆบูรณมี พระจันทร์เต็มดวง ประกอบด้วยมาฆนักษัตรฤกษ์
 ซึ่งเป็นวันพระตาคคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสวดโอวาทปาฏิโมกข์ในสวาก
 สันนิบาตอันประกอบด้วยองค์ ๔. ก็ครั้งนั้น พระชีณาสพรวมทั้งหมด ๑,๒๕๐
 องค์ด้วยกัน ท่านเหล่านั้นล้วนเป็นเอหิภิกขุ, ทั้งใคร ๆ ไม่ได้นิมนต์มาสู่สำนัก
 พระผู้มีพระภาคเจ้า. ในสวากสันนิบาตนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ทรงทำวิสุทธ-
 อุโบสถอันอุดม เวลาตะวันบ่ายในวันมาฆบูรณมี ณ พระวิหารเวฬุวันกลันทก-

เป็นธรรมคา” จึงทูลขออุปสมบทกะพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ได้เป็นพระอริยสงฆ์สาวกในธรรมวินัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นองค์แรกในโลก.

อนึ่ง ในสมัยนั้นแล พระสังฆมณฑลได้บังเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก พระรัตนตรัย คือ พระพุทธรตนะ พระธรรมตนะ พระสังฆมณฑล ได้สมบูรณ์แล้วในโลก.

บัดนี้ เราทั้งหลายแล มาประจวบมงคลสมัยอาสาฬหปุณณมีวันเพ็ญอาสาฬหมาส ที่รู้พร้อมกันว่า เป็นวันที่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ทรงประกาศพระธรรมจักร เป็นวันที่เกิดขึ้นแห่งพระอริยสงฆ์สาวก และเป็นวันที่พระรัตนตรัยสมบูรณ์ คือครบ ๓ รตนะ จึงมาประชุมกันแล้ว ณ ที่นี้ ถือสักการะเหล่านี ทำกายของตนให้เป็นถึงภษณรับเครื่องสักการะ ระลึกถึงพระคุณตามเป็นจริงทั้งหลายของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น จักทำประทักษิณสี่นวาระสามรอบซึ่ง

{ พระสอุป
พระพุทธรูป } นี้ บุษายูด้วยสักการะอันถือไว้แล้วอย่างไร.

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระผู้มีพระภาคเจ้า แม้เสด็จปรินิพพานนานมาแล้ว ยังปรากฏอยู่ด้วยพระคุณสมบัติ อันข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย จะพึงรู้โดยความเป็นอดีตารมณ จงทรงรับเครื่องสักการะ อันข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายถือไว้แล้วนี้ เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ.

คำถวายเครื่องสักการะในวันมาฆปุณณมี

(นำ) หนุต มยํ ๖๐๖ นโม ๓ จบ แล้วนำ

อชฺชชํ มาฆปุณณมี สมฺปตฺตา มาฆนทฺชตฺเตน ปุณฺณจฺนฺโต ยุตฺโต
ยตุถ ทถาคโถ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ จาตุรํภิกฺเก สาวกสฺสนฺนิปาเต โอวาทปาฏิ-
โมกฺขํ อุตฺตมํ.

ททา หิ อทฺธมฺเทรฺसानิ ภิกฺขุสฺตานิ สพฺเพสํเยว ชีณาสวานํ, สพฺเพเต
เอหิภิกฺขุภา, สพฺเพปี เต อนามนฺตฺกิตาว ภควโถ สนฺตฺกํ อากตา เวพฺพเน

ตสฺมิณจาปี โข สมเย สงฺฆรตน์ โลเก ปจฺมํ อุปปนฺนํ อโหสิ พุทฺธรตน์
ธมฺมรตน์ สงฺฆรตน์นติ ติรตน์ สมฺปฺณณํ อโหสิ

มยฺ โข เอตฺรหิ อิมํ อาสาพฺหปฺณณมีกาลํ ตสฺส ภควโต ธมฺมจกฺกป-
ปวตฺตทณกาลสมฺมตํ อริยสวากสงฺฆอุปฺปตฺติกาลสมฺมตณฺจ รตนตฺตยสมฺปฺรณกาล-
สมฺมตณฺจ ปตฺวา อิมํ จานํ สมฺปตฺตา อิเม สกฺกาเร กเหตุวา อตฺตโน กายํ
สกฺการูปธานํ กริตฺวา ตสฺส ภควโต ยถาภุจฺเจ กุณฺเณ อนุสฺสรนฺตา อิมํ”
{ ญปฺ
พุทฺธปณฺณิํ } ติกฺขตฺตํ ปทกฺขิณํ กริสฺสาม ยถาคหิตฺเทหิ สกฺกาเรหิ ปุชฺชํ กุรฺมานา.

สาธุ โน ภนฺเต ภควา สุจิรปรินิพฺพุโตปี ฌาตพฺเพหิ กุณฺเณหิ อติทา-
รธมฺมณฺตาย ปณฺณายมาโน อิเม อมฺเหหิ คหิตฺเต สกฺกาเร ปณฺณิกคณฺหาตุ อมฺหากํ
ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขาย.

คำแปล

เราทั้งหลายถึงซึ่งพระผู้มีพระภาคพระองค์ใดแล ว่าเป็นที่พึง พระผู้มี
พระภาคพระองค์ใด เป็นพระศาสดาของเราทั้งหลาย อนึ่ง เราทั้งหลายชอบใจซึ่ง
ธรรมของพระผู้มีพระภาคพระองค์ใด พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น เป็นพระ-
อรหันต์ตรัสรู้ชอบเอง ทรงอาศัยความการุญในสัตว์ทั้งหลาย ทรงพระกรุณาแสง
หาประโยชน์เกื้อกูล ทรงอาศัยความเอ็นดู ได้ยังพระธรรมจักรอันยอดเยี่ยมให้
เป็นไป ทรงประกาศอริยสัจ ๔ เป็นครั้งแรก แก่พระภิกษุปัญจวัคคีย์ที่ป่าอิสิปตน-
มฤคทายวัน ใกล้กรุงพาราณสี ในวันอาสาฬหปุณณมี.

อนึ่ง ในสมัยนั้นแล ท่านพระอัญญาโกณฑัญญะผู้เป็นหัวหน้าของพระภิกษุ
ปัญจวัคคีย์ พังธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ได้ธรรมจักษอันบริสุทธิ์ปราศจาก
มลทิน ว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งปวงนั้น มีความดับ

๑. ถ้าประชุมที่พระสถูปว่า อิมํ ญปฺ. ถ้าที่พระปณฺณิว่า อิมํ พุทฺธปณฺณิ.

อันเป็นจริงอย่างไร ของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นอยู่ จักกระทำประทัภณิน

{ พระสถูป^๕
พระปฏิมา^๕ สันสามรอบ กระทำอยู่ ซึ่งการบูชาด้วยสักการะทั้งหลายตามที่

ข้าพเจ้าทั้งหลายถือไว้แล้ว. สารุ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ. ดังข้าพเจ้าขอโอกาส
ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าของข้าพเจ้าทั้งหลาย แม้เสด็จปรินิพพานไปนานแล้วด้วยดี
(แต่ยัง) ปรากฏอยู่ ด้วยพระคุณทั้งหลาย อันข้าพเจ้าทั้งหลายพึงรู้ได้โดยความ
เป็นอธิการมณ (ขอพระองค์) จงทรงรับเครื่องสักการะทั้งหลาย อันข้าพเจ้า
ทั้งหลายถือไว้แล้วเหล่านี้ เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่ข้าพเจ้า ตลอดกาลนาน
เทอญ.

คำถวายเครื่องสักการะ ในวันอาสาฬหบูชา

(นำ) หนุท มยํ พุทฺธสฺส ภควโต ปุพฺพภากนฺนการํ กโรมฺ เส.

ว่า นโม ๓ จบ แล้วนำ

ยมฺมฺห โช มยํ ภควนฺตํ สรณํ คตา โย โน ภควา สตฺถา, ยสฺส จ
มยํ ภควโต ฐมฺมํ โรเจมฺ อโหสิ โช โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ สตฺเตสุ
การุณฺณํ ปฏิจุจ กรุณายโก หิตสฺสึ อนุกมฺปํ อุปาทาย อาสาพฺหปฺนฺณณมียํ
พารานฺตียํ อสิปฺตเน มิกทาเย ปณฺจวคฺคิยานํ ภิกฺขุณฺ อนฺุตฺตํ ฐมฺมจกฺกํ ปจฺมํ
ปวตฺเตตฺวา จตฺตาริ อริยสจฺจานิ ปกาเสสิ.

ตสฺมิณฺจ โช สมเย ปณฺจวคฺคิยานํ ภิกฺขุณฺ ปมฺุโข อายสฺมา อณฺฺณา-
โกณฺฑนฺตโย ภควโต ฐมฺมํ สุตฺวา วิรชํ วิตมฺลํ ฐมฺมจกฺกํ ปฏฺิลภิตฺวา “ยงฺกิลฺลิจิ
สมฺมุทฺตมฺมํ สพฺพนฺตํ นิโรธธมฺมฺนฺติ” ภควนฺตํ อุปสมฺบํทํ ยาจิตฺวา ภควโตเยว
สนฺติกา เอหิภิกฺขุอุปสมฺบํทํ ปฏฺิลภิตฺวา ภควโต ฐมฺมวินเย อริยสาวกสงฺโฆ โลเก
ปจฺมํ อุปปฺนฺโน อโหสิ.

พระธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด, พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นแล ได้ทรงอุบัติแล้วในหมู่มนุษย์ชาวอริยกะ มัชฌิมชนบท เป็นกษัตริย์โดยพระชาติ มีพระนามว่าโคตมะ โดยพระโคตร เป็นโอรสแห่งเจ้าศากยะ เสด็จออกบรรพชา จากศากยสกุล, พระองค์ได้ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ในโลก กับด้วย เทวตา มาร พรหม ในประชาชน กับด้วยสมณะและพราหมณ์ กับด้วยเทวตา และมนุษย์, ข้อนี้ไม่ต้องสงสัยเลย, พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น เป็นพระอรหันต์ตรัสรู้ชอบเอง ทรงถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ เสด็จไปดีแล้ว ทรงรู้แจ้งซึ่งโลก เป็นสารถีผู้ผูกบุคคลที่ควรผูกได้ ไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่า เป็นพระศาสดาของ เทวตาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้ตื่นแล้ว (หรือเบิกบานแล้ว) เป็นผู้มีโชค. อนึ่ง พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นแล ตรัสดีแล้ว เป็นคุณอันผู้ ได้บรรลุปิ๊งเห็นเอง ไม่ประกอบบด้วยกาล ควรเรียกให้มาดู ควรน้อมเข้ามาในตน อันวิญญูชนพึงรู้เฉพาะตัว. อนึ่ง พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ นั้นแล เป็นผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติตรง ปฏิบัติเป็นธรรม ปฏิบัติชอบยิ่ง นี่คือสี่คู่แห่ง บุรุษ (จัดเป็น) แปดบุคคล (พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านี้ เป็นผู้ ควรของค่านับ, ควรของต้อนรับ, ควรของทำบุญ ควรกระทำอัญชลี (ประณมมือไหว้) เป็นนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า). ก็ { พระสถูปนั้นแล
พระปฏิมากรนั้นแล

อันพุทธศาสนิกชนสร้างประดิษฐานเจาะจงพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น เพียงเพื่อระลึกถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ด้วยทสฺสนกิจแล้ว จึงกลับได้ซึ่ง ความเลื่อมใสและความสดกจิต. บัดนี้เราทั้งหลาย (มาถึงกาลวิสาขบูชาวันนี้ ซึ่ง ทราบกันดีแล้วว่า กาลเป็นที่ประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานของพระผู้มีพระภาค เจ้าพระองค์นั้น) ต่างประชุมยังสถานที่นี้ ถือนาเครื่องสักการะมีเทียนและรูป เป็นต้นเหล่านี้ กระทำกายของตนให้เป็นเครื่องรองรับสักการะ ระลึกถึงพระคุณ

๑. ถ้าวินถาขพระเพลิงเปลี่ยนว่า มาถึงกาลอัฐมี เบื้องหน้าแต่วันวิสาขบูชาวันนี้ ซึ่งทราบกันดีแล้วว่า กาลเป็นที่ถวายพระเพลิงพระ พุทธสรีระของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น.

คำแปล

ดูก่อนท่านทั้งหลาย โทษความผิดได้เป็นไปล่วง ในเพราะความเป็นผู้เขลา
 ด้วยประการใด ในเพราะความเป็นผู้หลงด้วยประการใด ในเพราะความเป็นผู้ไม่
 ฉลาดด้วยประการใด มาอาศัยความประมาทบ้าง อาศัยความทำใจโดยไม่แยบคาย
 บ้าง ได้ทำความไม่เคารพในพระพุทธเจ้าบ้าง ในพระธรรมเจ้าบ้าง ในพระสงฆ์เจ้า
 บ้าง อนึ่ง ได้ทำบาปอกุศลกรรมทั้งหลายอื่น ๆ เป็นอันมาก ด้วยกายบ้าง ด้วย
 วาจาบ้าง ด้วยใจบ้าง ก็ในกาลใด ท่านทั้งหลายได้เห็นโทษโดยความเป็นโทษแล้ว
 กระทำคืนตามธรรม ถึงความสำรวมต่อไป อาตมภาพผู้ได้รับสมมติจากสงฆ์ ขอ
 รับอภัยโทษของท่านทั้งหลาย ผู้ใดเห็นโทษ โดยความเป็นโทษ ผู้นั้นกระทำความ
 ตามธรรม ถึงซึ่งความสำรวมต่อไป ท่านทั้งหลายนั้นแหละ เป็นผู้เจริญใน
 พระธรรมวินัยของพระอริยเจ้า ฯ

เมื่อพระกล่าวจบ กฤหิ์สัถย์พร้อมกันว่า “สาธุ ภนฺเต” บางแห่งพระ
 ไม่ได้กล่าวตอบเพียงแต่รับว่า “สาธุ” เท่านั้น

คำถวายเครื่องสักการะในวันวิสาขบูชา

และวันวิสาขอัฐมีบูชา

(นำ) หนฺต มยํ พุทฺธสฺส ภควโต ปุพฺพภาคนมการํ กโรมฺ เส.

ว่านโม ๓ จบ แล้วนำ

ยมฺมุหิ โข มยํ, ภควนฺตํ สรณํ คตา, โย โน ภควา สตฺถา, ยสฺส
 จ มยํ ภควโต ฐมฺมํ โรเจม. อโหสิ โข โส ภควา, มชฺฌิเมสฺสุ ชนปฺเทศฺสุ
 อริยเกสฺสุ มนุสฺเสสฺสุ อุปฺปนฺโน ชตฺติโย ชาตียา โคตโม โคตฺเตน, สกฺยปฺตฺโต
 สกฺยกุลา ปพฺพชิตฺโต, สเทวเก โลเก สมารเก สพฺรหฺมเก, สสฺสมณฺพฺราหฺมณียา
 ปชาเย สเทวมนุสฺสาย, อนฺนตฺตวํ สมฺมาสมฺโพธิํ อภิสมฺพุทฺโธ, นิสฺสํสยํ โข โส

คำขอมาโทษพระรัตนตรัย

อจุโย โน ภนฺเต อจฺจมา, ยถา พาลเ (สตรีว่า ยถา พาลา) ยถา มุพฺเห (สตรีว่า ยถา มุพฺหา) ยถา อกุสเล (สตรีว่า ยถา อกุสลา) เย (สตรีว่า ยา) มยฺ ภนฺเต, ชาติโต ปฏฺจาย, ปมาทํ วา อาคมฺม, อโยนิโส-มนสิการํ วา อาคมฺม, พุทฺเธ วา ธมฺเม วา สงฺฆเ วา, อการวํ อกริมา, กาเยน วา วาจา ย วา มนสา วา, เตสํ (สตรีว่า तासํ) โน ภนฺเต, อจฺยํ อจฺยโต, ปฏิกฺคณฺหาตุ อายตี สํวราย.

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ โทษเป็นไปล่วงเกินอันใด ได้ถึงทัณฑ์แล้วซึ่งข้าพเจ้าทั้งหลาย ผู้เป็นคนเขลา คนหลง เป็นคนไม่ฉลาดด้วยประการใด ข้าพเจ้าทั้งหลายเหล่าใด จำเริญแต่เกิดมา อาศัยความประมาทบ้าง อาศัยความทำใจโดยอุบายไม่แยบคายบ้าง จึงได้ทำความไม่เคารพ ในพระพุทธรูปบ้าง ในพระธรรมเจ้าบ้าง ในพระสงฆ์เจ้าบ้าง ด้วยกายหรือ ๆ ด้วยวาจา หรือด้วยใจ ต่อหน้าก็ดี ลับหลังก็ดี ขอพระสงฆ์จงรับซึ่งโทษอันเป็นไปล่วงเกินนั้น โดยความเป็นโทษอันล่วงเกินของข้าพเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น เพื่อข้าพเจ้าทั้งหลายจะสำรวมระวังต่อไป

พระตอบรับขมา

ตคฺชม โว อจฺจโย อจฺจมา, ยถาพาลเ ยถามุพฺเห ยถาอกุสเล, เย ตุมฺเห, กทาจิ กรหจิ, ปมาทํ วา อาคมฺม, อโยนิโสมนสิการํ วา อาคมฺม, พุทฺเธ วา ธมฺเม วา สงฺฆเ วา, อการวํ อกฺคฺต, อนกฺวิทิตานิ อญฺณานิปี, ปาปกาณิ อกุสลาณิ กมฺมานิ, อกฺคฺต, กาเยน วา วาจา ย วา มนสา วา, ยโต จ โช ตุมฺเห อจฺยํ อจฺยโต, ทิสฺวา ยถาธมฺมํ ปฏิกฺกโรถ. อายตี สํวํ อาปชฺชถ. ตํ โว ปฏิกฺคณฺหามิ, วุฑฺฒิ เหา อริยสฺส ธมฺมวินยเ. โย อจฺยํ อจฺยโต, ทิสฺวา ยถาธมฺมํ ปฏิกฺกโรติ. อายตี สํวํ อาปชฺชติ.

ถ้าขอมารูปเดียวให้เปลี่ยนบางคำดังต่อไปนี้ —

(ผู้สรุปเดี่ยวว่า) อจฺจโย มํ ภนฺเต อจฺจกฺกมา, ยถาพาลํ ยถามุพฺพหํ ยถา-
อกุสฺสํ โยหํ ภนฺเต กทาจิ กรหจิ, ปมาทํ วา อากมฺม
อโยนิโสมนสิการํ วา อากมฺม, มหาเถเร อการวํ อกาสิ, กาเยน วา วาจา ย วา มนสา วา, สมมุขาปี ปรมมุขาปี.
ตสฺส เม ภนฺเต มหาเถโร, อจฺจยํ อจฺจยโต ปฏฺกฺกณฺหาตุ, อายตี สํวราย.

(ผู้รับชมว่า) ตกฺขมํ ทํ อาวุโส อจฺจโย อจฺจกฺกมา, ยถาพาลํ ยถามุพฺพหํ
ยถาอกุสฺสํ. โย ทวํ กทาจิ กรหจิ, ปมาทํ วา อากมฺม
อโยนิโสมนสิการํ วา อากมฺม, มยิ อการวํ อกาสิ, กาเยน
วา วาจา ย วา มนสา วา, สมมุขาปี ปรมมุขาปี. ยโต จ
โฆ ทวํ อจฺจยํ อจฺจยโต ทิสฺวา, ยถาธมฺมํ ปฏฺกฺกโรตฺติ,
อายตี สํวรํ อาปชฺชติ. ทํ เท ปฏฺกฺกณฺหามิ. วุฑฺฒิ. เหลสา
อาวุโส อริยสฺส วินเย, โย อจฺจยํ อจฺจยโต ทิสฺวา
ยถาธมฺมํ ปฏฺกฺกโรตฺติ, อายตี สํวรํ อาปชฺชติ.

คำอ่านวयर —

ยํ ยํ ปุณฺณํ มยา กทํ อุปฺปิตํ กาเยน วา วาจา ย วา
มนสา วา. ทํ ทํ อายสฺมโต อาทิสฺสามิ. สาธายสฺมา
อสฺมี อสฺมี ปุณฺณเณ ปตฺติโก หุตฺวา อนฺโมทกฺ. เทน
อนฺโมทนา มเยนปี ปุณฺณเณ สฺขิตโต โหตุ อโรโค
นिरุพฺพุทฺโว. จิรํ ทิम्मทฺธานํ อิมสฺมี ทถาคตฺปนฺนเวทิตะ
ธมฺมวินเย, วุฑฺฒิ วิรุพฺพหิ เวปฺปสฺสํ อาปชฺชตุ.

(ผู้ขอชมว่า)

สาธุ ภนฺเต

(ผู้ขอขมา) ชمامิ ภนฺเต. (ถ้าขอหลายรูป เปลี่ยน ชمامิ เป็น ชمام)

๓. แบบพิเศษใช้สำหรับพระมหาเถระ

(ผู้ขอขมาหลายรูป) อจฺโห โน ภนฺเต อจฺจกฺกมา, ยถาพาลเ ยถามุพฺเพ
ยถาอกุสเล. เย มยฺ ภนฺเต, กทาจิ กรหจิ, ปมาทํ วา
อากมฺม อโยนิโสมนสิการํ วา อากมฺม, มหาเถเร อการวํ
อกริมฺหา, กาเยน วา วาจาเย วา มนสา วา, สมฺมุขาปี
ปรมฺมุขาปี. เตสํ โน ภนฺเต มหาเถโร, อจฺจยํ อจฺจยโต
ปฏิกุณฺหาตุ อายตํ สํวราย.

(ผู้รับขมา) ทคฺช โว อาวุโส อจฺโห อจฺจกฺกมา, ยถาพาลเ ยถามุพฺเพ
ยถาอกุสเล. เย ตุมฺहे กทาจิ กรหจิ, ปมาทํ วา อากมฺม
อโยนิโสมนสิการํ วา อากมฺม, มยิ อการวํ ออกุตฺถ,
กาเยน วา วาจาเย วา มนสา วา, สมฺมุขาปี ปรมฺมุขาปี.
ยโต จ โห ตุมฺहे อจฺจยํ อจฺจยโต ทิสฺวา, ยถาธมฺมํ
ปฏิกุโรถ, อายตํ สํวรํ อาปชฺชถ. ทํ โว ปฏิกุณฺหามิ,
วฺจฺจํ เหสา อาวุโส อริยสฺส วินเย, โย อจฺจยํ อจฺจยโต
ทิสฺวา ยถาธมฺมํ ปฏิกุโรติ, อายตํ สํวรํ อาปชฺชติ.

คำอำนวยพร — ยํ ยํ ปุณฺณํ มยา กตํ อุปจิตํ, กาเยน วา วาจาเย วา
มนสา วา, ทํ ทํ อายสฺมนฺตานํ อาทิสฺสามิ. สาธายสฺมนฺโต
อสุมี อสุมี ปุณฺณเ ปตฺติกา หุตฺวา อนฺโมทหนฺตุ. เทน
อนฺโมทนามเยนปี ปุณฺณเณ สฺซิทา โหนฺตุ อโรคา
นิรฺุปทฺทวา. จิรํ ทิम्मทฺธานํ อิมสฺมี ทถาคตปฺปเวทิตะ
ธมฺมวินเย, วฺจฺจํ วิรุฬฺหิ เวปุลฺลํ อาปชฺชนตุ.

(ผู้ขอขมาพร้อมกัน) สาธุ ภนฺเต.

ปกิณณกะ

คำขอขมาและคำอวยพรเป็นภาษาบาลีแบบต่าง ๆ

๑. แบบโบราณที่ใช้มาแต่เดิม

- (ผู้ขอขมา) สพฺพํ อปรารํ ขมถ เม ภนฺเต. อุกาส ทวารตฺตเยน กถํ,
สพฺพํ อปรารํ ขมถ เม ภนฺเต. (ถ้าขอหลายรูปเปลี่ยน
เม เป็น โน)
- (ผู้รับขมา) อหํ เต ขมามิ ตยาปี เม ขมิตพฺพํ (ถ้าผู้ขอมีหลายรูปให้
เปลี่ยน เต เป็น โว และเปลี่ยน ตยาปี เป็น ตุมฺเหหิปี)
- (ผู้ขอขมา) อุกาส ขมามิ ภนฺเต. (ถ้าขอหลายรูป เปลี่ยน ขมามิ
เป็น ขมาม)

๒. แบบทั่วไปที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

- (ผู้ขอขมา) อายสฺมฺนฺเต ปมาเทน, ทวารตฺตเยน กถํ, สพฺพํ อปรารํ
ขมถ เม ภนฺเต. (ถ้าผู้รับมีพรรษาเกินกว่า ๑๐ ใช้ เถเร
แทนอายสฺมฺนฺเต ถ้าเกินกว่า ๒๐ ใช้ มหาเถเร แทน เถเร
ระหว่าง ๑๐ ถึง ๒๐ พรรษา คงใช้ เถเร ตามแบบ และ
ถ้าผู้ขอร่วมกันหลายรูป เปลี่ยน เม เป็น โน นี้กล่าวตาม
วินัยนิยม แต่ตามที่สังเกตเห็นในปัจจุบัน ท่านผู้ดำรงสมณ-
ศักดิ์ตั้งแต่ชั้นสมเด็จพะราชาคณะขึ้นไป ใช้ มหาเถเร ท่า
กว่านั้นใช้ไมยิ่นที่ ใช้มหาเถเร ก็มี เถเร ก็มี สุดแต่ว่าสูง
ต่ำหรืออ่อนแก่กว่ากัน ห่างกันหรือใกล้กัน)
- (ผู้รับขมา) อหํ ขมามิ ตยาปี เม ขมิตพฺพํ. (ถ้าผู้ขอมีหลายรูปเปลี่ยน
ตยาปี เป็น ตุมฺเหหิปี)

๖๘. หังโส รูปสุวรรณราชหงส์ ๗๒
 ๖๙. ภมโร รูปพระยาแมลงภู่ทอง ๗๗
 ๗๐. กุกกุโธ รูปพระยา—ไก่เถื่อน ๐
 ๗๑. สීหราช รูปพระยาไกรสรสีหราช ๖๖
 ๗๒. พุกุขราชา รูปพระยาเสือโคร่ง ๖๗
 ๗๓. เอราวัณ รูปช้างเอราวัณ ๗๕
 ๗๔. อุโปสถ รูปพระยาक्षสาร์สีทองชื่อว่าอุโปสถ ๖๘
 ๗๕. วลาหโก รูปพระยาม้าวลาห ๖๘
 ๗๖. อุสโก รูปพระยาโคอุศุภราช ๘๐
 ๗๗. หรินาวา เรือทอง ๘๒
 ๗๘. มงกุโร รูปพระยามังกร ๐
 ๗๙. สวจุณา เรณู รูปโค และลูก ๐
 ๘๐. กิณโร รูปกนิรผู้ ๘๔
 ๘๑. กิณรี รูปนางกนิร ๘๕
 ๘๒. กรวิโก พระยานกการเวก ๗๖
 ๘๓. มยุโร พระยานกยูง ๐
 ๘๔. โกณจราชา รูปพระยานกกาเรียน ๘๑
 ๘๕. จากวาทิโซ รูปพระยานกจากพราภ ๗๓
 ๘๖. ชีวณชีวกนามโก รูปพระยานกพริก ๘๖
 ๘๗.—๙๒. ฉกามาวจรา เทวา รูปฉกามาวจรทั้ง ๖ ชั้นฟ้า ๗๘—๙๒
 ๙๓.—๑๐๘ โสฬส พรหมโลกา รูปชั้นมหาพรหม ทั้ง ๑๖ เหล่า ๙๓—๑๐๘

จากหนังสือประวัติศาสตร์—วรรณคดี พระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า ฯ
 คณะรัฐมนตรี จัดพิมพ์

๒๕. สมุทโท พระมหาสมุทร ๒๑
๒๖. จุกวาทกั เขาขอบจักรวาท ๒๕
๒๗. หิมวา เขาหิมพานต์ ๒๔
๒๘. สีนรุ เขาพระเมรุราช ๒๗
๒๙. สุริโย พระอาทิตย์ ๒๘
๓๐. จันทิมา ลายวงจันทร์ ๒๙
๓๑. นกขตุตา คาวนักษัตรฤกษ์ ๒๗ กวง ๒๖
๓๒. จตุโร ทิปา ทวีปใหญ่ ทั้งสี่ ๓๐—๓๓
๓๓. ทวิสหัสสปริวาร ทวีปน้อยสองพันเป็นบริวาร ๓๔—๓๕
๓๔. จุกวาทติ ลายเป็นรูปพระยาจักรพัทธราช ๓๗
๓๕. อวภูตงโซ ลายเป็นรูปสังข์ทักษิณาวฏ
๓๖. จามโร จามรทอง ๘๓
๓๗. มจัญคลี ปลาทองทั้งคู่ ๓๘
- ๓๘.—๔๔ สกุต มหาคงคา สัตว์นครสมุทร ๗ ชั้น ๔๒—๔๘
- ๔๕.—๕๑. สกุต มหาเสลา เขาบริกัณฑ์ทั้ง ๗ ที่ล้อมเขาพระเมรุราช ๔๙—๕๕
- ๕๒.—๕๘ สกุต มหาสรา สระใหญ่ทั้ง ๗ ในป่าหิมพานต์ ๕๖—๖๒
๕๙. กจุโป พระยาเต้าทอง ๐
๖๐. สุตุมาริ พระยาจรเข้ ๔๑
๖๑. ธชปฏากั ธงชายและธงสี่เหลี่ยม, ธช ธงชาย ๔๐, ปฏากั ธงสี่เหลี่ยม ๖๓
๖๒. ปาฏงกี พระแก้ว ๖๔
๖๓. วาลวีชนี พัดวาลวีชนี สำหรับราชาภิเษก ๖๕
๖๔. เกลาสปพพโต ลายเป็นรูปเขาไกลาส ๗๑.
๖๕. ฉนทนต์โต ลายเป็นรูปพระยาक्षสาร อันมีนามบัญญัติชื่อว่า ฉันทันต์ ๗๐
๖๖. วาสูกี รูปพระยาครุฑ ๗๕ เข้าใจผิดเป็นชื่อพระยานาคที่ต่อลงไป
๖๗. นาโค รูปพระยานาค ศัพท์ประธานของवासูกี

๑. สกฺติ พระแสงหอก ๐
๒. สิริวฺจโน นางส่องแว่น ๑ นี้เข้าใจผิด
๓. นนฺทียาวุฏฺฐิ ดอกพุด ๓
๔. โสวตฺถิโก ทรัพย์ ๒ นี้เข้าใจผิด
๕. วุฏฺฐิโส สายสังวาล ๔
๖. วทฺธมมานํ ไบศรี ๘
๗. ปิํจกํ ทั้ง ๗
๘. องฺกุสํ พระแสงขอ ๕
๙. จกฺกํ จักรวรุ ๓๙
๑๐. ปาสาทิ ปราสาท ๖
๑๑. ไตรณํ เสาใต้ (ซุ้มประตูที่ว่า) ๐
๑๒. นทฺธิ์ เศวทนต์ ๙
๑๓. ชกฺโก พระแสงขรรค์ ๑๐
๑๔. ทาลปณฺณํ ทาลปัตร ๑๑
๑๕. โมรปี่ณฺชกวีชนี พัดหางนกยูง, โมรปี่ณฺชโก กำหางนกยูง ๑๓, วีชนี พัด ๑๒,
๑๖. อุณฺหิโส พระมหามงกุฏ ๑๔
๑๗. ปลฺลงโก บัลลังก์ ๐
๑๘. ปตฺโต บาตร ๑๕
๑๙. มณฺธิทามํ พวงแก้ว ๑๖
๒๐. นีลุปฺปลํ อุบลเขียว ๑๗
๒๑. รตฺตเสตฺตูปฺปลํ อุบลแดงและอุบลขาว, รตฺตูปฺปลํ อุบลแดง ๑๘
๒๒. ปทุมํ ปุณฺฑริ ลายดอกบัวขาว ๐
๒๓. ปุณฺณชฺฌิ หม้อเต็มด้วยน้ำ ๒๓
๒๔. ปุณฺณปาณิ ถาดเต็มด้วยน้ำ ๒๒

ปุณณมโฆ ปุณณปาฏิ
 หิมวา จ สินรุ จ
 นกขตฺตา จตุโร ทิปา
 จกฺกวตฺตาวณฺโณ สงฺโข
 สตฺต สตฺต มหาคงฺคา
 กจฺจโป สุตฺตมาโร จ
 ปาณฺณกึ วาลวีนฺ
 จตฺตุนฺโต วาสฺกึ นาโค
 สีหราชฯ พุยกฺขราชฯ
 วลาหโก อุตฺโท จ
 สวจฺจกา ตถา เรนุ
 กรวิโก มยฺมโร จ
 จากวาทิโข เจว
 จกามาจฺจรา เทวฯ
 ทิสฺสนฺเต ยสฺส ปาเทสฺ
 วณฺฑามิ ตมฺหิ สมฺมา—

สมฺพุทฺโธ จกฺกวาพฺกั
 สุริโย จนฺทิมฯ ตถา
 ทฺวิสหสฺสปรีวารฯ
 จามโร มจฺจนฺดลํ
 มหาเสลา มหาสฺรา
 ฐชปฺภากเมว จ
 เกลาสปพุทฺโธ ตถา
 หังโส ฌมรฺกุกฺกุโฆ
 เอราวณฺโณ อโปสโก
 หรินาวา จ มงฺกโร
 กิณฺนโร กิณฺนรีปึ จ
 โกณฺจราชฯ ตเถว จ
 ชีวณฺชีวกนามโก
 พฺรหฺมโลกา จ โสฬส
 สมฺพุทฺธสฺส มเหสีโน
 สมฺพุทฺธํ ปรีสาสภํ ฯ

คำแปลลายลักษณ์พระบาท ๑๐๘

ในหนังสือตำนานุสสติพุทธคุณแปลของเก่า (ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า ฯ)

เลขนำหน้าคำ นับมงคลโดยลำดับไปตามหนังสือนั้น เลขท้ายคำบอก
 ลำดับมงคลในคำจารึกหลักศิลาที่เมืองสุโขทัย เลขสูญ บอกว่าไม่มี

จากหนังสือประวัติศาสตร์—วรรณคดี พระนิพนธ์ของ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ฯ
 คณะรัฐมนตรี จัดพิมพ์

มงคลในหนังสือเก่าที่ยังเหลือ ไม่มีที่เทียบอีก ๗ คือ

๑. สฤติ	พระแสงหอก
๑๑. ไตรณ	เสาใต้
๑๗. ปลุลงโก	บัลลังก์
๒๒. ปทุม ปุณฺทริ	ลายดอกบัวขาว ปทุม กวรวจะเทียบกันได้กับที่ ๑๔ และ
ที่ ๒๐ แต่สีต่างไป
๕๕. กจฺนโป	พระยาเต้าทอง
๗๘. มงฺกุโร	รูปพระยามังกร
๗๙. สวจฺจนกา เรณู	รูปโคและลูก

มงคลในคำจารึกมีที่เทียบทั้งนั้น แผลกกันบ้างแต่การนับซึ่งเป็นโดยอนุমান
ของผู้แปลด้วย จัดเอาเป็นแน่ไม่ได้

คาถาพรรณนาลาขลักษณะพระบาท

รวบรวมจากหนังสืออนานานุสสติพุทธคุณแปล

ปาเทสุ ยสุส ชาตานิ	เทว จุกฺกานิ สุกุมฺโต
นนานากาเรหิ ปุณฺณานิ	วนฺเทหํ ปุริสฺสฺสทฺมํ
สฤติ จ สิริวจฺจ จ	นนฺทียาวฏฺฐเมว จ
โสวฤติโก วฏฺโส จ	วฑฺฒมานญจ ปิจํ
องฺกุสํ จกํ ปาสาทิ	ไตรณํ จตฺตเมว จ
ขกฺโข จ ทาลปณฺณญจ	โมรปิตฺตชกวีชนี
อุณฺหิโส ปลุลงโก ปตฺโต	มณฺธิทามํ นิลุบลํ
รตฺตเสตฺตปฺปุลณฺเจว	ปทุมํ ปุณฺทริ ททา

จากหนังสือประวัติศาสตร์—วรรณคดีพระนิพนธ์ของ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ฯ
คณะรัฐมนตรี จัดพิมพ์

๗๒. หัสราชา พระยาหงส์
 ๗๓. จกวาโก พระยานกจากพราภ
 ๗๔. วาสูกี พระยานาคชื่อวาสูกี
 ๗๕. เอราวโณ ช้างเอราวัด
 ๗๖. กรวิโก นกการเวก
 ๗๗. สุนดณภมโร แมลงผึ้งทอง หรือแมลงภู่ทอง แมลงทับก็อาจเป็นได้
 ๗๘. สิริ นกยูง
 ๗๙. กุกกุโก ไก่
 ๘๐. อุตโก ไก่อุศุภราช
 ๘๑. โกณโจ นกกาเรียน
 ๘๒. หรินาวา เรือทอง ในหนังสือเก่ากว่าเช่นนี้ แต่ยังไม่แน่ใจ
 ๘๓. จตุมมุขา ลูกศร (มีปลายสี่แฉก)
 ๘๔. กิณโร กิณรผู้
 ๘๕. กิณรี กิณรเมีย
 ๘๖. ชีวชีโว นกชีวชีวะ หนังสือเก่าแปลว่า นกพริก นกพรดก
 ก็เคยแปล ฝรั่งสันนิษฐานว่าเป็นจำพวกนกหางยาวเพื่อย
 ที่เรียกว่า ฟีสันต์ (PHEASANT)
 ๘๗.—๙๒. ฉกามาวจรา โลกา สวรรค์กามาวจร ๖ ชั้น
 ๙๓.—๑๐๘. โสฬส พุทฺหมโลกา พรหม ๑๖ ชั้น

นามเป็นมงคล ๑๐๘ เหล่านี้ (เกิดมีที่ฝ่าพระบาทของพระพุทธเจ้าท่านนั้น) เป็น
 บริวารแห่งจักร ข้าพระพุทธเจ้า ขอถวายนมัสการพระบาทอันวิจิตรด้วยลายจักร
 นั้นแล

๒๕. จกุกวาพา เขาจักรวาท
๒๖. นชกุกา เขาหลวง
๒๗. เมรุ เขาพระสุเมรุ
- ๒๘.—๒๙. สุริยจันทิมา พระอาทิตย์ พระจันทร์
- ๓๐.—๓๓. จตุโร มหาทีปา ทวีปใหญ่สี่
- ๓๔.—๓๕. ทวิสหสสุปริตตกา ทวีปน้อย ๆ สองพัน
๓๖. ทกฺษิณาวาฏสงฺโฆ สังข์ทักษิณาวฏ
๓๗. สปริโส จกุกวตฺติ พระเจ้าจักรพรรดิพร้อมทั้งราชบริวาร
๓๘. ยมกัม เหมมจฺฉิ ปลาทองคำ
๓๙. จกุกัม จักร
๔๐. ธชั ธงธวัช หนังสือเก่า แปลว่า ธงชาย
๔๑. กุมฺภิโล จระเข้
- ๔๒.—๔๘. สกฺตทกฺกกา แม่น้ำเจ็ดตำบล
- ๔๙.—๕๕. สกฺต มหาเสลา ภูเขาใหญ่เจ็ดชั้น
- ๕๖.—๖๒. สกฺต มหาสรา สระใหญ่เจ็ดตำบล
๖๓. ปฏาโก ธงปฏาก หนังสือเก่าว่า ธงสี่เหลี่ยมคือธงสี่มุม
๖๔. ปาฏฺงฺกั คานหาม
๖๕. สุวณฺณวาลวีชนี แฉกทอง
๖๖. สุวณฺณสีโท ราชสีห์ทอง
๖๗. สุวณฺณพยุภุโฆ เสือทอง
๖๘. วลาโห อสุโส พระยาม้าวลาหก
๖๙. อุโปสโต ช้างอุโปสถ
๗๐. วารณราชา พระยาช้าง
๗๑. เกลาสปพฺพโต เขาไกลาส

๔. วฏัสโก	สังวาล
๕. องกุโส	ขอช้าง
๖. ปาสาโท	ปราสาท
๗. ปิจัง	ตั้งที่นั่ง
๘. วทุธมานกัม	ไม่ทราบว่าจะไร ตามพยานะว่าของอันเจริญหรือให้
เจริญ ได้แก่ของขวัญ หนังสือเก่าแปลว่าไบศรี เข้าที่อยู่
๙. เสตจนตุท	เศวตฉัตร
๑๐. ชกุโค	พระขรรค์
๑๑. ทาลวณฺฑ	พัดใบตาล
๑๒. วิชณี	พัดหรือแส้วชนี สำหรับโบก หรือบัด ต่อไปมีแส้วค้อย
ในที่นี้ควรเป็นพัดสำหรับโบก
๑๓. โมรहतุกัม	กำหางนกยูง
๑๔. อุณฺหีสัม	พระมงกุฎ หรือกรอบพระพักตร์ เป็นเครื่องต้น สำหรับ
ประทับพระราชอิสริยยศของพระราชา
๑๕. ปตุโต	บาตร
๑๖. ทามมณิ	พวงมณี
๑๗. นิลุปปลุ	ดอกอุบลขาว
๑๘. รตุตูปปลุ	ดอกอุบลแดง
๑๙. นิลปทุมัม	ดอกปทุมขาว
๒๐. รตุตปทุมัม	ดอกปทุมแดง
๒๑. สมฺพุโท	ท้องทะเล
๒๒. ปุณฺณปาตัม	ชั้นน้ำ (ภาชนะอันเต็ม)
๒๓. ปุณฺณฆโฏ	หม้อน้ำ
๒๔. หิมวา	ป่าหรือเขาหิมพานต์

ปฐาโกปิจ ปาฐุเก
 สุวณฺณสีหพยุภิม จ
 วารโณปิจ จ สพฺเพเต
 เกลาสปพฺพโต หํโส
 เอราวโณ กรวิโก
 ๒(กุกุกุ) กุสุโก โกณฺโจ
 กิณฺโณโร กิณฺโณรี ปกุชี
 ฉกามาจฺจรา โลกา
 อญฺสุตฺตรสํ ทสฺส
 ปริวารานิ จกุกสฺส

สุวณฺณวาลวีชนี
 วลาโห อสฺสุโปสโธ
 ราชสทฺเทน อวฺหยา
 จกฺวาโก จ วาสูกี
 สุวณฺณภมฺโร ส (—ชี)
 หรินาวา จตุมฺมุขา
 ชีวณฺชีวณนามโก
 พุรหมฺโลกา จ โสฬส
 มงฺกลานิ อิมานิ จ
 จกุกปาทำ นมามิหิ ฯ

คำแปลลายลักษณ์พระบาทที่ได้จากศิลาจารึกเมืองสุโขทัย
 ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส

จักรทั้งสองที่เกิดพระบาทของพระพุทธเจ้าผู้แสวงหาประโยชน์ใหญ่แก่สัตว์-
 โลกพระองค์ใด ในจักรทั้งสองนั้น จักรดวงหนึ่งๆ มีกงและมีก้านหนึ่ง ถึงพร้อม
 ด้วยอาการทั้งปวง พร้อมด้วยสัณฐาน พร้อมด้วยนาม นามอันเป็นมงคลเหล่านี้
 เกิดมีแล้วที่ฝ่าพระบาทนั้นแล ของพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น คือ

๑. สิริวชิโร ลายลักษณ์ เช่น พระโลมาที่พระอุระพระนารายณ์สัณฐาน
 เหมือนดอกไม้สี่กลีบกางออก พระนารายณ์เองก็ว่า
๒. โสวตฺติ ลายลักษณ์เรียก สุวตฺติ เป็นนิมิตแห่งศุภมงคล สัณฐาน
 กางเป็นสี่แฉกเช่นกางเขน ปลายหักหันไปตามกัน
๓. นนฺทียาวฺญู ดอกนันทียาวู ซึ่งแปลกันว่าดอกพุด อาจเป็นมะเดื่อ
 ก็ได้ อันเป็นนิมิตแห่งมงคล

ทสฺส ปาเท นมามิหิ

เอเตน สจฺจวชฺเชน

โหตุ โน ชยมงฺกัล ๖

ปาทลภูณคคาตา สมตฺตา นิฏฺฐิตา.

เข้าใจว่าจะมีการตกหล่นไปอย่างน้อย ๑ บาทคาถาแต่ไม่ทราบว่าหล่นตรงไหน

ปาทลภูณคคาตา จาก ศิลาจารึกที่เมืองสุโขทัย
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช(ร.๖)ทรงคัดลอกส่งมาถวายสมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เพื่อให้ทรงอ่านและแปล เมื่อ ร.ศ. ๑๒๘

ปาเทสุ ยสฺส ชาทานิ

เทว จกฺกานิ มฺहेสิโน

เอกเมกมฺปิ เอเตสุ

สทฺสสารสเนมิกํ

สพฺพากาเรหิ สมฺปนฺนํ

สสณฺจานสนามกํ

ทสฺส ปาทเลเสว

สมฺภูตานิ อิมานิ จ

สิริวฺจโน จ โสวตฺติ

นนทิวฏฺฐวฏฺฐสกา

องฺกุโส เจว ปาสาทิ

ปีจณฺจ วทฺธมานกํ

เสตถตฺตณฺจ ชฺชโก จ

ทาลวณฺทํ จ วิชณี

โมรหตฺถกมฺมฺหีสํ

ปตฺโต ทามมณฺธิปํ จ

อุปฺปลํ นีลรตฺตณฺจ

ปทุมมฺปิ ทเถว จ

สมฺพุทฺโท ปุณฺณปาตณฺจ

ปุณฺณมโฏ จ หิมวา

จกฺกวาพา จ นชฺชกฺกา

เมรุ สุริยจันทิมา

จตุโร จ มหาทีปา

ทวิสทฺสปริตฺตกา

ทกฺขิณาวฏฺฐสงฺโซ จ

สปริโส จกฺกวทฺติ จ

ยมกํ เหมมจฺฉณฺจ

จกฺกํ ธชณฺจ กุมฺภิลो

สทฺท กงฺกา มหาเสลา

คคา สทฺท มหาสรา

ทสฺส ปาททเลเสว
 สิริวฺจฺโณ จ โสวตฺถิ
 อญฺโส เจว ปาสาโท
 ปลฺลงฺกรตนมฺยํ
 ทาลปฺตฺโต จ วิชนํ
 ปตฺตฺโต ทามมณีนํ
 ปทุมํปํ ตเถว จ
 ปุณฺณฆฺโฏ จ เหมว
 เมรํ สุริยจฺนทิม
 ทฺวิสทสฺสปริวตฺตกา
 สปริโส จกฺวตฺติ
 จกฺกํ ธชฺชจ กุมฺภีโล
 สํสุมาโร จ มงฺกโร
 ตถา สตฺต มหาสฺรา
 สุวณฺณวาลวิชนํ
 เวลาโห อสฺสโปสโธ
 ราชสทฺเทน อวฺหยา
 จากฺวาโก จ วาสฺกํ
 สุวณฺณมงฺกโล สิทฺธิ
 หรินววา จตฺตุมฺข
 ชีวณฺชีวณามกา
 มงฺกลํ จปฺริกฺขิตํ
 พุทฺทมโลกา จ โสฬส
 มงฺกลานํ อิมานํปํ

สมฺภุตานํ อิมานํปํ
 นนฺทิวณฺณํ วณฺณํ สกฺกํ
 ปิจฺฉจ วทฺธมมานํ
 เสตจฺจตฺตมฺจ ชกฺกมฺจ
 โมรหตฺถกํ อณฺโหสิ
 อฺปลนํลรตฺตมฺจ
 สมฺภุโท ปุณฺณปาณํ จ
 จกฺกวาโฬ จ นกฺขตฺตา
 จตฺตาโร จ มหาทีป
 ทกฺขินาวณฺณสงฺโข จ
 ยมกํ เหมมจฺฉมฺจ
 ภมฺโร กจฺจโป จาปํ
 สตฺตทกฺกกา มหาเสลา
 ปฏฺฐาโก จ สุปาณฺณกํ
 สุวณฺณสิหพฺพคฺโข
 วารโณปํจ สพฺเพเต
 เกลสปพฺพโต หํโส
 เอราวโณ กรวิโก
 จลกกฺสโก โกณฺจา
 กิณฺโณโร กิณฺโณรี ปกฺขี
 สเรณฺวจฺฉา ไตรณํ
 จกามาวจรโลกา
 อญฺจตฺตทสฺสทสฺส
 ปริวารานํ จกฺกสฺส

จุลไชยมงคลและมหาไชยมงคลนี้ นิยมสวดกันมาแต่โบราณ ยังค้นหา
ต้นฉบับที่ถูกต้องแน่นอนไม่ได้ เพียงแต่คัดลอกสืบทอดกันมา จึงมีที่คลาดเคลื่อน
ไม่ลงกันทั้งหมด ที่นำลงพิมพ์ไว้นี้ก็ได้ตรวจสอบเทียบเคียงกันหลายฉบับและได้
พยายามชำระให้มีเค้าใกล้เคียงในด้านความหมายขึ้นบ้าง

บทจตุวิสตมินต์

(คัดจากฉบับใบลานอักษรธรรม)

สาว, คุณ, วิชา, พล, เทช, วิริย, สิทธิ, กมม, ธมม, สจจ,
นิพพาน, โมกข, คุย, ทาน, สิล, ปณณ, ปณณ, ภากุ, ยส, ทปโป, สิริ,
วณณ, สุข, รูป, ฯ

อินทสาว, เทวสาว, พรหมสาว, มหาพรหมสาว, อีสสาว, มหาอีสสาว,
มุณีสาว, มหามุณีสาว, สปริสสาว, มหาสปริสสาว, จกทตติสาว, มหาจกท-
ทตติสาว, พุทธสาว, ปจเจกพุทธสาว, อรหันตสาว, สพพสิทธิวิชาจรณสาว,
สพพโยคจริยสาว, เอเตน สจจวชเชน คุย, สุวติ, โทสุ, นโม พุทธสส,
นโม ธมมสส, นโม สงฆสส, เสยฺยดีทำ, หุส, หุส, สุวาทาย กรรสุวารี
อโหสิติ ฯ

ปาทลภูณคคาถา

(คัดจากฉบับใบลาน ว่าเป็นของเก่า)

ยสส ปาเทสุ ชาทานิ

เทว จกทานิ มเหสิน

เอกเมกมปี เอเตสุ

สหสสาว สเนมิก

สพพากาเรติ สมปนฺน

สสนฺนสาว สนาภิก

ปีตุการวเทเชน	ชยโสตุดี ภาวนตุ เต
อาจริยาทรเทเชน	โสตุดี เต โหตุ สพพพา
อุปชฌายาทรเทเชน	โหตุ เต ชยมงฺกัล
ฉาติกาทรเทเชน	ชยโสตุดี ภาวนตุ เต
สหายาทรเทเชน	ชยโสตุดี ภาวนตุ เต
เอเตน จกุกวตฺติเตเชน	ชยปถวี โสตุดีนา
เอเตน สิทธิเตเชน	ชยโสตุดี ภาวนตุ เต
เอเตน สติเตเชน	โหตุ เต ชยมงฺกัล
เอเตน พลเตเชน	ชยโสตุดี ภาวนตุ เต
เอเตน สีลเตเชน	โหตุ เต โสตุดีมงฺกัล
เอเตน สกุกเตเชน	โหตุ เต โสตุดีมงฺกัล
เอเตน พุรหมเตเชน	โหตุ เต ชยมงฺกัล
เอเตน หริเตเชน	โหตุ เต ชยมงฺกัล
เอเตน ทานเตเชน	โหตุ เต ชยมงฺกัล
เอเตน สีลเตเชน	โหตุ เต โสตุดีมงฺกัล
เอเตน ภาวนาเตเชน	ชยโสตุดี ภาวนตุ เต
เอเตน ปญญาเตเชน	โหตุ เต โสตุดีมงฺกัล
เอเตน พุทธเตเชน	โหตุ เต ชยมงฺกัล
เอเตน ธรรมเตเชน	โหตุ เต โสตุดีมงฺกัล
เอเตน สงฺฆเตเชน	ชยโสตุดี ภาวนตุ เต
พุทฺธ ธรรมญจ สงฺฆญจ	นตฺวา ยิ ปุณฺณมาลภิ
สิทธิทนต์สฺส เตเชน	โหตุ เต สิทธิมงฺกัล ฯ

มหาชยสิทธิปกรณํ สมฺมุตฺตํ นิฏฺฐิตํ

มหาไชยมงฺกล จป

ชย ชย อัญชลมฤคผลา

ชย ชย พุทธรูป

ชย ชย ปจุเจกพุทธา

ชย ชย อสีติมหา—

ชย ชย นิชีลพพุทธา

ชย ชย ปริยตติปวร—

ชย ชย สุตกัม ปฏุชาน

ชย ชย ปิฎกนไทร

ชย ชย สงฆมุลนิกร

ชย ชย ทานาทิเตชา

ชย ชย ภาวนาวิเสสา

ชย ชย ปฐิสัมภิตาณ

ชย ชย สุตตวิสุทธา

ชย ชย นวปพุทวิหาร

ชย ชย เอกาทสเมต—

ชย ชย ทวาทสพิธา

ชย ชย เतरสรตง—

ชย ชย พุทฺธสฺส พุทฺธมา—

ชย ชย สพพสาสนุพาร

ชย ชย วิษณุสาสนปวร

ชย ชย พุรหมสาสนวิสาล

เอเตน ชยสจุเจน

เอเตน จันทภาณเตเชน

มาตฺยา ภตฺติเตเชน

ปทโมกฺขมหานิพุพานเอก

อภิพุทฺธมฺนิ สิริสัทฺธิ เทชสา

ชย ชย มหาอริยคฺคยฺคา

สวากชีณาสพอริยชนา

ชย ชย ธมฺมานพโลกุตฺตร

ปฏฺิปปตฺติวิสรปฏฺิเวรณฺุสาสน

อภิธมฺมวิสาลวิสุทฺธิวิชย

อญฺจุพิทยาชยไทรพิทยา

ปฏฺิปปตฺติปวรอุชฺฐปฏฺิปปตฺติวรา

ชย ชย สลฺลวิสุทฺธิ อมพุทฺธิเตชา

ชย ชย ปารมิเชฏฺฐสพฺพอุปฺริมาณ

ปณฺุจพิมฺมุตฺติสารณฺุพพิธาภินฺุณา

อญฺจุวิธสฺมาปตฺติภาณวิสาล

ทสพิธพลภาณวิสุทฺธิติเรก

ตานิสฺสเกราชฎทฺธิกร

ธมฺมจกฺกปฺปวตฺตนปวร

คานฺุภาวาสุทฺถกฺกปวร

ณานฺุภาวา มหาวิเสสวิสาล

เตโชสงฺกรสคฺคโลกการ

เตโชสงฺกรสคฺคโลกสํหาร

พฺรหมณาจารย์สฺสเสนฺนภกฺคินฺุญฺจุตา

โหตุ เท ชยมฺกัล

ชยโสตุถิ ภาวนฺุ เท

ชยโสตุถิ ภาวนฺุ เท

ชย ชย ทุณฺหคามินฺทรปที
 ชย ชย ศรีวามเทวา
 ชย ชย วิสธมฺมวิทยา
 ชย ชย คณฺธพพคณฺธพพี
 ชย ชย ยกฺขราภุสุมาร
 ชย ชย สพฺพวินาส
 ชย ชย สพฺพภณฺฑาทกษัตร์
 ชย ชย จกฺกรตณฺวิสร
 ชย ชย อภิกฺกิลฺยา
 ชย ชย สพฺพศตฺรไฟรี
 ชย ชย มนุสฺสา สพฺพา
 ชย ชย วนเทพอสฺสุร
 ชย ชย วรจฺนุทราทิตยา
 ชย ชย เทพอินฺทรา
 ชย ชย เทพทาวทีสา
 ชย ชย นิมฺมานรที
 ชย ชย ปรมิณฺมิทวสวตฺที
 ชย ชย พุรหมฺปรีสชฺชา
 ชย ชย ปรีตฺตาภา
 ชย ชย พุรหมฺเวหปฺผลา
 ชย ชย พุรหมฺสุทฺธสา
 ชย ชย อเปกฺรปปี
 ชย ชย วิณฺณานณฺจา
 ชย ชย โสธาสกิทา—

ชิตทมิพเสนินฺทุณฺหพทุธปา
 ชิตราพณากุมภกณฺฐภาตา
 ธรรมวตฺตทปสฺสทิสฺสี
 ทานพมฺเหสี สิทฺธิพิทยาจาร
 มฤตฺยุกิริการสพฺพภุตปีศาจ
 อาวุธฺวิลาสสาตราภิมฺหุตว
 ชย ชย นพรัตนสทฺตฺรตณฺนิกร
 ชย ชย อมฺพรัตนวชฺรสุรินฺทราชา
 ชย ชย ปาวกฺคิอภิกฺกิตฺตปฺลวี
 ชย ชย รตฺตินฺทิวาจตฺตฺสนฺธายา
 ภูมฺมจฺเทวา รุกฺขเทพพิปฺบุล
 คิริเทพอตุล นพเทพวิวิธ
 จตฺตฺโลกมฺหิทฺธีทสฺโลกปาลา
 ชิตไฟจิตฺตราสฺรพฺลภีตา
 ชย ชย ยามาธิราชเทพตฺตฺสีตา
 ธิปทีสฺรสิทฺธิสิริเทชฺวิพทุธ
 สฺสรามรณพทลสสฺสคฺคกามา
 พุรหมฺปโรหิตา มหาพุรหมฺมา
 อปฺปมาณสุภา พุรหมฺสฺสภิกฺกิตฺตา
 อสณฺณิสตฺตา อวิหา อตฺตปฺปา
 สฺสทฺธสี อภินฺนิจฺจาพุรหมฺโลกรूपี
 อรฺุปาธิปที อากาसानณฺจา
 อากิณฺจณฺณายตณฺเนวสณฺณมา
 คามิอนาคามิอรหตฺตฺธมฺมา

ชย ชย ปพฺพตเวการ	ไกรลาสวิศาลวิวิมลฉิมพลี
ชย ชย หิมวานนที—	มณฑุทกิริยอเนกโกภินดา
ชย ชย สตโกฏิจุก—	วาลมหาสมุทรราชคีรี
ชย ชย มหาโพธิ	ทุมราชปติมนินทมารวิจิต
ชย ชย พนราชวิวิธ	รพฺพโหชสติดุตปบุพลลวาล
ชย ชย วิปุลหิมวต—	สีหราชคณทกพยคุชโกกทีปี
ชย ชย วิสสทปที—	สปปาอุดุณณานาภวิจิณิกสรพ
ชย ชย รตฺตเมสุรม—	สิกสตุตฺตณฺฏตปานิขุททกนิกร
ชย ชย ขกุกจามร	ชมพุกพานรปิจุรุงคณา
ชย ชย ตรจฺจนจฺฉา	สุกรมหิสวิฟารภูตคณี
ชย ชย กิณฺนรกินฺนรี	ชย ชย กรวิกมยุราทิธิชา
ชย ชย สตุตปาปา	ชย ชย สตุตาทิปาทปาดนชาตา
ชย ชย สตุตทา จตุปปาทิกา	พหุปปาทิกา สิหฺรเตโชชิต
ชย ชย อสฺสตรวิวิธ	มณิกกขอุชฺชิตมหิตุริยกฺขวิชย
ชย ชย จนฺทรารวิหฺย	อสฺสตรมโนเมยฺยคณฺจสฺสรวาชมุณินท
ชย ชย อสฺสตรคณฺสิน—	ธฺวาทนอินทพลาหกวิส
ชย ชย คชพลนิกร	คณฺธพุกกริวนีลหสฺสคินคณา
ชย ชย วรปิตกชา	ชย ชย ตามพคเชนฺทวราชปตี
ชย ชย โอทาทกรี	ฉทฺทนต์หสฺสคินฺทราชพลา
ชย ชย อุโปสถมหา—	อุโปสถวารณนาคราชวิชย
ชย ชย คชวิสรโย—	ราฏฺทคิริเมฆลา กรินฺทกฺลา
ชย ชย สพฺพสตุตคณา	ชย ชย มหาสมมตฺติราชวรา
ชย ชย จกุกวตฺติราชา	ชย ชย มหาสฺทสฺสนราชภูปาล
ชย ชย ราชณฺณวิศาล	สคจกุกวาลสหสฺสสงฺขยา
ชย ชย คุรินฺธมมา—	โสกราชวรา พุทฺธภกฺติบุตฺติ

ชโยปี พุทธสส สิริมโต อัย มารสส จ ปาปีมโต ปราชโย อุกุโ
สย โพรธมณฺเฑ ปโมทิตา ชยํ ททา เทวคณา มหสิโน

ชโยปี พุทธสส สิริมโต อัย มารสส จ ปาปีมโต ปราชโย อุกุโ
สย โพรธมณฺเฑ ปโมทิตา ชยํ ททา สัพพคณา มหสิ

ชยนโต โพธิยา มฺเฐ ๖ เป ๖ ลภนตฺตฺเถ ปทกฺขิณเ ๖

โส อตฺถลทฺโร ๖ เป ๖ สห สพฺเพหิ ฌาตึภิ ๖

สฺวณนฺตฺ โภจนฺโต เย เทวา

อสุมี จาเน อธิคตา

ทีฆายุกา สทา โหนฺตฺ

สุขิตา โหนฺตฺ สพฺพทา

รกฺขณฺตฺ สพฺพสฺสทฺตานํ

รกฺขณฺตฺ ชินสาสนํ

ยากาจิ ปตฺตนา เตสํ

สพฺเพ ปฺปรณฺตฺ มโนรธา

ยุตฺตกาเล ปวสฺสณฺตฺ

วสฺสํ วสฺสาวลาหกา

โรคา จุปทฺทวา เตสํ

นิวาเรณฺตฺ จ สพฺพทา

กายสฺสํ จิตฺตสฺสํ

อารหนฺตฺ ยถารทํ

จุลฺลชยสิทฺธิ ปกรณํ

สมนตํ นิฏฺฐิตํ ๖

จุลไชย จป

มหาไชยมงคล

ยํ ยํ สพฺพญญวํ ธมฺมํ

สงฺฆํ ชินสฺส สวากํ

มาตฺรํ ปิตฺรํ สพฺพํ

อุปชฺฌายาจริเยวาทํ

นมสฺสิตฺวา ลภี ปุณฺณํ

สพฺพสัทธิสิรินทํ

ตนฺเตชฺสา วิสาเลน

สพฺพสัทธิ ภาวนฺตฺ เต

ชย ชย วาโย จาปี

ชย ชย ธรณิสฺสเมรฺวราชนกา

ชย ชย คิริสฺสทฺสสนา

กรวีกพฺรหฺมา อิสฺสินทฺราธิปตี

ชย ชย ยุกฺนธฺราทิ

ชย ชย เนมิณฺทฺรวินตก

ชย ชย อสฺสกณฺโณ

ชย ชย นาโค นาคินฺทฺรเหมการ

ชย ชย กชพลตุรงค์	สุกรภุชคชสีหพยัคฆ์ปา
ชย ชย รณมุขยาตุรา	ชิตชิตเสนาริပ္สุทฐินรตี
ชย ชย สุขสุชาชีวี	ชย ชย ธรณิตเล สทา สุขยา
ชย ชย ธรณีสานติ สทา	ชย ชย มงฺกรา เหรณณาภาวกุเค
ชย ชย วิรุพฺยกฺเข	ชย ชย รกฺขเส สุรภุชเตชา
ชย ชย พุรหุเมณฑคณา	ชย ชย ราชาธิราชราชชัย
ชย ชย ปถวี สพพ์	ชย ชย อรหนตํ ปจฺเจกพุทฺธสาวกํ
ชย ชย มเหสุริ	หโรหรินฺทเว ชย ชย พุรหุมา สุรภุช
ชย ชย นาโค วิรุพฺหโก	วิรุภุช จนฺทิมมา วิ
อินฺโท จ เวเนเตโย จ	กฺวโร วรฺโณปิจ
อกฺกิวยุ ปชฺฌนโห จ	กฺมาโร ธตฺตโร
อฏฺฐารส มหาเทวา	สิทฺธิทาปสาทโย
อสีตีสาวกา สพฺเพ	ชย ราโม ภาวนฺตุ เต
ชย ธมฺโม จ สงฺโฆ จ	ทสฺปาโถ จ เขยฺยกํ
เอเตน ชยเตเชน	ชยโสถฺถิ ภาวนฺตุ เต
เอเตน พุทฺธเตเชน	โหตุ เต ชยมฺภกํ
เอเตน มงฺคละเตเชน	ชยโสถฺถิ ภาวนฺตุ เต
ชโยปี พุทฺธสฺส สิริมโต อโย มารสฺส จ ปาปิมโต ปราชโย อุกฺโข	
สยํ โพรหมณฺเต ปโมทิตา ชโย ตทา พุรหุเมณฑา	
ชโยปี พุทฺธสฺส สิริมโต อโย มารสฺส จ ปาปิมโต ปราชโย อุกฺโข	
สยํ โพรหมณฺเต ปโมทิตา ชโย ตทา อินฺทคณา มเหสิโน	
ชโยปี พุทฺธสฺส สิริมโต อโย มารสฺส จ ปาปิมโต ปราชโย อุกฺโข	
สยํ โพรหมณฺเต ปโมทิตา ชโย ตทา สุปณฺณคณา มเหสิโน	
ชโยปี พุทฺธสฺส สิริมโต อโย มารสฺส จ ปาปิมโต ปราชโย อุกฺโข	
สยํ โพรหมณฺเต ปโมทิตา ชโย ตทา นาคคณา มเหสิโน	

อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ ॥ สพฺเพ ทกฺขิณาย อนฺุกิสาय
 วินิปาติกา อเวรํ อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ ॥ สพฺเพ
 เหฏฺฐิฌาย ทิสาय วินิปาติกา อเวรํ อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี อตฺตานํ
 ปริหรนฺตุ ॥ สพฺเพ อุปริฌาย ทิสาय วินิปาติกา อเวรํ อพฺยาปชฺฌา อนีฆา
 สุขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุติ ॥

อิมฺเหิ ทสฺหากาเรหิ ทิสํ ฌรณํ เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ ॥ สพฺเพสํ สตฺตานํ
 ปิฬนํ วชฺเชตฺวา อปิฬนํ อุปฆาตํ วชฺเชตฺวา อนฺุปฆาเทน สนฺตํ วชฺเชตฺวา
 อสนฺตํ เปนํ ปริยาทนํ วชฺเชตฺวา อปริยาทนํ วิหสํ วชฺเชตฺวา อวิหสํ
 สพฺเพ สตฺตา อเวรีโน โหนฺตุ มา เวรโน สุขีโน โหนฺตุ มา ทกฺขิโน สุขิตฺตฺตา
 โหนฺตุ มา ทกฺขิตฺตฺตาติ อิมฺเหิ อญฺุจฺหากาเรหิ สพฺเพ สตฺเต เมตฺตํ ยตีติ เมตฺตา
 ตํ ฌมฺมํ เจตยตีติ เจโต สพฺพพฺยาปาทปริยฺญฺุจฺจํ เนหิ มุจฺจตีติ วิมุตฺติ เมตฺตา จ
 เจโตวิมุตฺติ จาติ เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ ॥

เมตฺตาพฺรหฺมวิหารภาวนา นิฏฺฐิตา ॥

จุลไชยมงคล

นโม เม พุทฺธเตชสฺส
 เตชปฺปสิทฺธิธฺมฺมสฺส
 สทฺธพฺรหฺมา จ อินฺทา
 สมฺมทฺตา ภูมิกงฺคา จ
 ชย ชย ฌรณิ ฌรณิ
 ชย ชย กชตฺถนีสฺส
 ชย ชย คมฺภีโรสมาทิ
 ชย ชย ทฺพนํมิตฺตโรตี
 ชย ชย รณมฺุขสาครา

รตนตฺตยธฺมฺมิกา
 นารายนปรเมศวรา
 จตฺตโลกาภิรทฺธา
 สพฺพชยปสิทฺธิ ภวนฺตุ เต
 โอิทฺธิ โอิทฺธิ นทฺธิ นทฺธิ
 นิสฺสํสาเยยเมรฺพนราชี
 นาเคนฺทฺรนาทีปิสจฺจตฺตกาฬิ
 ชย ชย สิงฺคีสุทฺธามฺุชชา
 ชย ชย สปฺปาทีนาคกฺกุลกฺนฺชก

อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีมา สฺย อุตฺตานํ ปริหรนฺตุ ๗ สพฺเพ อริยา อเวรา
 อพฺยาปชฺฌา อนีมา สฺย อุตฺตานํ ปริหรนฺตุ ๗ สพฺเพ อนริยา อเวรา อพฺยาปชฺฌา
 อนีมา สฺย อุตฺตานํ ปริหรนฺตุ ๗ สพฺเพ เทวา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีมา
 สฺย อุตฺตานํ ปริหรนฺตุ ๗ สพฺเพ มนุสฺสํ อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีมา สฺย
 อุตฺตานํ ปริหรนฺตุ ๗ สพฺเพ วินิปาติกา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีมา สฺย
 อุตฺตานํ ปริหรนฺตฺติ ๗ อิมฺหิ สกฺกตฺตหการฺเห โอิธฺโส ฌรณา เมตฺตฺตาเจโตวิมุตฺติ ๗

กตเมหิ ทสหากาเรหิ ทิสา ฆรณา เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ ฯ สพฺเพ ปฺรตฺยติมาย
ทิสาย สตฺตา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ ฯ สพฺเพ
ปจฺจิมาย ทิสาย สตฺตา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ ฯ
สพฺเพ อุตฺตราย ทิสาย สตฺตา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี อตฺตานํ
ปฺริหรนฺตุ ฯ สพฺเพ ทกฺขิณาย ทิสาย สตฺตา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี
อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ ฯ สพฺเพ ปฺรตฺยติมาย อนฺนทิสาย สตฺตา อเวรา อพฺยาปชฺฌา
อนีฆา สุขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ ฯ สพฺเพ ปจฺจิมาย อนฺนทิสาย สตฺตา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ ฯ สพฺเพ อุตฺตราย อนฺนทิสาย สตฺตา
อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ ฯ สพฺเพ ทกฺขิณาย
อนฺนทิสาย สตฺตา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ ฯ สพฺเพ
เหฏฺฐิมาย ทิสาย สตฺตา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ ฯ
สพฺเพ อูปริมาย ทิสาย สตฺตา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี อตฺตานํ
ปฺริหรนฺตุ ฯ

สพเพ ปุรตฺถิมาย ทิสาย ปาณา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตानํ
 ปริหรนฺตุ ฯ สพเพ ปจฺฉิมาย ทิสาย ปาณา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี
 อตฺตानํ ปริหรนฺตุ ฯ สพเพ อุตฺตราย ทิสาย ปาณา อเวรา อพฺยาปชฺฌา
 อนีฆา สฺขี อตฺตानํ ปริหรนฺตุ ฯ สพเพ ทกฺขิณาย ทิสาย ปาณา อเวรา
 อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตानํ ปริหรนฺตุ ฯ สพเพ ปุรตฺถิมาย อนฺนทิสาย

ภทนต์เตติ เท ภิกขุ ภทวโต ปจฺจสฺสสุํ ฯ ภทวา เอตทโวจ เมตฺตทาย ภิกฺขเว
 เจโตวิมุตฺติยา อาเสวิตาย ภาวิตาย พหุลีกตายน ยานীগตายน วตฺถุกตายน อญฺญจิตายน
 ปริจิตายน สฺสमारทฺธาย เอกาทสานิสีสา ปาฏิกงฺขา ฯ กตเม เอกาทส ฯ สฺขํ
 สฺปติ สฺขํ ปฏฺวิพฺพชฺชติ น ปาปกํ สฺปิณฺํ ปสฺสติ มนุสฺसानํ ปิโย โหติ
 อมนุสฺसानํ ปิโย โหติ เทวตา รกฺขณฺติ นาสฺส อคฺคิ วา วิสํ วา สตถํ วา
 กมฺมิ ทฺวํ จิตฺถํ สมาริยฺติ มุขวณฺโณ วิปฺปสํสํติ อสมฺมุโพท กาลํ กโรติ
 อุตฺตริ อปฺปฏฺวิพฺพชฺชเนโต พุรหฺมโลกุปฺโภ โหติ ฯ เมตฺตทาย ภิกฺขเว เจโตวิมุตฺติยา
 อาเสวิตาย ภาวิตาย พหุลีกตายน ยานীগตายน วตฺถุกตายน อญฺญจิตายน ปริจิตายน
 สฺสमारทฺธาย อิมะ เอกาทสานิสีสา ปาฏิกงฺขา ฯ

อตุถิ อโนริโส ฝรณา เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ อตุถิ โอริโส ฝรณา
 เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ อตุถิ ทิสสา ฝรณา เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ ฯ กตฺติหากาเรหิ
 อโนริโส ฝรณา เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ ฯ กตฺติหากาเรหิ โอริโส ฝรณา เมตฺตาเจโต-
 วิมุตฺติ ฯ กตฺติหากาเรหิ ทิสสา ฝรณา เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ ฯ ปณฺจหากาเรหิ
 อโนริโส ฝรณา เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ ฯ สตฺตทหากาเรหิ โอริโส ฝรณา เมตฺตา-
 เจโตวิมุตฺติ ฯ ทสหากาเรหิ ทิสสา ฝรณา เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ ฯ

กตเมหิ ปณฺจหากาเรหิ อโนริโส ฝรณา เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ ฯ สพฺเพ
 สตฺตา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนินฺมา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ ฯ สพฺเพ ปาณา
 อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนินฺมา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ ฯ สพฺเพ ญฺฐา อเวรา
 อพฺยาปชฺฌา อนินฺมา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ ฯ สพฺเพ ปุคฺคลา อเวรา อพฺยาปชฺฌา
 อนินฺมา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ ฯ สพฺเพ อตฺตภาวปริยาปนฺนา อเวรา อพฺยาปชฺฌา
 อนินฺมา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตฺติ อิมะหิ ปณฺจหากาเรหิ อโนริโส ฝรณา
 เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ ฯ

กตเมหิ สตฺตทหากาเรหิ โอริโส ฝรณา เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ ฯ สพฺพา
 อิตฺถิโย อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนินฺมา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ ฯ สพฺเพ ปุริสา

ทสฺมา หิตสฺส สทฺธมฺมํ

โยคํ^๒ เทสฺยิ สมฺพุทฺโธ

ทสฺมา สาสปมตฺตมปี

วิตฺถิณฺณจกฺกวาพฺมहि

ปรมฺปรากทานมปี

สพฺเพ สมฺโพธิรฺกฺขานํ

ยํ ปริภุญฺชฺยิ ภควา

สพฺพํ ปริโภชฺชาตุํ

ยตฺถ ยตฺถ สยิโต โส

ปาทลณฺณกํ กตฺวา

น สณฺขานนฺติ เย พุทฺธํ

กตฺนฺตํ ปฏฺมํ สพฺพํ

เอวํ พุทฺธณฺจ ธมฺมณฺจ

จกฺกวาพฺมहि สพฺเพहि

ภควโต รูปายโณมฺนา พุทฺธาภิเสกคฺคาตา สมตฺตา

ปริปฺณฺณาติ ฯ

จบพุทฺธาภิเสกแต่เพียงนี้ ฯ

เมตฺตาพฺรหฺมวิหารภาวนา

สวดต่อท้ายพุทฺธาภิเสก

นโม ทสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ

เอวเม สุตํ^๓ ฯ เอกํ สมยํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหฺรติ เชตวนเ

อนาถปิณฑิกสฺส อารามे ฯ ตตฺร โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ ภิกฺขโวติ ฯ

พรหมโน ยาจิตฺตฺจํ
 อธิปตเน มิกทาเย
 ตโต เวพฺพนารามภู—
 ตโต เชตวนํ รามํ
 อสธารณมณเฑสํ
 ปาริณตฺตกมฺพมฺหิ
 สงฺกสฺส นกรทฺวาร
 ตโต จ หิมวณฺตสฺมี
 จุทฺทเสตานี^๑ จํหานิ
 จตุวาสีติ สหสฺเสหิ
 ปิฎฺกตฺตยํ ยถาวตฺตํ
 มารสฺส อคฺคฺตโน อายุ—
 กุสินาราย มลฺลนํ
 ปณฺธิณมฺปิ ปฏฺชาย
 นิฏฺฐาเปตฺวาน โส สพฺพํ
 เอวํ นิพฺพายมานสฺส
 วิคฺคา มหากฺรณ
 รมฺโม จ วินโย เจว
 มมจฺเจเนน โส สตุถา
 อปฺราชิตปฺลลฺงกํ
 มมจฺเจเนน โส สตุถา
 มมจฺเจเนน จเปตฺวาน
 อนฺุชานามิ ตุมฺหากํ

รมฺมิ เทเสตุมฺตฺตมํ
 รมฺมจกฺกปฺวตฺตํ
 จํหานจ ปุชฺยามหํ
 จิรวุจฺจํ มเหสีโน
 ยมกปาฏิหาริยํ
 อภิธมฺมมฺจ เทสนํ
 เทโวโรหนกมฺปิ จ
 มหาสทฺธมฺมเทสนํ
 นตฺวาน ปุชฺยามหํ
 รมฺมกฺขณฺธโรหิ สตฺตฺติ
 วิวิธํ ปุชฺยามหํ
 สงฺขารอสฺสชฺชนํ^๒ นเม
 ยมกสาลานมนฺตเร
 กตฺถิกจฺมเสสโต
 ปรีนิพฺพาย นาสโว
 กตฺถิกจฺสฺส ตาหิโน
 สายํ นิพฺพายิ กิณฺจิปิ
 เทสิโต สารุกํ มยา
 ธาตุญฺจาปี สรีรชํ
 โพธิรฺกฺขณฺจ อุตฺตมํ
 อนฺุชานิ มหามฺนิ
 ธาตุโพธิญฺจ ปุชฺิตํ
 สาธนตฺถํ สิวํ วรํ

๑. ปญฺชกฺก จุตฺตานเณตฺตานํจํหานนํคิ คาลาปาโท ปากโถ โหติ ฯ

๒. ปญฺชกฺก สงฺขารชฺชน นเมตฺถคาลาปาโท ปากโถ โหติ ฯ

สมปยุตฺตา จฺหิ วัสํหิ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 เทวาท พุทฺธมา มหาเตชสา
 สุตฺตํวา สตฺตโน ฐมํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 เทโชธาตฺสสมุญฺจาย
 อุกฺกณฺหิตฺวา เทวโลกํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 เทวาคณา มหาพุทฺธมา
 สาสนํ อนฺตรหิตํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 วนฺทามิ ปจฺมํ ตสฺส
 จกฺกวาพมฺหิ สพฺเพ เต
 ทสฺนํ ตํ ปารมิตฺตํ
 ตโต สาลวเน รมฺเย
 ฉพฺพสฺสานิ ปธานมฺหิ
 อปฺราศิตปฺลลฺงกํ
 จุกฺกทส พุทฺธญาณณฺจ
 ปุชฺเชมิ ทสฺพลณฺณณํ
 อาสยานุสยณฺณณํ
 ยมกํ ปาฎิเทรณฺจ
 มหาคารุณาสมาปฺตติ—
 สาสาธารณณณณณ
 ตโต จ สตตสสตาเห

ธรรมจกั ปวตฺเตยฺย
 โหตุ โน ชยมงฺคลํ ฯ
 สมากนฺตฺวาน สพฺพโส
 ปิวิสุ อมตํ รสํ
 โหตุ โน ชยมงฺคลํ ฯ
 ฌาปยิ วรธาตุโย
 อนฺตรธาปิ อเสสโต
 โหตุ โน ชยมงฺคลํ ฯ
 ปกฺกณฺหิตฺวาน อณฺชสี
 สํเวกํ สมฺปเวเพยฺยํ
 โหตุ โน ชยมงฺคลํ ฯ
 ปณฺธานํ อจินฺตียํ
 ชีวมาเนหิ วตฺตฺหิ
 ปุริตญฺจํ นมฺมตฺมํ
 ชาตญฺจํ จรีมกํ
 กตํ ทุกฺกรการิกํ
 พุทฺธกุณฺเ ตถา วุตฺตํ
 อฏฺฐารส อเวณิกํ
 จตุเวสารชฺชมฺมตฺมํ
 อีนฺทฺรียานํ ปโรปรีย
 ฌาณสมฺปยุตฺตมฺปิ จ
 ฌาณมณฺทาวรี นเม
 นตฺวาน ปุชฺยามหิ
 ธรรมํ สมมสิตํ นเม

อิเม ปณฺจวิธ กิจฺเจ

เอเตน สจฺจวชฺเชน

ยมกศาลานมนฺตเร

ชลิตฺวา อกฺคิชนฺโธ ว

เอเตน สจฺจวชฺเชน

ปณฺจวสฺสสทฺสสํ

ชีณาสวาทิ เขตฺตตฺถ

เอเตน สจฺจวชฺเชน

จตุวีสาสฺสขยฺยานิ

ปณฺสทฺสสทฺสสํ

เอเตน สจฺจวชฺเชน

สพฺพา ทา ธาตุโย สทฺถุ

นรทฺเวทิตถาย

เอเตน สจฺจวชฺเชน

พฺพุทฺธเวสฺสํ คเหตฺวาน

อพฺภุคฺคณฺตฺวาน อากาสํ

เอเตน สจฺจวชฺเชน

ธมฺมาโสโก มหाराชา

มโนสฺสิลาทฺรเตน

เอเตน สจฺจวชฺเชน

พฺพุทฺธเวสฺสํ ปวตฺเตตฺวา

ปิ่นฺทปาตจรรณาทิเก

โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ

กุสึณารายฺปวตฺตเน^๒

นิพฺพุโต โส มหามุณี

โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ

สาสนํ โส ปณฺจาปิ

สทฺทณํ สุขเหตุกํ

โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ

สญฺจิณฺจ สทฺโกฏฺเวย

สมฺพุทฺธโธ ว ปโมทฺยิ

โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ

โลกธาทูสฺสํ จ ปตฺถริ

ชาติเขตฺตาทิเกสฺส จ

โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ

โทณมตฺตา ว ธาตุโย

อํสํ ปาณฺนิหาริยํ

โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ

โพธิสาขํ ปเลชฺยิ

อริยฺจาเนน สทฺถุโน

โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ

สพฺพา ทา สทฺถุ ธาตุโย

๑. ไปฏฺฐเก ปิ่นฺทปาตานิ จรณตฺถิกาปาโท ปากโฏ โหติ ฯ

๒. ไปฏฺฐเก กุสึณาราย วตฺตเนตฺถิกาปาโท ปณฺณายติ ฯ

๓. ไปฏฺฐเก เกตฺเตสฺสชาติปทํ ขายติ ฯ

เอเตน สจฺจวชฺเชน
ทวิปเกทํ ทิปเกทํ
ติปิฏกมชฺชปาณินา^๑

เอเตน สจฺจวชฺเชน
ปณฺณิกายนวงค์^๒
ธมฺมกฺขนฺธํ จตุราสํติ—

เอเตน สจฺจวชฺเชน
วาทุเล เทวาทุเต จ
ปาลิเลยฺยธนปาเล

เอเตน สจฺจวชฺเชน
มิจฺจนาทิฏฺฐิ พกํ พุทฺธมํ
ทิฏฺฐิชาลํ ปรัสนิควา

เอเตน สจฺจวชฺเชน
อาพวกํ มหายกฺขํ
วินยิตฺวา มหาวิโร

เอเตน สจฺจวชฺเชน
ชีณายุกํ สุรอินทํ
ธมฺมจกฺขุญฺจ ปาเปสสิ^๓

เอเตน สจฺจวชฺเชน
ปณฺณจกฺกตาฬิสาสุสานิ
กณฺธุสนฺโต ปุပ္ผทามํ วา

เอเตน สจฺจวชฺเชน
สมฺพุทฺโธ ผรมาโน ว

โหตุ โน ชยมฺภุคฺฉํ ๗

ปฺนํ ทิปเกทํ ทถา

เทสิတာทิจฺจพฺพนฺธนา

โหตุ โน ชยมฺภุคฺฉํ ๗

สพฺพพฺพนํ พุทฺธเทสิทํ

สทฺธสฺสญฺจ ทถา ปฺนํ

โหตุ โน ชยมฺภุคฺฉํ ๗

สมํ เมตฺตตาย ผรติ

สมจิตฺตเตน ปตฺถวิ

โหตุ โน ชยมฺภุคฺฉํ ๗

วินยฺนฺโต มหามฺุณิ

สมฺมามกฺเก ปญฺจสาปยิ

โหตุ โน ชยมฺภุคฺฉํ ๗

ทฺททฺมํ ผรุตํ มฺุณิ

โสตามกฺกปทสฺสยิ

โหตุ โน ชยมฺภุคฺฉํ ๗

ลภาเปตฺวาน วายุกํ

ปณฺหาวิสซฺชเนน จ

โหตุ โน ชยมฺภุคฺฉํ ๗

โพธยฺนฺโต มหามฺุณิ

ธมฺมวสฺสํ ปวตฺตยิ

โหตุ โน ชยมฺภุคฺฉํ ๗

โสเชติ มฺุณิปฺนฺกโว

๑. คิปิฏกามคทาณินาคิยฺตฺตวํ ๗

๒. ไปรญฺเฏ นิกายปณฺณนวตฺตนคฺคา....นวงค์นคฺคา ทถาปาโท ปากโฏ โหติ ๗

๓. ไปรญฺเฏ ปาเสสสิคิปปํ ทิสฺสติ อิทํ ปาเสสสิคิปปทสฺส เววณํ ๗

ดาวศีสภานุกุณฉิ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 สิลาสเน นิสินฺโน โข
 เตมาสํ เทสยิ ธมฺมํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ปกฺกนฺโต อุตฺตรกฺรํ
 ปิณฑปาตํ กเหตฺวาน
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 จิตฺตํ วินยฺนฺโต
 สิกฺขาปทํ ปญฺญาเปสึ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 วณฺณนฺโต หิตจริยํ
 ทํ ทํ ปุคฺคสมากมฺม
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 อปฺปณฺณกาทิสาทกํ
 เทเสสิ อปี ปญฺญา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ติกฺขตฺตํ ลงฺกาทีปํ โส
 ทสฺเสสิ นาคนกรสฺมี
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ทฺวิปเกทํ ติปเกทํ
 ยํ ยํ เทวมนุสฺसानํ
 สพฺพพฺพทํ เอกรสฺสจ

สีนฺรุมฺหิ สิลฺลจฺเย
 โหตุ โน ชยมฺงฺคฺลํ ๑
 ปณฺฑิตฺตมฺพณฺนามเก
 เทวานํ ปาริจตฺตเก
 โหตุ โน ชยมฺงฺคฺลํ ๑
 ปิณฑตฺถาย มหามฺนิ
 จนฺทวเน จ ภูณฺชยิ
 โหตุ โน ชยมฺงฺคฺลํ ๑
 วินเย นยฺกฺสโล
 ภิกฺขุณํ สึลฺลรฺกฺชนํ
 โหตุ โน ชยมฺงฺคฺลํ ๑
 อปฺปณฺณกาทิสาทกํ
 เทเสสิ สกฺยปฺงฺคโว
 โหตุ โน ชยมฺงฺคฺลํ ๑
 ปณฺจสทํ มหามฺนิ
 สทฺตานํ หิตการณา
 โหตุ โน ชยมฺงฺคฺลํ ๑
 สมฺปตฺโต สกฺยปฺงฺคโว
 ปทลฺกฺขณสฺสณฺณิ^๒
 โหตุ โน ชยมฺงฺคฺลํ ๑
 ปนฺ ติปเกทํ ทธา
 เทเสสิ ธมฺมมฺมตฺตมํ
 นิโรธฺรสฺสจฺจิตํ

๑. ปญฺญเก อุกฺกณฺนิ ดาวศีสภานุกุณฉิ เทวกาญํ สิมฺมจฺจิตฺติ คทาปาททวญํ ขายติ ๑

๒. ปญฺญเก ปทลฺกฺขณสฺสณฺณจิกนฺติปทํ ปากฺกํ โหติ ๑

ปิวิสุ อมตํ ปทํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ยสาทิกเก กุลปฺตเต
 ปาเยสี อมตํ ปทํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ภทฺทวกฺเค กุลปฺตเต
 กปฺปาสิกนฺทรา เขตฺเต
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ปฏฺยณฺโณ โมจฺนตฺถาย
 พิมฺพิสาร์ วิเนนฺโต โส
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ปัสสฺสํ กิมฺปฺร
 กณฺหิตเ ปจฺวี กมฺปิ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 โปกฺขรณฺโณ ตทา ชิน
 ปาสาเน ปตฺถริตฺวาน
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 กณฺฑามพฺรหฺมสมฺมิตฺตํ
 ทิตฺถินํ นิมฺมทนต์
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 จงฺกมํ มาปยิ ธีโร
 นิสิตฺติว มหาวีโร
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ปาฏีเหรี กริตฺวาน

โกณฺฑณฺณปมฺภา ตทา
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 วิเนนฺโต โส มหามฺนิ
 มิกทาเย อิตฺติปตฺเน
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 วิเนนฺโต สกฺยปฺจฺกโว
 ปาเยสี อมตํ รสํ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ
 กนฺตฺวา ราชกํ ปุริ
 ปาเยสี อมตํ รสํ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 กณฺหาสิ โส มหามฺนิ
 สารุกาโร ปวตฺตติ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 ฐวิ ปัสสฺสํ วรํ
 สุกฺขาเปสี มหายโส
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 อกาสิ ทิปฺตฺตโม
 ปาฏีเหรี มหายโส
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 อายามจกฺกวาพเก
 เทเสสิ ธมฺมมฺกฺตมํ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 จงฺกเม รตนามเย

มุจลินเท นิสินโน โส
 สมารัน สขัม ปิตฺวา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ราชายตนมฺลสมิ
 ผลสขัม รสํ ปิตฺวา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ตตฺถเว โส มหาวิโร
 ปฏิกฺกเหสิ มนฺถณจ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 โลกपालา มหาราชา
 อทฺส มุณีโน ปตฺถํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ฐมฺมจกฺกํ ปวตฺเตนโต
 อุปเกน ปวตฺโต โส
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 มิคทาเย มหุชฺชานเ
 ฐมฺมจกฺกํ ปวตฺเตสิ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ภูมฺมา เทวา มนุสฺสสา
 สวเสฏฺฐํ อตฺตโน สทฺธํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 เวชฺชากรณเณ ภาณฺณมานเ

เทวพฺรหฺมาภิปุชฺชิตอ
 สตฺถาหํ วิตินามยิ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 นิสินโน สกฺยปฺงกโว
 สตฺถาหํ วิตินามยิ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 นิสินโน สฺชนปฺปิ โย
 ตปฺสฺสภลฺลิกานิตํ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 อาเนตฺวา เสลกํ วรํ
 อธิฏฺฐาเนน เอกกํ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 คนฺทวาน กาสินํ ปุริ
 มาทิสทํ ชินเ พรวิ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 อธิปฺตนาเมเก
 นราสุวภิปุชฺชิตอ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 วรจกฺเก ปวตฺติเต^๒
 พฺรหฺมโลกํ อคณฺชิ โส
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 เทวพฺรหฺมานโกฏฺธิโย^๓

๑. ไปอุชฺเณ วรณฺติปทํ เสถกณฺติปทสฺส ปุโรโต ฐปิตํ ฯ
๒. ไปอุชฺเณ ปวตฺติเต ว จกฺเก ภูมฺมา เทวา จ มนุสฺสชาติ คาลาปาททวฺยํ ทิสฺสติ ฯ
๓. ไปอุชฺเณ พฺรหฺมณฺฐา อโกฏฺธิโยคคาลาปาโท ทิสฺสติ ฯ

มชฺฌิมยาเม ปตฺเต จ
 ติโรกฺขํ ทิโรเสถ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ปจฺฉิมยาเม ปตฺเต ว
 ทฺถสํ ปจฺจยาการํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 เสตารุโณติ วุตฺตพฺเพ
 สมฺพุชฺฌิ ฌาณลงฺการํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 อนนฺกชาติสํสํ
 อุทํ นิจฺฉรณโต โส
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 อนิมฺมิสฺเสหิ อกฺขีหิ
 อนิมฺมิสฺสํ วรํ เจติ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 จงฺกมนฺโต มหาวิโร
 จงฺกมํ รตนํ นาม
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 อปฺรา ตตฺถ มาเปสฺสุ
 นิสํหิตฺวา มหาวิโร
 สตฺถพฺพิธํ อภิธมฺมํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 นิโคธฺรสมิ อชฺปาเล
 วิมฺบุตฺติ อนฺถวณฺโต
 เอเตน สจฺจวชฺเชน

ทิพฺพจกฺขุ วิโสธยิ
 ฌรมชฺฌเว ปสฺสติ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 สมฺมสนฺโต ปุณฺนปฺปํ
 สมฺมปฺปณฺณาย ปสฺสติ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 สมฺโพธิ โส วินายโก
 วิสาขปฺปณฺณเมทึเน
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 สนนฺธาวิสฺสนฺติ อาทึนา
 โลกนาโถ มหามฺนิ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 ปลลํกํ โส วิโลกยิ
 วุตฺตญฺ्ञานํ กวีหิตํ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 อนฺตเร โพธิณิมฺมิสฺสํ
 วุตฺตญฺ्ञานํ มเหสึนา
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 ฌรํ รตนนามกํ
 สมฺมสนฺโต ปุณฺนปฺปํ
 กมฺภีรํ สุชฺฌมนนฺยํ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 นิสินฺโน โส มหามฺนิ
 สตฺถาทํ วิตึนามยิ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ

ปณฺทวสุสณฺณนินฺนํ
 กนฺทฺวา ทฺตฺสฺส วฺตฺเตน
 นินฺนตฺยสฺส รชฺเชน
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ปฏิกฺขิปี วรํ รชฺชํ
 คหิตปฏฺธิโย ธีโร
 มม สีมํ สมากจฺจน
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 อนุกฺกเมน โส ธีโร
 สุชาตาทินฺนปายาสํ
 ปวาเหตุวาน ตํ ปาฏี
 นิมุชฺชิ ปาฏฺยา เหฏฺฐา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 โพธิมณฺฑํ สมารุห
 โสตุถิเยน ทิณฺณํ ทินฺนํ^๑
 จุทฺทสทฺถถํ ปมาณํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ปลฺลงฺกสฺมี นิสิตฺทฺวา
 สพฺเพ มาเร ปฺราเชตฺวา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ปจฺมยาเม ปทฺเต ว
 เอวํ นามํ ปรีนํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน

ภูณฺชมานํ มหายสํ
 อทฺทส มาคฺธิสฺสโร -
 สกฺกจฺเจนาภิวาทิย
 โหตุ โน ชยมงฺกलํ ฯ
 รณฺโณ ทินฺนํ มหายโส
 ยทิ พุทฺโธติ อาทินา
 อาทิสํ สกฺยปฺงฺคโว
 โหตุ โน ชยมงฺกลํ ฯ
 กตฺวา ทฺกฺกรการิกํ
 ภูณฺชยิ นทิตฺเร
 ปฏฺธิโสทํ อคณฺฉิ ส
 กสฺสปลฺลสฺส มเหสิโน
 โหตุ โน ชยมงฺกลํ ฯ
 เทวคณฺธพฺพปฺฐิโต
 อวตฺถริ^๒ มหายโส
 ปลฺลงฺกํ อุกฺกมิ ตาวเท
 โหตุ โน ชยมงฺกลํ ฯ
 โสภมาโน มหายโส
 นินฺนโน อจฺจลาสเน
 โหตุ โน ชยมงฺกลํ ฯ
 ปุพฺเพนิวาสมนุสฺสริ
 เอวํ โคตุโตนฺนํ
 โหตุ โน ชยมงฺกลํ ฯ

๑. ปญฺญเก ททํ คินฺนคิปทวํ ทิสฺสติ ฯ

๒. ,, อวทฺถริปทํ ทิสฺสติ ฯ

นิพพิชชิตวา มหาวีโร
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ทิสฺวาน ปุตฺตสฺสฺสฺสฺส
 กปฺเปตฺวา กณฺจกํ อสฺสํ
 อารุหิตฺวา มหาวีโร
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ปทฺวาน ราชสีมํ โส
 อโยเชตฺวา อสฺสํ ฉนฺนํ
 ขิปีตฺวา อนฺตลิกฺขเ โส
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 อากาเส สุกตโมลี
 จเปติ เทวโลกสมิ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ปพฺพชฺชาย นมนสฺส
 อาเนตฺวา อฏฺฐปริกฺขารํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 กเหตฺวา โส มหาพฺรหฺมา
 จเปตฺวา พฺรหฺมโลกสมิ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ปพฺพชิตฺวา มหาวีโร
 นกฺเร โกลาหลํ อาสิ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ปสฺสิตฺวาน มหาวีรํ
 เปเสตฺวา ราชทุทํ โส
 เอเตน สจฺจวชฺเชน

นิภฺขมิ ปุตฺตปสฺสิตํ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 กนฺตฺวาน สยํ นนฺตํ
 ปณฺณตฺตํ วรสิญฺธวํ
 นิภฺขมิ พุชฺฌิตํ ททา
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 จตฺวาโนมนทีติเร
 โมลี เจตฺวา มหายโส
 อธิญฺจาเนน ติฏฺฐติ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 สมฺปฏฺิจฺฉิ สุราธิโป
 เทวานํ อภิปฺชิตํ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 สหาโย ฆฏิการโก
 อทาสิ มุนิโน ททา
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 นีรตฺถํ วรกาสิกํ
 พฺรหฺมานํ อภิปฺชิตํ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 กนฺตฺวา ราชกหปรํ
 พฺรหฺมา นาคาติ อาทินา
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ
 รณฺโณ อาจิกฺขิ มหาชนโน
 ปสฺสิตํ ธีรมุตฺตมํ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ฯ

จิวทัน ทโต ราชา
 ทิพฺพสุขํ อนุโณโต
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 จิวทัน ทโต กายา
 มหาอจฺฉริยํ อาสี
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 มาตูกุจฺฉิกโต สนฺโต
 ปลลงฺเกน นิสฺสิทฺวา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 นิฏฺชนโต มาตฺยา คพฺภา
 วิสาขปฺนฺณมิตฺเท
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 อุตฺตรากิมิโข สตฺตปเท
 อภาสี อาสภิวาจิ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 วิญฺญปฺปตฺโต มหาวิโร
 อุตฺตยานา นิฏฺขมฺนฺโต โส
 สํเวกํ ลภมาโน โส
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 จตฺตถํ ทเวทฺถํ จ
 ทิวสํ ทตฺถ กิพฺนฺโต
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ปาสาทํ อภิรฺหฺนฺโต
 นิทฺทํ โอกฺกมฺนฺตานํ

อุปฺปชฺชิ ตฺสึเต ปฺเร
 จิรํ สกฺเค ปโมทติ
 โหตุ โน ชยมงฺคลํ ฯ
 โอกฺกนฺโต มาตูกุจฺฉิ
 อาสาพฺพปฺนฺณมิตฺเท
 โหตุ โน ชยมงฺคลํ ฯ
 โมทยนฺโต มหาโย
 อภิมฺโข จุทิสฺสติ
 โหตุ โน ชยมงฺคลํ ฯ
 โอตฺริ ปาทปงฺกเซ
 วเน ลุมฺพินินามเก
 โหตุ โน ชยมงฺคลํ ฯ
 วิตฺติกฺกนฺโต มหาโย
 อคฺโค เสฏฺโฐติอาทินา
 โหตุ โน ชยมงฺคลํ ฯ
 รชฺชสุขํ อนุภฺวิ
 อทฺทส พฺรหฺมณิมิตฺตํ
 นีวตฺตติ มหาโย
 โหตุ โน ชยมงฺคลํ ฯ
 โสมนสฺสํ ปเวทยิ
 ปาวิสึ นครํ สุภํ
 โหตุ โน ชยมงฺคลํ ฯ
 นิปชฺชิ สกฺยปงฺกโว
 วิรฺูปํ นาฏกิตฺตินํ

โพธิสตโต ว อมฺหากํ
 มาตาเปตฺกโร นิจุํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 โพธิสตโต ว อมฺหากํ
 อสฺมา โลกา ทิวั คณฺตุวา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 โพธิสตโต ว อมฺหากํ
 นานาปณฺเฑห วิสขุเชสิ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 โพธิสตโต ว อมฺหากํ
 นาคโลกํ ชหิตฺวาน
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 โพธิสตโต ว อมฺหากํ
 มุจฺจิตฺวา ยถฺยวณฺณมฺหา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 โพธิสตโต ว อมฺหากํ
 เทเสสิ ปวโร ธมฺมํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 โพธิสตโต ว อมฺหากํ
 มหาทานํ จ ทตฺวาน
 เวสฺสโน อสฺสมปเท
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 เวสฺสนฺตโร มหาราชา
 รชฺชสฺสํ นุภาวิตฺวา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน

สามี นามเณ ปณฺทิตโต
 เมตฺตาย ปวเน ตทา
 โหตุ โน ชยมงฺกลํ ฯ
 เนมิ นามาสี ปณฺทิตโต
 ทิพฺพกาเมนฺณาสี โส
 โหตุ โน ชยมงฺกลํ ฯ
 มโหสโถติ วิสสุโต
 เวเทหฺสฺส ยสฺสสิโน
 โหตุ โน ชยมงฺกลํ ฯ
 ภูริทตฺโต มหิทธิโก
 สีสรรุขาย นิग्ghมิ
 โหตุ โน ชยมงฺกลํ ฯ
 จนฺทกุมารนามโก
 ราชา อาสิ มหาพล
 โหตุ โน ชยมงฺกลํ ฯ
 วิรุโ นาม ปณฺทิตโต
 ราชนํ สีสรรุขนํ
 โหตุ โน ชยมงฺกลํ ฯ
 เวสฺสนฺตโร จ ชตฺติโย
 นิग्ghนฺโต นครา ตทา
 อทาสี ปุตฺตทการเก
 โหตุ โน ชยมงฺกลํ ฯ
 นิग्ghมิตฺวา นครา คโต
 อทาสี รตนาทิกํ
 โหตุ โน ชยมงฺกลํ ฯ

อภิธมมํ อเทเสสิ
 เยน ฌาณนํ ทํ ฌาณํ
 โอตรํ เทวโลกมฺหา
 ปุชิตํ เทวพรหมเมหิ
 โลกวิวรรณํ นามํ
 ทสฺเสสิ ฌาณเตเชน
 เยน ฌาณนํ ทํ ฌาณํ
 ปณฺจตาฬีส วสุตฺตานิ
 หิตาย จ สุขตฺถาย
 โส สพฺโพ พุทฺธรูปสฺมี

เทวานํ มาตฺยาปิจ
 พุทฺธรูปมฺหิ ทิฏฺฐตฺถ ๑
 โสปาณํ รตนามเย
 สงฺกสฺส นกรํ ตทา
 อจฺเณรํ ปาณฺฑิหารียํ
 เทวสงฺฆเม สมนุสฺเส
 พุทฺธรูปํ ปติฏฺฐตฺถ ๑
 ยตฺถ ยตฺถ จ ชนฺตุนํ
 ยํ ยํ ธมฺมมเทสยิ
 ทิฏฺฐตฺถ ยาว สาสนํ ๑

กตฺวาน พุทฺโธ วรพฺพุทฺธกิจฺจ
 ธมฺมํ วรํ อนุธมฺมํ วินาสยํ
 ปตฺโต วิสิฏฺฐจํ อนุปาทิสฺสํ
 จเปสิ พุทฺโธ วรพฺพุทฺธรูปํ
 สสาสนํ ปณฺจสทฺสสฺสปตฺตํ
 เทวมนุสฺสเส ตรณาย โอฆา
 เทสญฺจ หิตาย อตฺถาย นาโถ ๑

เย เทวา วา มนุสฺสสา วา
 โพรหิตตฺโต ว อมฺหากํ
 อธิฏฺฐจํ ติรํ กตฺวา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 โพรหิตตฺโต ว อมฺหากํ
 วิริยํ สฺถิรํ กตฺวา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน

สินฺทพฺพรหฺมา สมารกา
 เทมิโย นาม ปณฺฑิตฺโต
 นิคุขมิ อีสสิ ปพฺพชิ
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ๑
 ชนโก นาม ปณฺฑิตฺโต
 สมฺมทํ อตฺริ ตทา
 โหตุ โน ชยมฺภกฺลํ ๑

เยน ฉาณน ทํ ฉาณํ
 กปิลวตฺถํ คนฺทวาน
 อาสเน นิสํหิตฺวา
 ฉตฺวา จ ปสาเทหํ
 จงฺกมํ ตตฺถ มาเปสึ
 เยน ฉาณน ทํ ฉาณํ
 นิสํหิตฺวา มหาวิโร
 นิมนฺนิตฺวา พุทฺธรูปํ โส
 ปุจฺฉาเปตฺวา มหาปญฺเฬ
 เยน ฉาณน ทํ ฉาณํ
 โอตฺริตฺวา กคณฺมหา
 ทเมติ ฉาตเก สพุเพ
 เยน ฉาณน ทํ ฉาณํ
 ปุณฺาคนฺทวา ราชคฺห์
 ปติฏฺฐเปสึ สุทฺธตํ
 เยน ฉาณน ทํ ฉาณํ
 ตทา โส สาวตฺถิ คนฺทวา
 ปฏิกฺกเหสิ อารามํ
 เยน ฉาณน ทํ ฉาณํ
 ยทา อกาสิ ภควา
 กณฺฑามพุทฺทขมูลมฺหิ
 ตทา ติตฺถียกา สพุเพ
 เยน ฉาณน ทํ ฉาณํ
 ปฏฺิเหรา วสานมฺหิ

พุทฺธรูปมฺหิ ติฏฺฐตฺ ๖
 ทเมหํ ฉาตเก ชเน
 ฉาตึนํ มานเจตฺนํ
 อพฺภุคฺคนฺทวา นภ ทเล
 วิสุทฺธํ รตนามยํ
 พุทฺธรูปมฺหิ ติฏฺฐตฺ ๖
 จงฺกเม รตนามเย
 อตฺตนา สทิสํ วํ
 วิสขุเขสิ มหามติ
 พุทฺธรูปเป ปติฏฺฐตฺ ๖
 นิสํหิตฺวา ว อาสเน
 วนฺทาเปตฺวา มหายโส
 พุทฺธรูปเป ปติฏฺฐตฺ ๖
 ลฏฺฐยฺยานเน วสํ ชิน
 ปจฺจเม ผลมตฺตเม
 พุทฺธพิมฺเฬ ปติฏฺฐตฺ ๖
 ตสฺส เชตวนํ อทา
 ธมฺมํ เทเสสิ จกฺขมา
 พุทฺธรูปเป ปติฏฺฐตฺ ๖
 ยมกํ ปาฏิหาริยํ
 สพุพลเก อสาทิสํ
 ปลายนฺติ ทิโส ทิสํ
 พุทฺธรูปเป ปติฏฺฐตฺ ๖
 วสนฺโต ติทฺถสาละเย

จิตต์ อุปาทยิ พุทฺโธ
 สพฺเพ เต พุทฺธรูปมฺหิ
 ททา พรหมมฺปิ อากนฺตฺวา
 สตุทนต์ อนุกมฺปาย
 ปฏินฺณํ เทติ โส สตุถา
 โส รมฺโม พุทฺธรูปมฺหิ
 พาราณสีมฺหิ กจฺจนฺโต
 เยน ฉาณนํ ตํ ฉาณํ
 อธิปตฺนนาเมน
 ยสาทิกเก กุลปฺตฺเต
 สพฺเพสํ อนุกมฺปาย
 เยน ฉาณนํ ตํ ฉาณํ
 กปฺปาสิกนฺตฺรา เขตฺเต
 โอวทิตฺวา ปพฺพาเซตฺวา
 เยน ฉาณนํ ตํ ฉาณํ
 อรุเวลํ ชินฺโน กนฺตฺวา
 กตฺวาน ชฺฐิเล ทตฺถ
 ปพฺพาเซตฺวา อรหตฺตํ โส
 เยนฉฉาณนํ ตํ ฉาณํ
 สสาวโก ชินฺโน กนฺตฺวา
 ราชฺยุยานํ วสิตฺวา โส
 โส รมฺโม พุทฺธรูปมฺหิ
 รณฺโณ จ พิมฺพิสารณฺจ
 ทถาคโต สตุถา โลเก

ธรรมกฺขนฺธ อเสสโต
 ติฏฺฐนฺตุ ยาว สาสนํ ฯ
 สมฺพุทฺธํ อภิวาทยิ
 เทเสตฺถ ธรรมมุตฺตมํ
 พรหมฺโน ธรรมเทสนํ
 ติฏฺฐนฺตุ ยาว สาสนํ ฯ
 ธรรมจกฺกํ อเทสยิ
 พุทฺธรูปมฺหิ ติฏฺฐนฺตุ ฯ
 มิกทาเย วสํ ชินฺโน
 สหาเย ว ปพฺพาชยิ
 อรหตฺตํ อทาสี โส
 พุทฺธรูปมฺหิ ติฏฺฐนฺตุ ฯ
 ภทฺทวคฺเค สหายเก
 อรหตฺตํ อทาสี โส
 ชินฺนิมฺเพ ปติฏฺฐนฺตุ ฯ
 อจฺเจรํ ปาฏิหาริยํ
 วิเนตฺวา กตฺสปาทิกเก
 อทาสี กรุณฺณกโร
 ชินฺนิมฺเพ ปติฏฺฐนฺตุ ฯ
 รมฺมํ ราชคฺห์ ปุริ
 อทาสี ธรรมมุตฺตมํ
 ติฏฺฐนฺตุ ยาว สาสนํ ฯ
 วิเนนฺโต โส มหามฺนิ
 ปาเปสึ ผลมุตฺตมํ

ปฏิสมภิทา จตสโส
 เวสาร์ชชานิ จตทาวี
 สत्ตสत्ตติกา ฌาณ—
 สพุเพ ฌาณสฺส มหฺนตา
 สีสสมาธิการุณ—
 สพุเพ เท พุทฺธรูปมปี
 โพธิมฺลมหิ สत्ตาทํ
 โส ฌมโม พุทฺธรูปมฺหิ
 เยน ฌาเณน โส สत्ตธา
 เทวาน กงฺขจฺเจทาย
 เจติยํ อนิมิสฺสณฺจ
 ปลฺลงกํ โพธิรุกฺขณฺจ
 ตํ ฌาณํ พุทฺธรูปมปี
 จงฺกเม จงฺกมนฺตสฺส
 โส คุโณ พุทฺธรูปมฺหิ
 รตนาคารสत्ตทาเห
 เยน ฌาเณน ตํ ฌาณํ
 นิโครธชปาถมฺหิ
 คุณฺโณ อลฺภิ โส ทสฺส
 มุจฺจลินฺทมฺหิ สत्ตทาเห
 โส คุโณ พุทฺธรูปมฺหิ
 ราชายทฺนสत्ตทาเห
 โส คุโณ พุทฺธรูปมฺหิ
 ปุณฺนาคณฺทวา อชปาถํ

สทา สาธารณานิ จ
 จตฺตทาฬีส วตฺตกา
 วตฺตฺตนิ อปรานีปี
 พุทฺธรูปมปี ทานินโน
 วิมุตติ จ อนนฺตกา
 ติญฺจณฺตุ ยาว สาสนํ ๑
 ยํ ฌมมํ สมนุสฺสริ
 ติญฺจณฺตุ ยาว สาสนํ ๑
 อกาสิ ปาฏิหาริยํ
 ธาตุกํ พุทฺธรูปกํ
 อกาสิ ปฏิปฺปชิตํ
 เยน ฌาเณน โส ชินโน
 ติญฺจณฺตุ ยาว สาสนํ ๑
 โย คุโณ ชายเต ททา
 ติญฺจณฺตุ ยาว สาสนํ ๑
 อภิธมฺมํ อนุสฺสริ
 พุทฺธรูปมฺหิ ติญฺจณฺตุ
 สत्ตทาเห โส มหามฺหิ
 พุทฺธรูปมฺหิ ติญฺจณฺตุ
 โย คุโณ วิชฺชตี ททา
 ติญฺจณฺตุ ยาว สาสนํ ๑
 ยํ คุณฺโณ ลภเต ชินโน
 ติญฺจณฺตุ ยาว สาสนํ ๑
 นิสิตฺติวา อเทสิทํ

สทุธมโม ปน เยน ภควตา ชานตา ปัสสตา อรหตา สมมาสมพุทฺธเรน
 เทสิโต สนฺทิจฺจิกานตาทิกฺขณสมปตฺติ วิราชิตो นียยานิโก คมฺภีโร อตฺตกาจโร
 วิสุทฺโธ มหณิมฺมทโน ปิปาสวินโย อาลยสมฺภุมาโต วุฏฺฐุปฺจเนโท อิจฺเจวมาทิกฺขณ-
 สมปตฺติยฺตุโต ทสฺสเสว สทุธมฺมสฺส เทสกสฺส สมมาสมพุทฺธสฺส อิทํ พุทฺธรูปมปี
 ตาทิสเมว มหาเตชํ ภวตุ สพุพพา ฯ

ฯ หยตุ ฯ

อริยสงฺโฆ ปน ยสฺส ภควโต ชานโต ปัสสโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส
 สวาโก สุปฺภิปนโน สมมาปฺภิปนโน อชฺฐปฺภิปนโน ฉายปฺภิปนโน สามิจิปปฺภิปนโน
 อาหุเนยฺโย ตาทิกฺขณสมปทาสุ วิราชิตो สุวิสุทฺธจิตโต สนฺทินทฺริโย สีลสมฺปนโน
 สมาริสมฺปนโน ปณฺณาสมฺปนโน วิมุตฺติสมฺปนโน วิมุตฺติฌานทสฺสนสมฺปนโน
 สตฺตทานุํ สวาโว อิจฺเจวมาทิกฺขณสมปตฺติยฺตุโต ทสฺสเสว อริยสงฺฆสฺส กุรุโน
 สมมาสมพุทฺธสฺส อิทํ พุทฺธรูปมปี ตาทิสเมว มหาเตชํ สຸรณรมหิตํ ภวตุ
 สพุพพาติ ฯ

ฯ หยตุ ฯ

พุทฺธรูปาภิสกาวีริ

สมตฺตทา ฯ

เอกพุทฺโธ วีย พุทฺธรูปมปี มหาเตชํ มหานุภาวํ โหติเยว โย โส ภควา
 อนนฺตฌาโน กรุณากโร ทีปํกรสมมาสมพุทฺธสฺส ปาหฺมฺเณ ลทฺธพฺยากรโณ
 กปฺปสทสฺสทสฺสากานิ จตฺตาริ อสงฺเขยฺยานิ สมตฺตติสปารมิโย ปุเรตฺวา
 สพุพฺพลฺลตฺมปฺตโต โลเก พุทฺธชาโต ทสฺส ปาเทปิ นมามิ สมพุทฺธสฺส สิริมโต
 สทุธมฺมณฺจสฺส ปุเชมิ กเร สงฺฆสฺส จฉลฺลํ

โย เสฏฺโฐ ภควา พุทฺโธ

ทสฺส ฅณา อนนฺตกา

สพฺเพ ฅณาตฺส มหนฺตา

พุทฺธรูปมปี ตาทิโน

ยทา สพุพฺพลฺลตฺมปฺตโต

ทสฺส ฌาณํ อนนฺตกํ

ทํ สพฺพํ พุทฺธรูปมปี

ทิฏฺฐตุ ยาว สาสนํ ฯ

อิฐเจวมาทิกเก ปฏิจฺจสมุปปาทรมเม วิจารณสมตฺถํ มหาวชิรฆาณํ โยตาเรตฺวา
 สัพพกฺขชา วุปสเมตฺวา จตฺตปริสฺสุทฺธสึลสงฺขาตํ สึลวิสุทฺธิํ ปตฺวา อภินฺญาปาทกํ
 จตฺตชฺฌานสงฺขาตํ จิตฺตวิสุทฺธิํ อุมฺปาเทตฺวา ตโต นามรูปววตฺถานสมตฺถํ ทิฏฺฐิจิวิสุทฺธิํ
 ปตฺวา นามรูปาทานปจฺจยววตฺถานสมตฺถกฺกขาวิตรณวิสุทฺธิํ ปตฺวา ตโต สัพพ-
 พุทฺธานจिณฺณวิปัสสนาปาทกํ จตฺตชฺฌานํ สมาสฺสชฺชิตฺวา ปณฺจสฺส อุมฺปาทานกฺขนเรสฺส
 อภินิวิสิตฺวา สมฺมปฺปณฺณาย อุกฺขยพฺพยณณานิ ลภิตฺวา อิมํ อุมฺปิกเลสมกฺคาคิ
 ฆานนสมตฺถํ มกฺคามกฺคณณทสฺสนวิสุทฺธิํ ปตฺวา ตโต อุกฺขยพฺพยณณํ ปตฺวา ตโต
 ภกฺกณณํ ปตฺวา ตโต อนฺุโลมณณํ ปตฺวา เอวํ อนฺุปฺพพณณสงฺขาตํ
 ปฏิปทาณณทสฺสนวิสุทฺธิํ ปตฺวา ตโต เอกจิตฺตกฺกณณํ โคตรภฺภูณณํ ปตฺวา ตโต
 สกฺกกายทิฏฺฐิจิวิจิกิจฺจาสึลพฺพทปฺรามาสโทสปฺหานกํ จตฺตชฺฌานิกํ โสตาปตฺติผลทายกํ
 จตฺกิจฺจสารถกํ เอกจิตฺตกฺกณณํ โสตาปตฺติมกฺคณณสงฺขาตํ ฆานทสฺสนวิสุทฺธิํ ปตฺวา
 ตโตปิ ตีณิ โสตาปตฺติผลจิตฺตานิ ปตฺวา ตโต ปจฺจเวกฺกณณณณณนิ ปตฺวา
 โสตาปนฺโน โหติ ฯ

ว หนฺยต ฯ

ตโต สึลวิสุทฺธิจิตฺตวิสุทฺธิทิฏฺฐิจิวิสุทฺธิกฺกขาวิตรณวิสุทฺธิมกฺคามกฺคณณทสฺสน-
 วิสุทฺธิปฏิปทาณณทสฺสนวิสุทฺธิโย ปตฺวา เอกจิตฺตกฺกณณํ โคตรภฺภูณณํ ปตฺวา
 ตโต กามรอกฺกพฺยาปาททนฺุกรํ จตฺตชฺฌานิกํ สกฺกาทคามิผลทายกํ จตฺกิจฺจสารถกํ
 เอกจิตฺตกฺกณณํ ตโต ตีณิ สกฺกาทคามิผลจิตฺตานิ ปตฺวา ตโต ปจฺจเวกฺกณณณณณนิ
 ปตฺวา สกฺกาทคามิ โหติ ฯ ตโต สึลวิสุทฺธิจิตฺตวิสุทฺธิทิฏฺฐิจิวิสุทฺธิกฺกขาวิตรณวิสุทฺธิ-
 มกฺคามกฺคณณทสฺสนวิสุทฺธิปฏิปทาณณทสฺสนวิสุทฺธิโย ปตฺวา ตโต เอกจิตฺตกฺกณณํ
 โคตรภฺภูณณํ ปตฺวา ตโต กามรอกฺกพฺยาปาทานํ นิรวเสสปฺปหานกํ จตฺตชฺฌานิกํ
 อนากามิผลทายกํ จตฺกิจฺจสารถกํ เอกจิตฺตกฺกณณํ อนากามิผลมกฺคณณสงฺขาตํ
 ฆานทสฺสนวิสุทฺธิํ ปตฺวา ตโต ตีณิ อนากามิผลจิตฺตานิ ปตฺวา ตโต ปจฺจ-

ภควโต รูปกายโณมนา พุทธาภิเสกคาคา ปจมา สมตฺตา ฯ

พุทฺธาภิโจ มหาเทโธ ธมฺมจฺนโธ รสาหโร

สงฺฆตารคโณ เสฏฺโฐ อเมห รกฺขนฺตฺ ปายโต ฯ

ปณฺธานโต ปฏฺจาย ตถาคโต มหาการุณิก โลกานุกมฺปกาย มาตุธารก-
 มานวโต ปฏฺจาย จิตฺเตน สตฺตอสงฺเขยฺยํ สมฺมาสมฺโพธิํ ปตฺถเกตฺวา
 มหาสาครจกฺกวตฺติโต ปฏฺจาย วาจา ย นรสงฺเขยฺยํ สมฺมาสมฺโพธิํ ปตฺถเกตฺวา
 ที่ปฺงกรสมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ปาหฺมฺเเล ลทฺธพฺยากรโณ กปฺปสทฺทสทฺสสํกานิ จตฺตาริ
 อสงฺเขยฺยานิ สมตฺตีสพุทฺธการธฺมเม ปุเรนฺโต ยาว เวสฺสนฺตรภาวํ อากนฺตฺวา
 เวสฺสนฺตรตฺตภาเว สพฺพปารมฺมิโย นิฏฺฐาเปตฺวา ปารมฺมิกฺกํ กเหตฺวา ตฺสึตปฺเร
 นิพฺพตฺติตฺวา เทวราชญฺโต พุทฺธกัลลํ กตฺวา สนนฺธิปตฺติเกหิ เทวพฺรหมกณฺเห
 กาโลยนฺเต มหาวีร อปฺปชฺช มาตฺตฺกฺจฺฉิยํ สเทวํ ทารยนฺโต พุชฺฌสฺส อมตํ
 ปทฺนฺติ วทฺนฺเตหิ ยาจิโต นิมนฺติโต สกฺยราชกุเล มหามายาย เทวีย กุจฺฉิมฺหิ
 ปฏฺฐิสฺนฺธี กเหตฺวา ลุมฺพินฺนฺเว มาตฺตฺกพฺพา โสตฺถินา วิชาโต อุตฺตรารมฺมิชฺโช
 สตฺตปเท วิตฺติหาเรตฺวา ปงฺกชฺมทฺทนิฏฺฐิจิโต สพฺพา ทิสฺวา อนฺวิโลเกตฺวา อตฺตนา
 สทิสํ ปุคฺคํ อทิสฺวา อคฺคิหมสฺมิ โลกสฺส เสฏฺโฐหฺมสฺมิ โลกสฺสสํกิตฺติ อาทักํ
 อาสภิวาจํ นิจฺฉาเรตฺวา เอกฺกนตฺตีสวสฺसानิ เทวกุมารโ วิย มหาสมฺปตฺติโย
 อนฺภวณฺโต จตฺตาริ นิมฺมิเต ทิสฺวา มหาสมฺปตฺติโย ปหาย มหาภินิภฺษมิตฺวา
 อนฺโนมาย นทียา ตีเร ปพฺพชิตฺวา อุกฺมฺพรวเน ฉพฺพสฺसानิ มหาปธานํ ปทฺทิตฺวา
 วิสาขาย ปุณฺณมํยํ สุชาตาย นินฺนํ มรฺอุปายาสํ ปฏฺธิกฺกเหตฺวา เนรณฺชราย นทียา
 ตีเร ปรีภฺวชิตฺวา เนรณฺชราย สุวณฺณปาณิํ ปวาเหตฺวา สาลวเน ทิวาวิหารํ
 กนฺตฺวา สายณฺทสมเย โสตฺถิเยน ทินฺนา อฏฺฐ ตินฺณมฺมฏฺฐิจิโย กเหตฺวา เทวทาหิ
 อลงฺกตมกฺเคน ชยฺมหาโพธิรฺกฺขมฺลํ อุปกนฺตฺวา สุริเย อฏฺฐงฺกเตเยว สเสนํ
 สวาทนํ สพลํ มารํ วิทฺธเสตฺวา ปลาเปตฺวา ปจฺมยาเม ปุพฺเพนิวาสํ อนฺุสฺสริตฺวา
 มชฺฌิมยาเม ทิพฺพจกฺขุํ วิโสธฺเตตฺวา ปจฺฉิมยาเม อวิชาปจฺจยา สงฺขาร

ปริมณฑลกายกาวนโต โข โส ภควา ฯ ปริปฺพณกโปโล โข โส ภควา ฯ
 อายทวิสาลเนตฺโต โข โส ภควา ฯ ปณฺจปสาทนฺตเนตฺโต โข โส ภควา ฯ
 อุกุชฺชตมฺโข โข โส ภควา ฯ มุทฺตนุกกฺกชิวฺโห โข โส ภควา ฯ อายทชิวฺโห
 โข โส ภควา ฯ อายทสฺสรุจิริกณฺโณ โข โส ภควา ฯ นิคนฺติสิโร โข โส
 ภควา ฯ นิคฺคฺยฺหสิโร โข โส ภควา ฯ ฉตฺตนิภจรรุสฺสีโห โข โส ภควา ฯ
 อายทปฺปฺถุลนลาโต โข โส ภควา ฯ สฺสณฺจํนภมฺโก โข โส ภควา ฯ กณฺหภมฺโก
 โข โส ภควา ฯ อนุโลมภมฺโก โข โส ภควา ฯ มหาภมฺโก โข โส ภควา ฯ
 อายทภมฺโก โข โส ภควา ฯ อยฺวภมฺโก โข โส ภควา ฯ สฺขุมาลวคฺคฺโต โข
 โส ภควา ฯ อติวียอุชฺชลิทคฺคฺโต โข โส ภควา ฯ วิมลคฺคฺโต โข โส ภควา ฯ
 สนิทฺธคฺคฺโต โข โส ภควา ฯ สฺสณฺธทฺนฺ โข โส ภควา ฯ สมโลโม โข โส
 ภควา ฯ สฺนึลโลโม โข โส ภควา ฯ กุณฺฑลวฏฺฏกโมโลโม โข โส ภควา ฯ
 ทกฺขิณวฏฺฏกโมโลโม โข โส ภควา ฯ สฺสณฺจํนโลโม โข โส ภควา ฯ
 สนิทฺธโลโม โข โส ภควา ฯ อลฺลิตโลโม โข โส ภควา ฯ อติสฺขมอสนาสปส-
 สาสจารโณ โข โส ภควา ฯ สฺสณฺจํนมฺโข โข โส ภควา ฯ สฺสณฺธมฺโข โข
 โส ภควา ฯ สฺนึลเกโส โข โส ภควา ฯ กุณฺฑลวฏฺฏกเกโส โข โส ภควา ฯ
 ทกฺขิณวฏฺฏกเกโส โข โส ภควา ฯ สฺสณฺจํนเกโส โข โส ภควา ฯ สนิทฺธเกโส
 โข โส ภควา ฯ สณฺหเกโส โข โส ภควา ฯ อลฺลิตเกโส โข โส ภควา ฯ
 สฺสทฺโรตเกโส โข โส ภควา ฯ เกตุมาลวฏฺฏกวิจิตฺโต โข โส ภควา ฯ เอวํ
 อสํทิยานุพฺพณชนปฏิมณฺฑิตรูปกาโย โข โส ภควาติ ฯ

ว หยต ฯ

เอวํ สพฺพงฺกโสภโณ รุปกาโย อจินฺตโย อจินฺตเยสฺส ปสนฺนํ วิปาโกปปี
 อจินฺตโย เอเตน สจฺจวชฺเชน พุทฺโธ วีย พุทฺธรูปมฺปปี อปริมาณํ มหาเตชํ
 มหानุภาวํ นิรุตฺตรายํ นิรุปรทวํ จิรฐจิติกํ ภวตุ ยาว สาสนํ อโณปปี ราชภณฺฑานิ
 อวฺฐานิ อเนกธา เตชวฺฐานิ ทิฏฺฐนฺตฺ อานุภาวปฺปสฺสทฺธิยา ฯ

โซ โส ภควา ฯ ปหุชชีโว โซ โส ภควา ฯ พุรหมสโร กรวิกภาณิ โซ โส
 ภควา ฯ อภินีลเนตฺโต โซ โส ภควา ฯ โคปมุโซ โซ โส ภควา ฯ พุทฺธสฺส
 ภควโต อุนฺณา ฌมฺกนฺตเร ชาตา โอทาตา มุทฺตุลสนฺนิภา อุนฺหสฺสีโส โซ โส
 ภควา ฯ ทวตฺติสเยว เต โหนติ มหาสทฺตสฺส ลกฺขณา ทวตฺติสลกฺขโณ พุทฺโธ
 สุนกฺขตฺโต ว จนฺทิมมา ฯ เอเตน สจฺจวชฺเชน พุทฺโธ วีย พุทฺธรูปมปี มหาเทชํ
 มหานุภาวํ ภวตุ ยาว สาสนํ ฯ

ฯ หยตสวค ฯ

นิสฺสํสํ โส โซ โน ภควา อสฺสียานุพฺพยณฺชนสมฺปนฺโน ปิตํภุสฺสี โซ
 โส ภควา ฯ อนุปฺพุทฺธกุสฺสี โซ โส ภควา ฯ วฏฺฐกุสฺสี โซ โส ภควา ฯ
 ตามุพนฺโซ โซ โส ภควา ฯ ตุงฺคนโซ โซ โส ภควา ฯ สนิทฺชนโซ โซ โส
 ภควา ฯ นิกฺขุทโคปปโก โซ โส ภควา ฯ สมปาโท โซ โส ภควา ฯ
 กชสมานกฺกโม โซ โส ภควา ฯ สีสฺสมานกฺกโม โซ โส ภควา ฯ อุสภสมานกฺ-
 กโม โซ โส ภควา ฯ ทกฺขิณาวธาวฏฺฐโน โซ โส ภควา ฯ สมฺนตจากรุชา-
 ณฺมณฺทโล โซ โส ภควา ฯ ปริปฺปณฺณปฺริสพฺพยณฺชนโน โซ โส ภควา ฯ ทกฺขิณาว-
 ฏฺฐนาภี โซ โส ภควา ฯ อจฺฉินฺทนาภี โซ โส ภควา ฯ สุวณฺณกทฺทลิสทิสอรุ
 โซ โส ภควา ฯ เอราวณฺณกรสทิสกฺโข โซ โส ภควา ฯ สจฺจิกตฺโต โซ โส
 ภควา ฯ โกมลอนุสฺสนนฺนํ สฺสนนฺตพฺพคตฺตลิตฺโต โซ โส ภควา ฯ อลีนคตฺโต
 โซ โส ภควา ฯ ติลถาทิวริทคตฺโต โซ โส ภควา ฯ อนุปฺพุเพน รุจิริคตฺโต
 โซ โส ภควา ฯ วิสฺสุทฺธคตฺโต โซ โส ภควา ฯ โกฏฺฐิสทฺสหาณํ ปกฺติหตฺถินํ
 พลธโร โซ โส ภควา ฯ ปฺริสพลคณฺนาย โกฏฺฐิสทฺสหาณํ พลธโร โซ โส
 ภควา ฯ ตุงฺคนาสโซ โซ โส ภควา ฯ สฺสณฺจานนาโส โซ โส ภควา ฯ
 รตฺตทวิขปโส โซ โส ภควา ฯ สุกฺกทนฺโต โซ โส ภควา ฯ สนิทฺชนนฺโต โซ
 โส ภควา ฯ วิสฺสุทฺธทวิโย โซ โส ภควา ฯ วฏฺฐทาโส โซ โส ภควา ฯ
 อายตทนฺโต โซ โส ภควา ฯ อชฺเชเล โซ โส ภควา ฯ คมภีรปาณิเล โซ โส
 ภควา ฯ อายตเล โซ โส ภควา ฯ สุจิริสณฺจานนเล โซ โส ภควา ฯ

ปุพฺพเพนิวาสานุสฺสติภาณวิชาสมฺปนฺโน ทิพฺพจกฺขณาณวิชาสมฺปนฺโน อาสวกฺข-
ณาณวิชาสมฺปนฺโน ฯ

นิสฺสํสํ โส โข โน ภควา นวานุปุพฺพวิหารสมฺปนฺโน ปจฺมชฺฌาณ-
สมาปตฺติสมฺปนฺโน ทุตฺติยชฺฌาณสมาปตฺติสมฺปนฺโน ตุตฺติยชฺฌาณสมาปตฺติสมฺปนฺโน
จตุตฺถชฺฌาณสมาปตฺติสมฺปนฺโน อากาสาณญฺจายตนสมาปตฺติสมฺปนฺโน วิญฺญาณญ-
จายตนสมาปตฺติสมฺปนฺโน อากิณฺณญฺจายตนสมาปตฺติสมฺปนฺโน เนวสณฺณานา-
สณฺณายตนสมาปตฺติสมฺปนฺโน สณฺณาวะยิตฺถิโรธสมาปตฺติสมฺปนฺโน ฯ

นิสฺสํสํ โส โข โน ภควา ทสฺพลภาณสมฺปนฺโน จานาจาณญภาณพล-
สมฺปนฺโน สพฺพทตฺถคามินีปฺปฏิปทาภาณพลสมฺปนฺโน อนนฺกธาตุนานาธาตฺตภาณพล-
สมฺปนฺโน สตฺตทานํ นานาธิมฺมุตฺติกตภาณพลสมฺปนฺโน อตีตํ นาคตปฺปจฺจุปฺปนํ นานํ
กมฺมสมาทานํ จานโส เหตุโส วิปากํ เวทิตฺตภาณพลสมฺปนฺโน ปฺรตฺตทานํ
ปฺรปฺกฺกฺกลานํ อินฺทฺริยปฺโรปฺริยญฺจภาณพลสมฺปนฺโน สพฺเพสํ ฌานวิโมกฺขสมาธิ-
สมาปตฺติํ สงฺกิลេสโวทธานวฺจุจฺจานญฺจภาณพลสมฺปนฺโน ปุพฺพเพนิวาสานุสฺสติภาณ-
พลสมฺปนฺโน จุตฺตปฺปาทภาณพลสมฺปนฺโน อาสวกฺขณาณพลสมฺปนฺโน ฯ

ฯ หยฺยค ฯ

นิสฺสํสํ โส โข โน ภควา ปณฺณรสจฺจณสมฺปนฺโน สีสํสํวจฺจณธมฺม-
สมฺปนฺโน อินฺทฺริยเยสฺส กฺขตฺตทวฺวาทาจฺจณธมฺมสมฺปนฺโน โภกฺขเน มกฺกตฺตญฺจาทาจฺจณ-
ธมฺมสมฺปนฺโน ชาคริยานุโยคมนุญฺจตฺตาทาจฺจณธมฺมสมฺปนฺโน สทฺธฐาจฺจณธมฺม-
สมฺปนฺโน ทิวิจฺจณธมฺมสมฺปนฺโน โอตฺตตปฺปจฺจณธมฺมสมฺปนฺโน พาหุสจฺจจฺจณธมฺม-
สมฺปนฺโน อารทฺธวិวิยทาจฺจณธมฺมสมฺปนฺโน อุปฺปญฺจิตฺตสฺสติทาจฺจณธมฺมสมฺปนฺโน
ปญฺจวณฺททาจฺจณธมฺมสมฺปนฺโน ทุตฺติยชฺฌาณจฺจณธมฺมสมฺปนฺโน ตุตฺติยชฺฌาณจฺจณ-
ธมฺมสมฺปนฺโน จตุตฺถชฺฌาณจฺจณธมฺมสมฺปนฺโน ฯ

นิสฺสํสํ โส โข โน ภควา อญฺจาสทฺพทฺธธมฺมสมฺปนฺโน อตีตํ เส
อปฺปปฏิทฺตภาณสมฺปนฺโน อนาคตํ เส อปฺปปฏิทฺตภาณสมฺปนฺโน ปจฺจุปฺปนํ เส
อปฺปปฏิทฺตภาณสมฺปนฺโน อิมะหิ ตีหิ ธมฺเมหิ สมนฺนาคตฺตทา โส ภควา

นิสฺสํสํ โส โข โน ภควา ยมกปาฏิหาริยสมฺปนฺโน ๖

นิสฺสํสํ โส โข โน ภควา ทิวิธวิชาสมฺปนฺโน ๖

ทิพฺพจกฺขวิชาสมฺปนฺโน อาสวกฺขยวิชาสมฺปนฺโน ๖

นิสฺสํสํ โส โข โน ภควา จตุเวสสารชฺชฌานสมฺปนฺโน ๖ พุทฺธตฺเต
 วิสารทฌานสมฺปนฺโน อาสวกฺขเย วิสารทฌานสมฺปนฺโน อนนฺตรายะ วิสารท-
 ฌานสมฺปนฺโน ฌมฺมเทสนายะ วิสารทฌานสมฺปนฺโน ๖

นิสฺสํสํ โส โข โน ภควา จตุปฺปฏิสมฺภิทาฌานสมฺปนฺโน ๖ ปภทคตา-
 อตฺตปฏิสมฺภิทาฌานสมฺปนฺโน ปภทคตาธมฺมปฏิสมฺภิทาฌานสมฺปนฺโน ปภทคตา-
 ปฏิกานฺนปฏิสมฺภิทาฌานสมฺปนฺโน ๖

นิสฺสํสํ โส โข โน ภควา ปญฺญาจกฺขสมฺปนฺโน อาสยานุสยฌาน-
 สมฺปนฺโน เหฏฺฐิมมกฺคผลฌานจกฺขสมฺปนฺโน สมนฺตจกฺขสมฺปนฺโน ทิพฺพจกฺข-
 สมฺปนฺโน ปญฺญาจกฺขสมฺปนฺโน ๖

นิสฺสํสํ โส โข โน ภควา อสาทวารณฌานสมฺปนฺโน อินฺทริยปโร-
 ปริยณฺฌานสมฺปนฺโน อาสยานุสยณฺฌานสมฺปนฺโน ยมกปาฏิหาริยณฺฌานสมฺปนฺโน
 มหากรุณาสมาปตฺติณฺฌานสมฺปนฺโน อนาวรณณฺฌานสมฺปนฺโน สพฺพณฺตณฺฌาน-
 สมฺปนฺโน ๖

นิสฺสํสํ โส โข โน ภควา สกฺตโพชฺฌงฺกฺรตฺนสมฺปนฺโน สติสมฺโพชฺฌง-
 กฺรตฺนสมฺปนฺโน ธมฺมวิจยสมฺโพชฺฌงฺกฺรตฺนสมฺปนฺโน วิริยสมฺโพชฺฌงฺกฺรตฺนสมฺปนฺโน
 ปิฏฺฐสมฺโพชฺฌงฺกฺรตฺนสมฺปนฺโน ปสฺสทุริสมฺโพชฺฌงฺกฺรตฺนสมฺปนฺโน สมาริสมฺโพชฺฌง-
 กฺรตฺนสมฺปนฺโน อุเปกฺขาสมฺโพชฺฌงฺกฺรตฺนสมฺปนฺโน ๖

นิสฺสํสํ โส โข โน ภควา อญฺ्ञวิชาสมฺปนฺโน จตฺตีสโกฏฺฐิสหสฺสสมหา-
 วชิรวิปสฺสนาฌานวิชาสมฺปนฺโน จตฺตีสโกฏฺฐิสทสฺสสสมาปตฺติปุเรจาริกมหา-
 วชิรวิปสฺสนาฌานวิชาสมฺปนฺโน มโนมยิทธิฌานวิชาสมฺปนฺโน อิทธิวิธิฌาน-
 วิชาสมฺปนฺโน ทิพฺพโสทฌานวิชาสมฺปนฺโน เจโตปริยฌานวิชาสมฺปนฺโน

- นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา อนนฺตวิถุถารคุณสมฺปนฺโน ๖
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา ปญฺจมหาปริจาคปารมีสมฺปนฺโน ๗
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา ธนปริจาคปารมีสมฺปนฺโน ๘
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา องฺกปริจาคปารมีสมฺปนฺโน ๙
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา ชีวิตปริจาคปารมีสมฺปนฺโน ๑๐
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา ปุตุตฺตปริจาคปารมีสมฺปนฺโน ๑๑
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา ภริยปริจาคปารมีสมฺปนฺโน ๑๒
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา ทิวิธจริยาสมฺปนฺโน ๑๓
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา โลกตฺถจริยาสมฺปนฺโน ๑๔
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา ฌาตตฺถจริยาสมฺปนฺโน ๑๕
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา พุทฺธตฺถจริยาสมฺปนฺโน ๑๖
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา ทิวิธสุจริตสมฺปนฺโน ๑๗
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา กายสุจริตสมฺปนฺโน ๑๘
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา วจีสุจริตสมฺปนฺโน ๑๙
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา มโนสุจริตสมฺปนฺโน ๒๐
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา อภิสมฺโพธิสมฺปนฺโน ๒๑
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา สพฺพพณฺณตณฺณสมฺปนฺโน ๒๒
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา อนาวรณณฺณสมฺปนฺโน ๒๓
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา มหาปณฺณสมฺปนฺโน ๒๔
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา ปุณฺณปณฺณสมฺปนฺโน ๒๕
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา คมฺภีรปณฺณสมฺปนฺโน ๒๖
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา หาสปณฺณสมฺปนฺโน ๒๗
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา ชวนปณฺณสมฺปนฺโน ๒๘
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา ติกฺขปณฺณสมฺปนฺโน ๒๙
 นิสุตฺตํ โส โข โน ภควา นิพฺเพธิกปณฺณสมฺปนฺโน ๓๐

นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	วิริยาปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	วิริยอุปการีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	วิริยปรมตฺถปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	ขนฺติปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	ขนฺติอุปการีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	ขนฺติปรมตฺถปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	สัจจาปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	สัจจอุปการีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	สัจจปรมตฺถปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	อริยมุจฺจนปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	อริยมุจฺจนอุปการีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	อริยมุจฺจนปรมตฺถปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	เมตตาปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	เมตตาอุปการีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	เมตตาปรมตฺถปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	อุเพกฺขาปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	อุเพกฺखाอุปการีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	อุเพกฺษาปรมตฺถปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	ทสฺสปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	ทสฺสุปาปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	ทสฺสปรมตฺถปารมีสมฺปนฺโน ฯ
นิสฺสํย	โส	โข	โน	ภควา	สมตฺทีลปารมีสมฺปนฺโน ฯ

๖ หยด ๖

บทสวดพิเศษ

พุทธภิเษก

สำหรับพิธีหล่อและสมโภชพระพุทธรูป

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ

พุทฺธาทิ จ มหาเตโช ฌมฺมจนฺโท รสาทโร

สงฺฆตารกโณ เสฏฺโฐ อเมห รกฺขนฺตุ ปายโต ฯ

นิสฺสํสํ โส ไซ โน ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน
สุกโต โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควาติ ฯ
เอเตน สจฺจวชฺเชน พุทฺโธ วีย พุทฺธรूपมฺปิ มหาเตชํ มหानุภาवं ภวตุ ยาว
สาสนํ ฯ

นิสฺสํสํ โส ไซ โน ภควา ทานปารมีสมฺปนฺโน ฯ

นิสฺสํสํ โส ไซ โน ภควา ทานอุปปารมีสมฺปนฺโน ฯ

นิสฺสํสํ โส ไซ โน ภควา ทานปรมตฺถปารมีสมฺปนฺโน ฯ

นิสฺสํสํ โส ไซ โน ภควา สีลปารมีสมฺปนฺโน ฯ

นิสฺสํสํ โส ไซ โน ภควา สีลอุปปารมีสมฺปนฺโน ฯ

นิสฺสํสํ โส ไซ โน ภควา สีลปรมตฺถปารมีสมฺปนฺโน ฯ

นิสฺสํสํ โส ไซ โน ภควา เนกขมฺมปารมีสมฺปนฺโน ฯ

นิสฺสํสํ โส ไซ โน ภควา เนกขมฺมอุปปารมีสมฺปนฺโน ฯ

นิสฺสํสํ โส ไซ โน ภควา เนกขมฺมปรมตฺถปารมีสมฺปนฺโน ฯ

นิสฺสํสํ โส ไซ โน ภควา ปญฺญาปารมีสมฺปนฺโน ฯ

นิสฺสํสํ โส ไซ โน ภควา ปญฺญาอุปปารมีสมฺปนฺโน ฯ

นิสฺสํสํ โส ไซ โน ภควา ปญฺญาปรมตฺถปารมีสมฺปนฺโน ฯ

เอเตน สัทธิตะเสน	มมํ รกฺขนฺตุ สพฺพทา
เอเตน สัทธิตะเสน	สพฺพสัทฺธิ ภควนฺตุ เต
ทุกฺขโรกฺภยํ เวรา	โสกาสฺสํ จุปฺพุทฺวา
อนฺตรายานิ อนเณกานิ	วินสฺสณฺตุ จ เทชสา
เซยฺยสัทฺธิ ธนํ ลาภํ	โสตุถิ ภากุญฺ สขํ พลํ
สิริ อายุ จ วณฺโณ จ	ภอกํ วุฑฺฒิ จ ยสฺวา

โหมิ สพฺพทา สุวาทาย
 มหาทิพฺพมนฺตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

สิทธิปาสาทเทวานัน
 สิทธิโพธิรุกขเทวตา
 พุทธรูปฉจ สพเพส
 สิทธิคิณณ จ รุกขานัน
 สิทธิชลลลตา จ
 สิทธิมนัน จ ราชานัน
 สิทธิภุมมฏฐเทวตา
 สิทธิปาทา อปาทา จ
 พหุปาทา จ สตุตา จ
 เอเตน สิทธิเตเชน
 เอเตน สิทธิเตเชน
 เอเตน สิทธิเตเชน
 สพพสตุฏฐ วิธเสนตุ
 โย สงคามัน ว กจจันโต
 ชยพล สุกข ลากัน
 ปุคฺคตคามมา สพเพ ปุคฺค
 อธิการ ลเกยยานัน
 ราชานัน อิตฺถิ จ เสฏฺฐิ จ
 สีโห พยคุโหม วราโห จ
 โคมหีสสา ตถา หตฺถิ
 สพเพ สตุฏฐ อณฺณโลห
 อตุฏฺฐิ อณฺณเว จ กุรุเต
 โก ชโน ทณฺฑนาสา
 ชกุคฺคเสลณฺณ มคฺคิก
 อณฺณเว จ ทุมฺหากัน กตฺวา

สิทธิเจตียเทวตา
 สิทธิสรีรธาคุโย
 สพพรูปฉจ เทวตา
 วสียา ฆรเทวตา
 สิทธิอาภาสเทวตา
 สิทธิปริสสกุชโณ
 สิทธิกมฺมพล วร
 สิทธิปาทา จตุปาทกา
 สิทธิปุกฺขา จ วายุก
 ชยโสตุฏฺฐิ ภวานฺตุ เต
 มนํ รุกฺขนฺตุ สพพทา
 สพพโสตุฏฺฐิ ภวานฺตุ เต
 สพพสิทฺธิ ภวานฺตุ เต
 สรวนฺโต ทิพพมานตฺรกัน
 สพพสตุฏฐ วิธเสนตุ
 ธนคามมา สพเพ ธน
 ปริโส ปณฺทิตฺโตปิ จ
 ปริโส ปณฺทิตฺโตปิ จ
 อสุสเมณฺโตะ จ สุกโร
 ติรจฺฉานานุกฺคฺชกา
 ตามพกัน สพพติปุก
 จกฺขรานุกฺขาปริสกัน
 สณฺห์ อกฺคิ จ วายุก
 ยนฺตรภาสณฺสาตฺรกัน
 มนฺตรมายา นิโยชิต

ปจุเจกอรหนตา จ
 อีสิ มุณี จ ราชาน
 สพเพ โลกาธิปติเทวา
 อหโย จ สปปา เจว
 โคมหีส่า ตถา หตา
 กุโป ปปาโต โสพโก จ
 ภตโต วสสตุ ราชา จ
 สสสมารว นาโค จ
 มหโต เทวเทโว จ
 อมนุสโส จ ยกุไซ จ
 มหاناโค ปีส่าเจว
 สิริวิชิชาธรา สพเพ
 อูปกายนิปาตญจ
 สพเพ สตุตา จ ยกุขา จ
 เอกปณณา จ สพเพเต
 อหิ ลากิ จ ลากาน
 สพเพ เทวา มนุสสา จ
 คามิ เทสญจ ตคร
 วนสมุทหมฏจัน
 สิริพิพุธา สิริธมมา
 สิริอญจารส มหาเทวา
 สิริปจุเจกสมพุธา
 สิริราโม สิริเทวา
 สิริวิชิชาธรา สพเพ
 สิริปพพตเทวาน

อินทา เทวา สพรหมกา
 ปริโส จ วิชิชาธรา
 โสพสภพพรหมนา
 อสุโส เมณโท จ กุกุกุ
 ติริจุนานนาคกณจกา
 อุกโต ภควโตปิ
 จโรโก อคฺคโปตโก
 ครุโพ สุกนิโนโร
 กุเวโร มนุสโสปิ
 มหายกุไซ จ รกุไซ
 มกุโค กุมภณทโกปิ
 เสมหิ ปิตนจวายุ
 สพเพ จ ปิยมิตโก
 เมตฺตจิตฺตทา สทา ภเว
 สพเพ รกฺขนตุ ทิ สทา
 สกกาโร ปุชิตอ สทา
 ปิยา รกฺขนตุ มิ สทา
 นที ภูมิ จ ปพพต
 สพเพ รกฺขนตุ ทิ สทา
 สิริธสงมา จ อุตฺตมา
 จตุโลกปาลา จ เทวตา
 สิริธสพพณฺณสาวกา
 สิริธยกุไซ จ รกุไซ
 สิริธอิสสิ มหเสสุรา
 สิริธการณเทวตา

มา ขโย มา วโย มยหํ
 รัตนานิ จ วสนนํ
 มา ขโย มา วโย มยหํ
 กาณจนานิ จ วสุสนนํ
 มา ขโย มา วโย มยหํ
 ธนसारานิ ปวสุสนนํ
 มา ขโย มา วโย มยหํ
 ธนसारานิ ปวสุสนนํ
 มา ขโย มา วโย มยหํ
 กาณจนาชลลสํกาเส
 มา ขโย มา วโย มยหํ
 สพพณานิ ปวสุสนนํ
 มา ขโย มา วโย มยหํ
 กหาปณานิ ปวสุสนนํ
 อกฺขรสุสริ นาม อิติ
 สัทธวิชาธรา สพเพ
 พุทฺธา ปจุเจกพุทฺธา จ
 พุรหฺมาอิตฺถิณี เจว
 สัทธวิชาธรา สพเพ
 เย สทฺธจิตฺตา สมาทานา
 พุทฺธสาร์ กุณํ วิชฺขํ
 สัทธิกมฺมธมฺมสจฺจํ
 ทานํ สีลญฺจ ปญฺญา จ
 ยสํ สุขํ สิริ รุปํ
 เอตา โสฬส ธมฺมา

มา จ โกจิ อุปทฺทโว
 โชติกสฺส ยถา สมเร
 มา จ โกจิ อุปทฺทโว
 เมณฺฑกสฺส ยถา สมเร
 มา จ โกจิ อุปทฺทโว
 อุกฺกตสฺส ยถา สมเร
 มา จ โกจิ อุปทฺทโว
 อุกฺกตสฺส ยถา สมเร
 มา จ โกจิ อุปทฺทโว
 โชติกสฺส ยถา สมเร
 มา จ โกจิ อุปทฺทโว
 จิตฺตกสฺส ยถา สมเร
 มา จ โกจิ อุปทฺทโว
 เมณฺฑกสฺส ยถา สมเร
 หิมวเนเต วสิ ททา
 เทวานํ ปุชฺिता สทา
 อรหนฺตา อินฺทเทวตา
 ทฺวาทส รกฺขณฺติ สทา
 ทฺวาทส รกฺขณฺติ สทา
 มนุสฺสปุชฺिता สทา
 พลเตชฌจ วิริยํ
 นิพฺพานํ โมกฺขกฺุยฺหํ
 นิกฺขมปฺปญฺณํ ภากฺยํ ทปํ
 จตุวิสฺติ เทสนา
 พุทฺธา เทวา สรรณฺติ จ

เตปี๋ ต๋ อนุรกุขนตุ
 สุริยั จนนทอการั
 สุกุโรสรวาหุเกโต
 เตสั พเลน เตเชน
 เตปี๋ ต๋ อนุรกุขนตุ
 เจตุรวิสาชเขญเจ จ
 ภาทูปเท จ อาสุชเชน
 ปุสเส มาเม ผคุณ จ
 เอเต ทวาทส จ มาเส
 เตปี๋ ต๋ อนุรกุขนตุ
 มุสิโก อุสโก พยคุโฆ
 อสัโส เมณโท กปี๋ เจว
 เอเต ทวาทส นกษตุตา
 เตปี๋ ต๋ อนุรกุขนตุ
 อสัสยัไซ ภารณั จ
 มิคสิรณจ ภาทรณจ
 อสัเลโส จ มาโฆ จ
 อุตตรผคุณณั เจว
 วิสาขนุรารชเขญจ—
 เอกวิสติ นกษตุตา
 เมสัสปุสสภเมณนา
 คุลพิจิกรณูเจว
 เอเต ทวาทส จ ราสี
 เตปี๋ ต๋ อนุรกุขนตุ

อาโรคุเยน สุเชน จ
 พุทธพณุสสปฏิฐจิตา
 นวกรหา จ สพุฟโส
 อานุภาเวน เตน จ
 อาโรคุเยน สุเชน จ
 อาสาพุเห สวเน ตถา
 กตติเก มิคสิรเก
 โลกั ปาเลนติ ฐมมตา
 อานุภาเวน มหาภูเต
 อาโรคุเยน สุเชน จ
 สโส นาโค จ สปปโก
 กุกุกุโฆ สุวานสุกรโ
 โลกั ปาเลนติ ฐมมตา
 อโรคุเยน สุเชน จ
 กตติกา โรหิณปีจ
 ปุณพพสุ ปุสสาปีจ
 ปุพพา จ ผคุณณั ตถา
 หตถจิตตา จ สาคิ จ
 มุลปพพุตตรสาพุททา
 ปายันติ ทิเน ทิเน
 กรกฐาสีหกณณกา
 มงกรากุมภมินนกา
 อานุภาเวน เตน จ
 อาโรคุเยน สุเชน จ

กิณฺณุ สนฺตรมาโน ว
 สํวิคุครูโป อากมฺม
 สตฺตธฺตา เม ผล มุทฺธา
 พุทฺธคาถาภิกิโตมฺหิ
 นโม เท พุทฺธวืรตฺถ
 สมฺพาทปฺปิปฺโนสมฺมิ
 ตถาคํ อรหนฺตํ
 ราชํ สุริยํ ปมฺญจสฺส
 โย อนุทฺถาเว ทมฺสี ปภงฺกโร
 มา ราชํ คิลิ จรํ อนุตฺตลิกฺเข
 กิณฺณุ สนฺตรมาโน ว
 สํวิคุครูโป อากมฺม
 สตฺตธฺตา เม ผล มุทฺธา
 พุทฺธคาถาภิกิโตมฺหิ
 นโม พุทฺธสฺส นโม ฐมฺมสฺส นโม สจฺจสฺส
 เสยฺยถิํ หุํ หุํ หุํ
 สุวาทาย.

ราชํ จนฺทํ ปมฺญจสฺส
 กิณฺณุ ภิโต ว ทิฏฺฐสํสทิ
 ชีวนฺโต น สุขํ ลภ
 โน เจ มุญฺเจยฺย จนฺทิมฺนฺติ
 วิปฺปมฺตฺโตสิ สพฺพธิ
 ตสฺส เม สรณํ ภว
 สุริโย สรณํ คโต
 พุทฺธา โลกานุกมฺปกา
 เวโรจโน มนฺดฺลํ อุกฺกเตโช
 ปชํ มม ราชํ ปมฺญจ สุริยนฺติ
 ราชํ สุริยํ ปมฺญจสฺส
 กิณฺณุ ภิโต ว ทิฏฺฐสํสทิ
 ชีวนฺโต น สุขํ ลภ
 โน เจ มุญฺเจยฺย สุริยนฺติ.

เหนฺจสิมา จ อุปริมา จ วิตุถาริกา จ ติริยญฺจ สพฺเพ สตฺตา สพฺเพ
 ปาณา สพฺเพ ญฺตา สพฺเพ ปุคฺคลา สพฺเพ อตฺตภาวปริยาปฺนฺนา สพฺพา อิตฺติโย
 สพฺเพ ปุริสา สพฺเพ อริยา สพฺเพ อนริยา สพฺเพ เทวา สพฺเพ มนุสฺสา
 สพฺเพ วินิปาติกา สจฺจตฺตา อจฺจตฺตา สจฺจวิกา สพฺเพ อเวรา โหนฺตุ อพฺยาปชฺฌา
 โหนฺตุ อนีมา โหนฺตุ ทิฆายุกา โหนฺตุ อโรคา โหนฺตุ สมฺปตฺติ สมิชฺฌนฺตุ สุขํ
 อตฺตานํ ปริหรนฺตุ สพฺเพ มํ รกฺขนฺตุ จปทฺทวา.

ชลฺลสา วา ถลฺลสา วา
 ปพฺพทญฺสา สมฺมทฺทา จ

อาภาเสปฺจ อนุตฺตลิกฺเข
 รกฺขนฺติ จ ลตาสิโน

เอวํ ทวํ วิชโย โหติ
 พุทฺโธ จ มชฺฌิโม เสฏฺโฐ
 ปจฺฉิเมปฺปิ อานนฺโต
 โกณฑณฺโณ ปุรฺภาเค จ
 อุปาสี หรติฏฺฐาเน
 ราชโล เจว อีสานเณ
 โย ฉตฺวา ปุชฺชิตो โลเก
 มหาเทโว มหาเตโช
 ปทุมุตฺตโร จ ปุรพาโย
 ทกฺขิเณ กสฺสโป พุทฺโธ
 ปจฺฉิเม พุทฺธสฺสึ จ
 อุตฺตเร สากฺยมนี เจว
 ปจฺฉิมํ กกฺกฺสนฺโร
 เอเต ทสฺสิทา พุทฺธา
 นตฺถิ โรคฺภยํ โสกํ
 ทกฺขโรคฺภยํ นตฺถิ
 เตสฺสญฺญาเนน สีเลน
 เตปฺปี ทํ อนฺรทฺชนฺตุ
 อนาคตฺสสฺ พุทฺธสฺส
 มหาเทโว มหาเตโช
 นโม เต พุทฺธวীরตฺถ
 สมฺพาทปโนสฺมิ
 ตถาคทํ อรหนทํ
 ราช จนฺทํ ปมฺมุจฺจสฺส

ชยสฺส ชยมฺกเล
 สารีปุตฺโต จ ทกฺขิเณ
 อุตฺตเร โมกฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 พายพฺเพ จ ความฺปติ
 อากณฺเญเย จ กสฺสโป
 สพฺเพเต พุทฺธมฺกเล
 นิตฺตฺกฺโข นิตฺตฺกฺโว
 ชยสฺสทฺถิ ภาวนฺตุ เต
 อากณฺเญเย จ เรวตฺโต
 หรติเย สุมฺกโล
 พายพฺเพ จ เมธฺงฺกโร
 อีสานเณ สรณฺงฺกโร
 อากาเส จ ทิปฺงฺกโร
 ราชธมฺมสฺส ปุชฺชิตา
 เขมํ สมฺปตฺติทาทกํ
 สพฺพสฺสทฺถุ วิธฺเสนฺตุ
 สยฺเมน ทเมน จ
 อาโรคฺเยน สฺเชน จ
 เมตฺเตยฺยสฺส ยสฺสสฺสโน
 สพฺพสฺสทฺถิ ภาวนฺตุ เต
 วิปฺปมฺกฺกฺกฺกฺกฺก
 ตสฺส เม สรณํ ภา
 จนฺทิมมา สรณํ คโต
 พุทฺธา โลกานุกมฺปกา

ชย ชย ปจฺเจกสมฺพุทฺธ
 อินฺโท จ เวณฺเตยโย จ
 อกฺโข วาโย ปชฺชนฺโณ จ
 ชย ชย หโรหริเทวา
 ชย ชย นาโค วิรุฬฺหโก
 อฏฺฐารส มหาเทวา
 อสํยํ สวากา สพุเพ
 ชย ชย ฌมฺโม จ สงฺโฆ จ
 เอเตน ชยสัทฺตเทเชน
 อฏฺฐารสํ ยสฺส
 จกฺกลกฺขณสมฺปนฺนํ
 อิมินา มงฺกฺลเทเชน
 เอเตน มงฺกฺลเทเชน
 เอเตน มงฺกฺลเทเชน
 เอเตน มงฺกฺลเทเชน
 เอเตน มงฺกฺลเทเชน
 สพุพฺสตุตฺถ วิธํเสนฺตุ
 อายนฺตุ โภณฺโต อธิ ทานสํลา
 สจฺจจริยฺชานา สห เมตฺตฺเพกฺขา
 ปารมฺมโย วิทิตฺวาน
 เกสรวราชา ว อากณฺณํ
 มยํ ปารมิตา โยธา
 อชฺช ทสฺสาม เท จีรํ
 ชยฺนฺโต โพธิยา มุเล

ชย อธิสมฺมตฺสํ
 กุเวโร วรุณเปยฺ จ
 กุเวโร จตุโลกปาลโก.
 ชย พุรฺพมา ฐตรฏฺฐกํ
 วิรูปกฺโข จนนฺติมา รวิ
 สัทฺตทาปสอาทโย
 ชย ลาภา ภวนฺตุ เท
 ทส ปาโล จ เขยฺยํ
 ชยโสตุถิ ภวนฺตุ เท
 มงฺกฺลํ จรณทฺวเย
 นเมตํ โลนายกํ
 สพุพฺสตุตฺถเทสิโน
 ชยโสตุถิ ภวนฺตุ เท
 มมํ รกฺขณฺตุ สพุพฺพา
 สพุพฺสสิทฺธิ ภวนฺตุ เท
 สพุพฺสสิทฺธิ ภวนฺตุ เท
 สพุพฺโสตุถิ ภวนฺตุ เท
 เนกขมฺมปญฺญาวิริยฉ จ นนฺติ
 ยุตฺถายโว กณฺหนฺต อวฺธฺยานิ
 โพธิสฺสตุตฺส สนฺติกํ
 โพธิสฺสตุตฺส สนฺติกํ
 จรณน ตยาภตา
 ชยภทฺทํ นมฺมตฺถ เท
 สกฺยํ นนฺทิวทฺธโน

ชีวทานัน ททนต์ส
 ชีวทานานุภาเวน
 ชีวทานันปี ททวน
 สรรทุกุขิ นาสติ
 ทสฺมา กรวยย กลฺยาณํ
 ปุณฺณานิ ปรโลกสมิ
 อิมินา ชีวทาเนน
 ที่มายุกา สทา โหนฺติ
 ชีวทานัน ททนต์ส
 ที่มายุกา สทา โหนฺตุ
 โย โส ททาติ สกุกจํ
 ปาณทานํ วรํ ททฺวา
 เอวํ มหิทฺธิกา เอส
 ทสฺมา ธีรา ปสฺสนฺติ
 สุโข วิปาโก ปุณฺณานํ
 ขิปฺปปญฺจ ปริโยसानเ
 โย ภาชนสฺสเสหิ
 ททยฺย จ ปริมาณญฺเจ
 พุทฺธบุปฺปาเท สาริปฺตุโต
 ปตฺตปฺปรานุกาเวน

อายุ วณฺณํ สุขํ พลํ
 โหตุ เทโว สุขี สทา
 โอสถํ อุตฺตมํ วรํ
 เกสฺสชฺช ทานมุตฺตมํ
 นิจยํ สมฺปรายิกํ
 ปตฺติจฺจา โหนฺติ ปาณินํ
 ตุมฺหากํ ก็ ภวิสฺสติ
 สุขิตา โหนฺติ สพุพฺพา
 อายุ วณฺณํ สุขํ พลํ
 ชีวทานัน มหปฺพลํ
 สีสฺวเนตฺสฺ ตาทิสฺ
 ชีวทานัน มหปฺพลํ
 ยทิตํ ปุณฺณสมฺปทา
 ปณฺชิตา กตฺตปฺปญฺจํ
 อธิปฺปาโย สมฺมิชฺฌติ
 นิพฺพานํ อธิคจฺฉติ
 ปฺรณํ วรโกชนํ
 เอกปตฺตมฺปิ นาลเก
 เย จญฺเจ อกฺกสวากา
 มาตาปิตา ปมฺจุจตีติ ฯ

อุณฺหิสฺสสวิชฺชกาถา นิฏฺฐิตา

พระมหาทิพนนต์

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส.
 ชย ชย ปจฺวี สพุพฺ
 ชย สตฺถารหตฺป

อุณฺหิสฺสวชยคคา

อตฺถิ อุณฺหิสฺส วิชโย
 สพฺพสทฺตหิตฺตถาย
 ปริวชฺเช ราชทณฺเฑ
 พยฺยกฺโข นาคเ วิเส ภูตา
 สพฺพสฺมา มรณา มุทฺโต
 ทสฺสเสว อานุกาเวน
 สฺสทฺธสึลฺลํ สมากาย
 ทสฺสเสว อานุกาเวน
 ลิกฺขิตํ จินฺติตํ ปุชฺชํ
 ปเรสํ เทสนํ สุตฺวา
 สกุกฺกฺวา พุทฺธรตนํ
 หิตํ เทวมนุสฺसानํ
 นสฺสสนฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 สกุกฺกฺวา ฐมฺมรตนํ
 ปรีพาทูปสมนํ
 นสฺสสนฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 สกุกฺกฺวา สงฺฆรตนํ
 อาหุเนยฺยํ ปาหุเนยฺยํ
 นสฺสสนฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 เกสชฺชํ เทวมนุสฺसानํ
 อมฺพิลล์ ลวณฺณเจว
 เอกทฺวติทินํ วาปี
 ยาว ทุกฺขา น สเมนฺติ

ฐมฺโม โลเก อนฺตฺตโร
 ทํ ทวํ กณฺหิ เทวเต
 อมนุสฺเสหิ ปาวเก
 อกาลมรณเณ วา
 ชเปทฺวา กาลมาริตํ
 โหตุ เทโว สฺสึ สทา
 ฐมฺมํ สฺสจฺริทํ จเร
 โหตุ เทโว สฺสึ สทา
 ธารณํ วาจนํ กรุ
 ทสฺส อายุ ปวทฺธมฺติ ฯ
 โอสถํ อุตฺตมํ วรํ
 พุทฺธเตเชน โสตุณฺนา
 ทุกฺขา วุปฺสเมนฺตุ เท
 โอสถํ อุตฺตมํ วรํ
 ฐมฺมเตเชน โสตุณฺนา
 ภยา วุปฺสเมนฺตุ เท
 โอสถํ อุตฺตมํ วรํ
 สงฺฆเตเชน โสตุณฺนา
 โรคา วุปฺสเมนฺตุ เท ฯ
 กญฺจํ ทิตฺตการสํ
 สพฺพพฺพยาธึ วินสฺสตี
 ปณฺจสทฺตทินํ ทถา
 ชีวทานํ กโรตุ เท

เอวเมสา กสึ กฏจา
 เอตํ กสึ กสิทฺวาน
 เอเตน สจฺจวชฺเชน
 ปุพฺพณฺณา จาปรณฺณา จ
 ราชานกฺเขตฺตภฺตสฺมี
 ปุพฺพการผลปฺนิทฺธิ—
 ภาสิตา จยิมา คาถา
 คาโว ตสฺส ปชายนฺติ
 วุตฺตานํ ผลมสนฺนํ
 วิรฺุพฺพมฺลสนฺนํ
 อมิตฺตา นปฺปสหนฺติ
 เอเตน จาปี สจฺเจน
 ปุพฺพณฺณา จาปรณฺณา จ
 ราชานกฺเขตฺตภฺตสฺมี
 สมฺปณฺณา ผลปุพฺเพหิ
 อมฺหากณฺจ มหาราชา
 รกฺขํ สมนฺนาภิปาเลนฺโต
 ราชานกฺเขตฺตภฺตสฺมี
 สพฺเพสมฺปิ นิवासินํ
 สุขํ วุฑฺฒิ จ ปตฺถเกติ
 เอเตน จาปี สจฺเจน
 ปุพฺพณฺณา จาปรณฺณา จ
 ราชานกฺเขตฺตภฺตสฺมี
 สมฺปณฺณา วิปฺลา โหนฺตุ

สา โหติ อมตปฺผลา
 สพฺพทฺฐา ปมฺจุจฺติติ.
 ปวฺตฺตา พิชฺชาติโย
 วิรฺุหนฺตุ ทฺหิ ทฺหิ
 สพฺพทฺธ ภูริมณฺฑเล
 ธฺรา โหนฺเตวฺว สพฺพโส.
 มุกฺคณฺเณ สทฺธนา
 เขตฺเต วุตฺตํ วิรฺุหฺติ
 โย มิตฺตานํ น ทฺพภฺติ
 นิโครธมฺว มาลฺุโต
 โย มิตฺตานํ น ทฺพภฺติ.
 ปวฺตฺตา พิชฺชาติโย
 วิรฺุหนฺตุ ทฺหิ ทฺหิ
 สพฺพทฺธ ภูริมณฺฑเล
 ปชายนฺเตวฺว สพฺพโส.
 ปรมินฺโท มหิปปฺติ
 สมฺพทฺธสฺสาปี สาสนํ
 สกฺเล มหิมณฺฑเล
 ปาณินํ สุกามินํ
 เวปฺullณฺจานุพฺพโส
 ปวฺตฺตา พิชฺชาติโย
 วิรฺุหนฺตุ ทฺหิ ทฺหิ
 สพฺพทฺธ ภูริมณฺฑเล
 สมฺปชฺชนฺเตวฺว สพฺพโสติ.

กาพย์ชมมงคล

สวดต่อท้ายสวดมนต์ในวันพระราชพิธีจรดพระนังคัล

นโม ตสฺส ภควโต
 สมมาวิรุฬ्हมมุตฺต
 ตสฺส ปารมิตฺเตเชน
 เกตุสสนฺตาปจฺจุณฺเหปปี
 ตํ โข พุทฺธํ ภควนฺตํ
 อภิวันฺทีย ปุเชตฺวา
 โรเปม ปุณฺณพืชานิ
 โลเก ทุกฺขสฺส โลกมฺหา
 นานปฺปกโรปการ—
 ทิฏฺฐจรมฺเม สมฺปราเย
 ยณฺเจตฺถ ทิฏฺฐจรมฺมสมฺมึ
 ปวฺตตํ ปุณฺณวืชํ ยํ
 กาลे สมฺมา วิรุฬ्हนฺตุ
 ปุพฺพพณฺณาปรณฺณวืชานิ
 ยานิ อิมสฺมึ ปวฺตฺตานิ
 ภาสิตํ พุทฺธเสฏฺฐเชน
 สทฺธา พืชํ ตโป วุฏฺฐิจิ
 หิริ อีสํ มโน โยตุํ
 กายคุตฺโต วจีคุตฺโต
 สจฺจํ กโรมิ นินฺทฺทานํ
 วิริยํ เม ฐุโรธฺรยฺหํ
 กจฺฉติ อนินฺวตฺตนฺตํ

สุนิพฺพุตสฺส ตาทิโน
 สวากานํ ปรมฺปรา
 สทฺธมฺโม อมตปฺพลโ
 โลเก รุหฺติ จานโส
 สสทฺธมฺมํ สสาวกํ
 สุกฺเขตฺเต รตนตฺตเย
 ฌาณสฺส สารกานิ โน
 สมฺมา นิสฺสรณสฺส จ
 ผลานํ ยุตฺตกาลโต
 อปฺราปริเยปปี จ
 ผลานํ สมฺปทายกํ
 เทตฺถ ตํ อิจฺฉิตปฺพลํ
 มา วินสฺสนฺตุ สพฺพโส
 อิมานิ อีทิสานิ จ
 สฺยามรฏฺเฐ ทธี ทธี.
 สจฺจํ โลกคุควาทินา
 ปณฺณา เม ยุกนงฺคลํ
 สติ เม ฆาลปาจนํ
 อาหาเร อุกฺทาเร ยโต
 โสฺรจฺจํ เม ปโมจนํ
 โยคฺกฺเขมาธิวาทนํ
 ยตฺถ คนฺตฺวา น โสจติ

พุยามปฺปภาขจิตภาสุรลฺกขณฺภา—
 มาโลปโสภิตตฺนํ สิริสา นมามิ
 ปณฺณาทิวากรวินิคุตฺตเทสนาภา
 นิทฺธุตฺตสพฺพปรวาทมนนฺธการํ
 การุณฺณวารินนิวาริตโลกตาปํ
 ทุภฺษคุชิลาลวิสวํ สิริสา นมามิ
 เฉยฺยณฺชนํ สกฺลเมว ปรีคุทฺทิตํ
 ชาตาหิ ฌาณกรุณาหิ มหาชวาหิ
 โลกสฺส ตุภฺษมวธฺยุย สฺขปฺปทายี
 โลกคุคนาถมตฺถํ สิริสา นมามิ
 พุยามปฺปภาวลายจารุสฺรินฺทจาปํ
 อณฺเณารุวํสีวสฺสชฺชลวิชฺชชฺชาลํ
 ธมฺมมพฺพุญฺจิชฺชินิตํ มิตฺตาสารุสฺสํ
 สพฺพณฺณเมฆมนฺธํ สิริสา นมามิ
 ปาโปปตาปนปรนฺนปรนฺตปนฺตํ
 อจฺจนฺตสนฺตชนนํ ชนนํ ชนคุกํ
 สมฺภคุศสพฺพปภํ สรณฺณชนานํ
 สพฺพาภิกุํ ทสพลํ สิริสา นมามิ.
 สุกตมมิตฺตพฺพุธี โลกนาถํ นมิตฺวา
 กุสฺลมฺปจิตํ ยนฺเตน เตชฺสสฺสเทน
 วิลยมนฺยนฺตโรคฺคพฺพิกุชฺชทุกฺขา
 วิปฺลสฺสลิธาราวสฺสโน โหนฺตุ เมฆา.

สกุกการภาชนมภาชนมฺกณานํ
 สทฺธาณเตน สทฺทํ สิริสา นมามิ
 วีรํ วิสารทมปารคฺคณมฺพุราสี
 ธีรนุโรปมริตี ธีรธมฺมกายํ
 ปารํคตํ ภวภยากรสาครสฺส
 สารณฺชเนสฺส สฺสคตํ สิริสา นมามิ
 โลเกกจกฺขมฺตฺตฺลาลปญฺจกฺขํ
 โลเกกसारมชฺรามธมฺมสาร์
 โลเกกพณฺธุมฺรวินฺทฺสหายพณฺธุ
 โลเกกจารุติลกํ สิริสา นมามิ
 วีโตปมานมปมาณมนานาถํ
 สฺสทฺธํ สฺสสฺสทฺธนฺนํ นยนาภिरามํ
 สํसारจกฺกมถนํ วรรธมฺมจกฺกํ
 จกฺกจกฺกิโตรุจฺจณํ สิริสา นมามิ
 เนกฺขมฺมนตฺพลวาริตฺราคยกฺขํ
 เมตฺตมฺพุสา สมิตโกธมฺมหาหุตาสํ
 ปญฺญาปทีปทโมหฺมหนฺธการํ
 โลกทฺถจารุปฺภวํ สิริสา นมามิ
 สทฺธมฺมราชมปฺราเชตฺธมฺมเสนํ
 สทฺธมฺมเตชหตฺมารสฺสโมรเสนํ
 สทฺธมฺมเทสณฺมโนหฺรภเวโรสํ
 สทฺธมฺมसारมกฺกํ สิริสา นมามิ
 ยุตฺตํ กุณฺเดหิ สกฺเลหิ สฺสนิมฺมเลหิ
 โทเสหิ มุตฺตมฺมิเลหิ สฺวาสนฺเนหิ

มหาการุณโก นาโถ	สุชาย สพฺพปาณิน
ปฺรุตฺวา ปารมี สพฺพา	ปตฺโต สมโพธิมุตฺตม
เอเตน สจฺจวชฺเชน	เทโว วสฺสตุ จานโส.
สฺกุโต จ มหาเถโร	มหากาโย มโหโร
นีลวณฺโณ มหาเตโช	ปวสฺสนตุ วลาหกา

ฉนฺนา เม ภูมิกา สุขา นีวาทา

วสฺส เทว ยถาสุข

จิตฺตํ เม สฺสมาหิตํ วิมุตฺตํ

อาตาปี วิหรามิ วสฺส เทวติ

อนฺุสฺสริตฺวา สํ ฅมฺ	ปรมตฺถํ วิจินฺตย
อกาสี สจฺจกิริย	ยํ โลเก ฐวสฺสสํ
ยโต สรามิ อุตฺตาน	ยโต ปตฺโตสฺมิ วิมฺลฺล
นาภิชานามิ สณฺจิจ	เอกปาณมฺปิ หีสิตา
เอเตน สจฺจวชฺเชน	ปชฺชนโน อภิวสฺสตุ
อภิตฺถนํ ปชฺชน	นินิ กากสฺส นาสย
กากํ โสกาย รนฺเธหิ	มจฺเณ โสกา ปโมจย
สห กเต สจฺจวเร	ปชฺชนโน อภิวสฺสย
ถลํ นินฺนณฺจ ปฺเรนฺโต	ชณฺเนน อภิวสฺสย
เอวรूपํ สจฺจกิริย	กตฺวา วิริยมุตฺตม
วสฺสาเปสึ มหาเมฆ	สจฺจเตชพลสฺสโต
สจฺเจน เม สโม นตฺถิ	เอสา เม สจฺจปารมิติ.

สมฺพุทฺธมุตฺตมมฺพารมณฺตณฺ

สตุตฺตมํ ทสฺสํ กรุณาธิวาส

กาลาสวดพระราชพิธีพืชมงคล

สวดต่อท้ายสวดมนต์ตามกำลังวัน

ภควา อรหิ สมมา—

อุตุตโม วิทุธมนุทานัน
 สาวตถุยมกทา เจส
 อนาคตปีณทิกการาเม
 ททา ทุพพุญจียา สุกุขา
 มหนุตมาสี ทุพุกิขั
 ปิณทาย จ ปวิสนตัม
 วสสั วสสาปนตถาย
 ทสุมิ ปฏิจจ การุณณัม
 สุกุขาย ปุกขรณณปิ
 นิวาเสตวา ตตถเอเคน
 เอเคน จ ปารุปีตวา
 อถ ปจจุณิมาย ทิสาย
 ทโต ทาว วสสิ วสสั
 ทสส เตน่านุภาเวน
 เทโว วสสตุ กาลเณ
 มหาการุณโก นาโถ
 ปุเรตวา ปารมี สพพา
 เอเตน สจจวชเชน
 มหาการุณโก นาโถ
 ปุเรตวา ปารมี สพพา
 เอเตน สจจวชเชน

สมพุทโธ ฉายินั วโร

สตเตสวาภิตยาโลโก
 พุทโธ เชตวเน วสั
 วสสมุปกโต อหุ
 สพพา โกสลภูมิโย
 ทุกขั มหาชนสส จ
 ภควนตัม ทหิ ทหิ
 อภียาจิ มหาชน
 พุทโธ เชตวณั กโต
 ตีเร จิตโต นหายิตุ
 อนเตโนทกสาฎกั
 โสปาณเ ภควา จิตโต
 มหาเมฆเ สมุญจหิ
 ยาวตุโถ อาสี ปุริโต
 วิสสเทเนวิทานิปี
 สมิทุธั เนตุ เมทนี.
 อตถาย สพพปาณินั
 ปตโต สมโพธิมุตตมัม
 เทโว วสสตุ ฐมมโต.
 หิตาย สพพปาณินั
 ปตโต สมโพธิมุตตมัม
 เทโว วสสตุ กาลโต.

เอเตสฺ ทินฺนานิ มหปฺพลานิ
 อิทมฺปิ สงฺฆเ รตนํ ปณฺธิํ
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.
 เย สุปฺปยุตฺตา มนสา ทเพฺหน
 นิฏฺคามิโน โคตมฺสาสนมฺหิ
 เต ปตฺติปตฺตา อมกํ วิกฺขห
 ลทฺธา มุธา นิพฺพุตฺติ ภูณฺชมานา
 อิทมฺปิ สงฺฆเ รตนํ ปณฺธิํ
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.
 ชีณํ ปุราณํ นวํ นตฺถิ สมฺภวํ
 วิรตฺตจิตฺตยาติเก ภาวสฺมึ
 เต ชีณพีชา อวิรฺพฺพฺพินฺนทา
 นิพฺพนฺติ ธีรา ยถายมฺปทีโป
 อิทมฺปิ สงฺฆเ รตนํ ปณฺธิํ
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.

สพฺพโรควินิมฺุตโต

สพฺพสนฺตปาปวชฺชิโต

สพฺพเวรมติกกฺกนฺโต

ยถาทีโป จ นิพฺพุโต.

กาธาสวดเมื่อจุดเทียนชัยพระราชพิธีพืชมงคล

พุทฺโธ สพฺพญฺญตฺตนาโณ

ธมฺโม โลกุตฺตโร วโร

สงฺโฆ มกฺกผลญฺโจ จ

อิจฺเจตํ รตนตฺตยํ

เอตสฺส อานุกาเวน

เทโว วสฺสตุ กาลโต

วสฺสเนตฺตรายา มาเหสุํ

สพฺพโสตุสสิ ภาวนตุ โน.

กาธาสวดเมื่อดับเทียนชัยทุกพระราชพิธี

นฤติ เม สรณํ อณฺณํ	พทุโธ เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	โหตุ เต ชยมงฺกलํ
นฤติ เม สรณํ อณฺณํ	ธมฺโม เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	โหตุ เต ชยมงฺกลํ
นฤติ เม สรณํ อณฺณํ	สงฺโฆ เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	โหตุ เต ชยมงฺกลํ.

ยงฺกิลฺลิจิ วิตุํ อีธ วา หุํ วา

สกุเลสุ วา ยํ รตนํ ปณฺธิตํ

น โน สมนํ อตฺถิ ตถาคเตน

อิทมปิ พทุเธ รตนํ ปณฺธิตํ

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.

ขยํ วิรํคาํ อมตํ ปณฺธิตํ

ยทชฺฌกา สกฺขมฺนี สมหาติโต

น เตन ธมฺเมน สมตฺถิ กิลฺลิจิ

อิทมปิ ธมฺเม รตนํ ปณฺธิตํ

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.

ยมฺพทุธเสฏฺโฐ ปรีวณฺณเย สุจี

สมาธิมานนฺตริกณฺณมาหุ

สมาธินา เตน สโม น วิชฺชติ

อิทมปิ ธมฺเม รตนํ ปณฺธิตํ

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.

เย ปุคฺคลา อฏฺฐ สทํ ปสฺสตา

จตุทวาริ เอตานิ ยุกานิ โหนฺติ

เต ทกฺขิณเอยยา สุคตสฺส สาวกา

สิกขาปเทสุติ ฯ ตสฺมาติหเมหิ สิกขิตพฺพํ สมฺปนฺนสีลา วิหริสฺสาม สมฺปนฺน-
 ปาฏิโมกฺขา ปาฏิโมกฺขสํวรสํวตา วิหริสฺสาม อจฺจโรจฺรสมฺปนฺนา อณฺมตฺเตสฺสุ
 วชฺเชสฺสุ ภยทสฺสาวิ สฺมาทาย สิกขิตสฺสาม สิกขาปเทสุติ ฯ เอวฺเมหิ โน
 สิกขิตพฺพํ ฯ

ดาบนคาถา

ฉินฺท โสทํ ปรกฺกมฺม
 นปฺปฬาย มฺนิ กาเม
 กยิรา เจ กยิราเถนํ
 สติโล หิ ปริพฺพาไซ
 อกทํ ทุกกฺกํ เสยฺโย
 กตญฺจ สุกทํ เสยฺโย
 กุโส ยถา ทุคฺคหิโต
 สามณฺณํ ทุปฺปปรามญฺจํ
 ยงฺกิลฺลิจิ สติลํ กมฺมํ
 สงฺกสฺสรํ พฺรหฺมจริยํ

กาเม ปนฺท พฺรหฺมณ
 เนกตฺตมฺปปฺชชติ
 ทพฺพเมณํ ปรกฺกเม
 ภียโย อากิรเต รชํ
 ปจฺจนา ตปฺปติ ทุกกฺกํ
 ยํ กตฺวา นานตปฺปติ
 หตฺถเมวานุกฺกตฺติ
 นิริยาณูปกตฺตติ
 สงฺกิลฺลิจฺฉณฺจ ยํ วทํ
 น ทํ โหติ มหปฺพลนฺติ ฯ

คาถาสวดเมื่อจุดเทียนชัย

ในพระราชพิธีสัมพัจฉรฉินและพระราชพิธีอื่น ๆ

พุทฺโธ สพฺพณฺณตฺตมาโน
 สงฺโฆ มคฺคผลญฺโจ จ
 เอตสฺส อานุกาเวน
 อนฺตรายา จ นสฺสนฺตุ

ธมฺโม โลกุตฺตโร วโร
 อิจฺเจทํ รตนตฺตยํ
 สพฺพทฺฐา อปฺปทฺทวา
 สพฺพโสทฺถี ภวนฺตุ เต.